

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Turtledove_Harry-Bourlive_veky_4-Videssos_v_Oblezeni.pdb

PDB Name: Turtledove Harry-Bourlive veky
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 30.4.2007
Modification Date: 30.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

HARRY TURTLEDOVE
1 - BOUŘLIVÉ VĚKY
4 – VIDESSION VOBLEŽENÍ

I.

V okolí říšské rezidence ve městě Videssos kvetly třešně. Jejich bílé a růžové okvětní plátky bude už brzy prohánět po zemi vítr, tak jako ještě před několika týdny proháněl sníh.

Maniakes otevřel okenice dokořán a díval se ven, na lesík, díky kterému byla rezidence jediným místem v palácové čtvrti, kde Avtokrat Videssiánců mohl nalézt trochu soukromí. Jedna z mnoha včel zabzučela blízko něj, skoro se zdálo, že na něm chce přistát. Prudce ucouvl. Příchod jara s sebou vždy přinesl tuhle protivnost -včely. Vlastně včely byly to jediné, co na jaru neměl rád.

„Phos buď pochválen,“ řekl, kreslice sluneční kruh dobrotivého boha do vzduchu nad svou hrudí. „Teď, když je zase dobré počasí pro plachtění, můžeme vyrazit z města a zase si to rozdat s muži Makuranu.“ Zatvářil se kysele.

„Makuranští jsou mí nepřátelé a já je znám. Ale tady, v hlavním městě, se mí odpůrci schovávají, přetvařují se, je těžké je poznat.“

„Až Makuránci konečně porazíme, všechno se zlepší i tady,“ řekla jeho žena Lysia. Přistoupila k němu, vzala ho za ruku a také se podívala na kvetoucí třešně. Když se další včela pokusila vletět do místnosti, popadla list pergamenu z Maniakesova stolu a vyhnala jím včelu zase ven. Pak se na Maniaka usmála. „Tak, takhle je z těch papírů mnohem větší užitek, než když slouží jako daňové registry.“

„Ty máš vždycky pravdu,“ řekl laskavě. Lysia měla dar nebrat těžkopádnou videssiánskou byrokratickou mašinérii příliš vážně, zatímco pro armádu daňových výběřčích, úředníků, písařů a účetních byla tato mašinérie stejně důležitá jako život sám, ba byla pro ně samotným životem. Navíc díky Lysii nebral byrokracii moc vážně ani Maniakes a to pro něj často bylo k nezaplacení. Přivinul ji k sobě. Ti dva byli přibližně stejně vysocí, trochu podsaditější a snědší než průměrní Videssiánci, neboť byli z vaspurakánské krve, i když úplně videssiánští ve způsobu myšlení. Oba měli lesklé, téměř modročerné vlasy, husté obočí - přestože Lysia si své vytrhala, aby učinila zadost říšskému standardu krásy — a podlouhle klenuté prominentní nosy. Maniakesův hustý, těžký plnovous pokrýval jeho tváře a bradu. Ta byla sice skryta vousy, ale dalo se vytušit, že je podobná Lysiině výrazné bradě.

Jejich vzájemná podoba nebyla dána jen tím, že pocházeli ze stejné země, ani nebyla způsobena tím, že se manželé začnou při dlouhém soužití podobat jeden druhému - o takových případech se ostatně spíše vtipkuje, než že by se skutečně stávaly. Ale oni nebyli jen manželé, byli pokrevní příbuzní - Lysiin otec Symvatios byl mladším bratrem Maniakesova otce, Maniakese staršího.

„Až poplujeme na západ bojovat s Makuránci, rozhodl ses už, jestli zvolíme severní nebo jižní cestu?“ zeptala se Lysia.

„Myslím, že jižní,“ odpověděl Maniakes. „Kdybychom přistáli na severu, museli bychom pak skrz všechna ta údolí a soutěsky v pohoří Erzerum. Navíc je to delší, kdybychom se chtěli dát na Mashiz. Chci, aby se Ve-lekrál Sharbaraz,“ - vyslovoval to jméno se „s“ na začátku, protože jako většina Videssiánců měl problémy vytvořit zvuk písmena „š“, i když občas se mu to přece jen podařilo — „potil hrůzou ve svém hlavním městě, stejně jako jsem se já potil tady ve městě.“

„On se už pár let musel bát daleko víc než my,“ řekla Lysia. „Vody u Dobytčího Převozu drží Makuránci daleko od města Videssos, ale Tutub a Tib jsou jenom řeky. Jestli dokážeme porazit vojáky, které proti nám Makuránci pošlou, pak vyplníme Mashiz.“

Mluvila sebejistě. Maniakes se sebejistě cítil. „To jsme měli udělat už loni,“ řekl. „Nikdy bych nečekal, že nás budou schopni zadržet při naší plavbě dolů po Tibu.“ Pokrčil rameny. „Právě proto se musí vést válka, aby se vidělo, které z věcí, které se neočekávají, se uskuteční.“ „Přesto jsme jim ublížili,“ řekla Lysia. Znělo to, jako byjej chtěla utěšit, ale byla to pravda. Maniakes přikývl. „Řekl bych, že z Tisíce Měst mezi Tutubem a Tibem je díky nám teď tak osm set.“ Věděl, že přehání škody, které videssiánští způsobili, ale stejně nevěřil, že by na zátopové pláni bylo skutečně tisíc měst. „Nejen že jsme jim zasadili úder na jejich území, ale zároveň jsme oslabili jejich moc v západním Videssosu.“ „Je to podivná válka,“ poznamenala Lysia. Maniakes znovu přikývl. Makuranští prakticky ovládali celý západní Videssos, velký poloostrov na druhé straně Dobytčího Převozu. Veškeré úsilí vyhnat je odtud přímým útokem selhalo. Ale Makuran, silný na zemi, neměl žádné lodě, které by stály za řeč. Vláda na moři dovolila Maniakesovi udeřit do samého

srdce nepřátelské země, i když nebyl schopen osvobodit vlastní zem.

Objal ji kolem pasu. „Zdá se, že nestačíš na své státnické povinnosti.“ Pozvedla obočí v tiché otázce. „V posledních dvou letech jsi měla dítě vždy, když jsme byli na tažení v Zemi Tisíce Měst,“ řekl na vysvětlenou.

Nahlas se rozesmála a vytrhla se mu. Překvapeně na ni zíral, netušil, že jeho malý žertík bude tak směšný. „Chtěla jsem ti to říct až za pár dní, až si budu úplně jistá, ale... myslím, že jsem zase v tom,“ řekla nakonec.

„Vážně?“ zeptal se. Lysia přikývla. Objal ji a chvíli kroutil hlavou. „Myslím, že budeme muset zvětšit říšskou rezidenci, se všemi těmi dětmi, které tu budou vyrůstat...“

„Asi máš pravdu,“ odpověděla Lysia. Maniakes měl dceru Eutropii a syna Likaria se svou první ženou Nipphonou, která zemřela při porodu Likaria. Lysia mu porodila dva syny, Symvatia a Tatoula. První z nich, nyní batole, byl pojmenován po jejím otci, Maniakesově strýci, druhý po Maniakesově mladším bratru, který byl již po léta nezvěstný, ztratil se v chaosu, který doprovázelo dobytí západu Makuranu. Maniakes věděl, že Tatoules je skoro jistě mrtvý a vybral tedy toto jméno, aby mu jej připomínalo.

Maniakes měl na východním ostrově Kalavria také nemanželského syna Atalarikha. Jeho otec zde byl guvernérem, než jeho klan povstal proti násilnickému a neobratnému předchozímu Avtokratovi Genesiovi, který se doslova provraždil k trůnu, a také na něm se držel za cenu hromadného vraždění. Před Lysii se Maniakes o Atalarikhovi a jeho matce, blondaté ženě z národa Haloga jménem Rotrude, zmiňoval jen velmi opatrně.

Aby se vyhnul tomuto ožehavému tématu, řekl: „Neměli bychom vyhlásit svátek, abychom oslavili početí potomka?“

Poněkud jej překvapilo a zklamalo, když Lysia zavrtěla hlavou. „K čemu by to bylo dobré? Klan stojí za námi, stejně jako tví vojáci, protože Makuránci se díky tobě bojí války s Videssiánci, ale většina šlechty by si stejně našla zdvořilou výmluvu, proč musí být někde jinde než na oslavě.“

Zamračil se a obočí mu pokleslo do tenké černé čárky nad očima. Věděl, že má pravdu, ale nenáviděl tuhle pravdu.

„Patriarcha nám dal požehnání,“ zavrčel. „Ano, to dal,“ přikývla Lysia, „poté, co jsi před třemi lety málem odplul zpátky do Kalavrie. Byl v tom ten ustrašený Agathios. Ale uznává to jenom asi polovina kněží a ještě daleko méně šlechticů.“

„Vím, co každého přiměje to uznat,“ řekl Maniakes temně. Lysia se od něj napůl odvrátila, jako by říkala, že nic nepřiměje lid uznat legitimnost jejich spojení. Ale on

našel magické slovo, stejně účinné jako tajná formule vyslovená chórem nejmocnějších mágů Čarodějného kolegia:

„Vítězství.“

Maniakes projížděl ulicemi města Videssos k přístavu Kontoskalion na jihu hlavního města. Před ním pochodoval deset nosičů slunečníků. Hedvábné slunečníky oznamovaly všem, že Imperátor je na cestě městem. Z téhle myšlenky však nemusel být každý nadšený, proto kolem Maniakese maširovali urostlí strážci.

Asi polovina mužů v jednotce byli Videssiánci a polovina Halogové — žoldáci z chladného severu. Rodilí Videssiánci byli malí, tmaví a šlachovití, ozbrojení meči. Halogové, velcí plaví muži, z nichž někteří měli typické dlouhé světlé vlasy zapletené do copů, nesli dvouruční sekery, které dokáží useknout hlavu jedinou ranou.

V čele procesí pochodoval vyvolavač, který křičel: „Cestu! Uvolněte cestu pro Avtokrata Videssiánců!“ Pěší rychle klopýtali z ulice, jezdci na koních a voziči oslů také pospíchali pryč, nebo uhnuli do postranních uliček. Jeden z vozků s těžkým vozem ani nezrychlil, ani se neotáčel. Jeden z Halogu navrhl Maniakesovi: „Pojďme ho zabít.“

V jeho hlubokém hlase nezazněl ani náznak vzrušení. Maniakes věděl, že nežertuje, Halogové měli velmi jednoduchý způsob chápání světa. Ani vozka si zjevně nemyslel, že Haloga žertuje. Vůz se totiž náhle rozjel a odbočil do postranní ulice. Již ničím nezdržováno, vydalo se procesí směrem k přístavu Kontoskalion.

Maniakes projížděl kolem jednoho ze stovek chrámů ve městě Videssos, které byly zasvěceny kultu boha Phose.

Zřejmě vyrušen vyvolávacím povykem, vyšel kněz sloužící v chrámu ven, aby se podíval na Avtokrata a jeho doprovod. Jako ostatní duchovní, měl i on oholenou hlavu a husté vousy. Na sobě měl jednoduchou bavlněnou róbu modré barvy, se zlatým kruhem představujícím Phosovo slunce, našitým na levé straně hrudi.

Maniakes mu zamával. Místo aby zamával zpět, plivl kněz na zem, jako by zaháněl Phosova odvěkého zlého rivala Skotose. Někteří videssiánští gardisté na kněze

cosi zavrčeli. Díval se ně planoucím pohledem, ozbrojen svou ctí a tudíž beze strachu. Po chvíli se ostentativně otočil zády a odešel zpět do chrámu.

„Bastard,“ zavrčel jeden z Maniakesových strážců, „každý, kdo vás takhle urazí, vaše Veličenstvo...“

„Zabijeme ho,“ řekli tři Halogové současně. Videssiánský kněz pro ně neznamenal nic, nevěřili v Phose, stále uctívali krvežíznivé bohy země Haloga. Kdyby bylo třeba zabít kněze, oni byli pro tu práci ti praví. Ale Maniakes je zadržel:

„Ne, ne. Nemůžu si teď dovolit problémy s kněžstvem. Nechte to být. Možná později...“

To uspokojilo Halogy, kteří byli schopni na pomstu čekat léta, ba celé generace. Uvnitř byl však Maniakes kněžským gestem samozřejmě dotčen. Polovina duchovenstva, která souhlasila s jeho sňatkem s Lysii, tak činila se zjevnou nechutí, jako by proti svému přesvědčení. A ti, kteří jej odmítali jako incest, byli při vyjadřování svého názoru velmi otevření a nepřátelští.

„O důvod víc, proč se dostat do Makuranu,“ mumlal si Maniakes. Podle makuranských zvyklostí nebylo nic divného na tom, když si bratranec vzal sestřenici, nebo strýc snachu. A Makuránci uctívali Boha, ne Phose. Jediní videssiánští kněží, které Maniakes strpí ve své blízkosti, budou ti, které vezme na tažení pro jejich dar léčitelského umění a pro duchovní působení v armádě. A to by měli být jen ti, kteří tolerují jeho rodinné záležitosti, alespoň formálně.

Bylo úlevou, když konečně dorazili do přístavu. Námořníci jej zdravili s opravdovou náklonností, neboť jim, stejně jako vojákům, záleželo víc na tom, zeje vede k vítězství, než že si vzal svou sestřenku. Doufal, že celá říše Videssosu bude mít jednou na věc stejný názor. Zatím se tak nestalo. Začínalo ho zajímat, jestli se to vůbec někdy stane.

Většinu lodí uvázaných u hráze kontoskalionského přístavu tvořily široké nákladní lodě, které byly schopny pojmout Maniakesovy muže i koně a přepravit je do přístavu Lyssaion, aby se tu vylodili a zahájili tažení. Skoro všechny

válečné galéry, které by mohly chránit flotilu

nákladních veslic, kotvily v přístavu Neorhesian na severním pobřeží města Videssos.

Maniakesova vlajková loď Obnova se vymykala všem pravidlům. Nebyla ani největší, ani nejrychlejší, ani nejnovější galérou loďstva. Byla však onou lodí, na které Maniakes připlul z ostrova Kalavria do města Videssos, když povstal proti Genesiovi, a měl k ní proto sentimentální vztah. A stejný vztah měl i k přístavu Kontoskalion, protože poprvé přistál právě tady. A proto tu kotvila Obnova.

Thrax, admirál flotily; seskočil z paluby Obnovy na hráz, ke které byla loď upoutána, a spěchal Maniakesovi naproti. „Jsem rád, že vás zase vidím, vaše Veličenstvo, volal, „Phos vám žehnej!“

Já tobě,“ odpověděl Maniakes a vzpomínal, jestli si také Thraxe ponechal ze sentimentálních důvodů. Admirál vypadal jako pravý námořník. Byl malý a hubený, opálený a s ostře řezanými rysy lidí, kteří celý život prožili pod širým nebem. Nebyl starý, ale vlasy a vousy měl trpytivě stříbrné, což mu dodávalo okouzlující vzhled.

Byl kapitánem Obnovy na cestě z Kalavrie do hlavního města. Teď šéfoval celému videssiánskému loďstvu. Nikdy neudělal nic, aby si Maniakes musel myslet, že svěřit mu tuto pozici bylo osudovou chybou. Na druhou stranu ani neudělal nikdy nic, aby si Maniakes gratuloval ke své volbě. Zkrátka byl kompetentní, ale nijak výjimečný.

To se ostatně mělo ukázat i teď. „Vaše Veličenstvo, budeme připraveni vyplout v den, který jste určil.“ Když Thrax řekl něco takového, bylo na to spolehnouti.

„Mohli bychom být připraveni o pět dní dříve?“ zeptal se Maniakes. „Čím dříve vyplujeme, tím dříve začne v Makuranu zase válka.“ A pro sebe si dodal: „A tím dříve budeme moci s Lysii vypadnout z města Videssos.“

Thrax se zamračil. „Nejsem si jist, že budeme připraveni, Vaše Veličenstvo. Všechno jsem zařídil tak, aby se to stihlo do dne, o který jste mě požádal původně. Změnit termín bude těžké a přinese to takové problémy, že se to ani nevyplatí.“ Dosud nepřemýšlel o tom, že by přípravy urychlil, a ani o tom přemýšlet nehodlal.

„Alespoň to zkus,“ řekl Maniakes. Když Thrax věděl dopředu, co se po něm chce, dokázal to zvládnout bez nejmenších problémů. Ale když musel improvizovat, nebyl výsledkem už tak dobrý. Zdálo se, že jeho povaze chybí jedna věc: seberešení pochopení pro nové myšlenky a originální nápady.

„Zkusím to, Vaše Veličenstvo,“ řekl po chvíli.

„Není to tak těžké,“ řekl Maniakes rozhodně. On naopak byl zvyklý improvizovat, obě jeho tažení v Zemi Tisíce Měst nebyly od počátku do konce ničím jiným než improvizací, stejně tak jako tažení proti Genesiovi, jímž jej připravil o trůn. Přesto chápal, že ne každý má schopnost těžit z toho, co přinese příští chvíle.

Lehký dvoukolový kočár dochřestil po hrázi k jedné z nákladních lodí. Vozka seskočil dolů, dal své mule hrst rozinek a začal shazovat pytle se zrny—patrně s fazolemi—námořníkům, kteří je ukládali do podpalubí, snad mimo dosah vody, které se tam vždy trochu drží.

Maniakes ukázal na vozku: „Musíš zjistit, odkud lidi jako on jezdí, jak dlouho jim to trvá, jak dlouho zabere vyložit tu náklad a kolik času potřebují k návratu. Pak si sedni se šéfy skladů a prober s nimi, jestli by něco nemohli urychlit.

Kdyby třeba mohli vyložit víc povozů najednou, tak bychom například mohli poslat...”

Zarazil se, protože Thrax si přiložil ruce k hlavě, jako by mu měla každou chvíli vybuchnout jako zavřená sklenice, kterou kuchař nechal moc dlouho na ohni. „Dejte milost mému mozku, vaše Veličenstvo,“ zanařikal námořník, „jak si to mám všechno zapamatovat?“

„Není to tak těžké,“ řekl Maniakes již podruhé, ale podle Thraxova utrpeného výrazu to těžké bylo, ne-li dokonce neproveditelné. Cítil se jako ekumenický patriarcha, který musí vysvětlit nějaký těžko pochopitelný teologický problém opilému sedlákovci, kterého nezajímá teologie a hlavně je právě zaneprázdněn tím, že si močí na boty.

„Všechno bude připraveno v den, který jste původně určil,“ slíbil Thrax a Maniakes o tom nepochyboval. Thrax si zhluboka mučednický povzdech, asi jako svatý Kveldoulphios, když zjistil, že jeho druhové Halogové se k němu nepřidají a nebudou konvertovat ke kultu boha Phose, ale že se ho chystají zabít, aby jim konečně přestal kázat. Admirál znovu vzdechl a pokračoval: „A pokusím se připravit všechno co nejdřív, i kdybych měl obrátit celý tenhle přístav vzhůru nohama.“

„To je řeč!“ plácl ho Maniakes po zádech. „Vím, že uděláš vše, co je třeba, a že to uděláš dobře.“

Jakým lhářem jsem se stal, od doby, kdy jsem se stal Avtokratem, pomyslel si Maniakes. Ale Thrax, který by musel přesně dostát požadavkům, které na něj Maniakes nakladl, byl daleko méně užitečný, než Thrax, který se o to jen... pokoušel.

Když Thrax a Maniakes kráčeli od jednoho úvaziště k druhému, snažil se admirál být co nejvíce užitečný. Věděl, co všechno se mělo dělat podle původního rozvrhu, a zasvěceně o tom hovořil. Zároveň začal přemýšlet o tom, co by měl udělat, aby se vše uspíšilo. Jakmile jednou odmítl závaznou změnu, věděl, že všechno, co teď udělá navíc, mu bude přičteno k dobru. A také měl pravdu, přestože se Maniakes snažil nenechat ho při tom.

Když Maniakes udělal všechno, co mohl, aby admirála povzbudil, nechal zapřáhnout čerstvé koně a odjel; Thrax totiž nebyl jediným mužem, kterému bylo třeba zapálit koudel u zadku. K paláci se vracel jinou cestou, než jakou přijel do přístavu Kontoskalion, protože se nechtěl znovu setkat s knězem, který mu dal najevo své pohrdání.

Ale bylo těžké urazit ve Videssosu víc než jen několik bloků a neminout přitom nějaký chrám, ať už honosný, jako byl Chrám Výšin, nebo chrám zasvěcený památce svatého Phravita, ve kterém jsou pochováni Avtokraté a jejich blízké příbuzenstvo, nebo malé stavení, lišící se od běžného domu jen věžičkou, na jejíž špičce září zlatavá koule.

A tak když jeli kolem jednoho takového chrámu, Maniakes si uvědomil, že si jej jeden z kněží nenávisťně měří pohledem. Stačilo jen slovo a mohl na tu modrou róbu poslat Halogy. Ale jakkoliv toužil po krvavé pomstě, znovu se ovládl. Mohlo by ho to znepřátelit s ekumenickým patriarchou a to si nemohl dovolit. Rozbroje s církví by mohly být překážkou, dokonce osudnou překážkou, pro úspěch ve válce s Makuranem. Maniakes urážku přešel. Někdy to vypadalo, že i kdyby dobyl Mashiz a přivezl Velekrále Sharbaraze, aby jej pověsil na náměstí Pa-lamas, jako

se to dělá s kriminálníky a rebely, spousta kleriků by si dál myslela, že je hříšník, uvržený do stínu Phosova světla. Vzdychl. Nezáleží na tom, co si o něm budou myslet, když bude vyhrávat války, ani na tom, že to bude ještě desetkrát horší, když prohraje. Raději však ani nemyslel na to, co se stane s říší, když prohraje. Musí udělat vše pro vítězství, i když to znamená zatím klerikům umožnit, aby jim pohrdali.

Kameas, komorník, řekl: „Vaše Veličenstvo, večere je hotová.“ Eunuchův hlas ležel v bezejmenné části rozsahu, někde mezi tenorem a altm. Jeho baculaté tváře byly hladké, leskly se ve svitu lampy. Když se otočil, aby Maniakese a Lysii odvedl do jídelny, klouzal po chodbě jako loď ve větru, krátké rychlé kroky ani nebyly v jeho róbách rozeznatelné.

Maniakese se těšil na večeri se svým příbuzenstvem, které bylo samozřejmě i příbuzenstvem Lysiiným. Neodsuzovali ho za to, co udělal. Jediný z celého příbuzenstva, který s ním nesouhlasil, jeho mladší bratr Parsmanios, se spojil se zrádným generálem Tzikasem, aby se pokusil Maniakese zabít pomocí magie. Parsmanios byl teď v exilu, pobýval v klášteře ve vzdálené Pristé, videssiánské základně na okraji Pardrayánské stepi, která se táhla od severního pobřeží Videssiánského moře ještě dál na sever.

Tzikas byl teď v Makuranu. Maniakese byl přesvědčen, že je tam vítán, ale předpokládal, že se Tzikas dříve nebo později pokusí zradit makuranského velitele Abivarda. Všude, kde kdy Tzikas byl, se pokoušel někoho zradit. Zrádnost měl zřejmě v krvi.

„Vaše rodina vás ráda uvidí, vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas.

„Samozřejmě,“ odpověděla Lysia. „On je přece Avtokrat. Nikdo nesmí začít jíst, než přijde.“

Komorník na ni úkosem pohlédl. „To máte jistě pravdu, císařovno, ale takhle jsem to právě nemyslel.“

„Já vím,“ řekla Lysia pobaveně, „a co? Trocha nevinné legrace ještě nikoho nezabila, nebo ano?“

Kameas zakašlal, ale neodpověděl. Jeho život byl celkem obyčejný, bez tužeb a vzrušení, jak by také nebyl? A jeho povinnosti od něj vyžadovaly pouze obstarání běžných Avtokratových potřeb. Ironie pro něj byla v lepším případě rozptylováním, v horším nepřístojností.

Maniakese potlačil pohrdavé zasupění, aby vestiaria nerozzlobil. Byl od přírody metodický. Dřív míval ve zvyku jít hlavou proti zdi, jednat bez rozmyslu. Porážky od Kubratů a Makuranců ho ale naučily být opatrným. Nyní se spoléhal na Lysii, že mu nedovolí držet se zpátky až příliš.

Kameas spěchal napřed, aby oznámil jejich příchod příbuzným. Někdo v jídelně hlasitě zatleskal. Maniakese se obrátil k Lysii a řekl: „Asi tvého bratra pořádně nakopnu do zadku, protože to je místo, kde má mozek.“

„Rhegoria?“ Lysia zavrtěla hlavou. „To na něj neplatí. Jedině že bys mu provedl také nějaký povedený žertík.“

Maniakese povzdychl a přikývl. Rhegorios si totiž ještě víc než Lysia — nebo spíš otevřeněji — liboval v provokacích. Když Maniakese vcházel do dveří, hodil po něm Rhegorios housku. Maniakese ji chytil v letu, Lysiin bratr už takové kousky vyváděl dřív, takže Maniakese byl na něco podobného připraven.

„Velezrada,“ vykřikl, hodil zemli zpátky a trefil Rhegoria do ramene. „Pošlete pro kata!“

Někteří Avtokrati, v neposlední řadě Maniakeseův poslední předchůdce, neoplakávaný Genesios, by to mohli myslet doslova. Maniakese zjevně žertoval. Rhegorios neváhal s protiútokem, tentokrát použil raději slova než pečivo.

„Kdokoliv nás nechá čekat hladové, zaslouží potrestat.“

„Má pravdu,“ prohlásil Maniakese starší a zlobně hleděl na svého syna a jmenovce a mračil se tak hrůzostrašně, že ztrácel přesvědčivost. „Už jsem se málem hladu proměnil ve stín.“

„Hlučný, ubručený stín,“ odpověděl Avtokrat. Jeho otec nedokázal potlačit smích. Byl dvakrát starší než Maniakese, menší, těžší, šedivější a vrásčitější. Když se na něj Maniakese podíval, viděl sebe, jak by mohl vypadat — pokud by se udržel na trůnu a zůstal naživu — asi v sedmdesáti. Maniakese starší, bývalý velitel kavalérie, byl rovněž protřelý a měl zkušenosti se zradou a proradností všeho druhu.

„Mohlo to být horší,“ řekl Symvatios, Lysiin otec a mladší bratr Maniakese staršího. „Všichni jsme mohli být v Sále devatenácti gaučů a ležet na těch hloupých věcech a opírat se o jeden loket, až by nám Znečitlivěla ruka.“ Zasmál se. Byl hezčí a veselejší než Maniakese starší, stejně jako byl jeho syn Rhegorios hezčí a veselejší než Maniakese Avtokrat. „Jist vleže, to je umírající tradice. Čím dřív se s ní definitivně skoncuje, tím budu šťastnější.“

Kameas bezvůsý obličej měl viditelně rozrušený výraz. Vyčítavě řekl: „Vaše Veličenstvo, krátce po tom, co jste začal vládnout, jste slíbil, že budete trpět staré zvyky a tradice, i když nejsou zrovna podle vašich představ.“

„Trpět, ano, to je přesně to, co cítíme, když jíme v Sále devatenácti gaučů,“ řekl Rhegorios. Nezdráhal se zasmát vlastnímu vtipu.

„Vaše Veličenstvo, byl byste tak laskav a řekl vašemu bratranci, že jeho vtipy jsou pochybné úrovně?“

Jiskra v Rhegoriově oku prozrazovala, že se chystá vyvolat co největší problém, jaký může. Ještě než však mohl začít, Maniakese ho předešel, když se obrátil na Kamea: „Vážený sire“ - eunuchové měli zvláštní titul vyhrazený jen pro ně - „skutečně jsem to řekl. Budete -příležitostně - mít možnost připravit pro mě a mou rodinu jídlo ve starém stylu. Ale jestli se nám to bude líbit, to už je otázka jiná.“

Kameas pokrčil rameny. Byl přesvědčen, že je spousta důvodů, proč uchovávat staré zvyky. I Maniakese některé uznával. Jak chcete být tím, kým jste, když ani nevíte, kým byl váš dědeček? Ale rituály pro rituály samotné mu v každodenním životě připadaly stejně slepé, jako rituály v chrámech.

„Dnešní večer,“ řekl Kameas, „pro vás mám vpravdě moderní večeri, nebojte se.“

Opustil jídelnu, aby se zakrátko vrátil s polévkou plnou krabího masa a chapadel chobotnic. Maniakese starší zvedl jedno chapadlo na lžici a zkoumajíc řady přísavky řekl: „Zajímalo by mě, co by můj pradědeček, který nikdy neudělal krok z Vaspurakanu, řekl, kdyby mě viděl jíst tenhle kus mořský příšery. Vsadím se, že byste si to za rámeček nedali.“

„No to asi ne,“ souhlasně pokýval jeho bratr Symvatios. Zhltl podlouhlou chobotnicí s okázalým výrazem labužníka.

„Ale já bych zase nechtěl mít hostinu z těch kousků kozlích vnitřností, které oni považují za delikatesy. Neuražte se, ale skutečně bych nechtěl.“

Rhegorios se naklonil k Maniakesovi a zašeptal: „Když naši předkové poprvé opustili Makuran a přišli do města Videssos, tak si asi mysleli, že se krabí polévka podává jenom v bordelu.“ Maniakes potlačil smích a pod stolem Rhegoria kopl.

Kameas odnesl mísy s polévkou a vrátil se s parmou na česneku, naaranžovanou v loži ze zeleného pórku, pastináku a zlatých mrkviček. Poté se objevili pečení slavičci plnění filky.

Následoval hlávkový salát s červenými ředkvičkami, okořeněný pikantním drobivým bílým sýrem, ochucený čerstvou citrónovou šťávou a zalitý panenským olivovým olejem. „Jezte s chutí,“ přál Kameas.

Maniakes se podíval na Lysii. „To je dobře, že jsi ještě neměla vůbec žádné ranní nevolnosti,“ řekl.

Věnovala mu zmařený pohled. „Nemluv o tom. Můj žaludek by to mohl zaslechnout.“ Ostatně Lysia prošla oběma svými předchozími těhotenstvími se zjevnou vyrovnaností a klidem, což, když si uvědomíme, že značnou část obou prožila na válečných taženích, bylo rozhodně obdivuhodné.

Po salátu následovaly skopové tlamy se zapečeným květákem, brokolicí, zelím a dalším sýrem, podávaným přímo v rendlíku, ve kterém bylo vše zapékáno. Hostinu završilo kandované ovoce a víno, které bylo mnohem sladší než vína doprovázející předchozí chody. Maniakes pozvedl pohár: „Na Obnovu!“ pronesl připítek. Celá společnost vypila svůj pohár do dna. Nebylo to jen jméno, které dal své vlajkové lodi, bylo to něco, co chtěl, aby se uskutečnilo ve Videssosu po období vlády Genesiovy hrůzné zvůle.

Všechno by mohlo být daleko jednodušší, kdyby Makuranští nevyužili výhodu Genesiovy špatné vlády a neukradli valnou většinu západního území a kdyby se Kubratům málem nebylo podařilo zatknout a zabít Maniakese před několika lety. Od té doby to Maniakes Kubratům vrací. Ale pomstít se Makuranu, to se ukázalo jako mnohem těžší úkol.

Velitel posádky, která měla chránit hradby města Videssos, byl mohutný, opatrný muž středního věku jménem Zosimos. Na takovou práci bylo zapotřebí klidného, vyrovnaného muže. Nezodpovědný bohém se sklony k hysterii by tu mohl nadělat těžko napravitelné škody. Zosimos však požadavky kladené na svou funkci beze zbytku splňoval.

A tak když se velitel dostavil do paláce a žádal o audienci u Avtokrata, Maniakes nejen že jej okamžitě nechal uvést, ale zároveň byl připraven velmi pozorně naslouchat všemu, co mu chtěl Zosimos říci. A Zosimos šel okamžitě k věci: „Vaše Veličenstvo, moji muži zahlédli z hradeb kubratské špióny.“

„Jste si tím jistý, vznešený pane?“ zeptal se Maniakes. „Od té doby, co jsme je před nějakými třemi lety porazili, nebylo tu po nich ani vidu ani slechu. A pořád není. Nemám žádné zprávy o nějakých vpádech přes hranice.“

Zosimos pokrčil rameny. „Ani já nevím nic o vpádech, Vaše Veličenstvo. Ale vím, že moji muži spatřili nomády, kteří pozorovali město. Párkrát jsme na ně vyjeli, ale vždycky se jim podařilo uniknout.“

Maniakes se podrbal na hlavě. „To je... neobvyklé, vznešený pane. Jestli jsou Kubraté ve Videssosu, znamená to, že se chystají sem vpadnout.“

Mluvil jistě, jako by od té chvíle určoval přírodní zákony on. „Jestliže sem přišli jenom špehovat a nic víc... Etilios má něco za lubem. Ale co?“

Zatvářil se kysele. Khagan Kubratů byl špinavý barbar. Ale zároveň to byl chytrý, proradný a nebezpečný nepřítel. A jestli měl něco za lubem, určitě to nebylo nic, co by bylo Videssosu ku prospěchu. Když posílal své jezdce napřed, aby loupili a rabovali, měl stejně nějaké větší plány.

„Radši se na tohle podívám sám,“ kývl Maniakes na Zosima. „Vezmi mě tam, kde byli Kubraté viděni.“

Dokonce i tato cesta ke hradbám města Videssos byla zkomplikována nezbytnými oficialitami. SManiakesem vyrazila nejen garda, která chrání Avtokrata, ale i dvanáct nosičů slunečníků odpovídajících jeho stavu. Musel se s nimi pohádat, než uznali, že nesmysl chodit s ním až na hradby a oznamovat tam jeho přítomnost každému, kdo by se mohl dívat. Nakonec přece jen uznali, že určité utajení může někdy sloužit dobrému účelu.

Zosimos zavedl Maniakese jižněji, než předpokládal, většinu cesty klesali dolů k loukám za jižním výběžkem hradeb města Videssos, kde měla videssiánská jízda i pěchota své cvičiště.

„Špehovali při našich vojenských cvičeních, nebo se spíše soustřeďovali na město?“ zeptal se Maniakes.

„To nemohu říci,“ odpověděl Zosimos. „Kdybych se dokázal vžít do mysli barbarů, byl bych na nejlepší cestě stát se sám barbarem.“

„Jestliže nedokážeš myslet jako tvůj nepřítel, strávíš spoustu času na ústupu před ním,“ odpověděl Maniakes. Zosimos na něj zíral, zjevně plně nepochopil dosah jeho slov. Maniakes si vzdychl a pokrčil rameny. Pak začal stoupat po schodišti k cimbuří vnitřní hradby.

Když už byl nahoře na hradbách a díval se zpátky na město Videssos, cítil Maniakes to, co cítili všichni jeho předchůdci: že říšské hlavní město je nedobytné. Hradby, na kterých stál, jsou silné a pevné a alespoň osmkrát nebo devětkrát vyšší nežli dospělý muž. Věže, některé čtverhranné, jiné kulaté a další osmihranné, ještě sílu i výšku znásobovaly. Za touto vnitřní zdí byla ještě jedna vnější. Ta byla nižší, takže šípy z vnitřní zdi mohly nejen zasáhnout nepřítele za ní, ale mohly jej smést i z ní, pokud by nějakou nepředstavitelnou náhodou padla do jeho rukou. I v ní byly strážní věže, aby i tady měli obránci lepší přehled. Za zdí, skrytý před Avtokratovým zrakem, byl široký a hluboký příkop, který měl zabránit bojícím strojům v přístupu k hradbám.

Několik vojáků ukázalo ke skupince stromů nedaleko cvičného pole. „To je to místo, kde jsme je viděli, Vaše Veličenstvo,“ řekl jeden z nich. Ostatní horlivě přikyvovali, jako by chtěli dokázat, že mluví nepředstoupil před svého panovníka s nějakým nesmyslem.

Maniakes se díval z hradeb ke skupince stromů. Nečekal, že něco zajímavého uvidí, ale uviděl. Několik jezdců v kožešinách a kožených oblecích, jedoucích na koních menších, než na jakých obvykle jezdili Videssiánští.

„Mohli bychom je odříznout,“ řekl zamyšleně, ale pak zavrtěl hlavou. „Ne - určitě sem nepřijeli jen tak. Kdybychom takhle chytli, určitě by ze severu přijeli další bandy a zjistily by, že je máme. A to by znamenalo, že začne to, co má

Etzilios za lubem.“

„Ale když je necháme zjistit tu, po čem pasou, bude to znamenat to samé,“ odpověděl jeden z vojáků.

A to byla bohužel pravda. Ale Maniakes řekl: „Jestli tady Etzilios raději jen čmouchá kolem, místo aby udeřil přímo, raději ho nechám čmouchat ještě o rok déle. Lekce, kterou jsme mu uštědřili před třemi lety, ho stejně vystrašila na mnohem déle, než jsem čekal. Až se jednou provždy vypořádáme s Makuranem, a já věřím, že se tak stane ještě letos, pak mohu ukázat Etziliovi, že tamta lekce byla jen menší částí toho, co se ještě musí naučit.“

On sám se také něco naučil za ta léta, kdy byl na trůně. Jedna z nejtěžších věcí, kterou se musel naučit, byla uvědomit si nutnost dělat vždy jen jednu věc a nesnažit se dělat toho příliš mnoho najednou. Od chvíle, kdy se touto pravdou začal řídit, musela říše jen velmi málo ustupovat od toho, o co usilovala.

Ted' si Maniakes připomněl, že raději nemá očekávat příliš mnoho ani v případě, že jednou bude schopen soustředit celou sílu své říše jen proti Kubratu. Nebylo pochyb o tom, že kdesi v některém ze zaprášených archivů Videssosu byly mapy a plány, staré tak století a půl, které ukazovaly zmizelé cesty a dokonce zcela ztracená města bývalé provincie Videssosu, která je nyní Etziliovým územím. Ale Maniakes také moc dobře věděl, že tehdejší Avtokrat Likinios mohl použít celou sílu říše proti Kubratům a výsledkem toho bylo povstání, které Likinia stálo jeho trůn i jeho život.

Maniakes se ještě jednou podíval směrem ke Kubratům. Zajímalo ho, jestli by nějaký videssiánský Avtokrat mohl znovu získat kontrolu nad územím, které ukradli tihle nomádi. Doufal, že mohl, a že právě on by mohl být tím Avtokratem, ale zároveň, poučen bolestnou zkušeností, si jasně uvědomoval, že to, v co člověk doufá, a to, co se mu podaří, nebývá vždy jedno a totéž.

„Dobrá, jsou tam venku,“ řekl. „Dokud neudělají něco, abych si jich musel všimnout, budu předstírat, že je nevidím. Mám teď na práci mnohem důležitější věci.“

Videssos měl nejtalentovanější kouzelníky na světě a v Kouzelnickém kolegiu měl také nejlepší instituci, která byla schopná vychovávat skutečné mistry kouzel. Maniakes využil služeb jejich mágů už mnohokrát. Přesto však dával přednost spolupráci s čarodějem, se kterým se setkal poprvé ve východním městě Opsikon.

Alvinos - to bylo jméno, které čaroděj nejčastěji používal pro jednání s Videssiánci. V Maniakesově společnosti si však říkal jménem, které mu dala jeho matka a které znělo: Bagdasares. Byl dalším z řady talentovaných mužů Vaspurakanu, kteří opustili hory a údolí té úzké země, aby zjistili, co dokáží v mnohem rozlehlejšímu prostoru Videssosu.

Od doby, kdy Maniakes udržel naživu během několika smrtících kouzelnických útoků, vybudoval si Avtokrat slušnou porci respektu k jeho schopnostem. Aby hned přešel k magickým problémům, Maniakes se otázel: „Mohl bys mi prosím říci, jaké bude počasí v oblasti Moře námořníků? Až popluje do Lyssaionu?“

„Vaše Veličenstvo, myslím, že bych mohl,“ odpověděl Bagdasares uctivě, stejně, jako když mu Maniakes v průběhu posledních dvou let položil stejnou otázku. Mluvil videssiánský s hrdelním vaspurakánským přízvukem. Maniakes rozuměl i řeči svých předků, ale jen pokud se

mluvalo pomalu. Daleko plynuleji byl, ke své skrývané nelibosti, schopen se domluvit makuransky.

„Výborně,“ řekl nyní. „Když jsi nás loni varoval před tou bouří, možná jsi tím zachránil celou říši.“

„Není tak těžké předpovědět bouři,“ řekl Bagdasares. „Jsou veliké a většinou přírodní, pokud se zrovna nějaký mág, který má více pýchy než rozumu, nepokouší s nimi čachrovat. Magie počasí není jako magie lásky nebo magie bitev, kde vášně lidí, kteří s ní mají co do činění, může zařikadla oslabit nebo úplně zničit jejich moc. Pojď se mnou, imperátore.“

Měl malou čarodějnickou studovnu hned vedle své ložnice v říšské rezidenci. Jedna stěna byla plná tajemných svitků a kodexů, podél další byly sklenice, obsahující nejrůznější podivnosti, které by čaroděj mohl shledat potřebnými pro svoje temné umění. Stůl, který zabíral většinu plochy malého pokojíku, vypadal, jako by prošel několika válkami a jednou nebo dvěma pořádnými rebeliemi s rabováním a požáry. Čarodějnictví zjevně umí být pro nábytek tvrdé.

„Mořské počasí,“ mumlal si mág pod fousy, „mořské počasí.“

Maniakes se rozhlížel kolem sebe. Neviděl nic, co by odpovídalo mořskému počasí. „Nemám objednat sluhu, aby skočil dolů do přístavu malé palácové čtvrti s kbelíkem, vznešený pane?“

„Co? Aha.“ Alvinos Bagdasares se rozesmál. „Ne, Vaše Veličenstvo, to nebude třeba. Jen jsem přemýšlel nahlas.“

Máme čerstvou vodu a tadyhle mám...“ sejmul zazátkovanou sklenici z regálu na stěně, „mořskou sůl, která, když ji smícháme s tou čerstvou vodou, nám dá skvělou napodobeninu moře. A co jiného je předmětem magie, než právě napodobeniny?“

Když už Maniakes nepředstíral, že rozumí magii, nechal alespoň Bagdasara dělat to, co on považoval za nejlepší. To byl, jak zjistil, nejlepší způsob, jak zajistit fungující řízení: vybrat někoho, kdo ví, co dělá — a výběr toho pravého muže přitom vůbec nebyl nějakým zanedbatelným úkolem — a pak zůstat stranou a nechat ho pracovat.

Tiše si broukající připravoval Bagdasares směs vody a mořské soli, a potom, modlice se stále tím tichým vrčením, nalil trochu směsi do nízkého a širokého stříbrného poháru na poničeném stole. Pak použil ostrého nože se zlatou rukojetí na odštípnutí několika třísek z dubové desky stolu a vytvaroval je zhruba do podoby lodí. Kousky látky posloužily jako plachty.

„Mluvíme o Moři námořníků,“ vysvětloval Maniakesovi. „Lodě musí vypadat jako plachetnice, i když ve skutečnosti budou používat také vesle.“

„Dobře, jen když takhle zjistíš to, co potřebuji vědět,“ odpověděl Avtokrat.

„Ano, ano, samozřejmě.“ Bagdasares přestal vnímat okolí a pokračoval v nepřetržité intenzivní koncentraci, do které se potřeboval dostat pro vlastní zařikávání. Modlil se, nejprve ve videssiánštině, potom ve vaspurakánštině k Vaspurovi Prvorozenému, prvnímu člověku, kterého kdy Phos stvořil. Pro videssiánské ucho, uvyklé na pravověrnost, to mohlo znít jako kacířství. Maniakes se v té chvíli spíše obával výsledku věštby. Vzhledem k problémům, jaké měl s církví, ho

podrobná problematika pravověrnosti příliš nezajímala.

Bagdasares pokračoval v zařikávání. Jeho pravá ruka se pohybovala v rychlých kruzích nad pohárem, ve kterém pluly malé, hračkám podobné loďky. Aniž by se jich dotýkal, pluly loďky ve formaci, právě tak, jako by flotila skutečně plula přes moře. Vítr, který Maniakes necítil, se proháněl nad jejich umělým mořem a hladce poháněl loďky od jednoho okraje poháru ke druhému.

„Pán s velkorysou a dobrotivou myslí nám požehná příznivým počasím,“ řekl Bagdasares.

Poté, přestože nepokračoval v zařikávání, se loď, které použil ve svém magickém obřadu, odlepily od okraje poháru a začaly plout zpět, ke kraji, od něž původně vypluly. „Co tohle znamená?“ zeptal se Maniakes.

„Vaše Veličenstvo, to nevím.“ Bagdasarův hlas byl hluboký a ustaraný. „Pokud bych měl hádat, tak bych...“

Ještě než mohl říci něco dalšího, studený vítr nad středem poháru zesílil, vypadalo to, jako by někdo chytil pohár za okraj a houpal tím umělým mořem tam a sem.

Ale ani Bagdasares, ani Maniakes se stříbrného poháru nedotýkali.

Vypadalo to jako zajiskření, které vznikne, když o sebe uhodí dva křemeny, a objevilo se to přímo nad malou flotilou. A za chvíli znovu. Sotva znatelné zamručení se ozvalo ze stejných míst. Bylo to jako zvuk hromu, jen nekonečně zeslabený?

Jedna z miniaturních lodiček se převrátila a potopila se. Ostatní pluly dál. Těsně předtím, než se dotkly okraje poháru, Maniakes měl - nebo si alespoň myslel, že má - chvilkovou vizi dalších lodí, lodí, které vypadaly jinak ve smyslu, který nedovedl definovat, byly také na vodě, přestože si nemyslel, že by byly skutečně fyzicky přítomny. Mrkl a ony rázem zmizely.

„Phos!“ vykřikl Bagdasares, a potom, jako by ho to vůbec neuspokojilo, rychle přešel do vaspurakánštiny: „Vaspur Prvorozený!“

Maniakes nakreslil Phosův sluneční kotouč do vzduchu nad levou stranou své hrudi. „Co,“ zeptal se s obavou v hlase, „co z toho vlastně plyne?“

„Kdybych to věděl, tak bych vám to řekl, Vaše Veličenstvo.“ Bagdasares zněl jako člověk, který je hluboce otřesen.

„Za normálních okolností je největším úkolem mága zjistit co nejvíce z odpovědi na jeho otázku, tak, aby on sám i jeho klient věděli, co potřebovali vědět. Ale dnes jsme dostali v odpověď mnohem více, než na co jsme se ptali...“

„Podle mě to znamenalo, že až poplujeme zpátky do města Videssos, dostaneme se do bouře.“ Maniakes se ptal na něco, co vlastně ani nebylo otázkou.

„Skoro bych řekl, že to tak vypadalo, Vaše Veličenstvo,“ souhlasil Bagdasares. „Blesky, hromy, vlny...“ zavrtěl hlavou.

„Velmi rád bych vám řekl, jak se vyhnout tomuto osudu, ale nedokážu to.“

„A co znamenaly ty ostatní loď, které se objevily na konci zaklínám?“ zeptal se Maniakes. To, jak se objevily, bylo tak neobvyklé, že jeho zvědavost stále vzrůstala.

Ale Bagdasarovo husté obočí pokleslo v zamračené grimase. „Jaké další loď, Vaše Veličenstvo? Viděl jsem jen ty, které jsem sám vyrobil.“ Když Maniakes ukázal

na část poháru, kde se loď na okamžik objevily a vysvětlil kouzelníkovi, co viděl, mág si tiše hvízdal.

„Tak co to znamená?“ zeptal se znovu Maniakes. Pak se trpce pousmál: „Obávám se, že jsem zřejmě nadán jasnozřivostí.“

„Kdyby byla odpověď tak jasná jako otázka, byl bych šťastnější a vy bezpochyby také, Vaše Veličenstvo,“ řekl Alvinos Bagdasares. „Ale otázky na smysl, pokud je snadné je položit, mohou mít velmi těžké rozřešení.“

„Všechno může mít těžké rozřešení,“ řekl Maniakes rozzlobeně. „Dobrá tedy. Beru to tak, že mi nemůžeš říci všechno, co bych měl vědět. Ale co mi můžeš říci?“

„S využitím Vašeho daru jasnozřivosti mohu říci, že moje magie se dotkla něčeho většího, než co jsem žádal vědět,“ odpověděl Bagdasares. „Jak už jsem řekl, budete mít dobré počasí, až poplujete do Lyssaionu. A také mohu říci, že budete mít nejspíš špatné počasí, až poplujete zpět.“

„Ale já jsem se tě neptal na zpáteční plavbu.“

„To vím a dost mě to znepokojuje. Magie většinou udělá jen to, co je žádáno, nebo méně, jak jsem již řekl před chvílí.

Když je v ní více síly, než jste do ní vložil, znamená to, že vaše zařikávání se dostalo za záclonu velkých událostí, které mají svou vlastní sílu, která se smíchá se silou, kterou jste k nim poslal.“

„Co tedy mohu udělat, abych se vyhnul té bouři?“ zeptal se Maniakes.

Ale Bagdasares bohužel jen pokrčil rameny. „Nic, Vaše Veličenstvo. Bylo to předpovězeno a tak se to stane. Ať Phos nechá flotilu tím projít s co nejmenšími ztrátami.“

„Ano,“ řekl Maniakes nepřítomně. Jako Avtokrat Videssiánců a vládce velké říše již odvykl tomu, že některé věci se vymykají z jeho moci. Ale dokonce ani Avtokrat nemohl poroučet větru a dešti a nemohl doufat, že se moře bude chovat podle jeho vůle. Maniakes změnil, alespoň nepatrně téma hovoru: „A co ty další loď, které jsem viděl?“

Bagdasares nevypadal moc šťastně. „Nevím, nemohu o nich nic říci. Nevím, jestli to byli přátelé nebo nepřátelé, jestli přijeli zachránit loď vaší flotily před bouří nebo je chtěly napadnout. A ani nevím, jestli záchrana nebo útok byly úspěšné, nebo ne.“

„Mohl by ses pokusit zjistit víc, než zatím víš?“ navrhl Maniakes.

„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo, mohu se pokusit,“ řekl Bagdasares. „Pokusím se o to. Ale nemohu vám nijak zaručit úspěch. Spíše se bojím neúspěchu. Já jsem nebyl poctěn tou vizí, ať už znamenala cokoli. To může znamenat, že mohla být určena jen vám osobně, takže její znovupřivolání, uchopení, nebo také případná interpretace bude nepředstavitelně obtížná pro každého jiného než pro vás.“

„Udělej, co můžeš,“ řekl Maniakes. A tak po několik následujících hodin činil Bagdasares to nejlepší, co v něm bylo, aby vyhověl Avtokratovu přání. Některá z jeho nových věštění byla mnohem velkolepější než to relativně jednoduché, které po něm chtěl Maniakes původně. Při jednom se dokonce celá jeho komůrka na několik minut rozzářila jasným bílým světlem. Na stěnách se objevily stíny, i když tu nebylo nic, co by je mohlo vrhnout. Slova v řeči, kterou Maniakes neznal, zazněla v řídkém vzduchu.

„Co to znamená?“ zašeptal k Bagdasarovi. „Nevím,“ odpověděl rovněž šeptem čaroděj. O chvíli později zařikávání vzdal a řekl: „Ať už jsme vyvolali cokoliv, není v mé moci tomu nyní porozumět, Vaše Veličenstvo. Jen plynutí času to může plně odhalit.“

Maniakes začal pěstí. Kdyby byl ochoten čekat na odhalení událostí plynutím času, nemusel Bagdasara žádat o magický obřad. Povzdechl si. „Dobře, teď tedy vím, že se armáda dostane do Lyssaionu bez nějakých vážnějších potíží,“ prohlásil. „Prozatím se toho budu držet. Až se tam dostanu a až potrestám Makuránce za všechno, co kdy udělali Videssosu, pak se teprve začnu zabývat tím, co se stane pak.“

„Myslím, že to tak bude správné, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares. Ale jeho velké, tmavé oči byly... plné strachu. To, co panovalo v přístavu Kontoskalion, vypadalo na první pohled jako naprostý chaos. Vojáci nakládali paluby nákladních lodí, na další plavidla vodili vozkové a jezdcí nešťastné, vystrašené koně. A ještě na jiné lodě se nakládaly poslední zásoby.

„Ať vám náš Pán s velkorysou a dobrotivou myslí požehná, Vaše Veličenstvo, a stejně tak Vaší svaté práci,“ řekl ekumenický patriarcha Agathios Maniakesovi a kreslil přitom Phosův sluneční kotouč nad levou stranu své hrudi.

„Děkuji vám, nejsvatější pane,“ odpověděl Avtokrat, v podstatě upřímně. Protože Agathios přijal výjimku, která uznávala Maniakesův sňatek s Lysií jako legální, byl ochoten být s nimi viděn, a modlil se s nimi za jejich úspěch na veřejnosti. Bylo hodně takových kněží, kteří, byť uznávali výjimku jaksi spolu s patriarchovou mocí, přitom odmítali dát najevo zjevnou sounáležitost s Avto kratem.

„Ztrestejte Makuranské!“ vykřikl náhle Agathios silným hlasem. Jednou z věcí, které si na něm Maniakes za ta léta, co ho znal, všiml, bylo, že i když byl v podstatě klidšas, dokázal se buď rozpálit až do bouřlivého hněvu, nebo naopak propadnout panice a beznaděži s obdivuhodnou rychlostí. „Ztrestejte je!“ vykřikl znovu. „Ztrestejte je za všechny hříchy, kterých se dopustili, za to, že se pokusili vymýtit a znesvětit Phosovu svatou víru v zemi, kterou ukradli videssiánské říši. Nyní ať naše pomsta na nich pokračuje!“

Mnoho vojáků, kteří slyšeli jeho slova, se rychle poznamenali slunečním znamením. Maniakes potrestal Zemi Tisíce Měst za násilnosti, které Makuránci páchali v západním Videssosu, za stržené a vypálené chrámy, za vaspurakánskou víru násilně vmucovanou Videssiáncům, za kněze mučené za to, že odmítali vyznávat vaspurakánskou víru.

Maniakes v tom viděl ironii, přestože se s tím zrovna nechlubil. On sám spíše inklinoval k tomu, co Videssiánci nazývali pravoslavím, ale jeho otec tvrdohlavě setrval ve vyznávání doktrín, které byly tak nenáviděné v západních zemích. Vydal se na cestu, aby zničil hroby zasvěcené Bohu, kterého vyznávali Makuránci. Když začali náboženskou válku, ať také poznají, jaké to je být na její opačné straně. Agathios, naštěstí pro Maniakesův klid, se uklidnil stejně rychle, jako předtím vzplál. Jen chvíli poté, co tak spílal Makuranským, řekl již normálním hlasem: „Pokud vám bude dobrotivý bůh milostiv, Vaše Veličenstvo, pomůže vám najít způsob, jak ukončit tuhle dlouhou a krvavou válku jednou provždy.“

„Nechť vás Phos vyslyší,“ přikývl Maniakes. „Nic by mě nepotěšilo tolik jako mír - spojený s tím, že nám vrátí vše, co ukradli, samozřejmě. A nic by tolik nepotěšilo je jako mír spojený s tím, že si mohou ponechat vše, co si vzali, když byl Videssos ještě slabý. Chápete, nejsvatější pane?“

„Ano, chápu, ovšem.“ Ekumenický patriarcha si dlouze a smutně povzdechl: „Ani nemohu jinak, Vaše Veličenstvo.“ Tvářil se zahanbeně. „Doufám, že chápete, že mluvím v zájmu Videssosu jako celku a v zájmu míru, a nikoliv jen v zájmu církve.“

„Samozřejmě,“ odpověděl Maniakes. Měl tolik zkušeností s diplomacií - možná by slovo pokrytectví bylo více na místě - že si Agathios ani nepovšiml jeho sarkasmu. Tenkrát, když válka s Makuránci vypadala stejně beznadějně jako zívající prázdnota královské pokladnice, půjčil si Maniakes zlato a stříbro od Nejvyššího chrámu a také od všech ostatních chrámů a roztavil je, aby mohl vyrobit zlaté a stříbrné mince. Těmi potom zaplatil svým vojákům a také poplatek Kubratům, aby mohl všechny své omezené síly vrhnout jen do boje s Makuránci. A když bude mír, bude čas splatit chrámům dluhy.

Když si vzpomněl na Kubraty, přinutilo jej to pohlédnout k východu. Nebyl teď právě na hradbách města Videssos, nemohl tedy spatřit kubratské zvědy, kteří se přiblížili tak blízko k hlavnímu městu císařství, aby zjistili, co dělá. Ale on na ně nezapomněl. Nomádi ještě nikdy neposlali své zvědy tak daleko. Přemýšlel, co tím mohou zamýšlet. O Etiliovi nebylo ani zmínky již tři roky, od doby, kdy byl na hlavu poražen. Až nyní.

Zatímco Maniakes takto přemítal, Agathios pozvedl ruce ke slunci a odplivl si dolů na prkna úvaziště, aby tak demonstroval své odmítnutí Skotose. „Modlíme se k tobě, Phosi, náš Pane s velkorysou a dobrotivou myslí,“ zadeklamoval. „Děkujeme ti, náš ochránce, že nad námi držíš svoji ochrannou ruku, a že nám nakonec pomůžeš překonat všechny nástrahy života.“

Maniakes se přidal k jeho holdu bohu a znovu tak učinilo i mnoho vojáků a námořníků. Tento hold spojoval vyznavače dobrotivého boha ve vzdálené Kalavrii, skoro až na samém východním konci světa, s jejich souvěrci na hranicích s Makuranem - nebo spíše tam, kde bývala hranice s Makuranem, dokud západané nezačali využívat toho, že Videssos byl oslaben poté, co Genesios zabil Likinia a jeho syny.

Agathios se hluboce sklonil. „Ať vás provází štěstí, Vaše Veličenstvo, a ať se vracíte zpět za bouřlivých oslav vítězství.“

Maniakes byl vycvičen jako voják a nikoliv jako řečník, přesto však dokázal poznat skrytou narážku, když byla vyřčena. Agathios si však zřejmě ničeho nevšiml a dodal: „Ať se Velekrál krčí strachy jako zbičovaný vůl, který je

vaším otrokem.“

A, znovu se hluboko sklánějící, měl se k odchodu. Absolutně si neuvědomoval, jaký dojem vyplynul z jeho slov pro Maniakese.

Thrax zamával z paluby Obnovy. Maniakese zamával zpět a spěchal z úvaziště ke své vlajkové lodi. Jeho červené boty, obuv, kterou směl nosit pouze samotný Avtokrat, klapaly po můstku. „Jsem rád, že jste konečně na palubě, Vaše Veličenstvo,“ vítal ho Thrax a ukláněl se. „Bude tu císařovna brzy? Až se všichni nalodí, nebude už nic, co by nás tu zdržovalo, všechno je připravené k vyplutí.“

„Lysia tu bude co nevidět,“ odpověděl Maniakese. „Chceš mi říci, že Rhegorios se už nalodil?“

„Přesně tak.“ Thrax ukázal směrem ke kajutám za stěžněm. Na většině válečných lodí měl pouze kapitán ono privilegium mít svou vlastní kajutu, zbytek posádky přespával v houpacích sítích, a ti, kteří trávili pár nocí na moři jen příležitostně, si natáhli deky na podlahu. Loď, která vozila Avtokrata, jeho manželku a Sevastose, byla vybavena vším odpovídajícím komfortem, který byl dostupný v omezených podmínkách válečné galéry.

Maniakese zaklepal na dveře kajuty, kterou obýval jeho synovec. Když Rhegorios otevřel, Maniakese řekl:

„Nepředpokládal jsem, že se nalodíš na palubu dřív než jáaLysia.“

„No jo, život je plný překvapení, že, bratrance Vaše Veličenstvo a můj švagre?“ řekl Rhegorios, vypočítávající všemožné tituly a oslovení, kterými mohl Avtokrata oslovit. Byl zvyklý to dělat, v neposlední řadě proto, že to Maniakese občas vyvádělo k Rhegoriově nemalé radosti zmrý.

Ale tentokrát se Maniakese nenechal rozzlobit. „Lysia a já máme dobré důvody k tomu, abychom opustili město Videssos, ale ty jsi tady přece oblíbený. Býval bych si myslel, že tu budeš chtít zůstat tak dlouho, jak to jen půjde.“

„Každý blázen, který se pořád usmívá, může být oblíbený,“ odpověděl Rhegorios a mávl rukou. „Je to vlastně snadné.“

„Já bych to tak jednoduše neviděl,“ odpověděl hořce Maniakese.

„Ach, ale ty přece nejsi nějaký blázen,“ řekl Rhegorios. „A o to je to těžší. Když se zmýlí blázen, lidé mu to odpustí, protože neudělal přece nic, co by od něj neočekávali. Ale když udělá něco špatně muž, který má určitou reputaci a který ví, co dělá, jsou na něj lidé jako vlci, protože je zklamal.“

Poté se již nalodila Lysia, což by mělo Maniakese rozptýlit, ale tentokrát jej to nerozptýlilo. Veliká většina lidí ve městě Videssos shledávala to, že se zamiloval do své sestřenice, jako chybu. Ten pocit mohl být slabší, kdyby byl racionálnější. Když odjížděl z města, od kněží, kteří pořád pochybovali o výjimce, kterou vymámil na Agathiovi, pocítil velkou úlevu.

Thrax vykřikoval povely. Přistavní dělník běžel, aby odvázal lana. Námořníci je hbitě stáčeli do hadovitých spirál.

Uložili můstek za kajuty. Maniakese pocítil ten náraz, jak ho hodili na fošny paluby, skrz podrážky bot na svých chodidlech.

Ozvaly se údery bubnu, který udával tempo veslařům. „Vesla do vody!“ křičel jejich velitel. Vesla pleskla o hladinu.

Obnova se pomaloučku začala vzdalovat od úvaziště. Maniakese se zhluboka nadechl a pak si dlouze a smutně povzdechl. Ať už jel kamkoliv, do jakékoliv bitvy, byl by vždy nejraději, kdyby tam už byl.

Když přijeli do Lyssaionu, bylo to, jako by vstoupili do jiného světa. Tady, daleko na jihozápadě Videssosu, by mohl kalendář pořád ještě ukazovat smutné brzké jaro, ale podle všeho bylo léto přecejen za dveřmi. Slunce pražilo z nebe skoro stejně nemilosrdně jako v Zemi Tisíce Měst. Jen Moře námořníků se mohlo pochlubit počasím spíše teplým než nesnesitelně horkým.

Ale i moře tady bylo jiné než u břehů města Videssos. U hlavního města mělo totiž spíše zelenou barvu, u Ka-lavrie, na dalekém východě, byly mořské vlny zbarvené do šeda. Mohli jste jet podél pobřeží Kalavrie a viděli jste jen nekonečnou pláň šedi, šedý oceán se táhl až ksamému konci světa, nebo k čemukoliv, co leželo za horizontem. Žádná loď ještě od východu ke Kalavrii nepřijela. Za dlouhá staletí se několik lodí vydalo z Kalavrie na východ, ale žádná se odtud ještě nevrátila.

Ale tady, tady bylo moře modré. Nebyla to modř nebe. Moře bylo tmavší, hlubší, jeho modrá byla bohatší, skoro se blížila barvě dobrého vína. Ale když jste ji nabrali do poháru, měli jste jej plný pouze teplé mořské vody.

„To by mě zajímalo, čím to je,“ přemýšlel nahlas Rhegorios, když učinil tento experiment.

„Pokud vím, tak to způsobuje led,“ řekl Maniakese a odplivl si, aby odehnal Skotose, jehož ledové peklo drželo duše hříšníků ve věčném utrpení.

„Phos je větším čarodějem než všichni kouzelníci, kteří se kdy narodili, dohromady,“ řekl Rhegorios a Maniakese na to mohl jen přikývnout.

V kontrastu s čistým nebem a tmavomodrým mořem vypadaly hradby Lyssaionu i budovy, které vykukovaly za nimi, jako odlité z ryzího zlata. Samozřejmě, že nebyly zlaté, protože by díky lidské chamtivosti nemohly být a kdyby přecejen nějakým zázrakem byly, nevydržely by dlouho. To jen žlutohnědý pískovec svítil a zářil v prudkém slunečním světle, dokud se oko nemuselo podívat jinam, aby nebylo oslněno.

Ještě před nějakými dvěma lety nebyl Lyssaion ničím jiným, než ospalým malým městečkem, které spékala letní vedra a i v zimě tu bylo poměrně teplo. V časech míru tudy procházelo zboží, které vozili obchodníci ze západu do města Videssos. Všude tu rostly palmy obsypané trsy datlí, mohli jste je nalézt i v samotném městě, podobně jako tomu bylo i v Zemi Tisíce Měst. Maniakeseovi připadaly legrační - připomínaly mu spíš obrovské oprašovačky z ptačího peří nežli stromy.

Lyssaion byl zcela nedůležitým městem v souvislosti s událostmi, ve kterých měli prsty Makuránci. Ti se totiž, když překročili hranice západního Videssosu, nenamáhal s ničím víc, než že zatkli místní posádku. Hlavní síla jejich invaze byla namířena severovýchodně odsud, na město Videssos. Města, která ležela na této cestě, byla zcela pod jejich nadvládou. Ostatní města...

„Ostatním městům nevěnovali dostatečnou pozornost,“ řekl Maniakese s uspokojením a jeho muži i koně se vylodili na

břeh a vstoupili do Lyssaionu.

Juno, to opravdu nevěnovali,“ přikývl rovněž spokojeně Rhegorios. „A teď za to budou pykat.“

Když přemýšlel o Lyssaionu, říkal si Maniakes, že Makuránci udělali skutečně málo pro to, aby mu zabránili se města zmocnit jako základny, bez ohledu na to, zda vůbec zamýšleli něco pro to udělat. Město mělo obrannou zeď, která měla zadržet nepřítele útočícího z pevniny, ale nemělo žádnou obranu proti lodím, které by se snažily přiblížit. A kdyby nebylo lodí, nemělo by tohle místo vůbec proč existovat. Rybářské lodě odtud vyplouvaly za kořisti a v dobách míru tu také kvetl námořní obchod, místo bylo námořním uzlem mezi Makuranem a Videssosem. Když město nemělo zeď i na straně moře, mohlo být snadno zničeno, lidé vyhnáni, a kdo by potom nakrmil místní vojenskou posádku?

Maniakes ubytoval Lysii v místní guvernéřské rezidenci a guvernéřova manželka o ni hned začala pečovat. Lysia za sebou měla nečekaný záchvat ranní nevolnosti a navíc prodělala i příznaky mořské nemoci a vypadala velmi bledě.

„Jsem ráda, že se teď houpe už jenom můj žaludek a ne všechno kolem,“ řekla.

Maniakesův kůň Antelope byl stejně rád jako Avtokratova manželka, zeje konečně na pevné zemi. Hlasitě si odfrkl a vykopl zadními do vzduchu, hned, jakmile opustil můstek. „Cítíš, kde jsme?“ zeptal se ho Maniakes a poplácal ho po nozdřích. Jemu se vzduch zdál horký a prašný, ale on neměl zvířecí čich. „Viš, co tyhle vůně znamenají?“

Antelope zaržál, možná to opravdu věděl. Maniakes se musel spolehnout na svůj zrak. Když viděl ty kopce kolem, téměř hory, vzpínající se na severozápadním obzoru, když viděl zelenou stuhu řeky Xeremos vinoucí se skrz suchou poušť kolem Lyssaionu a vlévající se do Moře Námořníků... to všechno v něm vyvolalo vzpomínky na boje v Zemi Tisíce Měst, ve kterých zvítězil a nakonec přiměl Sharbaraze, Velekrále, aby tancoval tak, jak on pískal. Další rok válčení by možná mohl přinést vítězství, které se zdálo zcela nedosažitelné v době, kdy přebíral trůn po Genesiovi.

Jeho armáda zaplnila Lyssaion až po okraj a i za něj. Stany vyrostly kolem města jako velké muchomůrky. Maniakes se chtěl vydat severozápadně podél břehů Xeremosu, přímo k zemi nepřítele, ale musel čekat nejen na muže a koně, ale také na zásoby, které se teprve vykládaly z jeho lodí. Až budou v Zemi Tisíce Měst, budou moci přežít i mimo úrodnou krajinu. A na cestě tam byla krajina všechno možné, jen ne úrodná.

„Ať vám Phos žehná na vaši cestě proti nepřítelům, Vaše Veličenstvo,“ řekl místní biskup, roztomilý malý chlapec jménem Boinos, při večeři. Maniakes se na něj usmál. Ještě nikdy neslyšel elegantnější vyjádření věty „Prosím vás, vypadněte už někam jinam a přestaňte nás vyžírát“.

„Beru všechna požehnání, kterých se mi může dostat, děkuji,“ odpověděl Avtokrat. „Už jsem si sám říkal, že nad námi dobrotivý Bůh drží svou ochrannou ruku, protože Makuránci klidně mohli přijet po Xeremosu a udeřit na nás tady u Lyssaionu. Samozřejmě, že bychom je zatlačili zpátky, toho jsem se nebál, ale určitě by nás to zdrželo a také by to nepřineslo nic dobrého městu.“ Maniakes se usmál na Boina, spokojen se svým diplomatickým vyjádřením.

Biskup se poznamenal Phosovým slunečním znamením nad srdeční stranou své hrudi. Stejně tak učinil také Phakrases, guvernéř, který vypadal jako Boinův nešťastný bratranec. A stejný rituál vykonal i velitel místní posádky Zaoutzes, který byl za ta léta služby v tom sluncem stále opékaném místě hnědý a ošlehaný jako starý námořník. Teď řekl: „To víte, Vaše Veličenstvo, že jsem se snažil zjistit, jestli něco takového udělají, ale oni nikdy nepřišli. Posílal jsem pořád zvědy nahoru po řece, aby zjistili, jestli Makuránci něco nechystají. Nikdy neobjevili jakýkoliv náznak, že by se jejich muži měli vydat tímto směrem, a já za to děkuji našemu velkorysému a dobrotivému bohu.“

„Třeba se tím neobtěžovali proto, že vědí, že bychom se stejně kdykoliv mohli dostat do Země Tisíce Měst cestou přes Erzerum, kdybychom se dozvěděli, že Lyssaion padl,“ navrhl Rhegorios.

„Promiňte, Výsosti, ale nerad slyším o tom, že by Lyssaion mohl padnout do rukou bezvěrcům,“ řekl Phakrases škrobeně. „Nelíbí se mi, že to, co se stane s Lyssaionem, je pro město Videssos důležité jen potud, pokud by musel zrněnit svoje plány.“

Tak takhle je to, pomyslel si Maniakes. Rhegorios zrovna neměl po ruce pohotovou odpověď, možná ani neočekával, že by se městský guvernéř odvážil být k němu tak - třebaže zdvořile - neomalený.

A tak odpověděla Lysia: „Lyssaion je důležitý kvůli sobě samému a také proto, zeje klíčem k zámku, který, bude-li otevřen, osvobodí celé Císařství Videssos. To samé jsem říkala, když jsme sem přijeli už před dvěma lety, a teď to říkáme znovu, protože se to již začalo naplňovat.“ „Jste tak laskavá, císařovno,“ odpověděl Phakrases, naklánějice k ní hlavu.

Téměř každý zachovával v Lyssaionu zdvořilé mlčení o záležitostech jejího vztahu s Maniakesem, za což byli oba, ona i Avtokrat, vděční. Možná k tomu stačila Agathiova výjimka, tady, daleko od hlavního města, kde lidé byli lhostejnější a ne tolik hádaví. A nebo to bylo tím, že Lyssaion ležel tak blízko Makuranu, kde sňatky mezi bratrance a sestřenicemi a dokonce mezi strýci a neteřemi nebyly ničím výjimečným, takže i lyssaionští považovali takováto spojení za normální. Maniakes neměl žádný zájem pátrat po tom, která z těchto teorií, jestli vůbec nějaká, je pravdivá.

Raději se obrátil na Zaoutza a navázal na předchozí téma hovoru: „A co když Makuránci něco chystají, jenom to není zaměřené na Lyssaion?“

Velitel lyssaionské posádky pokrčil rameny. „Nemám žádný zdroj, který by mi něco takového prozradil, Vaše Veličenstvo. Žádný z mých mužů se nedostal tak hluboko do Země Tisíce Měst, aby se o tom dozvěděl.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. „Jestliže Sharbaraz a Abivard chystají něco jiného, myslím, že to zjistíme, až to proti nám použijí.“ Chtěl ještě dodat něco ve smyslu „Zatím jsme zastavili všechno, co na nás kdy vymysleli“, ale nechal to nevyřčeno. Pokud západní Videssos neleží pod makuranskou kontrolou, nemusel se plavit do Lyssaionu, aby se dostal do dobré výchozí pozice pro válku s Makuranskými.

Rhegorios řekl: „Až doteď jsme přežili,“ což se více blížilo tomu, jaká byla situace ve skutečnosti. Rhegoriův hlas zněl -jako obvykle- vesele. I když pouhé přežití bylo tím, co toho muže činilo veselým, mračna, která se nad nimi stahovala, byla temná a zlověstná.

Jako Avtokrat Videssiánců nemohl Maniakes dát najevo, že se něčeho bojí, i kdyby se situace stávala neúnosnou.

Když se s Lysii už chystal na kutě v pokoji, který jim dal Phakrases, řekl jí: „Vyhnuli jsme se už tolika šípům z luků

Makuránců a byli jsme schopni poslat jich zpátky tak málo. Jak dlouho to ještě může trvat?“

Lysia se odmlčela, aby si mohla rozmyslet odpověď. Jako jeho sestřenice ho znala skoro celý život. Jako jeho manželka ho poznala jinak, mnohem důkladněji. Nakonec řekla: „Makuránci nám dělají všechno to zlo, co mohou, jen proto, že nemohou dobýt naše hlavní město. My jsme ještě hodně vzdáleni tomu udělat jim všechno, co můžeme. A čím víc jim toho provedeme, tím dříve přijdou k rozumu a budou chtít mír.“

„Už víc lidí mi říkalo něco podobného od chvíle, kdy jsem pojal nápad připlout sem se svojí armádou po moři,“

odpověděl. „Ale jen díky tobě jsem tomu uvěřil.“

„To je dobře,“ řekla. „Právě to jsem totiž měla v úmyslu. Není to nakonec to, čemu se říká manželská povinnost?“

Usmál se. „Ne, tím je míněno něco jiného.“

Pohodila hlavou, aby odhodila černé kadeře z tváře.

„Tohle není povinnost. Povinnost, která se musí snášet. To je...“

Bylo to příjemné, nejen proto, že se na to nedívala jako na povinnost. Vzpomněl si smutně na Nipponu, která k tomu přistupovala zrovna tak. Když bylo po všem, usnul zdravým spánkem. Příštího jitra opustila armáda Lyssaion a vydala se na severozápad.

II.

Všude, kam dosáhly vody řeky Xeremos, byla údolí plná zeleně a svěžího ovzduší. Ale tam, kde hluboké koryto a podzemní kanály, které byly tak běžné na náhorních plošinách západního Makuranu, nestačily zavlažovat okolní krajinu, tam byla poušť. A právě v takových místech vybudovali místní lidé zdi z bahna, cihel a kamenů, nikoliv proti lidskému nepříteli, ale proti pouštnímu písku. Zdi, které měly zastavit nápor rozpínavých písečných dun. Tu a tam byly stále patrné zbytky těchto zdí trčící z písku, vypovídající o marném boji s živlem.

Tentokrát to bylo již podruhé, kdy farmáři v údolích viděli videssiánskou armádu vyrazet do útoku proti Makuranu.

Když tomu tak bylo před dvěma lety poprvé, byli místní obyvatelé zmítáni smíšenými pocity mezi panikou a obdivem, vždyť žádný Avtokrat nebyl viděn tak daleko na západním konci impéria po celá staletí, jestli vůbec někdy. Nevěděli, jestli vojáci vyplní jejich sídla a připraví je o jejich nevelké majetky. Je sice pravda, že oni, rolníci, i vojáci náleželi pod vládu stejného panovníka, ale kolikrát na tom vojákům záleželo?

Maniakes však svým mužům nedovolil plenit místní usedlosti tenkrát, když táhli na Makuran poprvé, ani později, na podzim, když se po řece Xeremos vraceli z tažení v Zemi Tisíce Měst. Nyní rolníci z polí vojákům mávali, místo aby před nimi utíkali.

Když na to Maniakes poukázal, Rhegorios řekl: „Rolníci mezi Tutubem a Tibem nebudou už tak nadšení, že nás vidí.“

„Rolníci na západě - stejně tak jako farmáři a pastevci - taky neviděli rádi Makuránce, a neměli radost, když jim ukradli všechno jmění a půdu a když museli platit nehorázné daně Velekráli, nebo když jim schválně narušili jejich vztahy zašíváním svárů mezi ně,“ odpověděl Maniakes.

„Máš pravdu každickým slovem, bratrance Vaše Veličenstvo a můj švagre,“ souhlasil Rhegorios a zašklebil se jednou ze svých drzých grimas. „Ale kvůli tomu stejně nebudou rolníci v Zemi Tisíce Měst mít radost z našeho příchodu, i když je to všechno svatá pravda.“

„To je mi jedno. Nechci, aby měli radost, že nás vidí,“ řekl Maniakes. „Chci, aby nás strašně nenáviděli — chci, aby nás celý Makuran strašně nenáviděl, a hlavně aby se nás strašně bál. Tak moc, že vzdají válku s námi, vrátí nám naši půdu a vrátí se zpátky na svoje vlastní území za právoplatnou hranici. Tak moc, že nám tohle sám Sharbaraz nabídne, stejně jako jsem přesvědčen, že to dříve nebo později přivítá, až z jeho Tisíce Měst už nebude zbývat mnoho.“

Ohlédl se přes rameno. Pořádná spousta vozů v nákladní koloně nebyla naložena ani krmením pro zvířata, ani jídlem pro jeho muže, ale silnými lany, kováním ze železa i mosazi a spoustou klád, nařezaných na určitou délku. Celá tahle výbava vypadala poměrně neškodně — dokud z ní technici nesestaví katapulty, což zvládnou mnohem rychleji, než si jakákoliv makuranská posádka vůbec uvědomí, co se děje. Klády, které přijdou do obléhacích strojů, však měly ještě jiné využití.

Dalo se jich použít při překonávání mnoha kanálů, prolétajících

náhorní planinu mezi Tutubem a Tibem. Aby zbrzdili Videssiánce, Makuránci se neštíteli rozkopat břehy těchto kanálů, aby se voda vylila a proměnila cesty i pole v bažiny. A když nějaký vůz do tohoto bláta zapadl, bylo lze použít klády jako kolejnice, po kterých bylo možno se dostat z „bryndy“ ven.

„Zajímalo by mě, co se Abivard pokusí proti nám podniknout tentokrát, když má k dispozici některé makuranské pečenáče“ - to byl slangový výraz pro hrůzostrašné makuranské těžkooděnce, kteří se ve své plné výzbroji při teplém počasí často doslova vařili a stejně se vedlo i jejich obrněným koním - „aby doprovázeli pěchotu naverbovanou z městských posádek.“

„Těžko říct.“ Maniakes tušil, že nevypadá zrovna sebejistě. A věděl, že se sebejistě necítí. „Bylo by to pro nás lepší v uplynulých dvou letech, to by proti nám Sharbaraz poslal horšího generála. Poprvé jsem o Abivardovi slyšel už před deseti lety a už tenkrát o něm šly jen ty nejlepší zvěsti. A to možná ty zvěsti ještě ve skutečnosti předčil a navíc teprve začínal s opravdovými válečnými taženími, takže se od té doby zlepšil.“ Jeho zasmušilý výraz se ještě více pokřivil: „To asi ani nemusím říkat, když to byl právě on, kdo dobyl naše západní území, že?“

„Ale teď nemá tak dobrou armádu, jako měl tenkrát,“ řekl Rhegorios. „Nemá tady k dispozici všechny ty těžké koně, jen část z nich, zbytek je ještě dál na západě nebo ve Vaspurakanu. A víš co? Ty, které tu neuvidím, mi vůbec nebudou chybět, ani trochu.“

„Ani mě ne,“ souhlasil Maniakes. Chvilí j eli dál v tichosti. Pak Maniakes pokračoval: „Rád bych věděl, co si Abivard myslí o mně - myslím, jak plánuje tažení proti mně.“

„To, co ty děláš, tedy co ty děláš a většina lidí to nedělaje, že se poučuješ ze svých vlastních chyb,“ odpověděl jeho bratranec.

„Opravdu?“ řekl Maniakes. „Proč potom pořád trpím tvé chování?“

Rhegorios se zatvářil, jako by byl smrtelně uražen, tak moc, že i jeho kůň si odfrkl a uskočil stranou. Když zvíře uklidnil, řekl: „Bezpochyby proto, že rozpoznáš

kvalitu, když ji máš před sebou.“ Tohle nebylo chvástání, i když by to tak vyznělo od každého jiného. Rhegoriosův hlas navíc nebyl úplně vážný. Sevastos na něj navázal mnohem strážlivějším tónem: „Ano, učíš se. Věci, které na tebe platily před dvěma lety, už nebudou nyní účinné, protože už je znáš.“

„To doufám,“ řekl Maniakes. „Vím, že jsem tenkrát spěchal kupředu moc nedočkavě, aniž bych se díval, co na mě vlastně čeká. Kubráté mě také kvůli tomu málem zabili, nedlouho potom, co jsem získal trůn.“

„Ale už to neděláš,“ řekl Rhegorios. „A přitom mnoho lidí dělá pořád dokola ty samé chyby. Vezmi například mě: kdykoliv vidím krásnou holku, zamiluji se.“

„Ne, to není pravda,“ odporoval mu Maniakes. „Tyji jen chceš strčit ruce, nebo něco jiného, pod její tuniku. A to je rozdíl.“

„Máš bezpochyby pravdu, ó, ideále moudrosti,“ řekl Rhegorios s potměšilým pohledem. „A kolik mužů už dokázalo tohle pochopit?“

Smál se při té otázce na celé kolo, byť to ještě neznamenalo, že otázka není dobrá.

„Nakonec stejně zestárneš tak, že tě to už nezajímá, nebojsou tvé oči tak špatné, že nedovedou rozeznat hezkou od ošklivé,“ odpověděl Maniakes. „Táák! Tohle řeknu své sestře!“ „Vyhrožuješ svému panovníkovi?“ řekl Maniakes. „To je urážka majestátu, jak víš. Mohl bych ti nechat vyříznout jazyk,“ dělal si tentokrát Maniakes legraci ze svého bratrance. „A to by ses už holkám tolik nelíbil.“

Rhegorios vyplázl orgán, který byl předmětem hovoru. Teď bylo ještě snadné se smát, tažení teprve začínalo a nic se zatím nepokazilo.

Xeremos pramenil z hornaté krajiny na severozápadě od Lyssaionu. Stejně kopce daly vzniknout také Tutubu, který, spolu s Tibem, ohraničoval Zemi Tisíce Měst. Jenže místo aby Tutub tekla na jihovýchod k Moři námořníků jako Xeremos, směřovala tato řeka na sever skrz zátopovou pláň, aby se vlila do pevninou ohraničeného My-laského moře. Zatímco postup Maniakesovy armády podél dolního

toku Xeremosu byl poměrně rychlý, tady, v kopcovité krajině, kde Xeremos pramenil, se rychlost vojska zpomalila. Vojáci se museli roztáhnout do dlouhého hada, aby se vešli na úzké cestičky stoupající do kopců. I malý makuranský oddíl tu mohl přesile císařské armády velice zkomplikovat život.

Žádný takový oddíl se ale jejich pochod zpomalit nepokusil. To vzbudilo Rhegoriovo podezření. „Mohli by nás tady nahoře zadržet na týdny, kdyby je to napadlo,“ řekl. „To ano, ale taky by jim mohlo trvat týdny, než by se nás tady dočkali,“ řekl Maniakes. Ukázal na strohou, kamenitou krajinu všude kolem. „Co by tady jedli, zatímco by tady na nás čekali?“

Rhegorios nesouhlasně zamručel. Pro něj válka znamenala bojování a nic jiného. Prameno se staral o zásobování a podobné věci. Ani Maniakes se zrovna nedokázal nadchnout pro detaily problému, jak udržet armádu nakrmenou a také jinak dobře zásobenou. Ale ať už mu tento problém připadal zábavný nebo ne, právě v něm tkvěl rozdíl mezi tažením, které skončí porážkou, a tím, které skončí vítězstvím.

A tak Maniakes hovořil dále: „Musel bys sem přivést proviant, aby tu vojáci nevyhladověli.“ Přeháněl, ale ne mnoho. Jen hrstka farmářů tu měla svá zvládnutá políčka a několik pastevců páslo ovce. Pro strmost těchto kopců se tato zvířata s černými tlamami často musela pást přímo v neprudších svazích. Na pár stromech bylo lze najít ořechy. A to bylo vše, co udržovalo místní řídskou populaci při životě. Armáda, která by si nepřivezla vlastní proviant, by vyjedla místní krajinu velmi rychle.

Po několika dnech pochodu touto nehostinnou oblastí se konečně objevil Maniakesův zvěd, který se blížil zpět, přímo k Avtokratovi dolů ze svahu, do nějž právě armáda stoupala. Už z dálky křičel: „Vaše Veličenstvo, Vaše Veličenstvo, našel jsem hlavní tok Tutubu!“

„Dobrá zpráva!“ Maniakes zalovil ve váčku, který mu visel u pasu, vytáhl zlatý peníz a hodil jej vojákovi. Ten se radostně zašklebil a minci schoval. Maniakese by zajímalo, co by voják dělal, kdyby věděl, že ta mince byla vyražena z kovu, který nebyl tak ryzí, jak přikazoval videssianský standard. Pokud Maniakes věděl, neměl o tom nikdo mimo mincovnu sebemenší podezření. Byl to jeden ze způsobů, jak trochu zvětšit jeho omezené zdroje. Jestli vůbec bude mít ještě šanci, hodlal se vrátit ke starému standardu tak brzy, jak to jen půjde. Vždyť oslabování měny je velmi nebezpečná hra.

Když se tak díval do zvědovy tváře, ani mu to moc nevadilo. Vždyť je to jen ojedlý zlatáček—no dobrá, skoro ojedlý zlatáček—než by měl jinak.

„Od teď už to půjde pořád jen z kopce, hoši!“ zvolal Maniakes, což velmi rozveselilo vojáky, kteří jej slyšeli. Kdyby to platilo skutečně jen o sklonu cesty a ne o celém tažení, měl by radost i on. Bylo by to první tažení, které by bylo v době jeho vlády lehké. Doposud měli snadná tažení jen Makuranci, když obsazovali západní Videssos, protože Videssos právě trpěl pod násilnou a pošetitou vládou Genesia a zmítal se ve vnitřních bojích jako had, který se kouše do vlastního ocasu a není schopen vzdorovat nepříteli.

Jak se armáda blížila kopcovitou krajinou k Zemi Tisíce Měst, narážela na stále více vesnic, které byly také čím dál větší. Ale nenacházela tu více lidí. Vlastně tu nebyli vůbec žádní lidé. Zvědové nebo pastevci sem museli přinést zprávu, že se blíží Videssiánci. Kdyby byl na jejich místě, utekl by před svojí armádou i Maniakes.

Nařídil, aby vesnice vypálili. Navíc poslal jízdu, aby jela po obou stranách jejich pochodu a vypálila také vzdálenější vesnice. Když už jednou zahájil tažení proti Makuranu, chtěl, aby nepřítel pocítil válku tak bolestně, jak to jen bylo možné. Dříve nebo později bude Sharbaraz otřesen, až uvidí, že jeho země je ničena, nebo se naštvou jeho poddaní a povstanou proti Velekráli. Jediná potíž byla, že se to ještě nestalo. Téměř nepostřehnutelně přešla kopcovitá krajina v

plochou, kanály protkanou bahnitou rovinnou zátopové pláň mezi Tutubem a Tibem. Rozhlížeje se na sever a na západ, Maniakes přehlédl obrovské území, táhnoucí se daleko dopředu. Nejbližší z Tisíce Měst, Qostabash, leželo před nimi. Minulý podzim toto město obešel. Byl tenkrát na ústupu, Abivardova armáda mu byla v patách všude, kam se vrtl. Nemohl si proto dopřát luxus zastavit se tady na několik dní a místo vyrabovat. Slíbil si, že tentokrát to bude jinak. Město Qostabash, ostatně jako většina z Tisíce Měst, trčelo z rovinné země jako uhlík z hladké pokožky na dívčí tváři. Nebylo na tomto místě postaveno kvůli malému kopečku, na němž bylo usazeno. Když bylo poprvé budováno, tenhle kopeček tu nebyl. Města v Zemi Tisíce Měst byla totiž stará, velice stará. Objevila se mezi Tutubem a Tibem ještě v době, kdy město Videssos nebylo městem, ba dokonce možná ještě nebylo ani vesnicí. Za ta předlouhá léta, co tady Qostabash stál, vytvořily jeho vlastní trosky - zborcené zdi a domy z cihel z upláceného bahna, spolu se staletými nánosy odpadků - tenhle kopeček, na jehož místě dříve nebylo nic.

Zdi Qostabashe byly pořád z těch stejných cihel, i když nyní většinou pálených, aby lépe odolaly obléhacím strojům. Ale lepší odolnost nebyla v tomto případě to samé jako dobrá odolnost. Maniakes se na Qostabash díval stejným pohledem, jakým se hladový pes dívá na řeznictví.

Ale, jak se postupně přibližoval, odhalil, že město není tak zcela bezbranné, jak doufal. Městské hradby se za těch pár let nijak nezlepšily. Ale mezi nimi a Maniakesem stála armáda, která znamenala podstatné ztížení obléhání.

„Dobře, dobře,“ mumlal si Maniakes. „Není to zajímavé?“ Slovo zajímavé nebylo právě to slovo, které měl na mysli, ale bylo to slovo, které mohl vyslovit, aniž by zneklidnil každého, kdo byl v doslechu.

„Zlepšují se v tom, jak na nás reagují, že?“ řekl Rhegorios. „Před dvěma lety nás nechali po zátopové pláni dojít až na půl cesty do Mashizu, než proti nám něco podstatnějšího podnikli, a loni taky nebylo nijak těžké projít, když jsme se vraceli z Erzerských hor. Tentokrát to asi bude těžší.“

„Ano.“ Maniakes mhouřil oči, aby lépe zaostřil svůj pohled. Makuránci byli stále ještě moc daleko na to, aby si tím byl jistý, ale... „To vypadá na hodně početnou armádu, jak se zdá.“

„Ano, je početná,“ přikývl Rhegorios. „A přitom si nemohou dovolit živit početnou armádu tady v té díře o nic víc než v těch horách za námi.“ Možná se přece jen trochu zabýval otázkami zásobování. Podíval se na Maniakese: „Zkusíme projít přes ně, nebo se pokusíme je obejít?“

„Ještě nevím,“ řekl Maniakes. Tato slova z jeho úst byla jasným svědectvím toho, o kolik zmoudřel od doby, kdy jej ekumenický patriarcha prohlásil Avtokratem Videssiánců. Nerozhodoval se, dokud důkladně nezvážil všechny okolnosti — což u něj ještě před dvěma lety nebylo samozřejmé. „Pojďme si poslechnout, co nám řeknou zvědové. Až budu vědět, co přesně nám stojí v cestě, budu mít větší šanci rozhodnout se správně.“

Vyslal zvědy, aby se podívali blíže k čekající makuranské armádě. Zbytek videssiánské armády čekal a díval se za průzkumníky.

Maniakes si přál, aby měl k dispozici lepší prostředek k vidění, než jsou jen pouhé oči. Oči mu totiž neříkaly o makuranské armádě to, co potřeboval vědět, a navíc tak úplně nevěřil tomu, co mu oči říkají. Ale magické obřady tady byly k ničemu - válka a magie nešly dohromady, protože nahromaděné lidské vášně spojené s válkou činily výsledky magických obřadů nespolehlivými.

A tak čekal na své zvědy. Ale když se jeden z nich přiřítíl na koni zpět, nedozvěděl se Maniakes o mnoho více. „Vaše Veličenstvo, vypadá to z velké většiny na pěší armádu. Mají i nějaké jezdce, pár jich vyjelo, aby se s námi utkali a udrželi nás daleko od pěšáků, ale ani stopa po pečenáčích z polní armády.“

„Myslím, že tohle všechno vidím i odsud,“ řekl Maniakes. „Ale nevím, jestli tomu mám věřit. Zádni pečenáči, co? Není to zvláštní?“

Už podruhé použil tohle slovo, když měl na mysli jiné. „A kde je tedy těžká jízda? Abivard odjel a zamýšlí s ní nějaké triky. To se mi vůbec nelíbí.“ Nelíbilo se mu to ani trochu. Když nevíte, kde jsou nejnebezpečnější oddíly vašeho nepřítele, musíte se neustále ohlížet přes rameno.

Maniakes se ohlédl hned. Z kopců za nimi však Abivardova těžká jízda, provázena svým typickým hromovým duněním, nevyjela. A kdyby tam byli, museli by je přece už dříve objevit.

Rhegorios přijel blíž, aby si také on poslechl, co říká průzkumník. Kývl hlavou: „Bratrance Vaše Veličenstvo a můj švagre, položím ti otázku. Co uděláme?“

„Kdybys byl Abivard, co bys udělal s polní armádou?“ opáčil Maniakes, odpovídajíc na otázku otázkou.

„Kdybych byl Abivard,“ řekl Rhegorios pomalu, zatímco přemýšlel, „nevěděl bych, jestli přicházíme shora od Lyssaionu nebo zdola od Erzerských hor. Spočítal bych si, že kavalerii mohu přemístit rychleji než pěšáky. Proto bych pěší armádu použil k tomu, abych zdržel ty proklaté Videssiánce,“ zašklebil se na Maniakese, Jakmile se dostanou do Země Tisíce Měst. Zatím bych s kavalerií seděl uprostřed země, odkud se můžu dostat včas kamkoliv, kam se budu potřebovat dostat rychle.“

„Ano, to dává smysl,“ řekl Maniakes a po chvíli přemýšlení dodal: „Je to asi nejpravděpodobnější možnost. Dává to lepší smysl než to, na co jsem dosud sám přišel. A říká mi to, co teď musíme udělat.“

„Výborně!“ řekl jeho bratranec. „A co tedy musíme udělat?“

Maniakes mluvil rozhodně a ukazoval na roztaženou makuranskou armádu: „Nechci se rozptylovat bojem s pěchotou. Kdybych to udělal, nemusel bych být uprostřed boje schopen manévrovat tak, jak by to bylo zapotřebí, kdyby sem dorazil Abivard s jízdou. Chci porazit opravdovou makuranskou armádu, prorazit skrz ni a udeřit na Mashiz. Abivard mi to vloni znemožnil, ale tentokrát ho nechci nechat, aby mi v tom mohl zabránit znovu.“

„A před dlouhými a dlouhými roky vyplenil Avtokrat Videssiánců Mashiz,“ zadeklamoval Rhegorios zasněným tónem, ale vzápětí se vrátil k vážným úvahám: „Takže nechceš napadnout tyhle pěšáky, ani udeřit na město? Raději je obejdeme a poohlédneme se po nějakých zajímavějších cílech?“

„Ano, to přesně mám v úmyslu,“ řekl Maniakes. „Pěšáci by měli problémy s tím nás napadnout, pokud bychom sami

nechtěli bojovat. A to já nechci, alespoň ne tady. Necháme je, ať nás pronásledují. Když se přitom rozpadne jejich formace, ztrestáme je. Když ne, ať si klidně žerou prach, který se za námi bude zvedat.“

Zvuky rohů donesly jeho rozkazy až k videssiánským jezdcům. Ve válečné formaci měli makuranskou armádu ve vzdálenosti asi půl míle. To bylo dost blízko na to, aby Maniakesovi muži slyšeli nepřátele pokřikovat a nadávat jim, že jsou zbabělci, když nejdou blíž a nebojují s nimi.

Aby dal Makuráncům důvod ke křiku, poslal několik oddílů průzkumníků, aby se přiblížili a zasypali uboze vyzbrojenou pěchotu šípů. Nepřítel palbu opětoval a vystřelil do vzduchu mnohem více šípů než Maniakesovi muži, ale s daleko menším efektem, neboť střelil jen na malé pohyblivé cíle, zatímco sám byl velkým statickým terčem. Přesto několik koní kleslo k zemi a jeden zvěd byl sestřelen ze sedla, když jej zasáhl šíp do tváře. Rozhodně však Videssiánci způsobili nepříteli daleko větší ztráty, než jaké sami utrpěli.

Makuránci se také pokusili vyslat své malé jízdní oddíly zdržet pochod Videssiánců tak, aby se pěchota mohla ze zadu více přiblížit. Kdyby tato jízdní síla byla větší, mohlo to fungovat. Ale při stávajícím poměru sil zahnali videssiánští jízdní lučištníci a kopiníci nepřátele na zběsilý ústup.

„Pokračujte v cestě,“ halekal Maniakes na své muže poté, co se makuranští jezdci vrátili do bezpečí ke svým pěším oddílům. „Cesta je volná, nemohou nás držet proti naší vůli!“

Byl zvyklý vyvolávat v armádě nadšení z toho, že jdou do bitvy. Ale vyvolat nadšení z toho, že se bitvě vyhýbají, to byla jiná věc, skoro to připomínalo ty staré časy, kdy Videssiánci utíkeli před Makuránci jen proto, že to byli Makuránci. Ale opravdová spojitost s těmito zlými časy tu nebyla. Jeho muži by klidně mohli s Makuránci bojovat, kdyby jim vydal rozkaz. A podle Maniakesova názoru by tohoto nepřitele museli porazit.

Ale armáda pěšáků nebyl ten nepřítel, kterého on

porazit chtěl a kterého porazit musel. Chtěl Abivardovy muže, to nejlepší, co proti němu mohl Velekrál poslat. Žádná menší síla si nezasloužila jeho pozornost.

Maniakes a jeho muži objeli Qostabash širokým obloukem. Z hradeb města je pozorovali další Makuránci. Možná, že to byli další pěšáci. A nebo to byli jen obyčejní civilisté z města, kteří předstírali, že jsou vojáky. Muži ze Země Tisíce Měst používali všech možných triků, aby Maniakese odvrátili od úmyslu vyzkoušet pevnost jejich nedostatečných zdí. Ať už to byl trik nebo ne, fungovalo to. Nemohl si dovolit napadnout Qostabash, když měl v patách pěší armádu. Videssiánci pochodovali stále dál, chvillemi šli jejich koně v kroku, jindy klusali. Maniakes zpomalil a postupně se propadl až do zadního oddílu. Projel skrz něj až na samý konec výpravy. Jejich pronásledovatelé zmizeli z dohledu. Spokojeně si zammul ruce.

Když nastal večer, armáda se utábořila v zavodněném kraji nedaleko od Tutubu. Jedinými nepřáteli široko daleko byli komáři a moskyti, ti jsou nestrannými nepřáteli všeho lidstva. Maniakes se podíval směrem k východu, zpět k Videssosu. Nemohl odtud očekávat žádnou pomoc, ne nyní, když Makuránci ovládají západ Videssosu. Poslové by v případě potřeby mohli dorazit jen od Lyssaionu, ale to by musela být potřeba opravdu zoufalá, neboť by jim hrozilo zatčení ze strany Makuránců. Nedokázal si představit takovou situaci. Právě míjel vůz, na kterém jela Lysia. „Tak jsme tady, obklopeni ze všech stran nepřítelem,“ řekl melodramatickým tónem a potom udělal ještě melodramatičtější pauzu. Když pauza uplynula, dodal: „Není to nádherné?“

Lysia se zasmála, perfektně mu rozumějíc. „To rozhodně je,“ řekla.

Makuránci neztráceli čas tím, aby mu nějak znepříjemňovali život. Když se armáda dala druhého dne zrána do pohybu, brzy narazila na zatopené území, které bylo výsledkem rozkopání kanálů. Maniakes stál před stejným problémem jako v každém z uplynulých dvou let.

I nyní jej řešil stejně. Měli dostatek klád na to, aby vytvořili povalovou cestu až k sušší zemi, takže jeho inženýři hned začali vybírat vhodné klády a pokládat je. Dřív nebo později se makuranská pěší armáda jistě pokusí jít v jejich stopách. A to si užije hodně pomalého pochodu bahnem a vodou!

Před nimi, zdánlivě bezpečné na svém kopečku, sídlilo další z Tisíce Měst. Žádná větší makuranská armáda tentokrát nebyla poblíž. Maniakes ukázal na město, jehož jméno neznal. „Zmocníme se ho,“ řekl.

Inženýři i vojáci pracovali s natrénovanou efektivitou. Zabahněné klády, které umožnily videssiánské armádě přejít přes močály, byly nyní sestavovány do katapultu a praků. A brzy již začaly katapulty metat na město obsahy svých obrovských lžic, kameny a hořlavé látky. Inženýři použili jako zápalných nábojnic hadry nasáklé olejem. Zanedlouho již z hořících střech a zdí města začaly stoupat sloupy kouře. Kdekoliv jinde by katapulty mohly vrhat na hradby také těžké balvany, ale v kraji mezi Tutubem a Tibem bylo těžké takové kameny nalézt. Proto úlohu bojičích síly musela zastat beranidla. Pod dřevěnými kryty pokrytými kůží je už Maniakesovi muži nesli vzhůru na kopeček k městským hradbám. Obránci na hradbách na ně výsměšně pokřikovali a střelili po mužích, kteří nesli kryty a mohli rozhoupat beranidla. Kdekoliv jinde by obránci mohli z hradeb svrhávat těžké balvany dolů na kryty, aby je rozbili a zničili také beranidla, nebo alespoň nadělali do krytů díry, kterými by mohla protéci vařící voda a do ruda rozžhavený písek přímo na útočníky. Ale, jak už jsme řekli, o těžké kameny byla v Zemi Tisíce Měst nouze.

Videssiánští lučištníci plnili vzduch svištěním šípů ve snaze zabránit mužům z městské posádky zadržovat beranidla. Hvizd! Železná špička jednoho z nich se zapíchla do zdi. Maniakes vše pozoroval za hranicí nepřátelského dostřelu. Hvizd! Další salva. Na druhé straně města, zpola zakryto okrouhlými hradbami, se do akce vydalo další beranidlo. Teď se obránci museli bát hned několika věcí najednou. Maniakes byl zvědavý, které z beranidel prorazí hradby jako první. Nakonec se to podařilo tomu bližšímu. S rachotem, který zněl skoro jako unavený povzdech, se část cihlového zdíva zřítila k zemi. Do tohoto rachotu zněl řev obránců, kteří byli zasypáni padajícími sutinami. Videssiánci spěchali trhlínou v hradbách dovnitř.

Tam narazili na zbytky bojeschopné městské posádky a utkali se s ní v krátkém boji. Posádka byla nepočetná a její členové nebyli ani dobře vycvičení, ani vyzbrojeni. Když pak padlo několik jejich velitelů, ostatní vojáci ztratili odvahu.

Netrvalo dlouho a Videssiánci s výkřiky „Phos je s námi“ vtrhli do města. Obránci byli pobiti a rabování začalo. Kapitán se zeptal Maniakese: „Obvyklá pravidla, Vaše Veličenstvo?“

„Ale ano, obvyklá, Immodie,“ odpověděl Maniakese. „Zničte město, muži mohou plnit a pálit, jak je jim libo, ale neútočte na nikoho, kdo nezaútočí první, a žádné vraždění žen a dětí jen tak pro zábavu. A každou modlu makuranského boha strhněte.“

„Jak poroučíte, Vaše Veličenstvo.“ Immodios zasalutoval pravou pěstí nad svým srdcem a pak už spěchal rozhlásit rozkazy všem.

Stejně metodicky, jako postupovali při probourávání hradeb, počínali si Videssiánci při boření města. Pár modře oděných kněží, kteří provázeli armádu, je podporovalo, křičíce:

„Phos vám požehná za násilí, které pácháte na jeho nepřátelích a na falešném bohu, kterého uctívají!“

Maniakese naslouchal těm zaníceným výkřikům s jistou lítostí, ale neudělal nic proto, aby kněží přestali. Makuránci udělali z války souboj náboženství, ne jenom tím, že ničili chrámy zasvěcené Phosovi na západě Videssosu, ale také tím, že nutili tamní lidi následovat vaspurakánská dogmata raději, než videssiánské pravoslaví. A když byl protiútok nazván svatou válkou, bojovali jeho muži daleko srdnatěji, než by byli bojovali bez toho.

Nakonec, domníval se Avtokrat, stejně zavládne jak v Makuranu, tak ve Videssosu mír. Hořkost války, kterou tady vedli, nepomůže usnadnit nalezení míru. To Maniakese velice dobře věděl. Ale věděl také, že nechce přinést do Videssosu mír, který by diktoval Velekrál Sharbaraz.

Když byla posádka pobita, otevřeli Videssiánci bránu a nechali lidi proudit ven z města, dolů na zátupovou planinu. Za nějaký čas se pravděpodobně vrátí a začnou město znovu budovat. Mezitím se samozřejmě ještě navrší kopeček, na kterém město stojí, o sutiny vzniklé rabováním, a pro dalšího Avtokrata, který tady povede válečné tažení za deset let, nebo za padesát let a nebo třeba za pět století, bude daleko těžší místo dobýt.

Dobrá, pomyslel si Maniakese, s tím ať si dělá starosti můj následovník, mně do toho nic není. Mým úkolem je pouze zajistit, abych měl následovníka, který by si s tím jednoho dne mohl dělat hlavu.

Lysia za ním přišla, když rabování bylo již skoro u konce. Přestože ji moc miloval, raději ji nechtěl vidět dříve. Věděl, co by byla řekla. Ale ona to stejně řekla: „Modlím se k bohu s velkorysou a dobrotivou myslí, aby odpustil našim vojákům, co dělají místním ženám. Válka je špinavá záležitost.“

„Ano, válka je špinavá záležitost,“ souhlasil Maniakese. „Ale tuhle válku jsme my nezačali.“

„Já vím,“ řekla Lysia. Tenhle argument slyšela vždy, když nějaké z Tisíce Měst padlo. „Ale to ještě neznamená, zeji musíme dělat ještě špinavější.“

Maniakese pokrčil rameny. Kdyby se vzdali místo toho, aby bojovali, mohli mít všechno zachované a neporušené. Ale oni si zvolili bojovat o to, a tím změnili pravidla -což vojáci očekávali. „Příště...“

„Phos ať už žádné příště nedovolí,“ vpadla mu Lysia do řeči, kreslice sluneční kruh nad svým srdcem. „Slyšela jsem už o tolika příšerných věcech, které dělali Makuránci, když zabírali naše města na západě Videssosu! Nechci, aby se stejné věci povídaly o nás!“

„I já bych si přál, aby nebylo nutné slyšet hrozné věci o nás,“ odpověděl Maniakese. „Ale stejně by to nebylo to samé. Oni se sami rozhodli, že s námi budou bojovat. Když jsme se my rozhodli bojovat také, abychom jim to vrátili, dříve nebo později jim dojde, že si nemohou dovolit nás příště napadnout. A o to mi jde.“

„Já vím, že ti jde o tohle.“ Lysiina tvář zůstala ustaraná. Ať ti toho dobrotivý bůh pomůže dosáhnout.“

„Čeho bych chtěl teď opravdu dosáhnout, je Abivardova armáda. Až ho porazím, celá tahle země mi padne do rukou a já budu moci pochodovat na Mashiz. Dobyť hlavního města, Phos mi pomáhej, to bude pomsta, která bude stát za to.“ Lysia se smutně usmála: „Tys mě snad ani neposlouchal. Já ti rozumím. Dokonce vím, že Videssos se stane lepším díky tomu, co děláš. Ale to neznamená, že se mi to musí líbit.“

Odcházela, zanechávající ho o samotě. Maniakese se zamyšleně drbal na hlavě.

Z kopečku, kde další z Tisíce Měst zachvátily plameny, zíral Maniakese na zátupovou planinu. Bylo vidět opravdu daleko, ale vidět daleko není totéž jako vidět jasně. Obrátil se k Rhegoriovi a řekl: „Ať se propadnu,“ odplivl si, aby odehnal Skotose, „jestli vím, kde je Abivard a ta prokletá makuranská armáda. Když tady děláme to, co děláme, myslel jsem si, že se co nevidět objeví.“

„To jsem si myslel také,“ souhlasil jeho bratranec. „Ale zatím po nich není ani vidu, ani slechu. Když nepočítám ty ubohé městské posádky, byla jediná armáda, kterou jsme zatím viděli, ta, která nás pronásledovala od Qostabashe.“

„A to byli pěšáci,“ řekl Maniakese. „To vlastně znamená stejný druh síly, jaký proti nám Abivard použil před dvěma lety. Pravděpodobně jsou to oddíly složené z městských posádek, které za poslední dva roky byly tolikrát nasazeny do akce, že se z nich stala zkušena armáda.“

„Ano, určitě to nebudou špatní válečníci,“ připustil Rhegorios. „Když budou bojovat po boku pečenáčů, znamenají velkou sílu.“ I on se teď rozhlédl po okolí. „Ale kde jen jsou pečenáči?“

„Kdybych věděl, tak bych ti to rád řekl,“ prohlásil Maniakese. „Když je nemohu najít já, asi si budu muset promluvit s někým, kdo může, nebo aspoň mohl by toho

být schopen. Podíváme se, jestli by něco nemohl udělat Bagdasares.“

„To rozhodně nemůže být na škodu. Ano, mohlo by to být užitečné, takže proč ne?“ řekl Rhegorios.

„To je právě ten důvod, proč chodíš za čaroději,“ odpověděl Maniakese. „Abys zjistil, proč za nimi nechodit.“

Nehledě na tohle pochybné doporučení, odebral se Maniakese na konzultaci k mágovi z Vaspurakanu.

„3yl jste s Abivardem v úzkém kontaktu po řadu let,“ řekl Bagdasares. „To by mělo pomoci.“ Vypadal zamyšleně.

„Máte něco jeho, co bychom mohli použít jako magického zdroje k jeho nálezu?“

„Myslím, že nemám.“ Maniakese se náhle rozesmál. „To abych si skoro přál, aby byl v táboře Tzikas. Ten pendloval mezi mnou a Abivardem tak dlouho, že bychom ho mohli oba použít jako magického zdroje k nalezení toho druhého.“

„Pouhý kontakt a záliba nejsou jedno a totéž,“ namítl Bagdasares.

„Jedinou osobou, ve které má Tzikas zalíbení, je Tzikas,“ řekl Maniakes. „Měl jsem tomu zrádci dát srazit hlavu, když mi ho Abivard vydal. I když z něj byl nějaký užitek, nikdy jsem nemohl klidně spát, když byl poblíž. Proto jsem řekl, že bych si skoro přál, aby byl v táboře, ale neřekl jsem, že bych si to přál opravdu. Teď je zase s Abivardem a Abivard ho může chránit, nebo ho zabít, kdykoliv se mu zachce.“

„Máte pravdu, Vaše Veličenstvo.“ Bagdasares se prohrábl svými hustými vlnitými vousy, zatímco přemítal o způsobech a prostředcích nadcházejícího obřadu. „Potřásal jste si s ním rukou, že?“ Maniakes přikývl. Čaroděj vytáhl malý nožík. „V tom případě mi dovolte odebrat vám kousek nehtu z prstu vaší pravé ruky. A také jste s ním určitě mluvil, tak mně prosím věnujte pár kapek vašich slin.“ Rychle se přezehlal znamením Phosova slunečního kruhu nad svým srdcem. „Při našem Pánu s velikou a dobrotivou myslí, zničím tyto ingredience v ohni, jakmile bude magický obřad dokončen.“

„Podívám se na to, až to budeš dělat,“ řekl Maniakes. „Tobě sice věřím jako sám sobě, Bagdasare, ale jsi jeden z mála. A Tzikas se dostal tak blízko ke mně a pokusil se mě zničit svým čarodějnictvím, že mu nechci ulehčovat jeho černé dílo tím, že bych nechal kousky svého těla ležet někde, kde by se mohli dostat do rukou nějakým čarodějem.“

„Ano, je velmi správné, že jste takhle opatrný,“ souhlasil Alvinos Bagdasares. „A teď jestli dovolíte...“

Maniakes mu dovolil uříznout kousek nehtu z jeho pravého ukazováčku. Pak Avtokrat plivl do malé nádoby, kam Bagdasares hodil nehet, připnutý k tyčince s červenou nití. Mág naplnil nádobu, do které Maniakes plivl, vodou ze stříbrného džberu. Zvedl tyčinku pomocí klíštěk a nechal ji plavat na vodě.

„Myslete na Abivarda a na to, že se chcete dozvědět, v jakém směru odtud se nachází,“ řekl Bagdasares.

Maniakes si vybavil podobu makuranského maršála. Bagdasares mezitím začal zařikávat nejprve videssiánsky a potom ve vaspurakánském jazyce, kterým Maniakes hovořil pouze lámaně. Maniakes doufal, že se makuranští magové nepokoušejí záměrně překazit jeho snahu dozvědět se, kde se nepřítel právě nachází. Ale asi právě to zrovna činili, vždyť i Bagdasares a další magové doprovázející videssiánskou armádu dělali, co mohli, aby udrželi jejich vlastní polohu v tajnosti.

Sama od sebe se tyčinka začala točit po hladině a posílat kroužky k okrajům nádoby. Maniakes nespouštěl oči z nitě. Tenhle konec tyčinky odplul k východu a zůstal tam. Maniakes se podrbl na hlavě. „Nechce se mi věřit, že Abivard opustil Zemi Tisíce Měst.“

„Ale právě to nám magie říká,“ řekl Bagdasares. „Mohli makuranští magové úplně otočit výsledek našeho zařikávání, tak, že tyčinka ukazuje právě opačným směrem, než se nepřítel skutečně nachází?“ zeptal se Maniakes.

„No, myslím, že je to možné, takže to zkusím zjistit,“ odpověděl čaroděj. „Zatím jsem žádnou takovou snahu neodhalil.“

„Kdyby to udělali dobře, tak bys ji ani nemohl odhalit,“ řekl Maniakes. „Makurancům trvalo pořádně dlouho, než zjistili, jak ji si třeba loni otočil ten kanál.“

„To je pravda,“ připustil Bagdasares. „A Abivard si nic nepřeje více, než abychom si mysleli, že je na nějakém místě, kde ve skutečnosti vůbec není.“

„A tím místem, kde je, určitě bude nějaké místo, odkud nám může pořádně nepříjemně dýchat za krk,“ řekl Maniakes.

„Dobrá, tak tedy zkusíme ještě něco jiného,“ škrábal se Bagdasares ve vousích. Vytáhl tyčinku z vody, sundal z ní Maniakesův nehet a hodil ho na pánev. Pak namazal konec tyčinky kváskem a slepil si přitom prsty. Pak ze svého váčku na opasku vyndal stříbrnou makuranskou minci a železným nožikem z ní oškrábal několik stříbrných hoblinek. Ty přilepil na tyčinku a hodil ji do vody.

„Použijeme týhle stříbrné štěpinky jako symbol makuranského maršála v trochu jiné verzi zařikávání,“ řekl Maniakesovi.

„Ty znáš svou práci nejlépe,“ odpověděl Avtokrat. „Mě moc nezajímá, jak děláš to, co děláš, hlavně, že získáš odpovědi, které potřebuji.“

„Trpělivost je k nezaplacení, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares. Vaspurakánský čaroděj začal znovu zařikávat a dělat gesta nad nádobou, ve které plavala tyčinka. Zařikávání, zvláště to ve vaspurakánštině, bylo úplně jiné, než to, jaké použil před tím, i když by Maniakes těžko řekl, v čem je jiné.

Stejně jako při předchozím zařikávání, tyčinka se začala na vodě točit. A stejně jako během předchozího obřadu, konec tyčinky s magickým symbolem se začal otáčet k východu.

Bagdasares pohlédl na Maniakese a pak znovu na tyčinku. „Jestli nejsem naprosto ošálen, je Abivard na východ odsud.“

„Ale to je šílené,“ zvolal Maniakes. „To je mu naprosto k ničemu. Proč by se j en Abivard - a makuranská polní armáda s ním, o tom není sporu - vydával do západního Videssosu? Makuran ovládá západ Videssosu, až na pár přístavů a pár držav v kopcích na jihovýchodě. Co by tam tak mohl udělat, co neudělal už před lety? Na město Videssos se určitě zaútočit nechystá, ne bez lodí. Když nemá lodě, je úplně jedno, kolik má mužů. Ale zase pro nic menšího by se mu nevyplatilo tam táhnout. Rozhodně by bylo moudřejší, aby zůstal a bojoval se mnou tady.“

„Vaše Veličenstvo, má magie vám může ukázat, co jak je, nebo alespoň v co já věřím, že to takje, v jakékoliv oblasti,“ řekl Bagdasares. „Ale proč to takje, to znamená nahlížet do srdcí lidí, to je za mírou mých možností a za mírou možností jakéhokoliv mága. Často člověk úplně nerozumí ani sám sobě, neví, proč jedná tak, jak jednaného jste to ještě nezažil?“

„Ano, zažil,“ řekl Maniakes. „Ale stejně mě to mate. Abivard je všechno možné, jen ne hloupý. Musel vědět, že letos znovu táhneme do Země Tisíce Měst. A přesto se nepokusil nás zastavit tím, že by napadl Lyssaion. Nepokusil se nás zastavit, když jsme stoupali Erzerskými horami. Když věděl, že přicházíme, proč tu není, aby nás přivítal? To bych chtěl vědět.“

„Ano, to je správná otázka, důležitá otázka, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares vážně. „Ale je to také otázka, na kterou vám moje magie nedovede dát žádnou uspokojivou odpověď. Mohu se teď na oplátku na něco zeptat já vás?“

„Ptej se,“ řekl mu Maniakes. „Všechno, co můžeš udělat, abys vnesl Phosovo světlo do Skotosovy temnoty, bude

vítáno.“ Maniakes nakreslil sluneční kruh dobrotivého boha nad svým srdcem.

Bagdasares udělal stejné gesto a řekl: „Nemám žádné velké a moudré myšlenky, které bych mohl nabídnout, snad až na tuhle: jestliže se Abivard z jakéhokoliv důvodu rozhodl nebýt tady a opustit kraj mezi Tutubem a Tibem, neměli bychom ho potrestat a nadělat tady tolik škody, kolik jsme schopni?“

„Ano, to jsme dosud dělali,“ řekl Maniakes. „A také v tom budeme nadále pokračovat. Jestli má Abivard něco lepšího na práci, prosím. Makuran za to bude trpět.“

„Dobře řečeno, Vaše Veličenstvo.“

Maniakes už neodpověděl. Všechno, co řekl, dávalo smysl. Ale jestli Abivard není hloupý, proč jej nechal při letošním tažení úplně na pokoji? Jaký důvod shledal dostatečným k tomu, aby udělal takovou věc?

„Těžko říci,“ mumlal si Maniakes. Obočí Alvina Bagdasara se zdvihlo, bezesporu by rád věděl, co se odehrává v Maniakesově mysli. Ani Maniakes však neměl ve své hlavě jasno. Ale ať už Abivard měl za lubem cokoliv, cítil Maniakes, že až se to dozví, nebude z toho mít prázdnou radost.

Stejně jako Videssiánci stavěli chrámy k uctění Phose nejen ve městech, tak také Makuránci budovali svatostánky svého Boha i v krajině, u cest, aby se mohli vyznávat ze své víry rolníci a pocestní. Maniakes ničil tyhle stavby od chvíle, kdy poprvé vtrhl do Země Tisíce Měst.

Bůh měl většinou méně honosné kostely, než na jaké byl zvyklý Phos. Některé byly otevřené, nezastřešené, čtyři strany kamenného oltáře symbolizovaly čtyři makuranské Proroky. Jak se ale Videssiánci blížili k Mashizu, svatyně se stávaly honosnějšími, jak už si Maniakes povšiml při předchozích taženích do země mezi Tutubem a Tibem.

A pak, když videssiánská armáda dorazila téměř až k Tibu, vojáci narazili na svatyni tak neobyčejně honosnou, že přiběhli za Avtokratem, aby se na ni podíval. „Nevíme, co s ní máme dělat, Vaše Veličenstvo,“ řekl Komentiolos, kapitán oddílu, který svatyni objevil. „Musíte nám to říci vy, ale ještě než tak učiníte, musíte ji vidět.“

„Dobrá, podívám se,“ přikývl Maniakes na souhlas a kopl Antelope do žeber.

Svatyně měla zdi a střechu. Zdi se zdály být mnohem spíše postaveny z klasických pálených cihel než z těch z bahna, které byly tak běžné všude na zátopové planině. Maniakese to však nějak moc nepřekvapilo. Makuránci dávali svému Bohu a Čtyřem prorokům to nejlepší, co měli, stejně tak jako to Videssiánci měli ve zvyku v případě Phose. Vstupní brána byla otevřená. Maniakes se tázavě podíval na Komentiolose. Kapitán jen přikývl. Maniakes tedy vešel dovnitř, Komentiolos jej následoval.

Maniakesovy oči potřebovaly chvíli, aby uvykly přišefi, které uvnitř panovalo. V prostřed svatyně stál klasický makuranský čtyřstranný oltář. Komentiolos jej ignoroval, vždyť podobných oltářů již viděl během tažení do Země Tisíce Měst spousty. Mávl však směrem ke stěně, ke které byla otočena strana oltáře zasvěcená Fraortishovi, nejstaršímu z proroků.

Před touto hladce omítnutou stěnou stála socha Boha, první, jakou Maniakes kdy viděl. Bůh tu byl zpodobněn výhradním právem Velekrále. Slunce a Měsíc byly namalovány na stěně po boku Boha zlatou a stříbrnou barvou. V jedné ruce držel svazek blesků a vypadal, jako by se chystal jej vyslat na nějakého kacíře. Jeho oblá tvář s ústy zkroucenými spíše zlým úsměvem prozrazovala, že mu tento druh trestání činí potěšení.

Maniakes byl přesvědčen, že videssiánská umělci ztvárňovali Phose daleko umělečtěji a nápaditěji. Phos byl zpodobňován jako bůh, kterého stojí za to vyznávat, narozdíl od tohoto nedůtklivého boha.

Maniakes si náhle uvědomil, že tvář, kterou makuranský sochař Bohovi vtiskl, neměla být idealizovaným obrazem boha, který bývá obvykle portrétován jako bůh s velikou a dobrotivou myslí. Tato tvář ukazovala rysy člověka, kterého Avtokrat znal, i když jej neviděl již více než deset let.

Maniakes odvrátil hlavu od sochy. Nechtěl se na ni dívat. Už jen myslet na ni pro něj bylo, jako by si musel kousnout do shnilého masa.

„Není tohle ta nejpodivnější záminka k postavě svatyně, jakou jste kdy viděl, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Komentiolos. „Tam vzadu je komora se spoustou plechových bubinků a kamenů, aby se dal vytvořit zvuk, jako když Bůh hřmí na něco nebo někoho, co se mu znelíbilo.“

„Tohle není socha Boha, nebo alespoň ne pravého Boha,“ odpověděl Maniakes. „Tohle je totiž ve skutečnosti socha Sharbaraze, Velekrále.“

Komentiolovi chvíli trvalo, než pochopil. Když mu to došlo, tvářil se stejně znechuceně, jako se Maniakes cítil.

„Takže tohle je socha Sharbaraze, Velekrále, jako by to byl sám Bůh,“ řekl a doufal, že mu Maniakes ještě řekne, že to tak není, že pochopil špatně.

Ale jakkoliv by si to Maniakes přál udělat, nemohl.

„Ano, přesně takto je,“ řekl.

„Ale nemyslí si Makuránci...“ Komentiolos rozhodl

ruce v bezmocném gestu. „Nemyslí si Makuránci, zeje to podvod?“

„To nevím. Doufám, že ano,“ řekl mu Maniakes. „Ale vím jedno: Sharbaraz si nemyslí, zeje to podvod.“

Tenkrát, když znal Sharbaraze, před více než deseti lety, Velekrál - nebo spíše kandidát tohoto titulu, kterým tenkrát ještě byl - Sharbaraz by takovou sochu nikdy nenechal vztyčit. Ale Sharbaraz tenkrát nebyl ten samý Sharbaraz jako dnes. Mezitím byl po léta neomezeným vládcem Makuranu. Každý musel plnit jeho vůli. Nikdo se neodvážil s ním nesouhlasit. A výsledkem bylo... tohle.

Malující sluneční kruh dobrotivého Phose nad svojí hrudí, mumlal si Maniakes: „Tohle jsem mohl udělat taky.“

Patolizalství bylo na videssiánském dvoře jen stěží menší, než na tom makuranském. Ale díky svému otci bral Maniakes veškeré pochlebování s rezervou. Sharbaraz mu však evidentně propadl a toužil ho mít stále více.

„Co teď uděláme s tímhle místem, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Komentiolos.

„Ze všeho nejvíce bych si přál, abych je byl nikdy nespatřil,“ povzdechl si Maniakes. Ale to nebyla odpověď. Našel však něco, co odpovídi již bylo: „Přivedeme sem nějaké makuranské vězně, aby tohle viděli na vlastní oči. Pak je propustíme, aby o tom všude vyprávěli. Potom necháme i některé naše vojáky, podívat se na tuhle svatyni, aby získali lepší obrázek o tom, proti jakému nepříteli tady bojujeme. Pak je necháme sochu zničit. Pak ať zničí budovu. A potom to všechno zapálíme. Oheň očistí uje.“

„Dobře, Vaše Veličenstvo, na všechno dohlédnu,“ řekl Komentiolos. „Myslím, že je tohle to nejlepší, co můžeme udělat.“

„Mně se z toho nelíbí nic,“ odpověděl Maniakes. „Přál bych si, abychom to nedělali. Abychom to nemuseli dělat. Při dobrotivém bohu, přál bych si, aby tahle svatyně nikdy nebyla postavena.“

Maniakes přemítal, jak mohl Abivard, který s ním vždy bojoval jako voják s vojákem, nic víc a nic méně, válčit pro muže, který uvěděl, že je bohem. Zajímalo ho, jestli Abivard věděl o existenci tohoto místa, a jestliže ano, co si o něm myslel. Zanechal však těchto myšlenek, možná bude příležitost najít odpovědi na tyto otázky později.

Teď měl na práci důležitější věci. „Shromážděte vězně a přiveďte je sem co nejrychleji. Pak sem pusťte naše vojáky. Čím déle to tu bude stát, tím víc budu zhnusen.“

„Máte pravdu, Vaše Veličenstvo,“ řekl Komentiolos. „Dohlédnu na to, slibuji!“

„Dobrá.“ Maniakes si zkoušel představit sám sebe ztvárněného jako Phose vtěleného na Zemi. Byla to absurdní představa. Pokud by jej krutě neztrestal sám Phos, pak by tak jistě učinili jeho rozhněvaní poddaní.

Spěchal od svatyně a náhle pocítil potřebu nadýchnout se čerstvého a čistého vzduchu.

Maniakes se díval zpátky k jihovýchodu, k Lyssaionu. Odtud samozřejmě nemohl viděsíanský přístav vidět. Nemohl dokonce vidět ani kopce mezi Xeremosem a Tutubem. Jedinými kopečky, které narušovaly plochost horizontu, byly umělé pahorky Tisíce Měst.

Jeho smích zněl malomyslně. Obrátil se k Lysii a řekl: „Když jsem ve městě Videssos, nemohu se dočkat, až vypadnu. A jakmile jsem pryč, přál bych si vědět všechno, co se tam děje.“

„Mně město vůbec nechybí,“ řekla Lysia. „Mnoho jsme o něm neslyšeli, když jsme byli na minulých taženích, a ty novinky, které se nám přece donesly, ani nestály za řeč.“

Mluvila jistě a trochu našťavaně. Výsměch a odmítání, které se jí dostávalo v hlavním městě za to, že se stala ženou svého bratrance, na ni dopadaly daleko tíživěji než na Maniakese. On totiž již pochopil, že ať udělá jako Avtokrat cokoliv, nikdy s tím nebudou souhlasit úplně všichni. To mu umožňovalo brát jakékoliv projevy neúcty s filozofickým nadhledem. Alespoň většinou.

„Stejně není lehké dostat sem posly,“ řekl, jako by se utěšoval. „To, že se neobjevili, ještě nic neznamená. Nikoho by neposílali, to by musely být novinky tak důležité,

že by stálo za to riskovat životy mužů pro to, aby se ke mně zprávy dostaly.“

„Kašlu na novinky, zajímá mě jen to, co dokážeme tady,“ řekla Lysia. „Kašlu na město Videssos. Dala bych ho Makuráncům hned, kdybych věděla, že to nebude znamenat zkázu celého impéria.“

Ano, Lysia nechávala svůj hněv propuknout naplno tam, kde Maniakes - většinou - jen krčil rameny.

Přestal se strachovat o novinky z domova a místo toho pohlédl k západu. Obzor se tam zubatil vrcholky Dilbatských hor tyčících se nad přilehlými nížinami. Na úpatí těchto hor leží Mashiz. Maniakes tam už jednou byl, před lety, když pomáhal Sharbarazovi na trůn. Pokud se mu podaří dostat se do Mashizu znovu, pokusí se Sharbaraze z tohoto trůnu svrhnout. A také jej připraví o jeho předstírané božství. Už zničení svatyně bylo něco, co Maniakes udělal s velkým potěšením.

Mnohem blíže než byly Dilbatské hory, a blíže než Mashiz, byl Tib. Řečiště rozdělené do několika ramen odnášelo jeho vody k západu. Tam, kde větší množství říčních kanálů chybělo, jako tomu bylo například na východě u částí Tutubu, selhávalo zavlažování. Ovšem zavlažování bylo jen okrajovým problémem v Maniakesově mysli. Teď se soustřeďoval na to, jak se dostane přes řeku. Tib nebyl tak široký jako Tutub, ale proudil mnohem rychleji. Navíc bylo jaro a byl ještě rozvodněný. Překročit jej by nemuselo být jednoduché. Makuránci navíc udělají všechno proto, aby Maniakesovi znemožnili dosáhnout západního břehu.

Neočekával, že by se mu podařilo postavit most, aniž by se jej obránci pokusili zničit — to by bylo štěstí bez jakékoliv záruky. Kdyby se navíc nepřátelským vojákům podařilo zdržet jej dostatečně dlouho, dostala by se mu do zad pěší armáda, která jej sleduje. S tolika vojáky proti jeho mužům a navíc s řekou omezující možnosti pohybu jeho armády by to nemuselo dopadnout příliš dobře.

Když tak přemítal o těžkostech spojených s překonáním Tibu, řekl Rhegorios: „Kdyby nebylo zbytí, vždycky bychom mohli jít proti proudu řeky a překonat ji tam,

kde je ještě mladá a úzká, nebo ji celou obejít a postupovat dolů po západním břehu.“

„Nechci dělat nic takového,“ řekl Maniakes. „To by trvalo moc dlouho. Chci jít přímo na Mashiz.“

Jeho bratranec se na něj díval, aniž by cokoliv řekl. Maniakes cítil, jak jeho hněv narůstá. V brzkých dnech jeho vlády byla jeho největší chybou netrpělivost, pouštěl se do akcí bez pořádné přípravy. Rhegorios si teď myslel, že se to děje znovu.

„Zamysli se,“ řekl mu Maniakes. „Když se otočíme na jih, co udělají velitelé pěšáků z Qostabashe? Budou nás pronásledovat? Dohonili by nás, když jsou pěši a my máme koně? Jestli mají trochu rozumu, překročí Tib a počkají si na nás před Mashizem. Kdybys byl v jeho kůži, není to právě tohle, co bys udělal?“

Rhegorios o tom viditelně přemýšlel. Maniakes mu tímto dal najevo uznání, o to větší, že jeho bratranec inklinoval k tomu být vůdčím mozem jako on.

„Bratrance Vaše Veličenstvo a můj švagre, zdá se, že máš pravdu,“ řekl nakonec.

„Musíme najít způsob, jak se dostat přes řeku, hned, jak k ní dorazíme,“ řekl Maniakes. „Problém nastane, jestli jsou

obránci jen napůl bdělí, pak pro nás bude překročení řeky stejně těžké, jak bylo pro Makuránce dostat se přes Dobytčí Převoz. Pokoušej se přijít na to, jak to udělat, už léta a ještě se k řešení ani nepřiblížili, Phos buď pochválen.“

„Vím, co musíme udělat,“ řekl Rhegorios náhle. „Nech Bagdasara, ať celou řeku otočí o sto osmdesát stupňů, takže najednou budeme na západním břehu a proklatí Makuránci na východním.“

Maniakes se hlasitě rozesmál: „Nemyslíš zrovna při zemi. Vidíš můj bratránku? Až na to, že tohle vypadá jako magie, která by spálila mozek každému čaroději ve Videssosu, je to skvělá myšlenka.“

„Věděl jsem, že se ti bude líbit,“ řekl Rhegorios. Teď už se smáli oba muži. Rhegorios ovšem ještě pokračoval: „Jestli máš lepší nápad, rád bych jej slyšel.“

„Co bych rád udělal,“ řekl Maniakes, „je použít na ně malý trik, podobný, jaký použil můj otec proti Smerdisovým mužům, když jsme bojovali po boku Sharbaraze. Můj otec udělal nápadný přesun, jako by se chystal překonat vodu, čímž pěkně nalákal pozornost nepřítele. Pak poslal vojáky dolů po proudu, aby tam nepozorovaně přešli řeku, zatímco stále upoutával pozornost nepřátel na stejném místě.“

„To zní dobře,“ řekl Rhegorios. „Jak to provedeme?“ „Máme málo člunů a v tomhle kraji je nedostatek stromů. Snad bychom mohli použít lodiček, které si dělají místní.“

„To máš na mysli ty malé kulaté, co vypadají jako misky na polívku?“ obrátil Rhegorios oči v sloup. „Ať se propadnu, jestli do některého z nich vlezu rád. Nechápu, jak je ti lidé, kteří je používají, dokážou řídit tak, aby se netočily pořád dokolečka. Anebo mluvíš o těch, jak plavou na nafouknutých kožených vacích, takže více uvezou? Jestli jsou tyhle tím, co Makuránce napadne, když hovoří o lodích, není žádný div, že se nemohou dostat přes Dobytčí Převoz.“

„Místní nejsou Makuránci,“ připomněl mu Maniakes. „A rozhlédni se kolem sebe, bratránku. Tihle lidé tady musí vyrobit to, co potřebují, z toho, co tu mají. Málo dřeva, málo všeho kromě bahna. A z bahna loď nepostavíš. Ale můžeš chovat zvířata a krmit je tím, co z bahna vyrostne, a pak použít jejich kůže k tomu, aby ses dostal nahoru a dolů po řece a kanálech.“

„To se vážně chceš pokusit nacpat naše muže do těch šílených věcí a dostat je v nich na západní břeh Tibu?“ zhrzil se Rhegorios. „A navíc, to si myslíš, že do nich dostaneš koně? Chlapi jsou hloupí; když jim přikážeš, aby šli a něco udělali, oni půjdou a udělají to, i když vidí, že to nemusí dobře dopadnout. Ale koně, ti mají lepší rozum.“ Stejně jako jeho bratranec, Maniakes věděl, že koně obvykle neprokazují mnoho známek rozumu. Ale to teď nebylo podstatné. Zato Rhegoriova námitka podstatná byla. Maniakes řekl: „Možná, že máš pravdu. Ale jestli je tomu tak, jak navrhuješ, abychom se dostali přes řeku?“ „Kdo? Já? Ty jsi Avtokrat, ty bys měl znát všechny odpovědi,“ řekl Rhegorios a bylo to velmi drzé, ale zároveň pravdivé.

„Jednou z odpovědí, kterou je Avtokrat oprávněn použít, je ta, kterou obdrží, když vybere někoho, kdo se v dané problematice vyzná lépe, než on sám,“ odpověděl Maniakes.

„Dobrá, když se chceš bavit o problematice dvoření se krásným dívkám, prosím, o tom vím více než ty,“ řekl Rhegorios. „Jestliže se chceš bavit o problematice jemného šumivého vína, prosím, o tom vím více nežli ty. Jestli se chceš bavit o problematice, jak vést jízdní oddíl, prosím, o tom víme oba asi tak stejně. Ale jestli se chceš bavit o problematice, jak překonat řeku, aniž bychom měli k dispozici pořádné čluny, pak promiň, ale o tom víme oba hovno.“

„No, rozhodně mluvíš tak, jako bys věděl všechno,“ řekl Maniakes.

„Jestli se chceš bavit o problematice, jak dělat kravál, o tom vím rozhodně více než ty,“ řekl Rhegorios svým obvyklým nepřijemným způsobem.

„Už vím, co musím udělat!“ Maniakes se plácl do čela, aby vyjádřil, jak byl dosud hloupý. „Stejně bych to musel udělat, až bychom dorazili k Tibu. Promluví s Ypsi-lantem.“

Poprvé za celou dobu jejich rozhovoru Maniakes pocítil, že s ním Rhegorios naprosto a upřímně souhlasí. „To je dobrý nápad,“ řekl Rhegorios. „Jestliže ani hlavní technik nenajde způsob, jak řeku překročit, pak to asi ani nejde udělat. Když hovoříme o problematice vymýšlení dobrých nápadů, pak o tom asi víš více než já.“

To, že byl pochválen za tak zjevný — i když dobrý — nápad, Maniakesovi moc velkou radost neudělalo. Ale skutečnost, že to dříve nenapadlo ani Rhegoria, ho přece jen trochu potěšila. Neztrácel už čas a vyhledal Ypsilanta. Šéf techniky byl věkem bližší spíše Maniakesovu otci než samotnému Avtokratovi. Velel jednotce techniků, která doprovázela armádu staršího Maniakese už při jeho společném tažení se Sharbarazem proti Smerdisovi.

„Jak se dostaneme přes řeku?“ opakoval po Maniakesovi, když mu Avtokrat vyložil celý problém. Jeho pohledná masitá tvář nevykazovala nejmenší známky vzrušení. „Vaše Veličenstvo, to nechte na mně. Jenom mi řekněte, kde a kdy chcete řeku přejít, a o zbytek se pro vás už postarám sám.“

Zněl tak přesvědčivě, jako by se vyznával ze své víry v Phose. To teprve způsobilo, že se Maniakesovi ulevilo, neboť věděl, že Ypsilantes je muž, který drží své slovo. Nicméně trval na tom, aby mu Ypsilantes prozradil něco konkrétnějšího: „Pověz mi alespoň jediný způsob, jakým bys to chtěl zařídit!“

„Dobrá, tedy jeden způsob, hned ten první, který mě napadá,“ řekl Ypsilantes. „Předpokládejme, že chceme přes řeku někde v místech, kde z ní vytéká nějaký pořádný zavlažovací kanál směrem k severovýchodu. Jinými slovy někam za nás, v jiném směru, než kam míříme. Když odkloníme vodu z Tibu do tohoto kanálu, dokážeme hravě překonat to, co z řeky zbude. Jak říkám, nechte tyhle věci klidně na mně, Vaše Veličenstvo.“

Maniakes si vzpomněl na své vlastní myšlenky, které měl ještě ve Videssosu, když hloubal, jak nejlépe řešit problémy. Ano, tohle byl muž, který přesně věděl, jak má udělat to, co je třeba. „Až přijde čas, Ypsilante, spolehnu se plně na tebe,“ řekl Avtokrat.

Technik zasalutoval pravou pěstí nad svým srdcem a pak už spěchal zařídit vše, co mohl v nejbližší budoucnosti potřebovat. Někteří důstojníci s jeho schopnostmi by možná pošilhávali po trůnu. Ale on toužil jen mít možnost hrát si se svými hračkami. A Maniakes byl více než ochotný mu to umožnit a také mu dát svobodu rozhodování v záležitostech, ve kterých se Ypsilantes vyznal lépe, než kdokoliv jiný. Přemýšlel, jestli by Sharbaraz byl stejně důvěřivý

a dost o tom pochyboval.

Když se armáda přiblížila jen na několik dní jízdy od Tibu, přispěchal za Maniakesem jeden z průzkumníků. „Vaše Veličenstvo,“ křičel už z dálky. „Velekrál za vámi posílá vyslance. Už je na cestě sem.“

„Sharbaraz?“ řekl Maniakes a po chvíli ještě dodal: „Vážně za mnou?“

Průzkumník vypadal zmateně. Maniakes věděl, že je to jeho chyba, proto pokračoval: „To Sharbaraz ještě nikdy předtím neudělal. Jak za mnou může posílat vyslance, když mě nikdy neuznal jako Avtokrata Videssiánců?“

„To nevím, Vaše Veličenstvo,“ řekl zvěd a byla to upřímná a zcela pravdivá odpověď.

„Dobrá. Jeď zpátky a řekni mu, že jej vyslechnu,“ řekl Maniakes bez nadšení. Průzkumník spěchal pryč stejně rychle, jako předtím přijel. Maniakes se ohlédl. Nejpravděpodobnější důvod, proč by mu Sharbaraz posílal vyslance, byl, že ho chce zdržet, aby Makuránci mohli na západním břehu Tibu zformovat svoji obranu. Ale nemohl odmítnout přijmout toho muže, protože nejpravděpodobnější důvod ještě nemusel být skutečně pravdivý.

Vyslanec k němu dorazil ani ne za půl hodiny. Jel na pěkně šedivé kobyle a na sobě měl pruhovaný kaftan zdobený stříbrnými plísky. Bylo mu kolem padesáti let, podlouhlou tvář rámoval šedý plnovous, kůži měl vráscitou a typicky hluboko posazené oči prozrazovaly jeho makuranský původ. Uklonivše se v sedle, otázel se čistou videssiánštinou:

„Vy jste Maniakes, syn Maniakese?“ „Ano,“ přisvědčil Maniakes. „A kdo jste vy?“ „Jsem Rafsanj, syn Shidjama,“ odpověděl vyslanec, „a přináším vám pozdravy od Velekrále Sharbaraze, syna Peroze, nechť žije po dlouhá léta, nechť roste jeho říše, ten, který je mocný, silný a pohled na něj nahání hrůzu, muž, kterého Bůh vyvolil, aby...“

Maniakes zvedl ruku. Sharbaraz nosil více titulů a přívlastků než toulavý pes blech a Maniakes šije právě teď nepřál všechny vyslechnout.

„Sharbaraz dosud neměl zájem se mnou jednat,“ přešel raději ihned k věci. „Nebo snad rozpoznal, že neprávem označuje titulem videssiánského Avtokrata Hosia, syna Likinia, a nikoliv mne? Co ho přimělo změnit názor?“ Pomyslel si, že zná předem odpověď na tuto otázku: Invaze, která se zatím jeví úspěšná, to je dobrý prostředek, jak přitáhnout něčí pozornost.

Rafsanj diskretně zakašlal. „Nebyl jsem pověřen jednat s Avtokratem Videssiánců, ale s Maniakesem, synem Maniaka, velitelem ozbrojené síly, která momentálně narušuje klid Makuranu, a tím, alespoň předpokládám, jste vy.“

„Už jsem vám řekl, že ano,“ řekl Maniakes a pak si pro sebe ještě dodal: „To je ale troufalost!“ Sharbaraz měl skutečně pořádný kus drzosti, když hodlal oficiálně dále uznávat svého loutkového Avtokrata a zároveň jednat s Maniakesem. Ale přece každý, kdo postaví svatyni a nechá se v ní uctívat jako bůh, je drzý a namyšlený.

To, že se však přesto odhodlal jednat s Maniakesem, byla známka pokroku. I když možná Sharbaraz, když už jednou uznal falešného Avtokrata Hosia, jen nechtěl ztratit tvář před vlastními dvořany. Rafsanj se zeptal: „Budete poslouchat to, co jsem vám přijel říci, Maniakesi, synu Maniakese?“

„Proč bych měl?“ opáčil Maniakes. „Proč bych vás neměl zatknout, tak, jako to Sharbaraz udělal s váženým Triphyllem, kterého jsem za ním poslal jako vyjednavče, aby dohodl mir?“

„Protože,“ Rafsanj zaváhal. Protože tenkrát vyhrával a dnes si už není tak jistý, proběhlo Maniakesovi hlavou. Nikdy by jej nenapadlo, že někdy budu schopen přijít si vybrat dluh, který u mě má. Ale tohle by sice mohly být Sharbarazovy myšlenky, ale nikoliv Rafsanjovy. Vyslanec řekl: „Protože když mě uvězníte, nikdy se nedozvíte, co Velekrál nabízí.“

„To nemusí být tak úplně pravda,“ usmál se Maniakes. „Mohu si poslechnout nabídku a pak vás uvěznit, stejně, jako to Sharbaraz udělal s Triphyllem.“

„Klidně vtipkujte, Maniakesi, synu Maniakese,“ řekl Rafsanj. Byl dobrým vyslancem; jestliže byl nervózní, nedal to na sobě znát. A neoslovil Maniakese „Vaše Veličenstvo“.

„Tak pojďme zjistit, jestli vtipkují nebo ne, co říkáte?“ řekl Avtokrat. „Předložte mi Sharbarazovu nabídku a pak uvidíme, jak dlouho zůstanete na svobodě. Jak se vám to líbí?“

„Nijak moc,“ odpověděl Rafsanj, bezpochyby pravdivě. „Sharbaraz, Velekrál, ať se dožije mnoha let a je mu dopřán svatý klid, vám nařizuje přestat s pácháním škod v Zemi Tisíce Měst.“

Maniakes ukázal zuby ve šklebu, který mohl být jen stěží považován za úsměv. „To by se mu líbilo. Já jsem chtěl, aby přestal devastovat západní Videssos. Byl jsem dokonce ochoten mu zaplatit, aby s tím přestal. A poslouchal mě snad?“ Tahle otázka se zodpovídala sama. A evokovala následující: „Proč bych měl já poslouchat jeho?“

„Přikazuje vám zůstat tady, abychom mohli diskutovat o roznicích mezi Videssosem a Makuranem,“ řekl Rafsanj.

„A Sharbaraz bude všechny svoje armády držet tam, kde jsou, zatímco já budu diskutovat, že?“ zasmál se Maniakes. i „Samozřejmě,“ odpověděl Rafsanj. Maniakes se na něj ostře podíval. Byl dobrý, ale ne dost dobrý. Pokračoval odměřeným tónem: „A až bude dosaženo dohody, nezavládne snad velká radost na obou stranách hranic?“

„Hranic? Jakých hranic? Těch, které platily, než Sharbaraz začal válku proti nám?“ zeptal se Maniakes. Rafsanj na tuhle otázku neodpověděl. Možná, že mu na ni Sharbaraz nedal odpověď.

„Nemyslím si, že bych byl už teď připraven jednat o míru, děkuji,“ řekl Avtokrat. Je zajímavé, jak se věci mění. Ještě před několika lety by na takovou nabídku přistoupil se slzami štěstí v očích. Ale nyní již ne.

„Navíc nechci jednat tady. Řekni Sharbarazovi, že jestli stále ještě bude chtít diskutovat se mnou o těchto věcech, až se dostanu do Mashizu, bude to snad ještě možné.“

„Vaše vlastní arogance vás nakonec může porazit,“ řekl Rafsanj. „Bezmezná pýcha již zradila mnoho mocných mužů.“

„Já nejsem ten, kdo vztyčuje sochy bohů vytesané podle své vlastní podoby,“ odušil Maniakes a zamračeně se odvrátil od Sharbarazova vyslance. „Já nejsem ten, kdo přeskupuje své armády, zatímco si zajistí, že to soupeř neudělá. Kdy Velekrál vytáhne Abivarda a jeho jezdce z rukávu svého kaftanu a pošle je na mě? Určitě jsou někde tady blízko.“

Pořád ještě nemohl uvěřit výsledku Bagdasarových kouzel.

Podánilo se mu zabrnkat na Rafsanjovy nervy; vyslanec sebou trhl, jako by mu Maniakes vrazil do zadku jehlu. Ale

ovládl se a odpověděl: „Není mou povinností se s vámi bavit o způsobu, jakým se naplní váš osud a jakým budou vaše naděje spolknuty Voidovým hrdlem.“ „A mou povinností zase není tady zůstat, zatímco si Sharbaraz připravuje své pozice,“ opáčil Maniakes. „Není mou povinností nechat se podvádět. Řekněte Sharbarazovi, že se setkáme v Masbizu.“ „To se nikdy nestane,“ řekl Rafsanj. Maniakes se usklíbil: „Videssos už Mashiz dříve dobyl, dokážeme to zase. Co se nikdy nestane, je, že Makuran dobude město Videssos.“

Rafsanj se opět ošil. Ale tentokrát se ovládl, aniž by cokoliv řekl. Trhl otěžením a hrubě otočil hlavu svého koně k západu. Odjížděl od Maniakese rychleji, než přijel.

Maniakes se díval, jak se vzdaluje. Mávl na své muže a vykřikl: „Vpřed!“

Vydali se vpřed, k Tibu. Nepostupovali tak rychle, jak by si Maniakes býval přál. Makuránci před nimi rozkopávali kanál po kanálu. Sklizeň v této části Země Tisíce Měst měla být toho roku velmi skrovná. Makuráncům to však zjevně bylo jedno. Mohli utopit jednu svou armádu v bažinách, aby se tak stala snadnou kořistí nájezdníků. Videssánci se netopili. Ale pokládání klád a jejich opětovné sbírání, aby je mohli zase použít, to byla zdoluhavá a tvrdá práce. Přesto se dostali na vzdálenost jednodenního pochodu — běžného pochodu — k řece. V tu dobu je dohnal posel od východu. Maniakes mu gratuloval a obdaroval jej kyselým armádním vínem, než se zeptal: „Co nám přinášíš skrz všechny ty Makuránce? Nemůže to být nic nedůležitého, to vím jistě.“

„Já jsem teprve první, kdo se sem za vámi dostal, Vaše Veličenstvo?“ Vojákův hlas zněl zděšeně, ale ne překvapeně.

„Nejsem určitě první, kdo byl poslán.“

„Tak co se děje?“ zeptal se Maniakes znovu s obavou v hlase. Posel se zhluboka nadechl. „Vaše Veličenstvo, Kubraté vtrhli přes hranice do Videssosu a míří přímo na město Videssos. Podle všeho, co vím, jsou nyní před jeho hradbami.“

III.

Nechť Phos prokleje Etzilia a až na věčnost jej zatratí!“ vykřikl Maniakes a plivl na blátivou zem. Ale ve stejném okamžiku, kdy proklel kubratského chána, k němu pocítil také upřímný obdiv. Etziliovi zvědové zjistili, že se Maniakes chystá na válečné tažení na západ. Etzi-lios pochopil, že nejlepší jednotky Císařství budou pryč. A proto se rozhodl, že nadešel čas pomsty za to, že ho Maniakes před třemi lety porazil.

„Uděli na nás pořádně tvrdě, Vaše Veličenstvo,“ řekl posel a potvrdil tak myšlenky, které Maniakesovi běžely hlavou. „Tohle není jen nějaký živelný nájezd, alespoň to tak vůbec nevypadá. Způsob, jakým Etzilios útočí na město, svědčí spíše o tom, žeje hodlá dobýt.“ Zkřivil tvář, aby ukázal, jak nepříjemná je situace.

Maniakes se také zašklebil. „Jestli má tohle skutečně v plánu, ať se raději pořádně znovu zamyslí,“ řekl. „Nomádi nemají žádné obléhací stroje. Může se pokoušet lézt na zdi. Může dělat všechny ty hrůzné věci, kterými je za hradbami proslulý. Ale nemůže je prolomit a dostat se dovnitř.“

Tomu, že se nikdo nezvaný nemůže dostat přes hradby města Videssos dovnitř, všichni bez váhání věřili -a právem- již po celá staletí. „Co všechno jsme proti němu zatím podnikli?“ zeptal se Maniakes posla. „Vyslali jsme lodě, aby se naši muži mohli vylodit jeho armádě v zádech?“

Muž se zhluboka napil vína a pak zavrtěl hlavou. „Nic takového se v době, kdy jsem odjížděl, nestalo, Vaše Veličenstvo. Naopak Kubraté používají své lodě, postavené z jediné klády, aby mohli přemístit své muže k pobřeží a postavit je tam proti nám.“

„Jo, to jsem si mohl myslet, do pekla s Etziliem,“ řekl Maniakes. „Je vidět, že se zatraceně dokáže poučit.“ Avtokrat totiž při jejich minulém souboji použil lodí, aby vpadl nepříteli do zad. Nyní se zřejmě karta obrátila.

Ani by to nebyli Videssiánci, kdyby v nich poslův příjezd ihned nevzbudil neukojitelnou zvědavost. Důstojníci všech hodností hned spěchali za Maniakesem, aby se dozvěděli, jaké novinky ten chlapík Avtokratovi donesl. „Jsou drzí jako opice, alespoň většina z nich,“ ulevoval si Rhegorios, když se konečně dostal k Maniakesovi. „Nemají alespoň trochu trpělivosti?“

„Skoro tak málo jako ty,“ řekl mu Avtokrat, čímž si od bratrance vysloužil nasupený pohled. Pak se obrátil znovu k poslovi: „Řekni Jeho Výsosti Sevastosovi své poselství, stejně, jako jsi je vyřídil mně.“

„Jak si přejete, Vaše Veličenstvo,“ řekl muž a vše ještě jednou zopakoval Rhegoriovi.

Rhegorios tiše naslouchal a nakonec přikývl. „Není to zajímavé?“ řekl, když posel odešel. Pozdvihl obočí a zeptal se Maniakese: „Co s tím hodláš dělat?“

„Jako zeje dobrotivý bůh nade mnou, vůbec nic,“ odpověděl Maniakes. „To, že Kubraté drancují krajinu, není teď to nejdůležitější, i když se dostali až k hradbám města Videssos, protože samotné město jim do rukou nepadne.“

Nejdůležitější je to, co děláme tady. Když dobudeme Mashiz, budou Makuránci muset stáhnout své oddíly ze západního Videssosu, aby s tím mohli něco dělat.

Takže pokračujeme v tom, co jsme tady začali, a o Etzilia se postaráme později.“

„To je ale excelentní plán, bratránku,“ řekl Rhegorios. „Ale nebude jednoduché přinutit Makuránce stáhnout jejich oddíly ze západního Videssosu. Vždyť jen přimět je, aby proti nám poslali Abivardovu armádu, nám zatím činí velké potíže.“

„Pokud je k tomu nepřiměje to, že jsme překročili Tib, pak už je k tomu nepřiměje nic,“ předpověděl Maniakes. Vypadal zamyšleně. „Zajímalo by mě, jestli se Abivard drží zpátky proto, že chce, abychom odstranili Sharbaraze a vyčistili mu tak cestu k trůnu. Jeho sestra je provdána za Velekrále, což mu dává nárok usilovat o korunu.“

„Má sestra je zase provdána za Avtokrata Videssiánců,“ podotkl Rhegorios. „A já, to tě ujišťuji, nemám žádný zájem usilovat o náš trůn.“

Maniakes přikývl. Jako dvořan musel Rhegorios říci právě tohle. A v případě Rhegoria byl Maniakes přesvědčen, žeje to pravda. Otázkou ovšem bylo, do jaké míry to platilo také pro Abivarda. „Z toho, co jsem slyšel, si nemyslím, že by

Sharbaraz věřil svému švagrovi tak, jako věřím já svému.“

„Vaše Veličenstvo je laskavo.“ „Moje Veličenstvo je už unavené ze všech těch starostí, to jedině Moje Veličenstvo je,“ řekl Maniakes a jeho pohrdání vlastním titulem vyvolalo na Rhegoriově tváři úsměv. „Ale já se nenechám zastrašit, ne tady a ne teď. Vím, kam musím jít, snad vím, jak se tam odsud dostanu, a doufám, že vím, co se stane, až se mi to podaří. V porovnání s tím je Etzilios jen malým soustíčkem.“

„Máš bezpochyby pravdu,“ řekl Rhegorios. „Jsme už tak blízko“ - zvedl palec a ukazováček, až se skoro navzájem dotýkaly - „takhle blízko k tomu, abychom splatili víc než desetiletí dluhů.“

„Takhle blízko,“ ozval se Maniakes jako ozvěna. Napodobil Rhegoriovo gesto a pak pomalu a pečlivě přitiskl palec a ukazováček k sobě. Rhegorios se usmál hladovým úsměvem.

Maniakes hleděl přes vody Tibu s nespokojeným výrazem ve tváři. Silný proud řeky směřoval k severu a představoval pro něj překážku na cestě k Mashizu. Také Ypsilantes nevypadal právě šťastně. Technikova předchozí sebejistota se zdála být ta tam. „Jarní povodně zřejmě letos byly silné a dlouhé,“ poznamenal.

„Ano, přesně takové byly,“ řekl Maniakes. „Taková byla Phosova vůle.“ Když mluvil, přemýšlel, jestli je možné, aby dobrotivý bůh chtěl uchránit Makuran před tím, aby jeho lid byl potrestán za vše, co způsobil Videssosu a vlastně i samotnému Phosovi. Možná, že tady přece jen vládne jistou mocí makuranský Bůh. Anebo se možná tenhle Bůh spojil se Skotosem proti bohu s velkorysou a dobrotivou myslí.

Za Tibem to vypadalo, že se skupiny makuranských pěšáků připravují na horké uvítání Videssiánců. A někde za videssiánskou císařskou armádou, zatím z dohledu, byla stále pěší armáda Makuránců, které se Maniakes vyhnul u Qostabashe a která byla od té doby neustále v jeho patách. Jejich velitel rozhodně neměl takové zdroje, z jakých se Abivard těšil ještě před rokem, ale dělal co mohl, aby Maniakesovi znepříjemnil život.

Asi na něj myslel i Ypsilantes, protože řekl: „Nemáme čas tady sedět a rozmýšlet se, jak přejdeme přes řeku, když je takhle rozvodněná. Když nám to bude trvat moc dlouho, dostaneme se do pořádné bitvy dříve, než potřebujeme.“

„Ano,“ ubezpečil ho Maniakes s kyselým výrazem v obličeji. „Mám za to, že jsi řekl, že můžeš vymyslet spoustu způsobů, jak překonat Tib.“

„Za prvé jsem, Vaše Veličenstvo, nepočítal s tím, že hladina Tibu bude tak vysoká,“ řekl Ypsilantes, zachovávaje si důstojnost. „A za druhé jsem doufal, že budeme mít více času na práci. Armáda, která by kopala kanál na odklonem řečiště Tibu, by nebyla schopna s tím příliš rychle přestat a začít bojovat, kdyby se nepřítel náhle objevil.“

„Kdybys takhle mluvil se Sharbarazem, pravděpodobně by se ti poděkoval tím, že by ti dal vytrhnout jazyk,“ řekl Maniakes. „Ale někdy mnohem více záleží na

tom, co je pravda, než na tom, co je ve skutečnosti řečeno. To se snažím mít pořádek na paměti.“

„Já vím, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Ypsilantes. „Proto také jediní, kteří se vás musí bát, jsou ti, kteří udělali něco špatně.“

„Jsi laskavější, než si zasloužím,“ řekl Maniakes. „Ale jestli chceš vidět, jak laskavý umím být já, najdi způsob, jak nás dostat na druhý břeh Tibu, bez ohledu na to, jak silný je teď proud.“

„Udělám všechno, co bude v mých silách,“ řekl technik. „I když právě nyní nemám žádný dobrý nápad.“

„Mají mosty z lodí, kterými obvykle překonávají vody Tibu, na jejich straně. Tady u nás asi už žádné nenajdeme,“ ukázal Maniakes ke vzdálenějšímu břehu řeky. „Jak si poradíme, aniž bychom použili ty palmy, které tolik nenávidíš? Jak to uděláme, abychom nemuseli použít těch jejich příšerných člunů z kůže?“

„Zdravý rozum najde mnoho důvodů, proč nepoužít tyhle čluny,“ řekl Ypsilantes. Byl ustaraný, jako by se všechno spiklo proti němu.

„Co nám tedy zbývá?“ zeptal se Avtokrat. „Potřebujeme čluny, jakékoliv, Vaše Veličenstvo,“ přemýšlel Ypsilantes nahlas. „A jestliže neobjevíme nic lepšího, budou muset stačit ty kožené hrůzy. A potřebujeme klády. Kdybychom tak našli nějaké lepší než ty z datlových palm! A když budeme muset použít všechny tyhle věci, které bych si přál nemuset použít, potřebujeme více času, abychom zhotovili most, než máme.“

„A co takhle ke stavbě mostu použít klád z vrhačů kamenů a katapultu?“ navrhl Maniakes.

Ypsilantes zavrtěl hlavou. „Budeme potřebovat alespoň některé z těch strojů. Jakmile se dostaneme na dostřel k západnímu břehu Tibu, budeme muset zatlačit makuranské lučištníky a opětovat jejich palbu, abychom mohli most postavit celý až ke břehu.“

„Ty to víš nejlépe,“ řekl Maniakes a obrátil pozornost k dalšímu problému, který jeho technik nadnesl: „Přál bych si, abys mi byl neřekl, že máme málo času, méně než potřebujeme, i když bychom tu někde našli lepší materiál.“ Pozdvihl ruku. „Ne, nedávám ti to za vinu. Ale

nechci bojovat s těmi mizernými pěšáky, kteří po nás tam někde vzadu pořád slídí.“ Otočil se zpět, k východu.

„To chápu, Vaše Veličenstvo,“ řekl Ypsilantes. „Udělám všechno, co budu moci, abych uspišil práce.“ Nakřčil bradu.

„Ale čeho se opravdu bojím, je, aby se Abivard nevynořil ze své skrýše a neudeřil na nás právě ve chvíli, kdy budeme nejzranitelnější.“

„Lhal bych, kdybych tvrdil, že mě tahle myšlenka ještě nenapadla.“ Maniakes znovu pohlédl k východu. „Tak rád bych věděl, kde je. I kdyby měl být někde, kde bych proti němu nemohl nic podniknout - stejně jako nemohu nic podniknout proti Kubratům - alespoň bych věděl, co je schopen udělat on mně, a to by mi spadl pořádný kámen ze srdce.“

„Máte úplnou pravdu, Vaše Veličenstvo,“ souhlasil Ypsilantes. „Nemůžete přece vést válečné tažení, když se musíte ohlížet přes rameno každou hodinu ve dne i v noci a čekat, jestli se náhle někde neobjeví. Tedy, můžete vést tažení i tak, ale bylo by mnohem lepší, kdybyste se nemusel pořád ohlížet.“

„Bylo by mnohem lepší, kdyby spoustu věcí bylo jinak,“ řekl Maniakes. „Ale ony nejsou jinak a tak se s nimi musíme vypořádat s takovými, jaké jsou.“

„Máte úplnou pravdu, Vaše Veličenstvo,“ řekl znovu Ypsilantes a znělo to, jako by si přál, aby svou technikou dokázal

všechny ty nešťastné věci vymazat z existence.

Maniakes poslal muže dolů a vzhůru podél proudu Tibu a hlavních kanálů poblíž. Vrátili se zpátky s několika čluny různých druhů - bylo jich méně, než Maniakes s Ypsilantem doufali. Avtokrat také určil muže, kteří měli kácet datlové palmy, z nichž by bylo možno vyrobit jakž takž rovné klády.

To rozhněvalo obyvatele Země Tisíce Měst daleko více než cokoliv, co proti nim až dosud podnikli. Dokonce více než to, že Maniakes mnoho z těch měst již vypálil. Farmáři začali bojovat s Maniakesovými dřevorubeckými partami a začali napadat ostatní Videssiáncé, jakmile se jich menší množství vzdálilo od hlavní armády.

V příbytku, který sdílela s Maniakesem, pozdvihla

Lysia sklenici datlového vína: „Myslíš, že ti místní rolníci poděkují, žeš je zbavil stromů, které jim poskytovaly sladký mok, jako je tento?“

„Ano, máš pravdu, já vím,“ řekl Maniakes. „Poprvé jsem pil datlové víno, když jsem pomáhal svému otci dosadit Sharbaraze zpátky na trůn. Pokud mohu soudit, jediní lidé, kterým chutná, jsou ti, kteří neznají nic lepšího.“ „To si také myslím,“ řekla Lysia. „Ale...“ „Ano, ale,“ řekl Maniakes. „Místní lidé nás přepadávají ze zálohy a někteří moji muži je masakrují, kdykoliv se jim naskytne příležitost,“ vzdychl. „Oni něco udělají, my se jim pomstíme něčím horším, oni udělají ještě něco horšího... j ak to všechno skončí?“

Lysia neodpověděla, snad proto, že odpověď byla nasnadě: Zatím to končí tím, že jsou tady, blízko u Tibu, s pohledy upřenými na Mashiz za řekou. Nakonec jedna strana zasadí druhé takový úder, že již nebude možno jej vrátit. A to ukončí boje - na čas jedné generace, někdy dokonce dvou.

„Jakmile se dostaneme do Mashizu, nebudou Makuránci schopní se nám postavit na bitevním poli.“ Tvrdil to od doby, kdy poprvé pojal myšlenku obejít západ Videssosu a zasadit válečný úder přímo do srdce říše Velekrá-le. A pořád tomu věřil. A především doufal, že se přesvědčí, jestli je to pravda.

Lysia přemýšlela spolu s ním: „Za jak dlouho můžeme přebročit Tib a táhnout na město?“

„Ještě pár dní to potrvá, jak mi řekl Ypsilantes,“ odpověděl Maniakes. „Potyčky s rohlíky nás zpomalují, ale konečně máme dost člunů a skoro dost klád. Ještě porazit pár stromů, seříznout je do potřebné délky a můžeme se vydat přes řeku.“

Lysia se podívala k západu. „A pak bude po všem.“ Neřkala to však zcela přesvědčeným tónem. Zvítězí jedna strana, nebo druhá, znělo z jejích slov. Maniakes seji nepokusil přesvědčovat o něčem jiném nebo ji opravovat. Po všech těch krutých ranách a neštěstích, které zasáhly Videssos, ani nemohl jinak. Zvítězí jedna strana, nebo druhá, to bylo přesně to, co také cítil. Nic nebylo jisté, dokud se to nestalo.

Jakoby na důkaz těchto myšlenek se ozvala jedna ze stráží, které hlídaly stan: „Vaše Veličenstvo, je tady průzkumník se zprávami!“

„Už jdu,“ řekl a vyšel ven.

Zvěd již seskočil z koně a začal se zdvořilostními frázemi, ale Maniakes byl netrpělivý a chtěl co nejdříve slyšet zprávy, které muž přináší, takže jej přerušil mávnutím ruky. Průzkumník zasalutoval a spustil: „Vaše Veličenstvo, je mi líto, co vám musím říci, ale ti pěší vojáci, kteří nás pronásledují už od Qostabashe, nás už téměř dostihli.“

„Mor na ně!“ vybuchl Maniakes a strávil několik příštích minut v proklínání a nadávkách tak vynalézavých, že zvěd jen vyvalil oči. Avtokrat toho nedbal. Byl déle vojákem než vladařem a věděl, jak má ulevit svému hněvu a trapem.

Postupně se uklidnil. Vždyť s Ypsilantem věděli, že se tohle asi stane. Teď to skutečně bylo tady. Museli situaci zvládnout, jak nejlépe to půjde. Zvěd se stále díval na Maniakese. Po chvíli rozvázně přikývl a dodal: „Ano, bohužel je to tak, Vaše Veličenstvo, makuranská pěchota se blíží odtamtud,“ ukázal k východu. „Kéž by se byli nikdy nenarodili.“

„Při bohu s dobrou a velikou myslí, to bych si také přál.“ Maniakes zíral k východu, odkud se blížila makuranská pěchota. „Viděl jsi jen pěšáky?“ vyzvídal na průzkumníkovi. „Nebyli s nimi žádní pečenáci?“

„Ne, Vaše Veličenstvo, nic, co by stálo za řeč. Mají s sebou pár jezdců, ale spíš zvědy a posly. Neviděl jsem ani známky, že by byla přítomna těžká jízda. Kdyby tam byli, musel bych je vidět. Tomu můžete věřit, tihle bastardi opravdu umí bojovat a proto bych chtěl vědět, jestli jsou někde nablízku.“

„No to já také,“ řekl Maniakes ustaraně, a pak, spíše pro sebe než k muži, který přinesl ty nedobré zprávy, pronesl: „Do pekla s tebou, Abivarde, kde se jen schováváš?“ Ale tohle nebyla ta správná otázka. Ta totiž měla znít: Kdy ze svého úkrytu vystoupíš a kolik škody nám napácháš?

Avtokrat kývl na zvěda a propustil ho. Pak poslal

jednoho ze stráží pro Ypsilanta. Když šéf techniků přišel, vyličil mu Maniakes několika slovy, co mu řekl zvěd.

Ypsilantes ho vyslechl a pak si dlouze povzdychl. „Dobrá, Vaše Veličenstvo, nikdo nám nesliboval, že tohle tažení bude snadné, že?“

„Ne, myslím, že ne. Ať už nám to měl slibovat kdokoli,“ souhlasil Maniakes. „Můžeme nějak ochránit všechny klády, které jsme porazili, a čluny, co se nám podařilo sehnat, až budeme bojovat s těmi prokletými pěšáky?“

„No to bysme měli,“ řekl Ypsilantes bez obalu, což rozradostnilo Avtokrata, neboť to znamenalo, že má na věc stejný názor. Ypsilantes pokračoval. „Ano, myslím, že to půjde. Makuranská pěchota nepůjde tak blízko k těm věcem, alespoň pokud tu není nějaký zrádce, který by nepříteli vyzradil naše úmysly. A jestli ty oddílky na druhé straně řeky budou mít nervy na to, aby přepluly sem a pokusily se ty věci zničit, zatímco budeme zaneprázdněni bojem, pak budu nejprekvapenější člověk v Zemi Tisíce Měst.“

Maniakes jej poopravil: „Druhý nejprekvapenější.“

Ypsilantes si to ještě jednou promýšlel a zíral přítom jako žába, která právě polyká mouchu. Dokonce vydal i několik směšných slabik. „Postarám se, aby se to nestalo, Vaše Veličenstvo, spolehněte se na mě.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. Zamával vzdalujícímu se Ypsilantovi a začal vykřikovat rozkazy. Připravoval své muže na střet s makuranskou pěchotou. Měl před nepřítelem větší respekt než při jejich prvním střetu před několika lety, protože od

té doby se z mužů makuranské pěchoty stali praví vojáci. Rozhlédl se po ležení, kde se jeho vlastní muži začínali shromažďovat. Usmál se. Také oni byli lepšími válečníky, než před několika lety.

Makuranská zástava s červeným lvem se líně vlnila v mírném vánku. Muž, který ji nesl, byl obrovitý, s rameny jako býk. Maniakes byl rád, že jej využili jako nosiče vlajky a ne jako opravdového válečníka. Každá taková maličkost byla prospěšná.

Avtokrat se rozhlédl po bitevní linii, která se rozvíjela za nosičem vlajky. Makuranský generál měl k dispozici více mužů nežli Maniakes. Ale vzhledem k tomu, že šlo o boj pěchoty proti jízdě, nevalilo to tolik, jako kdyby takovouhle přesilu měla Abivardova polní armáda. Přesto to Maniakese nijak zvlášť nepotěšilo.

Většina z makuranských pěšáků nebyli rodilí Makuránci, ale spíše muži z různých koutů Země Tisíce Měst. Byli menší a podsaditější a také trochu snědší než pečenáči z vysokých náhorních planin na západě, vlasy měli tak černé, že až svítily namodralým odleskem, a většinou je měli svázané do úhledných copánků, které se jim komíhaly vzadu za krkem. Jejich hlavní zbraní byl luk, měli však samozřejmě také nože a kyje pro boj zblízka. Někteří z nich měli helmy, tedy spíše železné misky, jim nosili na hlavách kožené čepice zesílené železnými pásky. Kromě toho, jedinou výzbrojí, kterou měli, byly slabé štíty.

Byli bojeschopné Maniakes to viděl. Moc toho nenaválčili od doby, kdy Videssiánci vtrhli poprvé do Země Tisíce Měst, ale, jak o tom přemýšlel před chvilkou, od té doby se svému řemeslu naučili více než dobře. Zčásti to byla vina Abivarda — nebo spíše zásluha, jestliže se na věc podíváte z makuranského úhlu pohledu. Zčásti za to mohl také Maniakes. Tím, že vybojoval celou sérii bitev proti místní pěchotě, dal jim tak vlastně lekci z toho, jak bojovat proti Videssiáncům. Někteří se z toho poučili lépe, než by si Maniakes býval přál.

Kývl na Rhegoria, který seděl na koni po Maniakesově boku. Maniakes byl samozřejmě v sedle Antelope a ukazoval směrem k nepřátelské pěchotě: „Podívej se... pokládají na zem nějaké barikády, nebo co to je, aby nám zabránili je napadnout až v jejich ležení. Jsou to nějaké trnité keře, nebo něco podobného.“

„Stejně jsme neplánovali proti nim vyrazit, tak to nevádi,“ odpověděl jeho bratranec, „a navíc tenhle druh barikády by spíše platil na jejich vlastní těžkou jízdu, která se musí dostat blízko, aby mohla bojovat svými kopími, než na naše jízdní lučištníky.“

„Ale bude to nepříjemné i pro naše muže,“ řekl Maniakes, „a oni budou schopni barikádu rychle odstranit, když uvidí, že se situace vyvine pro boj zblízka. V bojích, které jsme svedli loni na podzim, když jsme se probíjeli zpět k Lyssaionu, byla jejich pěchota tak agresivní, jak by si přál každý vojevůdce.“

„Ovšem to bojovali bok po boku s jízdou,“ řekl Rhegorios. „Bez pečenáčů nebudou tak těžkým soupeřem.“

Zmínka o těžké jízdě přinutila Maniakese se rozhlédnout k severu a pak k jihu a přesvědčit se, že Abivard se odnikud neobjevuje. Když teď byla videssiánská armáda zatažena do souboje s makuranskou pěchotou, byla by na to vhodná chvíle.

„Jeď na pravé křídlo,“ řekl Maniakes svému bratranci, když Abivarda nikde nezahlédl. „Nebudu ti dávat žádné podrobné rozkazy, ale pokus se využít toho, že jsi rychlejší než oni. Kdyby se ti podařilo vpadnout jim do boku, bylo by to skvělé.“

„Mělo by se to podařit, snad ne vykopali nějaké další kanály,“ podotkl Rhegorios. „Ale zkusím to.“

Maniakes kývl a Rhegorios kývnutí opětoval. „Ať mají zvědové na tvém křídle oči na stopkách. Abivard možná číhá někde poblíž,“ řekl ještě Maniakes.

„Možná, že spadl do Voidu, kam Makuránci posílají každého, koho nemají rádi, nebo kdo je naštvě,“ podotkl Rhegorios. „Ale to by bylo příliš pěkné na to, aby se to uskutečnilo, že? Samozřejmě, že si na něj dám pozor. A ty, bratránku, se po něm nezapomeň dívat na svém křídle.“

„Budu si ho hlídat tak pečlivě, jako si makuranští šlechtici hlídají domy svých žen, aby se ujistili, že se nikdo nevloupal dovnitř.“ Avtokrat poplácal Rhegoria po zádech. „A teď se již pojďme podívat, jaký druh tance si dnes zatančíme s těmi milými lidmi, co říkáš?“

„Ano, měli sem dlouhou cestu, neměli bychom je zklamat,“ řekl Rhegorios a pak se zamyslel: „Vlastně i my jsme sem měli dlouhou cestu.“

„To jsme měli,“ přisvědčil Maniakes. „Proto bychom měli hledět nezklamat ani sebe samé!“

Rhegorios odjel, aby při boji velel svému křídlu videssiánské armády. Makuránci se vzdávali možnosti rozhodnout, kdy a kde bitva s císařským vojskem přesně začne.

Za těchto okolností měl tedy možnost této volby Maniakes, zvláště, když se jeho jezdcí mohli pohybovat mnohem rychleji nežli pěší armáda nepřítele. Jenže vzhledem k tomu, že Avtokrat již téměř dokončil přípravu na přechod Tibu a nemohl opustit poražené a nařezané klády a také pracně shromážděné čluny, aniž byje ztratil a musel tak ustoupit ze svých plánů, a to Maniakes rozhodně nechtěl, proto mu nezbývalo nic jiného, než bojovat právě tady.

Díval se na Rhegoriem a jeho divizi, jak se vzdaluje, aby mohla provést křídelní manévry. Protože chtěl zachovat silný střed, poslal na levé křídlo menší počet mužů. Varoval ještě Immodia, který levému křídlu velel, aby nezapomněl dávat pozor na případný příjezd Abivarda.

„Ano, dám pozor, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl důstojník. „Jestli se objeví, připravíme mu nepříjemné přivítání a pokusíme se jej zastavit. To vám slibuji.“

„Výborně,“ odpověděl Maniakes. Jestliže se Abivard objeví s dostatečně početnou jednotkou pečenáčů, Immodios jej určitě nezastaví. To Avtokrat věděl. Doufal, že to Immodios ví také. Ale při troše štěstí by jezdcí z levého křídla mohli Abivarda zdržet dostatečně dlouho na to, aby s tím střed Maniakesovy armády mohl něco dělat.

Trouby zaduly signál k útoku. Jakmile se Videssiánci přiblížili, nepřátelé na ně křičeli kletby vmakuranském jazyce a také v tvrdší řeči Země Tisíce Měst. „Ignoruje ty násilnické žvásty, ať už znamenají cokoli,“ křičel kněz, oděný do

modré róby, která příslušela Phosovým řeholníkům. „Jděte vpřed pro vítězství a slávu, braňte pravdu a svatou víru Phose všemi prostředky a všemi zbraněmi. Jděte, zaútočte a možná, že náš pán s velikou a dobrotivou myslí osvítlí vaše kroky a vaši cestu vpřed!“

Pár mužů to možná povzbudilo. Ale většina, která již slyšela mnoho kněžských moralizujících přednášek a viděla mnoho bitev — vítězných, prohraných nebo nerozhodných — pouštěla ty řeči jedním uchem dovnitř a druhým ven. Phos at' udělá to, co považuje za správné, oni také udělají to, co považují za správné a nakonec bude bitva snad mít svého vítěze.

Vzduchem začaly létat první šípů. Ať už velel makuranské armádě kdokoli, musel mít dobrý cit pro zásobování, protože Makuránci stříleli a stříleli a stříleli, aniž by cokoli naznačovalo, že se jejich zásoby šípů tenčí. Jako by měli k dispozici celé vozy naložené nekonečnými hromadami šípů. Dívat se na let jejich střel bylo jako sledovat obrovská hejna kobytek, jak se vznášejí z jednoho pole a chystají se přistát na dalším.

Videssiánci stříleli zpátky. Byli však hůře zásobeni střelivem nežli jejich nepřátelé. Ale na druhou stranu, pokud jejich šíp zasáhl makuranského vojáka, vždy jej zranil. Naopak to neplatilo, videssiánská výstroj spoustu šípů zastavila bez efektu.

„Dostaňme se mezi ně a jsou naši!“ křičel Maniakes a hnal své muže vpřed bez ohledu na hejna šípů.

Ale dostat se mezi makuranské vojáky bylo jakékoliv, jen ne lehké. Makuránci totiž stáli hned za barikádami z trnových keřů a stříleli jako o život. Druhá linie makuranských vojáků stála kus za první a střílela přes její hlavy šípy vysokými oblouky. Tyto šípy dopadaly na každého, kdo se dostal do větší blízkosti barikády a chtěl se pokusit ji rozbít. Pro Videssiánce to bylo jako jít proti větru v dešti klacků se železnou špičkou.

Když Maniakes viděl, že jeho muži mají problémy dostat se blíž k nepříteli, vyhledal Ypsilanta. Vždyť technici tu byli právě pro případy, které obyčejní vojáci nedovedli vyřešit. Za doprovodu řevu mužů, ryku zraněných koní a nepřetržitého hvízdání šípů ukázal Maniakes na barikádu a zeptal se: „Co s tímhle můžeme udělat, vážený pane?“

„Je vidět, že nejsou hloupí, bohužel, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Ypsilantes. „Vidím, že křoví důkladně namočili, takže nebude snadné je ani zapálit.“ Maniakes přikývl a uvědomil si, že je překvapený, že šéf techniků již stačil zjistit takovýhle detail. Ale pak si uvědomil, že právě proto, že má smysl pro tento druh detailů, udělal Ypsilanta hlavním technikem. Ypsilantes pokračoval: „Když se na to podíváte, je to podobné, jako dobývat městské hradby. Takže tady pomůže nějaký podobný nástroj, který právě na hradby obvykle používáme.“

Maniakese zatím nenapadlo, že by mohl boj v rovné, otevřené krajině vést jako obléhání města. Ale teď, když na to Ypsilantes poukázal, zdálo se to být zcela samozřejmé. Potřásl hlavou. Spousta věcí se zdá být samozřejmá, když na ně někdo poukáže. „Tvoje jednotka je připravená udělat, co je třeba?“ zeptal se.

„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo,“ přisvědčil Ypsilantes. „Můžeme to spustit.“ Působil jako někdo, kdo právě zkoumá zajímavou situaci v nějaké videssiánské stolní hře a ne jako muž uprostřed běsnění skutečné válečné vrvy. Maniakes nevěděl, jestli jej pro to má obdivovat, nebo jestli ho to má děsit.

Ať už byl hodný obdivu nebo zděšení, Ypsilantes rychle dokázal, že ví, o čem mluví. Pod krytem přenosné střechy, která se obvykle používá k tomu, aby se pod ní dopravilo beranidlo k bráně v hradbách, se skupina techniků přiblížila k barikádě a začala ji bourat. Byla to pro ně relativně snadná práce. Nikdo tady na ně neházel těžké balvany, ani nelil vařící olej nebo roztavené olovo. A jejich štít byl navrhován právě na takovouto zátěž, takže nějaké šípy, které na něj seshora bubnovaly, jim byly k smíchu.

Makuránci se také pokusili střílet přímo pod štít, ale nepochodili, protože jim v tom bránili vojáci s těžkými, masivními štíty. Nakonec se někteří nepřátelští vojáci pokusili dostat se k beranidlu a bojovat proti jeho obsluze zblízka.

Ale jakmile vyrazili vpřed, museli jejich spolubojovníci přestat střílet, aby je nezasáhli. A to umožnilo videssiánské jízdě proniknout mezerami v barikádě, které už technici stačili vytvořit, a začít bojovat proti pěšákům. Nebyl to vyrovnaný boj. Pěšáci byli velmi odvážní a ochotní padnout, ale proti ozbrojené jízdě neměli šanci a také padali k zemi ve velkém množství.

„Funguje to, Vaše Veličenstvo,“ řekl Ypsilantes.

„Ano, vidím,“ odpověděl Maniakes. „Díky tobě musí nepřátelský velitel učinit rozhodnutí, které bych já sám dělal jen velmi nerad. Buď pošle muže před barikádu, aby je uchránil před zničením a myje pobijeme, nebo zůstanou za barikádami, které strhneme a pak je pobijeme.“

„Když šli do tohoto souboje, věděli o tom, že to takhle může dopadnout. Nejlepší rada, jakou bych jim dal, by byla, aby se do tohoto souboje nepouštěli.“

„Bylo by to jiné, kdyby Abivard...“ Maniakes nedokončil. Nikde neviděl žádné známky přítomnosti makuranského maršála ani jeho těžké jízdy, které Abivard velel při minulém tažení. Nevěděl, kde jsou, ale tady nebyli. Jestliže se Abivard neukázal, aby pomohl svým pěšákům, nemůže být nikde nablízku. Tahle myšlenka se pokusila vyvolat v Maniakesově mysli ozvěnu, ale křik zvenčí ji umlčel.

Díry v barikádách se rozšířily natolik, že se videssiánská jízda valila na nepřítel a ničila jej kopími, oštěpy, meči, ale také šípy. Ale nepřátelští vojáci se ani teď nevzdávali. Ti ze vzdálenějších oddílů spěchali na pomoc svým masakrovaným kamarádům. Oháněli se přitom svými krátkými meči a kyji proti videssiánským koním i vojákům. Čím větší zmatek mohli vytvořit, tím lépe pro ně.

„Máme dostatek mužů?“ Tahle Maniakesova otázka byla adresována spíše Phosovi než Ypsilantovi, přestože hlavní technik seděl na koni vedle něj.

Ypsilantes neváhal s odpovědí, bez ohledu na to, jestli otázka byla určena jemu, nebo ne. „Myslím, že ano, Vaše Veličenstvo.“

Ukázal se být dobrým prorokem, Videssiánci krůček po krůčku tlačili svého nepřítele od trnových barikád. Slunce již

začínalo klesat za Dilbatské hory, boj trval skoro celý den.

Maniakes poslal svým vojákům bojujícím vepředu jasný vzkaz: „Udeřte na ně všemi prostředky a skončujte to.“ Jeho muži si ten jasný rozkaz vyložili správně. Udeřili na Makuránce a udeřili tvrdě. Nakonec se Rhegorios po tvrdém boji - tvrdším, než jaký zuřil ve středu bitevní linie - probil ze svého křídla a zasadil nepříteli úder, na který Maniakes čekal celý den.

Ale nepřítel se stále ještě nevzdal. Maniakes věřil, že teď už to budou jatka, kdy Makuránci budou běhat po bitevním poli neuspořádaně sem a tam a jeho muži je budou lovit jako kuřata. Nebyl by to zrovna čestný boj, ale to mu nevadilo. Bitva není sport a když do ní někdo jde s jiným cílem než pobít nepřítele, je blázen.

Jenže zbytky makuranských pěšáků se nakonec začaly stahovat k východu, přenechávající bitevní pole Videssiáncům. Makuránci ustupovali uspořádaně, drželi formaci nejlépe, jak dovedli, nerozptýlili se a nenechali Maniakesovy muže pobít je všechny do jednoho. Maniakes měl za sebou již tolik ústupů z boje, že šije nedokázal ani všechny zapamatovat. A tak si dobře uvědomoval, jak těžké bylo tyto ústupy zvládnout.

Maniakes nepronásledoval zbytky pěší armády tak důsledně, jak možná měl. Ale jednak se slunce již sklánělo k západu a navíc si myslel, že ušetřil vojsku Země Tisíce Měst tak zlou porážku, že nebude schopno obnovit své síly nijak brzy. A to bylo přesně to, čeho chtěl dosáhnout. Když se zbavil těch protivných pěšáků, může se nyní vrátit k práci, kterou kvůli nim musel přerušit: může překročit Tib a směřovat na Mashiz.

„Utáboříme se,“ řekl. „Ošetříme raněné a pak se vrátíme k tomu, co jsme začali, než jsme se museli otočit a bojovat: Přivedeme válku až k Sharbarazovým dveřím a poučíme ho, jak špatný nápad byl ji začít.“

Ypsilantes přikývl na souhlas. Stejně tak učinil také Rhegorios, když přišel se svými muži do tábora; to už soumrak pomalu připravoval cestu pro nástup noci.

„Jsou celkem dobří,“ řekl Maniakesovi. „Ještě trochu víc disciplíny, více pružnosti při přecházení z jedné formace do druhé a budou výborní. Jestliže dobudeme Mashiz, dobře. To by mělo ukončit tuhle válku, takže je alespoň nebudeme muset učit, jak být vojáky.“

„Ano, ano,“ přisvědčil Maniakes. Věděl, že to zní, jako by ho poslouchal jen na půl ucha. A bohužel to také byla pravda. Hluk na bitevním poli chvilku po bitvě je ještě hrůznější, než když je bitva v plném proudu. Všechn triumf je pryč spolu s bojem, zůstane jen bolest.

Muži nařikali, kvíleli, řvali a proklínali. A koně vydávali ještě horší zvuky. Muži, kteří byli toho dne zraněni v bitvě, alespoň trochu věděli, proč bojovali ajak přišli ke svým zraněním. Pro koně bylo tohle všechno tajemstvím.

V jednu chvíli byli v pořádku, v druhou trpěli. Není divu, že jejich nářek bral za srdce.

Ošetřovatelé a podkoní chodili po bitevním poli a dělali pro zvířata vše, co bylo v jejich silách. Nejčastěji nebylo tím, co mohli, nic jiného, než podříznout zvířeti krk a dopřát mu rychlou a milosrdnou smrt.

Podle nářku by takovouhle pomoc uvítalo poměrně dost koní. Některým se jí také dostalo. Většina zraněných zvířat však byla ponechána na bitevním poli. Bylo to tvrdé, ale takhle to ve válkách chodí. Také několika videssiánským vojákům, těm nejhůře zraněným, bylo pomoheno rychle z tohoto života na cestu k věčnému soudu.

Pro ostatní tu byli chirurgové, jejichž dovednosti byly asi na úrovni koňských doktorů. Ti pomáhali mužům, kteří nebyli zraněni tak těžce. Vytahovali šípky, narovnávali zlomené kosti, a sešivali tržné rány stehy, za jaké by se styděl kdejaký námořník. Jejich ošetření, alespoň v tomto spěchu, zjevně samo o sobě vyvolávalo stejnou bolest, od jaké se jím snažili ulevit.

A do toho všeho ještě vpadla skupina kněží-léčitelů, kteří chodili po bitevním poli a věnovali se mužům zraněným tak, že by je mohl spasit už jedině zázrak. Všichni tihle léčitelé nebyli jen kněžími, ale také kouzelníky, jenže zdaleka ne všichni kouzelníci umí skutečně léčit. Ten dar musel mít člověk od narození. A jestliže jej měl, pak musel být rozvíjen. Jestliže jej neměl, pak jej jakékoliv rozvíjení nemohlo vytvořit.

Hlavou těchto léčitelů byl modře oděný Philetos, který -jak se Maniakes nedávno přesvědčil na čistě teoretické rovině - vyučoval experimentální magii na Carodějnické koleji ve městě Videssos. On to také byl - a ne náhodou -kdo oddával Maniakese a Lysii, přičemž ignoroval zákaz ekumenického patriarchy dělat takové věci, neboť jsou jasně proti církvi.

Bez ohledu na pozdější výjimku udělenou Agathiem jej za to někteří radikální kněží odsuzovali.

Maniakes našel Phileta skloněného nad zraněným mužem, který měl díru v hrudi a z nosu a úst mu bublala krev.

Avtokrat věděl, že chirurgové by při jeho záchraně

byli bezmocní — i kdyby se zranění samo osobě neukázalo smrtelné, muž by velmi rychle zemřel na horečku. „Je tu nějaká naděje?“ zeptal se Maniakes. „Myslím, že ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl kněží-léčitel. Už stačil svléknout vojákovu košili a vyhrnout tuniku, kterou měl pod ní, aby se podíval na povahu zranění. Maniakes viděl, jak Philetos položil obě ruce na ránu, takže vojákova krev vytékala ven skrz jeho prsty.

„Musíte vědět, Vaše Veličenstvo, že přímý kontakt je nutný pro to, aby tohle léčení bylo úspěšné,“ řekl kněz. „Ano, ovšem,“ řekl Maniakes. Nebyl si jistý, zda jej Philetos slyšel, nebo ne. „Modlím se k tobě, Phosi, náš pane s velikou a dobrou myslí,“ zanotoval kněz-léčitel. „Při tvém milosrdenství, náš velký ochránce, prosíme tě, ať je tento boj o život rozhodnut v náš prospěch.“ Philetos opakoval tuto formulku pořád dokola, zčásti jako modlitbu, zčásti jako nástroj pro pozvednutí jeho samého z normálního stavu vědomí do vyšších sfér, ve kterých by se mohlo uskutečnit lečením. Chvilu, kdy této vyšší úrovně dosáhl, se dala snadno rozpoznat. Vypadalo to, jako by se celý rozkýval, ale neupadl; jako by byl zasazen do země a byl v ní držen jakousi neznámou silou, větší, než jakou může vyvinout smrtelník.

Maniakes, který stál jen několik kroků opodál, cítil dávku léčebné síly, kterou Philetos poslal vojákovi, i když nebyl schopen říci, kterým smyslem ji vlastně vnímal. Hned se poznamenal Phosovým znamením a zamumlal si pro sebe krátkou modlitbu, naplněn posvátnou bázní před silou, pro níž byl teď Philetos spojovacím kanálem.

Kněz—léčitel zachroptěl. Najednou se jeho oči opět zaostřily na tento pozemský svět. Sejmul ruce z rány a utřel si krev

do vojákovi tuniky. Tunikou také očistil krev z vojákovy hrudi v okolí rány. Místo díry, kterou se před tím vyhrnula všechna krev ven, měl teď voják na prsou jen bílou popraskanou jizvu, která vypadala, jako by pocházela od zranění starého celé roky.

Voják otevřel oči a zahleděl se na Phileta: „Svatý pane?“ V jeho hlase zněl úžas. Měl hlas jako kterýkoliv mladý muž, rozhodně ne jako muž, kterému právě vytáhli

z plic šíp. Paměť naplnila jeho tvář bolestí, nebo spíše vzpomínkou na bolest. „Střelili mě. Padl jsem na zem. Nemohl jsem dýchat.“ Jeho oči se rozšířily, když si uvědomil, co se tady muselo stát. „Vy jste mě vyléčil, svaty pane?“

„Skrze mě tě vyléčil dobrotivý bůh.“ Philetův hlas zněl skřípavě. Ve tváři měl vyčerpaný výraz, kůže byla na lících podivně napnutá. „Phos byl k tobě laskavý, mládenče,“ s námahou se usmál. „Nezkoušej už zastavovat další šípy hrudníkem, dobře?“

„Ano, svatý pane.“ Voják, který byl ještě před pár minutami v náručí smrti, teď padl k jeho nohám: „Phos vam žehnej!“ A pospíchal pryč a nebýt krve, kterou stále ještě měl kolem úst a nosu, nikdo by neřekl, že byl zraněn.

Zato Philetos vypadal, že každou chvíli zkolabuje. Maniakes už viděl reakci kněží-léčitelů. Používání jejich umění je vždy vyčerpávalo. Avtokrat nechal přinést vino a jídlo. A Philetos jedl a pil a spořádal toho za dva normální muže. I tohle už Maniakes viděl.

„Kde je další?“ zeptal se kněz, pořád trochu unavené, ale přece jen bylo znát, že se mu vracejí síly. Kněz-léčitel s výjimečným talentem, jaký měl on, mohl uzdravit dva nebo tři, někdy i čtyři muže, kteří by jinak bez jeho pomoci zemřeli. Potom by už mohl zkolabovat, kdyby skrz něj proudila tak mocná síla, jakou používal klečení.

„Nechceš se zabít, vid?“ zeptal se ho Maniakes. „biyšel jsem, že se to může stát, když se moc přepínáš.“

„Kde je další?“ opakoval Philetos, aniž by si všiml Maniakesových poznámek. Ale když se zatím nedostavovala odpověď, kněz-léčitel pokračoval: „Protože dokážeme udělat tak málo, Vaše Veličenstvo, čest nám .přikazuje udělat všechno, co můžeme. Umění léčit jde vpřed, léčitelé mojí generace mohou udělat víc za menších rizik, nežli tomu bylo za dnů mého dědečka, jak dokazují lékařské kroniky. Ve dnech, které přijdou, budou díky pokračujícímu výzkumu moci ti, kdo po nás budou následovat, udělat ještě mnohem více.“

„Což je samozřejmě skvělé,“ řekl Maniakes. „Ale neochrání tě to před tím, aby ses tu zabil, protože budeš dělat příliš moc.“

„Měl bych udělat vše, co mohu. Jestliže zemřu, bude to Phosova vůle,“ odpověděl Philetos. Najednou nevypadal jen vyčerpaně, ale přímo hrůzostrašně: „Což také platí o těch, které se pokoušíme vyléčit, ale nepodaří se nám to.“

Maniakesova ústa se teď také zkrivila. Philetos se totiž pokoušel zachránit jeho první ženu Nipponu, poté, co musela podstoupit císařský řez, když rodila Likaria. Byla již ve stavu, kdy selhávaly všechny metody, ale Philetos se stále vinil ze svého neúspěchu přivést ji zpět k životu.

„Nemůžeš dělat zázraky,“ řekl Avtokrat.

Philetos to přešel mávnutím ruky, jako kdyby to nestálo za vyvracení. „To, co dělám, Vaše Veličenstvo, s sebou nenese žádnou záruku výsledku.“ Otáčel hlavou a snažil se pojmout do svého zorného pole co největší úsek bojiště. Hledal dalšího muže, kterého by mohl vyléčit silou, která jeho samotného oslabovala.

„Léčitel!“ Zprvu vzdálené, slabé volání sílilo. Někdo— snad chirurg, nebo možná voják—šel pro pomoc pro muže, kterého mohlo zachránit už jen umění kněze—léčitele.

„Uvidíme se později, Vaše Veličenstvo,“ řekl Philetos. Možná, že byl unavený k smrti, ale, snad kvůli svým výčitkám ohledně Nipphony a snad i svým dalším selháním, hodlal bojovat za životy jiných, dokud mu bude bít srdce v hrudi. Maniakes se za ním díval. Mohl knězi-léčiteli nařídít, aby se zastavil a odpočinul si. Ale jednu věc se už naučil: Nejneužitečnější rozkaz je ten, který nemá naději, že bude splněn.

„Podívejte se, Vaše Veličenstvo,“ řekl Ypsilantes, dívaje se přes Tib na vojáky na západním břehu. „Nezdá se vám, že jsme tady už před několika dny byli?“

„No, myslím, že je to možné,“ odpověděl Maniakes. „Ale něco nás vyrušilo, nebo co, protože jinak bychom přece už teď tu zatracenou řeku překračovali.“

Oba muži se rozesmáli. Jejich humor měl trochu nádech morbidnosti, vzduch byl stále ještě prosycen sladkým pachem bitvy, kterou Maniakes nazval něco, jako by

si nemohl vzpomenout, proč byl pokus o překročení řeky pozdržen. Domníval se, že Makuránci a Kubraté žertují úplně stejně. Pokud si ve válce chcete udržet zdravý rozum, ani vám nic jiného nezbyvá.

Ypsilantes vydal mlaskavý zvuk. „Nějak se mi nelíbí, jak ta řeka vypadá,“ řekl. „Jako by odněkud seshora měla přinést ještě jednu povodeň.“

„V tak pozdní roční dobu?“ podivil se Maniakes. „Tomu nevěřím.“

„Víc by se mi líbilo, kdybychom mluvili o Tutubu,“ řekl Ypsilantes. „Ale zdá se mi, že břehy Tibu jsou nějak plnější a víc se čefí než před několika dny.“

Maniakes si pozorně prohlížel Tib. „Podle mě vypadá jako normální řeka,“ řekl.

„Ano, je to řeka, samozřejmě. A každá řeka může přinést potíže,“ řekl Ypsilantes. „Nechtěl bych, abychom se ji pokusili přejít a dopadlo to tak, že polovina armády bude smetena k téhle straně řeky a druhá polovina k protější.“

„To by bylo trapné,“ souhlasil Maniakes, znovu bez jakéhokoliv vzrušení. Nemohl by být profesionálním technikem, ale byl profesionálním vojákem a jako většina takových mužů používal jazyk, který minimalizoval věci, které se mu mohly stát.

„Možná bychom měli počkat několik dní, než se odhodláme k přechodu,“ řekl Ypsilantes. „Neříkám to rád...“

„A já to rád neslyším,“ vpadl mu Maniakes do řeči. „Už teď jsme museli čekat déle, než by se mi líbilo, ať už kvůli porážení stromů a shánění člunů, nebo kvůli bitvě s Makuránci.“

Ypsilantes sevřel čelisti. „Já sám nevím, Vaše Veličenstvo, jestli se řeka ještě víc rozvodní. Jestli mi chcete říct, že se

chovám ustrašeně jak stará bláznivá ženská, a rozkážete mi, abych se dal do práce, poslechnu. Vyjste Avtokrat.“
„Ano. A pak se budeme ohlížet každou minutu přes rameno, jestli se na nás nevalí nějaká pohroma,“ řekl Maniakes rozladěně. „Ty nevíš, co se může stát, já také nevím, co se může stát...“
Odmlčel se. „Ale Bagdasares by mohl být schopen nám povědět, co se chystá.“
„Kdo?“

„Alvinos, pod tímhle jménem jej možná znáš,“ odpověděl Avtokrat. „On o mně ví, že v mém těle koluje vaspurakánská krev, takže když se mnou jedná, obvykle používá jméno, se kterým se narodil, a ne to, kterým se představuje ostatní Videssiáncům.“

„Aha, tenhle,“ řekl Ypsilantes a přikývl. „To mi připomíná toho rebela, který mohl vládnout jako Kalekas, kdyby před sto padesáti lety zvítězil. Jaké bylo jeho pravé jméno? Nevíte?“

„Andzeratsik,“ řekl mu Maniakes a ošklivě se přitom zašklebil. „To není jméno, které by se zrovna hodilo pro Avtokrata Videssiánců, že? Můj rod měl s jeho vzdálené spojení přes nějaké sňatky. Ale od doby, kdy nezvítězil v občanské válce, se tím nikde příliš nechlubíme.“

„To jsem si všiml,“ řekl Ypsilantes vážně. „Dobrá tedy, promluvte si s čarodějem. Uvidíme, co nám k tomu poví.“

„Bagdasares?“ Maniakes pozdvihl obočí. „Ten má vždycky nějakou cennou informaci. Ale co bude mít ta informace společného s otázkou, kterou mu položím, to už je věc jiná.“ Tahle poznámka nebyla právě fěr, pokud se brala doslova, ale, podobně jako většina nefér poznámek, měla v sobě zrno pravdy.

„Co pro vás mohu udělat, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Bagdasares, když Maniakes přijel na Antelope k jeho stanu. Avtokrat mu vysvětlil svůj problém. Bagdasares se podrbal ve vousech. „Tak to bude třeba použít podobné zařikávání, jaké jsme použili, když jste se mě ptal na plavbu do Lyssaionu, myslím.“

„Asi ano,“ odvětil Maniakes. „Ale můžeš mi zaručit, že tentokrát se nedozvím nic víc, než co chci vědět, jako minule?“

„Jak mohu zaručit, co ukáží kouzla a co ne, Vaše Veličenstvo? Nejsem Phos, nebo alespoň Vaspur, první výtvar dobrého boha. Hlavním důvodem magického zařikávání je zjistit, co se stane, a to nejen v tomto vnějším světě, ale také ve světě magie.“

Avtokrat nakonec zdvihl ruce na znamení, že to

uznává. „Dobrá, uděláme to, jak chceš, vznešený pane. Budu rád za cokoliv, co mi tvé magické umění ukáže.“

Bagdasares začal rychle pracovat. Naplnil nádobu bahnitou zeminou, kterou vykopal z místa, kde zrovna stál. „Jaký může být lepší symbol pro tuto zem, než tato země?“ Udělal v zemině kanálek, do kterého ze džbánu nalil vodu. „Jak jinak reprezentovat vodu Tibu, než vodou Tibu?“

Krajinu už měl, takže teď pomocí malých třísek a dřevěných odštěpků vyjádřil most ze člunů, který měl brzy překlenout také skutečný Tib. „Chcete vědět, jestli se blíží nějaká povodeň, že?“

„Ano, přesně tak,“ přisvědčil Maniakes.

„Dobrá tedy,“ odpověděl kouzelník, už poněkud nepřítomně. Začal se totiž soustřeďovat na zařikávání. Odřikával pomalu jednotlivá slova a dělal gesta nad nádobou. „Odhal se!“ křičel videssiánsky a pak znovu ve vaspurakánštině, která dělala Maniakesovi problémy.

Avtokrat byl zvědavý, jestli se makuranští mágové pokoušejí ovlivnit Bagdasarovo zařikávání. Nebyl by překvapen, kdyby tomu tak skutečně bylo, vždyť informace, jestli bude schopen přejít bezpečně řeku, byla pro něj velice důležitá. Ale Alvinos Bagdasares mu dal jasnou odpověď. Avtokrat viděl most natažený přes řeku k západnímu břehu Tibu a viděl také trochu přízračně malé postavičky, které přecházejí přes symbolickou řeku od východu k západu.

„Počasí by nás nemělo zaskočit, Vaše Veličenstvo,“ mumlal Bagdasares.

„Ano, to vidím,“ odpověděl Maniakes s pohledem stále upřeným do nádoby. A znovu viděl více, než na co se tázal.

Ony přízračně postavičky náhle překročily Tib zpět, ze západu na východ. „Co tohle znamená?“ zeptal se Bagdasara. Tentokrát kouzelník také viděl, co se stalo, a nepotřeboval se spoléhat jen na popis od svého vladaře. „Domnívám se — a celé to není více než domněnka —, že nám nebude souzeno zůstat v Mashizu moc dlouho, pokud tedy uspějeme v dobývání Velekrálova sídla.“

„Ano, také si to tak vykládám,“ řekl Maniakes. „Doufal jsem, že tvoje vysvětlení bude podrobnější.“

„To je mi líto, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares. „Ani si nejsem jist tím, že moje vysvětlení je správné, ale všechna ostatní vysvětlení mi připadají méně pravděpodobná než to, které jsem vám nabídl.“

„Mně to také tak připadá,“ řekl Maniakes. „Jak říkám, jen bych si přál, aby ta ostatní nebyla pravdivá.“ Tvář se mu rozjasnila. „Možná, že kouzlo říká, že Sharbaraz bude poté, co překročíme Tib, tak vystrašený, že okamžitě přistoupí na mír za našich podmínek. Kdyby tomu tak bylo, nemuseli bychom zůstat na západním břehu řeky příliš dlouho.“

„Mohlo by to tak být,“ řekl Bagdasares. „Pokoušet se magickými prostředky zjistit, co Velekrál udělá, by bylo beznadějné. Ale nic z výsledku mého zařikávání si neprotřečím s tím, jak šije vysvětluje.“

Nic si se zařikáváním možná neprotřečilo, ale Maniakes tomu nemohl uvěřit, přestože to sám vyslovil. Problém byl v tom, že ačkoli by tomu uvěřil rád, nešlo to dohromady s ničím, co věděl nebo co si myslel, že ví, o povaze Velekrále. A pro důkaz o Sharbarazově zatvřelosti i lstivosti nemusel chodit daleko. Ten posel, kterého poslal s Maniakesem vyjednávat, nebyl poslán proto, aby dohodl podmínky míru, ale proto, aby zdržel Videssiánce, aby se makuranská pěší armáda mohla přiblížit a udeřit na ně. Což znamenalo...

„Něco je špatně,“ řekl Maniakes. „Nevím co, nevím proč, ale něco není v pořádku.“

Díval se na Bagdasara. Vaspurakánský kouzelník byl dvořanem již mnoho let a těžko by chtěl říci Maniakovi, že jeho plány nevycházejí tak, jak by si přál. Jediný problém byl, že si Bagdasares nemohl pomoci. Oba, on i Maniakes, už dříve viděli, že Avtokratovy plány nebudou bez komplikací a zeje videssiánská armáda ještě daleko od vítězství. Někaké pochlebování by tu mohlo fungovat jen v případě, že by obě strany byly ochotny ignorovat jeden malý detail: pravdu. „Snad to ještě neznamená, že je vše úplně špatně,“ řekl Bagdasares.

„Ano, snad ne,“ odpověděl Maniakes. V tomhle nejistém a nedokonalém světě to bylo někdy to jediné, co jste mohli rozumně očekávat. Pozdvihl ukazovák: „Nikdo kromě nás se nemusí dozvědět o tomto zařikávání a zejména o jeho výsledcích.“

Bagdasares přikývl. Maniakes měl v úmyslu povědět o něm jen Lysii, na kterou je spolehnouti, že o tom neřekne nikomu dalšímu. Ale když se o tom nedozví armáda, možná se pro ni to, co předpověděla magie, vlastně ani nesplní.

Maniakes si tiše povzdychl. Ani tomuhle nedokázal úplně uvěřit.

Technici posílali prkna a řetězy z jednoho člunu na druhý. Kousek po kousku budovali most na druhou stranu Tibu. Ypsilantes se podíval na Maniakese a poznamenal: „Zatím to jde všechno dobře.“

„Ano, vypadá to tak,“ odpověděl Avtokrat. Neřekl Ypsilantovi nic o zařikávání, jen se zmínil, že most může být postaven bez obav z povodní. Nakonec se ukázalo, že když mlčí, dělá si hlavní technik o situaci vlastní závěry a že tyto závěry se mohou velice blížit pravdě. Ale ať už si Ypsilantes myslel, co chtěl, řídil se rozkazy, které mu Maniakes dal. Makuranští pěšáci přitáhli k samému západnímu břehu Tibu, aby znepřijemňovali technikům život. A jak předpokládal Maniakes, aby se v případě, že Videssiánci přesto dosáhnou břehu, pokusili nepřítele zadržet. A díky magii Maniakes věděl, že druhého břehu jeho muži skutečně dosáhnou. Makuránci zatím stále ztěžovali stavitelům mostu práci.

A dělali to dobře; jakmile se konec mostu dostal na dostřel, stačili zranit několik videssiánských techniků. Ale Ypsilantes si věděl rady a poslal na konec mostu několik mužů s velkými štíty. Se stejnými štíty, které chránily jeho muže, když rozbíjeli makuránské barikády při nedávné bitvě. Za těmito štíty práce rychle postupovala. Chirurgové ošetřili zraněné — nikdo z nich nebyl zasažen tak těžce, že by potřeboval pomoc kněžského léčitele.

Maniakes si pamatoval Abivardovo vyprávění o tom,

jak Makuránci stavěli most přes řeku Degird, aby ji mohli přejít a udeřit ve stepích Pardraye na Khamorth. Makuránská výprava tenkrát skončila nezdarem. Vlastně spíše tragédií, když tam tehdejší Velekrál Peroz zemřel. Avtokrat doufal, že on sám bude mít na své výpravě větší štěstí. Neměl totiž ani zdání, zda on sám bude jednou z těch malinkatých figurek, které při Bagdasarově zařikávání překračovaly Tib zpět ze západu na východ.

Ypsilantes vyslal také lučištníky na vzdálenější konec mostu, aby opětovali palbu Makuránců. Ale nepřítel měl na břehu více mužů, než mohl hlavní technik na relativně úzký konec mostu umístit. Když to uviděl, poslal k druhému břehu čluny plné lučištníků a několik vorů s přimontovanými velkými kušemi, aby se přidaly k palbě. Videssiánci zasypali nepřítele množstvím střel, ty z kuší byly navíc vyslány ze vzdálenosti, která byla mimo dostřel makuránské pěchoty, neboť ta nebyla vyzbrojena podobnými střelnými zbraněmi. Videssiánské armádě se tak podařilo vnést do makuránských řad zmatek.

„Mám nápad, pojďme udělat tohle,“ řekl Maniakes a přivolał Ypsilanta gestem k sobě. Poté, co s Maniakesem nápad probrali, objevil se na tváři hlavního technika ošklivý škleb.

Čluny s lučištníky se náhle začaly plavit ještě dále k druhému břehu, a zároveň nahoru nebo dolů po Tibu, jako by se jejich posádky chystaly k vylodění. To přinutilo Makuránce rozběhnout se po břehu Tibu oběma směry. Několik člunů vylodilo své lučištníky; ti zůstali na západním břehu Tibu jen tak dlouho, aby na nepřítele vypálili pár dávek šípů, a pak se znovu nalodili a veslovali zpět.

Mezitím stihli technici prodloužit most ze člunů až téměř k západnímu břehu Tibu. Když Maniakes viděl, jak rychle práce postupuje, řekl Rhegoriovi: „Právě teď by mi vůbec nevadilo mít k dispozici nějakou těžkou jízdu, podobnou, jako mají Makuránci. Mohl bych ji poslat na druhý břeh, aby smetla ty ubohé pěšáky jako drobký ze stolu.“

„Myslím, že jezdci, které máme, budou na tenhle úkol bohatě stačit,“ odpověděl Rhegorios.

„Myslím, že máš pravdu,“ řekl Maniakes. Bagdasarova magie šla ještě mnohem dále v čase, než by bývalo stačilo k tomu, aby věděl, že jeho bratranec má skutečně pravdu. Ale co tahle pravda bude znamenat nakonec, ve svém důsledku, to byla otázka, na kterou se Maniakes zatím nesnažil si odpovědět. Jednat je někdy snazší, nežli myslet. Shromáždil oddíly jezdců s oštěpy u východního konce mostu, aby byli připraveni vyrazit, až nadejde čas.

Čas nastal ještě toho odpoledne, kdy jeden z techniků přišel za Maniakesem se zprávou, že konec mostu narazil u západního břehu na mělčinu. „Vaše Veličenstvo, hloubka pod koncem mostu dosahuje už jen nějaké tří, čtyři stopy.“

„V tom případě vyrážíme.“ Maniakes vykřikoval rozkazy na trubače. Jejich nástroje pak hromovými hlasy vysílaly jezdce na most, vstříc nepříteli na druhém břehu. Trochu pozapomněli na techniky, kteří teď všichni napadali z konce mostu do teplých, bahnitých vod Tibu.

Záměr překvapit Makuránce a jejich velitele vyšel. Koně naskákali do vody a pak, mohutně pobízeni svými jezdci, vyskákali na břeh a řítily se na nepřítele. Někteří Videssiánci házeli své oštěpy po vojácích Země Tisíce Měst na dálku, jiní napodobovali makuránské pečenáče a používali oštěpů, jako by to byly dřevce.

Celá videssiánská první vlna už byla na břehu a snažila se tlačit Makuránce před sebou. Oddíly nepřátelských pěšáků se dostaly do ještě horšího zmatku, než v jakém byly dosud, a Videssiánci získávali stále více pevné půdy pod nohama. Na Maniakesův rozkaz se vydaly přes téměř dokončený most další oddíly, pomoci svým předchůdcům.

„Ty jsi ale liška podšitá,“ křičel Rhegorios. „Mysleli si, že most budeme moci přejít teprve, až bude celý hoto vý.“

„Přeci nebudu dělat věci, které čekají,“ odpověděl Maniakes. „Kdyby celou dobu věděli, co se chystá, mohli by přijít na nějaký způsob, jak nás zastavit. Ale oni nepoznali, co uděláme.“

Dychtivě se díval na své muže, jak se valí z mostu na

západní břeh Tibu. Vojáci, kteří již hodili své oštěpy na nepřítele, se teď bili šavlemi a meči. Ať už velel této armádě kdokoliv, scházela mu inteligence onoho generála, který vedl Makuránce do boje před několika dny na opačném, východním břehu Tibu. Když velitel obránců západního břehu viděl, že jeho oddíly na nepřítele nestačí, stáhl se zpět. Ale to způsobilo ještě větší ztráty, protože Videssiánci cítící vítězství zatlačili ještě tvrději.

Makuranští pěšáci se pomalu začali obracet ne na ústup, ale na útěk, někteří přitom směřovali k severu, jiní k jihu a ještě další k západu. Jakmile ustal vážnější odpor, Videssiánci už nepronásledovali své soupeře tak důsledně, jak by mohli. Místo toho vybudovali opevnění, za kterým technici v klidu dokončili most. Maniakes po něm přešel na druhou stranu Tibu, aniž by se on nebo Antelope namočili.

„Mashiz!“ křičeli vojáci. „Na Mashiz!“ Věděli, co právě dokázali, a také věděli, co ještě dokázat chtějí. Kdyby byl Mashiz vzdálen třeba jen den jízdy, mohl padnout snad už druhý den. Ale do Mashizu to od Tibu trvá několik dní a slunce se již sklánělo k Dilbatským horám. Maniakes usoudil, že již riskoval dost, možná dokonce až příliš. Rozkázal armádě, aby se utábořila na noc.

Když se tak stalo, začal Avtokrat uvažovat o tom, zda by měl nechat u mostu posádku, aby jej ohlížela. Byl v pokušení se tím neobtěžovat, koneckonců magie jasně ukázala, že po mostě jeho armáda přejde Tib také zpět. Ale nakonec si řekl, že hloupost může být silnější nežli čarodějnictví a tak se rozhodl, že dá most hlídat.

„Alespoň že jsme na druhém břehu,“ řekl Lysii, když konečně stál jejich stan. „Před dvěma lety jsme se k Tibu ani nepřiblížili, loni jsme byli na břehu, ale nepřekročili jsme řeku. Teď se to konečně podařilo, uvidíme, jak to půjde dál.“ Přikývla a pak řekla: „Přála bych si, abys býval Bagdasara nežádal o to zařikávání. Více bych věřila v úspěch. Můžeme dobýt Mashiz tak rychle? A jestli ano, proč bychom se měli tak rychle vydávat na zpáteční cestu? Co by se mohlo stát?“

„Neznám odpověď na žádnou z těch otázek,“ řekl.

„Právě proto teď potáhneme na Mashiz. Abychom zjistili, co se může stát.“

Lysia se na něj zadívala. „A co když se nic špatného nestane? Když dobudeme město a zajmeme Sharbaraze, nebo jej zabijeme, nebo přinutíme uprchnout?“

„No, přinejmenším se Bagdasares bude cítit velmi trapně,“ odpověděl Maniakes, což přimělo Lysii, aby začala hledat něco, co by po něm mohla hodit. Chytil tvrdou housku v letu a pokračoval: „Nevím, co pak, vím jen, že mě to potěší. Snažím se si myslet, že to tak bude, i když to není lehké. Zajímalo by mě, jestli něco z toho, co teď udělám, teprve způsobí, že to, co se má pokazit, se skutečně pokazí.“

„V tom případě by bylo lepší, kdybychom nepoužili to magické zařikávání,“ řekla Lysia.

„Ano, to vím,“ odpověděl Maniakes. „Tahle myšlenka mě napadá každou chvíli. Znat budoucnost, nebo myslet si, že ji znám, může být spíše prokletím nežli požehnáním.“ Zamračil se a pokrčil rameny. „Nechtěl jsem vědět tolik, kolik mi zařikávání ukázalo; viděl jsem více, než o kolik jsem žádal. A nutno dodat, že neznat budoucnost může být také spíš prokletím nežli požehnáním.“

„Život není snadný,“ řekla Lysia. „Zajímalo by mě, proč tohle není v některém z textů ekumenického patriarchy, aby se za to mohl modlit. Nic nefunguje tak, jak si myslíš. Nezáleží na tom, kolik toho víš, stejně nikdy neporozumíš ničemu tak, jak si myslíš, že rozumíš.“

„To je pravda,“ řekl Maniakes. Podíval se na ni. Ona se zase dívala na něho. Po většinu života by ani jednoho z nich nenapadlo, že jednou budou v manželském svazku. Mnoho věcí by také bylo jednodušších, kdyby se to skutečně nestalo. Ale život by pak nestál za to, aby byl prožit. „Jaktije?“ zeptal se jí.

Věděla, jak myslel tuhle otázku, a levá ruka se jí sama svezla k břichu. „Výborně,“ odpověděla. „Pořád jsem o něco víc ospalá, než bych byla, kdybych nečekala dítě, ale špatně už mi nebylo dlouho, za což jsem vděčná bohu s dobrou a velikou myslí.“

Maniakes dal průchod své radosti.

„Nebylo by to skvělé, kdybychom vyhnali Sharbaraze z Mashizu a kdyby se ukázalo, že se Bagdasares zmýlil? To bychom mohli strávit zbytek roku tady, možná i zimu. A mohli bychom prince nebo princeznu Videssosu přivést na svět v hlavním městě Makuranu.“

„Ne, děkuji,“ řekla Lysia a její hlas zněl najednou ostře. „Chápu, že to zní noblesně, ale to mě nezajímá. Chci to dítě porodit doma. Když se budeme vracet poté, co porazíme Makuránce, bude to skvělé. Vlastně lepší než skvělé. Ale porážka Makuránců! není pro mě důvodem tu zůstat. Jestli se sám rozhodneš tady pobýt, prosím, ale mě pošli zpět do města Videssos.“

V manželství, stejně jako ve válce, bylo důležitou předností vědět, kdy ustoupit. „Ano, to udělám,“ slíbil Maniakes. Drbal se ve vousech a přemýšlel. „No, mezitím musím vymyslet, jak zařídit ten triumf, po kterém tě budu moci poslat domů.“

Luskl prsty. „Mělo by to být jako nic, že?“ Lysia se rozesmála. A on se k ní přidal.

V několika příštích dnech Maniakes přemýšlel, zda má magické schopnosti, které by předčily ty Bagdasarovy. Ono lusknutí prsty se zdálo být skutečně objektivním vyjádřením úsilí, které bude třeba k překonání překážek, které stojí v cestě na Mashiz. Makuranští pěšáci, kteří kladli tak tuhý odpor, byli teď rozprášeni.

Ale kdykoliv se nějáci mohli přece jen objevit a pokusit se zdržet Videssiánce, zatímco další budou kopat kanály... Makuranské síly nebyly takové jako před rokem nebo před dvěma lety; jako by jim Maniakesovo překročení Tibu vzalo poslední naději na úspěch.

A prokopání kanálů bylo tady, na západním břehu Tibu, daleko méně efektivní než v samém srdci Země Tisíce Měst. Ale stejně jako na východě, i tady byla síť kanálů, která zavalžovala zemi. Místo, aby se brodili bahnem, obešli Maniakesovi muži zalité oblasti a několikrát přistihli poměrně početné oddíly nepřátel ještě při práci.

Ale přesto se Maniakesovi muži bez větších potíží přiblížili k Mashizu. Jejich postup se tu zpomalil.

Uzurpátor Smerdis opevnil přístupové cesty k Mashizu a Sharbaraz, poté co Smerdis v občanské válce porazil a sám se stal Velekrálem, toto opevnění ještě zdokonalil.

„Už jednou jsme pomáhali tohle opevnění bourat,“ řekl Maniakes Ypsilantovi. „Ale teď vypadá daleko tlustší, než bylo

tenkrát.“

„Ano, to je pravda, Vaše Veličenstvo,“ řekl hlavní technik a přikývl. „Ale stejně si myslím, že to zvládneme. Smerdis měl zase tenkrát jezdce, kteří nám to hodně ztěžovali, jestli si vzpomínáte. Zdi jsou sice tlustší, to nepopírám, ale co? Muži, kteří jsou za nimi, ti jsou rozhodující; vojáci jsou důležitější než věci.“

„Víš, že tohle už jsem slyšel?“ řekl Maniakes. „Říkal mi to jeden zpěvák. Prý, že když jsou lidé, o kterých zpívá, zajímaví, nezáleží mnoho na verších. Ale když jsou lidé v písničkách nudní, nespravi to ani ty nejlepší verše.“

„Ano, to zní rozumně, Vaše Veličenstvo. Rozumněji, než bych čekal od zpěváka, musím přiznat. Když se dostanete na samé dno všeho, o čem se dá přemýšlet, nebo alespoň skoro všeho, je to jen o lidech, nebo ne?“

Ypsilantes se díval na opevnění před nimi. „Lidé, kteří se schovávají za tlustými zdmi, jsou bohužel důležitější.“

„Pokud se nám budou pokoušet zabránit v tom, co chceme udělat, tak je to pravda.“

„Ale my to zvládneme, nemějte obavy,“ opakoval Ypsilantes. „Bez jízdy budou mít velké problémy proti nám vyrazit tak, jako to udělali Smerdisovi muži.“

„Ano, máš pravdu, na ten výpad bych úplně zapomněl,“ řekl Maniakes. „Ještě že jsi mi ho připomněl. Makuránci se najednou objevili a bylo jich všude plno. Ani by mi nevadilo, kdyby se to tentokrát nestalo.“

Makuránci proti nim nevrazili. Zato vrhali těžké kameny z katapultu skrytých za opevnění. Jeden z videssiánských průzkumníků se nešťastně dostal příliš blízko k jednomu ze stanovišť katapultu zrovna v nesprávný okamžik a byl i s kobyloou rozmáčkut na kaši. To přinutilo Maniakese se zamyslet. Dokonce i s jeho vlastními katapulty a kušemi, které mohly těžkou palbu

opětovat, by mohla jeho armáda mít velké ztráty, než by se jí podařilo dostat se do města. A on neměl tolik mužů, aby šije mohl dovolit.

Snažil se najít jinou cestu, kudy by se mohl dostat do Mashizu. Jezdci, které poslal oběma směry kolem města, aby zjistili, zda tam nějaké přístupové cesty jsou, se vrátili se špatnými zprávami. Sharbaraz si dal skutečně záležet na tom, aby nebylo lehké se do jeho hlavního města dostat. Neměl Dobytčí Převoz, který by nepřítele zadržel, ale udělal všechno, co mohl, s tím, co měl.

„Tak tedy přímo,“ řekl Maniakes váhavě. Ypsilantes přikývl, také méně nadšeně než předtím. Dokonce i Rhegorios vypadal ustrašeně, jako z účtu od řezníka. Maniakes se také stále obával, toho, co mohl znamenat výsledek Bagdasarových kouzel. Má jít do útoku, když ví -nebo si alespoň myslí, že ví - že stejně nemůže zůstat na západním břehu Tibu dlouho?

V rámci svých kompetencí řídil Ypsilantes stavbu katapultu, aby se mohly utkat s těmi makuranskými. Maniakes připravoval armádu na — jak doufal — rychlé dobytí Mashizu. Už se chystal vydat rozkaz k útoku, když k němu tryskem dorazil posel ze severovýchodu a volal: „Vaše Veličenstvo, Vaše Veličenstvo, Makuránci jsou v Acrossu, celá obrovská armáda, a společně s prokletými Kubraty útočí na město Videssos. Město by mohlo padnout, Vaše Veličenstvo!“

IV.

Maniakes dlouhou chvíli jen zíral na posla, jako by řekl nějaký nepochopitelný nesmysl. A pak se mu najednou všechny střípky složily do nového, hrůzného vzoru. „Když říkáš, že jsou Makuránci v Acrossu, myslíš tím hlavní armádu pod vedením Abivarda, syna Godarze?“ otázal se Maniakes, ze všech sil se snažíc udržet normální tón svého hlasu.

„Ano, Vaše Veličenstvo, přesně ta armáda je v Acrossu, jaká jiná?“ odpověděl muž. „Je tam Abivard, Romezan a ten smradlavý zrádce Tzikas. A také všichni pečenáči. A mají také obléhací stroje,“ ukázal na Ypsilantovy katapulty, aby bylo jasné, o jakých strojích mluví.

„No a co, tak jsou Makuránci zase v Acrossu,“ řekl Rhegorios. „Už tam byli, celé roky. Město Videssos stejně nedobudou.“

Ale posel zavrtěl hlavou: „Tentokrát by se jim to mohlo podařit, Vaše Výsosti. Kubraté mají na vodě celou obrovskou flotilu těch svých lodí vyrobených z jednoho

kusu kmene a pořád přijíždějí další. Nemůžeme je zastavit, alespoň ne do takové míry, jak bychom chtěli.“

„Při dobrotivém bohu!“ zašeptal Maniakes vyděšeným hlasem. „Jestliže použijí vrhače kamenů a obléhací věže a další takové věci, pak...“

„Zdi jsou silné, Vaše Veličenstvo,“ řekl Rhegorios, po dlouhé době poprvé bez toho, aby si dělal legrácky z bratránkova titulu. „Stojí už pořádně dlouho a ještě nikdo nikdy nenašel způsob, jak se skrz ně dostat.“

„To je pravda,“ odpověděl Maniakes. „Ale má to dva háčky. Za prvé, Makuránci jsou dobří v dobývání opevnění, nejméně stejně dobří jako my. O tom jsme se mohli přesvědčit v západním Videssosu, víckrát, než by se mi chtělo počítat. A za druhé, zdi nejsou tím, co by útočníky zadrželo. Zadržet je mohou jen vojáci. A kde jsou nejlepší vojáci císařství? Sakra! Kde jsou naši jediné vojáci, kteří dokázali, že se Makuráncům vyrovnají v boji?“

Rhegorios neřekl nic. Maniakese by mohlo rozzlobit cokoliv, co by jeho bratranec nyní řekl. Odpověď na tuto řečnickou otázku byla více než zjevná: Maniakes velel jediné videssiánské armádě, která se osvědčila v boji s nepřítelem. A zbytek císařských sil, obával se, byly jen armády, které byly poráženy Abivardovými pečenáči pořád dokola. Za nějaké dva, tři roky to už nemusela být pravda, ale to mu teď nebylo k ničemu.

A pak se k Maniakesově úžasu Rhegorios náhle rozesmál. Avtokrat i posel si mysleli, že Sevastos snad přišel o rozum. „Promiňte mi, Vaše Veličenstvo,“ řekl Rhegorios po chvíli. „Ale mnohokrát jsme vtipkovali o tom, co by se stalo, kdyby Makuránci dobyli naše hlavní město a my zároveň dobyli to jejich. A teď se to uskutečňuje. Jestli není směšné tohle, tak co?“

„Nic,“ odušil Maniakes. V tu chvíli mu určitě nebylo do smíchu. Zase byl příliš unáhlený. Aniž by věděl, kde je

Abivard, hnal se vpřed a zajímal se jen o to, co dělá on sám a nevěnoval dostatek pozornosti tomu, co právě dělá nepřítel.

Videssos byl znám tím, že čas od času popouzel stepní kočovníky proti Makuranu. Nikdy by nečekal, že Makuránci proti němu použijí jeho vlastní trumfy. Není pochyb o tom, že Etzilios žíznil po pomstě od chvíle, kdy jej Videssiánci před třemi lety porazili. A jestli k němu Sharbaraz vyslal své posly a dohodli se... Maniakes by nikdy nečekal, že Velekrál bude takhle licoměrný. Jakou cenu bude muset zaplatit za tento omyl?

„Co se stane, když skutečně dobudeme Mashiz, zatímco oni se dostanou za hradby města Videssos?“ zeptal se Rhegorios.

Maniakes o tom přemýšlel. Tahle myšlenka jej napadla jako první možné vyústění situace. Ale když o tom chvíli uvažoval, líbila se mu čím dál méně.

„Když dobudeme Mashiz,“ řekl, „Makuránci se vrátí zpátky na své pláň a tam proti nim nemáme šanci. A když dobudou město, co jim zabrání, aby zaplavili celou zem, kterou jsme opustili? Žádné hory jako Dilbatské pohoří, žádné velké řeky, nic.“

Jeho bratranec přikývl. „Myslím, že v tomhle máš pravdu. Jestliže si ta hlavní města prohodíme, tak budeme vyřízeni. V tom případě se musíme pokusit tomu zabránit.“

„Ano.“ Maniakes se dlouze zadíval na západ, k Mashizu. Přemýšlel, kdy zase uvidí hlavní město Makuránců, uvidí-li je ještě vůbec. Ale touha uvidět hlavní město jeho vlastního císařství převážila. „Jedeme zpátky!“

Když uviděl, že most přes Tib, který postavili jeho technici, je nepoškozený, ulevilo se mu. Už předtím si myslel, že se mu nic nestalo, vždyť potvrzení výsledku Bagdasarovy magie tomu nasvědčovalo. Ale Maniakes se už dávno díky tvrdě nabytým zkušenostem přesvědčil, že to, co se zdá být pravda, ještě pravda být nemusí. Když viděl ten provizorní, ošklivý most na vlastní oči, bylo to stejné, jako když poprvé uviděl Lysii po svém návratu do města Videssos poté, co před třemi lety porazil Kubraty. Teď se mu hned lépe dýchalo a mohl přemýšlet o dalších věcech, které bylo třeba učinit.

Rhegorios musel mít podobné myšlenky, neboť řekl: „Myslím, že to svědčí o tom, že Makuránci nezajali žádného z poslů, kteří se nám snažili doručit zprávy z východu. Kdyby se dozvěděli, jak moc by nám mohli uškodit tím, že by spálili tenhle most, tak by se o to určitě dávno pokusili.“

„Ano, o tom není sporu,“ řekl Maniakes. Kolik času by asi ztratil, kdyby se nepříteli podařilo jej uvěznit na západním břehu Tibu? Neznal na to přesnou odpověď, ale slovapřihlíš mnoho mu vyzváněla v hlavě jako zvon se dvěma ponurými tóny.

Když se armáda přes most dostala na druhou stranu, ukázal Ypsilantes na mostní konstrukci, kterou tu postavili jeho technici: „Co s tím teď uděláme?“

„Vezmeme si všechny klády, které by se nám mohly hodit, a zbytek spálíme,“ řekl Maniakes. „Moc na tom nezáleží, Makuránci mají své vlastní mosty ze člunů, ale snad by je to mohlo alespoň trochu zdržet. A proč bychom jim měli ulehčovat život?“

Plameny vyšlehly. Dým stoupal k nebesům, hustý a černý. Když Makuránci překračovali Degird, ještě pod vedením Velekrále Peroze, aby zaútočili na khamorthské nomády, také překlenuli řeku mostem. Maniakes si pamatoval, jak o tom vyprávěl Abivard. Když se hrstka makuranských válečníků, která tažení přežila, vracela, také most za sebou spálila. Teď chápal, jak se museli cítit jejich technici.

Na západním břehu Tibu postávalo několik makuranských vojáků, kteří se dívali, jak Videssiánci ničí most. Zajímalo ho, co si asi myslí o jeho ústupu. Neporazili ho. Ani zdaleka se nepřiblížili k možnosti ho porazit. Ale co na tom nakonec záleželo? Bez ohledu na důvod, opouštěl jejich zemi. Jestliže to neznamenal, že oni vyhráli a on prohrál, nevěděl, co to vlastně znamená.

„Potřebujeme postupovat rychle,“ řekl svým válečníkům. „Nechci dát Makuráncům šanci, aby nás zdržovali nějakými potyčkami nebo čímkoliv jiným. Jsme rychlejší než oni, takže je na nás, jestli se budeme někde zdržovat nebo ne. Když narazíme na nějaké, kteří budou chtít bojovat, půjdeme kolem nich, bude-li kudy. A nebude-li,“ pokrčil rameny, „půjdeme skrz ně.“

Několik prvních dnů, po které putovali Zemí Tisíce Měst, viděli jen pár průzkumníků a rolníky pracující na svých políčkách. Jeden z nich vzlédl ze své zahrádky a zakřičel: „Zdá se, vy zloději, že konečně jedete obtěžovat někoho jiného!“

Když minuli inkriminovanou farmu, začal Rhegorios vztekle pěst. „Taková drzost! Chtěl jsem mu říci, že na řadě je teď zrovna on! Stálo by mi to za to, už proto, že bych viděl, jak by se tvářil!“

„To je dobře, že vím, že tě pokaždé nenapadne ta správná odpověď hned,“ řekl Maniakes. „Ale něco ti povím. Nepojedeš teď zpátky jen proto, abys viděl, jak mu spadne čelist. Nikdo teď nepojede zpátky, kvůli ničemu, teď na to není čas.“

Makuranské síly v Zemí Tisíce Měst si uvědomily, že se Videssiánská císařská armáda stahuje, mnohem dříve, než Maniakes doufal. A nepřítel se samozřejmě začal snažit Videssiáncům ústup co nejvíce znepříjemnit. To Maniakese rozzlobilo, myslel si, že Makuránci budou rádi, že ho vidí odcházet, a nebudou se snažit ho zdržovat a působit tak další škody v oblasti zátopové planiny.

Jeho kapitáni brali potyčky a obnovené zátopy před nimi téměř jako osobní urážku. „Jestliže tak zoufale chtějí, abychom tu zůstali, měli bychom se obrátit a smazat je z povrchu země stejně, jako jsme to dělali v uplynulých dvou letech,“ řekl Immodios našťvaně.

„Nemyslím, že by někdo ze Země Tisíce Měst chtěl, abychom tu zůstali,“ odpověděl Maniakes. „Jen Velekrál by nás tu rád zdržel. Když budeme muset bojovat tady mezi Tutubem a Tibem, a i když porazíme na hlavu všechno, co proti nám

pošlou, nebudeme se moci vrátit do města Videssos a bránit město proti Abivardovi. Když nás zdrží tady, pomůže jim to tam.“

Immodios se nad tím zamyslel a potom přikývl: „Sharbaraz má široký záběr, jestliže se dokáže soustředit na to, co dělá tady, a zároveň u Dobyččího Převozu.“

„Tenhle rok Sharbaraz předvedl mnohem více než v uplynulých letech, vlastně od doby, co jsem na trůně,“ odpověděl Maniakes se zřetelnou lítostí v hlase. „To, že uzavřel spojenectví s Kubraty — ještě žádný Velekrál nikdy na něco takového ani nepomyslel. Je o hodně chytřejší, než jsem si kdy myslel, že by mohl být. Ale není zase tak chytrý, jak si o sobě myslí on sám, jen si vzpomene na tu svatyni, kterou jsme objevili, na tu, kde byl vypodobněn jako makuranský Bůh. On ale není středem světa a všechno se netočí kolem něj, jak si myslí.“

„Ach ta svatyně! Na tu jsem málem zapomněl,“ řekl Immodios a poznamenal se Phosovým slunečním znamením nad svou hrudí. „Máte pravdu, Vaše Veličenstvo, každý, kdo je takový blázen, aby si myslel, že je bůh, může být jinak chytrý, jak chce. Ale dříve nebo později se určitě dopustí velké chyby. Nebo přesněji: další velké chyby.“

„Dříve nebo později,“ opakoval Maniakes. „Ano, myslím, že je to pravda. Ne, určitě je to pravda. Ale bylo by hezké, kdyby, za situace, jaká nyní nastala, ta chyba přišla spíše dříve. Mohli bychom ji využít.“

Jeho armáda překonala hlavní severojižní kanál mezi Tutubem a Tibem. Když jej překračovali, musel se Maniakes usmát. Vzpomněl si totiž, jak tady Bagdasarova kouzla před rokem zdržela Makuránci. Úsměv však na Maniakesově tváři zmrzl.

Abivard totiž tenkrát zřejmě měl ve svých službách videssiánského mága, kterého zajal v západním Videssosu. Kdyby jej neměl, kouzlo Voimovy pasti by nepřítele zdrželo ještě mnohem déle.

Když Maniakes opouštěl město Videssos, byl spokojený - byl více než spokojený, i když snad ne tak nadšený jako Lysia - že se nebude muset obtěžovat se zprávami z hlavního města císařství. Ale teď, když táhl zpět k městu, prahl po zprávách o něm. Spěchal snad k hlavnímu městu, které již padlo do rukou nepřátel? Co by měl dělat, jestliže se ukáže, že tomu tak skutečně je? Nejráději by si ani nechťel tak tragické myšlenky nechat proběhnout myslí, ale cítil, že musí být připraven na všechno. Pokud mu tyto problémy v hlavě vydrží, možná, že se mu podaří najít pro ně řešení.

Když naposledy poslové přinesli zprávy z východu, o tom, že Kubraté napadli město Videssos a posléze také o tom, že se Abivard s Kubraty spojil a také on útočí na

město, byl zrovna uprostřed myšlenek, kudy vniknout do Mashizu. Od té doby žádný posel nedorazil. Zajali snad Makuránci všechny posly dříve, než se k němu dostali? Jestliže ano, vědí daleko více než on o tom, co se děje v samém srdci císařství. Anebo snad jeho vlastní lidé, jeho rodina — Phos jim buď milostiv! — neposlali žádné posly, protože byli příliš zaneprázdněni obranou, nebo proto, že je poslat nemohli? Úzkost v něm vzrůstala.

Jednoho dne, kdy armáda byla již kousek za polovinou svého pochodu Zemí Tisíce Měst, k němu přijel Rhegorios a zeptal se: „Kdybys byl makuranský velitel a věděl bys, že opouštíme Zemi Tisíce Měst, co bys udělal, abys nám co nejvíce zneprjemnil život?“

„Víceméně to, co nepřítel právě dělá,“ odpověděl Maniakes. „Potyčky a povodně a všechno, co nás zpomaluje.“

Rhegorios přikývl, ale potom pokračoval: „To je sice pravda, ale tohle jsem zrovna na mysl neměl. Nebo spíše to není všechno, na co jsem myslel. Co si myslíš, že jejich velitel právě podniká s muži, kteří s námi bojují?“

„Aha, už rozumím, co se mi snažíš říci,“ Maniakesovo husté obočí pokleslo, jak se zamračil. Když se někdo ptá tak jako Rhegorios, většinou vás chce navést k odpovědi: „Podle mě se je chystá postavit tam, kde by nás mohli nejlépe zablokovat — dole u Qostabashe, nebo možná v hornaté krajině, kde pramení Tutub.“

Avtokratův bratranec přikývl: „Ano, to si přesně myslím. Ale doufal jsem, že mi řekneš, že mi to horko tady úplně vypařilo mozek z hlavy. Jak se skrz ně dostaneme, jestliže tam skutečně budou?“

„Dokud jsou oni i my na zátopové planině, tak by nám neměli tolik vadit, neměl by být problém je obejít. Ale tam nahoře v kopcích...“ Maniakes se zarazil. „Budu o tom muset ještě přemýšlet.“

„Jsem vždycky šťastný, když mohu z tvé mysli sejmut břímě obav,“ řekl Rhegorios tak bezstarostně, že měl Maniakes co dělat, aby mu jednu nevrazil.

Maniakes přemýšlel o problému, který Rhegorios nadnesl. A čím více o něm přemýšlel, tím méně se mu libil. Nakonec se rozhodl zkontrolovat celou záležitost s Ypsilantem, který měl tak podrobné mapy Země Tisíce Měst, jaké jen byli Videssiánci schopni pořídit, včetně některých starých kousků z dob několika staletí před invazí.

Když mapy prostudoval, svolal poradu, které se kromě něj zúčastnil ještě Rhegorios, Ypsilantes a Immodios.

Ukázal na svého bratrance: „Za tohle můžeš ty, to je ti doufám jasné. Budeme si povídat o tom, čím jsi mi zkomplikoval život. A nejen mně, životy nás všech.“

„Děkuji ti,“ řekl Rhegorios a nebyla to právě odpověď, kterou by Maniakes rád slyšel, i když jej to nijak nepřekvapilo.

Ypsilantovi a Immodiovi Maniakes řekl: „Tady díky Jeho Výsosti Sevastosovi, jehož jazyk je špičatý na obou koncích, jsem si uvědomil, že se musíme dostat přes kopcovitou krajinu mezi vodami Tutubu a Xeremosu, jak nejrychleji to půjde.“ Vysvětlil proč a pokračoval: „Jestli se nemýlím, tak cesta kolem Qostabashe není ta nejlepší, že?“

„Proč jsme tedy touto cestou přišli?“ zeptal se Immodios.

Maniakes poklepal na dva archy map, jeden nový a druhý starý. „Síla zvyku, pokud to tak mohu říci. Tady, podívejte se, obchodní cesta do Lyssaionu dnes vede přes Qostabash,“ jel prstem po červené inkoustové čáře, která značila cestu. Potom položil navrch druhou, starou mapu a také do ní zapíchl prst: „Vedla skrz Qostabash už dávno. Ale jen proto, že obchodní cesta vede přes Qostabash, nemusíme tudy jít také my.“

Jeho prst se tentokrát sunul trochu jiným směrem, východně od města, které bylo jižní branou do Země Tisíce Měst.

„Když půjdeme tudy, tak získáme den nebo dva a když budeme mít štěstí, tak nás na druhém konci téhle cesty nebude čekat tolik nepřítel.“

Immodios se zamračil. Jeho tvář, která vypadala, jako by byla neustále v křeči, byla jako stvořená pro mračení. „Nějak

tomu všemu nerozumím, Vaše Veličenstvo. Ano, je sice pravda, že se vaší cestou dostaneme rychleji do kopců, což je dobré. Ale co zabráni Makuráncům přesunout své síly od Qostabashe - pokud je tam tedy mají - na východ, aby se nás pokusili zadržet? To pak stejně ztratíme čas, který změnou trasy ušetříme.“

„Ptáš se, co jim zabráni, aby se nepřesunuli na východ?“ Úsměv, jaký Maniakes teď nasadil, byl široký, ale zdál se být poněkud nepřirozený; jako by se ze všech sil snažil napodobit Rhegoria. „Ty jim v tom zabrániš!“

„Já?“ Immodios vypadal opravdu překvapeně. Není divu, pomyslel si Maniakes, že si jeho bratránek užije v životě tolik legrace.

„Ano, ty,“ řekl Avtokrat. „Vezmeš si regiment, možná půl druhého regimentu, a pojedíš směrem na Qostabash, jako bys s sebou měl celou videssiánskou armádu. Po cestě zapaluj pole, zakládej spoustu požárů v noci, kdy je oheň vidět daleko, a dělej co nejvíce nepřístojností.“

„Jestli chceš nepřístojnosti, měl bys raději poslat mě,“ řekl Rhegorios.

„Huš,“ okřikl ho Maniakes. „Ty jsi nepřístojnost sám o sobě. Na tuhle práci potřebuji někoho, kdo má trochu profesionálnější přístup,“ obrátil se zpátky k Immodiovi: „Tvým úkolem je zaměstnávat Makuránce natolik, aby už nestačili věnovat pozornost zbytku armády, který se bude snažit proniknout na jih. Je všechno jasné?“

„Ano, myslím, že ano, Vaše Veličenstvo,“ Immodios ukázal na jednu z císařských zástav se zlatým sluncem v nebeské modři, která vlála nedaleko. „Smím si vzít tuhle zástavu, nebo raději několik, aby si každý, kdo nás uvidí, skutečně myslel, že jedete s námi?“

„Ano, samozřejmě,“ řekl Maniakes a potlačil v sobě pochybnosti. Napadlo ho totiž, že možná měl přece jen svěřit tento úkol Rhegoriovi, protože když Immodios i se zástavami padne do rukou nepřátel, bude mít Videssos ostudu. A ještě větší ostudu bude mít, když Immodia napadne, že když nese císařské zástavy, má také nárok požívat císařských výsad. To by dokonce mohlo vést k občanské válce.

Ale Immodiův požadavek vzít s sebou zástavy byl oprávněný, protože plně odpovídal úkolu, který mu Avtokrat svěřil. A kdyby Maniakes žádost svého důstojníka odmítl, mohl by tím vnést zášť tam, kde zatím žádná není. Problematika vládnutí nebyla nikdy jednoduchá a stávala se tím komplikovanější, čím zodpovědněji jste k ní přistupovali.

Vybaven zástavami, opustil Immodiův oddíl armádu, aby přesvědčil velitele makuranských pěších sil, že se ke Qostabashi blíží celá videssiánská armáda. Velká většina této armády však mezitím opustila cestu směřující do Qostabashe a odbočila k jihu, do oblasti Země Tisíce Měst, kterou ještě nikdy nenavštívili.

To, že jim byl tento region dosud neznámý, ovšem neznamenovalo, že by byl nějak pozoruhodný. Města tu také stála na kopečkách, které vznikly nanesením tisícileté špiny. Kanály stejně protkávaly tuhle krajinu s políčky pšenice, žita a fazolí a se zahrádkami, na nichž rostla cibule, pórek, nebo melouny. Směšné malé čluny tu také brázdily vody kanálů. Moskyti a komáři bzučeli jako hustý déšť.

Maniakes doufal, že se mu podaří projít touto krajinou jakkoliv, ale hlavně nepovšimnut. Ale protože vedl armádu čítající několik tisícovek mužů na koních, připouštěl si—když už to nepřiznal nikomu jinému—že tato naděje není příliš realistická. Projít tou nedotčenou krajinou s co nejméně potyčkami - to už se mu zdálo uskutečnitelnější.

Zvědové mu ohlásili, že viděli posly, jak uhánějí k východu. Některé z nich se jim podařilo chytit, ale někteří jim ujeli. Ti, kteří ujeli, určitě směřovali k nějaké posádce nebo větší jednotce, ohlásit, že viděli Videssiánce. Maniakese zajímalo, jestli jim velitelé uvěří. Doufal, že ne, vždyť Immodios předstíral, že se celá armáda nachází někde zcela jinde.

Jedna z jeho kalkulací se ukázala být správnou. V kraji, který byl zatím prakticky nedotčen válkou, váhali místní lidé rozkopat kanály, aby jej zdrželi. „Někde u Qostabashe by to už dávno udělali,“ řekl Rhegoriovi.

Jeho bratranec přikývl: „Ano, to určitě. A my bychom zase něco ničili a plenili. Takhle to spíše vypadá, jako bychom jen cestovali skrz jejich zem, a nějakou by byla válka.“

„Jsme tady, abychom cestovali,“ řekl Maniakes a Rhegorios znovu přikývl.

Skutečně cestovali, rychlým tempem. Nedlouho po tom, co se od nich oddělil Immodios, je navštívila delegace z jednoho města v jižní části zátopené planiny. Jednalo se zřejmě o oficiálního zástupce města, téměř všichni byli oděni do žlutých rób vyznačů Boha. Maniakes předpokládal, že jej chtějí požádat, aby nevyplnil jejich město, nebo snad aby neničil jejich pole. Ale nedozvěděl se to, protože nepočkal, až k němu vyslanci dorazí. Přemýšlel, co asi udělali. Nejspíš se vrátili do města a děkovali svému Bohu, že Videssiánci jen projeli kolem, myslel si.

Neměl žádný problém s potravinami pro svou armádu. Všude kolem byla spousta vody, dobrá půda a právě bylo teplé období roku; tahle oblast Země Tisíce Měst byla snad ještě úrodnější než pobřežní nížiny Videssosu. Některé plodiny byly už dostatečně zralé, jak pro jeho muže, tak pro koně.

Mezi Maniakesovou armádou a Immodiem s jeho oddílem pořád jezdili oběma směry poslové. Několik dní poté, co Maniakes minul onu delegaci u jednoho z Tisíce Měst, mu jeden z Immodiových jezdců přinesl nejen zprávu o poloze svého velitele, ale také kožené pouzdro na zprávy, zapečetěné makuranským lvem. „Dobře, dobře,“ řekl Maniakes.

„Kdejsiktomuhle přišel?“

„Chlapík, který tohle používal, už to nebude potřebovat,“ zašklebil se na něj posel.

Maniakes hovořil makuransky poměrně dobře. Ale makuránština ve své psané podobě užívala jiných znaků než videssiánština a Maniakes se tyhle znaky nikdy nenaučil. Ale zjistil, že jim rozumí Philetos. „Některé zajímavé kouzelnické texty pocházejí z Makuranu,“ vysvětlil kněz-léčitel. „A ty stojí za to si přečíst v originále.“

„No, myslím, že tohle nebude mít s magií nic společného,“ řekl Maniakes a podal mu pergamén.

Philetos rozbalil pouzdro a projel text očima, s rychlostí a jistotou, která prozrazovala, že psanou makuránštinu ovládá skutečně brilantně. „Vaše Veličenstvo, je to od velitele armády poblíž Qostabashe, jménem Turan, určené guvernérovi jednoho z měst v oblasti, kterou projíždíme.“

„Aha,“ řekl Maniakes. „To zní zajímavě. Vsadím se, že jsme zadrželi jen jednu kopii z několika. Co v ní stojí?“

„Varuje města, aby dávala pozor na Videssiánské brigády — takhle to přesně formuluje — které mohou operovat v této oblasti. Říká, že drancování Videssiánců je hrozné, jak sám poznává z řádění hlavní armády, která se k němu blíží a se kterou bude nejspíš brzy bojovat.“

Maniakes se na Phileta usmál. Kněz—léčitel úsměv opětoval.

„Není to krásné?“ řekl Maniakes. „Tenhle Turan to má pěkně pomotané, jak se zdá.“ Povzdychl si. „Ale jen dokud nechytí některého z našich poslů, to by se karta hned obrátila.“

„To ano,“ přikývl Philetos. „Tady, jako i v jiných oblastech života platí, že tajemství nejsou nikdy tak tajná, jak by se nám líbilo.“

„Ano, to je pravdivější, než bych si přál,“ řekl Maniakes. „A když už mluvíme o přáních, přál bych si, aby mě bývalo bylo napadlo určit nějaký kód pro dorozumívání s Immodiem. Teď je na to příliš pozdě, obávám se. Když mu nějaký kód pošlu, mohl by se dostat do rukou Makuránců a ti by potom mohli číst věci, o kterých bych si myslel, že jim nerozumí. Nejlepší bude nechat to tak.“

Překvapivě brzy se na obzoru objevily kopce, ze kterých pramenil řeka Tutub. Maniakes poslal několik poslů k Immodiovi, aby mu předali rozkaz k opuštění jeho stanoviště a k připojení se k hlavním silám. Jezdec z jeho divize přijel k Maniakesovi, aby potvrdil přijetí rozkazu. Ale po vlastních oddílech nebylo po nějakou dobu ani památky.

Prvních několik dní si s tím Maniakes nedělal starosti. Zatím, aby využil čas, vyslal průzkumníky do kopců před nimi, aby se ujistil, že cesty směrem k východu a jihu zůstávají volné. A tyhle cesty byly volné, Turan nenakladl všude kolem nich pasti, aby zpomalil jejich postup. To Maniakes předpokládal. Ať už dostal makuranský generál od Sharbaraze jakýkoliv roTkaz, určitě

mu nebylo proti mysli, když viděl Avtokrata a jeho Videssiánce opouštět Zemi Tisíce Měst.

Ale když se Immodios po těch několika dnech neobjevil, začal být Maniakes nervózní. „Proklatě,“ cedil Avtokrat mezi zuby. „Copak si neuvědomuje, že tady už není krajina tak úrodná jako Země Tisíce Měst? Brzy ji úplně vyjme.“

„Vždyť má jen jeden regiment mužů,“ řekl Rhegorios. „A já si myslím, že tahle krajina se hemží pěšími vojáky tak, jako se mrtvý pes hemží mouchami.“

Víc toho neřekl. Přesto si Maniakes myslel, že už toho jeho bratránek řekl až moc. Avtokrat poslal Immodiovy oddíly jako návnadu. Ale nechtěl, aby je Makuránci pobili. Makuránci si mohli dovolit ztráty, které by to vyžadovalo, ale on Immodiovy oddíly ztratit nemohl.

Od Immodia nedorazil ani žádný posel. Průzkumníci, které Maniakes poslal k severu směrem ke Qostabashi, nenašli cestu skrz Turanovu pěchotu, která byla, jak řekl Rhegorios, početná a také velmi ostražitá. Maniakes se ocitl před velmi nepříjemným rozhodováním: buď ponechá Immodiův regiment jeho osudu a nebo se vydá na sever jej zachránit, čímž ovšem zdrží svůj návrat do města Videssos a to bude zřejmě znamenat, že město padne do rukou Kubratů a Makuránců.

Pro každého Avtokrata Videssiánců by bylo přednější hlavní město. Maniakes to uvažil, ale stále nemohl nechat Immodia na holičkách. Ale stejně tak nemohl rozkázat armádě, aby se vydala na pochod na sever, čímž by se vzdalovala od města Videssos. Dva nebo tři dny jen přešlapoval na místě a rozhodoval se.

Když nakonec už téměř rozkázal armádě, aby zapomněla na Immodia, byl zachráněn před následky tohoto rozhodnutí, protože do tábora dorazil předvoj chybějícího regimentu a za půl dne se k nim připojil i celý regiment.

Zamračený důstojník předstoupil před Maniakese. Kdykoliv jindy by jej Maniakes poslal pryč, aby neobtěžoval. Ale dnes nechal Immodia přijít i přes nazlobený výraz v jeho tváři. Když dal kapitánovi pokyn, aby začal mluvit, Immodios řekl: „Vaše Veličenstvo, můžete se mnou naložit, jak uznáte za vhodné. Ale při dobrotivém bohu, Makuránci mě hnali zablokovaného podél kanálu a já jsem si už myslel, že se z toho nikdy nedostanu.“

Většina Maniakesova hněvu zmizela. „Abivard nám provedl úplně stejnou věc před několika lety, pamatuješ si to?“ řekl Maniakes. „Bránil nám přejít na jeho břeh řeky, ale jakmile jsme se tam dostali, tak jsme ho porazili.“

„Ano, porazili, Vaše Veličenstvo, ale to jsme měli celou armádu, a já měl jen regiment,“ odpověděl Immodios. „Obávám se, že jsem ho skutečně přesvědčil o tom, že jste s námi, protože proti nám poslal snad každého, kdo měl ruce a nohy, aby nám zabránil dostat se ke Qostabashi.“

„Ano, chápu, že tohle mohlo být nepříjemné,“ řekl Maniakes. „A jak jste se nakonec dostali přes vodu?“

„Stejně, jako jsme to udělali před dvěma lety,“ řekl Immodios. „Použil jsem část svých mužů k tomu, aby předstírali přechod v jednom místě, a pak jsem přešel jinde, odkud, jak mi zvědové nahlásili, nepřítel odvolal posádku, aby pokryl nepravé místo. Koně jsou rychlejší nežli pěšáci, a tak se mi podařilo dostat muže přes vodu bez větších problémů. Už jsem se vyhýbal dalším bojům a spěchal jsem co nejrychleji sem k vám.“

„Výborně,“ řekl Maniakes. O tom, že se jej chystal opustit, Immodiovi neřekl. Důstojník si to asi stejně musel domyslet. „Zamířme tedy zpět k Lyssaionu.“

Rolníci a zemědělci, kteří žili v kopcích, odkud pramenil Tutub, utekli do nejnehostinnější krajiny, kterou mohli najít, aby se vyhnuli druhému přechodu Videssiánců přes jejich zemi v poměrně krátkém čase. Bezpochyby se dívali z vysokých vrcholů kopců dolů na císařskou armádu s bezmocnou záští a přemýšleli, co asi Maniakese přinutilo znovu tudy procházet v tak krátkém časovém odstupu.

Možná, že by byli překvapeni, kdyby se dozvěděli, že je z toho stejně nešťastný, jako jsou oni. Daleko raději by teď dobýval jejich hlavní město, než spěchal zpátky, aby zachránil své vlastní.

„Další zajímavá otázka je,“ řekl Rhegorios, když konečně vyšli z kopců a dostali se do údolí Xeremosu, jestli na nás vůbec bude čekat nějaká loď, až se dostaneme dolů do Lyssaionu.“

Maniakes se již stejnou obavou zabíral, ale teď ji odmítl. „Lodě tam budou,“ řekl, jako by je viděl na vlastní oči.

„Bagdasares mi je ukázal.“ O bouři, kterou mu Bagdasares také ukázal, zatím pomlčel.

„Jen bych byl nerad, kdyby se zmýlil, to je všechno,“ mumlal Sevastos.

„On se nemýlí,“ řekl Maniakes. „Zamysli se - myslíš, že by mi poslal můj otec zprávu, že je město v ohrožení, kdyby nám nezajistil také cestu zpět? Ani nepotřebuji kouzla, abych tohle věděl.“

„Strýček Maniakes?“ Rhegorios potřásl hlavou. „To je pravda, ten nikdy nedělá takovéhle chyby. Můj otec o něm říká, že je to ten nejopatrnější muž, o jakém kdy slyšel.“ Rhegorios ukázal na Avtokrata: „Jak vůbec mohl mít syna, j ako j si ty?“

„On se narodil do šťastnější doby nežli já,“ řekl Maniakes. „Od chvíle, kdy jsem získal korunu, jsem musel udělat spoustu zoufalých věcí, abych udržel vládu nad císařstvím. A problém zoufalých věcí je, že většina z nich nefunguje.“ Povzdychl si. „Myslím, že jsme o tom zjistili více, než jsme kdy chtěli, vid?“

„Ano, to je pravda,“ řekl Rhegorios a dodal: „Dobrá, teď jsme na tom s Makuránci nastejno.“

Když se na něj Maniakes hněvivě podíval, jeho bratranec začal vysvětlovat: „Neřekl jsi, že vrhnout všechny síly, které mají, na město Videssos, je stejně zoufalé, jako vrhnout všechny síly, které máme my, na Mashiz? A možná, že oni jsou o něco zoufalejší, protože je těžší dobýt město Videssos než Mashiz.“

„Aha, už rozumím,“ řekl Maniakes. „Když se to vezme takhle, tak máš samozřejmě pravdu, bratrance.“ Některé z těch zoufalých věcí, které udělal, skončily katastrofou. Některé, zvláště ty, které byly namířeny proti Makuráncům a Kubratům, uspěly lépe, než se odvažoval doufat. Teď musel udělat všechno, co mohl, aby současná roztržka s Sharbarazem a Abivardem nakonec spadla do té druhé kategorie.

Jednou z věcí, které udělal, jakmile si byl jistý, že

před ním již není žádný větší oddíl Makuránců!, bylo, že vyslal napřed jezdce dolů údolím Xeremosu. Ti měli za úkol zjistit, zda flotila, o které byl tak přesvědčený, že ji najde v Lyssaionu, je skutečně na svém místě. Až do dne, kdy se vrátil první z těchto jezdců, si tak jistý nebyl. Pokud by tam flotila nebyla, neměl by ponětí, co si počít. Měl by se vydat do západního Videssosu po pevnině? Nebo jít přes Erzerské hory a doufat, že loď najde za nimi, na břehu Videssiánského moře? Nebo by mu nezbývalo, než skočit z nějakého vysokého útesu do moře? Třetí možnost alespoň nabízela, že si agónii odbude rychle.

Ale hned jak uviděl prvního jezdce, jak se vrací a jakým způsobem na něj už z dálky mává, věděl, že si s tímhle nebude muset dělat starosti. Jedna starost odpadla, ale stovky jich ještě zbývaly.

„Jsou tam, Vaše Veličenstvo,“ křičel muž, jen co se dostal do takové vzdálenosti, na kterou jej Maniakes mohl slyšet.

„V přístavu je celý les stěžňů, můžeme se nalodit hned, jak dorazíme.“

„Bůh s velikou a dobrotivou myslí buď pochválen,“ oddychl si Maniakes. Obrátil se k trubačům, kteří byli vždy po ruce: „Zatrubte, ať muži přidají. Čím dříve budeme v Lyssaionu, tím dříve vyplujeme.“

A tím dříve nás uchvátí bouře, pomyslel si. Přemýšlel, zda by neměl naopak zpomalit v naději, že se špatné počasí přežene přes moře ještě dříve, než vypluje. Ale nevěřil, že by to mohlo pomoci. Pokud bude čekat on, může přijít později také bouře. A pokud by čekal, kdo ví, co by se zatím mohlo ve městě Videssos stát.

Jeho vojáci projížděli údolím řeky Xeremos tak rychle, jak to jen šlo, aniž by úplně ztrhali koně. Modré zástavy se zlatými slunci vlály ve vánku. Pohotoví trubky tlumočily rozkazy a udržovaly armádu pohromadě. Když míjeli malá políčka, rolníci se za nimi dívali, na chvíli přerušující svou nekonečnou robotu. Mohli vědět, že se vojáci budou vracet tak brzy, tak strašně brzy?

Vlastně vůbec nezáleželo na tom, co vědí, alespoň ne teď a tady. Maniakes už věděl, jak se věci mají, a tohle vědění bylo neúprosné jako bolest zubů.

A pak, dříve, než čekal, ale později, než by chtěl, se před nimi objevil Lyssaion. Slunce jej zalévalo zlatem. Za městem šplouchala voda. Nejprve uviděl jen úzký proužek té tmavé modři. Ale bylo to vytoužené moře.

Ano, moře bylo přesně tím, po čem toužil. Ale moře, stejně jako šílená, žárlivá milenka, se mohlo i pokusit jej zabít. A mohlo být úspěšné. Bagdasarova magie mu neukázala, jestli právě on bude obětí. Mohl jí být a nemusel. Spěchal vpřed, do mořské náruče, ať to mělo být jakkoliv.

V Lyssaionu na něj čekal guvernér a velitel městské posádky. Věděli, co se stalo ve městě Videssos. Věděli to dokonce déle nežli on. Poslové, kteří mu tu zprávu přinesli, museli nejprve projet tudy.

V Lyssaionu také čekal Thrax. Námořnickovy stříbrné vlasy obklopovaly jeho opálený obličej, který v záři slunce vypadal jako odlitý ze zlata. Maniakes si uvědomil, že ačkoli by neměl být překvapený, že tu vidí velitele své flotily, Thraxova přítomnost jej jaksi udivila. Už pouhá myšlenka, že by Thrax mohl udělat něco neočekávaného, byla překvapivá.

„Ano, mě a Obnovu poslal sem do Lyssaionu váš otec,“ řekl Thrax. To bylo pro Maniakese uspokojivým vysvětlením: Námořník tedy neudělal z vlastní iniciativy nic. „Prý se potřebujete dostat zpátky domů.“

„Ano, stejně jako jsem se předtím potřeboval dostat sem,“ odpověděl Maniakes. V uplynulých dvou letech se Maniakes na válečných taženích pohyboval vždy podle svých plánů. Tentokrát se však jeho kroky řídily po vůli Abivarda a Sharbaraze. Přelstili ho. A bylo to tak jednoduché! Konečně položil otázku, která musela zaznít: „Je to doma hodně špatné?“

„No, město Videssos se zatím drží, nebo alespoň se drželo, když jsem odjížděl,“ řekl Thrax. Maniakes by si býval přál, aby jeho admirál vynechal onen dodatek. Thrax zatím pokračoval: „Na východní straně Dobytčího Převozu jsme viděli nějaké Makuránce, dívali se na město, jako se kočka dívá na kanára v kleci: vypadá lákavě, ale je nutno přijít na to, jak se dostat dovnitř.“

„Makuranští vojáci na naší straně Dobytčího Převozu,“ mumlal si Maniakes a položil si hlavu do dlaní. Spousta útoků ze strany Kubratů i Makuránců! už přišla za jeho vlády, ale tohle byl ten nejhorší ze všech. Za všechna ta dlouhá století videssiánské historie byl průliv pro nepřátele nepřekonatelnou překážkou. Až doteď.

„Na naší straně nemají žádné obléhací náčiní.“ Thrax to asi myslel jako útěchu, ale Maniakese to neutěšilo ani trochu.

„Ty monoxyly, které používají Kubraté, mohou snadno přepravovat muže, ale jen několik najednou a naše lodě jich navíc mnoho potopí. A součásti obléhací výzbroje jsou příliš velké.“

„Ne zas tak těžké, jak by sis myslel,“ řekl Maniakes s obavou v hlase. A čím více o tom přemýšlel, tím více obav měl. Provozy, kování a snad ještě nějaké zvláštní drobnosti, to bylo všechno, co potřebovali Makuránci s sebou vzít na druhý břeh. Zbytek mohli vyrobit z živých kmenů, které pro ně porazí Kubraté... „Dobře, musíme se dostat zpátky do města tak rychle, jak to je pújde.“

„Právě proto jsem tady, Vaše Veličenstvo,“ řekl Thrax. Starší Maniakes mu řekl, proč jej posílá do Lyssaionu.

Maniakes měl podezření, že kdyby to jeho otec námořníkovi nesdělil, měl by Thrax problémy si to domyslet sám.

Ale když mu někdo řekl, co má dělat, byl dostatečně schopný. Aby jeho schopnosti využil co nejlépe, řekl mu Maniakes: „Měl bys vědět, že během naší cesty zpátky do Videssosu zřejmě přijde bouřlivé počasí. Bagdasarovo kouzlo mě před tím varovalo, když jsem po něm chtěl vědět, jestli se bezpečně dostaneme do Lyssaionu.“

Thrax svařil svůj sluncem a větrem ošlehaný obličej do zamračené grimasy. „Udělám, co budu moci, abych na to lodě předem připravil,“ řekl. A po chvíli ještě nejistě dodal: „Je to důvod, proč jste mi to říkal, že?“

„Ano, to je přesně ten důvod,“ odpověděl Maniakes rezignovaně. Znal Thraxe už velmi dlouho. Námořník byl spolehlivý, proto jej také Maniakes jmenoval do jeho funkce. Za většiny okolností na něj bylo skutečně naprosté spolehnout. Ale každou chvíli Maniakese napadlo, že by kromě té spolehlivosti nebyla od věci také trocha inteligence.

Thrax na armádu v Lyssaionu už nějaký čas čekal,

takže měl už lodě na přepravu mužů i koní připravené. Muži však reptali, když se začali mačkat na můstcích a zaplňovat paluby i podpalubí lodí, které je měly odvézt domů. Po tvrdém tažení se konečně vrátili do Lyssaionu, videssiánského města, ale nedostali šanci si užít luxus,

kteřý nabízelo.

„Hlavu vzhůru,“ řekl Maniakes několika z nich. „Tohle je jen zadek světa. Čím dříve se dostaneme zpátky do Videssosu, tím dříve si budete moci skutečně užít.“ A tím dříve začnete bojovat s Makuránci a Kubraty, dodal, ale jen pro sebe.

Koním se také nechtělo na paluby, ale to se jim nechce nikdy. Jejich potenciál pro děláni potíží byl mnohem menší nežli ten, kterým disponovali lidé. V celé videssiánské historii nebyla ani jedna vzpoura vyvolána koněm.

„Ať s vámi jde Phos a přinese vám vítězství,“ řekl Phakrases. V guvernérově hlase zněly obavy a on se možná skutečně bál. Vždyť kdyby město Videssos nějakým nedopatřením přece jen padlo, byl by on guvernérem v režimu, který by už vlastně neexistoval. A jestli město Videssos padne, padne také Lyssaion a on už nebude městským guvernérem vůbec.

Jestli padne město Videssos, tak také Maniakes bude sotva Avtokratem. Takže nejdůležitější teď bylo udělat vše pro to, aby město nepadlo. Takhle uvažoval, když flotila opustila přístav a vyplula na Moře Námořníků.

Tak, jak to námořníci často dělají, zůstávala flotila na dohled pevné zemi, aby měl Thrax dostatek času manévrovat, kdyby přišla bouře. Západní vítr je unášel vpřed, rychleji, než když pluli do Lyssaionu.

Také když přišla noc, drželi se podél pobřeží, aby případně mohli přistát a vylodit se. I když za současné situace si nemohli být jisti, zda nablízku není nějaká makuránská jednotka, která by jim mohla pořádně znepříjemnit život, kdyby se skutečně vylodili. Problémy mohli v takovém případě dělat i místní obyvatelé. Jižní pobřeží západního Videssosu bývalo vlastnictvím pirátů, dokud je císařská flotila neporazila. Ale kdyby Císařství Videssos padlo, říkal si Maniakes, tak by se během několika let pirátství v těchto vodách znovu rozmohlo.

Ve dne přecházel po palubě Obnovy. „Tohle nenávidím,“ řekl Lysii, nedlouho poté; co plavba k východu začala. „Když jsem tady, tak nemám nejmenší šanci nějak ovlivnit to, co se děje. Nemůžu udělat nic pro město Videssos, protože jsem příliš daleko, a ani nemůžu nijak ovlivnit, jak rychle se do města dostaneme, protože flotile velí Thrax.“

„Už jsi udělal všechno, co jsi pro zdárnou plavbu mohl udělat, ty i tvůj otec,“ řekla Lysia. „Tvůj otec, který zařídil, aby lodě byly tady, připravené přivést tě zpátky do města, pokud se tak rozhodneš. A ty jsi se tak rozhodl a vedl jsi muže zpátky do Lyssaionu.“

Vděčně se na ni zahleděl. „Máš pravdu, samozřejmě. Ale chtěl bych něco dělat i dál a teď nemůžu. Čekání není lehké.“

Položila si obě ruce na břicho. Její těhotenství ještě nebylo viditelné, ale brzy bude. Ona byla zvyklá čekat, devět měsíců v kuse. Maniakes podezíral lid, který žil u Moře Námořníků, že jsou také zvyklí čekat. Kdykoliv se flotila přiblížila k pískovcovým útesům, které tu byly tak běžné, kdykoliv uviděl některý z těch zálivů, které nebyly dost velké na to, aby tu vyrostl pořádný přístav, ale byly až dost dobrou základnou pro jednu nebo dvě rychlé galéry, všiml se, že místní lidé tam mrhají časem, jako to dělali už po celé generace. Kdyby někdy byl Videssos oslaben, oni by tím získali. A oni to určitě vědí.

Velmi pozorně také sledoval počasí. Každé hejno mráček, jakkoliv malých, jakkoliv nevinně vypadajících, se díky obavám, které choval v souvislosti s výsledkem Bagdasarových kouzel, měnilo v jeho očích v bouřkovou mračna plná vody a hnaná větry, které mohly rozbourit celé moře. Ale dny ubíhaly a malé bílé beránky zůstávaly malými bílými beránky a drobné vlnky, které omývaly kýl Obnovy, nebyly s to rozhoupat ani Lysiin citlivý žaludek.

Míjeli jihovýchodní cíp západního Videssosu a začínali se stáčet na sever, k městu Videssos. Teď Maniakes stál na můstku Obnovy a vyhlížel vpřed, i když věděl, že

hlavní město je ještě vzdáleno na několik dní plavby. Byl zvědavý, jestli je Bagdasares skutečně tak dobrým mágem, jak si o něm Maniakes myslel.

„To zjistíme,“ odpověděl Rhegorios, když Maniakes vyslovil tuto otázku nahlas. Také Sevastos hleděl k severu. „Není před námi nic než oceán. Je ještě spousta času na to, aby přišla bouře, pokud se nějaké zachce.“

„Děkuji ti, můj bratránku,“ řekl Maniakes. „Nikdo mě neumí povzbudit lépe.“

Rhegorios se uklonil. „K službám,“ řekl. Maniakes zavrčel a pak se rozesmál. Bylo to trochu zvrácené, ale nakonec jej přece jen bratrancův pesimismus povzbudil. Příbřežní nížiny byly nejúrodnější částí Videssosu; co se týče hojnosti

sklizně, mohly se klidně měřit se Zemí Tisíce Měst. Takhle daleko od města Videssos nebyly ani příliš obsazeny Makuránci. Vždyť také videssiánská nadvláda na moři zapříčinila, že tu císařská armáda měla daleko největší vliv z celého západního Videssosu. Přesto se flotila nezastavila v žádném z přístavů, ani se nevyloďili.“

Strávili jsme na moři bez přestávky více času než kdykoliv předtím a naše zásoby se povážlivě tenčí.“

Maniakes se zamračil. Když už se dostal tak blízko, nechtělo se mu podstoupit další zdržení. Ale kvalitní jídlo a voda a také výměna potrháných plachet, která se mohla udělat, zatímco se bude nakládat jídlo, to se také počítá. „Dobrá, přistaňme,“ řekl Thraxovi a ze všech sil se snažil nedat na sobě znát, jak mu tahle zastávka vadí. „Alespoň se tu dozvíme nové zprávy o hlavním městě,“ řekla Lysia, když jí svěřil, že se rozhodl vyhovět Thraxově návrhu. „Nemusíš mi to říkat takovým tónem, jakým bys mi říkal, žeš mi byl nevěrný.“

„Nevěrný? Ano, k tomu jsem měl během tohoto tažení spoustu příležitostí. Zastavte prosím na chvíli bitvu a přiveďte mi sem pěknou holku!“

Kajuta, kterou sdíleli, byla pro dva těsná, ale byla by těsná i pro jednoho. Proto neunikl, když jej Lysia dloubla do žeber: „Jakou pěknou holku?“ zeptala se temně.

„Právě teď čeká moje dítě,“ odpověděl a popadl ji do náruče. Kajuta měla dveře a okenice, ale kolem pořád chodili námořníci. To bohužel znamenalo, že musejí být velmi tišší.

„Pusť mě,“ řekla Lysia šeptem, když skončili. Byla bledá, a tak Maniakes poslechl rychleji než jindy. Několikrát polkla, ale nezvracela. Začala se oblékat. „Za chvíli si kvůli mému břichu už neužiješ. A bolí mě i prsa a tys je mačkal.“

„Promiň,“ řekl. Říkal to během každého jejího těhotenství a ona pokaždé věřila, že to myslí upřímně. Věřila tomu dostatečně na to, aby k němu byla milá a více než to. To je také dobré, myslel si. Bez ní by si připadal úplně osamělý, sám proti celému světu.

Za Gavdosem se ve vnitrozemí Klíče zvedaly hory. Thrax se krátce zasmál: „Vzpomínám si, jak jsem poprvé přistával s Obnovou v tomhle přístavu, Vaše Veličenstvo.“

„Ano> já také. Na to se mi nechce zapomenout,“ řekl

Maniakes. Tenkrát byl rebel a podařilo se mu získat na svou stranu část flotily, která právě vyplouvala z Klíče. A kdyby se mu nepodařilo získat i její zbytek, když připlul do Gavdosu, tak by byl Avtokratem Videssiánců stále Genesisos.

Maniakesova ústa se hoře stáhla do tenké čárky. Všechno, co Genesisos udělal, bylo hrozné, ale když Maniakes přebíral vládu nad Videssosem, náležela císařství ještě většina západního Videssosu a bůh s velkou a dobrotivou myslí se nemusel dívat na to, jak Makuránci přeplouvají přes Dobytčí Převoz a dívají se zblízka na hradby města Videssos hladovými očima.

Proklel Genesisia. V uplynulém půltuctu let strávil spoustu času proklínáním Genesisia. Ten nestoudný řezník mu nezanechal nic, na čem by mohl stavět.

A stále, už od doby, než se mu podařilo dostat Genesisiovu hlavu, si kladl otázku, která jej pronásledovala po celé dlouhé roky: „Dokážeš něco změnit k lepšímu?“ Zatím nemohl říci, že odpověď na tuto otázku zní ano.

Kormidelník vedl Obnovu podél přístavní hráze. Námořníci na ni naskákali a uvázali lana. Další instalovali lodní můstek, aby vojáci mohli pohodlně chodit tam i zpátky. Když Maniakes vystoupil na pevninu, připadal si, jako by připlul během zemětřesení: přístavní hráz se vlnila pod jeho nohama, nebo se mu to jen zdá? Po chvíli si uvědomil, že se země skutečně nehýbe, to jen strávil tak dlouhou dobu na moři, že jeho nohy odvykly kráčení po pevné zemi.

Námořníci z flotily Klíče už čekali, aby jej pozdravili. Malý, čiperný chlapík jménem Skitzas, který měl pověst agresivního nebojácného námořníka, zvolal salutující: „Vítejte, Vaše Veličenstvo, je dobré mít vás tady a ne tam,“ ukázal k západu.

Přál bych si být raději tam i se svou armádou, a ne tady,“ odpověděl Maniakes. „Ale podle zpráv, které se ke mně donesly, by to díky Sharbarazovi a Etziliovi asi nebyl dobrý nápad, že?“

„Obávám se, že máte pravdu, Vaše Veličenstvo,“ řekl Skitzas, „Kubraté to dělají chytře, ať je Skotos zatratí a pošle do země věčného ledu. Jejich monoxylly se nemohou rovnat galérám, o tom jsme je už tvrdě poučili. Proto se nesnaží s našimi loděmi bojovat. Jen se na nich přepravují do západního Videssosu, tajně, většinou v noci, a přivázejí odtud Makuránci k městu Videssos. Za chvíli jich bude spousta na břehu, kde nemají co dělat.“

„Makuránci nepatří ani najeden břeh Dobytčího Převozu,“ řekl Maniakes a Skitzas přikývl. Avtokrat pokračoval: „Co jste proti nim zatím podnikli?“

„Co se dá,“ odpověděl důstojník. „Skoro pořád potkáváme nějaké čluny na vodě a posíláme je ke dnu. Také jsme pátrali na břehu na sever a na východ od Videssosu a snažili se najít monoxylly, které se tam vyloďily. Spoustu jsme jich už spálili.“

„Zatvářil se kysele. „Problém je, že ty zatracené loďky je velmi snadné vynést z vody a někde schovat. Jakmile z nich sundají stěžně, a zbyde jen vydlabaný kmen. A ten se těžko hledá a my zatím neměli při pátrání právě moc štěstí.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. „Jsem rád, že jsem dostal tak přímou odpověď. Přesně takovou jsem potřeboval slyšet. To, co se děje u města, tedy nevypadá ani trochu dobře.“

„Ne, nevypadá, Vaše Veličenstvo,“ řekl Skitzas. „Jediné, co se nám zatím podařilo, je, že jsme zabránili celé flotile monoxyl přelout do západního Videssosu a přivést celou makuranskou armádu přes Dobytčí Převoz na jeden zátah. Ať mě vezme Skotos, jestli jsem měl někdy radost z toho, že jsem nepřítele zdržel, místo abych ho porazil, ale teď to tak bohužel je.“

„Chytili nás se staženými kalhotami,“ řekl Maniakes, což přinutilo Skitzase k zasmání. „To, že seje podařilo zdržet, se počítá. Báť jsem se, že se vrátím jen proto, abych viděl město dobyté.“

„Nechť to dobrý bůh nedopustí,“ kreslil Skitzas sluneční kruh nad svou hrudí. „Co pro vás teď mohu udělat, Vaše Veličenstvo?“

„Myslím, že Thrax všechno zařídí,“ řekl Maniakes. Admirál flotily rozdával rozkazy důstojníkům. Všechny instrukce

podával až do poledního detailu. Když měl šanci si něco předem připravit, neměl konkurenci.

Zanedlouho už dělníci začali nosit pytle s moukou

a fazolemi, sudy s nasoleným masem, láhve s vínem a další potraviny na paluby lodí Maniakesovy flotily. Další přinášeli kotouče smotaných lan, plachtovinu a další námořnické potřeby. Když slunce zapadalo, byla flotila vybavená lépe, než když opouštěla Lyssaion.

Západ slunce zbarvil mraky na západě do krvavá. Maniakes si toho povšiml. Nejprve mu to bylo lhostejné, ale pak se obrátil a podíval se k západu ještě jednou. Mraky na západě teď nějakou dobu neviděl. Byly snad předzvěstí oné bouře, kterou předpověděl Bagdasares?

Pokud ano, měl by přečkat bouři tady, v Cavdosu, a potom plout do města Videssos bez toho, aby riskoval poškození lodí? Přál si, aby si myslel, že odpověď na tuto otázku je ano. Ale měl silný pocit, že i kdyby tyhle mraky znamenaly bouři a on ji tu přečkal, stejně jej dožene jiná bouře, jakmile se vypraví na moře. Nic by čekáním nezískal a ztratil by čas, který měl teď cenu zlata.

„Pokračujeme v plavbě,“ řekl hlasitě. „Ať má být můj osud jakýkoliv, jdu mu vstříc, nebudu čekat, až ke mně přijde sám.“

Obnova nadsakoval a třásla se na vlnách, jako by byla pouhou hračkou ve vaně nějakého dvouletého dítěte, které vycáká všechnu vodu z vany na podlahu dřív, než je jeho matka umyje. Na Maniakesův obličej bubnoval déšť. Vítr skučel jako celá smečka hladových vlků.

Thrax na něj něco křičel. Admirál flotily stál hned vedle Maniakese, ale Avtokrat neměl ani ponětí o tom, co jeho námořní velitel říká. Déšť připlácl Thraxovy stříbrné vlasy k jeho lebce, takže vypadal trochu jako stará vydra.

Ať má být můj osud jakýkoliv, jdu mu vstříc. Maniakes si uvědomil nesmyslnost těchto slov. Zase byl příliš horlivý. Bylo snadné do teď zpětně vidět. Byly bouřky a bouřky. A on ve své nedočkavosti dostat se co nejdříve do města Videssos zavezl flotilu do té nejhorší bouře.

Thrax se znovu pokusil zakřičet na Maniakese, ale ať už křičel cokoliv, zaniklo to v řevu hromu, který hřměl Maniakesovi v uších. Obnova byla vehnána do mezery mezi dvěma vysokými vlnami. Spadla mezi ně hodně strmě, protože vlny byly opravdu obrovské. Maniakes zavrával, ale dokázal se ještě udržet na nohou. Thrax stál zpřímá bez nějakého viditelného úsilí o udržení rovnováhy. Bez ohledu na své slabé stránky, byl to pravý námořník. Daleko na pravoboku bojovala s bouří další galéra. Veslaři se snažili držet příď po větru a jet tak rychle, jak to jen půjde, stejně jako ti na Obnově. Ale v tu chvíli se Maniakes pramálo staral o rychlost flotily. Všechno, co teď chtěl, bylo, aby zůstali na vodě, dokud se bouře nepřežene a nebude řádit v nějaké jiné části Moře Námořníků. Někde nad těmi šedými bouřkovými mraky svítilo Phosovo slunce, hlavní symbol boha s velkou a dobrou myslí. Doufal, že se dožije toho, aby mohl tento symbol ještě spatřit.

Náhle, bez jakéhokoliv varování, se jedna z dalších galér rozlomila v půli. Jedna z těch obřích vln ji musela nadzvednout tak, že se loď na vrcholu vlny vlastní vahou přepůlila. Loď, která byla téměř stejná jako Obnova, se během necelé minuty změnila v potápějící se vrak. Obě poloviny trupu se téměř okamžitě naplnily vodou. Tu a tam bylo lze zahlédnout muže rozptýlené po hladině, jak se snaží chytit nějakého kusu dřeva odpadlého ze zničené galéry, aby se alespoň na chvíli udrželi nad hladinou.

Maniakes ukázal směrem k nim a zakřičel na Thraxe: „Můžeme je zachránit?“ Nejprve se mu zdálo, že jej admirál neslyšel. Ale pak se Thrax vydal k zádi a začal rvát na muže, kteří ovládali kormidlovací vesla, a ukazovat ke zbytkům potopené galéry.

Muži na Maniakesově vlajkové lodi se přivázali k zábradlí, aby se také nestali obětí živlu, a pak hodili dolů lana v naději, že se někdo z námořníků ve vodě dokáže zachytit. Některým se to skutečně podařilo a ti pak byli z vody, která si chtěla vzít jejich životy, vytaženi.

Ale někteří muži z posádky potopené lodi nemohli být zachráněni, přestože námořníci z Obnovy dělali, co mohli. Jeden nešťastník se pustil ráhna, které jej drželo na hladině, aby se mohl chytit lana, ale v tu chvíli ho smetla vlna. Zmizel pod hladinou. se!“

„Vynoř se!“ křičel na něj Maniakes. „Proklatě, vynoř

Ale muž se již nevynořil. Dalším mužům vlny vyrvaly z rukou to, čeho se drželi, aby zůstali nad hladinou, ještě dřív, než se k nim Obnova dokázala přiblížit natolik, aby se mohli zachránit na její palubě. Maniakes zasténal pokaždé, když to uviděl. A navíc věděl, že další námořníci - mnoho námořníků — se už utopilo.

Vlna se rozbila o bok Obnovy. Na chvíli si už myslel, že galéra dopadne podobně jako loď, jejíž muže zachraňovali.

Dřevo, z něhož byla loď postavena, zapraskalo. Další velká vlna zasáhla galéru, i jeho. Stěna vody jej srazila, smýkla s ním přes celou palubu a tvrdě jím uhodila o zábradlí. Začal přepadávat do zpěněného řvoucího moře.

Chytil se zábradlí. Jednou rukou je ovinul. Držel se jako klíšť, protože dobře věděl, že by nepřežil ani minutu, kdyby se pustil.

Za zápěstí ho uchopila čísi ruka. Námořník se stříbrným kroužkem v uchu jej vytáhl zpátky na palubu Obnovy. Něco na něj přitom křičel. Vítr a burácení mu však odtrhlo slova od úst. Pak mu námořník podal kus lana. Maniakes přivázal jeden konec k zábradlí a druhý si uvázal kolem pasu. Když tak učinil, zahrozil pěstí směrem k nebi, jako by je vyzýval, aby rozpoutalo ještě větší peklo.

A zdálo se, že nebe tuto výzvu přijímá. Vítr foukal ještě ostřeji než předtím. Bičovaly je nekonečné proudy deště. Jen podle chuti vody, která dopadala na jeho tvář, podle toho, jestli byla slaná nebo sladká, dokázal Maniakes určit, zda na něj přší, nebo jej skrápějí vlny.

Námořník ukázal dolů z paluby. Zmítaly se tam kusy potopené lodi a několik mužů. Maniakes chtěl začít křičet, aby byla spuštěna další lana, ale nakonec jeho slova zůstala nevyřčená. Tihle nešťastníci už zřejmě krácejí k mostu rozdělení, kde se rozhodne, zda jejich duše budou pokračovat dolů do Skotosova ledového pekla, nebo do věčnosti zalité

Phosovým světlem.

Maniakes se otočil k jihovýchodu a podíval se ke Klíči. Nebylo vidět moc daleko, ale před chvílí zahlédl Sykeotu. Nemyslel si, že by mohli být roztříštěni o pobřeží, ale zároveň si uvědomil, že si tím nemůže být jistý a že by pobřeží patrně uviděl moc pozdě na to, aby se ještě mohl vyhnout katastrofě.

Lysia se vypotácela z kajuty a Maniakes se k ní rozběhl, horlivě gestikulující rukama, aby se vrátila dovnitř. Ukazoval na lano, které měl uvázané kolem pasu. Lysia přikývla, vrazila mu do ruky hrnec, do kterého se předtím vyzvracela, a vrátila se do kajuty.

Vylil hrnec do moře. Jako všechno ostatní, byl i obsah hrnce ihned rozptýlen a odfouknut pryč. Byl tak promočen, že se ani necítil být mokrá. Bylo to spíše, jako by byl ponořen do koupele. Uprostřed léta byly dešť i mořská voda teplé, za což Maniakes v té chvíli děkoval bohu. Jedna z nákladních lodí s širokým kýlem, která vezla vojáky, plula kolem nich. Byla ponořena hlouběji než měla, nikdo totiž pořádně neurčil, kolik vojáků se na ni může nalodit. Maniakes drmolil modlitbu, aby tato loď zůstala zachována.

Thrax se vrátil zpět na příd. Admirál pohrdl lanem, kterým by se přivázal. Maniakes si pomyslel, že to je bláznovství, ale neřekl nic: nebyl Thraxova chůva. Raději zakřičel ze všech sil: „Jak dlouho bude ještě tahle bouře trvat?“

„To nevím, Vaše Veličenstvo,“ zakřičel admirál. Maniakes jej na první pokus neslyšel. Když se Thrax ujistil, že Avtokrat zachytil jeho první větu, zkusil to s další: „Možná, že odezní se soumrakem.“

„To by bylo dobré,“ řekl Maniakes a několikrát to musel zopakovat. „Jak dlouho ještě zbývá do soumraku?“

„Ať mě Skotos uvězní ve věčném ledu, jestli tohle vím,“ ukázal Thrax na nebe. Bylo všude šedivé a ošklivé, posílalo dolů proudy deště. Jediný způsob, jak by mohli vědět, jestli se blíží soumrak, byl podle toho, jestli je nebe tmavé. Tedy lépe řečeno tmavší.

Navíc Thrax nemohl slíbit, že bouře skutečně skončí se soumrakem. Maniakes tedy musel čekat neurčitě dlouho na něco, co se vůbec nemuselo stát. Přál si, aby měl nějakou jinou možnost. Ale jediná alternativa, která jej napadla, byla utopit se okamžitě. Ve srovnání s tím bylo čekání přece jen lepší.

Nedaleko sjel z nebe blesk. Purpurové zabarvení nebe nahnalo Maniakesovi strach. Blesk klidně mohl zasáhnout Obnovu. Avtokrat na to nechtěl raději ani pomyslet.

Snažil se nemyslet na nic. Za bouřky mu nedělalo přemýšlení dobře. Byl jen jedním z ustrašených zvířat tady, který se snaží uniknout před silami přírody. Na suché zemi, mezi svými vojáky, si mohl připadat jako pán všech, kterým vlád. Ale tady vládl jen velmi málu a neměl kontrolu nad ničím.

Po chvilce za ním přišel ze své kajuty Rhegorios. Námořník mu podal bezpečnostní lano, které Sevastos přijal s jistou nechutí.

„Myslel jsem, že budeš tady na palubě celou dobu,“ řekl Maniakes. „Jsi vždycky celý žhavý do dobrodružství, jako je tohle.“

Jeho bratranec se zašklebil: „Blil jsem, až se mi vnitřnosti obracely naruby, pokud to skutečně chceš vědět. Vždycky jsem si myslel, že jsem celkem slušný námořník, ale nikdy jsem nezažil nic, jako je...“ místo dokončení věty se Rhegorios nahnul přes zábradlí. Když záchvat odezněl, řekl: „Kdyby mi tak nedávali to proklaté lano! Teď kvůli tomu nemůžu skočit do moře!“ „No, to není tak špatné,“ řekl Maniakes. Rhegorios se na něj usmál a pak začal znovu zvracet.

Maniakes se pokusil mu odhrnout vlasy z obličeje.

„Stmívá se?“ zeptal se Rhegorios, když zase mohl mluvit. „Nebo umírám?“

Maniakes už nějakou chvíli vůbec nekoukal na nebe, protože stejně začal mít pocit, že den nikdy neskončí. Teď však vzhlédl. Nebe bylo tmavší. „Thrax říkal, že by bouřka možná mohla odeznít, až přijde noc,“ zakřičel s nadějí v hlase, překřikujíc řev větru.

„Doufejme, že má Thrax pravdu.“ Rhegoriův těžce zkoušený žaludek se znovu vzbouřil. Tentokrát z Rhegoria nic nevyšlo, ale vypadal tak ztrápeně, jako by vyzvracel slona. „Nesnáším dávení na sucho,“ řekl a dodal: „Bohužel je to jediné, čemu se v mém případě dá říkat suché.“

Voda odkapávala z jeho vousů, ze špičky nosu i z vlasů, z nohavic jeho kalhot a také z loktů, kdykoliv ohnul ruce. Maniakes, který byl na palubě po celou dobu bouře, byl ještě mokřejší, ale rozdíl nebylo příliš znát. Na moře se teď rychle snášela tma. Dešť se zmínil a vítr zeslábl. „Děkujeme dobrému bohu, chlapi,“ řval Thrax na svoji posádku.

„Myslím, že jsme z nejhoršího venku!“

Několik námořníků to vzalo doslova a začali odříkávat zdravice Phosovi, nebo se modlili a vzdávali díky bohu s velikou a dobrotivou myslí. Také Maniakes mumlal modlitbu, ve které zčásti děkoval, hlavně však prosil, aby bouře už byla opravdu definitivně pryč a aby se s ránem nevrátila.

„Zažehněte pochodně, chlapi,“ křičel Thrax. „Pojďme se podívat, jestli nemáme nějaké muže v moři!“

Maniakes by se býval vsadil, že suchá pochodeň nebo cokoliv jiného, co by mohlo svítit, nebude v tu chvíli na Obnově k dispozici. Ale tuhle sázku by prohrál. Přesto že byla tma, ne jeden námořník spěchal pro pochodně, zabalené v naolejované plachtě. A kuchař měl hrnec s uhlíky, které stále udržoval žhavé. Thrax vzal zažehnutou pochodeň a zamával s ní dopředu a dozadu.

Na hladině Moře Námořníků se rozhořily pochodně jedna po druhé, některé blízko, jiné tak daleko, že bylo těžké říci, zda jejich světlo pochází skutečně od lodí na horizontu, nebo jde o světlo hvězd. Ale na nebi hvězdy nebyly, nebe bylo pořád plné mraků. Lodě, které přežily bouři, připlouvaly jedna k druhé. Muži z palub na sebe křičeli, aby zjistili, které lodě se zachránily, a které chybí. „Není to tak zlé, jak to vypadalo, Vaše Veličenstvo,“ řekl Thrax, když se přiblížila půlnoc. „Zítra se k nám připojí další lodě a některé, které voda odnesla moc daleko na to, aby posádka zahlédla světlo našich pochodní, se možná dostanou přímo do města Videssos. Ne každou loď, která tu není, jsme ztratili nadobro.“

„Ano, tomu rozumím,“ řekl Maniakes. „A některé, jako třeba támhleta“ - ukázal přes příd Obnovy - „zase nemohou zapálit louče, protože jim nezbyl oheň. Myslím, že je to Phosův zázrak, že tolik našich lodí bylo schopno zažehnout po

tom všem světla. Ale stejně...”

Me stejně. V jakémkoliv kontextu bylo v těch slovech něco zlověstného, něco, z čeho byly cítit ztracené poklady, ztracené naděje. Tentokrát se za nimi skrývaly potopené lodě, utonulí muži, mrtvá zvířata - tolik ztrát bez naděje na to, aby byly nějak nahrazeny.

Maniakes se snažil vyčíslit své ztráty, přihlížejíce k tomu, co mu řekl Thrax. Nakonec se dostali k tomu, že ztratili přibližně čtvrtinu flotily, se kterou opouštěli Lyssaion. Ale Maniakes doufal, že ne všechny lodě, které Thrax označil za chybějící, jsou opravdu ztraceny.

„Když už se bavíme o ztracených lodích,“ řekl Maniakes a zívá, „kde se vlastně nacházíme my?“ Znovu zívá - teď, když bouře konečně utichla, si uvědomil dvojnásob, jak moc je unavený.

„K ledu se mnou, jestli to vím přesně, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Thrax. „Až přijde ráno, poplujeme na sever a až uvidíme zemi, přistaneme a zjistíme, kde jsme a jak daleko to ještě je do města Videssos.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes mírně. Nebyl námořník, ale plavil se po moři již tolikrát, že dobře věděl, že navigace je umění stejně náročné jako například magie. To, že věděli, jak zjistit, kde jsou, bylo skoro stejně dobré, jako přímo vědět, kde se právě nacházejí.

Odvázal lano, které bylo stále připevněno k jeho pasu; bylo tam tak dlouho, že úplně zapomněl, že je přivázaný. Teď, když kráčet do kajuty, už nehrozilo nic, palubou Obnovy pod jeho nohama pohupoval jen mírný vánek. Otevřel dveře, tak tiše, jak to jen šlo. Rytmus Lysiina měkkého oddychování byl stále stejný. Ulehl v mokrých šatech na mokrou postel a usnul.

Vzbudily jej sluneční paprsky dopadající na jeho tvář. Na chvilku si to vychutnával a vzpomínal na mraky, které včera zakryly západ slunce. Potom se poznamenal Phosovým slunečním znamením. Nic mu teď nebylo milejšího než slunný den.

Stále v mokrých šatech vyšel na palubu. Námořníci byli zaneprázdněni odstraňováním škod, které způsobila bouře.

Nejvíce to odnesly potrhane plachty - sice je svinuli dolů, když začalo hřmět, ale ne dost rychle.

Thrax ukázal k severu: „Támhle je země, Vaše Veličenstvo. Jestli si dobře vzpomínám, tak podle tvaru pobřeží nejsme od hlavního města tak daleko, jak jsem si myslel.“

„To je dobře,“ řekl Maniakes. „Moc dobře.“ Pak na moři zahlédl malé plachetnice, přímo mezi pobřežím a jejich flotilou.

Ukázal tím směrem: „Podívej se. Všichni rybáři, kteří se včera neutopili, jsou dnes zase na moři.“

„Kde, Vaše Veličenstvo?“ Thrax si zatím plachetnic nevšiml. Akdyž je uviděl, odfrkl si: „Tohle nejsou rybáři, Vaše Veličenstvo, to jsou ty proklaté monoxylly, ano, jsou to ony.“ Jeho hlas zesílil do zařvání: „Připravte se na bitvu!“

V.

Flotila by mohla být jen velmi těžko připravena na bitvu méně, než byla poté, co prošla bouří, která předchozího dne zuřila na Moři Námořníků. Všechno, co teď Thrax a Maniakes potřebovali, bylo doplout do města Videssos a vyložit vojáky a koně a dopřát si trochu času a klidu na to, aby se rozhodli, co udělat dál. Ale znovu - jako už tolikrát se Avtokratovi nedostalo toho, co si přál. Tentokrát se o to postarali Kubraté v jejich člunech vyrobených z jednoho kmene.

„Vrhače nám asi nebudou k ničemu,“ vrčel Thrax, ukazující na stroj upevněný na boku Obnovy. „Provazy asi budou tak promočené, že to nebude fungovat.“

Maniakes hned neodpověděl. Až do této chvíle vlastně ještě nikdy neviděl žádnou z těch lodí, ve kterých se Kubraté už po léta plavili k břehům jeho země. Shledal, že jsou daleko elegantnější než naznačoval jejich název. Všechny byly skutečně vytesány jen z jediné klády, ale Kubraté k jejich výrobě zjevně používali jen skutečně gigantické stromy. Některé z lodí byly skoro stejně dlouhé jako Obnova, i když samozřejmě pojal daleko méně mužů. Kromě plachet, které byly vyrobeny z kůže, měly monoxylly také vesla a pohybovaly se překvapivě rychle.

Videssiánských lodí si všimly dříve, než byly samy spatřeny, nebo přinejmenším v tu samou chvíli. Maniakes si myslel, že se dají na útěk. Ale ony místo toho pluly k Videssiáncům. Jejich pádla se zvedala a znovu klesala do vln. Ano, byly skutečně hodně rychlé. „Dobrá, potopíme je,“ řekl Maniakes. Tentokrát Thrax neodpověděl hned. Vypadal rozhodně ustaraněji, než by si Maniakes přál. Nakonec řekl: „Vaše Veličenstvo, nebojím se o galéry. Ale náklad, to už je trochu jiná otázka.“

Začal vykřikovat rozkazy. Trubky zněly ozvěnou a posílaly jeho instrukce na další lodi. Galéry pluly k méně pohyblivým i hůře chráněným lodím, které jim stály v cestě do hlavního města císařství.

„Možná bychom je měli nechat nalodit se na palubu některé z lodí, které vezou naše oddíly,“ řekl Thrax. „Myslím, že by toho brzy litovali.“

„Na tom něco je,“ souhlasil Maniakes, ale ani jeden z nich to nemyslel vážně. Maniakes to vyjádřil za oba: „Spousta věcí by se při tom mohla pokazit. Mohli by mít štěstí, třeba by se jim podařilo založit na palubě oheň...“ „No, to by dnes nebylo zrovna snadné,“ řekl Thrax. „Fošny jsou po včerejší bouři nasáklé vodou. Ale máte pravdu, Vaše Veličenstvo, může se to stát.“

Jedna z galér, s vesly tepajícími hladinu, se blížila k monoxyle. Kubratům se však nejen podařilo vyhnout se beranidlu s bronzovým kováním, které bylo upevněno na boku videssiánské lodi, ale ještě zasypali galéru sprškou šípů. Jeden z námořníků spadl do vody.

Další loď z jednoho kmene plula podél galéry vezoucí koně. Kubraté se nepokusili dostat se na palubu, ale znovu jen stříleli šípy.

Thrax na tuhle monoxylu ukázal: „Jsou tak zaneprázdněni tím, co právě dělají, že vůbec nedávají pozor, co děláme my.“

Zakřičel na šéfa veslařů: „Zvýšit tempo! Maximální rychlost!“

„Ano, pane,“ odpověděl muž. Buben, který udával tempo veslařům, zrychlil frekvenci úderů. Veslaři zareagovali. Brázda

za lodí zmohutněla a zpěníla se. Thrax běžel na zád, kde převzal jedno z kormidelních vesel a křičel rozkazy na muže u dalších.

Maniakes zase běžel na příď. Nebyl v námořní bitvě od té památné srážky ve vodách u města Videssos, která mu umožnila vniknout do města. Nebylo to jako bojovat na zemi. Lodě sice vezly skupiny mužů, ale samy o sobě byly v této hře j ednotlivými kameny.

Obnova se přiblížila na necelých padesát metrů, když si Kubraté všimli, že se na ně galéra řítí. Maniakes slyšel jejich výkřiky hrůzy, když je Kubraté na poslední chvíli spatřili. Opřeli se prudce do vesel a dělali, co bylo v jejich silách, aby unikli špičatému, od mořské vody nazelenalému hrotu na přídi galéry, který mířil přímo na ně.

Co bylo v jejich silách nestačilo. Předtím trochu zpomalili, aby zůstali po boku pomalé nákladní lodi, a teď potřebovali na zrychlení trochu času. Času, který nedostali. Thrax měl výtečný odhad pro míření a časování. Beranidlo trefilo monoxyla ve chvíli, kdy se malinko natočila ke galéře bokem.

Hrot ovšem neudělal do monoxyla díru, jakou by jistě prorazil do videssiánské lodi. Místo toho se Obnova nadzvedla a na menší kubratskou loď najela. Přitom ji stlačila pod sebe a nakonec rozdrtila. Náraz málem smetl Maniakese do moře. A co se stalo s Kubraty?

Na hladině se objevilo několik hlav, ale bylo jich překvapivě málo. Kubraté byly fantastičtí jezdci na koních, ale Maniakes ještě neměl příležitost přemýšlet, kolik z nich umí plavat. Odpověď na tuto otázku se zdála být ne mnoho. Někteří, ať už plavat uměli nebo ne, se teď drželi polámaných vesel nebo jiných zbytků vraku.

Videssiánští námořníci na Kubraty ve vodě vystřelili pár šípů. Podle toho, co Maniakes viděl, se trefilo jen několik z nich. Ale to nevadilo. Kubraté se stejně buď utopí, neboje vytáhne nějaká videssiánská loď, až bude po boji. Možná, že by měli dát přednost utonutí.

„Výborně,“ řval Thrax. „Dobrá práce! A teď pojďme

dostat další!“ Řídil Obnovu k nejbližší monoxylo. „Jedeme, ať veslaři udržují rychlost!“ dodal. Dunění bubnu nezpomalovalo.

Narozdíl od videssiánské flotily přečkali Kubraté bouří na souši, takže jim nečinilo nejmenší potíže rozdělat oheň. A také se už objevilo několik kubratských lodí poblíž další videssiánské nákladní galéry a kouřové čáry v těch místech prozradily, že jejich posádky se pokoušejí střílet na galéru zapálené šípy.

Maniakes by si býval přál vidět, jak se tam situace vyvíjí, ale Obnova už směřovala za monoxylou, kterou Thrax zvolil jako svůj nový cíl. Tahle monoxyla ovšem nebyla tak neopatrná jako ta první a Kubrat, který jí velel, dělal všechno, co mohl, aby Maniakesově lodi unikl. Malá kožená plachta byla napnuta větrem a vesla tepala vodu ve zběsilém rytmu, vždyť nomádi bojovali o život.

„Připravte se na náraz!“ Tentokrát byl Thrax natolik ohleduplný, že zakřičel varování několik sekund před tím, než jeho galéra najela na monoxyla. Maniakes se přesto zapotácel, když plachetnice najela na nepřátelskou loď. Ta však nebyla rozdrcena tak rychle, neboť rozdíl rychlostí obou lodí byl tentokrát menší.

Kubraté však znovu napadali do vody a znovu se většina z nich rychle utopila. Ale několik z nich se dokázalo zachytit prken na trupu Obnovy a začalo šplhat vzhůru na palubu. Kapala z nich voda a podle výrazu v očích byli napůl omráčení. Ale žádný z nich nevypadal na to, že by se chtěl vzdát. U pasů měli meče. Vytáhli je a běželi proti videssiánským námořníkům. Jeden z nich zamířil přímo kManiakesevi.

Ten byl tak překvapený, že nechal svůj meč v pochvě tak dlouho, že bylo málem pozdě. Vytrhl zbraň v poslední chvíli, aby stačil odvrátit úder na hlavu. Kubrat poté zkusil nízký úder, směřující na Maniakesovu holaň. Avtokrat úder znovu odvrátil a vyrazil do protiútku. Ten chlapík možná nebyl nejlepším šermířem, ale energie měl za tři.

Jeden z námořníků ležel na palubě a křičel. Ostatní bojovali s Kubraty na meče i kyje. Jakmile pominulo první překvapení z toho, že se nepřítel dostal na palubu,

uvědomili si Videssiánci, jak počtem Kubraty převyšují. Poté už boj na palubě netrval dlouho.

Někdo udeřil Kubrata, který bojoval s Maniakese, kyjem. Muž zavrával. Maniakesův meč mu proklál břicho.

Avtokrat pootočil zápěstím, aby jeho rána byla určitě smrtelná. Kubrat padl. Nevydal ani hlásku a ani se nesvíjel. Rána kyjem do hlavy jej musela omráčit a zařít mu tak lehkou smrt.

Byl téměř posledním z útočníků, kteří ještě stáli na nohou. Maniakes vytáhl svůj meč a potom vzal Kubrata za paty a řekl námořníkovi, který vetřelce omráčil kyjem: „Pojďme hodit tu mršinu přes palubu.“ Kubratovo tělo zblůnklo do Moře Námořníků.

Thrax ukázal přes zád: „Sakra, ti všiví bastardi přece jen jednu zapálili!“ křičel. Přesto, že dřevo lodí bylo nasáklé vodou, jedna z nákladních galér hořela. Videssiánští vojáci i námořníci skákali do vody. Stejně jako před chvílí Kubraté z rozdrcené a potopené monoxyla se snažili chytit čehokoliv v dosahu, co by je udrželo nad hladinou.

„Mám je nabrat na palubu, nebo budeme pronásledovat nepřitele, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Thrax. Monoxyla, které zatím nestihli potopit, měly zjevně nerovného boje s videssiánskými galérami už dost. Poháněny větrem v plachtách i vesly se co nejrychleji vzdalovaly k východu. Maniakes nezaváhal ani na vteřinu. „Vylovíme naše muže,“ prohlásil, „a potom zamíříme k hlavnímu městu. Kubraté ať jdoukledu, necháme je jít.“

„Dobře, Vaše Veličenstvo,“ řekl Thrax. Vyštěkl potřebné rozkazy a potom se obrátil zpátky k Avtokratovi se zmateným výrazem ve tváři:

„Obvykle si přejete nepřitele dorazit, když je šance.“

„Ano, obvykle.“ Maniakes sváděl tvrdý vnitřní boj, aby nedal najevo, že je Thraxovou nechápatostí podrážděný. Thrax měl někdy problém dohlédnout si na špičku nosu.

„Ale teď je nejdůležitější, abychom se dostali do města Videssos co nejdříve. Nechceme přece, aby padlo do rukou nepřátel. A monoxyla pluly přesně opačným směrem. Neztrácejme čas tím, že bychom je pronásledovali.“

„Aha,“ řekl Thrax. „Když mi to vysvětlíte takhle, tak to hned má smysl, že?“

Když Thrax dostal úkol postarat se o muže, kteří byli nuceni naskákat před požárem do vody, zvládl jej přinejmenším stejně dobře jako kdokoliv jiný. Hodně vojáků bylo ztraceno, někteří se utopili dříve, než k nim dorazili zachránci, ale hodně jich bylo z moře vytaženo. Mohlo to rozhodně být horší. Kolikrát si tohle už Maniakes říkal, když jej stihla nějaká nepřízeň osudu?

Bagdasarova kouzla neukázala žádné další nebezpečí, kromě bouře a útočících lodí. Snad to znamenalo, že teď již snadno dospějí do města Videssos, když se již vypořádali jak s bouří, tak s Kubraty. Ale možná, že se jen Bagdasarovi třásly při kouzlení ruce. Ať tak či tak, Maniakes očekával, že se brzy dozví, zda jej na jeho cestě do Videssosu ještě čekají nějaké potíže.

Poblíž hlavního města se toho dne žádné lodě vyrobené z jediného kmene neobjevily. O to se postarala flotila, která měla základnu ve videssoském přístavu. Ale z paluby Obnovy viděl Maniakes četná ležení nomádů přímo za dvojitými hradbami hlavního města císařství. To jej užíralo, zvláště když věděl, že makuranští technici naučili Kubraty stavět obléhací stroje. Odted' nebylo již žádné videssiánské město bezpečné.

Vojáci nahoře na hradbách propukli v jásot, když na vysokém stěžni Obnovy uviděli vlající císařskou zástavu. Maniakes si nenalhával, že všechnu tu radost způsobil on osobně. Vždyť vzal do Makuranu ty nejlepší vojáky, které císařství Videssos mělo. Když je teď přivezl zpátky, je pravděpodobnější, že se podaří město Videssos udržet. Kdyby on sám byl obráncem na městských hradbách, radoval by se z jejich příjezdu úplně stejně.

„Co nejvíce lodí zakotvíme v malém přístavu v palácové čtvrti,“ řekl Thraxovi. „Včetně Obnovy.“

„Dobře, Vaše Veličenstvo,“ řekl námořník, horlivě přikyvující. „Zbytek hodláte poslat do neorhesiánského přístavu na severu?“

„Ano, přesně tak,“ přisvědčil Maniakes.

„Až přistaneme v tom malém přístavu, budete moci

zjistit, co se děje v Acrossu,“ řekl Thrax, jako by jej ta myšlenka právě napadla. A také jej pravděpodobně teprve napadla, což nijak nepotěšilo Maniakese, který byl zvyklý promýšlet věci dopředu. Thrax samozřejmě mohl být jedním z těch, kteří nepřemýšlejí dopředu vůbec, koneckonců, taková je spousta mužů. Ale v tom případě by neměl být admirálem flotily.

Vypadalo to, že v Acrossu je živo. Nad hedvábným stanem který byl bohužel mimo dostřel vrhačů upevněných na palubách galér, vlála vlajka s rudým makuranským lvem. Ano, Abivard zřejmě dobře věděl, jaká je vzdálenost jejich dostřelu, vždyť strávil na té z videssiánského pohledu špatné straně Dobyččího Převozu již mnoho času.

Maniakese zajímalo, jestli makuranský maršál zůstal na západním břehu Dobyččího Převozu, nebo jestli jej již Kubraté převezli přes úžinu, aby mohl posoudit pevnost hradeb hlavního města císařství na vlastní oči. A snad ještě více začalo Avtokrata zajímat, na které straně Dobyččího Převozu se nachází Tzikas. Ještě než jej Tzikas zradil, býval generálem videssiánské armády. A dobrým generálem. A jestli někdo znal slabiny městských hradeb — byly-li vůbec jaké — pak to byl právě Tzikas.

Také Makuránci si všimli císařské zástavy, když se Obnova přiblížila k břehům Acrossu, aby se Maniakes mohl na nepříteli podívat zblízka. Kletby, kterými Makuránci zasypávali vlajkovou loď, byly stejně náruživé jako předtím projevy radosti Videssiánců nahradbách. Makuranský tábor byl mnohem blíže k Dobyččímu Převozu než kdykoliv dříve, když Makuránci táhli do Acrossu. Proto bylo více než jasné, že mají v úmyslu přejít přes úžinu a dostat se přímo k městu Videssos. Domnívali se, že mohou přeplout a dostat se k cíli, kterého jim bylo velmi dlouho odepřeno dosáhnout.

„To se ale pletou,“ mumlal si Maniakes. Jenže říci tohle a dokázat to, to byly dvě odlišné věci. Maniakes se obrátil k Thraxovi: „Jed' do přístavu. Tady už jsem viděl dost.“

Maniakes se svým otcem, Rhegoriem a Symvatiem prošli Stříbrnou branou vnitřní zdi hradeb města Videssos a kráčeli k nižší vnější hradbě. „Při bohu s velkou a dobrotivou myslí, nosiči slunečníků se zlobí, protože jsem je nenechal jít sem na hradby s námi,“ řekl, sám rozhněván. „To by bylo přesně to, co teď potřebujeme, nemyslíte? Ukázat Kubratům, na koho mají střílet.“

„To je přesně ten typ hlouposti, se kterou se na bitevním poli nesetkáš,“ souhlasil starší Maniakes. „Nemám ti za zlé, že opouštíš Videsoss, kdykoliv jen můžeš, synu. Nemusíš s sebou ale brát idioty, kteří nevědí, co je třeba dělat.“

„Ne, to ne,“ řekl Avtokrat. To, že mohl uniknout z kostnatějším ceremoniálům císařského dvora, bylo jedním z důvodů, proč rád opouštěl město Videssos. Povšiml si, že jeho otec nezmínil ten druhý důvod. Také starší Maniakes totiž nesouhlasil s jeho sňatkem s Lysii, ale přinejmenším, stejně tak jako většina lidí ve městě, byl ochotný o tom nemluvit. Masivní křídla Stříbrné brány ve vnější hradbě byla zavřena. Ještě masivnější tyče, které držely bránu zavřenou, byly na svém místě v obřích železných držácích. Za bránou byla navíc spuštěna železná mříž. Nahoře nad ní byly smrtící otvory, kterými mohli obránci lít na hlavy útočníků vařící vodu nebo sypat rozpálený písek. Kdyby byl Maniakes obléhajícím a ne obléhaným, asi by se útokem na Stříbrnou bránu nenamáhal.

Ale jestliže Makuránci skutečně naučili Kubraty stavět a používat obléhací stroje, možná nebudou muset útočit na bránu. Mnohem spíše se pokusí prorazit opevnění někde, kde není tak silné. Pokud mají alespoň trochu inteligence, tak musí udělat přesně tohle. I když -kdo může s jistotou říci, co se nakonec vylihně Etiliovi v hlavě? Maniakes si říkal, že to nejspíš neví ani sám Etilios.

Avtokrat stoupal po kamenných schodech k ochozu na hradbách. Jeho otec, bratranec a strýc jej následovali. Snažil se stoupat pomalu s ohledem na staršího Maniakese a Symvati, ale když dosáhli ochozu, dýchali přesto oba těžce.

Maniakes se zahleděl k táboru Kubratů, který se rozprostíral nedaleko. Etilios se rozhodl rozbít svůj stan přímo proti Stříbrné bráně, hlavnímu vstupu do města Videssos. Standarty z koňských oháněk, které označovaly jeho stan, byly nezaměnitelné. Skoro stejně nezaměnitelná byla i vlajka hned vedle. Bílá a červená. Maniakes nemohl rozeznat makuranského lva, ale určitě tam byl.

Kubraté jezdili za příkopem, který zvenku kopíroval hradby, sem a tam. Nic zvláštního nepodnikali: neviděl, že by například některý z nich střílel šípy na Videssiánce bránící město. Ale byli dostatečně ostražití na to, aby si Maniakes uvědomil, že výpad proti nim by nebyl dobrý nápad.

„Jak jsme vybaveni obilím?“ zeptal se Maniakes. Podíval se přes rameno zpět. Vnitřní hradba města Videssos před ním skrývala domy. Ale stejně mohl cítit, jaký tlak na něj vyvíjí odpovědnost za mnohopočetnou populaci jeho obyvatel. Kolik Udí vlastně ve městě žije? Štoto tisíc? Čtvrt milionu? Dvakrát tolik? Tohle nevěděl, ani přibližně. Ale co věděl, bylo, že ať už je obyvatel ve městě, kolik chce, všichni potřebují jíst. A potřebují jíst pořád.

„Nemáme nějak hrozivý nedostatek,“ řekl Symvatos. „Sýpky byly celkem plné, když začalo obléhání, a pak se nám podařilo dostat sem další zásoby z jihu a východu, kam se Kubraté zatím nedostali. Vydržíme... nějaký čas.“

„JZeleží také na tom, jak dlouho vydrží Kubraté tam venku,“ ukázal starší Maniakes k Etziliovu táboru. „Kde vezmou jídlo, až zkonzumují všechno, co tady najdou?“

„Budou hladovět, nebo půjdou domů,“ řekl Rhegorios. „To jsou jediné dvě možnosti, které mají.“

„To jsou dvě možnosti z těch, co mají,“ poopravil jej Maniakes a Rhegorios se zatvářil zmateně. Proto, ač si přál, aby to nemusel vysvětlovat, Avtokrat dodal: „Také se mohou pokusit prorazit do města. Pokud se jim to podaří, nebude už záležet na tom, kolik obilí máme, nebo kolik jídla zbývá jim. Jestli se sem dostanou, tak vyhráli.“

Rhegorios přikývl a byl neobvykle vážný. „Viš, bratranče“ — tentokrát k oslovení ani svým ironickým způsobem nepřidal tituly — „že tohle mě vůbec nenapadlo? Přes všechnu tu sůu, kterou nashromáždili za hradbami, mám potíže uvěřit, že by se mohli dostat do města.“

„Nikomu z nás se tomu nechce věřit,“ řekl starší Maniakes. „A nevím, jestli je to dobře nebo špatně. Je dobré, jestli mají Kubraté pochybnosti tam, kde jsme si my jistí. Ale jestli něco zanedbáme jen proto, že víme, že město Videssos ještě nikdy nepadlo a oni jsou celí žhaví to poprvé prolomit, tak bude zle.“

„Ano, to je pravda,“ řekl Maniakes. „Zatím se nepokusili bořit hradby?“

Jeho otec zavrtěl hlavou: „Ne. I když nejsou pořád tak neškodní jako dnes. Přijedou třeba na dostřel luků a střílejí po našich vojácích na hradbách. Ale poslední dobou to moc nedělali. Je to, jako kdyby... čekali.“

„A my víme, na co čekají,“ řekl Avtokrat zachmuřeně. „Čekají, s čím přijedou Makuránci, a jakou pomoc pro ně budou představovat. A takoví pečenáci jsou zatraceně dobří v tom, co dělají. Přál bych si, aby tomu tak nebylo, ale vědí o obléhání to samé co Videssiánci.“

„Abivard chce pravděpodobně dostat více svých lidí přes Dobyťčí Převoz na tuhle stranu, než zahájí opravdový útok na hradby,“ řekl Symvatos. „Nechce dopřát samotným Kubratům veškeré plenění, kdyby město padlo.“

„A oni nebudou jemu chtít dopřát žádné - Etzilios nasával zradu už z prsů vlastní matky,“ zamyslel se Maniakes.

„Zajímalo by mě, jestli by se nám mohlo podařit vnést mezi ně nedůvěru, která by byla silnější než jejich společná nenávisť k nám.“

„To je velmi zajímavý nápad,“ řekl starší Maniakes. Také on se díval ke kubratskému táboru. „No, moc bych na to nesázel, ale přesto to můžeme zkusit. To nejhorší, co by mohli odpovědět, je ne.“

„To je pravda, svět se nezboří, když dostaneš facku,“ řekl Rhegorios. „Prostě pak položíš tu samou otázku jiné holce. A nebo položíš stejnou otázku stejné holce o něco později a často dostaneš jinou odpověď.“

„Naslouchejme hlasu zkušenosti,“ řekl Maniakes

suše. Jeho bratranec zakašlal a cosi zavrčel. Oba starší muži se smáli. Svět hned vypadal o něco růžověji, když se dokázali alespoň na několik okamžiků uvolnit - dokud nezačali znovu myslet na Kubraty.

Boční brána se otevřela. Přes všechn tuk, který už vojáci nalili do pantů ostatních bran, se ozvalo zavrznání. Maniakes přemýšlel, kdy byla naposled promazána. Bylo to před rokem, pět lety, nebo deseti? Až dosud nikdo neočekával, že by město Videssos mohlo být obléháno, a tato postranní brána se používala jen v případě obléhání.

„Proklatě! Přece nechceme, aby všichni Kubraté a Makuránci věděli, co tady děláme!“ syčel Avtokrat, je důležité udržet to v tajnosti - jinak bychom tu nebyli o půlnoci.“

„Promiňte, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl důstojník, který měl tuto bránu na starosti, také tichým hlasem. „Je teď tak tichá, jak to nejvíc šlo.“ Zíral do temnoty. „A tady přichází ten muž, jde včas. To bych do něj neřekl, do barbara.“

Žádné výkřiky z hradeb nad nimi se neozvaly, aby je varovaly před větším množstvím Kubratů, kteří by se blížili s vyslancem, jehož příchod navrhl Etziliovi Maniakes. Khagan se držel dohody, zřejmě proto, že neviděl žádnou velkou výhodu, kterou by mohl získat tím, že by ji porušil už nyní. Na Maniakesův rozkaz vysunuli vojáci můstek, kterým překlenuli příkop obklopující hradby.

„Dávej bacha, ať nespadneš,“ řekl jeden z mužů tiše směrem k přichozímu. „Je to dolů pořádnej kus.“

„Já být velmi opatrným, děkovat tobě,“ odpověděl Kubrat lámanou, ale celkem plynulou videssiánštinou. Jeho kroky zněly přes můstek. Když vešel do hlavního města Videssosu, strážé sundaly můstek z příkopu a začaly zavírat postranní bránu.

„Moundioux, že?“ řekl Maniakes. Poblíž nehořely žádné pochodně, aby si nikdo nepovolný nevšiml, že tady probíhá vyjednávání. Ale Avtokrat věděl, že pouze jeden Kubrat může jednat ve videssiánštině tak jako tento muž.

Na potvrzení jeho domněnky přikývl Kubrat do tmy a pravil: „Kdo jiný by mohl velecitěný Etzilios posílat pro jednání svůj?“

Když byla konečně brána zavřená, přispěchalo sem několik mužů s pochodněmi. Ano, byl to Moundioux, Maniakes si jej pamatoval podle vizáže stejně jako podle hlasu. Jeho neudržovaný vous byl šedivější, než jak si jej Maniakes pamatoval. „Tvůj pán je proradný muž,“ řekl Avtokrat odměřeně.

K jeho překvapení se Moundioux dal do smíchu. „Samozřejmě, on být,“ odpověděl potom. „Jinak on vůbec nemluvit

ted' s vy.“

„To bych řekl,“ opáčil Maniakes. „Dobrá, co ode mě bude chtít za to, že se vzdá spolenectví s Makuránci? Předpokládám, že musí být něco, co mu mohu nabídnout, jinak by tě za mnou neposlal.“

Moundiukhovy silné, hranaté zuby se blýskly ve světle pochodní, když se Kubrat znovu zasmál. „Velecítěný Etilios mi říct, abych šel k tomu Maniakes a vidět ho plazit se před tebou. Pak mu říct, co já teď říct tobě.“

„A co ti tedy ten velecítěný Etilios řekl?“ Maniakes byl dost hrdý, takže dokázal přejít Etiliovy drzosti s kamennou tváří.

„Já zatím nevidět dost plížení,“ řekl Kubrat kousavě. Maniakes si podrážděně odfrkl. „K ledu s ním a s tebou taky. Nevím, co chcete víc, než když vám říkám, že udělám všechno, co ty a ten tvůj khagan chce.“ Nedokázal již znovu říci velecítěný, i když se hodně snažil.

„Ty lehnout se mnou tak, jako já muset vždycky lehat s ty?“ řekl Moundiukh.

Stráže zavřely. „On chce říci, jestli před ním padnu na tvář,“ řekl Maniakes rychle, i když si nebyl jistý, zda to Kubratův požadavek činí alespoň trochu únosnějším. Vždyť on byl vyslancem Phosovým na Zemi a kdo byl tenhle špinavý barbar, aby si před ním lehal na břicho? Muž, který drží v rukou trumfy — odpověď byla bolestně prostá.

„Rekl jsem cokoliv a nelhal jsem.“ Maniakes vyplnil Kubratovo prám. Viděl už mnohokrát, jak někdo padá před jiným na tvář, ale nedělal nic takového od doby, kdy na videssiánském trůně seděl Avtokrat Likinios. Ted' zjistil, že jeho hřbet ještě stále ví, jak se to dělá.

„Ty to opravdu udělat,“ Moundiukhův hlas zněl překvapeně.

„Ano, opravdu jsem to udělal. Plížil jsem se dost? Jsi spokojený?“ Po tom, co musel udělat, mu nečinilo nejmenší problémy prznit videssiánštinu tak jako nomád.

„To být dostatečné, ano,“ přisvědčil Moundiukh. „Ted' my říct ty, co velecítěný khagan řeknout já. On řeknout, že nic nebýt dost pro to, aby on zradit Makuránce. My a oni ted' mít šance vás rozdrtit a my tu šance brát.“

„Stejně se potom dostanete do sporu s Makuránci, tedy jen když vyhrajete,“ řekl Maniakes. „Máme takové rčení—zloděj okradl zloděje.“

„Dostaneme do sporu?“ Moundiukh pokrčil rameny. „Tak se dostat do sporu, hlavně že my nemít už žádná spor s Videssiánci, už dokdy žádná spor. Velecítěný Etilios říkat, že to stát za spory s Makuránci.“

Khagan měl možná pravdu, alespoň pokud se na věc díváte s kubratského úhlu pohledu. Pokud by město Videssos padlo, stalo by se hraniční provincií Makuranu, vzdálenou od jejich centrálních území. Ale zatím bylo město Videssos samým srdcem císařství Videssos. Stačilo je dobýt a císařství nebude mít srdce. Volná vláda nad tímto krajem—to bylo to, oč Etilios bojoval.

„A navíc,“ dodal Moundiukh. „Ty porazit Etilios. On vrátí ty zpět, co ty zasloužit.“

Na barbara byl khagan racionální muž. Ale hlad po pomstě jej mohl učinit nerozumným — a zjevně jej také nerozumným učinil. „Kdybych ho neporazil, byl by tady, za branami města, už před lety,“ podotkl Maniakes.

„Možná to tak být,“ řekl Moundiukh. „Možná tě on zabít nějakou zrada. Tím on zachránit Kubratům spoustu problém.“

„Je mi to tak líto,“ řekl Maniakes suše. „Měl jsem zabít Etilia v tom posledním boji, kdy se mě oddíly vylodily jeho jezdcům v patách. To by zase zachránilo mně spoustu problémů.“

„Ale ted' ty mít problém, Etilios mít problém, všichni mít problém,“ řekl Moundiukh souhlasně. „Ted' být čas problémů.“

„Takže s khaganem se žádná dohoda konat nebude?“ zeptal se Maniakes nevesele.

„Nežádná,“ řekl Moundiukh. „On říct já říct ne. Ty naléhat, já říct ne a smát se ty. Ty naléhat více, já říct a ne a říct něco, co mít hodně štáva v sobě. Ty chtít, abych já zkusit?“

Znělo to, jako by byl potěšen, čím jej jeho khagan pověřil.

„Není třeba,“ řekl mu Maniakes. Neobtěžoval se tím, aby odvolával muže s loučemi od brány. Ted' už to nemělo cenu - pokud Makuránci uvidí Moundiukha jít zpátky, možná si budou myslet, že se je Kubraté pokoušejí podvést, i když je tomu právě naopak. „Pusťte ho ven,“ řekl Maniakes mužům u brány.

Když bránu otevřeli, ukázalo se, že je ted' již mnohem tišší, než tomu bylo poprvé. Maniakes by však potřeboval, aby tomu bylo právě naopak. Videssiánští vojáci znovu přemostili příkop lávkou a Moundiukh přešel na druhou stranu. Tentokrát jej již nikdo nevaroval, aby byl opatrný. Kdyby ted' spadl dolů a zlomil si vaz, co by se tím změnilo? Maniakesovi se zdálo, že vůbec nic.

„Myslím, že to stálo za pokus, Vaše Veličenstvo,“ řekl důstojník, který měl na starosti bránu. „Rozhodně na tom nejsme ted' hůře než předtím.“

„To je pravda,“ řekl Maniakes. Pamatoval si, jak jej Kubraté přepadli při ceremoniálu a on musel zahodit korunu i ostatní císařské klenoty, aby se mu vůbec podařilo uniknout. „Ano“, řekl potichu, napůl pro sebe. „Už jsme na tom byli s Kubraty i hůř. Tentokrát mě Moundiukh nestál nic, až na mou důstojnost.“

„Dlouho jsem si myslel, že to nemůže být pravda,“ řekl Maniakes, když se díval věže, která čněla vzhůru z vnitřních hradeb města.

„No, a ona to k čertu pravda je!“ odpověděl Rhegorios. Díval se stejným směrem. „Neříkej mi, že by Kubraté byli schopni postavit šije úplně sami.“

Hovořili o obléhacích strojích, ať už to byly metače na

vrhání kamenů nebo kostry věží, které měly sloužit na překonání hradeb. Na tyhle kostry z klád brzy Kubraté připevní čerstvě otesané dřevo, aby nebylo snadné věže zapálit. Když se jim podaří přistavit věže k hradbám, jejich vojáci se z nich budou moci dostat na ochoz na hradbách. A když se jim podaří i tohle, může se pak stát cokoliv.

„Ano, máš samozřejmě pravdu, sami je postavit nemohli,“ řekl Maniakes vážně. „Abivard - ať jej Skotos zatratí do věčného ledu — přepravil nějakého svého technika, nebo dokonce více techniků, přes Dobyččí Převoz. Tohle je makuranský typ obléhacích strojů, jinak ať se propadnu.“

„Mě už nemůže nic překvapit,“ řekl jeho bratranec. „Jedinou horší věcí, která by se ještě mohla přihodit, by bylo, že bychom se tady na hradbách museli bít s těmi makuranskými těžkoodenci.“

„Ta jejich těžká brnění se používají spíš na koních,“ řekl Maniakes.

„Já vím,“ odpověděl Rhegorios. „Ale přece jen nejsou tak těžká, aby je nemohli použít i pro boj na zemi, a kdyby tomu tak bylo, tak bych se jim velmi nerad připlétl do cesty.“

„Dobrá, to já také ne,“ připustil Avtokrat. „Klíčem k tomu, aby se to nestalo, je udržet Makuránců na druhé straně Dobyččího Převozu.“ Zavrčel, rozzlobený sám na sebe: „Málem jsem řekl udržet je na jejich straně Dobyččího Převozu. Ale druhá strana také není jejich. Je naše. A já ji hodlám dostat zpátky.“

„To se mi líbí,“ řekl Rhegorios. „Jak to chceš udělat?“ „Co myslíš? Udržet je na druhém břehu, nebo je vyhnat na západ?“

„To je jedno. Pokud možno mi můžeš říci o obojím. Pokud chceš; ty jsi přece Avtokrat,“ Rhegorios se ušklíbl. „A ty jsi nepoučitelný,“ odsekl Maniakes. „Jak zabránit Makuráncům přeplovu? Naše plachetnice přece brázdí pobřežní vody na sever i na východ od města. Kdykoliv najdou nějaké kubratské monoxylly, na kterých sem Makuránci připlouvají, zapálí je nebo je potopí. Problém je, že jich nemohou najít mnoho. Ty proklaté loďky se dají snadno zamaskovat. Ale děláme, co můžeme. O tom jsem přesvědčen.“

„Ano, do jisté míry ano,“ přisvědčil Rhegorios. „Všechno, co můžeme, i když to není nijak mnoho. A jak to bude se získáním Západního Videssosu?“

„Jak získat Západní Videssos?“ řekl Maniakes, odmlčel se a už to vypadalo, že nebude vůbec pokračovat. Když se Rhegorios už chystal říci něco, co bylo někde na pomezí urážky majestátu a psychologického útoku, Avtokrat si odkašlal a promluvil: „Jakmile odrazíme tohle obléhání, myslím, že nebudou dlouho schopni zorganizovat další. To mi dává možnost se rozhodnout, co udělat dál. Já budu na tahu. Co podniknout další tažení do Země Tisíce Měst? Určitě bude lepší, když se zase Sharbaraz bude chvíli bát o své hlavní město, místo toho, abych se já bál o město Videssos.“

„To je pravda.“ Rhegorios se na Maniakese podíval uznale. „Máš to promyšlené, že?“

Maniakes znovu zakašlal, odplivl si a nakonec se hlasitě rozesmál: „Vím, co bych chtěl udělat, to ano. Ale jiná otázka už bohužel je, co nakonec budu skutečně moci udělat.“

Rhegorios vypadal zamyšleně. „Možná bychom měli použít naše lodě proti Kubratům stejně jako před třemi lety: vylodit jim naše oddíly v zádech a dostat je do kleští.“

„Možná,“ řekl Maniakes. „Už jsem o tom přemýšlel. Problém je, že Etzilios to už tentokrát čeká. Kapitáni plachetnic mi hlásili, že má svoje jednotky na pobřeží rozmístěné vždy po míli, aby mu mohly dát zprávu, kdybychom se na něco podobného chystali. Tentokrát bychom jej asi nepřekvapili tak jako tenkrát. A nejméně vítanou věcí by bylo, kdyby udeřil na město, jakmile by se dozvěděl, že jsme odjeli s částí vojáků pryč.“

„Ano, to zní bohužel rozumně,“ řekl Rhegorios. „Pokud jde o logiku, jsi opravdu dobrý. Možná jsi měl být teologem.“

„Ne, děkuji,“ opáčil okamžitě Maniakes. „Teologové mi nadělali už tolik potíží, že bych si nepřál, aby někdo rozšiřoval jejich řady. Navíc bych byl lhostejným teologem a myslím si, že udělám mnohem lépe, když budu angažovaným Avtokratem.“

„Také si myslím,“ řekl Rhegorios. „Konečně, kdybych řekl něco jiného, asi bych brzy zjistil, jaké je v tuhle roční dobu počasí na Pristě.“ Samozřejmě si dělal legraci, protože věděl, že by jej do vyhnanství až za Videssiánské moře Maniakes neposlal. Ale tenthle vtip přesně ilustroval problém, který měl Maniakes s tím, že nedostával přímé odpovědi, přestože je tolik potřeboval slyšet.

A další odpovědi, které dostával od svých poddaných, zase neměl rád z jiných důvodů. Když jel od hradeb zpátky do palácové čtvrti, nějaký chlapec ve špinavé tunice na něj křičel: „Tohle je tvoje chyba, proklínám tě! Kdyby sis nevzal vlastní sestřenicí, Phos by netrestal za tvoje hříchy celý Videssos tím, že sem pustil Skotose!“

Někteří z Avtokratových strážů se pokoušeli rebela zatknout, ale on jim uprchl. Jakmile se dostal z hlavní třídy, ztratil se v bludišti uliček a průchodů, které představovaly většinu komunikací města Videssos. Stráže se vrátily zpět. Vypadaly zklamaně a našťavaně.

„S tím si nedělejte starosti,“ řekl jim Maniakes odevzdaně. „Skotos to s tímhle chlapíkem zvládne za nás. Doufám, že má rád led, protože si ho bude užívat po věčné časy.“

Doufal, že když takhle celý incident odlehčí, přesvědčí stráže, že nestál za řeč. Jinak by o něm mohly všude vykládat, hlavně před dvorními dámami, a od těch je to už jen krůček k Lysii. Byl také rád, že Rhegorios zůstal na hradbách a neslyšel toho křiklouna. Když totiž Rhegorios předpovídal, že tyhle problémy budou dlouhodobé, ukázal se být lepším prorokem než Maniakes.

Avtokrat nezůstal v císařské rezidenci dlouho. Likarios, jeho syn s Niphonou a následník trůnu, se jej vážně zeptal:

„Tatínku, myslíš, že až budou moji bráškové větší, tak mě vyhodí z paláce?“

„Při dobrotivém bohu, ne!“ zvolal Maniakes, žehnaje se slunečním znamením nad svou hrudí. „Kdo ti řekl takový nesmysl?“

Likarios mu přímo neodpověděl, velmi rychle se totiž naučil být obezřetný: „Jen jsem to někde zaslechl.“

„Dobrá, tak to zase rychle můžeš zapomenout,“ řekl mu Maniakes. Jeho syn přikývl, zjevně spokojen. Maniakes si přál, aby totéž mohl říci o sobě. Přestože byl Likarios jeho následníkem, stále tu zůstávalo pokušení vydědit jej a učinit svým nástupcem na trůnu některého z jeho synů s Lysii.

Ona sama po něm nic takového nikdy nechťela. Kdyby tak učinila, znamenalo by to pro Maniakese, že upřednostňuje

své vlastní zájmy před zájmy celého císařství. Ale on sám nemohl zabránit těmto myšlenkám v tom, aby se vynořily v jeho mysli.

Sel ven na přístavní hráz, aby jim unikl. Vodami Dobytčího Převozu plula galéra. Ten pohled byl daleko méně uspokojivý, než býval, když Makuránci tábořili v Acrossu v minulých letech. Monoxyly se za noci vydávaly na vodu a dělaly nepříjemnosti. Připadaly mu jako myši, které také škodí i v domácnostech, kde mají kočky.

Pak se mu vybavil ještě jiný obraz. Dvakrát nebo třikrát viděl ve svých stodolách a stájích hady, jak škrtí krysy nebo jiná malá zvířata. Krysy sebou házely a kopaly a někdy se jim dokonce podařilo se ze sevření na chvíli dostat, ale nakonec jim to stejně nebylo nic platné. Byly sevřeny z různých stran a skončily mrtvé, bez ohledu na veškerý odpor. Zalitoval, že se mu tahle vzpomínka vybavila. V tomto obraze byl Videssos krysou, ne hadem.

Co asi Abivard plánuje tam, v Acrossu? Nemůže přece dostat na tuhle stranu Dobytčího Převozu celou armádu, když jeho vojáci přeplovají po deseti nebo maximálně po dvaceti. Zvláště, jestli hodlá uchvátit město Videssos dříve, než přijde zima. Maniakes odhadoval, že Abivard hodlá uchvátit město tak rychle, jak se domnívá, že to půjde. Kubraté by sami obléhám určitě nezvládli. Snědli by všechny své zásoby i potraviny, které získali tady ve Videssosu, a pak by museli odejít.

To znamená... co? Nejspíš, že se Abivard bude snažit dostat co největší část své polní armády na východní břeh Dobytčího Převozu, a to co nejdříve. Pokud by se videssiánské flotile podařilo jej zastavit, obléhání by se pravděpodobně nezdařilo. Pokud jej flotila nezastaví,

město Videssos pravděpodobně padne a s ním i jeho pověst nedobytného města. Když Makuránci naučili Kubraty umění obléhání, byly vyhlídky na ubránění města špatné. A ještě horší byly za předpokladu, že Makuránci obléhání sami povedou. Narozdíl od nomádů totiž dobře vědí, co dělají.

„Chtěl bych mít nějakého lepšího admirála flotily,“ zamumlal Maniakes. Erinakios, bývalý velitel flotily Klíče, by byl ideální... kdyby jej Genesiův hlavní kouzelník nezavraždil pomocí černé magie, když se tyran snažil zastavit Maniakese. Přiklusal k němu strážný: „Vaše Veličenstvo, přišel posel z předsunutých hradeb; čeká na vás v císařské rezidenci.“

„Už jdu,“ odpověděl okamžitě Maniakes. „Začal snad útok?“ Kubratské obléhací věže ještě nebyly dokončeny, ale to nemuselo vadit. Kdyby útok skutečně začal, všechny Maniakesovy starosti o to, co by se mohlo stát, by se změnily na starosti o to, co se právě děje. A tyhle nové starosti by byly okamžité a — s trochou štěstí — bylo by možno je okamžitě řešit.

Ale strážný zavrtěl hlavou. „Nemyslím, že začal útok, Vaše Veličenstvo, to bychom slyšeli až sem, nemyslíte? Ale posel se choval tak, že zřejmě nese důležité zprávy, i přesto.“

„Ano, asi máš pravdu s tím, že bychom slyšeli hluk boje,“ připustil Maniakes. Následoval vojáka tempem, které bylo někde v půli mezi rychlou chůzí a klusem. Ve spěchu se Maniakes ještě stihl drbat na hlavě. Než pro něj strážný přišel, byl na hrázi jen chvíli. Co se mohlo mezitím stát tak důležitého, aby o tom musel být ihned informován? Pokrčil rameny a trochu se uvolnil. Vždyť se vše již za moment dozví.

Posel se začal klanět. Maniakes ztratil trpělivost a gestem ruky mu naznačil, aby se s tím nezdržoval. Muž tedy přešel přímo k věci: „Vaše Veličenstvo, Immodios spatřil dole u hradeb Tzikase. Nemohl se zmýlit, zná jej dobře.“

Maniakes ztuhl a pak sebou trhl, jako by vedle něj udeřil blesk. A možná, že to nebylo tak daleko od pravdy.

„Takže ho viděl, vážně?“ řekl. „Dobrá, a už se ho pokusil zabít?“

„Ach ne, Vaše Veličenstvo,“ řekl posel. „Při dobořování bohu, proč ne?“ vyzvídal Maniakes. Zakřičel, aby mu připravili Antelope, a pokud jeho válečný kůň není zrovna v dosahu, aby mu přivedli jiné zvíře, které může být okamžitě osedláno. Valach, na kterém nakonec vyjel, postrádal rychlost Antelope, ale dostal ho k hradbám přesto dost rychle, aby nestačil ztratit zlost.

Posel jej vedl nahoru na vnější hradbu poblíž jedné obléhací věže. Immodios stál na ochozu hradeb. „Támhle je, Vaše Veličenstvo,“ ukázal dolů. „Vidíte ho? Ten vysoký, hubený, jak se tam prochází s Kubraty.“

„Vidím ho,“ odpověděl Maniakes. Tzikas si vykračoval mimo dostřel luku. Na sobě měl makuranský kaftan, který povlával ve větru. Jeho vous byl hustší, než přikazoval videssiánský obyčej, ale byl to určitě on. Jeho postava, jak již naznačil Immodios, jej odlišovala od nomádů, kteří jej doprovázeli, ale Maniakes si říkal, že by jej poznal i mezi Makuránci, jejichž průměrná výška byla podobná vzrůstu Tzikasově. Všechno, co jste museli udělat, bylo počkat, až na něco ukáže. Na cokoliv. Já to chci vyzařovalo ze všech jeho pórů.

Pár kroků od nich stál vrhač šípů, připravený vypálit na Kubraty, kdyby se náhodou již odhodlali k útoku. Šípy tu také čekaly připraveny, ležely v koších, které plnily úlohu obřích toulců. Vrháč mohl tyto šípy vystřelit mnohem dál, než by byl i nejsilnější muž schopný dostřelit z luku.

Maniakesův otec dohlédl na to, aby Maniakes uměl zacházet se všemi zbraněmi, kterými byla videssiánská armáda vybavena. Avtokrat skoro slyšel staršího Maniakese, jak říká: „Učení ti nebude na škodu, každou chvíli se ti něco z toho - a dopředu nikdy nemůžeš vědět kdy a cobude hodit.“

Když nakreslil sluneční znamení nad svou hrudí, aby tak na dálku vyjádřil díky otci, Maniakes poznamenal: „Nařídím na toho zkurvysyna vzdálenost asi jeden a půl furlongu. Myslíš, že to bude správně, Immodie?“ „Ach ano, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Immodios.

Přestože jej otázka zaskočila, zapřemýšlel, než odpověděl. Maniakes měl ověřeno, že Immodios nikdy nemluví bez přemýšlení.

Avtokrat vybral šíp, vsadil jej do žlábků katapultu a řekl: „Mohl bych tě poprosit o obsluhu druhého rumpálu? Nevím, jestli ho můžeme zasáhnout, ale k ledu se mnou, jestli to alespoň nezkusím.“

Immodios opět překvapeně zamrkal, ale pak začal usilovně navíjet rumpál. Pro vzdálenost jeden a půl furlongu potřebujete patnáct otáček kola, víc už by mohlo napnout provaz příliš a vystřelit šíp moc daleko; méně otáček znamenalo, že šíp spadne k zemi moc brzy. Dřevěný rám katapultu pod vzrůstajícím tahem v provazech zapraskal.

Vrhač šípů nebyl namířen úplně správným směrem. Maniakes použil ruční páku, aby namířil přímo na Tzikase. Zaměřil svůj cíl mezi dvěma hřebíky, které byly pro tento účel vbity do rámu. Pořád to ještě nebylo dobré. Ještě trochu stroj pomocí ruční páky pootočil a pak spokojeně zamručel.

Tzikas nevěnoval dění na hradbách pozornost. Ukazoval na něco dole na zemi a Kubraté byli úplně pohrouženi do problému, o kterém hovořil. Maniakes doufal, že v tom budou pokračovat. Podíval se na Immodia: „Jsme připraveni?“

„Ano, Vaše Veličenstvo, myslím, že jsme,“ odpověděl důstojník.

Maniakes prudce stiskl spoušť. To uvolnilo ramena stroje, která vylétla kupředu a vyslala šíp na cíl. Stroj přitom zabučel jako stará kráva. Rám poskočil a uhodil do ochozu.

Šíp letěl přímo na Tzikase, rychleji a s plošší dráhou letu, než kdyby to byl obyčejný šíp vystřelený z luku. „Myslím, že se nám podaří...“ V Maniakesově hlase narůstalo vzrušení.

Jeden z Kubratů si zrovna stoupl před videssiánského odpadlíka. Nomád si musel všimnout šípu, neboť rozhodil ruce těsně před tím, než jej šíp zasáhl. Již nestihl udělat nic víc - drtivý úder jej odhodil stranou.

„Ten zbedněnej idiot!“ vykřikl zuřivě Maniakes. „Ať jde k ledu! Já chtěl Tzikase!“ Vybral další šíp a vsadil jej do katapultu.

Bylo příliš pozdě. Přestože s Immodiem navijeli rumpály na obou stranách přístroje, věděli, že je pozdě. Tzikas i Kubraté se rozprchli, všichni kromě nešťastníka, kterého zasáhl šíp. Ležel tam, kde padl, jako šváb, kterého přislápla bota.

Vzduchem zasvištěl druhý Maniakesův šíp. Málem jím přišpendlil k zemi dalšího nomáda a minul Tzikase jen o nějakých deset, dvanáct stop. Zrádce utíkal, dokud nebyl z dostřelu strojů na hradbách. Moc dobře věděl, jak daleko dostřelí. Musí to vědět, pomyslel si Maniakes hořce.

„To bylo blízko,“ řekl Immodios.

„Ano, blízko,“ odpověděl Maniakes. „Ale blízko nestačí. Chtěl jsem ho zabít. Už jsem si myslel, že ho mám. S trochou štěstí...“ zavrtěl hlavou. Během jeho vlády se k němu mnoho štěstí nepřiklonilo a všechno, co se mu podařilo, si musel tvrdě vybojovat sám. Třeba chyba nepřítele ve chvíli, kdy by potřeboval, aby přišla, nebo nějaký důležitý makuranský vzkaz, který mu padne do rukou... až tohle zažije, tak to bude poprvé.

„Zajímalo by mě, co tam ten zrádce ukazoval Kubratům,“ poznamenal Immodios.

„Nemám tušení,“ řekl Maniakes. „A ani mě to moc nezajímá. Štve mě, že jim stále ještě může něco ukazovat, ať už je to cokoli. Už by jim nikdy neukázal nic, kdyby se tam nepřipletl ten zatracený nomád, ať jej Skotos uvrhne do věčného ledu!“ To, že Kubrat zaplatil za to, že byl v nesprávnou chvíli na nesprávném místě, svým životem, se Maniakesovi nezdálo jako dostatečný trest.

Immodios však trval na svém: „Co ví Tzikas o způsobu, jakým byly postaveny městské hradby?“

„O tom ví opravdu hodně, bohužel,“ odpověděl Maniakes. „Ale nedostane příležitost se dostat tak blízko, aby něco z toho, co ví, použil. Alespoň pokud s tím budu moci něco udělat.“

Ale co by s tím mohl udělat? Immodios, který byl chytrý, všímavý, měl bystrý zrak a byl to bývalý Tzikasův kolega, poznal zrádce na dlouhou vzdálenost. Ale kolik z jeho důstojníků dokáže to samé zítra, pozítří, nebo za týden? Čím déle o tom Maniakes přemýšlel, tím méně se mu líbila odpověď, kterou si musel sám dát.

Ať už ví Tzikas cokoli, bude mít zřejmě příležitost o tom říci mužům, které teď nazývá svými přáteli... jedině, že by se znovu rozhodl je zradit. Pokud by to Tzikas udělal, Maniakes se rozhodl, že by jej přivítal s otevřenou náručí. A jestli tohle nevypovídalo o tom, jak je zoufalý, pak už nic.

Dívat se na kubratské věže, které rostly a byly pobíjeny živým dřevem a seshora pokrývány štíty, bylo jako dívat se na pupeny, které na jaře vyrážejí na stromech a mění se v listy. Maniakes našel jen dva rozdíly: věže rostly rychleji než jakékoli pupeny a byly čím dál ošklivější, zatímco listí dělá stromy krásnějšími.

Kubraté byli při obléhání daleko metodičtější, než Maniakes očekával, že by mohli být. Přičítal to Makuráncům, které kubratské monoxylы přivezly ze západu. Abivard a jeho důstojníci byli trpělivi a přinášelo jim to růže.

Mimo dostřel videssiánských šípů, ale i vrhačů kamenů, trénovali Kubraté šplhání na své obléhací věže a stoupání po dřevěných schůdcích, kterými byly tyto věže vybaveny. Také trénovali přemísťování věží pomocí zapřažených mul a koní a také pomocí mužů uvnitř věží.

„Myslím, že přicházejí na to, že to není tak jednoduché, jak si mysleli,“ poznamenal jednoho dne starší Maniakes, když se se svým synem díval na obléhací věže, které se pohybovaly tempem rozzuřeného hlemýžďe.

„Ano, myslím, že máš pravdu, otče,“ souhlasil Avtokrat. „A to na ně nikdo nestřelí. Ať budou dělat cokoli, nezabrání našim vrhačům šípů a kamenů, aby jim způsobili pořádné škody, až začne opravdový boj.“

„Ano, to bude o něčem jiném, že?“ řekl starší Maniakes a odkašlal si. „Ty to víš, já to vím a Etilios, který byl v bojích po celé dlouhé roky, že by to ještě nevěděl? A vědí to obyčejní, dnešní Kubraté? No jestli ne, dostanou pořádnou lekci, ubožáci.“

„Co když se nomádi — přes všechnu naši snahu je zastavit dostanou na hradby?“ zeptal se Maniakes.

„Zabijeme ty bastardy!“ řekl jeho otec okamžitě. „Dokud Etilios nevjede do Palácové čtvrti, nebo dokud MobedhanMobhed nevyžene Patriarchu z Vysokého chrámu, buduje bít hlava nehlava. A kdyby se to stalo, stejně neuvěřím, že prohráváme.“

Maniakes se usmál. Jak by si přál, aby všechno bylo skutečně tak jednoduché, jak to vidí jeho otec, muž ze staré školy.

„Obdivuji tvoji víru,“ řekl. „Ale jak budeme pokračovat, když se to stane?“

„To já nevím,“ odpověděl jeho otec, trochu nedůtklivě. „Nejlepší by bylo zařídít, aby se to nestalo.“

„Když to řekneš takhle, tak to vypadá snadné,“ řekl Maniakes a jeho otec vydal zvuk, který měl být nepochybně smíchem. Avtokrat pokračoval: „Přál bych si, aby všechny ty obléhací stroje a věže nehlídali tak těsně. Řekl jsem

Rhegoriovi, že proti nim nevyrazím, ale teď bych to nejraději udělal a zjistil, kolik se jim dá nadělat škody.“ Jeho otec zavrtěl hlavou. „Myslím, že jsi měl pravdu prve. Největší výhodou, kterou máme, je, že můžeme bojovat pěkně opevnění ve městě a seshora z hradeb. Kdybychom podnikli výpad, tak bychom tuhle východu vyhodili oknem.“

Pozdvihl ruku: „Neříkám, abys to vůbec neudělal. Říkám jen, že výhoda překvapivosti by v tomto případě byla vyváжена nevýhodou ztráty opevněné pozice.“

Když to Maniakes zvažil, musel nakonec bohužel uznat, že je to pravda. „Ano, výpad by neměl cenu, alespoň pokud zůstanou ostražití.“

„Ano, to je přesně to, o čem mluvím,“ řekl jeho otec. „Záleží na tom, jak se na to člověk dívá,“ řekl Maniakes. „Stejně jako u všeho jiného.“ Zatvářil se, jako by právě kouzl do citrónu. „Musím říci, že už mě unavují lidé, kteří na mě pokřikují, že tohle obléhání jsem zavinil já svým sňatkem s Lysií.“

„Ano, asi vím, jak se cítíš,“ řekl starší Maniakes. „Ale nepřekvapuje tě to, ne? Už když sis ji bral, tak jsi přece musel vědět, že se to lidem nebude líbit a budou na tebe křičet nehezké věci. A jestli jsi to nevěděl, tak to určitě nebylo tím, že bych tě před tím nebyl varoval. Otázka, kterou sis měl položit, stejně, jako když jsme hovořili o obléhání Kubratech, zní, jestli to, co ti manželství dává, vyváží všechny problémy s ním spojené.“

„To je velmi chladnokrevné uvažování o těchto věcech,“ poznamenal Maniakes.

„Já jsem chladnokrevný typ,“ opáčil jeho otec. „A ty jsi také takový, však na to přijdeš. Když nevíš, jaký je kurz, jak můžeš sázet?“

„Stálo to za všechny ty problémy. A stojí to za mnohem víc než jen za tyto problémy.“ Avtokrat si vzdychl. „Ale myslím jsem si, že rozruch kolem za ta léta trochu utichne. A to se nestalo. Nic se nezměnilo, je to pořád stejné. Vždycky, když se něco pokazí, tak mi to městská lůza vmete do tváře.“

„A budou to dělat pořád, ještě za dvacet let,“ řekl starší Maniakes. „Myslel jsem, že jsi to už pochopil.“

„Ó, to ano,“ řekl Maniakes. „Jediný způsob, kterým mohu všem - no dobrá, většině - zavřít hubu, je vypráskat odsud ty proklaté Makuránce a Kubraty s nimi.“ Ukázal směrem k obléhacím věžím: „A tady vidíš, jak se mi to zatím výborně daří.“

„To není tvoje chyba.“ Starší Maniakes zvedl ukazovák. „Vlastně částečně ano - ušetřil jsi Etziliovi tak krutou porážku, že kvůli tomu prahne po pomstě. Ale to není nic, co by sis měl vyčítat. Snažili jsme se udeřit na Sharbaraze v jeho zemi a on se nám to teď pokouší oplatit. Ale to znamená, že on je chytrý, a ne, že ty jsi hloupý.“ „Měl jsem si dělat větší starosti s tím, proč Abivard a pečenáči zmizeli,“ řekl Maniakes. Tuhle sebekritiku si nemusel dlouho rozmyšlet - zabýval se jí po celou zpáteční cestu od Mashizu.

„A co bys udělal, kdybys věděl, že opustil Zemi Tisíce Měst?“ zeptal se jeho otec. „Myslím, že bys zaútočil přímo na Mashiz, protože bys věděl, že tě nemůže zastavit. A protože jsi na Mashiz táhl. I když jsi nevěděl, kde Abivard je, proč si to vyčítáš?“

Maniakes se na něj zadíval. Nemohl pro sebe najít žádnou omluvu za to, že padl do léčky, kterou mu Abivard a Sharbaraz nastražili. Nyní mu jeho otec omluvu dal ve třech větech.

Jako by cítil synovu úlevu, poplácal jej starší Maniakes po zádech: „S tím jsi nemohl počítat, synu. To ti chci říct. Ale teď je nepřítel tady a ty máš před sebou stále stejný úkol: porazit jej. Na tom se nic nezměnilo, ani jediný, maličký kousíček tohoto úkolu.“

V bezpečné vzdálenosti od hradeb města Videssos trénovali Kubraté přemísťování svých obléhacích věží. Jedna z věží se nehýbala. Zato se na ní hemžili dělníci a přibíjeli na ni štíty. Nebude trvat dlouho a tato věž bude připravena do bitvy.

„Já vím, otče,“ přikývl Maniakes. „Věř mi, že to vím.“

Výborně, pomyslel si Maniakes hořce - ekumenický patriarcha Agathios ve své hedvábné róbě posíté zlatými a stříbrnými plíškami a pokryté perlami a dalšími šperky vedl procesí po Střední ulici z výchozího bodu poblíž Stříbrné brány a opevněných hradeb města Videssos. Za ním šli nižší kněží, kteří mávali kadidelnicemi, aby nasládlý dým mohl odnést modlitby lidí vzhůru k nebesům, blíže k milosrdenství boha s velkou a dobrotivou myslí, a aby Phosovi přiblížil i zpěvy, vychvalující jeho věčnou slávu.

Za kněžími jel Maniakes na Antelope. Skoro všichni zdravili Agathia. Všichni bez výjimky zdravili mladší kněží. Všichni duchovní byli do tohoto průvodu vybráni proto, nebo alespoň částečně proto, že oficiálně podporovali výjimku, kterou dostal Maniakes pro svůj sňatek s Lysií. O tom ovšem městská lůza nevěděla. Kněží, kteří se za ně modlí, stejně tak jako každý jiný, kdo pro ně něco udělá, si zaslouží projevy úcty. A také je dostane.

Průvod by se samozřejmě nekonal, kdyby k tomu Maniakes nedal podnět. O to se však lůza nestarala. Někteří lidé na něj bučeli a vinili ho za to, že Kubraté a Makuránci obléhají město Videssos. Byli to hlavně ti, kteří si nepamatovali ani co bylo včera. Jiní na něj bučeli a uráželi ho proto, že shledávali jeho sňatek s Lysií nepřipustným. Označovali jej jako incest. To zase byli většinou ti — stejně běžní jako první skupina — kteří si pamatovali všechno a nezapomínali na nic. Nemnoho lidí jej zdravilo. „Ty porazíš Kubraty,“ zařval někdo, kolem koho právě projížděl, „a porazíš i Makuránce! Teď je můžeš porazit oboje najednou!“ Následovaly i další pozdravy, alespoň pár se jich ještě ozvalo.

Maniakes se obrátil na Rhegoria, který jel vlevo za ním: „Teď je můžu porazit oboje najednou. Mám já to ale štěstí!“

„Jestli budeš mít štěstí, tak je oboje najednou porazíš,“ odpověděl jeho bratranec. „Ale co se stane, jestli nebudeš mít štěstí, to mě děsí.“

„Ty mě vždycky dovedeš uklidnit,“ řekl Maniakes a oba se rozesmáli.

Když sbor přestal zpívat hymny, začal Agathios zvat lidi, kteří stáli na krajích ulic a zírali na procesí, tak jako stáli a zírali na každou událost v ulicích: „Pojďte s námi na náměstí Palamas a připojte se k našim modlitbám za záchranu Císařství

Videssos!“

„Možná jsme tuhle akci měli udělat ve Vysokém chrámu,“ řekl Maniakes. „Průvodu by to dodalo daleko závažnější atmosféru.“

„Když chceš závažnou atmosféru, uspořádej něčí pohřeb,“ usklíbl se Rhegorios. „Do Vysokého chrámu se vejde jen šlechta a pár obyčejných lidí. Všichni ostatní by se dozvěděli, co se tam dělo, až z druhé ruky. Takhle to uvidí všechen lid na vlastní oči.“

„To je fakt,“ řekl Maniakes. „Když všechno půjde dobře, dám ti za pravdu. Ale pokud se něco pokazí, uvidí to všichni.“ Přesně tak, jak Maniakes očekával, snažil se ekumenický patriarcha dělat vše pro to, aby se něco pokazilo. „Pojďte se modlit za záchranu císařství!“ kvílel Agathios. „Pojďme prosit dobrého boha, aby nám odpustil naše hříchy a učinil nás znovu čistými!“

„Já očistím jeho!“ vrčel Maniakes. „Budu ho péct čtrnáct dní, dokud se z něj nevyškvaří všechen tuk!“ Když patriarcha mluvil o odpuštění hříchů, co asi vytane na mysli většině lidí? Jejich vlastní prohřešky? Maniakesovou tvář přeběhl úsměšek. To těžko. Všichni budou myslet na něj a Lysii. Mohl by podezřívát snad každého, že se snaží podněcovat lid proti němu. Podezřívá Agathia, ale

jen povrchně. Viděl, že když dojde na politické záležitosti, chová se ekumenický patriarcha jako malé dítě. Zajímalo ho, jaký druh lidí nakonec přiláká na náměstí Palamas, které nebylo tradičním místem náboženských shromáždění. Zatímco o tom přemýšlel, ohlédl se za sebe. Za ním pochodovala Císařská stráž, pak několik oddílů, které s ním byly v Zemi Tisíce Měst, a ještě více vzadu se již jako příboj valily stovky řadových vojáků videssiánské armády, všichni celí žhaví na to, o čem bude patriarcha mluvit. Náměstí by mělo být plné.

Náměstí bylo ve skutečnosti nacpané k prasknutí. Agathios měl problémy si prokrestit cestu na pódium, které tu pro něho bylo vztyčeno. Tohle pódium většinou užívali císaři, aby z něj mohli promlouvat k lůze. Maniakes se znovu ohlédl přes rameno. Zamával za sebe. Strážní naklusal z obou stran podél skupiny knězích v čele s patriarchou a začali jim čistit cestu davem, efektivně používající lokty, pěsti, i meče v pochvách. Nakonec se jim podařilo dostat patriarchu na pódium ve velmi krátkém čase a bez toho, aby naštváli příliš mnoho lidí. A to byl nemalý úspěch, vždyť tady ve městě Videssos byl každý háklivý, i když město zrovna nebylo v obležení.

„Modlíme se k tobě, bože s velkou a dobrotivou myslí,“ zaintonoval Agathios. „Děkujeme ti, náš milosrdný ochránce, že nám umožňuješ obstát ve velké zkoušce života.“ Pronesení této modlitby bylo patrně tou nejméně škodlivou věcí, kterou mohl patriarcha udělat. To, že si vybral takovou věc, také plně odpovídalo jeho povaze.

Dobře věděl, že se k němu dav připojí. Mnoho lidí se také žehnalo slunečním znamením dobrého boha. Někdy je nejméně škodlivá věc zároveň věcí nejmoudřejší. Agathios měl teď své posluchače tak přístupné, jak jen mohl doufat, ať už se dále chystal říci cokoli.

„Musíme se semknout a uvědomit si, že všichni následujeme Fose a že jsme všichni Videssiánci,“ zvolal ekumenický patriarcha. Maniakesovy rty se pohybovaly spolu s Agathiovými. Znal kázání nejméně stejně dobře jako Agathios. Jak by také ne, když je skoro celé sám napsal. Agathios se o jeho obsahu ani nehádal, protože nebyl v rozporu s náboženskou doktrínou. To je dobře, pomyslel si Maniakes, nechtěl bych měnit patriarchu právě teď.

Agathios mával rukou směrem za hradby. „Tam, obklopující nás, leží tábor Makuránců, kteří vyznávají falešného boha a kteří donutili knězi v chrámech, postavených na počest Fose, aby se obrátili na falešnou víru. A jsou tam taky stany Kubrátů, kteří vyznávají jen své meče a vražednou sílu broušené oceli. Ať dobrotivý Fos zachová naši nezávislost a nenechá nepřátele zvítězit, protože jejich vítězství by určitě uhasilo světlo naší pravé víry, které odtud září do celého světa!“

Potlesk se strhl nejprve v okolí pódia a odtud se rozšířil na celé náměstí. Maniakes a Rhegorios si vyměnili pobavený pohled. Aby tohle fungovalo, nesmíte ponechat nic náhodě. Několik tuctů mužů, kterým za opasky v době zcela nedávné přibýly váčky plné zlatáků, dovede vytvořit pořádnou porci nadšení a rozšířit ji po davu. Říci o tomto malém podvodu Agathiovi by bylo zbytečné. Přesně tímhle slovem to Maniakes označil. Když bude ekumenický patriarcha potěšen odezvou davu, bude kázat ještě lépe.

A to se také potvrdilo. Agathios pokračoval v monologu: „A tak, mí spoluhladači Fosovy pravdy a jeho svatého světla, nechme teď stranou všechny ekonomické ukazatele. Odložme nyní vše, co nás rozděluje, všechny problémy a spory, které jsou ničím ve srovnání s extrémním nebezpečím, jež nám právě hrozí.“

Podplacení roztleskávači znovu rozněmýchali aplaus. Ten se znovu rozšířil na celou plochu náměstí. Podle Maniakese myslel Agathios to, co vyřkl, skutečně upřímně. A jestli je Videssos zkoušen kvůli tomu, že se Maniakes neoženil podle předpisů církve, to nechal stranou. Stranou to ovšem nenechali někteří Videssiánci: „Zrádče!“ pokřikovali na Agathia, skrytí v anonymitě davu. „Radši včas chcípni a možná se dostaneš do Fosova světla, než abys žil dál v hříchu a čekala na tebe věčnost ve Skotosově ledovém pekle!“ Pokřikovali znovu také na Maniakese a nevynechali ani Lysii, která tam naštěstí nebyla. Zaslechl věci, kvůli kterým by tasil meč, kdyby věděl, na koho jej má vytáhnout.

Udělal několik kroků k Agathiovi. Rhegorios mu stiskl paži: „Opatrně,“ varoval jej. „Jsi si jistý, že víš, co děláš?“

„Ano, jsem si jistý,“ zavrčel Avtokrat.

Jeho tón však způsobil, že se Sevastos zatvářil ještě ustaraněji: „Cokoliv chceš udělat, jsi si jistý, že toho nebudeš zítra touhle dobou litovat?“

„Ano, jsem si naprosto jistý,“ řekl Maniakes téměř svým obvyklým tónem. Rhegorios, přestože se pořád tvářil vážně, už neměl jinou možnost, než ustoupit stranou a nechat svého panovníka učinit, cokoliv chce.

Agathios vypadal překvapeně, když viděl, že Avtokrat míří směrem k němu, vždyť podle plánu měl Maniakes promluvit, teprve až patriarcha skončí. Dobrá, myslel si Maniakes, věci nejdou vždy podle plánu. Kdyby šly, tak bych byl v Mashizu a ne tady.

Stejně tak, jako je nemohl zastavit Sevastos, nebylo ani v moci ekumenického patriarchy zabránit Avtokratovi

promluvit už nyní, když si to Maniakes přál. „Vaše Veličenstvo,“ uklonil se Agathios a vycouval.

Maniakes stál na kraji pódia a díval se směrem k západu. Dav, který zcela zaplnil náměstí, mu bránil ve výhledu, ale tam, za vzdálenější stranou náměstí, byla Střední ulice, kterou sem procesí přišlo od hradeb města Videssos. A za těmi hradbami, zjevně podceňováni davem, tábořili Kubraté a Makuránci.

Několik minut Maniakes jen stál na místě, odkud předtím kázal Agathios. Několik výkřiků a urážek k němu dolétlo i teď, ale většina lidí mlčela, zvědava, co Avtokrat řekne. To způsobilo, že posměšky a urážky zněly jen ojediněle a ztrácely na váze.

Nakonec Avtokrat promluvil, zvedajíce hlas, aby byl slyšet co nejdál, jako to obvykle dělal na bitevním poli. „Moc mě nezajímá, jestli mě milujete, nebo ne.“ To byla velká lež, ale zároveň dobrá obrana proti některým věcem, které na něj a Lysii lidé pokřikovali. „Jak o mně smýšlíte, to je vaše věc. Až moje duše půjde přes most věčnosti a stane tvář v tvář bohu s velkou a dobrotivou myslí, udělá to s čistým svědomím.

Ale na tom nezáleží, jak jsem řekl. Až přijdou zimní

svátky, můžete mi nadávat, jak chcete. A vy budete. Vím, že vy, lidé tohoto města, budete. Prosím. Ale předtím musíme udělat něco, abychom vůbec mohli zimní svátky slavit. A nemusíte mě milovat, abychom to mohli udělat. Ani vojáci nemusí milovat svého velitele, jen je třeba, aby udělali to, co po nich chce, a snažili se věci nezhoršovat. Až ubráníme město, můžeme útočit jeden na druhého kvůli tomu, co máme na srdci. Ale bude moudřejší, když s tím do té doby počkáme.“

Nastalo ticho. Celý dav byl úplně zticha. Několik podplacených mužů zatleskalo, ale jejich tleskání znělo stejně osamoceně jako předtím nadávky. Maniakes si myslel, že se mu podařilo dav zviklat, že teď přehodnotí svá stanoviska a snad jej bude akceptovat. Rád by s tím svůj výstup ukončil. A potom se ozval z davu výkřik: „Phos nechá město padnout, kvůli tvým hříchům!“ Začaly se ozývat další výkřiky, hněvivé, vášnivé, nenávislné.

Byli ti nehorší nepřátelé za hradbami, nebo uvnitř? Měl nutkání sám křičet, poslat vojáky, aby zmasakrovali ten dav štváčů a mluvčů. Ale kdyby to udělal, co by pak záleželo na tom, že zažene Kubraty a Makuránce? Komu by pak vládl a jak?

Zvedl ruku. Pomalu se vrátilo ticho. „Jestliže město nepadne, pak je patriarchova výjimka platná. A město nepadne.“ Znovu ticho, tentokrát trvajícím. Dav tato slova přijal.

VI.

Kdesi za hradbami města Videssos se ozval zvuk rohu. Možná, že tento roh býval kdysi videssiánský. Kubrat, který do něj teď foukal, neměl ani ponětí o videssiánské představě o hudbě. Jediné, co chtěl, bylo vytvořit co největší hluk, asi jako dítě, které se snaží dodat odvahu armádě dřevěných vojáků, když je žene do bitvy.

Ale dřevem vojačci budou pochodovat a bojovat jen a jen v dětské představě. Ale to, k čemu vyzýval hlas rohu Kubraty, to bylo skutečné a děsivé. Řvouce jako démoni, vyrojili se Kubraté ze svého ležení a hnali se k městu Videssos, někteří na koních, jiní pěšky. Začali střílet z luků po svých nepřátelích vysoko na hradbách, spustili palbu dokonce dříve, než se dostali na dostřel, takže první dávky šípů skončily v příkopu a ty další se roztříštily o kamenné hradby.

Jenže stejně jako kapky deště na začátku bouře, byly to pouze první střely z mnoha, které ještě měly následovat. Brzy již šipy začaly dopadat mezi obránce nahoře na

hradbách. Jeden dokonce prosvítl kolem Maniakesovy hlavy a pak klesl a zasáhl vnitřní hradbu dole u základů.

Ne všechny střely dopadly mezi obránce. Ani ne dvacet stop od Avtokrata padl na ochoz muž, sípal, sténal, proklínal a řval. Několik jeho kamarádů, čelíce přitom sami množství šípů, před nimiž se kryli přikrčení za cimbuřím, jej odtáhlo do věže. Tam už čekali chirurgové, aby udělali pro zraněné vše, co bylo v jejich silách. Také tu byli připravení kněží-léčitelé, aby bojovali svou vírou proti válečným zraněním.

Katapult nadskočil a vzduchem zasvítl šíp. Letěl rychle po ploché dráze letu. Přispendlil nohu jednoho nomáda k jeho koni. Kůň padl jako podřátý, přičemž přilehl druhou nohu toho nešťastníka k zemi. Řev tohoto Kubrata, pokud řval, pokud byl vůbec ještě naživu, byl ztracen, pohřben a zapomenut v bojové vřavě.

Také vrhače kamenů na hradbách posílaly svou obávanou municí na útočníky. Muž, který byl zasažen kamenem vážícím dvakrát tolik, co on sám, a letícím rychlostí šípů, byl v okamžiku kratším než mrknutí oka proměněn v rudou kaši rozpatlanou po zemi.

A Maniakes, když si představil, co by asi pociťoval, kdyby se něco podobného stalo někomu z jeho poddaných, byť i někomu z těch, kteří ho nenávidí a myslí si o něm, zeje tyran a že jeho sňatek s Lysii je incest, tleskal rukama ve škodolibé radosti a pokřikoval na obsluhu strojů, které vystřelovaly ty osudové kameny: „Výborně, pošlete jim tam další takový, hoši!“

A obsluha stroje dělala, co mohla, aby splnila jeho rozkaz, a křičela vzteky a zklamáním, když jejich další střela minula cíl a dopadla neškodně na zem. Také Maniakes se mračil, když se to stalo. Až později přemýšlel o tom, jak podivná věc je vlastně válka.

Teď však neměl na takové myšlenky vůbec čas, zvláště když někteří Kubraté, místo aby je zastavil příkop kolem hradeb, naskákali dolů s žebříky tak dlouhými, že stačily dosáhnout ze dna příkopu až k vrcholku hradeb. Mnoho z těchto žebříků ovšem nebylo vztyčeno. Kámen, který byl shozen z hradeb přímo dolů, rozmasíroval člověka stejně důkladně, když už ne tak efektně na

pohled, jako ten, který byl vystřelen z katapultu. Videssiánští obránci navíc lili na hlavy Kubratů, kteří byli přímo pod nimi v příkopu, horkou vodu a zasypávali je sprškami šípů.

Starší Maniakes se dostavil na hradby, po bok svého syna. Na sobě měl obyčejnou vojenskou drátěnou košili a pořádně otřískanou helmu. Na chvíli se zadíval dolů do příkopu a pak spokojeně přikývl: „Myslím, že se o něco

podobného jen tak hned nepokusí,“ řekl. „Jsou to trochu jatka tam dole.“

„Ano, sem nahoru se na nás nedostanou,“ řekl Maniakes. „Jestli na nás budou útočit zezdola, dostanou lekci.“

Zamračil se. „Tedy jestli naše hradby zůstanou pořád takhle vysoké,“ ukázal k západu, aby se otec mohl podívat, jak to myslí.

Možná, že si Etzilios, bez ohledu na dobré rady Makuránců, myslel, že město Videssos může padnout při přímém útoku a příliš jej nezajímaly ty legrační stroje, na jejichž stavbu potřeboval tolik času a energie. Snad věřil tomu, že se císařští vojáci uvnitř hradeb již chvějí strachy a že nemají dost odvahy k tomu, aby vzdorovali jeho zuřivým válečníkům. Pokud to tak bylo, dostal velmi bolestnou lekci.

A teď se chystal udělat to, co měl udělat už na začátku. Žebříky jeho mužů ležely v příkopu a Videssiánci je zanedlouho zapálili, aby se jich definitivně zbavili.

Mezitím však Etziliiovi válečníci za pomoci koní táhli své vlastní vrhače kamenů, ty, které je naučili vyrábět Makuránci, a snažili se dostat do pozice, z níž by vrhače dostřelily na hradby. Další muži - Maniakes si myslel, že to jsou videssiánští zajatci, a ne Kubraté - přinášeli kameny a vršili je ke strojům.

„Sestřelte je!“ křičel na posádky vlastních katapultů. Ale na takovou vzdálenost to nebylo snadné. Kubratům stačilo pouze zasáhnout hradby, tedy cíl, který mohli jen těžko minout. Ale trefit konkrétní vrhač kamení, což přesně potřebovali Videssiánci, to bylo úplně něco jiného.

Ovšem díky souhře dobrého střelení a štěstí, které je vždy tak potřebné pro válečný úspěch, se obsluze videssiánského katapultu mohlo podařit zasáhnout nepřátelský stroj, což by mělo stejně katastrofické následky pro samotný stroj jako pro lidi, kteří by stáli v dráze letu dopadlého kamene, nebo, spolu se zbytky stroje, přímo pod dopadlým kamenem. A zasažený katapult by se v okamžiku změnil v hromadu třísek, vhodných tak možná na podpal do kamen.

A Kubraté by mohli své vězně poslat, aby odtáhli zbytky stroje a na jeho místo přitáhli další stroj, a pokračovat v palbě na hradby města Videssos.

Nahoře na ochozu vnější zdi si Maniakes připadal jako při nekonečném zemětřesení. Kameny narážely do kamenné zdi, která přenášela každý náraz přímo do podrážek jeho bot.

Ale zemětřesení, ať už jsou jakkoliv strašná, trvají tak minutku nebo dvě. Tohle však pokračovalo pořád a pořád dál, neustálé chvění pod jeho nohama mu skoro způsobilo mořskou nemoc. Spousta kamenů, které stroje vystřelily do hradeb, se odrazilo bez efektu zpět. Zedníci, kteří tyto zdi postavili už před staletími, výborně ovládali svou práci. Ale poměrně často se Kubratům podařilo vyslat buď nějaký tvrdší kámen, nebo vypálili s větší razancí či snad pod lepším úhlem, zkrátka často jejich kámen hradby poškodil.

„Kolik takovéhle palby můžeme vydržet?“ zeptal se

Maniakes svého otce.

„Nemám ani ponětí,“ odpověděl starší Maniakes. „Ale ještě nikdy dříve jsem se o hradby nemusel obávat tak jako teď. Ale víš co? Vím, kdo nám dá odpověď na tuto otázku, a to je skoro stejně dobré, jako bych odpověď znal sám.“

Rozhodně si myslím, že stojí za to vědět všechno, co nám o hradbách může říci Ypsilantes.“

„Ano, to je pravda, při dobrotivém bohu,“ souhlasil Maniakes a přivola svého vrchního technika.

„Měli bychom palbu, jako je tahle, vydržet hodně dlouho, Vaše Veličenstvo,“ řekl Ypsilantes. „Jen několik úseků hradeb má šterkové jádro, ale většina je stavěna z poctivých kamenů skrz naskrz. Kameny navíc mají dvakrát takovou tloušťku, než třeba zdi skladišť a podobně.“

„V to doufám,“ řekl Maniakes. „Je příjemné, když se taky někdy naděje stanou skutečností.“

„Jsem rád, že jsem vás mohl potěšit, Vaše Veličenstvo,“ řekl Ypsilantes. „A teď mě s dovolením omluvte...“ Spěchal za nějakým úkolem, který byl důležitější než utěšování jeho panovníka.

Když Ypsilantes odešel, poklepal starší Maniakes svého syna po paži: „Pojď zpátky do paláce,“ řekl. „Trochu si odpočiň, město nepadne, zatímco budeš spát, ale jestli spát nebudeš, padneš ty.“

Maniakes zavrtěl hlavou. „Když jsem tady, muži na hradbách vědí, že stojím při nich. Bojují lépe.“

„Možná trochu ano, ale ne zase tak, aby to bylo tak důležité,“ opáčil jeho otec. „A řeknu ti tohle: jestli jsi jedinou podporou mužů na hradbách, město padne. Ale oni bojují pro více důvodů než kvůli tomu, že stojíš na hradbách. A také jsou to dobří vojáci, protože ty jsi z nich dobré vojáky za posledních pár let udělal. A navíc, věř mi, že chtějí zůstat naživu, stejně jako každý jiný. A teď pojď.“

Vložil do svého hlasu trochu tvrdosti, stejně jako to dělával, když ho Maniakes, ještě coby chlapec, zlobil. Avtokrat se rozesmál. „To zní, jako by se chystal mi nařezat páskem, když neudělám to, co chceš.“

Starší Maniakes se podíval dolů na pásek, který měl kolem pasu. Coby Avtokratův otec měl na sobě zlatý pásek s bohatě zdobenou přezkou. Rozepl přezku, sundal pásek a začal jím provokativně točit vzduchem. „S tímhle páskem bych ti nadělal pořádná jelita, synu!“ poznamenal.

„Ano, to bys nadělal,“ řekl Maniakes. „Jestli tohle není urážka majestátu, tak už opravdu nevím, co by jí mohlo být.“

Oba se znovu rozesmáli. Když starší Maniakes začal sestupovat dolů z hradeb, jeho syn jej následoval. Do paláce jeli společně.

Ale celou cestu Maniakes slyšel, jak těžké kameny narážejí do hradeb. Nemyslel si, že si za těchto okolností příliš odpočine.

„Výpad, výpad je přesně to, co potřebujeme,“ řekl Rhegorios. „Výpad proti jejich lučištníkům, a také proto, abychom zničili některé jejich stroje. Velmi rád bych se zbavil těch jejich obléhacích věží. Myslím, že by se to opravdu vyplatilo.“

Maniakes pobaveně sledoval svého bratrance. „To bylo zajímavé, jak jsi v několika větách přešel od my potřebujeme k já bych se rád zbavil. To zní, jako bys chtěl vyrazit ven a bojovat s Kubraty, a po mně chceš, abych to dovolil.“

Rhegorios se na něj podíval zároveň s respektem a vzdorně. „Kdokoliv by si mohl myslet, že jsme spolu vyrostli, nebo

něco takového,“ řekl. „Jak před tebou mohu něco skrývat? Znáš mě tak dobře. Ale jak v tom případě můžeš něco skrývat před sestřenkou? Ona tě zná také velmi dobře.“

„Jak můžu něco skrývat před Lysii?“ řekl Maniakes. „Většinou to nedělám. Stejně to z nějakého důvodu nefunguje. Ale to nemá nic společného s tím, jestli máme učinit výpad proti Kubratům, nebo ne.“

„Ano, to nemá,“ souhlasil jeho bratranec. „Takže budeme tu jen tak sedět a necháme je, aby nás ostřelovali?“

„To je přesně to, co zamýšlím, upřímně řečeno,“ řekl Avtokrat. „Kdykoliv jsem se za své vlády dostal do potíží, snažil jsem se udělat co nejvíc. A tentokrát nebudu. Chystám se udělat co nejméně. Chci počkat, až se Kubraté a Makuránci unaví tím, jak mlátí hlavami o naše zdi. Proto přece byly zdi postaveny především“

„Co je tohle za válečný plán?“ zeptal se Rhegorios rozhořčeně.

„Myslím, že je to chytrý plán,“ pokrčil Maniakes rameny.

„A co sláva?“ trval Rhegorios na svém. „Kde se vezmou hrdinové, kteří půjdou po Střední ulici a budou zpívat písně vítězství?“

„Co se týče hrdinů,“ řekl Maniakes, „daleko více jich zůstane naživu, když tuhle hru budeme hrát uvážlivě. A co se týče slávy, ať si ji nechají Kubraté a Makuránci. Počkej,“ pozdvihl Maniakes ruku, aby zadržel bratrancovy námitky, „každý, kdo chce slávu jen pro slávu samotnou, ji podle mě může mít. Ale pokud mohu vyhrát válku jen tím, že tady budu sedět jako šnek zatažený do svojí ulity, pak to velmi rád udělám.“

„To je velmi chladnokrevný způsob, jak se dívat na věci,“ řekl Rhegorios. A po chvíli připustil: „Tvůj otec by mi řekl to samé. Zbývá mi už jen jediná otázka: co udělá šnek, když někdo chce rozbít jeho ulitu?“

„To je jednoduché,“ řekl Maniakes. „Bude se otáčet dokola a kousat ho ze své ulity.“ Rhegorios odcházel zjevně nespokojený.

Když o několik dní později přišel Avtokrat nahoru na hradby, byl překvapen nápisem na úseku hradeb, na kterém byl umístěn katapult. Ozdobný nápis hlásal:

KOUSAVÍ ŠNECI NEROZBÍJEJTE NAŠE ULITY!

„To vám poručil můj bratranec?“ vyzvídal přísně.

„Jeho Výsost Sevastos se o tom zmínila, Vaše Veličenstvo, ale nenařídila nám to,“ řekl velící důstojník obsluhy katapultu. „To tady chlapi a já, líbilo se nám to a tak jsme se rozhodli, že si tak budeme říkat.“

„V tom případě ať jsou vaše zuby ostré,“ řekl Maniakes a vojáci se zaradovali.

Jak tak krácel po hradbách, uvědomil si, že všichni jeho muži, nejen Kousaví Šneci, budou potřebovat ostré zuby.

Kubraté přitahovali své obléhací věže, jednu po druhé, do pozic a chystali se na útok na město. Byly připraveny těsně za hranicí dostřelu strojů, které Videssiánci měli na vnějších hradbách.

Také Immodios si prohlížel obléhací věže a netvářil se u toho příliš spokojeně. Maniakes se utěšoval tím, že Immodios nevypadá spokojeně nikdy. Důstojník řekl: „Vaše Veličenstvo, obávám se, že budeme mít velké potíže je zastavit, nebo i jen zpomalit, než se dostanou k hradbám.“

„Myslím, že nemáš pravdu,“ řekl Maniakes. „Podle mě je šípy a kameny a také ohnivé střely, které na ně vypálíme, zastaví. Myslím, že většina z nich bude spálena nebo zničena, jakmile se dostanou na dostřel.“

„Kdyby Kubraté ty své věže vymýšleli sami, tak bych, Veličenstvo, řekl, že máte pravdu,“ řekl Immodios. „Nedokázali by je vymyslet tak, aby vydržely. Ale Makuránci dobře vědí, jak je postavit, stejně jako my.“

„Ale Makuránci jim jen ukázali, jak je postavit,“ opáčil Maniakes. „A Kubraté udělali celou práci sami. Nikdy předtím nic podobného nevyrobili. Vsadím se, že je nepostavili dost pevně.“

„Nechť bůh s velikou a dobrotivou myslí dá, aby tomu tak bylo,“ řekl Immodios. Neznělo to ovšem tak, že by tomu on sám věřil.

Navíc měl sám důvody k obavám, jak se brzy Avtokrat přesvědčil. Maniakes doufal, že by Kubraté mohli zkusit použít k přitažení obléhacích věží k hradbám města Videssos soumarů. Kousaví Šneci a ostatní posádky vrhačů kamenů i šípů a také lukostřelci by pak měli cíle, o jakých se jim ani nesnilo, i když masakrování soumarů je sama o sobě záležitost, ze které se vám zvedne žaludek.

Etzilios sice možná ignoroval jednu radu od svých makuranských učitelů, ale rozhodně už neignoroval druhou. Žádné zvíře, ani mula, ani kůň, se nepřiblížilo na dostřel strojů na hradbách hlavního města císařství. Nomádi naopak odvedli zvířata pryč a rozbávali provazy, kterými byla svázána. Pak nahnali zubožené muže — zřejmě opět videssiánské zajatce — k věžím, přičemž se k nim chovali přibližně stejně jako ke kterémukoliv tažnému soumarovi. Kubratští válečníci vlezli do věží, pár z nich mělo za úkol popohánět zajatce, aby je táhli kupředu, většina tu však byla proto, aby zaútočila na město Videssos. Věže se pomalu daly do pohybu.

„Tak teď to zjistíme,“ řekl Maniakes Immodiovi. K jeho nelibosti se věže, čím byly blíže, zdály pevnější.

Když to vyslovil nahlas, Immodios přikývl. „Je to tak, Vaše Veličenstvo,“ přitakal. Nevyznělo to úplně jako vždyť jsem vám to říkal, ale bylo to blízko.

„Dobře, dobře,“ vrčel Maniakes. „Byl jsem hodně velký hlupák?“ Zvedl ruku dříve, než Immodios stačil promluvit:

„Nevadí. Na tohle mi nemusíš odpovídat. Vlastně budu radši, když na to neodpovíš.“

Ať už byly Immodiovy názory na tu věc jakékoliv, poslušně si je nechal pro sebe. Věže se krok za krokem blížily. Když se dostaly na dostřel strojů na hradbách, Videssiánci po nich začali střílet všechno, co jim přišlo pod ruku. Některé z jejich šípů prorazily kryty a štíty na přední straně věží. Některé bezpochyby zasáhly válečníky a tahače uvnitř. Ale tato ojedinělá 'přišpendlení' nemohla Kubraty odradit od jejich útoku.

Také vrhače kamenů chrlily svou munici proti nepřítelům. Zasahovaly věže s hlasitým rachotem, ale odrážely se od nich, aniž by způsobily nějakou viditelnou škodu. Možná, že Kubraté přece jen naslouchali makuranských technikům pozorně. Místo, aby se tvářil pouze spokojeně, Immodios se tvářil tak, jako by se mu dostalo zadostiučinění. Maniakes se ze všech sil snažil, aby si toho nevšiml.

Vrhače kamenů ovšem mohou vrhat nejen kameny. Jejich posádky je teď nabily sklenicemi s nechutnou směsí loje, oleje, petroleje a síry a směs před tím, než ji vystřelily na nepřitele, zapálily pomocí pochodní. Ohnivé kapky začaly padat na věže. Vzduch byl naplněn štiplavým hustým kouřem. Když se kouř dostal Maniakesovi do očí, začaly mu slzet a pálit jej. Nadechl se kouře a zaklel: „Hnusná sračka!“ Znovu se nadechl kouře a znovu zakašlal. Oheň nemohli Kubraté ignorovat tak, jako ignorovali kameny a šípy. Někteří z nich se vyšplhali až do vršků věží a lili odtud vodu dolů do plamenů. Pomohlo to však daleko méně, než asi doufali. Místo aby uhasili oheň, voda jen spláchlá hořlavou směs dolů po prknech, takže se hořlavina na spodních částech věží stávala koncentrovanější a oheň tady ještě zesílil.

Ale stejně to nakonec stačilo, protože plameny se nemohly dostat skrz ochranné pláty, kterými byly věže pobity. Možná, že Kubraté předem namočili. Každopádně nechtyly, ať už byl důvod jakýkoliv. A věže se stále blížily, pomalu, ale jistě.

Když se Maniakes rozhlédl na jih a na sever, napočítal jich nějakých sedm, osm. Tři se přibližovaly ke Stříbrné bráně, poblíž které právě stál. Ostatní se jednotlivě sunuly k hradbám. Kubratské vrhače kamenů střílely na vnější hradby, snažice se mířit na ochoz, aby Videssiáncům v místech, kam se blížily věže a kde měl přijít útok, ztížili obranu.

Maniakes se kousl do rtu. Někde tam vzadu, v jednom z těch kubratských táborů, se teď makuranští technici museli poplácávat po ramenou. Věže fungovaly bezvadně a plnily všechno, co měly, tedy to, co Maniakes nechtěl, aby se stalo.

Odněkud ze severu se na hradbách ozval jásot. Avtokrat se tím směrem zadíval, aby zjistil, proč se jeho muži radují z něčeho, co vypadá jako katastrofa. Potřeboval chvilku, aby mohl očima najít, co se děje, a aby pochopil: jedna z věží se přestala pohybovat vpřed. Možná, že se snažila překonat nějaký blátivý úsek a zabořila se. Nebo se pod vahou, kterou nesla, ulomilo kolo či náprava. Ať už byl důvod jakýkoliv, věž se nepohybovala.

Také Maniakes pocítil, že by chtěl také zajasat. Ale neudělal to, vždyť jen jedna z věží směřujících ke Stříbrné bráně. Plameny a dým, které z ní vystupovaly, nepocházely už jen od kapaliny, kterou Videssiánci věž bombardovali, tentokrát vzplanuly klády, z nichž byla věž postavena.

Stejně tak vzplanuli Kubraté, kteří byli uvnitř. Přestože to byli nepřátelé, Maniakes je později litoval. Přes hluk, který způsobovaly katapulty, a přes dunění dopadajících kamenů bylo slyšet, jak uprostřed toho ohnivého pekla řvou ubozí válečníci.

Jaké to asi bylo tam uvnitř? Maniakes se snažil představit si sám sebe jako nomáda, který je uvězněn v té hořící věži, řekněme mezi třetím a čtvrtým patrem. Musí tam být těsně, tma a asi to nahání hrůzu i bez ohně. Každý kámen, který udeří do věže, musí vyvolávat dojem, že nastává konec světa. Štiplavý zápach kouře tu už musí být nějakou chvíli cítit, vždyť sklenice s hořlavinou již zasáhly věž spolu s kameny.

Ale co se stalo, když se ten zápach změnil, když Kubraté ucítili ten nezaměnitelný pach hořícího dřeva a uviděli nad sebou plameny? A nebo ještě hůře: když ucítili ten nezaměnitelný zápach a uviděli plameny pod sebou? Vojáci proudili ven ze základny obléhací věže a pádili od hradeb města Videssos pryč, směrem k vlastnímu táboru. Kameny a šípy z vrhačů i obyčejných luků si mezi nimi našly spoustu obětí. Tyto oběti však byly tou šťastnější částí posádky hořící věže, protože měly čistší a rychlejší umírání než jejich kolegové, kteří zůstali uvnitř.

Na samém vrcholku hořící věže se otevřela dvířka a z nich se vysunul můstek. Vypadalo to, jako když nějaký malý rošťák vyplázne jazyk. Věž byla od hradeb vzdálena ještě asi polovinu dostřelu lukem a tak to byl vlastně můstek nikam. Ale to neznamenal, že jej nikdo nehodlal použít.

Kubraté se v zoufalé snaze uniknout plamenům a kouři uvnitř věže vyhrnuli na můstek. Maniakes si myslel, že většina z nich tam prostě bude chtít zůstat a snad si na chvilku oddechnout, když se jim konečně podařilo uniknout plamenům. Ale tak to být nemělo, ani nemohlo. Jednak se na můstek valil hustý dým z dvířek, kterými byl vystrčen, a za druhé, další a další Kubraté vybíhali z těchto dvířek ven - byli to muži, kteří nemohli použít schodiště nebo žebříků směrem dolů a snažili se uniknout tudy.

Co se stalo potom bylo pochmurné a nevyhnutelné. Někteří nomádi byli shozeni z můstku svými kolegy a spadli na zem z výšky dobrých čtyřiceti stop. Jim skočili sami, domnívajíce se, že je lepší padat kontrolované než čekat, až je někdo shodí ve chvíli, kdy na to nebudou připraveni.

Nemnoho z Kubratů mělo štěstí, když po svém pádu či skoku vstali viditelně nezraněni. Jim takové štěstí neměli a leželi nehybně na zemi pod věží. Většina se plazila pryč, to byli ti, kteří se při pádu zranili, ale přežili. Několik z nich však štěstí záhy opustilo, když jim dopadl na záda nějaký další Kubrat, až už shozený nebo seskočivší dobrovolně, nebo místo Kubrata na nich přistál kámen vystřelený z videssiánského katapultu.

A pak oheň dosáhl úpatí můstku, které bylo skryté uvnitř věže. Maniakes zaslechl zvuk praskajícího dřeva a sledoval, jak se můstek ulomil a spadl dolů i se všemi, kteří na něm zbyli.

Sama věž se rozpadla o nějakou minutu, dvě později. Plameny vyšlehly do větší výše a jasněji a vyletěl z nich roj jisker, které po chvíli zase začaly klesat dolů.

„Tak jedné už se bát nemusíme,“ řekl Maniakes.

Ale, bohužel, všech ostatních věží se Videssiánci stále bát museli. Několik z nich již skoro dosáhlo hradeb. Zdálo se to tak snadné, i přes všechny předchozí Avtokratův optimismus. Také místa, kterých se věže chystaly dosáhnout, byla předem jasná - vždyť těžko mohly příliš měnit svůj směr, jako zajíc, který kličkuje před honícím psem.

„To znamená, že jim můžeme dopřát pěkného, vřelého uvítání,“ řekl Maniakes napůl pro sebe. Ale proud rozkazů, který ze sebe vychrlil o chvíli později, byl již určen vojákům na hradbách.

Vojáci v okolí Stříbrné brány dostali tento rozkaz přímo z jeho rtů. Vyběhli poslové, aby předali Avtokratovy instrukce také na další místa, ke kterým se blížily věže.

Když se jeden z poslů vrátil, řekl: „Prosím za prominutí, Vaše Veličenstvo, ale důstojníci, kterým jsem sděloval vaše rozkazy, říkali, že už o něčem takovém sami přemýšleli.“

„Kvůli tomu nemusíš prosit za prominutí,“ odpověděl Maniakes. „Nebudu se zlobit kvůli tomu, že vojáci, kteří slouží pode mnou, sami myslí. Spíše naopak, řekl bych.“

Lučištníci a vrhače kamenů i šípů z vnitřní zdi teď zasypávali střelami obléhací věže, které se dostaly příliš blízko k nižším vnějším hradbám. Několik střel však bylo příliš krátkých a zranily tak obránce místo útočníků.

Šíp, který přiletěl z míst za Maniakesovými zády, se roztrhl o cimbuří jen několik stop od Avtokrata. Nějaký najatý vrah z řad Videssiánců by jej mohl velmi snadno zabít a pak říci, že to byla nehoda. Maniakes pokrčil rameny. S tímhle stejně nemohl nic dělat.

Blíž a blíže ke Stříbrné bráně se blížily ony dvě věže z původních tří, ty, které ještě neshořely. Bombardování, kterého se jim dostalo od videssiánských katapultů na hradbách, bylo nejtěžší, jaké Maniakes kdy viděl. Avtokrat si přál, aby makuranští technici, kteří naučili Kubraty stavět tak odolné věže, skončili ve Skotosově ledovém pekle.

Videssiánci v drátěných košilích se nahnuli na ochozu na ta místa, na která věže pravděpodobně vystrčí můstky.

Kubraté na zemi naopak dělali všechno proto, aby císařští vojáci nemohli koncentrovat svou sílu proti věžím.

Zdvojnásobili počet šípů i balvanů, které v těch místech dopadaly. Zdraví Videssiánci odtahovali raněné do věží na obou stranách Stříbrné brány. Místa raněných nebo zabitých zaujímali noví muži.

„Musíme je odrazit,“ křičel Maniakes na své vojáky. „Žádný cizí nepřítel ještě nevstoupil za hradby města Videssos. A navíc,“ dodal prakticky, jestli nezabijeme my je, zabijí oni nás.“

Několik vojáků se zasmálo. Více jich prostě jen přikývlo. Myslel svá slova jako žert, ale to ještě neznamenalo, že nebyla pravdivá.

První věž se již téměř dotkla hradeb. Maniakes viděl, že několik štítů, které na ní byly připevněny, chytlo, když jeho muži hodili na věž zápalné lahve, ale kryty pod štíty zatím zabránily ohni, aby se rozšířil. Doufal, že Kubraté uvnitř jsou zdraví a bojechtiví. Díky tomu je totiž budou moci snadněji porazit.

Dvířka u vrcholu věže se otevřela. Stejně jako zbytek věže, byla i ona pokryta štíty a kryty z živého, namáčeného dřeva. Kubraté, kteří čekali uvnitř, zajásali, když zase uviděli denní světlo. Vystrčili můstek směrem k hradbám.

„Teď,“ zařval Maniakes, tak hlasitě, jak jen mohl, aby jej bylo slyšet i přes bojovou vřavu.

Později si nebyl úplně jistý, ale domníval se, že posádka katapultu nečekala na jeho rozkaz a vystřelila. Jakmile se dvířka otevřela, napálili videssiánští střelci velikou sklenicí hořlavé směsi přímo do nich. Sklenice trefila pár Kubratů, kteří byli lačni vyhrnout se ven na

nepřítele, a srazila je zpět do dvířek. Přitom je promočila hořlavinou a srazila je do věže, kde vyšlehly plameny.

Vnitřek věže byl samozřejmě postaven z obyčejného dřeva a žádné kryty tu nebyly. Okamžitě začal hořet. Kouř se vyvalil ze dveří. Můstek zůstal vysunutý asi tak z jedné třetiny, několik stop mu ještě chybělo k tomu, aby dosáhl hradeb.

„Tudy se na nás při dobrotivém bohu nedostanou,“ řekl Maniakes. Vojáci kolem něj začali řvát radostí, že málem ohluchl. Nevadilo mu to. Kubraté měli v podobě můstku na videssiánské hradby jen omezenou cestu. Když byla tato cesta - a vlastně i celá věž - změněna v jedinou masu plamenů, byla celá kubratská námaha se stavěním a přibližováním věží zbytečná.

Tentokrát nebylo upáleno tolik Kubratů jako v případě první zapálené věže. Hořel totiž jen její vršek, takže válečníci uvnitř měli dost času uniknout spodem. Ale Videssiánci zabili nebo zranili většinu z nich kameny svrženými z hradeb nebo střelbou z luků. Něktěm Kubratům se však podařilo uniknout bez zranění.

Maniakes je pustil z hlavy, už když začali utíkat. Když běželi směrem od města Videssos, byli neškodní. A také pustil z hlavy hořící obléhací věž, až na to, že kouř, který z ní vycházel, jej nutil ke kašli a z jeho očí tekly proudy slz. Ale věže, které zatím neotevřely svá dvířka, nebezpečí ještě představovaly.

„Připravte se!“ křičel na posádku katapultu, ke které se blížila další věž. „Přivítáme tuhle mrchu stejně jako tu předchozí a potom půjdeme na pomoc ostatním na dalších místech hradeb!“

„Rozkaz, Vaše Veličenstvo,“ křičeli Kousaví Šneci. „Smážneme je jako každého, na koho nás pustíte!“

„Chlapíci!“ pochválil je a několik válečníků k němu obrátilo hlavy a zašklebilo se. Ani teď, když se vrátili do města Videssos, je nezajímalo, s kým se oženil. To, že je vedl k vítězství, se počítalo mnohem více. Přál si, aby to bylo stejné s lidmi, které nevedl do bitvy.

Poslední věž, která útočila na Stříbrnou bránu, se přibližovala pomalu, uvážlivě. Maniakes si říkal, že dostat se k hradbám jí trvá velmi dlouho. Možná, že zpomalila, když někteří z mužů uvnitř uviděli, co se stalo jejich kolegům v předchozí věži. Ale možná, že se mu jen zdálo, že věž zpomalila, jak se to často v bitvách stává.

Ať už to bylo jakkoliv, nakonec se věž přiblížila dostatečně na to, aby Kubraté mohli vytáhnout můstek. „Teď,“ zakřičel Maniakes, stejně jako předtím.

A katapult, stejně jako před chvílí, vrhl sklenici plnou videssiánské hořlavé směsi přímo do otevřených dvířek. Ale Kubraté museli přijít na to, co se stalo s jejich předcházející věží, když se pokusila vystrčit můstek k hradbám. Všichni muži, kteří se tlačili u dvířek, se proti nárazu sklenice kryli velkými štíty.

Stáli na tom malém prostoru tak těsně u sebe a za sebou, zeje střela nemohla porazit dozadu, což by se jinak jistě stalo. Sklenice se rozbila o nastavené štíty a snad při tom někomu zlomila ruku nebo žebra, ale většina hořlaviny stekla po štítech a následně po krytech dolů.

Z věže se vysunul můstek a blížil se k hradbám. Videssiánci s obrovskou sekerou, kterou si jistě musel půjčit od

některého Halogy, sekl do můstku, jednou, podruhé, ale pak jej zasáhl šíp do obličeje. Muž upustil sekeru a s výkřikem padl na ochoz.

Ještě než se můstek dotkl zdi, několik Kubratů na něj vyběhlo. Dzzzt! Posádka vrhače šípů stiskla spoušť. Obří šípy, které tento stroj vrhal, dokázaly zabít člověka na čtvrt míle. Na takhle krátkou vzdálenost projel šíp skrz dva Kubraty a zapíchl se do třetího za nimi. Všichni tři se řítili k zemi, do které o sekundu později udeřili s těžkým, masitým zuchnutím. Nikdo, kdo někdy čelil Kubratům se zbraní v ruce, by nemohl říci, že jsou cokoliv jiného než stateční. Poté, co na ně Videssiánci vrhali oheň, poté, co šíp proklál první tři z nich, kteří vystoupili na můstek, by válečníkům, kteří měli následovat své předchůdce, mohlo být jen stěží vyčítáno, kdyby váhali. Ale oni nezaváhali ani na vteřinu. Křičíce zuřivý válečný pokřik, vyhnuli se vztekle z dvířek a běželi na Videssiánce.

Šípy svištěly povětrím a narážely do štítů, které Kubraté drželi před sebou. Jednoho z Kubratů zasáhl šíp do stehna. Zavravoral a hrůzně křičíce spadl dolů na zem.

Ještě před tím o něj zakopl jeho spolubojovník a také spadl.

Ale další se blížili. Videssiánci, kteří na ně čekali u konce můstku, byli vyzbrojeni nejen meči a kopími, ale hlavně dlouhými, silnými tyčemi. Jejich pomocí se jim podařilo shodit několik Kubratů z úzké lávky a odsoudit je tak k dlouhému, smrtícímu pádu. Nomádi sekali po tyčích svými meči. Jedna z tyčí se zlomila. Jeden z Kubratů sáhl po další místo, aby se pokoušel ji přeseknout, ze všech sil za ni zatáhl. To překvapilo Videssiánce, který ji držel, takže po chvíli balancování přepadl přes okraj cimbuří. „Phoooooooo!“ křičel celou cestu dolů. Jeho křik náhle ustal, když dopadl na zem.

S triumfálním výkřikem skočil první Kubrat na ochoz. Ale jeho výkřik se brzy změnil ve sten agónie, protože byl propíchnut třemi císařskými vojáky—padl, zasažen dvěma meči a jedním kopím. Stejně se vedlo dalšímu Kubratovi a dalšímu také.

Poté přecejzen ochabla i zuřivá odvaha Kubratů. Jeden z Videssiánců, který v zápalu boje přestal myslet, skočil na můstek kubratské věže a sekl kolem sebe.

„Nel!“ vykřikl Maniakes. „Vrať se, nezahazuj svůj život!“

Voják nereagoval. Sekl prvního nomáda, na kterého narazil, ale vzápětí jej probodl šíp. Jak padal přes Kubrata, kterého právě zabil, chytil kolem pasu dalšího, který stál poblíž, a sletěl z úzké lávky dolů. Svého nepřítele vzal s sebou.

Maniakes se požehnal slunečním znamením dobrotivého boha nad svou hruď. Tenhle Videssiánc nezahlodil svůj život zbůhdarma, to mu musel tiše přiznat. Jeho život stál dva kubratské životy a navíc to udělal takovým způsobem, že si to i Kubraté museli dobře uvědomit.

Stále sice přicházeli přes můstek další a další, ale chvilka zaváhání, kterou svým hrdinským činem způsobil Videssiánc, který se obětoval, stačila císařským vojákům k tomu, aby se jich dostatečný počet dostal k můstku. Každou chvíli se nějaký Kubrat dostal na hradby, ale žádný z nich tu nepřežil déle než několik sekund. Maniakes se nejvíce obával toho, že se Kubratům podaří zatlačit Videssiánce zpátky a vytvořit ze svých těl clonu, za kterou budou další jejich muži moci proudit nerušeně na hradby.

Ale to se nestalo, ne u Stříbrné brány. „Phos buď pochválen,“ mumlal Maniakes a úzkostlivě se rozhlížel na obě strany ochozu, jestli se nějaké další kubratské věži zatím nepodařilo přirazit k hradbám. Když neviděl nic, co by tomu nasvědčovalo, zopakoval. „Phos buď pochválen,“ a věnoval pozornost tomu, co se dělo přímo u Stříbrné brány.

Posádce vrhače kamenů se konečně podařilo trefit se zápalnou sklenicí do věže. Až do této chvíle nemohli střílet ani na Kubraty, ani na jejich věž, protože se kolem stroje shromáždilo velké množství videssiánských vojáků, ale nakonec se palebná dráha uvolnila a posádka vystřelila sklenici.

Zasáhli Kubrata, který stál na můstku poblíž věže. Spadl dolů, otáčejíc se kolem své osy, částečně potřísněn kapalinou. Další hořlavina se rozstříkla na Kubraty, kteří stáli za ním. Křičíce se snažili utéci zpět do své obléhací věže, ale nedokázali se probít proudem jejich vlastních válečníků spěchajících ven. A tito válečníci na ně navíc zaútočili se zbraní v ruce, protože nechtěli od těch několika nešťastníků chytit.

A trochu té směsi oleje, síry a petroleje dopadlo na můstek a zapálilo dřevo. Hořící Kubraté bránili ostatním, aby oheň uhasili. Muži, kteří byli blíže k hradbám než hořící nešťastníci, byli tak rozkurázeni tláčením na Videssiánce, že si zase plamenů nevšimli, a nakonec už bylo pozdě je hasit.

Můstek hořel a nakonec se rozlomil vedví. Obě poloviny - a všichni muži na nich - spadly dolů. Maniakes vykřikl na znamení triumfu. „Tak pojďte!“ křičel a hrozil pěstí na Kubraty, kteří zírali ze své obléhací věže. „Pojďte a my vás přivítáme stejně, jako vaše kamarádi!“

Doufal, že měli jen jeden můstek a teď, když jej ztratili, zůstanou uvěznění ve věži. Ale Kubraté, nebo spíše makuranští technici, kteří je naučili stavět tyto věže, byli na podobný problém připraveni. Z věže se vysunula další lávka a blížila se k hradbám.

„Sem,“ zakřičel Maniakes na své muže. „Ke mně!“ štekal rozkazy. Videssiánští vojáci přinášeli další sklenici hořlaviny k okrajům hradeb. Na Maniakesův rozkaz polili kamenné cimbuří v místech, kam měl dosáhnout kubratský můstek, a pak na ně přiložili hořící pochodeň.

Okamžitě vyskočily žluté plameny. Hustá oblaka černého kouře zatlačila Videssiánce dozadu od místa, kde zapálili oheň. To by mohlo být výhodou Kubratů, kdyby v tu chvíli byli schopni dostat se na hradby. Ale nomádi zastavili lávku napůl vysunutou a nehodlali ji strčit do plamenů.

„Tak pojďte,“ zařval znovu Maniakes. „Nechcete vidět druhou půlku uvítání, které jsme vám přichystali?“

Nevěděl, jestli jej slyšeli nebo ne. A jestliže slyšeli, nevěděl, jestli mu rozuměli. Ale věděl, že se můstek dále nevysouvá. Skrz hustý kouř viděl, že jej Kubraté zatahují zpět do věže. A potom, tak pomalu, že zpočátku nevěřil svým očím, začala věž couvat od Stříbrné brány. Ostatní věže, které útok přežily, se také vzdalovaly od zdi.

Ted, poprvé v tomto šíleném a hrůzném dni, promluvil Maniakes uvolněným hlasem, ve kterém znělo trochu údivu: „Při bohu s velkou a dobrotivou myslí, vyhráli jsme!“

Ajeden z jeho veteránů, chlapík s jizvou na čele a s nosem nakřivo, zavrtěl hlavou a řekl: „Ne, Vaše Veličenstvo. Jenom mají pro dnešek dost, to je všechno.“

„Ano, máš samozřejmě pravdu,“ řekl Avtokrat. Poznal pravdu, když ji slyšel. A také poprvé v tom dni se zasmál: „A víš co ještě? Šlo to dobře a já za to děkuji.“

Nikdo mu neodporoval. Nemyslel si, že by vojáci souhlasili s jeho názorem jen proto, že je vládce. Podle něj bylo jejich mlčení vyjádřením radosti, že žijí a nebyli vytlačeni z vnější zdi.

„Co udělají teď?“ řekl starší Maniakes, když si vzal slovo poté, co jeho syn položil válečné radě tuto otázku a on se ji snažil zodpovědět. „Ať už je to cokoli, doufám, že to nebude tak hrozné, jako to, co proti nám podnikli dnes.“

„Čekám, že to bude horší,“ odpověděl Maniakes. „V dnešním boji jen testovali, co si mohou dovolit. Ted, ať je Skotos zatratí, už to dobře vědí.“

Jako další promluvil Symvatos: „Khagan se těžko bude pokoušet poslat na nás znovu věže, po tom, co jsme s nimi dnes udělali. Válečník, který se díval na to, jak se spousta jeho kamarádů peče jako kotlety, nebude zrovna toužit po tom, aby vlezl do věže a vydal se upéct se v ní k hradbám.“

„Ano, něco na tom je,“ odvětil Maniakes. „Věřím, že se to bude hodně blížít pravdě.“

Rhegorios se zasmušil: „Čeho se však bojím nejvíce je, že tohle byli jen Kubraté. Nezdálo se, že by v dnešní bitvě byli nějakí Makuránci,“ ukázal k západu: „Podle toho, co víme, jsou ještě na druhé straně Dobytčího Převozu. Jestli se nakonec dostanou na tento břeh...“

„Budeme mít o to více starostí,“ vpadl mu do řeči Avtokrat. „Pro Etzilia to nebude špatné také proto, že jeho muži budou rádi, že jim konečně jejich spojenci pomáhají v boji. Útoky pak budou mnohem silnější, protože...“

Starší Maniakes využil své otcovské právo skočit do řeči svému panovníkovi: „Protože Makuránci skutečně vědí, co dělají.“ Nebylo to přesně to, co se chystal říci Maniakes, ale o to přesněji to sedělo. Jeho otec pokračoval: „Kdyby to šlo, tak by skutečně stálo za to zjistit, co Kubraté a Makuránci chystají, a ne se jen dohadovat, co bychom dělali my na jejich místě. To zrovna není válečná magie...“

„Budeme je sledovat,“ řekl Maniakes temně. „Vsadím zlaták proti měďáku, že se jejich kouzelníci právě snaží vyslechnout, co si tady říkáme.“

„Měli bychom se pokusit o to samé. Když to nezkusíme, je jasné, že se to nepovede,“ řekl starší Maniakes.

„Ano, to je pravda,“ souhlasil Maniakes. „Učiníme to tak, jak říkáš, otče. Vyhledám Bagdasara.“

Alvinos Bagdasares vyděšeně řekl cosi v hrdelním vaspurakánském jazyce. Maniakes, i když byl stejné krve jako kouzelník, rozuměl vaspurakánštině jen částečně. Ale domníval se, že Bagdasares není zrovna nadšen tím, jaké po něm žádá čarodějné zařikávání. „Vaše Veličenstvo, tohle bude přinejlepším velmi těžký obřad a možná, že se ukáže zcela nemožným,“ varoval jej Bagdasares, už ve videssiánštině.

„Kdyby to bylo lehké, vybral bych si na to nějakého pokoutního čaroděje na rohu ulice,“ odvětil Maniakes. „Vím, že možná nebudeš schopen získat odpovědi, které chci, ale rád bych, aby ses pokusil udělat, co je v tvých silách, abys zjistil, co proti nám teď chystají Abivard s Etziliem.“

Bagdasares přikývl: „Stane se, jak přikazujete, Vaše Veličenstvo.“ Podrbal se ve svém hustém černém plnovousu a mumlal si něco, střídajíc videssiánštinu s vaspurakánštinou.

Jako symbol pro Abivarda použil Bagdasares zářivě stříbrný makuranský arket. „Bohužel nemám nic podobného pro kubratského khagana,“ řekl nešťastně.

„Proč nepoužít jeden z našich zlatáků?“ řekl Maniakes a neznělo to vůbec vesele. „Zaplatili jsme jich Etziliovi tolik... i když ne dost na to, abychom jej uspokojili.“

„Analogie musí být přesnější,“ řekl Bagdasares, který si nevšiml, že to Maniakes myslel jako smutný vtip, či spíše jako sebekritiku za minulé chyby. Mág nakonec zvolil kubratskou šavli. Její čepel se také leskla, i když trochu jinak než makuranská mince. Bagdasares vypadal téměř potěšen, když řekl: „Ted už potřebuji jen jedinou věc: vás.“

„Mě?“ Maniakesovi přeskočil hlas jako imitujícímu chlapci.

„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo,“ řekl čaroděj. „Vy budete tím prvkem, který obrací obecné na konkrétní. Tohle není Etziliova šavle, je to jen kubratská zbraň. A pravděpodobnost, že tahle mince někdy byla v Abivardově váčku, je velmi, velmi nízká. Ale vy jste se setkal s oběma. A díky působení zákona přenosu s nimi stále zůstáváte v kontaktu. A síla tohoto kontaktu spolu s působením zákona podobnosti spojí tyto artefakty nejen s národy, ke kterým patří, ale také s osobami, o kterých se chceme něco dozvědět.“

Maniakes by se nejraději vrátil na hradby, což by mohl v případě, že by se Etzilios - místo schůzování s Abivardem — rozhodl znovu zaútočit. Kdyby se to stalo, posel by mu o tom okamžitě přinesl zprávu. A on by mohl odejít. Naléhavá potřeba jeho přítomnosti v bitvě by byla dobrou výmluvou pro přerušování Bagdasarových kouzel. Ve skutečnosti se však nic nedělo a on byl nucen setrvat. „Vezměte arket do jedné ruky, Vaše Veličenstvo, a šavli do druhé,“ řekl Bagdasares. „A myslíte na oba muže, které tyhle předměty představují. Představujte si je, jak spolu mluví, a na to, co si asi tak mohou říkat v situaci, ve které se nacházejí.“

„Nedělám nic jiného, než že myslím na to, co si asi tak mohou říkat,“ odpověděl Maniakes. „Chci zjistit, co si řekli, nebo řeknou.“

Bagdasares neodpověděl. Maniakes si dokonce nebyl jistý, jestli jej mág vůbec slyšel. Kouzelník začal odřikávat formule a soustřeďovat se. Kdyby kouzelník neupnul svoji mysl na to, co se snaží zjistit, jeho kouzla by jistě neuspěla. Ale kouzla mohla selhat, i když všechno udělal perfektně. Bagdasares se zamračil, díky čemuž vypadal starší. „Je tam ochrana,“ řekl Maniakesovi ve chvíli, kdy sice pracoval rukama, ale v zařikávání byla pauza. „Jsem odmítnut.“ Jeho čelo

se sraštilo, jak se zamyslel. Když začal zařikávat znovu, použil zcela jiný rytmus než poprvé.

Možná že jiný, ale bohužel ne lepší. Bagdasares se zamračil ještě více. „Mají s sebou videssiánského kouzelníka,“ řekl. Slova z něj vycházela, jako by měl pusou plnou zkaženého masa. „Vytvořil ochranu proti mnoha věcem, které bych mohl zkusit. Mnoha, ale ne všem.“

Rytmus zařikávání se ještě jednou změnil. A tentokrát se změnil i jazyk: ze staré videssiánštiny přešel do vaspurakánštiny. Jeho oči zjasněly a hlas se zklidnil. Pokrok, pomyslel si Maniakes.

Za chvíli byl už schopen vidět výsledek na vlastní oči. Začal cítit, že... něco probíhá mezi stříbrnou mincí a železnou šavlí. Nemyslel si, že by to cítil jedním z pěti běžných smyslů. Bylo to spíše příbuzné síle, kterou používal kněz-léčitel k uzdravování raněných.

„Musíme to udělat spolu,“ řekl hlas někde ve vzduchu před ním. „Zpoždění si nemůžeme dovolit - polovina mých mužů se chce zítra vrátit na sever.“

„Dostaň dostatek mých mužů přes Dobyččí Převoz a můžeme dobývat hradby spolu,“ odpověděl druhý hlas, zjevně se nacházející v toméž prázdném prostoru před Maniakesem.

Avtokrat byl překvapen. Nebylo to ani tak tím, že slyšel Abivarda a Etzilia - vždyť chtěl po Bagdasarovi, aby mu umožnil je slyšet. Ano, to nebylo tím, že mág uspěl, i když o úspěchu sám vyjádřil pochybnosti. Tím, co nečekal, bylo, že oba -jak khagan Kubratů, tak maršál Makuranců - budou mluvit videssiánsky. O čem vypovídalo, že dva největší nepřátelé císařství mají společný jen tento jazyk?

„A zatímco budou zaneprázdněni bojem s věžemi...“ Maniakes byl znovu překvapen — tentokrát tím, že slyší třetí hlas. Ale, i když mu Bagdasares nedal nic, co by jej symbolizovalo, měl s Tzikasem spojení, spojení z dlouhého času stráveného v jeho blízkosti, který vyústil v Tzikasovu velezradu.

Ale co dělá Tzikas teď? Co se snažil ukázat Kubratům, když jej Maniakes skoro proklál šípem?

To Avtokrat bohužel nezjistil. Abivard řekl: „Pošli pro nás monoxyl. Znáš signál, kterým nám dáš vědět, že připlouvají?“

„Ano, znám ten, který jsi mi dal,“ odpověděl Etzilios. „Proč zrovna tenhle?“

„Protože tenhle...“ Abivard nepochybně pokračoval, ale Maniakes jej již neslyšel. Mince i rukovět šavle, které držel, se začaly v jeho ruku zahřívát. Zbraň i mince spadly na kamennou podlahu, jedna z rachocení, druhá s jasným zvoněním.

Bagdasares trochu zavrával, ale pak se napřímil: „Promiňte, Vaše Veličenstvo,“ řekl. „Kouzelníci, kteří je hlídají, si všimli, že se mi podařilo dostat se skrz jejich obranu, a přerušili spojení.“

„Proč to museli udělat zrovna teď?“ řekl Maniakes. „Kdybychom se dozvěděli, jaký je kubratský signál, naše galérie by si mohly počíhat na monoxyl a rozdrtit je.“

„Máte bezpochyby pravdu,“ řekl Bagdasares. „Slibuji vám, že udělám vše, co je v mých silách, abych se dozvěděl, jaký by to mohl být signál. Ale nemohu to udělat hned teď, protože nepřátelští kouzelníci mě málem připravili o pořádný kus mé duše, když se jim pokoušela uniknout.“

„Odpočiň si tedy,“ řekl Maniakes. „Vypadáš, že to potřebuješ.“

Ale Bagdasares vypadal, že by potřeboval něco více než jen odpočinek. Maniakes o tom pomlčel s tím, že snad odpočinek přece jen dokáže zregenerovat vše, co vaspurakánskému kouzelníkovi chybí. A když odcházel, Bagdasares zhluboka zívá, jako by jeho tělo, a ne duch, mělo za sebou velmi těžký den.

Maniakes počkal, až Bagdasares opustí místnost, ve které pracoval, a pak hrubě zaklel. Možná, že jej kouzelník stejně slyšel, zvláště když naslouchal smysly, které se nepočítaly do oněch pěti běžných. Avtokrat přesto zaklel znovu, ještě hruběji.

„Tak blízko!“ řekl Maniakes a bouchl pěstí do stolu. Další věta, nebo maximálně dvě, mu mohly prozradit to, co tak zoufale potřeboval vědět. Teď věděl jen to, že Kubraté spolklí svou pýchu a přijmou pomoc od mužů Makuranu, kteří byli přece jen mnohem zkušenější, co se obléhání týče.

Přál si - tolik si přál! - aby byl Etzilios moc paličatý na to, aby se chtěl dělit o to, co si myslel, že bude jeho triumfem, se svými spojenci. Ale Etzilios byl na to bohužel příliš praktický. Kdyby si oholil vous a převlékl se ze svých kožešin, mohl by z něj být pravý Videssiánec. S těmito zoufalými myšlenkami opustil také Maniakes komoru, ve které Bagdasares provedl své úspěšné zařikávání. Kdyby jen bylo o maličký kousíček úspěšnější, pomyslel si Avtokrat. Thrax se narovnal ze své úklony a podíval se s obavami na Maniakese: „Jak vám mohu sloužit, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se. Oficialita Velké Dvorní Místnosti na něj dolehla, k čemuž také místnost měla sloužit.

„Zavolal jsem tě sem, abych se přesvědčil, že flotila

bude během několika dní naprosto připravena,“ řekl Maniakes ze svého trůnu. Díval se dolů na admirála flotily bez jakéhokoliv výrazu ve své tváři. Jediný způsob, jak udělat, aby zněl ještě impozantněji, byl používat zájmeno my tak, jak to dělal Sharbaraz. Možná, že to dělá, i když jde na lože se svými manželkami, pomyslel si Maniakes, což jej pobavilo natolik, že měl problémy udržet neutrální výraz obličeje.

„Flotila je vždycky zcela připravena, Vaše Veličenstvo,“ řekl Thrax. „Až švábi vylezou, tak je rozdrtíme.“

„Vím, že jsi připraven k boji,“ řekl Maniakes. „Ale to není úplně to, co jsem měl na mysli.“

„A co jste tedy měl na mysli?“ zeptal se admirál flotily. Několik dvořanů mumlalo mezi sebou - zřejmě se jim nelíbil způsob, jakým námořník formuloval tuto otázku.

Maniakes by také nejraději něco zamumlal, ale zůstal trpělivým. Znal Thraxe. A právě proto, že ho znal, dal svolat tuto ceremonii. Když admirál věděl dopředu, co se po něm přesně chce, byl schopen to splnit a dobře. Když byl zaskočen nějakým překvapením, byl sice pořád schopen pořídit dobře, ale byl také schopen čehokoliv, přičemž nebylo možno dopředu odhadnout, jestli to bude dobré nebo špatné.

„Zavolal jsem tě sem, abych ti právě tohle vysvětlil,“ odpověděl Maniakes. „Očekávám, že se Kubraté pokusí poslat

velké množství monoxyl přes Dobytčí Převoz k západu, aby nabrali Makuránce, kteří by pak zaútočili v obléhacích věžích proti nám. Stačíš mě zatím sledovat?“

„Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl Thrax sebevědomě. Za jeho vizáží, které dominovaly stříbrné vlasy a opálená vrásčitá tvář, byl jasně patrný výraz soustředění.

„Dobrá,“ Maniakes dělal co mohl, aby jeho hlas zněl povzbudivě. Když už nenašel nikoho lepšího, než byl Thrax, snažil se ze všech sil počítat s jeho nedostatky. Pokračoval: „Ještě než vyplují, budou signalizovat Makuráncům, že se mají připravit. Když se nám podaří zpozorovat signál, budeme moci vyplout dříve a překvapit je. Ty bys asi řekl, že budeme mít výhodu letmého startu.“

Takže ať už je hlavní část flotily kdekoliv, ať už je uvázána v přístavu nebo brázdí vody někde poblíž města Videssos, musí být připravena okamžitě vyplout a pokrýt Dobytčí Převoz. Už rozumíš, o čem mluvím?“

„Myslím, že ano,“ řekl admirál. „Říkáte, že musíme být připraveni nejen k okamžitému boji, ale také k okamžitému vyplutí a přesunu.“

„Ano, to je ono! Přesně tak!“ Maniakes by nejraději seskočil z trůnu a políbil Thraxe na tváře. Jen domněnka, že by to admirála spíše znervóznělo než potěšilo, jej udržela na trůně. „Zvládneš to?“

„Ó ano, Vaše Veličenstvo, zvládnou, o tom nepochybuje,“ řekl Thrax. „Nejsem si pořád jistý, k čemu je to dobré, ale zvládnou to.“

„Vědět, k čemu je to dobré, je moje práce,“ řekl Maniakes.

„Ó ano,“ opakoval Thrax. Narozdíl od mnoha důstojníků neměl žádné skryté ambice dostat se na trůn, který patřil Maniakesovi. Možná, že ani neměl dost představivosti na to, aby si představil sám sebe, jak vychutnává moc, která by mu na tomto postu náležela. Naklonil hlavu na stranu a zeptal se: „Jak zjistíte, jaký bude onen signál, který Kubraté použijí?“

To byla dobrá otázka. Byla to vlastně v té chvíli ta nejdůležitější otázka. Nemusela jí být, pokud by Etiliovi — nebo snad Abivardovi — mágové neodhalili Bagdasarovo zařikávání, nebo je i odhalili, ale až o několik chvil později. Ale oni je odhalili a Maniakes s tím teď musel žít. A bylo docela možné, že by kvůli tomu mohl i zemřít.

Avtokrat řekl: „Naši kouzelníci na tom pracují,“ což byla jednak pravda a navíc to uspokojilo Thraxe. Pravda také byla, že mágové při tom neměli ani trochu štěstí, ale tohle už Maniakes admirálovi neřekl.

Neúspěch čarodějů Avtokrata žral. A stejně tak ho žral i pocit, že k úspěchu chybělo tak málo. Kubraté, k ledu s nimi, ale nebyli blázni. Jejich čarodějové věděli, že se pokusí magicky vyslechnout rozhovor Abivarda s Etiliem. A teď věděli, že on ví, že se chystají dát signál Abivardovi, než se jejich loď z jednoho kusu kmene vydají přes Dobytčí Převoz, aby převezly Makuránce sem

na východní břeh. A pak dojde ke společnému útoku Kubratů a Makuránců na hradby města Videssos.

Také věděli - a doufali, že Maniakes neví - jaký signál to bude. A tak, aby jej zmátli, vysílali celé množství nejrůznějších signálů. Ohně ve dne plnily vzduch těžkým černým kouřem a v noci jejich plameny zase šlehaly do výše z míst, která mohla být vidět hodně daleko. Kubraté na koních převáželi velké množství různobarevných zástav sem a tam. Při takovém množství Zastíracích manévřů mohli Kubraté klidně vyvěsit transparent s nápisem UŽ JEDEME, řekněme vyvedený písmeny velkými kolem padesáti stop, aniž by si transparentu někdo nějak více všiml.

Pro Videssiánce to při frustrující absenci jakéhokoliv náznaku o tom, jaký signál by to mohl být, znamenalo reagovat na každý falešný pokus jako na ten pravý. Čas od času se galéry vydaly k Dobytčímu Převozu, jejich vesla tepala vodu a pěnila ji do běla, ale nenarazily na žádné monoxyl, které tu chtěly chytit.

Tyto falešné poplachy samozřejmě začaly snižovat připravenost flotily. Maniakes si myslel, že to bude ještě větším zádrhelem, než to skutečně bylo. Po nějakém čase si uvědomil, proč to nebylo tak špatné. Řekl Thraxovi, že chce mít flotilu připravenou vyrazit na okamžitý rozkaz, ať už jakýkoliv. Ať už jakýkoliv se ukázalo být větším problémem, než očekával. Ale dal Thraxovi dopředu jasný rozkaz a admirál se postaral, aby byl nejen splněn, ale stále znovu plněn. Jeho houževnatá průměrnost teď byla pravým požehnáním.

Kdyby teď Rhegorios navrhoval výpad, byl by Maniakes daleko více nakloněn jej vyslechnout. Ale stále ho ten nápad nelákal natolik, aby sám dal k výpadu rozkaz. Byl trpělivější nežli jeho bratranec, nebo si to alespoň o sobě myslel, i když jeho dřívější unáhlené kroky tomu příliš neodpovídaly.

Kubraté drželi město Videssos v bloádě ze země, ale kromě toho jejich monoxyl přepadaly nákladní lodě, které přivážely do města zásoby. Obilí ještě nebyl ve městě nedostatek, ale brzy mohl být, takže jeho ceny na trzích stoupaly. Maniakes si zavolal několik hlavních obchodníků s obilím. Jeden z nich, Boraides, byl malý, zavalitý a pořád se usmíval. Další, Provchos, byl zase vysoký, hubený a měl smutný výraz. Jejich vizáž a temperament možná byly rozdílné, ale smýšleli podobně.

Boraides řekl: „Není správné bránit člověku v tom, aby měl poctivý zisk, he he.“

„Ano, náš obchod je velmi riskantní, Vaše Veličenstvo,“ souhlasil Provchos. Křupal přitom klouby svých prstů, pěkně jedním po druhém, palce si nechal na konec. Praskavé zvuky, které produkoval, byly v malé přijímací místnosti dost slyšet.

„Zavola jsem vás sem, abych vás požádal, jestli byste nemohli držet ceny nízké z vaší vlastní svobodné vůle,“ řekl Maniakes. „A také jsem vás chtěl požádat, abyste poprosili i vaše kolegy, aby učinili stejně.“

Boraidesovy oči mrkly vlevo k Provchovi, jehož oči zase mrkly doprava. Oba muži současně zakašlali. „To asi nepůjde, Vaše Veličenstvo,“ řekl Provchos.

„Přál bych si, aby to šlo, ale není to možné,“ souhlasil Boraides. „My prodejci obilí nevěříme nikomu. I sám sobě věřím jen napůl, he he. Když řeknu obchodníkům, co jste mi řekl, oni pravděpodobně zvýší ceny jen proto, že jste to řekl; ani pro to nemusí mít lepší důvod.“

„Bude jim doporučeno, aby nedělali nic tak bláznivého,“ řekl Maniakes.

Boraides začal mluvit, ale Provhos jej zadržel zdvižením ruky. Jeho prsty byly dlouhé a kromě kloubů tenké. Maniakese zajímalo, jestli je to proto, že má ve zvyku klouby křupat. Obchodník s obilím se zeptal: „Jak jim to bude doporučeno? Proč by to neměli dělat, Vaše Veličenstvo?“

„Protože když se pokusí nepoctivě vydělat na lidech během tohoto problematického období — což by vás dva samozřejmě nikdy ani nenapadlo — tak budu muset učinit rozhodnutí otevřít císařské sýpky a ceny tím zase srazit dolů.“

„To byste neudělal, Vaše Veličenstvo,“ řekl Boraides. „Tím byste si znepřátelil obchodníky s obilím na celá léta.“

Maniakese našťavaně vydechl nosem; Namyšlenost některých lidí jej stále dokola udivovala. Řekl: „Mám zavolat vojáky, aby vás vzali nahoru na hradby, vážený pane? Chcete jít tam nahoru a na vlastní oči vidět Kubraty a Makuránce? Jestli vás to přesvědčí, že tam skutečně jsou, klidně to zařídím.“

„Já vím, že tam jsou, Vaše Veličenstvo, he he,“ řekl

Boraides. „Ale...“

„Když víte, že tam jsou, proč se podle toho nechováte?“ přerušil jej Maniakese. „Nechci, aby byli lidé hladoví, když jsme obléháni, a nechci, aby kvůli tomu nenáviděli obchodníky s obilím. Obě tyto věci by mohly způsobit, že by bojovali hůře, než zatím bojují. To je vše, čeho se obávám. Jestli město padne, jsme mrtví—skutečně, ne obrazně. A v porovnání s tím, pánové, je skutečnost, že mě budou obchodníci s obilím nenávidět, něčím, co klidně budu riskovat.“

„Ale...“ Boraides byl okamžitě připraven znovu argumentovat.

Provhos se zdál být o něco realističtější. „To není dobré, Bore,“ řekl smutně. „On nám může udělat mnohem víc než my jemu a o tom to všechno je.“ Uklonil se Maniakosovi: „Budeme držet ceny tak nízko, jak to jen půjde, Vaše Veličenstvo. Pokud otevřete císařské sýpky, můžete je stejně vždycky srazit ještě níž. Vždyť jste Avtokrat.“

„Ano, správně,“ řekl Maniakese. „Jsem rád, že alespoň jeden z vás má dost důvtipu, aby si to uvědomil.“

„Pche,“ řekl Boraides. „Když dostaneme dost lidí do ulic...“

„Mnoho z nich zemře,“ slíbil Maniakese. „A vy s nimi. Možná, že jste si všiml, že máme ve městě početnou armádu.“

Pokud budou obchodníci protestovat, protože nemohou vymáčknout ze situace co nejvíc, budou odepsáni. Jak dlouho si myslíte, že budou fungovat problémoví obchodníci, než začnou vojáci rabovat jejich obchody?“

Boraides stále ještě nebyl schopen udržet svou pusu zavřenou. Provhos na něj zasyčel. Poodešli stranou a chvíli se o něčem radili. Maniakese je nechal o samotě, jak dlouho chtěli. Když skončili, nevěděl, který z nich vypadá nešťastněji. Provhosova podlouhlá tvář se zřejmě zdála zachmuřená i po většinu šťastných dnů jeho života, mezi které se dnešek rozhodně nedal počítat. Boraides většinou vypadal šťastně, dokonce i když šťastný nebyl. Ale teď nevypadal vesele ani trochu.

„Děláte nám hrozné věci, Vaše Veličenstvo, když nám bráníte zajistit si poctivou návratnost naší práce,“ řekl. „Můžete nás k tomu sice přinutit - v tom má Provhos pravdu - ale nemůžete nás přimět, abychom to udělali rádi.“

„Neřekl jsem, že nemůžete mít z vašich obchodů obvyklý výdělek. Řekl jsem, že nemůžete lidi ždímat a těžit z nestálé situace,“ odpověděl Maniakese. „Myslete na to, co jsem řekl. A berte to vážně. Nechci tady mít žádné nepokoje kvůli potravinám. Mám dost problémů tam za městem. Pokud mohu vnitřní problémy vyřešit ještě dříve, než začnou, tak mi věřte, že to udělám.“

Oba obchodníci obilím vrtěli hlavami. Zastránil je, ale nepřesvědčil. Byl ochoten se s tím spokojit. Nebyl bohem s velkou a dobrotivou myslí, aby mohl proniknout do hlavy člověka a změnit způsob, jakým přemýšlí. Když dokázal přimět své poddané, aby jednali tak, jak si přál, byl spokojený.

Zamračil se. Zatím neměl moc štěstí ve své snaze přimět Kubraty a Makuránce, aby jednali tak, jak si přál.

Boraides a Provhos si vyložili jeho zamračený pohled tak, že mají odejít. Nemyslel to tak, ale nechal to být. Když vstali, objevil se ve dveřích Kameas, aby je vyprovodil z císařské rezidence.

„Jak to děláš?“ zeptal se jej Maniakese, když se vestiarios vrátil, aby se podíval, zda Avtokrat ještě něco nepotřebuje.

„Jak dělám co, Vaše Veličenstvo?“ opáčil Kameas.

„Jak víš, kdy se máš objevit,“ řekl Avtokrat. „Nikdy tě nepřistihnu, že bys špehoval, ani nikdo jiný, ale vždycky jsi ve správný čas na správném místě. Jak to dokážeš?“

„Dokážu odhadnout, kolik si každá konkrétní osoba vyžádá vašeho času,“ řekl eunuch, ale vlastně to nebyla odpověď.

„Pokud je tvůj smysl pro časování takhle vyvinutý, pak možná patříš spíše na bitevní pole než do palácové čtvrti.“

Maniakese to samozřejmě nemyslel vážně, ale Kameasův hlas, když odpovídal, vážný byl: „Několik komorníků s mou vadou již sloužilo svým panovníkům na válečném poli, Vaše Veličenstvo. A já chápu, že neudělali ostudu, snad právě z důvodu, který jste zmínil.“

„O tom jsem nevěděl,“ řekl Maniakese zmateně. Eunuchští generálové by si jistě museli získat respekt svých vojáků jinak než normální muži, o tom nebylo pochyb. A to jistě nebylo lehké, alespoň pokud mohl Maniakese soudit. „Musím říci, zeje obdivuji.“

„Ó, to my také, Vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas. „Jejich památka je v palácích stále živá.“ Maniakese si představil staré komorníky, jak vypráví mladým o skvělých válečných činech jejich předchůdců, a viděl, jak ti mladí stárnou a vypráví to samé těm, kteří přicházejí po nich. Pak mu ale tuto představu Kameas trochu pokazil, když dodal: „A několik historiků a kronikářů také zaznamenalo jejich válečné úspěchy.“

„Opravdu?“ Co se týče Maniakosova ctem, tak kromě nekonečných pergamenů od úředníků a vojáků, kteří udržovali císařství Videssos v chodu i tvář v tvář invazi Kubratů a Makuranců, soustřeďovalo se především na vojenské příručky a nikoliv na historickou literaturu. A autoři vojenských příruček, jako byl například Kalokyres, který ve svých dílech psal o tom, jak si má generál počínat při zajišťování věcí, které jsou třeba, se nikdy neobtěžoval se zmínit, zda jsou pro tuto práci nezbytné pohlavní žlázy.

„Ano, rozhodně to zaznamenali, Vaše Veličenstvo.“ Vestiarios projevil pro věc daleko více nadšení, než byl Maniakese

zvyklý u něj vídat. Bylo tomu tak bezpochyby proto, že se jej záležitost dotýkala osobně. Pokračoval: „Kdyby vás to opravdu zajímalo, mohl bych vám ukázat některé takové záznamy. Sám vlastním několik těchto svitků, které jsou opsány ze vzácných spisů, a snažím se jich postupně shromáždit více prozkoumáváním dokumentů v archivech.“

„To tedy děláš ve volném čase? Prozkoumáváš archivy?“

„Ano, to je jednou z věcí, kterými vyplňuji svůj volný čas, Vaše Veličenstvo,“ Kameas se hrdě napřimil. „Nakonec, když je vše tak, jak je, jsem stěží v pozici, abych někde honil ženské.“

Maniakes přešel k němu a šfouchl jej do ramene, tak, jak to dělával Rhegoriovi: „K ledu se mnou, jestli jsem si myslel, že bych o tomhle mohl žertovat,“ řekl. „Ty jsi dobrý člověk, vážený pane — a nepotřebuješ zrovna pár kulí k většině věcí, které dělají dobrého člověka.“

„To jsem si říkal už mnohokrát, Vaše Veličenstvo, ale musím přiznat, že cítím velké zadostiučinění, když to slyším od celého muže,“ řekl Kameas. „Někteří, to vás ujišťuji, nejsou takhle velkomyslní.“

Jeho ústa se stáhla do tenké, tvrdé linky. Byl vestiariem už za vlády Genesia, než Maniakes zbavil Videssos tohoto tyrana. Každou chvíli vyplynulo z Kameovy řeči, že Genesiova vláda teroru byla zlá v palácové čtvrti stejně jako kdekoli jinde. Maniakes se na to nikdy nevyptával ani jeho, ani žádného jiného palácového eunucha, částečně proto, že byl rád, že to neví, a částečně proto, že nechtěl působit eunuchům bolest tím, že by jim to připomínal.

Vestiarios se uklonil: „Budete potřebovat ještě něco, Vaše Veličenstvo?“

„Myslím, že ne,“ řekl Maniakes. Ale když se Kameas otočil k odchodu, změnil Avtokrat názor. „Počkej.“ Eunuch se zastavil. Maniakes zalovil ve svém váčku. Nenašel tam žádné zlato, jen stříbro - to něco vypovídalo o stavu císařských financí. Hodil několik mincí Kameovi. Zaleskly se ve vzduchu, než je eunuch chytil. „To je pro tvého opisovače,“ řekl Maniakes.

Kameas se znovu uklonil, tentokrát trochu jinak — jako on sám a ne jako vestiarios. „Vaše Veličenstvo je štědré.“

„Moje Veličenstvo je nemocné a unavené z toho, zeje uzavřeno ve městě a musí čekat, až se Makuránci pokusí přelout přes Dobytčí Převoz,“ opáčil Maniakes. „Potřebovali bychom vědět, kdy se chystají to udělat, ale nemůžeme vyzvědět signál, který bude znamenat, že vyrazí.“

„Pokud budeme reagovat na všechny signály, které Kubraté vysílají...“ začal Kameas.

„Nebudeme nakonec schopni pořádně zareagovat na žádný z nich,“ vpadl mu do řeči Maniakes. „To se stane, dříve nebo později. Musí se to stát. Ale už brzy bude jeden z těch signálů ten pravý a když jej nevezmeme vážně, budeme mít makuranskou armádu na tomto břehu Dobytčího...“

Jeho hlas se vytratil. Když nepokračoval už asi minutu, Kameas zakašlal: „Co jste říkal, Vaše Veličenstvo?“

„Co?“ Maniakes odpověděl nepřítomně. Jeho oči a jeho myšlenky byly daleko. „Ať už jsem říkal cokoli, tak už na tom nezáleží. I kdybys mě zabil, vážený pane, tak bych nevěděl. Ale teď už vím. Už vím.“

„Vaše Veličenstvo?“ řekl Kameas tklivým hlasem. Maniakes neodpověděl.

VII.

„Vaše Veličenstvo!“ posel mluvil v krajním rozrušení. Byl cítit zpěněným koněm, což pravděpodobně znamenalo, že hnál svoji kobylu ulicemi města Videssos, aby přinesl zprávu Maniakesovi co nejdříve. „Vaše Veličenstvo, Kubraté hází stříbrným štítem prasátka na druhou stranu Dobytčího Převozu Makuráncům!“

„Vážně?“ vydechl Maniakes. Stejně jako předtím kvůli Kameovi, sáhl do svého váčku pro peníze. Postaral se, aby tam už měl zlato. Posel vytřeštil oči, když mu Maniakes vtiskl do dlaně půl tuctu zlatáků. Avtokrat řekl: „Teď jdi a oznam to Thraxovi. On už bude vědět, co dělat.“ Doufal, modlil se, ať Thrax ví, co dělat.

„Ano, Vaše Veličenstvo, dám mu vědět,“ řekl posel. „Immodios k němu sice také poslal zprávu, ale pojedou tam také, pro případ, že by chudák Vonos spadl z koně a rozbil si svoji tvrdou palici nebo něco.“ Odsspěchal pryč.

Jeho boty klapaly po mozaice podlahy ve vstupní hale císařské rezidence. Rhegorios vstal ze své židle, zakašlal, aby získal pozornost, a zasalutoval Maniakesovi pravou pěstí nad levou stranou hrudi. „Ty jsi to věděl,“ řekl a v jeho hlase nebylo nic než obdiv.

Maniakes zavrtěl hlavou. „Ještě pořád to nevím,“ odpověděl. „Ale myslím si, že mám pravdu, a ta myšlenka je tak silná, že na ni vsadím. Když Abivard poprvé přišel do Acrossu a já jsem s ním jednal, zeptal se mě, jestli císařská stráž nosí stříbrné štíty, a zdálo se mi, zeje zklamaný, když jsem řekl, že ne. A navíc tu byla ta Bagdasarova magie...“

„Ano, o té jsi mi již říkal,“ odpověděl jeho bratranec. „Podařilo se mu nakonec zachytit slova, která nějaký makuranský jasnovidec říkal Abivardovi?“

„Ano, tak to bylo, alespoň si myslím, že to tak bylo,“ řekl Maniakes. „Ať už ta slova přišla odkudkoliv, byla dostatečně jasná.“ Přešel do makuránštiny: „Synu dihqana, vidím široké pole, které není polem, vidím věž na kopci, kde může být dobytka a ztracena čest, a vidím stříbrný štít, jak září přes úzké moře.“

Vrátil se k videssiánštině a pokračoval: „Ať už ta slova přišla odkudkoliv, jak jsem řekl, znamenala - a znamenají - pro Abivarda hodně. Když žádal Etzilia o nějaký signál, který by znamenal, že se jeho armáda dá do pohybu, tak to byl tenhle - nebo si to alespoň myslím.“

„Myslím, že máš pravdu,“ řekl Rhegorios. „Stejně jako tvůj otec. Ještě nikdy jsem neviděl, že by na strýčka Maniakese něco udělalo takový dojem, jako když jsi před ním odhalil svůj nápad. A jeho jen tak něco nezaujme.“

„Koho, mého otce?“ řekl Maniakes, jako by byl překvapen. Ale pak to vzdal, protože nedokázal hrát až do konce.

„Všiml jsem si, díky.“

„Myslel jsem si, že si všimneš,“ řekl Rhegorios.

Maniakes začal jiné téma: „Dlouho jsem se nemohl rozhodnout, jestli budu námořní bitvu sledovat odtud, z palácové čtvrti, nebo z paluby lodě. A nakonec jsem si řekl, že kdybych byl na hradbách, chtěl bych být na lodi. Proto jsem

přikázal Thraxovi, aby mě vyzvedl v palácovém přístavu. Půjdeš také?“

„Nalodit se na Obnovu!“ zeptal se Rhegorios. Maniakes přikývl. Jeho bratranec řekl: „Když jsem se neutopil v té bouři, k ledu se mnou, jestli mi mohou ublížit Kubraté. Pojďme! Raději si pospíšíme. Když jsi řekl Thraxovi, aby tě vyzvedl, tak tam bude čekat, i kdyby ses neukázal ještě příští měsíc.“

Rhegorios měl bezpochyby pravdu a tak Maniakes už neztrácel čas dalšími řeči a oba muži vyrazili z císařské rezidence. Několik strážných vyrazilo po jejich boku, stěžující si, že by měli počkat na více mužů, aby doprovodili Avtokrata. Ale Maniakes neztrácel čas ani hádkami s nimi. Liboval si, že utekl půltuctu nosičů slunečníků. Napadlo ho, jak by asi zvládli stát na palubě Obnovy, až najede na nějakou monoxylu a rozdrtí ji pod sebou. S trochou štěstí by se jich přitom utopila nejméně polovina.

S Rhegoriem přišli k pobřežní hrázi právě včas. Obnova právě přirazela ke břehu, vesla se v perfektní souhře zvedala a znovu klesala do vody. Slunce, které se odráželo od Thraxových fousů, bylo skoro stejně jasné, jako když se odráželo od stříbrného štítu.

Když císařská vlajková loď vyzvedla Avtokrata a Sevastose, vyplula spolu s dalšími plachetnicemi - mnoha dalšími plachetnicemi - k Dobytčímu Převozu, připravena zastavit Kubraty a nedovolit jim dostat se na západní břeh, kde na převezení čekali jejich makuranští spojenci.

„Jestli jste měl pravdu, Vaše Veličenstvo, tak nám padnou přímo do rukou,“ poznamenal Thrax. Zněl sebejistě.

Maniakes mu řekl, že by to tak mělo být. Thrax jednal na základě tohoto předpokladu. Pokud měl Maniakes skutečně pravdu, všechno by mělo jít dobře. Ale pokud se mýlil, Thraxova slepá poslušnost by mohla věci ještě zhoršit.

„Pojďme je zničit,“ řekl Maniakes. Mohl předstírat, že má pravdu, a mohl to předstírat tak dlouho, jak to jen půjde. Ale pokud se mýlil, bude to muset rychle zjistit, protože Thrax to nezjistí.

Jedna z plachetnic, která byla dost daleko na jihu, aby její kapitán mohl vidět za výběžek města Videssos, nechal zatroubit na roh. Troubení se neslo zpět k ostatním lodím flotily. Další lodě troubily ozvěnou, aby se zpráva skutečně rozšířila po celé flotile. „To znamená, že byl spatřen nepřítel,“ vydechl Rhegorios.

„Ano, znamená, nebo ne?“ řekl Maniakes. Díval se vzhůru k nebi a kreslil Phosův sluneční kruh nad svým srdcem. Cítil se vyšší, rychlejší, svěží, jako kdyby z něj spadla nějaká obrovská váha.

Thrax zakřičel na velitele veslařů. Hluboký hlas bubnu udal tempo. Obnova hbitě letěla na vlnách směrem k nepříteli, který se skutečně objevil. Maniakes se díval k jihu a k východu, směrem k hradbám města Videssos, a znovu si uvědomil, jak velké hrozbě čelí on, město i celé císařství.

„Při dobrotivém bohu,“ řekl, když se Obnova, jako první z plachetnic, dostala dost daleko na to, aby měl z její paluby dobrý výhled na nepřitele. Tucty monoxyl se houpaly na vlnách Dobytčího Převozu. Jejich pádla se zvedala a klesala, zvedala a klesala, téměř ve stejném rytmu jako vesla plachetnic. Vzhledem k tomu, že vítr vál od západu, jejich plachty byly staženy.

Thrax zakřičel znovu, tentokrát na trubače: „Zatrub, až si každá plachetnice vybere svého nepřitele.“ Troubení se rychle šířilo flotilou.

Když uviděli videssiánské válečné lodě mezi sebou a svými spojenci, začali na sebe Kubraté vzájemně křičet. „Kdybys byl v jednom z těch jejich člunů, co bys dělal?“ zeptal se Rhegorios Maniakese.

„Já?“ přemýšlel Maniakes. „Rád bych si myslel, že mám dost rozumu na to, abych se dostal zpátky na pevninu a zkusil přeplovat jindy.“ Zavrtěl hlavou. „Ale asi bych spíš pokusil prorazit, protože bych si myslel, že jsem už moc daleko na to, aby se vracel. Už jsem takových chyb udělal spoustu, takže očekávám, že udělám ještě jednu.“

„Nezbývá než doufat, že to skutečně je chyba,“ řekl Rhegorios, na což mohl jeho bratranec jen přikývnout.

Chyba nechyba, Kubraté pluli dál. Teď už nekřičeli jen na sebe, ale také na Videssiánce. Maniakes nerozuměl jejich jazyku. Ale ani mu nemusel rozumět, aby pochopil, že mu nepřátelé zrovna neskládají komplimenty. Jestli mu jako nápořda nestačily zdvižené pěsti

Kubratů, tak šipy, které mířily na loď jeho flotily, už hovořily jasnou řečí.

První výstřely byly krátké, šipy šplouchly do vody jako létající ryby. Většina plachetnic měla na palubách vrhače šípů, které dostřelily mnohem dál než jakýkoliv lučištník. Když obři šipy, které byly vrhači vystřelovány, minuly svůj cíl, rozstříkly více vody než celá dávka šípů dohromady. A když zasáhly, což se stalo každou chvíli, několik Kubratů ihned přestalo pádlovat a monoxyl a pod nimi výrazně zpomalila.

Jak se galéry a monoxyls k sobě blížily, začali se trefovat také kubratští lučištníci. Tu a tam padl nějaký Videssiánec na palubu své lodi. Jeden nebo dva dokonce spadli do vody. Maniakes viděl jednoho zraněného muže, jak statečně plave k pobřeží, vzdálenému nejméně půl míle. Nikdy nezjistil, jestli se tomu vojákovu podařilo dosáhnout břehu.

Na paluby galér přišlo stále více šípů. A stále více mužů křičelo bolestí. „Může nám tahle střelba způsobit vážné potíže?“ zeptal se Maniakes Thraxe.

Admirál flotily zavrtěl hlavou a pak si odhrnul rozevláté stříbrné kadeře z čela: „Tohle je jako kousání moskytů, Vaše Veličenstvo. Svědčí to. Píchá to. No a co? Boj na moři není jako váš boj na zemi. Pár hloupých šípů neznamená nic, tady ne.“

Znělo to naprosto sebejistě. Maniakes věděl, že je tady jen divákem, a tak mu nezbývalo než doufat, že admirál má pro svou jistotu důvod.

Vepředu spěchala plachetnice, která jako první spatřila monoxyls, k jedné z nich, kterou si vyhlédla. Mořská voda klouzala se syčením po jejím kýlu vzad. A už najela na monoxylu, přímo v jejím středu. Náraz beranidla s bronzovou špičkou byl slyšet na několik mil. Vesla galéry zabrala. Do monoxyls vnikla trhlina, kterou otevřelo beranidlo, voda. Videssiánská veslice se vydala za další obětí.

„Támhleto!“ ukázal Thrax najeden ze člunů vyrobených z jednoho kmene. Muži u řídicích vesel otočili Obnovu ve směru, kterým ukazoval. Vykřikoval opravy kurzu s neochvějnou jistotou. Už s tím měl zkušenosti z bitvy,

kteřou svedli těsně po oné strašné bouři, když se vraceli ze Země Tisíce Měst. A všechno, s čím už měl zkušenosti, dělal výborně.

Ale ať si počínal jakkoliv dobře, monoxyla jim unikla. Možná že kubratský kapitán měl stejně zkušenosti s tím, jak uniknout galéře, jako měl Thrax s potápěním menších veslic. Jakmile se galéra k monoxyle přiblížila, kubratský člun náhle rapidně zvýšil rychlost, takže beranidlo jen sklouzlo po jeho zádi.

Thrax hrubě zaklel. „Měl štěstí,“ řekl Maniakes, ale nebyla to tak úplně pravda - Kubrat dokázal, že má dobré nervy i námořnické dovednosti. Avtokrat pokračoval: „Zbývá tu ještě mnoho monoxyl k pronásledování a všechny uniknout nemohou.“ Snad všechny neuniknou, dodal pro sebe.

„Phos vám žehnej za vaši trpělivost, Vaše Veličenstvo,“ řekl admirál flotily.

Zatímco Thrax směřoval Obnovu k nejbližší monoxyle, obrátil se Maniakes k Rhegoriovi: „Ano, měl jsem s ním trpělivost, trpěl jsem chyby. Kdybych měl někoho lepšího...“

„Tak bys ho už dávno dal na Thraxovo místo,“ skočil mu do řeči Rhegorios. „Ty to víš, já to vím a možná, že to ví i Thrax. Ale ty nikoho lepšího nemáš. Někdy prostě není dost kvalitních mužů a to je přesně tenhle případ. A on není tak špatný.“

Maniakes neodpověděl. Žralo ho, že osud císařství je v rukou muže, který 'není tak špatný'. Ale námořní bitva se vyvíjela tak, že její výsledek nezáležel jen na Thraxovi samotném. Záležel na kapitánech všech lodí, kteří se snažili rozdrtit nepřátelské lodě, které se zdály malé a rychlé, jako švábi, přebíhající z jednoho rohu pokoje do druhého. Jeden z těchto švábů už nestačil uniknout. Obnova najela na monoxylu, potopila ji a rozptýlila většinu její posádky po hladině modrozelených vod Dobytčího Převozu. Náraz galéry zpomalil. Bude ještě schopna zasáhnout další nejbližší monoxylu, než zcela ztratí rychlost? Maniakes křičel nadšením, když se beranidlo zakouslo do její záďe.

„Vesla zabrat!“ křičel Thrax. Obnova poskočila vpřed. Monoxyla se rychle plnila vodou. Nepotopila se — bylo to konečnou jenom dřevo. Ale Kubraté na palubě, ať už se jim podaří dostat se zpět do Acrossu nebo ne, určitě nepřevezou žádné Makuráncé, kteří by mohli zaútočit na město Videssos. Monoxyla za monoxylou byla probodávána nebo převracena videssiánskou flotilou. Všechno nešlo úplně podle videssiánských představ — někteří Kubraté stříleli zápalné šípy, jako vždy, když s nimi měl Maniakes co do činění. Podařilo se jim zapálit několik plachetnic. Jinde se zase čtyři monoxyla blížily k osamělé galéře, která nemohla vyprostit své beranidlo ze člunu, který právě zasáhla. Kubraté se dostali na palubu a posádku nešťastné galéry pobili.

„Napichněte je,“ řekl Maniakes, ukazující na galéru, na jejíž palubě se hemžili nomádi. Thraxovi to tentokrát nemusel říkat dvakrát. Obnova nebyla zrovna blízko k zajaté galéře, ale rychle ukrajovala potřebnou vzdálenost. Thrax brzy provedl vlajkovou loď mezi dvěma monoxylami, které byly stále ještě blízko zajaté galéry. Kubratům se nepodařilo pro ně neznámou loď uvést do chodu. Beranidlo na přídi Obnovy prorazilo rychle se zvětšující trhlinu do jejího boku.

Maniakes se díval k západnímu břehu Dobytčího Převozu. Několika monoxylám se podařilo přelout, navzdory všem snahám videssiánské flotily. Makuranští vojáci k nim běželi a lezli dovnitř. Spousta Makuránců stála ve vodě a čekala na přepravu přes úžinu k městu Videssos. Ale podle toho, jak se vyvíjel boj, bude většina z nich čekat ještě hodně dlouho.

Kubraté a Makuránci vyrazili společně na moře v jednom ze člunů, kterému se podařilo přelout. Ještě než stačil dát Maniakes povel k útoku, vypluly dvě další galéry směrem ke člunu, který směřoval k jihu. Abivardovi muži, kteří na sobě měli brnění, šli ke dnu rychleji než ti Etziliovi. Jinak mezi nimi nebyl žádný rozdíl.

„To jsou jatka,“ křičel Rhegorios a poplácával Maniakese po rameni.

„Při dobrotivém bohu, jsou,“ řekl Maniakes v úžasu. Několik nepřítelů monoxyl stále ještě plulo po vodách Dobytčího Převozu. Některé z nich, kterým se podařilo uniknout z boje, pádlovaly zpátky ke břehu, od něhož vypluly. Hladina byla plná Kubratů, někteří ještě plavali nebo se drželi kusů rozbitých lodí, většina však byla mrtvá.

„Neříkal jsem to předem, Vaše Veličenstvo?“ vykřikoval pyšně Thrax. „Neříkal jsem, že jestli dostaneme příležitost bojovat na moři, plachetnice proti monoxylám, tak zeje rozsekáme na dřevě? Neříkal jsem to?“

„Ano, říkal jsi to,“ řekl Maniakes. „Zdá se, že jsi měl pravdu.“ To, že Thrax také předpověděl už řadu věcí, které se nakonec nevyplnily, Avtokrat přešel. Dnes Thrax splnil to, co se od něj očekávalo.

„Nečekal jsem, že to bude takhle lehké,“ řekl Rhegorios. Také on se díval na mrtvá těla, kterými byla hladina Dobytčího Převozu poseta.

„Já ano,“ řekl Thrax, což byla pravda. „Tyhle čluny z jednoho kusu dřeva jsou dobré tak k tomu, aby přepravovaly válečníky, ale nemohou se měřit v boji se skutečnými válečnými galérami. Kubraté to vědí. Obvykle se s námi nepouštěli do otevřeného boje. Tentokrát to tady zkusili a draze za to zaplatili.“

„Ano, to zaplatili,“ řekl Maniakes. „Divil bych se, kdyby tady dnes neztratili víc mužů než při dobývání města.“

U jedné z mrtvol plujících po hladině Dobytčího Převozu se zčeřila voda. O chvíli později tam už mrtvola neplavala. Pozemní bitvy spolehlivě přitahují krkavce nebo šakaly. Námořní bitvy mají zase své 'úklidové čtyři'.

„Připomeňte mi, že si nějaký čas nemám dávat plody moře,“ řekl Rhegorios.

Maniakes polkl. „Ano“ připomenu ti to. A sám se jim nějakou dobu také vyhnu.“

Avtokrat se podíval vzhůru ke slunci. Nebylo dlouho po poledni, i když se s Rhegoriem nalodili na palubu Obnovy nedlouho před polednem. V rozmezí několika málo hodin se všechny Etziliovy i Sharbarazovy naděje rozplynuly ve vodách úžiny mezi městem Videssos a Acros sem.

„Zajímalo by mě, kolik zlata jsme utratili za všechna

ta léta za budování flotily,“ řekl Avtokrat. „Mnohokrát všechny ty výdaje určitě vypadaly jako mrhání státními prostředky, ale díky tomu, co jsme tu dokázali dnes, se každý zatracený měďák vyplatil.“

„To je pravda, Vaše Veličenstvo, je to přesně tak,“ řekl Thrax. „A tak až příští rok požádám o zlato, abych mohl postavit

nové lodě a staré uvést do perfektního pořádku, dostanu vše, o co si řeknu, že?“

Pochvalte admirála a stane se z něj dvořan. Maniakes se zamračil: „Jestli mě požádáš třeba jen o jediný stříbrný makuranský arket, Thraxi, praštím tě kyjem pobitým ostrými hřebíky. Je to jasné?“

„Ano, Vaše Veličenstvo.“ Dokonce i naivní a nechápavý Thrax vzal tuto výhrůžku vážně.

Rhegorios řekl: „Etziliovy plány jsme teď spláchli do záchodu a stejně tak i plány Velekrále Sharbaraze, ať jsou jeho dny dlouhé a jeho prdel je pokryta nežítý. Co teď asi podnikne Abivard?“ Sevastos ukázal přes moře k Acrossu, kde makuranští vojáci stále čekali u břehu na lodě, které už nepřiplují.

„To nevím,“ řekl Maniakes. „To musíme teprve zjistit. Ale rozhodně teď nemůže nijak uškodit hlavnímu městu. To je, myslím, jisté. Pořád ovšem může dělat nepříjemnosti v západním Videssosu a nebo se stáhne do Země Tisíce Měst a bude očekávat, co uděláme my. Nemůžeme vědět, pro co se rozhodne, dokud se to skutečně nestane.“

„Asi ne,“ řekl Rhegorios. „Přál bych si, abychom odtrhli Abivarda od Sharbaraze, stejně, jako on odtrhl Tzikase od tebe.“

„On ode mne Tzikase neodtrhl, Tzikas odešel sám,“ odpověděl Maniakes. „Když se mu nepodařilo mě zabít, tak útěk k Makuráncům byl ten nejlepší způsob, jak zabránit, abych neodtrhl jeho hlavu od jeho krku.“ Zatvářil se kysele. „Vyšlo mu to skutečně dobře.“

„Zdá se, že Abivard je loajální,“ řekl Rhegorios hořce. Maniakes se stejně cítil. Kdyby makuranský generál loajální nebyl, bylo by to veliké požehnání pro císařství Videssos. Když takto přemítal o loajalitě, uvědomil si Maniakes, jak dokonalý Videssiánc se z něj stal, bez

ohledu na jeho vaspurácký původ. Jeho prarodiče by možná svou loajalitu prokazovali Maniakesovu dnešnímu nepříteli. Pokrčil rameny. Jeho prarodiče zdaleka nevěděli o situaci všechno, co bylo k jejímu objektivnímu posouzení třeba vědět.

„Co teď, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Thrax.

„Jeď k pobřeží, kde leží kubratský tábor,“ odpověděl Maniakes. „Chci doručit Etziliovi vzkaz.“

Přesně jak předpokládal, přilákala přítomnost 06-novy nedaleko tábora na břeh množství Kubratů, kteří byli zvědaví, proč videssiánská vlajková loď připlula tak blízko.

„Co ty chceš tady?“ zakřičel jeden z nich ve videssiánštině, díky níž poznal, kdo to křičí.

„Moundiokhu, předej mou zprávu tvému khaganovi, velečtěnímu Etziliovi.“ Plný euforie z předchozího triumfu, neváhal Maniakes použít zkomolenou formu oslovení. „Řekni mu, že teď, když jsem rozdrtil ty ubohé hračky, kterým on říká lodě, tak mi už nic nebrání, abych se vylodil v severním Videsossu a postaral se o to, že neopustí Císařství Videssos živý.“

„Ty být blafující,“ křičel Moundiokh přes vodu. Jeho hlas ovšem již zdaleka nezněl tak sebevědomě. Zněl spíše vystrašeně.

„To poznáš. A stejně tak i Etzilios,“ řekl Maniakes a pak se obrátil k Thraxovi: „Dostaň nás z dostřelu, prosím.“

„Dobře, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl admirál. Kupodivu pochopil přesně, co po něm Maniakes chce, a zakřičel

„Veslaři zabrat!“ jen tak hlasitě, že jej sice slyšel velitel veslařů, ale Kubraté na břehu už ne.

„To je fantastické, můj bratránku,“ řekl Rhegorios obdivně. „Při dobrotivém bohu, my to můžeme dokázat.“

„Ano, vím, že můžeme,“ opáčil Avtokrat. „A Etzilios to ví také. Už jsme mu to udělali jednou před třemi lety a vydařilo se nám to. Musí si myslet, že se o to pokusíme znovu. Nehodlám odjet s armádou z města pro případ, že by se místo útupu rozhodl ještě jednou použít obléhacích věží a zaútočit. Ale to on neví a já budu předstírat, že se chystám vyjet s armádou na sever.“

„Co teď, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se znovu Thrax.

„Teď pojedeme zpátky do města Videssos,“ odpověděl Maniakes. „Zaseli jsme sémě. Musíme počkat, abychom viděli, jaká úroda z něho vzejde.“

Ekumenický patriarcha Agathios zorganizoval v Nejvyšším chrámu mši díkuvzdání. Nechal to oznámit ve městě Videssos, aniž by k tomu byl předem vyzván Maniakesem, který byl překvapen, stejně jako potěšen. Agathios byl totiž obvykle stejně málo iniciativní jako Thrax.

Maniakes byl také překvapen opravdovostí a vřelostí Videssiánců, kteří se shromáždili v chrámu, aby vzdali dík bohu s velkou a dobrotivou myslí. Zdálo se také, že mnoho z nich přičítá Maniakesovi zásluhu o to, že rozdrtil Kubraty na moři. Věděli, jak zoufalá byla jejich situace, a také věděli, že i když je Kubraté stále ještě obléhají, odpadlo teď nebezpečí, že se k útoku na město přidají i Makuránci.

A potom, s lepším načasováním, než jaké by byl schopen sám připravit, přispěchal do Nejvyššího chrámu posel, právě když mše byla u konce, ale ještě než se lidé začali rozcházet, a křičel: „Vaše Veličenstvo, Vaše Veličenstvo, Kubraté se stahují! Pálí své věže a stroje a odjíždějí pryč!“

„Děkujeme ti, Phosi, náš pane s velkou a dobrotivou myslí,“ zadeklamoval Agathios a jeho hlas se vracel ozvěnou z chrámové klenby, kde byla mozaika představující Phose, který shlíží dolů na shromáždění. Dokonce ani Phosova majestátní tvář nebyla v tu chvíli tak hrozivá, pomyslel si Ávtokrat.

„Tak na tohle sejdu podívat na vlastní oči,“ řekl Maniakes. Poprvé od chvíle, kdy si vzal Lysii, opouštěl mši v Nejvyšším chrámu doprovázen jásotem. Přestože soudil, že projevy radosti jsou určeny spíše zprávě, kterou přinesl posel, než jemu samotnému, měl z nich Maniakes stejnou radost.

Už dlouho před tím, než se dostal na městské hradby, viděl Maniakes, že posel mluvil pravdu. Černá oblaka kouře se valila k nebesům a byla unášena větrem

k východu. Maniakes už takový kouř viděl—když Kubraté podnikali nájezdy až k samotným hradbám města Videssos. Tenkrát zapálili videssiánská pole a farmy.

Tentokrát se Kubraté dostali až na hradby. To se ještě nikomu z dobyvatelů v celé historii Císařství Videssos

nepodařilo. Ale přestože dokázali tolik, nedokázali už nic víc.

Nestalo se tak díky tloušťce hradeb města Videssos i díky statečnosti jeho obránců. A to, co Kubraté pálili dnes, bylo jejich vlastním majetkem, který si nemohli vzít s sebou, protože by zpomaloval jejich postup, a který tu nechtěli nechat pro Videssiánce, aby jej nemohli použít proti nim.

Když Maniakes vystoupal na hradby, pohled, který se mu naskytl, byl ještě sladší. Oblévací věže, které předtím nemohli Videssiánci zapálit, hořely. Stejně tak i vrhače kamenů, které naučili makuranští inženýři Kubraty stavět.

„My bychom si stroje ponechali, kdyby to bylo naše tažení,“ řekl jeden z videssiánských důstojníků.

„Ano, my ano,“ odpověděl Maniakes. Vždyť s sebou na tažení Zemí Tisíce Měst vezl celou zásobu dílů potřebných ke stavbě oblévacích strojů. „Jsou to nomádi. Nemají s sebou vozy se zásobami, žijí z toho, co jim dá krajina.“

„Myslím, že se jen tak hned nevrátí, ne po tomhle,“ ukázal důstojník na hořící stroje. „Dvakrát se jim nepodařilo prorazit a z toho musí být pořádně otrávení. Když budeme mít štěstí, skončí to občanskou válkou, až se začnou hádat, kdo může za tenhle neúspěch.“

„Nechť se to z tvých úst donese k Phosovým uším,“ řekl Maniakes. Vypadalo to, že si Kubraté neberou s sebou na sever ani jeden oblévací stroj. Přemítal, jestli budou schopni si postavit nové, aniž by měli k dispozici předlohu. Asi budou, pomyslel si. Podceňování chytrosti nepřátel ještě nikdy nepřineslo nic dobrého.

„Budeme je pronásledovat, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se důstojník, chtivý, jako všichni Videssiánci, dozvědět se zprávy, do kterých mu nic nebylo.

„Právě teď jsem ochoten je nechat jít,“ řekl Maniakes. Zklamaný důstojníkův pohled by jistě sklídl potlesk, kdyby jej předvedl mim na Zimních slavnostech. Stejně jako způsob, kterým se jeho tvář rozjasnila, když Maniakes dodal: „A já ti řeknu proč. Nechci, aby mi vojáci opouštěli hlavní centrum dění. Teď je pro nás nejdůležitější dostat od Makuránců zpátky západní Videssos. A pronásledování Kubratů, ať je jakkoliv lákavé, by nás jen rozptylovalo od toho, co je třeba udělat nejdřív.“

„Rozumím,“ kapitán zasalutoval. Videssiánci uměli být - a také většinou byli - chladnokrevně praktičtí, když došlo k otázkám války.

Maniakes se díval na doutnající nepřátelské stroje. Vítr se otočil a foukl mu kouř do tváře. Oči mu zaslzely a několikrát zakašlal. A potom se začal smát. Důstojník na něj chvíli zíral a pak se také rozesmál. Ten krásný zvuk se rozléval po hradbách, dokud každý voják z posádky města Videssos nedal najevo svou úlevu jedním velkým výbuchem veselosti. Maniakes doufal, že Kubraté ještě nejsou moc daleko a že ten smích slyší. Jestli ano, určitě je to zraňuje skoro stejně krvavě, jako to předtím dokázala chrabrá videssiánská obrana. To je pro tebe, velečtitěný Etzilie, pomyslel si Avtokrat. Starší Maniakes pozdvihl stříbrný pohár na víno: „Na půlku vyhrané bitvy!“ pronesl a pohár vyprázdnil.

Maniakes do sebe také obrátil svůj pohár bez váhání. Přípitek jeho otce přesně vystihl situaci, alespoň to tak také viděl. Lysia však řekla: „Řekla bych, že to je víc než jen polovina bitvy. Makuránci a Kubraté měli jedinečnou šanci spolupracovat a my jsme jim ji překazili. Své spojení už nikdy neobnoví, protože my jim to nedovolíme.“

„Máš pravdu, děvče, máš pravdu,“ řekl starší Maniakes s usmířujícím gestem. „Každé slovo, které jsi vyslovila, je pravdivé - rozhodně bych se nehádal se svou snachou. Můj syn by pak možná nechal vystavit mou hlavu na náměstí s cedulí, která by hlásala, jak odporný chlapík jsem byl.“ Zatvářil se, jako že se Avtokrata bojí.

„To by musela být pořádně velká cedule, aby se na ni všechno vešlo,“ řekl Maniakes a odfrkl si. A muselo by na ní být zmíněno i předchozí šaškovství jeho otce. Lysia

byla přibuznou staršího Maniakese po celý její život. Ale tohle rodinné pouto starší Maniakes nezmiňoval. Přímě neříkal nic proti Maniakesově sňatku s Lysií, ale také nic, co by tento sňatek obhajovalo.

„Máš pravdu, Lysie, ale zároveň se mýlíš,“ řekl Symvatos. „Ano, je pravda, že jsme rozdělili Kubraty a Makuránci a že to je velký triumf. Neříkám že není. Ale...“ ukázal k západu, „tam je pořád Abivard, vlastně je dost blízko na to, aby nám mohl uškodit. Dokud jej nezatlačíme zpátky, tam, kam patří, bude nám chybět pořádná část vítězství.“

„Poplujeme zpátky do Lyssaionu nebo přes Videssiánské moře k Erzerským horám?“ zeptal se Rhegorios. „Čím později v roce se tam vypravíme, tím hůř.“

„Rád bych se tam vypravil,“ řekl Maniakes. „Teď, když se už nemusíme obávat Kubratů — nebo alespoň se nemusíme obávat, že by Kubraté mohli uškodit hlavnímu městu - bychom tam mohli vyplout.“

Díval se střídavě na svého otce, strýce, bratrance a manželku. Nezdálo se, že by někdo z nich tu myšlenku zpochybňoval. Po krátké pauze řekl starší Maniakes: „Je dost pozdě v roce na to, aby se toho dalo moc dosáhnout, tedy pokud bychom nehodlali v Zemi Tisíce Měst strávit zimu.“

„To bychom mohli,“ řekl Maniakes. „Bude tam úroda z tohoto roku, armáda by měla co jíst.“

„Ale je pozdě na to, aby vyplula flotila,“ namítl Rhegorios. „Už jsme při letošním tažení prošli jednou hroznou bouří. Mně to tedy stačilo.“

„Když rozkáže Thraxovi, abychom pluli k západu, tak poplujeme,“ řekl Maniakes.

„Můžeš rozkázat Thraxovi, cokoliv chceš, a on to udělá,“ vpadl do hovoru starší Maniakes. „To jej ještě nedělá chytrým. To pouze znamená, že je poslušný.“

„Avtokrat Videssiánců může svým poddaným rozkázat, cokoliv chce,“ přidal se Symvatos. „Ale ještě jsem neslyšel, že by Avtokrat mohl poroučet větru a vlnám a že by ony poslechny jeho vůli.“

Maniakes nebyl natolik zaslepen mocí, kterou ve svém úřadě disponoval, aby mohl nesouhlasit s těmito názory. A i kdyby natolik zaslepen byl, bouře, kterou se svým bratrance prošli, by jej přinutila přehodnotit své názory. Řekl: „Monu s Bagdasarovou pomocí zjistit, jaké počasí nás čeká, pokud vyplujeme. Varoval mě před tou bouří, která nás zastihla, když jsme se vraceli domů, a nemohli jsme se jí vyhnout, ať bychom dělali cokoliv. Pokud řekne, že plavba bude dobrou, poplujeme. Jestli ne, zůstaneme. Vyhovuje vám to tak?“ Všichni se tvářili spokojeně.

Bagdasares se uklonil, když Maniakes vešel do jeho čarodějnické studovny. Jakmile se napřímil, řekl: „Jak vám mohu

sloužit, Vaše Veličenstvo?“

Maniakes by se divil, kdyby mág skutečně nevěděl, s jakou otázkou za ním přichází. K tomu, aby to věděl, nepotřeboval Bagdasares žádnou magii, drby se v paláci totiž šířily i bez magie. Ale formálnosti muselo být učiněno za dost. Proto Maniakes řekl: „Rád bych věděl, jestli bude mít flotila dobré počasí, když popluje na západ do Lyssaionu v této pozdní roční době.“

„K službám, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares a hluboko se poklonil. „Už jste viděl, jak tohle zařikávání vypadá. Takže pokud budete tak laskav a budete mít strpení, než připravím všechny potřebné ingredience...“

Připravil všechno tak rychle, že rozptýlil všechny Maniakesovy pochybnosti o tom, zda mág věděl, s jakým úkolem za ním přijde. Dokonce už měl hotových několik malých dřevěných loďek, které měly v obřadu symbolizovat galéry videssiánské flotily. Maniakes skryl svůj úsměv. Kdyby mu všichni sloužili tak dobře jako Bagdasares, byl by pravděpodobně nejšťastnějším Avtokratem ve videssiánské historii.

Loďky vyřezané z kousků dřeva vypluly na hladinu nádoby. Čeřily vodu stejně, jako by ji čeřily skutečné galéry na vlnách Moře námořníků. Bagdasares začal zařikávat, jeho ruce se míhaly nad nádobou v rychlých kruzích.

Výsledky na sebe nedaly dlouho čekat. Maniakes si velmi dobře pamatoval, jak vypadala při obřadu bouře, kterou mág předpověděl pro jeho cestu z Lyssaionu. Miniaturní bouře, kterou Bagdasarovy zařikávání ukázalo nyní, byla ještě horší, s jiskřivými blesky a hromem znějícím jako malý buben. Jeden z blesků zasáhl malou loď a ta vzplála až k čáře ponoru.

„Vaše Veličenstvo, nemohu vám při nejlepším vědomí a svědomí doporučit, abyste podstoupil tuto cestu,“ řekl Bagdasares.

„U d'asa!“ zabručel Maniakes. „Dobrá. Co kdybychom tedy jeli přes Videssiánské moře k Erzerským horám?“ Moc se mu nechťelo plout touto cestou. Bylo to jednak dál do Mashizu a navíc na této cestě měli Makuránci daleko více možností je zdržet a možná i zastavit, ještě než dostane svou armádu do Země Tisíce Měst.

„Mohu se pokusit spatřit, co může být spatřeno, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl čaroděj. Jako většina lidí v jeho oboru měl velmi střízlivý odhad, ale teď jeho oči na chvíličku zajiskřily. „Vzhledem k tomu, že tato cesta vás povede blízko Vaspurakanu, bude výsledek zařikávání přesnější a podrobnější.“

„Opravdu?“ zeptal se Maniakes s opravdovým zájmem, přestože byl ještě zklamaný z výsledku předchozího zařikávání. Bagdasares totiž ještě nikdy něco podobného neprohlásil.

Vaspurakánský mág si povzdychl. „Přál bych si, aby to byla pravda. Logicky by to tak mělo být, Vaspur Prvorozený a jeho potomci byli prvními objekty Phosovy aktivity tady na zemi. Ale když mi rozkážete, abych vám to dokázal, tak se obávám, že nebudu moci.“

„Ach tak,“ řekl Maniakes. „Kdybys mohl, tak bys asi přivedl k šílenství mnoho mágů z Kouzelnického kolegia a asi také v Mashizu. Ale i kdybys nemohl být podrobnější, nevádi. Stačí, když budeš stejně podrobný jako předtím.“

Bagdasares strávil chvíli soustředováním se nad nádobou a loďkami, které vyrobil — chyběla mezi nimi ta, která předtím shořela — a které teď měly představovat flotilu na vlnách Videssiánského moře a nikoliv na Moři námořníků. Když byl dostatečně spokojen s tím, jak ony propriety přijaly svou novou roli, začal se zařikáváním. Bylo téměř stejné jako to, které vykonával před chvílí, jen dosadil jména a popis nových moří a míst, kde se mělo přistát. A, k Maniakesově nelibosti, také výsledek zařikávání byl téměř stejný jako v předcházejícím případě. Avtokrat znovu sledoval miniaturní bouři, která pustošila miniaturní flotilu. Žádná z loďek sice tentokrát nevzplanula, ale zase jich bylo daleko více převráceno.

Položil jedinou otázku, kterou si myslel, že může položit: „Jsi si jistý, že do tohoto zařikávání nezasáhly žádné vlivy z toho předchozího?“

„Ano, jsem si úplně jistý,“ odpověděl Bagdasares. „Ale jestli si Vaše Veličenstvo přeje, mohu začít znovu úplně od začátku. Příprava všech věcí bude ovšem trvat nějaký čas, takže...“

„Udělej to znovu od začátku,“ řekl Maniakes. Bagdasares tak učinil. Vybral novou nádobu, připravil čerstvou - nebo spíše novou - mořskou vodu a vyrobil novou flotilu malých lodiček. Zdálo se, že to bude dlouho trvat, ale Bagdasares byl daleko rychlejší než Maniakesovi lodní tesaři. „Mohu teď navíc užít jiného zařikávání,“ řekl Bagdasares, „abych vyloučil jakékoliv propojení s předchozími pokusy.“ Avtokrat přikývl na souhlas.

Bagdasares vykonával nové zařikávání stejně pečlivě, jako provedl přípravy k němu. Zařikávání bylo skutečně odlišné. Ale výsledek byl stejný. Zuřivá bouře, která zničila většinu flotily.

„Je mi velmi líto, Vaše Veličenstvo,“ Bagdasarov hlas zněl unaveně. „Nemohu vám při nejlepším vědomí a svědomí doporučit ani cestu přes Videssiánské moře.“ Zívl. „Prosím o prominutí. Tři zařikávání zajedno odpoledne člověka opravdu vyčerpají.“ Znovu zívl.

„Pak si tedy odpočiň,“ řekl Maniakes. „A neboj se, neviním posla za obsah zpráv, které přináší.“ Bagdasares se uklonil a skoro přepadl dopředu. Potácejíce se, jako by byl opilý, opustil místnost. Maniakes zůstal v čarodějnické pracovně sám. „Neviním posla za obsah zpráv, které přináší. Ale při dobrotivém bohu, byl bych rád, kdyby ty zprávy byly lepší.“ Za skřípotu rezavých pantů se otevřela postranní brána. Nebyla to ona brána, kterou přišel Moundioux, když se Maniakes snažil ukončit spojenectví Kubratů a Makuránců. Ona brána byla tenkrát promazána, aby byla tišší. Teď už na tichosti nezáleželo. Maniakes přesto nemohl opustit město Videssos bez svých strážců a bez všech dvanácti nosičů slunečníků. Sice se mu podařilo zahnat Etilia, podařilo se mu udržet Makuránce na druhém břehu Dobytčího Převozu, ale tohoto hluboce zakořeněného ceremoniálu se nemohl zbavit.

Rhegorios řekl: „Nedělej si s tím starosti, bratráčku Vaše Veličenstvo a můj švagre.“ To, že používal opět onu posměšnou kombinaci oslovení, napovídalo, že si Rhegorios myslí, že je krize prozatím zažehnána. Pokračoval:

„Nebudou se ti moc plést do cesty.“

„Ha,“ řekl Maniakes temně. Ale i když jej nároky tohoto ceremoniálu vyčerpávaly, nedokázalo mu to zkazit náladu. To,

že mohl opustit město, i když v doprovodu strážců a nosičů slunečníků, bylo prostě skvělé.

A vidět trosky Etiliových nadějí úplně zblízka, to bylo ještě lepší. Viděšanští uklízeči stále ještě pracovali na spálených troskách a snažili se z nich získat zbytky klád a kovových částí, které se daly použít nebo prodat.

Zanedlouho tady nezbyde vůbec nic.

„Na tomto břehu Dobytčího Převozu jsme opět svými pány,“ řekl Rhegorios, který měl zřejmě podobné myšlenky jako Maniakes. Sevastosův úšklebek, který byl vždycky popraven rozhostit se na jeho tváři, se teď ještě rozšířil: „A hradby nám brání odtud spatřit Makuránce, kteří jsou na druhém břehu. Ještě se jimi budeme muset samozřejmě zabývat, ale teď jsou pro nás neškodní.“

Tentokrát se Maniakes nesnažil rozhlížet, aby spatřil Abivardovy oddíly. Nechtěl se jimi teď zaobírat, ale ne z důvodu, o kterém mluvil Rhegorios. Jeho starosti teď způsobovalo něco, co bylo daleko blíže. Ukázal směrem k základům zdi a řekl: „Bylo to někde tady.“

„Co tady bylo?“ zeptal se Rhegorios, který se předtím nezajímal o to, proč vlastně Avtokrat opouští město Videssos, a přidal se k němu.

„Ano, tady to bylo,“ řekl si Maniakes pro sebe. „Ty jsi tenkrát nebyl na hradbách, ten vrhač šípů jsem obsluhoval s Immodiem.“

„Jaký vrhač šípů?“ zeptal se Rhegorios nechápavě a netrpělivě zároveň.

„Ten, kterým jsme stříleli na Tzikase,“ odpověděl Avtokrat, protože nechtěl Rhegoria rozzlobit. „Ten odpadlík, ať jej Skotos uvrhne do věčného ledového pekla, tady Kubratům něco ukazoval. Pravděpodobně něco, co chtěl, aby věděli, aby nás mohli účinněji napadnout. Nějakou slabinu. Ať už to bylo cokoli, chci to najít, abych se toho už nemusel bát.“

„Co by to tak mohlo být?“ zeptal se Rhegorios. Jeho hlas zněl klidně, rozumně — spíše to připomínalo způsob, kterým mluvila jeho sestra, než to, jak obvykle mluvil on sám. „Kdyby tu něco bylo, tak bychom o tom přece věděli, ne?“ „Kdo ví?“ odpověděl Maniakes. „Byli jsme dlouho v exilu, celý náš rod. Bylo dobré, že nás Likinios poslal pryč, protože kdybychom byli kdekoli, kde by nás mohl dostihnout Genesiův aparát, asi by naše hlavy zdobily nějaké náměstí. Tzikas byl tady ve městě, alespoň nějaký čas, než odešel na západ bojovat s Makuránci a hrát svou vlastní hru.“

„Ano, to je pravda,“ řekl Rhegorios temně. „Ale jestli máš pravdu, neměl by někdo tady o tom vědět kromě Tzikase, ať už je to, co chce?“

„No, snad,“ řekl Maniakes stejně temně. „Ale možná také ne. Spousta hlav přišla o svá těla, když tu vládl Genesios. Spousta mužů zahynula i jiným způsobem, mnoho jich padlo v bitvách, nebo bylo zavražděno doma v posteli. A tahle věc tady mohla být velmi tajná. Mnoho lidí o ní asi nevědělo, protože jinak bychom se o ní museli doslechnout už před lety.“

„Je tu ovšem i jiné vysvětlení,“ řekl Rhegorios. „Jak se můžeš dozvědět o něčem, co neexistuje?“

Stráže, nosiči slunečníků a Maniakes s Rhegoriem procházeli to místo znovu a znovu. Maniakes si už začínal myslet, že měl Rhegorios pravdu. Pokrčil rameny. Jestli to tak bylo, nic se neděje. Vědět to bylo určitě lepší, než v to jen doufat. Jeden ze strážců, velký blondatý Haloga, který nosil své vlasy zapletené do copánku, jenž dosahoval až do puky jeho zad, zavolal na Maniakese: „Pane, země tady zní pod mýma nohama nějak divně.“

„Divně, Hafgrime?“ Avtokrat přispěchal a zadupal na místě, kde stál strážce. „Mně to nepřipadá divně.“

Hafgrim odfrkl: „Ale já vydám za dva muže, jako jste vy, pane.“

Nebyla to pravda, ale zase to k pravdě nemělo moc daleko. Haloga pokračoval: „Podle mě to zní divně. Vím, co vím.“ Založil si ruce na svém širokém hrudníku, rozhodnut bránit svou pravdu, i když jí Maniakes nevěří.

Když nenašli nic lepšího - vlastně nenašli nic, kromě toho - byl Maniakes ochoten se chytit tohoto 'stěbla'. „Dobrá, tobě se to zdá divně,“ řekl souhlasně. „Vydejme tedy krumpáče a motyky a pojďme zjistit proč.“

Stráže začaly ochotně pracovat. Nosiči slunečníků stáli kolem a dívali se. Maniakes na to nic neřekl, ale pomyslel si, že se několika z nich v blízké budoucnosti přihodí jistá nepříjemnost nebo nehoda, která je, jak doufal, neučiní nezpůsobilými k práci.

A také očekával, že kopáči neobjeví nic víc než Hafgrimovou vahou udusanou hlinu. O to více byl překvapen, když poté, co se dostali ne hlouběji než jednu stopu pod povrch, narazily jejich nástroje na dřevo. „Co jsem říkal, pane?“ řekl Hafgrim triumfálně.

„Co jsem říkal, bratráčku?“ řekl Maniakes triumfálně.

Rhegorios tentokrát neřekl nic.

„Je to poklop, pane,“ řekl haložský strážce, když se svými kolegy odkryl větší část dřeva. Je to poklop, a co obvykle bývá pod poklopem?“

„Chodba,“ vydechl Maniakes ještě dříve, než jeden ze strážců zasekl špičku krumpáče do dřeva a poklop otevřel. „Při dobrotivém bohu, chodba!“

„Kdo mohl chtít vykopat chodbu pod hradbami?“ řekl Rhegorios. Nebylo pochyb o tom, kam chodba vede: klesala prudce dolů, pod příkop před vnějšími hradbami, a byla vyztužena kládami ze všech čtyř stran.

Odpověď se náhle vynořila v Maniakesově mysli:

„Likinios. Musel to být Likinios. To by mu bylo podobné, vybudovat takovouhle skrýš — je odtud přímo vidět za rohy hradeb. A Tzikas se o tom mohl velmi snadno dozvědět.“ Maniakes se zachvěl: „Je dobře, že je ústí chodby v dostřelu našich zbraní z hradeb, jinak by Tzikas nechal Kubraty prokopat se dovnitř.“

„To mohl udělat stejně,“ řekl Rhegorios. „Kdyby dostal Kubraty do města, zasadil by nám úder přímo do srdce.“

„Když dojde na intriky, nikdo se Tzikasovi nevyrovná,“ řekl Maniakes. „Ale když dojde k boji, je vždycky opatrný.“

Vždycky je na straně, kde mu nehrozí takové nebezpečí. To už jsme zažili. Kdybych byl na jeho místě, určitě bych se

pokusil prokopat, bez ohledu na ztráty. Ale Tzikas je mým opakem. Můžu dělat pletichy jako on, ale když dojde k bitvě, vždycky dám v sázku svůj krk.“

„Ano, to je pravda. A taky už jsi o něj jednou nebo dvakrát skoro přišel,“ řekl Rhegorios, což by Maniakese rozzlobilo, kdyby dobře nevěděl, že je to skutečně tak. Rhegorios pokračoval: „Zajímalo by mě, proč Likinios tuhle chodbu nikdy nevyužil.“

„Myslím, že se to nikdy nedozvíme,“ opáčil Maniakés. „Jak už jsme říkali, většina lidí, která Likiniově sloužila, je mrtvá. Genesios se už postaral, aby zemřeli, když se dostal na trůn.“ Zamrkal. „Ale Kameas tu přece už byl za vlády Likinia a je tady pořád! Při dobrotivém bohu, jsem zvědavý, jestli o tunelu věděl. Musím se ho zeptat, jakmile se vrátíme do paláce.“

„Ale co s tím zatím uděláme?“ zeptal se Rhegorios a ukázal na černý otvor vedoucí do chodby.

„Zasypte to,“ řekl Maniakés okamžitě. „Je to pro nás více nebezpečné, než by to kdy mohlo být k užítku.“

Rhegorios se probíral svými vousy a chvíli o tom přemýšlel. Po několika vteřinách přikývl. „Dobrá,“ řekl.

„Chodba, Vaše Veličenstvo?“ pozdvihl Kameas obočí. Měkké maso pod jeho bezvousou bradou se zatřásl, když překvapeně zavrtěl hlavou. „Ne.“ Požehnal se Phosovým slunečním znamením nad svou hrudí. „O něčem takovém jsem nikdy v životě neslyšel. Ale jak jistě víte,

tak Avtokrat Likinios se snažil svá tajemství držet v co největší tajnosti.“

„Ano, to je pravda,“ řekl Maniakés. Rhegorios se na něj podíval, aby se přesvědčil, že tomu podle Maniakese skutečně mohlo tak být. Sevastos totiž Likinia nikdy osobně nepoznal. Avtokrat pokračoval: „Jestliže to tajemství bylo tak velké, že jsi to nevěděl ani ty, vážený pane, proč Likinios tu chodbu nikdy nevyužil, když viděl, že se jej Genesios snaží svrhnout z trůnu?“

„Na to, Vaše Veličenstvo, vám možná budu schopen dát odpověď,“ řekl Kameas. „Během celého období, kdy se Genesios snažil proti němu bouřit, jej Likinios nikdy nebral dost vážně. Říkával mu 'velitel stovky', čímž chtěl vyjádřit, že nikdo s tak malým vlivem, jako měl Genesios, nemůže svrhnout Avtokrata Videssiánců.“

„V tom případě musel nakonec podcenit, jak moc jej nenávidí armáda Astrisu,“ řekl Maniakés.

„A nakonec už také kdokoliv jiný,“ souhlasil vestiarios. „Vždyť strážci u Stříbrné brány otevřeli Genesiovým vojákům dokořán a vpustili je bez boje do města Videssos. Říkali, že nic nemůže být horší než Likinios.“ Kameasovy oči se toulaly někde daleko, dívaly se zpět přes celé dlouhé roky. „Ale velice brzy je — a nás všechny také — Genesios poučil, že se mylili.“

„Likinios byl chytrý,“ řekl Maniakés. „Musel být chytrý, jinak by nedokázal vládnout císařství po dlouhých dvacet let, nedokázal by přesvědčit muže, jako je můj otec, o tom, že má skutečně šanci dostat se na trůn, a nešel by do války, aby pomohl Sharbarazovi znovu získat trůn Makuranu. Byl chytrý v různých věcech, ve velkých myšlenkách, ale moc už ne v tom, jak se vyznal v lidech a jejich pocitech. A to se mu nakonec stalo osudným.“

„My jsme vždycky říkali, Vaše Veličenstvo, - my, jeho dvořané - že přemýšlí jako eunuch,“ řekl Kameas. „Nebyl to ani kompliment, ani nadávka. Jen se zdál být nějak oddělený od většiny lidí a neznalý vášní, které lidi ovládají.“

„Myslím, že by s tebou můj otec souhlasil,“ řekl Maniakés. „I když si myslím, že by to jen těžko někdy vyslovil, když byl Likinios ještě naživu.“

„Problém s tím, co Likinios zavedl, byl v tom, že to bylo příliš složité a bylo ho třeba na trůně, aby to udržel v chodu,“ namítl Rhegorios. „Když se pak dostal na trůn Genesios, všechnen Likiniův systém se rozpadl daleko rychleji a hůře, než by se bylo stalo, kdyby byl jednodušší.“ Obrátil se k Maniakasovi s tím svým nerozumným výrazem a dodal: „Jsem rád, že ty jsi tak milý a jednoduchý, můj bratráčku Vaše Veličenstvo.“

„Já asi zjednoduším tebe,“ řekl Maniakés. On i jeho bratranec se rozesmáli. Ale Avtokrat náhle zvážněl: „Víte, najednou si začínám myslet, že rozumím Tzikasovi.“

„Tak to tě lituji,“ zvolal Rhegorios. „Pojď, tady si sedni a zůstaň hezky v klidu, chudáčku. Pošlu pro Phileta z Čarodějného kolegia a také pro ekumenického patriarchu Agathia. Oni dva již jistě dokáží nějak z tebe vyhnat to zlo, ať už tě posedl jakýkoliv zlý duch.“

Maniakés se znovu zasmál, ale trval na svém. „Při dobrotivém bohu, myslím to vážně. Tzikas se musel naučit hodně, když sloužil pod Likiniem. Nemohl za to, když byl - a ještě je, tak vychytralý. Nevím, jestli se vědomě rozhodl, že bude jako Likinios, tak, jako se synové rozhodují, že se chtějí podobat svým otcům, ale vsadil bych se, že to bylo nějak podobně. A on skutečně je jako Likinios — nebo spíše je tím, čím by byl Likinios bez integrity.“

„Vaše Veličenstvo, věřím, že máte pravdu,“ řekl Kameas. „I když musím připustit, že mé zkušenosti s Tzikasem jsou omezené.“

„Přál bych si, abych totéž mohl říci o sobě.“ Maniakés se silou vůle přiměl, aby neklesal na mysli. „Ale on teď není mou starostí, Phos buď pochválen. Teď je Abivardovou starostí, tam, na druhém břehu Dobytčího Převozu.“

Zmínka o Abivardovi okamžitě způsobila ticho, jako obvykle.

Až po chvíli promluvil Rhegorios: „Proč pořád setrvává v Acrossu? Co bude teď dělat, když ví, že se nemůže dostat přes úžinu, aby na nás zaútočil?“

On, Maniakés i jejich příbuzní si tuto otázku kladli stále dokola už od chvíle, kdy porazili Kubraty na moři. „Pořád to ještě nevíme, proklatě!“ řekl Maniakés. „Snažil

jsem se na to v několika uplynulých dnech přijít. Možná, že si myslí, že Etzilios se s Kubraty znovu vrátí na jih a zahájí obléhání znovu.“

„Snad nemůže být takový blázen, Vaše Veličenstvo, nebo ano?“ řekl Kameas, a Rhegorios ve stejnou chvíli vehementně zavrtěl hlavou.

Maniakés rozhodil rukama: „Dobrá. Ani já tomu opravdu nevěřím. Etzilios bude nakonec ještě rád, když mu někdo nesrazí hlavu za to, že vedl nomády do katastrofy.“ Hovořil s upřímným zadostiučiněním, jaké by cítil každý muž, který

způsobil nepříteli drtivou porážku. „Ale pokud tohle není odpověď, tak co je?“

Rhegorios řekl: „Dokud tamje...“ pohodil hlavou směrem k západu, „tak nám blokuje nejsnazší cestu do západního Videsossu.“

„To je pravda,“ řekl Maniakes. „Ale stejně, když my máme flotilu a on ne, můžeme klidně převést naše vojáky kdykoliv a kamkoliv—pokud nám to dovolí počasí, samozřejmě. Už v dřívějších neradostných dobách, kdy jsme neměli armádu, která by stála za řeč, jsme používali lodě k tomu, abychom přepravili naše nájezdníky na západ a zase je tam vyzvedli a dopravili zpět.“

„Ano, a od té doby jsme s tím vlastně nikdy nepřestali,“ řekl Rhegorios.

„Ano,“ přisvědčil Maniakes. „Jen jsme kromě toho dokázali i mnoho větších věcí.“ Rhegorios a Kameas přikývli.

Maniakes pokračoval: „Bratrance, určitě ses dotkl pravdy, ale myslím, že to nebyla celá pravda. Jak říkám, přemýšlím o tom už od chvíle, kdy jsme zjistili, že se Abivard nikam nehýbá.“

„To my všichni,“ řekl Rhegorios a zašklebil se: „Osвіт' nás prosím, ó staletý mudrci!“

„Pokusím se, bratránku, ale obávám se, že po tvé teorii nebude nic znít příliš pravděpodobně,“ odpověděl Maniakes a oba se znovu rozesmáli. Koutky Kameových úst se také zdvihly, pomaluj jako by to vestiarios ani nechtěl, ale jako by si nemohl pomoci. Maniakes pokračoval: „Věc, která na obléhání, které jsme prodělali, nahání strach, je, jak málo chybělo k tomu, aby bylo úspěšné. A další znepokojující věc je, že jsme o obléhání neměli

nejmenší tušení, než skutečně začalo, než byl nepřítel u hradeb města Videssos. Velekrál Sharbaraz - ať jej Skotos uvrhne do ledu - si připravil půdu velice dobře.“

„To všechno je pravda,“ řekl Rhegorios. „U našeho pána s velkou a dobrou myslí, všechno je pravda. Kdyby se tenkrát ten posel nedostal skrz Zemi Tisíce Měst...“ Otřásl se. „Byl to dobrý plán.“

„Ano,“ přisvědčil Maniakes. „A Abivard udělal všechno pro to, aby mu vyšel. Dostal techniky na druhou stranu Dobytčího Převozu. Stejně tak převezl na druhý břeh úžiny také Tzikase. Při dobrotivém bohu, i on sám přejel úžinu. Jediné, co se mu nepodařilo, bylo přepravit sem dostatečný počet jeho mužů, ale to nebyla jeho chyba. To záviselo na kubratské flotile a tu jsme rozdrtili.“

„J Máš úplnou pravdu,“ řekl Rhegorios. „A co z toho vyplývá?“

„Že naplánované to bylo skvěle. Na tom jsme se všichni shodli,“ řekl Maniakes. Sevastos i vestiarios přikývli.

„Abivard udělal všechno pro to, aby plán vyšel.“ Znovu přikývnuli. „Ale nevyšel.“ Přikývnuli. Maniakes se usmál, jak si znovu vychutnával neúspěch svého nepřítele. „A pokud je Velekrál Sharbaraz tím, kým je, a tím, čím je, a zjistí, že se něco nepovedlo, co udělá?“

„Phosi,“ zašeptal Rhegorios.

„No, to není úplně přesné,“ řekl Maniakes. „Sharbaraz je člověk, který nechal postavit svatyni jejích Bohu a nechal se v ní zpodobnit jako samotný Bůh, vzpomeňte si. A kdokoliv tohle udělá, tak není zrovna typem člověka, který zůstane klidný, když se něco pokazí, že? A kdo zná Velekrále Sharbaraze lépe než Abivard?“

„Phosi,“ řekl znovu Rhegorios, ještě procítěněji. „On si netroufá vrátit se domů, že?“

„Nevím, jestli je to až takhle,“ odpověděl Maniakes. „Ale musí o tom určitě přemýšlet. Nás by to určitě napadlo, kdybychom byli na jeho místě. Makuránci o tom určitě hovoří poněkud zdrženlivěji, zdvořileji, ale je to o tom samém. Sharbaraz bude hledat někoho, koho z neúspěchu obviní.“

„Mohl by vinit Etilia, Vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas. „Chybu, jak jste už řekl, udělala kubratská flotila.“

„Ano, mohl by vinit Etilia,“ souhlasil Maniakes. „Možná, že jej i vini, nebo bude jej vinit, až se k němu dostanou zprávy o průběhu bojů, pokud se tak ještě nestalo. Ale co mu to bude platné? I když by Etilia vinil, nemůže jej potrestat. Byl rád, že se mu podařilo dostat do Kubratu vyslance. Nikdy se mu nepodaří dostat tam armádu.“

Rhegorios řekl: „Jo, největší legrace na tom někoho vinit je potrestat ho, ať už udělal špatně cokoliv.“

Maniakes o tom nepřemýšlel jako o legraci. Staral se jen o to, zda mají věci praktický smysl nebo ne. Ale jeho volnomyšlenkářský bratránek měl v něčem pravdu. Když jste byl Velekrálem Makuranu - a to samé platí také o Avtokratovi Videssiánců - mohli jste udělat cokoliv, co jste chtěli. A potrestání těch, kteří vás zklamali, bylo jedním z privilegií — a někdy zábavných privilegií—této pozice.

Pak se vážně ozval Kameas: „Zajímalo by mě, jak bychom mohli co nejlépe zjistit, jestli mezi Sharbarazem a Abivardem existují nějaké rozpory, případně zda bychom mohli nějaké vytvořit, pokud ještě neexistují.“

Maniakes poplácal vestiaria po zádech. „Makuránci si stále stěžují, jak nevyzpytatelní a lstiví jsme my Videssiánci.

Vážený pane, kdyby tohle slyšeli, tak bych na to mohl jen přikývnout. Ale víš co? Máš úplnou pravdu. To je přesně to, co musíme udělat.“

„Pošli posla - tajného, ale ne zase tak tajného - k Abivardovi,“ řekl Rhegorios. „Pak se stane jedna ze dvou věcí. Buď se k nám přidá, což přesně chceme. Nebo řekne ne, ale přesto se k Sharbarazovi donese, že s námi jednal. A já si nemyslím, že se to Sharbarazovi bude líbit.“

„To si také nemyslím,“ přikývl Maniakes. „Udělám to.“

Posel vyplul z města Videssos hned na druhý den. Vyjel zaštitěn vlajkou vyjednávače. Abivard tuto vlajku ctil více než leckterý důstojník na obou stranách. Maniakes měl své důvody si myslet, že se vyslanec, jistý Isokasios, vrátí zpět živý a zdravý, když už ne úspěšný.

A Isokasios se skutečně vrátil, v poledne toho dne.

Byl vysoký a štíhlý, měl nakrátko přistřížený vous, rašící na podlouhlé tváři. Poté, co se poklonil, řekl: „Vaše Veličenstvo, nepodařilo se to. Abivard mě nechtěl vidět, nechtěl naslouchat mým slovům a nechtěl se mnou mít vůbec nic společného. Poslal vám vzkaz: že vzhledem k tomu, že západní Videssos je, podle jeho slov, právoplatným makuranským teritoriem, s jakýmkoliv videssiánským válečníkem, který tam bude kdykoliv chycen, bude zacházeno jako se špehem. Nazval to fěrovým varováním.“

„Tím chce říci, že zemře rychle a ne pomalou smrtí,“ řekl Maniakes. „Obvykle své válečné zajatce nechají upracovat se k smrti, už tak skončil bezpočet Videssiánců.“ Přemítal, jestli to potkalo i jeho bratra Tatoula, který zmizel během jedné z invazí v Makuranu a nebyl od té doby spatřen.

„Myslím, že máte pravdu, Vaše Veličenstvo,“ řekl Isokasios.

„Při Phosovi, měl bych to zastavit, než to začne.“ Maniakes si nechal zavolat písaře. „Napsal bych to sám, ale nechci, aby ten, kdo mu to bude ve videssiánštině číst, musel luštit můj škrabopis.“ Když přišel písař, řekl mu Avtokrat: „Napiš to přesně tak, jak ti to budu diktovat: 'Od Maniakese, syna Maniakese Abivardovi, synu Godarze z Makuranu. Zdravím Tě. Věz, že jestli nějaký videssiánský voják s výsostnými znaky Císařství Videssos, které platí od dob smrti Avtokrata Likinia, chycený tvou armádou, bude popraven jako špeh, tak každý makuranský voják s výsostnými odznaky Makuranu, zajatý videssiánskou armádou, bude popraven jako bandita. Toto se uskuteční jen jako reakce na stejné počinání Tvé a Tvých mužů.'“, Učinil rázné gesto, aby dal najevo, že skončil. „Udělej kopii bez chyb, pokud je to třeba, a dones mi ji, abych ji podepsal a zapečetil.“

„Ano, Vaše Veličenstvo,“ písař odpěchal pryč.

Isokasiovi Maniakes řekl: „Až se s tím vrátí, vezmeš to přímo Abivardovi. Nemusíš s tím tentokrát dělat vůbec žádné tajnosti. Chci, aby Makuránci naprosto přesně věděli, s čím si zahrávají a co si o tom myslíme.“

„Ano, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl posel. Za chvíli

se vrátil písař. Maniakes podepsal listinu nachovým inkoustem, který byl vyhrazen jen pro Avtokrata. Pak otiskl své pečetidlo do horkého vosku, podal dopis Isokasiovi a znovu jej vyslal na cestu.

Posel se vrátil do města Videssos při západu slunce a přinesl psaný vzkaz od Abivarda. Když Maniakes rozlomil pečeť, překvapeně zavrčel: „Je to v makuránštině! Tohle obvykle nedělá.“ Stiskl jazyk mezi zuby. „Že by to bylo něco, co nemůže svěřit svému videssiánskému tlumočnickovi? Jestli ano, mohlo by to být zajímavé.“

Vzhledem k tomu, že sám nedokázal číst makuránštinu, nechal zavolat Phileta, kněze-léčitele, který to uměl. Když modře oděný muž dorazil, Maniakes mu podal list pergamentu. Philetos jej přečetl pro sebe, pohybuje přitom rty, a pak vzkaz přeložil. Abivard, syn Godarze, služebník Sharbaraze, Velekrále Makuranu, dobrého, velkorysého, moudrého...

„Můžeš ty přívlastky přeskočit,“ řekl Maniakes temně.

„Jak poručíte, Vaše Veličenstvo. Takže: 'Pro Maniakese, syna Maniakese: Zdravím Tě.'“,

Ještě než mohl pokračovat, jej Maniakes znovu přerušil: „Pořád ještě nechce připustit, že jsem legitimním Avtokratem Videssiánců, ale alespoň mě už nenazývá uzurpátorem.“ Sharbaraz totiž nastrčil loutku, která předstírala, že je Hosios, nejstarší syn bývalého Avtokrata Likinia. Ale Maniakes viděl hlavu pravého Hosia, tedy, hlavu bez těla, takže věděl, že Genesios jej zlikvidoval, stejně jako celý Likiniův rod. Avtokrat dodal: „Když už jsme u toho, Makuránci nemají falešného Hosia tady s sebou. Zajímalo by mě, jestli ještě žije.“

„To je jistě zajímavá otázka, tím jsem si jistý,“ řekl Philetos. „Ale nechtěl byste nejdřív slyšet to, co jste chtěl, abych přišel přečíst?“ Když tak znovu získal Maniakesovu pozornost, pokračoval: „Záležitost, o které jednáme, byla výsledkem rozkazu Velekrále Sharbaraze, ať žije dlouho a jeho říše vzkvétá. Nemohu ji uvést v platnost, dokud nedostanu vyjádření Velekrále k vašemu dopisu, který jsem mu poslal k posouzení.“

Maniakes se zamračil ve váhavém obdivu: „Doufal

jsem ve víc,“ řekl nakonec. „Všechno, co nám říká, je: 'Není to moje chyba a možná budu schopen to změnit. Zatím se toho nemusíte bát.'“,

„Býval bych si myslel, že to je přesně to, co jste chtěl slyšet, Vaše Veličenstvo,“ řekl Philetos.

„Ne,“ Avtokrat zavrtěl hlavou. „Tohle mi nedává nic, čeho bych se mohl chytit, nic, co bych mohl použít, abych rozdělil Abivarda a Sharbaraze. On je poslušný Velekrále-le a posílá mu náš dopis k posouzení. To není to, co jsem potřeboval. Byl bych mnohem raději, kdyby mi bez obalu napsal, že Sharbaraz to udělal špatně. Pak bych to mohl použít k tomu, abych ho přetáhl od Velekrále, nebo bych to mohl poslat Sharbarazovi, abych jej odloučil od Abivarda.“ „Aha. Teď už tomu rozumím lépe, Vaše Veličenstvo,“ řekl kněz-léčitel. „Ale jestliže ten závažný fakt, že Abivard selhal a nedobyl město Videssos, nestačí k tomu, aby jej připravil o přízeň Velekrále, proč by to mělo způsobit něco daleko menšího?“

„Doufal jsem, že ho toto selhání bude stát Sharbarazovu přízeň,“ řekl Maniakes. „Ale protože se nezdá, že se tak stalo, byl jsem ochotný se snížit k tomu, že bych přihazoval malá zrníčka na misku vah, v naději, zeji přece jen pomohou převážít tam, kam se zatím nepřevážila. Ale Abivard mi nedal žádná zrníčka.“

„Obrňte se trpělivostí,“ Philetův hlas zněl jako hlas kněze více než jindy. „Tyhle věci chtějí čas.“

„Ano, svatý pane,“ řekl Maniakes poslušně. Na jednu stranu byl trpělivý po celou dobu trvání jeho vlády, což bylo většinou nutností, protože byl buď příliš slabý, nebo nucený bojovat na dvou frontách, nebo obojí. Na druhou stranu, když viděl příležitost jednat, tak se často unáhlil, takže možná přece jen potřeboval, aby jej někdo naučil vyčkávat.

„Budete potřebovat ještě něco, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Philetos.

„Ne. Děkuji vám, svatý pane,“ odpověděl Maniakes. Kněz-léčitel odešel a zanechal tu Abivardův dopis. Maniakes se díval na ten dokument, který nedovedl bez pomoci přečíst. Utěšoval se, že jej Abivard napsal sám, vmakuránštině, aby nemusel jeho obsah sdělovat nikomu jinému. To přece jen bylo něco. Ale nestačilo to. Philetos se po několik následujících týdnů stal pravidelným návštěvníkem císařské rezidence. Videssiánští nájezdníci, kteří se potulovali západním Videssosem, nebyli tak početní, aby se mohli měřit s makuranskými armádami. Pozorovali však tamní dění a posílali Mamakesovi zprávy po lodích. Byli vlastně dobrými zvědy v místech, která se Maniakes rozhodl nechat neobydlená.

Měli také ve zvyku přepadat makuranské posly a kurýry, kdykoliv to jen šlo. Měli velký potenciál být užiteční. Mnoho vzkazů, které zachytili a poslali do města Videssos, bylo v makuranském jazyce. Kněz-léčitel však neměl problémy jim porozumět. Většina z nich však bohužel neměla pro Maniakese žádnou cenu. „Vaše Veličenstvo, jaký užitek máte z

toho, když víte, že velitel posádky v Aptosu požádal velitele posádky ve Vryetionu, aby mu půjčil seno?“ zeptal se Philetos poté, co přeložil zachycenou zprávu, ve které velitel posádky v Aptosu žádal právě o tohle. „Mohl bych ti udělat přednášku o tom, jak důležité může být vědět, že jedné z makuranských posádek docházejí zásoby,“ odpověděl Maniakes. „Ale nebudu tě obtěžovat. Pravdou bohužel zůstává, že tahle zpráva mi žádný užitek nepřinesla, alespoň pokud zatím mohu soudit. Všechny nemohou mít zásadní důležitost. Když házíš kostkami, nemůžou ti pokaždé padnout Phosova malá sluníčka“ - která, když padla dvojítá, počítala se podle videssiánských pravidel jako vítězný hod. „Ale nikdy nevíš, co ti padne, dokud kostky nehodíš.“

„Ano, to je pravda, Vaše Veličenstvo,“ Philetův hlas zněl poslušně, ale nijak nadšeně. Kdykoliv přišly do města Videssos zachycené zprávy ze západního Videssosu, byl odvolán od svých čarodějných výzkumů, aby je přišel přeložit. „Přál bych si, aby Makuránci měli tolik slušnosti, aby psali ve videssiánštině.“

„Ano, to by nám velmi ulehčilo život, že?“ zašklebil se Maniakes na kněze-léčitele. „Určitě by to usnadnilo život tobě.“ Každých několik dní přivezla ta či ona loď ze západního Videssosu zadrženou zprávu, nebo několik zpráv. Kopcovitá krajina v jihovýchodní části poloostrova nebyla nikdy tak tvrdě ovládána Makuránci jako ostatní části západního Videssosu, protože ležela hodně stranou od trasy pochodu na město Videssos. Makuranští velitelé v této oblasti často naříkali, že jsou terčem útoků videssiánských partyzánů a stěžovali si Abivardovi, nebo alespoň jeden druhému, že by potřebovali více mužů, aby se vůbec ubránili.

V severních částech západního Videssosu byly videssiánské pozemní oddíly slabší, ale flotila, teď, když pominulo nebezpečí přímého útoku na hlavní město, je mohla kdykoliv podpořit vyloděním početných oddílů. Zachycené zprávy, které odtud chodily do města Videssos, byly většinou varováními, aby makuranští velitelé byli stále ostražití. Z druhé strany chodily opět nekonečné a zjevně nikdy nezodpovězené žádosti o posily.

Starší Maniakes studoval Philetovy překlady, když řekl: „Nemají dost mužů na to, aby dělali to, co musí. Ne, když je jejich polní armáda v Acrossu.“

„To je fakt, ale když polní armádu rozpustí, budou mít problémy ji zase dát dohromady,“ řekl Avtokrat.

„Čím více přemýšlím o jejich pozici, tím více se mi líbí ta naše,“ poznamenal jeho otec. „Trochu se potápějí a jediný způsob, jak ucpat díru, je nechat další téct.“

„A navíc jsme je přesvědčili, že by nebylo dobré sem přivést další oddíly ze Země Tisíce Měst,“ řekl Maniakes. „Kdyby to zkusili, tak bychom dokončili dobytí Mashizu, vždyť už jsme jej málem dobyli, kdyby Sharbaraz nedostal tu prokletě chytrou myšlenku.“

„Letos je již příliš pozdě na to, abychom poslali flotilu, i kdyby Bagdasarovy předpovědi nebyly tak špatné,“ řekl starší Maniakes. „Ale můžeme to udělat příští rok, nebo za dva roky, bude-li třeba. Kubratě nám teď dají chvíli pokoj. Můžeme soustředit své síly proti Makuranu.“

„Dříve nebo později budeme muset jít proti makuranské polní armádě,“ řekl Maniakes. „A to znamená bojovat s pořádnou spoustou pečenáčů.“

„Možná se ti podaří jejich armádu přece jen rozdělit,“ řekl jeho otec. „A možná, že se ti podaří je porazit, i když se nerozdělí. Videssiánská armáda má na to, aby je porazila, vždyť víš. Kdyby tomu tak nebylo, tak by Makuran vlastnil západní Videssos ještě stovky let.“

„Ano, to je mi jasné,“ řekl Maniakes. „Ale stejně...“

Během Genesiovy nešťastné vlády a během prvních let jeho vlastního panování Makuránci pravidelně poráželi všechny síly, které proti nim Videssos poslal. Makuránci začali být přesvědčeni, že mohou Videssiánce porážet, kdykoliv se jim zachce - a Videssiánci tomu bohužel uvěřili také. Ale v Zemi Tisíce Měst Maniakesovy oddíly ukázaly, že dokáží čelit strašlivé makuranské těžké jízdě a dokáží s ní bojovat celkem vyrovnanou bitvu. Ale čelit celé makuranské polní armádě bylo něco jiného, než čelit jen její části. Kdyby se něco nepovedlo...

Kamčas nakoukl do místnosti, kde oba Maniakové hovořili, a řekl: „Vaše Veličenstvo, prosím za prominutí, ale právě přišlo několik dalších zadržených zpráv.“

„Děkuji, vážený pane,“ řekl Maniakes. „Nech je přinést sem a dej poslat pro Phileta, jestli můžeš být tak laskav.“

„Dovolil jsem si to už zařídit sám,“ řekl vestiarios s náznakem spokojené samolibosti.

Philetos dorazil asi za čtvrt hodiny. Poté, co se poklonil oběma Maniakům, začal pracovat na pergamenech, které Kameas rozložil na alabastrové desce stolu. Když se dostal k jednomu z nich, náhle strnul a zbystřil pozornost. „Vaše Veličenstvo,“ řekl těžko kontrolovaným hlasem. „Tady máme něco důležitého. Je to od Velekrále Sharbaraze pro Romezana, syna Bizhana.“

„To je druhý nejvyšší důstojník po Abivardovi,“ vydechl Maniakes. „Máte pravdu, svatý pane, to je důležité. Co ta zpráva říká?“

Philetos přečetl pergamen. Když znovu vzhledl, jeho oči byly doširoka rozevřené. Řekl: „V podstatě jde o to, že Sharbaraz viní Abivarda z toho, že nedokázal dobýt město Videssos. Tenhle dopis přikazuje Romezanovi, aby setnul Abivardovi hlavu, poslal ji do Mashizu a sám převzal velení nad polní armádou.“

XIII.

„Janiakes, jehootec a Philetos zírali jeden na druhého. Avtokrat řekl: „Nikdy jsem si nepředstavoval, že by mi něco tak velkého spadlo do klína. Je to skoro až příliš velké. Jak to využijeme, abychom z toho měli co největší prospěch?“

„Hledali jsme něco, co by odloučilo Abivarda od Sharbaraze,“ řekl starší Maniakes. „Jestliže to nedokáže tenhle rozkaz k popravě, k ledu se mnou, jestli vím, co by to mohlo dokázat.“

Philetos řekl: „Nebylo by nejlepší se do toho nevměšovat? Přirozený průběh věcí, abych tak řekl, by nás zbavil Abivarda tak jako tak.“

„A dosadil by Romezana na jeho místo,“ zavrtěl Maniakes hlavou. „Proti Romezanovi jsem už bojoval. Je velmi dobrý a

vojáci ho mají rádi. Makuránci by s ním v čele byli stejně nebezpeční, jako jsou nyní.“

„Ano, to je pravda,“ souhlasil starší Maniakes. „Podle toho, co jsem viděl, je tenhle Romezan stejně nemilosrdný, když vede oddíly do bitvy, možná je ještě horší, protože své muže vůbec nešetří. Ale Abivard je lepší v tom, že si vidí dál než na špičku vlastního nosu.“

„Každé tvé slovo je pravdivé, otče, a mně z toho vyplývá, co musíme udělat,“ řekl Maniakes. „I kdyby Abivard uškodil Makuranu jen trochu, to, co potřebujeme, je Abivard našťvaný na Sharbaraze.“

„Jak říkám, když mu ukážeme ten dopis, tak by to mělo postačit,“ zabručel starší Maniakes.

„Ano, to je přesně to, co hodlám udělat,“ řekl Avtokrat. „Pozvu jej do města Videssos pod záminkou, že chci vyjednat dočasné příměří mezi jeho a mými oddíly. Až bude tady, ukážu mu ten dopis.“

„Nebude se bát přijít do města Videssos?“ řekl Philetos. „Nebude se obávat, že s ním naložíte podobně, jako s ním chtěl naložit jeho vlastní panovník?“

„Myslím si, že přijde,“ řekl Maniakes. „Bez ohledu na to, co všechno udělal Sharbaraz, já a Abivard jsme vždy bojovali sice tvrdě, ale čestně: o žádné zradě ani na jedné straně nemůže být řeč. A on musí vědět, že my víme, jak dobrý je Romezan a jak málo bychom získali tím, že bychom Abivarda zabili.“

Philetos, který stále ještě vypadal ořesen tím, co objevil, se požehnal Phosovým slunečním kruhem nad svým srdcem.

„Ať dobrotivý bůh dá, aby se stalo tak, jak si přejete!“

Obnova s bílou vlajkou na stěžni se houpala na vlnách zálivu na doslech od pobřeží Acrossu. Zanedlouho přišel jeden z makuranských vojáků blíže ke břehu a s přízvukem videssiánsky zakřičel směrem k plachetnici: „Kdo jste a co tu chcete?“

Maniakes, navlečený do kompletního videssiánského císařského hávu, vystoupil dopředu, aby jej Makuránci viděli.

„Já jsem Maniakes, syn Maniakese, Avtokrat Videssiánců. Rád bych mluvil s Abivardem, synem Godarze, vaším velitelem tady. Rád bych jej pozval do města Videssos, abychom mohli dohodnout způsob, jakým ukončíme válku mezi námi.“

Makuránci na něj zírali. „Jak můžeš vědět, že jsi

opravdu Maniakes a ne jen nějaký chlapík v legračních šatech?“

„Sharbaraz je tím, kdo kolem sebe na svém dvoře shromažďuje podvodníky — například falešného Hosia,“ odpověděl Maniakes ostře. „Můžeš předat můj vzkaz svému veliteli? Řekni mu, že mu zaručuji bezpečnost ve městě a jeho svobodný a bezpečný odchod, kdykoliv si bude přát. Řekni mu také, že tu nechám rukojmí, jestliže pochybuje o mých slovech.“

„Vyřídím mu to,“ řekl Makuránci, „nebo to řeknu někomu, kdo to řekne jemu.“ Odpěchal pryč.

Na palubě Obnovy si Thrax ulehčeně oddychl. Stejně tak učinili muži, kteří byli připraveni vběhnout před Maniakese, kdyby se objevila jakákoliv známka nebezpečí: loď, která byla na doslech od břehu, byla samozřejmě také na dostřel luků. Abivard snad neměl tendenci vraždit, i když by to možná vylepšilo jeho situaci, ale co jeho vojáci?

Víc a víc těchto vojáků přicházelo na břeh, aby se podívali na plachetnici. Na Thraxův rozkaz připravila posádka

Obnovy šíp k vrhači, který stál na boku. Potom, stejně jako Maniakes, čekali.

Čekání skončilo, když přijel Abivard. Od kopyt jeho koně se rozlétal písek. Pak zastavil, seskočil z velkého zvířete se širokými plecemi - vhodného k tomu, aby neslo člověka v plné zbroji, i když maršál měl teď na sobě jen makuranský kaftan — a zadíval se k Obnově. Když spatřil císařský háv, zavolal: „Jestli jsi opravdový Maniakes, jak se jmenuje moje žena?“ Hovořil makuranský, takže mu jeho muži rozuměli.

„Její jméno je Roshnani,“ odpověděl Maniakes ve stejném jazyce. Věděl, že jméno špatně vyslovil, stejně, jako to obvykle dělal se jménem Sharbaraze: videssiánské jazyky se nedokázaly dost ohnout, aby vytvořili zvuk písmene „š“.

„Jsi to ty, anebo jsi dobře instruován,“ řekl Abivard. Po chvíli pokračoval: „Jsi to ty, znám tvůj hlas i tvou podobu.

Vždyť jsme se za ta léta mnohokrát setkali. Co si přeješ?“

„Jak jsem řekl tvým mužům.“ Z nutnosti se Maniakes snažil zachovávat svou makuránštinu jednoduchou. „Zvu tě do města Videssos. Dám rukojmí, jestli chceš rukojmí. Chci ukončit válku mezi Makuranem a Videssosem. Myslím, že vím, jak to udělat.“

„Řekni mi to teď a tady,“ také Abivard hovořil jednodušeji s ohledem na Maniakesovy problémy s plynnou makuránštinou.

„Mám něco, co musíš vidět. Je to ve městě,“ ukázal Maniakes zpátky ke druhému břehu Dobytčího Převozu, kde leželo hlavní město císařství, město, do kterého se Abivard nedokázal dostat použitím válečné síly. „Přijdeš?“

„Přijdu,“ zavolal Abivard. „Mám k tvé lodi doplatit, nebo mi pošleš člun?“ Dělal, že si svléká kaftan, jako by čekal, že bude muset plavat.

„Spusťte člun na vodu,“ zasyčel Maniakes na Thraxe, který předal rozkaz námořníkům. Pak se Avtokrat obrátil znovu Abivarda, s údivem v hlase: „Žádní rukojmí, makuranský maršále? Dám ti je.“

„Žádní rukojmí,“ zasmál se Abivard. „Když se mě zbavíš, budeš mít co dělat s Romezanem. A myslím, že bys nechtěl, aby ti ten divoký makuranský kanec řádl v revíru, kterému říkáš západní Videssos.“ Maniakes gestem naznačil, že to respektuje. On i Abivard kalkulovali stejně.

Člun dorazil na pláž. Abivard, poté, co prohodil několik slov se svými muži, do něj nastoupil. Jeden z námořníků odstrčil člun zpět na moře. Muži veslovali k Obnově zjevně rychleji, asi byli rádi, že se vzdalují od všech těch Makuránců na břehu.

Maniakes jim to neměl za zlé. Pomohl jim, a také muži, kterého jeli vyzvednout na břeh, na palubu Obnovy. Maniakes se zadíval na makuranského maršála. Abivard byl přibližně stejně starý jako on sám, možná že o nějaký ten rok mladší. Měl podlouhlou, jakoby zamyšlenou tvář, husté obočí a vodově modré oči. Jeho nos byl rovnější než ten Maniakesův, ale stejně mohutný. Jeho černými vousy prokvétaly první stříbrné pramínky.

Uklonil se před Maniakesem a řekl: „Asi bych se ve městě choval jinak, kdybych se do něj dostal bez pozvání.“ Ted mluvil videssiánsky -jeho videssiánština byla lepší než Maniakesova makuránština.

Avtokrat pokrčil rameny: „V tom případě by tě také město uvítalo jinak.“

„Ano, to je pravděpodobné,“ odpověděl Abivard s naprostou bezstarostností, kterou Maniakes musel obdivovat. „Ale když nevcházím do města Videssos jako dobyvatel, proč přesně do něj vlastně vcházím?“

„To ti mohu říci, pokud chceš,“ řekl Maniakes. „Brzy ti již něco ukážu. Mohl bys ještě posečkat? Není to daleko.“ Mávl rukou směrem k východnímu břehu Dobytčího Převozu, kde leželo hlavní město císařství. To již bylo teď viditelně blíže, než se jevílo ze břehu, odkud Abivard cestoval. Maniakes si nevzal Sharbarazův dopis s sebou — co kdyby se přes palubu třeba přehnala vlna a voda by znehodnotila jediný důkaz, který měl, aby přesvědčil Abivarda o záměrech jeho panovníka?

„Vydal jsem se do tvých rukou,“ řekl makuranský vojevůdce. „Proto počkám na to, co mi chceš ukázat, ať je to co chce. Kdybych nechtěl, tak spoléhám na to, že mě vrátíš zpátky k mým vojákům. Bojoval jsi proti armádám Velekrále Sharbaraze, ať se dožije mnoha let a jeho říše vzkvétá, tvrdě, ale čestně.“

„Za což děkuji i tobě,“ řekl Maniakes. „Myslím si totiž to samé o tobě. Kdybychom stáli na stejné straně, myslím, že bychom mohli být přáteli.“

„Tahle myšlenka už mě také napadla,“ řekl Abivard. „Ale Bůh“ - přešel zpátky do makuránštiny, aby mohl pojmenovat svého boha - „mi zvolil panovníka podle své vůle a ne podle mého přání. A protože jsem jen smrtelník, akceptuji rozhodnutí Boha.“

„Tvůj panovník rozhodně ví, že jsi jen smrtelník,“ poznamenal Maniakes. Abivard se na něj zvědavě podíval. Maniakes předstíral, že si toho nevšiml. Nebude to muset předstírat dlouho, protože Obnova už vjížděla do malého přístavu v palácové čtvrti. Muži stáli na přístavní hrázi, aby chytili lana, která jim hodili námořníci z paluby, a uvázali za ně Obnovu k železným okům.

Abivard to sledoval se zájmem. „Ti muži rozumějí své práci,“ všiml si.

„Umí to ještě lépe,“ odpověděl Maniakes. Čekal, dokud můstek nepřeklene celou vzdálenost mezi lodí a břehem, a pak na něj vstoupil a pokynul Abivardovi, aby jej následoval: „Pojďte, vznešený pane,“ řekl, oslovující Abivarda nejvýznamnějším titulem podle videssiánské etikety. „Pojďte se podívat na to, co jste nedokázal dobýt.“

Abivard šel, město si prohlížel se skutečným zájmem, který ještě vzrostl, když se přiblížili k palácové čtvrti. „Tak tohle jsem tedy nemohl dobýt,“ řekl, když zatočili za roh a budovy definitivně zakryly výhled na moře. „Konečně se mohu detailněji podívat na věci, které jsem vidával jen z dálky.“

Před rezidencí již čekali Rhegorios, Symvatios a starší Maniakes. Abivard se poklonil před všemi třemi. Starší Maniakes k němu napráhl pravici a řekl: „Je hezké tě zase vidět, když se přitom nesnažíme zabít jeden druhého.“

Oba muži si potřásli rukama. „Máš pravdu,“ řekl Abivard. „Kdyby nebylo armády, které jsi tenkrát velel, tak by Sharbaraz dnes nebyl Velekrálem.“

„On bohužel Velekrálem dnes je,“ zamračil se starší Maniakes. „Ale jestli bude Velekrálem ještě zítra...“

Abivardova tvář zkameněla. „Jestli jste mě sem pozvali jen proto, abyste mě poštváli proti Velekráli Sharbarazovi, ať se dožije mnoha let a jeho říše vzkvétá, odvezte mě hned zase zpátky za Dobytčí Převoz. Svého panovníka nezradím.“

„Ne?“ Maniakes vedl Makuránce do útroby rezidence. Kameas jim přišel naproti a nesl stříbrný tácek. Abivard se na vestiaria díval bez zájmu, makuranský dvůr také využíval služeb eunuchů. Vzhledem k tomu, že Makuránci ze žárlivosti často zavírali své ženy, to nebylo nic překvapujícího. Maniakes vzal pergamen z tácku a podal jej Abivardovi: „Ne?“ opakoval. „Dokonce ani po tomhle ne?“

Díval se na Abivarda, jak čte depeši, a byl schopen přesně poznat chvíli, kdy se makuranský maršál dostal k pasáži, která nařizovala jeho vlastní likvidaci. Abivard ani nevykřikl, ani nezabručel, nebo se evidentně nerozhněval. Jen nasadil ještě neutrálnější tvář, aby neprozradil žádný z pocitů, které právě prožíval. Když dočetl, vzhledl k Maniakesovi: „Jak jste k tomu přišli?“

„Měli jsme štěstí,“ odpověděl Avtokrat. „Nic než štěstí. Jedna z našich pirátských band narazila na posla, ještě než se dostal do Acrossu.“

„Ještě než s tím začnu cokoliv dělat,“ řekl Abivard. „Chci, abyste mi dokázali, zeje to pravé, to jistě chápete.“ Maniakes přikývl: „Myslel jsem si, že to řekneš. Nechceš ponechat nic náhodě. Poznal jsem to, už když jsem tě viděl bojovat. Nepředpokládám, že budeš věřit mým čarodějům. Já bych jim na tvém místě také nevěřil. Takže jestli chceš, abych sem přivezl makuranské mágy, aby prověřili pravdu, udělám to.“

„To, že mi tohle nabízíš, svědčí o tom, že dopis je asi pravdivý,“ Abivard si dlouze povzdechl. „Nepřekvapilo by mě to. Sharbaraz měl už dříve tendence připravit mě o hlavu, jak jsi možná slyšel. Ale chci mít naprostou jistotu, než se rozhodnu, co dělat dál. Jeden ze dvou mých hlavních mágů je Makuránec. Ten druhý je z videssiánské krve.“

„Věděl jsem to, nebo jsem si to alespoň myslel,“ vpadl mu do řeči Maniakes. „Kdyby to tak nebylo, tak by tě zařikávání, které jsme proti tobě použili loni, zmátlo na mnohem delší čas.“

„Stejně to bylo špatné,“ zavrtěl Abivard hlavou. „Vypnout na kanál, dojet téměř na druhou stranu a nakonec se vrátit tam, odkud jsme vypluli - jak říkám, špatné. Ale bude bezpečnost, kterou mi zaručuješ, platit také pro Pantela?“

„Ano, samozřejmě, že bude,“ odpověděl Maniakes. „Stejně s tebou musí zůstat už napořád. Kdyby se někdy vrátil do Videssosu a nebyl pod tvou ochranou, byla by jeho hlava brzy vystavena na náměstí.“

„Souhlasím,“ řekl Abivard. „Asi bych řekl to samé, kdybyste měli ve svém středu makuranského zrádce.“

„Když už jsme u těch zrádců, jak se má v poslední době Tzikas?“ zeptal se Rhegorios.

„Žije,“ řekl Abivard. „Bohužel. Sharbaraz o něm smýšlí v dobrém. Zvláště proto, že Tzikas nikdy nemůže usilovat o to, aby usedl na trůn v Mashizu.“

„To by ovšem mohlo znamenat méně, vzhledem k tomu, jak se díváš na svět, než to znamenalo před chvílí,“ namítl

Maniakes.

„To by mohlo,“ souhlasil Abivard. „Ale také nemuselo.“ Podíval se znovu na pergamen, který stále držel v rukou, a znovu jej přečetl. „Uvidíme.“

Úkol přepravit čaroděje přes Dobytčí Převoz, aniž by byla vzbuzena jakákoliv podezření, se ukázal lehčí, než Maniakes původně předpokládal. Když jeho vyslanec prohlásil, že potřebují čaroděje k mírovým jednáním, Makuránci to přijali nejen bez váhání, ale dokonce bez dalších otázek. Panteles a Bozorg nastoupili do videssiánského člunu, který je přepravil na palubu Obnovy a ta pak i s nimi doplula do města Videssos, vše v několika hodinách.

„Jestli máte nějaké pochybnosti,“ řekl Maniakes, když se díval, jak v malém přístavu v palácové čtvrti uvazují plachetníci, „můžeme o nich klidně mluvit.“

„Jak to myslíš, pochybnosti?“ zvedl Rhegorios hlas v nevoli. „Vždyť jsme v ničem nelhali!“

Stejně jako Abivard, byl také Maniakes rozhodnut zúčastnit se zkoušek, které se makuranští mágové chystali provést ohledně pravosti pergamenu. To znamenalo, že museli být přítomni i jeho vlastní mágové, aby se ti, kteří pracovali pro druhou stranu, nepokusili otočit svou magii proti němu. Nechal proto zavolat Bagdasara a Phi-leta, pro každý případ, hlavně aby se ujistili, že se Panteles a Bozorg nepokusí sdělit Abivardovi nějaký výsledek, který by nebyl pravdivý. Bozorg zkoumal pergamen jako někdo, kdo zkoumá rybu, která již několik dní ležela venku z vody. Byl vysoký, hubený a vypadal inteligentně. Stál vzpřímeně, jako by spolkl pravítko. Nakonec temně pravit: „Vypadá to, že tento dokument možná, říkám možná, přišel ze dvora Velekrále.“ Vzhledem k tomu, že z téhož dvora přišel k Abivardovi i on sám, bylo to nemalé doznání.

Panteles neřekl vůbec nic. Přestože mu byla slíbena bezpečnost po dobu, kdy bude ve městě Videssos, působil dojmem člověka, který by utekl, jakmile by se mu naskytla sebemenší příležitost. Zdálo se, že jeho příchod do hlavního města císařství mu připomněl, že je Videssiánec, a že se teď cítí před svými krajany zahanben.

Jeho vědomí ještě dýchá, pomyslel si Maniakes, kdyby sem přišel Tzikas, ani by to s ním nehlo.

Abivard řekl svým kouzelníkům: „Chci vědět, jestli je Maniakes chytřejší než my všichni“ — věnoval Avtokratovi pohled plný nedůvěřivé vřelosti — „nebo jestli Sharbaraz skutečně chce, aby Romezan dal setnout mou hlavu.“

„Pane, můj původ nám v tom velmi pomůže,“ řekl Bozorg krásnou makuránštinou. „Podle zákona přenosu jsme oba -já i dopis - ve spojení s dvorem Velekrále, a tím pádem i spolu navzájem.“

„Dobře, tak tedy začni. Udělej vše, co je potřeba,“ řekl Abivard. Maniakes přikývl. Srdce se mu v hrudi rozběhlo rychleji. Až bude Abivard přesvědčen — bude-li přesvědčen — že se jej Sharbaraz snaží zbavit... Rozhodně se pak může stát spousta zajímavých věcí.

Bozorg položil zadržený dopis na stůl a pak chodil místností v císařské rezidenci tak dlouho, dokud se neocitl u zdi, která byla od stolu nejdále. „Jednou v kontaktu, vždycky v kontaktu,“ řekl. „Jestli tento dopis skutečně pochází ze dvora Velekrále, tak jej zařikávání, které se chystám právě provést, donese ke mně. Začínám.“

Maniakes rozuměl mluvené makuránštině, ale z kouzelníkova zařikávání pochytil jen tu a tam nějaké slovo. Philetos ovšem pozorně naslouchal a dával dobrý pozor, jestli se v zařikávání, které evidentně znal, nevyskytnou nějaké nepatřičnosti.

Bozorg zdvihl ruce a udělal několik gest. Nic složitého nebo vyumělkovaného, takže se Maniakesovi zdálo, že zařikávání je skutečně tak jednoduché, jak arogantní kouzelník sliboval. Bozorg cosi zvolal silným, rozkazovacím hlasem - a pergamen se pomalu vznesl, přeletěl místností až ke kouzelníkovi a přistál v jeho pravé ruce.

Bozorg se podíval na pergamen a pak na Maniakese a na Abivarda. Jeho hlas zněl o poznám mírněji, když řekl: „To dokazuje, že dopis pochází ze dvora v Mashizu, jak prohlašoval zde Avtokrat Videssiánců.“

To nebylo malé doznání, vždyť Bozorg sám pocházel z onoho dvora a zdálo by se, že bude daleko spíše služebníkem Sharbaraze než Abivarda.

Panteles k němu přišel a vzal si pergamen. Promluvil videssiánsky: „Udělám jednoduchou zkoušku, zda dopis je spojen přímo s Velekrálem.“ Zalovil ve svém váčku a po chvilce vytáhl nově vyražený stříbrný arket. „Když použiji tuhle minci, na které je Sharbarazova podobizna, mohu aplikovat zákon přenosu, abych dokázal spojitost pergamenu a Velekrále.“

„To je zvukové kouzlo,“ řekl Bagdasares. Philetos přikývl. A po chvíli přikývl také Bozorg.

Maniakes se na Bagdasara podíval s jistým obdivem. Nebylo to tak dávno, kdy sám Bagdasares použil makuranskou minci, když čarodějně špehoval Abivardovu schůzku s Etziliem. Ted', přestože byl osobně daleko v Mashizu, tady hrál hlavní roli Sharbaraz.

Videssiánský čaroděj v Abivardových službách se svého úkolu zhostil coby nestranný soudce. Jeho zařikávání, přestože je prováděl ve videssiánštině, bylo dost podobné tomu Bozorgovu. Položil minci na stůl, kam makuranský kouzelník předtím položil pergamen. Ten teď držel Panteles v levé ruce a zahájil zařikávání.

„Počkej,“ řekl náhle Bagdasares. Také on vyndal ze svého váčku minci - zlaťák z Maniakových mincoven. Položil jej na stůl nedaleko stříbrného arketu. „Tohle bude pravá zkouška. Pokud se pergamen přiblíží ke zlaťákům, budeš vědět, že jsme se tě pokusili podvést.“

Panteles přikývl na souhlas s touto malou změnou v jeho čarodějném obřadu. Stejně tak učinil i Abivard, který tiše řekl: „Pokud jste si takhle jisti tím, že můžete prokázat, že jste v tomhle nevinně, je to samo o sobě toho nejlepším důkazem.“ Videssiánský kouzelník znovu zahájil zařikávání. Nechal pergamen vyklouznout ze své ruky, ale ten nespadl na zem. Vznášel se ve vzduchu jako obláček kouře a blížil se přitom ke stolu, na kterém ležely dvě mince, jedna videssiánská, druhá makuranská. Přestože Maniakes věděl, že se jedná o skutečný zadržený dopis a ne o padělek, cítil napětí. Možná, že je Panteles dost chytrý

na to, aby oklamal jak Bagdasara, tak Phileta. A nebo se kouzlo prostě zmýlí.

Pomalou, pomaloučku, klesl pergamen na arket, který byl ozdobený Sharbarazovým královským profilem. Maniakes si oddechl úlevou. Také Abivard vzdychl - byl to povzdech muže, který musí učinit rozhodnutí, kterému by se nejraději

vyhnul. A vzdychli také všichni čtyři mágové v místnosti, protože již ukázali svým pánům, co je pravda a co ne. Abivard se obrátil k Bozorgovi a promluvil svým vlastním jazykem: „Řekni mi, příteli - zasloužím si takové zacházení od Velekrále Sharbaraze?“ Již svému vládci nepřál mnohá léta a vzkvétající říši.

Makuranský kouzelník si olízl rty. Jestliže byl ze dvora v Mashizu, určitě musel být „vychován“ pod Sharbarazovým dozorem. Ale když mu Abivard položil onu otázku, zdálo se, že Bozorguž nějaký čas spíše pod vlivem makuranského maršála. Kdyby to tak nebylo, měl by se jej Abivard co nejdříve zbavit, alespoň Maniakes by to na jeho místě určitě udělal, aby nemohl nijak překazit jeho další plány.

„Pane, měl jsem možnost vás už několik posledních let sledovat ve válce,“ řekl Bozorg pomalu. „Všechno, co po vás Sharbaraz chtěl, jste, pokud to vůbec bylo v lidských silách, splnil. A že vám tyto věrné služby oplácí tím, že vás chce nechat zlikvidovat... pane, v tom nevidím žádnou spravedlnost. Řekněte mi, co mám udělat. Pomohu vám, pokud budu jen trochu moci. Přisahám na to při Bohu a čtyřech prorocích. Ať jsem provždy zatracen v pekle, jestli lžu.“

„Také já stojím při vás, pane,“ řekl rychle Panteles. Abivard nepřítomně přikývl. Videssiánc, který mu sloužil, neměl moc na výběr: nemohl se vrátit do své domoviny a Makuránci by teď o bývalého Abivardova chráněnce také sotva stáli.

Abivard promluvil a znělo to, jako kdyby stále nemohl uvěřit vývoji událostí: „Tak to nakonec takhle dopadlo. Mohl jsem se proti Velekráli vzbouřit už nejméně šestkrát, ale vždycky jsem se nakonec držel zpátky, protože jsem chtěl být loajální a hlavně proto, že moje sestra

Denak je jeho zákonnou manželkou. A teď nemám žádnou jinou možnost, ne, jestli chci zůstat naživu.“

„Slyšel jsem, že tvá sestra měla minulý rok syna,“ řekl Maniakes.

„Nakonec ano,“ řekl Abivard. „A musím říci, že se tomu všichni divili.“

„Tomu věřím,“ řekl Maniakes. „Mohl bys jít mezi své lidi a vystupovat jako strýček a ochránce Velekrálova děťátka, místo abys v jejich očích byl dobyvačným uzurpátorem, který se snaží získat moc pouze pro sebe samotného.“

„Hmmm, to bych mohl,“ Abivard naklonil hlavu ke straně: „Mohli bychom mluvit o samotě, Vaše Veličenstvo?“

„Ano, mohli,“ odpověděl Maniakes bez zaváhání, protože si skutečně nedovedl představit, že by Abivard měl za dané situace nějaké nekalé úmysly. Avtokrat se podíval po Philetovi a Bagdasarovi. Vedli jakousi diskusi o čarodějném umění a opustili přitom místnost, ve které byl předtím testován pergamen. Bagdasares za sebou zavřel dveře. Maniakes vyzval gestem Abivarda, aby mu sdělil, co má na srdci.

Poté, co několikrát zakašlal, to z Abivarda konečně vypadlo: „Mohl bys být tak laskav a pozvat mou zákonnou manželku Roshnani do města Videssos? Je to vlastně má jediná manželka, protože jsem již více než deset let žádostivě nepohlédl na jinou ženu. Tady to ani nikomu nebude připadat divné, vždyť všichni vědí, jak volná pravidla pro vzájemné chování mezi muži a ženami vy Videssiánci máte.“

„Ano, udělám to,“ řekl Maniakes okamžitě. „Mimochodem, tvá otázka zněla, jako bys nechtěl, abych ji pozval jen proto, aby s tebou mohla pojít na večírku, aniž by přitom způsobila skandál mezi třemi čtvrtinami vašich známých.“

„Řekl bych, že za skandální by to považovala tak polovina,“ řekl Abivard a v očích mu zajiskřilo. „Nedostali jsme se příliš daleko, my Makuránci, od toho, jací jsme byli před lety, když jsem já, Roshnani, Denak a Sharbaraz překročili videssiánské hranice. Ten nápad, abychom zamířili do Videssosu, měla Roshnani, ne Sharbaraz nebo já.“

„Opravdu?“ řekl Maniakes s upřímným údivem. Abivard přikývl. „Není to zajímavé?“ zamumlal Avtokrat. „Takže pravým důvodem, proč ji tu chceš, je, že když jste pohromadě, více toho vymyslíte, že?“ Abivard opět přikývl.

Maniakes pokračoval: „Ale pak je tu také možnost, že vymyslíte něco proti mně, ale já to risknu. Po pravdě řečeno si myslím, že by Roshnani mohla dobře vycházet s Lysií.“

„Ano, to je velmi pravděpodobné,“ souhlasil Abivard. „V každém případě je vaše manželství stejně vzdálené od vašich videssiánských zvyklostí, jako je to naše vzdálené těm našim, makuranským.“

„To naseje na tom možná hůře,“ řekl Maniakes s hořkostí, která z něj nemohla jen tak vyprchat. Po chvíli se však pokusil o poněkud objektivnější hodnocení situace: „A možná, že ne. To své sleduji zevnitř a tvé zvenčí, takže můj pohled na ta manželství je rozdílný. Ale nepozval jsem tě sem, abychom filozofovali. Pozval jsem tě sem, abychom hovořili o tvé rebelii proti Sharbarazovi. A jestli tomu přítomnost vaší paní pomůže, vznešený pane, máte ji tu mít.“

Roshnanina oválná, příjemná tvář prozrazovala bystrou mysl, díky níž pro ni nebyl problém plynne ovládat videssiánštinu. „Romezan tomu nebude chtít věřit a rozhodně proti tomu nebude revoltovat,“ řekla, když jí Maniakes a Abivard vysvětlili, proč byl nejprve její manžel, a poté i ona pozvána do města Videssos. „On je vysoký šlechtic, patří k jednomu ze Sedmi Klanů, k jedné z těch velkých rodin, které podporují Velekrále.“

Maniakes se podíval na Abivarda: „A ty k nim nepatříš...“

„Ne, nejsem Velekráli tak blízko,“ Abivardův úsměv v sobě skrýval nabroušené ostří. „Já jsem jenom domýšlivý příhraniční dihqan — nižší šlechtic, kterému Sharbaraz vděčí za svůj život, svou svobodu, svůj trůn... a podobné nepodstatné detaily. Romezan se neuzírá kvůli svému postavení, tak jak to dělá většina příslušníků

Sedmi Klanů. Hodně důstojníků pod ním je nakloněno smýšlet o mně jako o prokletém přivandrovalci, který je přeskočil. Dostal jsem se tak vysoko, že si o tom oni sami ani netroufali snít.“

Roshnaniny oči zaplály. „Ano, a ty víš, kteří důstojníci to jsou. Mohl bys jich vyjmenovat celý dlouhý seznam.“

„Ano, to bych mohl, bez nejmenších problémů,“ řekl Abivard. Roshnani se natáhla a nechala svou ruku na chvíli položenou na jeho. Maniakes zamyšleně přikývl. Ano, makuranský maršál a jeho žena byli izolováni od jejich armády stejně, jako byli on a Lysia odděleni od lidu a kléru ve městě Videssos.

Roshnani pokračovala tichým, nevinným hlasem: „A mohl bys přidat ten seznam důstojníků z vysoké šlechty - a některých důstojníků, o kterých víš, že je Velekrál nemá v oblibě — k Sharbarazově dopisu Romezanovi, takže by to vypadalo, jako že má zabít je všechny a nejen tebe.“

„To je... ďábelské,“ řekl Maniakes hlasem plným údivu a hlavně obdivu. Obrátil se k Abivardovi: „Jestli je hodně makuranských žen jako ta tvá, už chápu, proč držíte většinu z nich pod zámek - mohly by být nebezpečné, kdybyste je nechali na svobodě.“

„Děkuji, Vaše Veličenstvo,“ řekla Roshnani. „Velice vám děkuji.“

„Měl jsem pravdu,“ řekl Avtokrat. „Ty budeš s Lysii vycházet opravdu velmi dobře. Povečeřeli byste dnes snámi?“

„Samozřejmě,“ řekl Abivard.

„Zachutnala nám videssiánská kuchyně,“ dodala Roshnani. „Strávili jsme dlouhou dobu v Acrossu...“

Maniakes se na ni usmál, i když to nebylo snadné. Myslel si totiž, že s Abivardem žertují. Ale teď si náhle nebyl tak jistý.

Když pak jediným mořským jídlem, které kuchař ten večer připravil, byly syrové ústřice, řekla Roshnani: „Myslel jste si, že to byla jen zdvořilost, když jsme řekli, že nám chutná videssiánská kuchyně?“

„Rozhodně ne,“ odpověděl Maniakes. „Já v těchto dnech moc ryb, krabů a garnátů nejím.“ Vysvětlil proč a pocítil malé uspokojení, když viděl, jak Abivard a Roshnani zelenají.

Ale vzpomínali se a tak si mohli pochutnat na vařeném kůzletí a restovaném skopovém na česneku. Jediné, co vynechali, byla rybí omáčka na skopovém. „Nemá to nic společného s námořní bitvou,“ řekl Abivard. „Ale nedlouho poté, co jsem přišel do císařství Videssos, jsem zjistil, jak se připravuje. Od té doby nejsem schopen ji pozřít.“

Lysia řekla: „Někdy je lepší věci nezkoumat příliš zblízka. Většinou je taková například politika.“

„Ano, to rozhodně platí v Makuranu,“ souhlasila Roshnani. „Tady také?“ Lysia přikývla. Maniakes si okamžitě vzpomněl na dohodu, kterou učinil s ekumenickým patriarchou Agathiem, aby Agathios shledal jeho sňatek se sestřenkou právoplatným. Přemýšlel také o nápadu, jak obměnit Sharbarazův dopis, se kterým přišla Roshnani. Ani jedna záležitost by nesnesla být vytažena na denní světlo, ale jedna z nich se ukázala být velmi efektivní a ta druhá měla všechny znaky, že se první vyrovná.

Pozdvihl pohár s vínem k připitku: „Na Abivarda, sy J na Godarze, ochránce svého malého synovce.“

Abivard se napil, ale vypadal nevesele. Už vyprázdnil svůj pohár podruhé nebo potřetí. „To není zrovna to, co jsem se v poslední době snažil dělat, vždyť víš...“ řekl, jako by to byla pro Maniakese nějaká novinka.

Nebyla. „Ano, to je mi jasné—v poslední době ses snažil dostat mou hlavu,“ řekl Avtokrat a Abivard na to roztržitě přikývl. Maniakes pokračoval: „Ale když se Sharbaraz teď snaží dostat tvou hlavu...“ nechal své hosty dokončit větu.

„Sharbaraz nikdy nedal Abivardovi to, co si zasloužil,“ řekla Roshnani hoře. „Nebýt Abivarda, Sharbaraz by byl mrtvý, nebo zavřený v pevnosti Nalgis Crag a Smerdis by byl stále Velekrálem.“ A Makuran a Videssos by nebyly ve válce, pomyslel si Maniakes. Roshnani však pokračovala trochu jinak: „Při všech vítězstvích, která jsme vybojovali ve válkách proti vašemu lidu, vedl naše armády Abivard. A jakých díky se mu dostalo od Velekrále?“

„Asi stejných díky, jako těch, kterých se dočkal Maniakes od kněží a lidu města Videssos za jakýkoliv úspěch, který dosáhl proti Makuranu,“ řekla Lysia s navlas stejnou hořkostí. Přinejmenším coby manželky mužů, kteří byli nedocenění, si tyhle dvě ženy dobře rozuměly.

Roshnani ukázala na Lysiino velké břicho: „Jak se cítíš?“

„Velmi dobře,“ odpověděla Lysia. „Kdybych si ovšem mohla vybrat, tak bych byla raději těhotná přes zimu, a ne během nejteplejšího období roku.“

„Ó ano,“ řekla Roshnani. Abivard se tomu usmál. Maniakes hádal, že podobnou stížnost už od své manželky Abivard párkrát slyšel.

„Jakmile budete mít ten seznam hotov, přijdu se na něj podívat,“ řekl Maniakes makuranskému maršálovi.

„Ano, to jsem očekával,“ řekl Abivard. „Budu ho mít připraven během několika dní, slibuji. Jména mi běhají hlavou dokonce i teď, když jím tohle skvělé jídlo. Jedno z nich bude seznamu vévodit, a to Kardarigan. Je třetím v řadě po mně a Romezanovi.“

„To je skvělé,“ Maniakes by nejraději zatleskal. „Pokud si bude Romezan myslet, že Sharbaraz chce, aby pobil všechny vaše důstojníky...“

„A hlavně když si důstojníci budou myslet, že Sharbaraz chce po Romezanovi, aby je zlikvidoval,“ přerušila jej Roshnani.

„Ano,“ řekl Maniakes. „Když se tak stane, tak Romezan nebude spokojen s Velekrálem a důstojníci nebudou spokojeni s Romezanem a Velekrálem.“ Kývl na Abivarda: „Z toho bys mohl něco vytěžit, ne?“

„Co máte na mysli?“ zeptala se Lysia. „Až Abivard dokončí ten seznam důstojníků, požádáte Bagdasara, a Dy JeJ čarodějně narouboval do dopisu, který poslal Sharbaraz, aby to vypadalo, že po Romezanovi chce, aby se zbavil všech těch důstojníků?“

„Ano, to je přesně to, co budu po Bagdasarově chtít,“ řekl Maniakes. „Pokud se ukáže, že to nedovede, podstatně nám to zkomplikuje život.“

„Život budeme mít pravděpodobně dost složitý i bez toho,“ podotkla Lysia. „Oba Abivardovi kouzelníci přesně vědí, jak dopis původně vypadal. Když budou chtít, mohou z nás snadno udělat lháře.“

„Máš pravdu,“ řekl Maniakes. „Pokud budou chtít, mohou to udělat.“ Obrátil se k Abivardovi: „Jak jim zabráníme, aby to udělali?“

„O Pantela se nebojím,“ řekl Abivard. „Je loajální v první řadě mně a pak teprve Sharbarazovi. Ale Bozorg... ten by mohl dělat potíže.“

„Co chce?“ zeptala se Lysia s chladnokrevnou praktičností. „Zlato? Tituly? Ať je to cokoli, slibte mu, že dostane vše, o čem kdy snil, pokud bude ve správný čas mlčet.“

„Tohle bych si mohl vzít na starost,“ řekl Abivard. „Také jej mohu zastrašit. Kouzelníci jsou silnější než vojáci, ale jen

pokud mají dostatek času, aby si připravili svá zařikávání. Pokud ne, vojáci je mohou zabít dřív, než s tím dokáží cokoliv udělat.“

„A možná že nejdůležitější věcí bude jej přesvědčit, že dělá dobrou věc pro Makuran,“ řekla Roshnani. „Podle toho, co jsi mi řekl, můj manžel, nechťel uvěřit, že by Sharbaraz mohl klesnout tak hluboko, aby posílal rozkazy k tvému zavraždění.“

„Sharbaraz klesl ještě hlouběji než jen k tomuhle,“ řekl Maniakes.

„Zajímalo by mě, jak k tomu mohlo dojít,“ řekla Roshnani rozhořčeně.

Maniakes řekl jí i Abivardovi o svatyni zasvěcené Bohu, kterou objevili jeho vojáci, když procházeli Zemí Tisíce Měst - nebo spíše o svatyni zasvěcené Sharbarazovi v roli Boha. Oba Makuránci se požehnali v jejich jazyce a učinili gesta, o kterých Maniakes předpokládal, že měla zahnat zlo. Pak pomalu a smutně promluvil Abivard: „Tohle je prokletí dvora Velekrálů, kteří nikdy neslyší slovo ne a jejich rozhodnutí ve všech oblastech se uskutečňují přesně podle jejich přání. Tohle by měl slyšet Bozorg. Pokud bude třeba další důvod, aby se postavil na mou stranu místo na Sharbarazovu, řeknu mu to.“

Roshnani řekla: „Kdybys o tomhle věděl, tak bys proti Velekrálovi povstal už mnohem, mnohem dříve.“

„Možná, že ano, ale já o tom nevěděl,“ odpověděl Abivard. Maniakes měl pocit, že tohle byl důvod staré rozepře mezi nimi. Abivard dodal: „Teď už je to jedno. Teď už proti Velekráli jdu.“

Roshnani cosi zamumlala. Maniakes si nebyl jistý, zda dobře slyšel, ale zdálo se mu, že to bylo něco jako už bylo na čase.“

Abivard na něj kývl: „Budu mít pro tebe ten seznam tak rychle, jak hojen budu schopen napsat. Čím déle se zdržíme, tím více to bude vypadat, jako když tu kujeme pikle. A protože to tak skutečně je, nemůžeme si dovolit, aby to tak vypadalo.“ Maniakes na to zamyšleně přikývl. S trochou tréninku se z něj stane slušný Videssiánc, pomyslel si. Druhý den odpoledne podal Abivard Maniakesovi velký list pergamenu. „Tady to je, Vaše Veličenstvo,“ řekl makuranský maršál. „Jestli tohle nebude fungovat, tak už nic.“

„Děkuji ti za tvou snahu,“ odpověděl Avtokrat. Podíval se na seznam, který Abivard vypracoval. Byl napsán v makuránštině, takže Maniakes nemohl přečíst ani jediné jméno, ani titul. To učinilo seznam jaksi působivější - díky své naprosté nesrozumitelnosti mu připadal skoro magický.

Ale Maniakes dobře znal rozdíl mezi tím, co se magické zdálo, a tím, co magické skutečně bylo. Abivard mu dal do ruky nástroj, který mohl způsobit jeho konec. Aby z tohoto nástroje získal co nejvíc, musel rozumět tomu, jak se dá nejlépe použít. Proto dal zavolat Phileta z Čarodějného kolegia.

Kněz-léčitel se okamžitě dostavil, bezpochyby očekával, že by mohl být zavolán. Chvilí studoval Abivarduv seznam a pak vzhledl k Maniakesovi a řekl: „Byl velmi pečlivý, Vaše Veličenstvo.“

„Myslel jsem si to. Je tam mnoho textu, i když mu vůbec nerozumím.“

„Začíná s Karadriganem, který je třetím nejvyšším velitelem po něm a Romezanovi, pokračuje veliteli divizí a regimentů, a dostává se až k velitelům jednotlivých oddílů.“ Philetos vypadal vyděšeně. „Pokud je to napsáno, aby si Romezan myslel, že po něm Sharbaraz chce, aby popravil všechny tyhle důstojníky, Vaše Veličenstvo, pak mu sotva zbyde dost důstojníků na to, aby mohli vést jeho armádu.“

„Správně,“ řekl Maniakes. „A o to právě jde.“

Vzal seznam k Bagdasarovi. Vaspurakánský kouzelník si jej prohlédl. „Je to delší, než jsem si myslel, Vaše Veličenstvo,“ řekl. „To ovšem celou věc komplikuje, protože budu muset magicky natáhnout materiál pergamenu, na kterém je napsán původní Sharbarazův dopis, aby se na něj vešla všechna tahle jména.“

„Nebude to těžké zařikávání, protože využijeme zákona podobnosti,“ mumlal Philetos. Vaspurakánský mág se na něj jedovatě podíval - jako muži ve všech ostatních oborech, také kouzelníci nesnášeli, když jim někdo říkal, jak mají dělat svou práci.

„Nemuselo by to tak být,“ řekl Maniakes. „Musíme ještě zjistit, jestli Panteles a Bozorg pořád drží s námi.“

Nechal Bagdasara, aby si připravil své zařikávání, a přistoupil k oběma mágům, kteří přišli do města Videssos, aby Abivardovi potvrdili, že dopis, nařizující jeho popravu, skutečně pochází Velekrále. Přesně podle očekávám nebyly s Pantelem žádné potíže, jeho loajalita i jeho naděje byly spojeny s Abivardem, v jehož zájmu byl ochotný říci cokoliv. Bozorgův případ se ukázal být složitějším oříškem. Stál tam vzpřímený a napjatý, zahalený nejen do kaftanu, ale také do téměř hmatatelného pláště z ctnosti. „Svévolná lež je nejlepším způsobem, jak přijít o svou duši, která bude navždy zatracena v pekle,“ řekl. „Když se mě Romezan, syn Bizhana, zeptá, jestli Velekrál napsal do svého dopisu všechna ta jména, měl bych mu říci, žene.“

Měl odvahu. Možná si myslel, že si Maniakes nemůže dovolit zbavit se ho dřív, než promluví s Romezanem. V tomhle měl — z Maniakesova pohledu bohužel — pravdu. Když se díval do jeho strohé tváře, pomyslel si Maniakes, že možná nebude tak přístupný k úplatkům, jak si myslela Roshnani. Znovu si přál, aby byly zásady jeho nepřátel poněkud volnější.

Pečlivě volice slova, Avtokrat řekl: „Pokud se Romezan nezeptá přímo takhle, tak nemusíš hned rozmazávat všechno, co víš, ne? Můžeš pravdivě říci, že Sharbaraz poslal tento dopis. A můžeš říci, že rozkázal, aby byl Abivard zavražděn.“ Uvědomil si, že sem měl přivést nějakého kněze, který vyznává Phose, aby s Bozorgem prodiskutoval vhodnost toho, že řekne jen část pravdy a bude lhát tím, že něco vynechá.

Makuranský kouzelník si kousal spodní ret. Nakonec řekl: „Jsem toho názoru, že Sharbaraz jednal s Abivardem nespravedlivě. Pokud moje mlčení pomůže nastolit spravedlnost, pak jsem ochoten mlčet. Ale znovu říkám: Nebudu lhát.“

Maniakes rozhovor ukončil s tím, že s Bozorgovým stanoviskem souhlasí - ostatně neměl žádnou lepší možnost. Byl z toho však rozladěný. Ne, bylo to ještě horší než rozladěnost - byl z toho nervózní. Celý plán teď závisel na spekulaci -

spekulaci, zda Romezana napadne položit onu osudovou otázku. Věděl, že pokud ji Romezan položí, bude se muset zabývat tím, jak na to zareagovat. Ale zatím se tím ještě trápit nehodlal, teď byla na řadě Bagdasarova kouzla. Když se Avtokrat vrátil do kouzelníkovy místnosti, měl již Bagdasares úspěšně za sebou rozšíření pergamenu, na kterém byl napsán rozsudek Abivardovy smrti, na velikost, která umožní přidat na pergamen jména ze seznamu makuranského maršála.

„Žádná složitá kouzla, Vaše Veličenstvo,“ řekl, když jej Maniakes pochválil. Sice se předtím rozzlobil, když ta samá slova vyslovil Philetos, ale vlastně chválil své vlastní umění, takže to bylo úplně o něčem jiném. „Místo abych měnil materiál pergamenu, jak jsem původně plánoval, jsem raději nastavil jeho okraj dalším, dávaje si dobrý pozor, aby na sebe obě části ve spoji dobře navazovaly.“

Když zvedl rozšířený pergamen, Maniakes přikývl. Hmatem ani pohledem nedokázal odhalit, ve kterém místě je ke starému pergamenu připojen nový. Kouzelník by pravděpodobně spoj dokázal odhalit, ale Maniakes se chtěl přesvědčit, že spoj zůstane skryt nemagickému zkoumání, protože jinak by k magickému zkoumání ani nemuselo dojít. „A teď,“ řekl Bagdasares, „Jestli mi odpustíte tohle jednoduché přirovnání, musím vyříznout seznam jmen a titulů z pergamenu, na který je napsal Abivard, a vložit je na pergamen, který pro svůj dopis použil Sharbaraz. Nejprve se zaměřím na vyříznutí.“

Pergamen, který dal Maniakesovi Abivard, ležel na stříbrném tácku. Bagdasares na něj položil stříbrný makuranský arket s podobiznou Sharbaraze a začal zařikávat a gestikulovat nad ním. Část zařikávám byla ve staré videssianštině, známé z náboženských textů, část byla ve vaspurakánštině.

Z Bagdasarovy tváře se lil pot. Na chvilku přestal zařikávat, obrátil se k Maniakesovi a řekl: „Teď jsem vytvořil podmínky, za kterých je vyřezávání prakticky možné uskutečnit. Teď ještě potřebuji nástroj.“

Místo, aby vytáhl nůž, jak Maniakes očekával, přešel kouzelník ke kleci na druhé straně místnosti a vytáhl malou, šedivou myšku. Zvířátko sedělo pokojně v jeho ruce a nesnažilo se utéci, dokonce ani když namočil jeho ocas do lahvičky s inkoustem.

„Abyste rozuměl, Vaše Veličenstvo, zvířátko jedná na základě mého kouzelného působení,“ řekl Bagdasares. Maniakes přikývl. Čaroděj pokračoval: „Bu.de — dej bůh a Vaspur Prvorozený — pečlivě vybírat text, který má být přesunut z jednoho pergamenu na druhý.“

Odstranil arket z Abivardova seznamu a pak položil myš na jeho záhlaví. Zvířátko se, hýbajíc fousky, vydalo po seznamu dolů. Maniakes se bál, že by jeho nainkoustovaný ocásek mohl Abivardovo písmo zamazat. Ale nic takového se nestalo. Bagdasarova kouzla tomu musela nějak zamezit. Místo toho nesrozumitelná - alespoň pro Maniakese - písmena, která napsal Abivard, dostala zářivě bílou barvu, zatímco pergamen pod nimi zčernal jako saze.

Bagdasares si ulehčeně oddechl. Byl to zjevně efekt, kterého chtěl dosáhnout. Také Maniakes si oddechl, protože byl rád, že se to Bagdasarovi podařilo. Kouzelník řekl: „A teď vkládání.“

Chytil myšku do dlaně. Dívala se na něj malými černými očkami, která připomínala dvě trnky. Maniakes přemítal, co si myslí - jestli vůbec něco - o své roli v tomto kouzelném obřadu. Další věc, kterou se nikdy nedozví.

Bagdasares přemístil stříbrný arket se Sharbarazovým portrétem na dopis, který Velekrál poslal Romezanovi. „Naučil jsem se makuranské písmo dost na to, abych poznal Abivardovo jméno,“ řekl. „A tuhle minci umístím hned za něj, abych tak označil výchozí místo, od kterého se začne vkládat přemísťovaný text.“

Když to udělal, vložil myšku zpátky do klece. Ta si hned začala malým růžovým jazyčkem olizovat inkoust z ocasu. Bagdasares zahájil další zařikávání. Jeho ruce s dlouhými prsty se pohybovaly v rychlých kruzích. Tón jeho hlasu přecházel od prosebného k vážnému a pak domáhajícímu se. Přešel k hrdelní vaspurakánštině, která je dobrá k vymáhání, pokud takový jazyk vůbec může být.

Maniakes vykřikl. Na Sharbarazově dopisu se objevila jména z Abivardova seznamu a začínala přesně v místě, kde ležel stříbrný arket. Písmena, kterými tato jména byla napsána, zůstávala bílá, a část pergamenu, na které se objevila, byla černá.

„Tak,“ řekl Bagdasares. „A máme tady přesnou kopii seznamu, který napsal Abivard.“

„Možná až moc přesnou,“ namítl Maniakes, když si prohlížel dokument, „okraje přidaného textu jsou jiné než okraje na Sharbarazově dopisu pro Romezana.“

„Ještě jsem nedokončil svá kouzla,“ řekl Bagdasares s náznakem nelibosti. Avtokrat mu tedy naznačil, aby pokračoval. Mág tak učinil, mumlajíc cosi tentokrát ve videssianštině a poté opět ve vaspurakánštině. Když zabodl svůj prostředník do textu, všechna bílá písmena na černém pozadí se začala prodlužovat a zužovat, jména i tituly se začaly jakoby plazit dolů. Písmena se připravovala na změnu.

Když se Maniakes díval, jak se slova hýbají, dostal z toho skoro mořskou nemoc. Když bylo slovo jednou napsáno, očekával, že zůstane tak, jak je. Ale výsledek Bagdasarových kouzel znamenal nemalé vylepšení tohoto jeho názoru. Pořád to však nebylo perfektní. Maniakes ukázal na pergamen a řekl: „Nečtu makuransky, ale přesto mohu rozeznat, že tohle psali dva různí lidé.“

Bagdasares vydechl nosem - a že na to měl nos velmi dobře uzpůsobený. „Pamatuji na to, Vaše Veličenstvo. Také s tím si vím rady.“ Přešel ke kleci, do které předtím vrátil myšku. Když ji vyndal z klece ven, znovu rozzlobeně vydechl nosem. „Šakra! Ta potvora se úplně očistila! Musím ji znovu nainkoustovat.“

Opět namočil myši ocásek do nádoby s inkoustem a pak zvířátko položil na záhlaví dokumentu. Nabarvený ocásek klouzal po linkách textu.

„To by mělo stačit,“ řekl a znovu myšku chytil do dlaně. Teď použijeme zákona podobnosti pro jména, která jsme na pergamen přidali.“

Položil myšku dolů, na začátek textu, kde byla slova ještě bílá a podklad černý. Jeho kouzla způsobila, že myška šla dolů po černé části textu, až na její konec, mávala ocáskem tam a zpátky, až se dotkla všech jmen a titulů, které byly na

pergamenu zaznamenány. A když se jich ocásek dotkl, tak se změnil. Teď byly napsány stejným rukopisem jako původní slova dokumentu, na který byla přidána.

Když byla přeměna dokončena, Bagdasares opět vložil myšku do klece. Pak se obrátil k Maniakesovi: „Přál jste si, aby výsledný dokument vypadal právě takhle, Vaše Veličenstvo?“

„No, byl bych raději, kdyby to bylo celé černé na bílém, a ne jako je to teď, kdy je tak jen polovina a druhá polovina je obráceně,“ odpověděl Avtokrat.

Bagdasares si odfrkl. „Ta obrácená část označuje ta místa textu, která se ještě přeměňují. Ale bylo písmo změněno k vaší spokojenosti?“

„Ano,“ řekl Maniakes. „Doufám že udělat to celé černé na bílém pro tebe už teď nebude problém.“

„Myslím, že to zvládnú, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares s úsměvem. Vsunul jazyk mezi zuby a vydal ostrý klapavý zvuk. V tu chvíli se písmena změnila na černá a pozadí na bílé. „Tak tady to máte. Jeden dlouhý, krvežíznivý dopis, který napálí Romezana.“

Maniakes zkoumal dopis. Pokud mohl posoudit, vypadal, jako by právě vyšel přímo z kanceláře Velekrále Sharbaraze. Problém byl jen v tom, že mu Maniakes nerozuměl. „Ukážme jej Abivardovi a uvidíme, co si o něm myslí on,“ řekl Maniakes. Bagdasares přikývl. Když Avtokrat opustil čarodějovu místnost, stál už před ním Kameas a čekal na jeho rozkazy. Maniakes byl zpola překvapen, že jej tady vidí, ale druhá jeho polovina by byla překvapena, kdyby tu vestiarios nebyl. „Hned ho sem přivedu,“ řekl eunuch, ještě než mu Maniakes stačil říci, co po něm chce.

Bozorg přišel spolu s Abivardem. Maniakes byl rád, že oba dva dopisy posoudí, ještě než se dostane do rukou Romezanovi. Nejprve se na dokument podíval Abivard. Přečetl jej, pak znovu a nakonec ještě potřetí. Pak vynesl svůj verdikt: „Romezan Se z toho okotí.“

„Mohu se podívat, pane?“ zeptal se Bozorg. Abivard mu podal upravený dopis. Mág jej studoval ještě déle než předtím makuransky maršál. Když byl konečně hotov, podíval se ne na Maniakese, ale na Bagdasara: „To je velmi dobrá práce,“ řekl s obdivem v hlase.

Bagdasares se poklonil: „Služebník.“

„Musíte mi prozradit, jak jste dosáhl tak perfektního spojení originálu s tím, co bylo napsáno potom,“ řekl makuransky mág. „Nechci snižovat své vlastní schopnosti, ale musím přiznat, že jsem dalek od jistoty, že bych to dokázal podobně skvěle.“

„Bude mi potěšením,“ řekl Bagdasares pyšně. Nikdy jej nedostalo do rozpaků, když jej někdo chválil. „Metoda spočívá v...“

Maniakes zakašlal. Bagdasares se ovládl. Kdyby tak neučinil, šlápl by mu Maniakes na nohu. Avtokrat řekl: „Bude lepší, když detaily zůstanou v tajnosti.“ To se zdálo být zdvořilejším vyjádřením, než Jestliže je naše magie lepší než jejich, nechme to tak. Vždyť jsme s nimi už deset let ve válce.

Teď zase zakašlal Abivard. To Maniakese znepokojilo. Pokud by makuransky maršál trval na tom, aby Bagdasares naučil jeho kouzelníka techniku, jejíž pomocí zfalšoval Sharbarazův dopis, měl by Avtokrat velmi těžké chvíle při odmítnutí jeho přání. Ale Abivard se spokojil s tím, že konstatoval: „My také máme svá tajemství, která by nebylo zrovna nejlepší prozradit vám, Videssiáncům.“

„Ano, to je fér,“ řekl Maniakes. Abivard v tom měl skutečně pravdu, vždyť Císařství Videssos málem padlo jen díky tomu, že se Sharabrazovi podařilo udržet v tajnosti spojenectví s Kubraty dostatečně dlouho.

Bagdasares řekl: „Schvalujete tedy ten dokument bez výhrad?“

„Ó, ano,“ odpověděl Abivard. „Myslím, že dobře poslouží našemu účelu.“

„Je to nejlepší padělek, jaký jsem kdy viděl,“ řekl Bozorg. Bagdasares se opět pyšně zapýřil. Makuranský kouzelník pokračoval: „Přiměje mě to nastudovat nějaké nové techniky, to budu opravdu muset, protože s pomocí žádné techniky, se kterou jsem obeznámen, bych nemohl vytvořit tak skvělé navázání dvou dokumentů. Připojení nového pergamenu ke starému je také hodně dobré, ale tohle bych dokázal stejně dobře.“

Bagdasares se naježil, protože se mu nelíbila možnost, že by se mu nějaký kouzelník mohl v něčem vyrovnat. Maniakes potlačil úsměv. Když poprvé potkal Bagdasara, v době, kdy začínala jeho revolta proti Genesiovi, byl Vaspurakánský mág pouze pouličním šarlatánem v Opsikionu a i když byl hrdý na své dovednosti, neshledával je nějak výjimečnými. Od té doby udělal velký pokrok. Vystoupal vzhůru spolu s Avtokratem a dostal se ke kouzlům daleko složitějším, než s jakými by kdy mohl přijít do styku v Opsikionu. Teď byl skutečně kouzelníkem přinejmenším stejně dobrým jako kterýkoliv jiný kouzelník na světě. A byl si toho dobře vědom.

Maniakes byl střizlivější. Bagdasarovy slabiny byly snadno k rozeznání. Ale jak to bylo s jeho vlastními? Věděl o své tendenci věci uspěchat. Kdyby o svých slabínách nevěděl, nikdo by mu o nich neřekl, vždyť nakonec byl Avtokratem. A jak by si tedy mohl všimnout svých slabin, když by nebyl střizlivý?

Když se ztrácel v těchto - v tu chvíli zcela nadbytečných - úvahách, uniklo mu cosi, co řekl Abivard. „Prosím?“

„To tedy musela být věc, když jsi o ní tak usilovně přemýšlel,“ poznamenal Abivard s úsměvem. „Říkal jsem, že bych chtěl vidět výraz Romezanovy tváře, až uvidí tento dopis.“

„Ano, to by určitě mohlo být zajímavé,“ souhlasil Maniakes. „A další zajímavou věcí by bylo vidět tváře všech těch důstojníků, které jsi zapsal na seznam.“ Náhle zpozorněl: „Bylo tam vůbec Tzikasovo jméno?“

„Tzikasovo jméno je na vašem seznamu, Vaše Veličenstvo, a Bůh ví, že i na tom mém, ale nikdy, nikdy by nebylo na Sharbarazově seznamu, proto jsem ho musel vynechat,“ řekl Abivard s opravdovou lítostí v hlase, „Sharbaraz mu věří, vždyť to sám víš.“

„Tenhle příběh bys mohl vyprávět v jakémkoliv hospodě v Císařství Videssos a všichni by se smáli,“ řekl Maniakes.

„Mně osobně připadá směšná už ta představa, že někdo věří Tzikasovi.“

„Mně také,“ řekl Abivard. „Ale ono to svým zvláštním způsobem dává smysl. A jak jsem již řekl předtím, Sharbaraz je jediný člověk na celém světě, kterého Tzikas nemůže nahradit na jeho postu. Kohokoliv pod Sharbarazem — třeba mě — může nahradit určitě. Ale ne Velekrále. Navíc Tzikas ví něco, nebo alespoň prohlašuje, že ví něco, co nám dá větší šanci dobýt město Videssos.“

„Věděl něco,“ řekl Maniakes. „Dokonce ti mohu říci, co to bylo.“ Maniakes skutečně řekl Abivardovi o tajemství, o kterém Tzikas věděl. Své vyprávění zakončil slovy: „Nevadí, že o tom víš, protože tunel byl už zasypán.“

„Podle toho, co mi říkáš, to vypadá, že si tunel nechal postavit Likinios,“ řekl Abivard. „A kdyby mi o tom Likinios býval někdy řekl, tak bych to proti vám použil - a pak by pro mě Tzikas už nebyl vůbec užitečný...“ Usmál se stejně cynicky, jako by se usmál Videssiánec.

„Co bychom teď měli udělat,“ řekl Maniakes, Je dostat sem Romezana tak rychle, jak to jen půjde, a dopis mu ukázat. Jednou z věcí, kterou nevíme, je, kolik kopií tohoto dopisu mu Sharbaraz poslal. Pokud se k němu dostane nějaká autentická verze dříve, než ta naše...“

„Tak bude život zase o něco těžší,“ řekl Abivard. „Už když jsme sem před lety přišli se Sharbarazem, říkal jsem si, jestli někdy zůstanu v exilu. Teď dobře vím, že k tomu došlo,“ jeho tvář se zachmuřila, „a moje děti jsou všechny na druhé straně Dobytčího Převozu.“

„O to se postaráme,“ řekl Maniakes.

Isokasios se napřímil ze své poklony a řekl: „Vaše Veličenstvo, Romezan nepřijde na tuto stranu Dobytčího Převozu. Zkoušel jsem na něj první poslední, ale on pořád jen říkal, že nepřijde.“

Maniakes zklamaně zíral na svého posla: „Jak to myslíš, že nepřijde? Řekl ti proč? Znamená to, že nám nevěří?“

„Vaše Veličenstvo, je to přesně tak,“ odpověděl Isokasios. „Řekl, že je přesvědčen o tom, že jsme jen banda slizkých Videssiánců, která se snaží rozdělit makuranskou pomí armádu a její generály. Řekl, že moc nevěří tomu, že by se do Acrossu odtud vrátil celý, a tak raději zůstane tam, kde je.“

„K ledu s ním!“ zvolal Maniakes. „Já nejsem tím, kdo zabíjí posly druhé strany. Já ne, narozdíl od Sharbaraze.“

Abivard zakašlal: „Vaše Veličenstvo, od té doby, co jsem přišel do města Videssos, jsem si všiml, že existují dva druhy Makuránců. Někteří z nás, ti jako já - a snad ještě více jako Roshnani - vyrostli pod vlivem vašich způsobů a pravidel, takže jsou schopni se podle některých z nich chovat. Zbytek nás Makuránců se drží našich starých idejí, a je k nim připoután tak pevně, že nechce slyšet o ničem jiném. Romezan patří do té druhé skupiny.“

„Co uděláme teď?“ zeptal se Rhegorios.

Abivard řekl: „Pojeďu zpátky na druhou stranu Dobytčího Převozu a řeknu mu, že se mnou musí jet sem.“

„Ano, to je jedna možnost,“ řekl Maniakes. Romezan nechtěl přijet do města Videssos ze strachu, co by Videssiánci mohli udělat jemu a Abivardovi. Maniakes nebyl příliš nadšen tím, že by se Abivard měl vrátit k makuranské polní armádě, ze strachu, že by u ní mohl zůstat. Když konečně uspěl v rozdělení Abivarda a Sharbaraze vlastně to za něj udělal Sharbaraz sám - nechtěl, aby se jejich spojení obnovilo.

Nenašel žádný způsob, jak by mohl vyjádřit tyto své obavy, aniž by přitom Abivarda neurazil, což ovšem bylo to poslední, co by chtěl udělat. Přemýšlel, zda by nenašel nějakou zdvořilou cestu, jako použít Roshnani jako rukojmí, kterým by si pojistil návrat makuranského maršála. Když už se pro jednu z nich rozhodoval, řekl Rhegorios: „Jestli Romezan přijde sem, já pojeďu tam. To by je mělo přesvědčit, že to s jeho bezpečností myslíme vážně.“

„Pokud chce rukojmí, má moje děti,“ řekl Abivard. Znělo to vážně, pochmurně.

„Na těch nezáleží,“ řekl Rhegorios, a ještě než se mohl Abivard rozzlobit, dodal: „On si přece myslí, že ty a on jste stále na jedné straně. Pokud chce někoho z nás tam, zatímco bude tady, tak půjdu.“

„On tě nepotřebuje, bratrátku,“ řekl Maniakes. „Kdyby proti nám potřeboval rukojmí, má přece západní Videssos.“

„Na tom také nezáleží,“ trval na svém Rhegorios. „Podle jeho názoru je západní Videssos právoplatným vlastnictvím Makuranu. Když sem měl přijet Abivard, tak jsi nabízel rukojmí. Proč ne teď?“

Maniakes na ně zíral: „Ty to chceš udělat.“ Jeho bratranec přikývl: „Ano, chci. V tuto chvíli je to ta nejužitečnější věc, kterou mohu udělat. A je to něco, co mohu udělat jen já. Já jsem rukojmí, kterému bude Romezan přikládat váhu. Proto bych to měl udělat.“

To, co řekl, nebyla tak úplně pravda. Starší Maniakes nebo Symvatos by byli stejně dobrými rukojmími. Maniakes by ovšem nikdy svého otce nebo strýce neposlal do rukou Makuránců, zvláště když byli Makuránci tak známí tím, že se nezdráhali zabít zajaté Videssiánce. Neposlal by tam samozřejmě Rhegoria, ale jeho bratranec si zjevně myslel, že je to riziko, které stojí za to podstoupit.

Abivard řekl: „Romezan je muž s ohnivým temperamentem, ale zároveň je to muž cti.“

„Za všech okolností?“ Maniakesovi se tahle charakteristika nechtěla líbit. „Co když dostane od Sharbaraze rozkaz, aby popravil všechny rukojmí, které má? Nebyl by stejně ochotný uposlechnout takový rozkaz, jako ten, který nařizoval tvou likvidaci?“

Abivard zakašlal a podíval se dolů na své ruce, z čehož si Maniakes udělal vlastní úsudek. Ale Rhegorios se zasmál a řekl: „Ale jaká je pravděpodobnost, že Velekrál pošle zrovna takovýhle rozkaz právě teď? Je to hazard, ale myslím, že se vyplatí. Kromě toho, až Romezan uvidí, co jsme tady uchystali,“ Rhegorios ukázal na zfalšovaný dopis, „už nebude na Sharbarazově straně, ne? Od té chvíle bude s námi. Při dobrotivém bohu, měl by pak být raději s námi.“

Maniakes zatím nepřemýšlel o tom, co by se mohlo stát, kdyby si Romezan přečetl upravený dopis a řekl si něco jako Dobrá, jestli je tohle to, co Sharbaraz chce, tak to raději udělám. Třeba Thrax by si něco takového určitě řekl, kdyby dostal rozkaz od Maniakese.

Ale Abivard řekl: „Romezan by možná splnil rozkaz, který by nařizoval pouze mou popravu. Ale myslím, že se nepokusí splnit rozkaz, který nařizuje pobít ještě polovinu důstojníků naší armády. Je tvrdohlavý, ale není blázen. Pochopil by, že bychom potom začali bojovat mezi sebou ještě zuřivěji, než jsme kdy bojovali s vámi, s Videssiánci.“

To dávalo smysl a Maniakesovi se hodně ulevilo. Alespoň co se týče Romezanovy reakce ve chvíli, kdy uvidí dopis. Ale co se týkalo Rhegoriovy cesty do Acrossu, neulevilo se mu ani trochu.

Ale jeho bratranec trval na tom, že půjde. Avtokrat neviděl způsob, jak jej zastavit, snad jen ten, že by Romezan s touto alternativou nesouhlasil. „Pošlu Isokasia zpátky Romezanovi,“ řekl Maniakes. „Pokud bude souhlasit, že přijde...“ Povzdechl si. „Pokud bude souhlasit s tím, že přijde, můžeš tam odjet.“

Rhegorios vypadal překvapeně, jako by jej ani nenapadlo, že potřebuje Maniakesovo svolení. A pravděpodobně jej to skutečně nenapadlo, Rhegorios byl zvyklý si dělat, co chtěl. Ale pak si uvědomil, že tohle není nejprůhodnější chvíle, aby se hádal za svou svobodu, a tak řekl:

„Dobrá, Vaše Veličenstvo,“ jako by byl zvyklý poslouchat svého bratrance vždycky na slovo.

Když Maniakes přikázal Isokasiovi, aby jel znovu do Acrossu, posel se na něj drze podíval: „Měl byste mě platit od míle, Vaše Veličenstvo,“ poznamenal.

„Zaplatím od míle tvému jazyku,“ odsekl Maniakes. V dobách jeho exilu na ostrově Kalavria by poslovi za takovouto poznámku vytrhli zmíněný orgán. Maniakes si všiml, jak Isokasiovi zaskvěly oči. Chce dělat problémy, pomyslel si Maniakes. Ale Isokasios si nakonec netroufl, vždyť jednal s Avtokratem Videssiánců. Maniakes si povzdechl.

Ceremonie, které se v císařství dodržovaly, činily život v mnoha směrech méně zajímavým.

Isokasios odjel na palubě Obnovy navštívit Romezana následujícího rána. Rhegorios stál s Maniakesem na molu v palácové čtvrti a díval se na císařskou vlajkovou loď, jak klouže po vlnách Dobyčtího Převozu, s vesly zvedajícími se a klesajícími v dokonalém unisonu.

Rhegorios řekl: „Až se tam dostanu, bude mi připadat, že začíná znovudobytí západního Videssosu.“

„Připadat ti může spousta věcí,“ odpověděl Maniakes. „Kdyby pouhé připadání ty věci také uskutečnilo, život by byl o mnoho lehčí.“

„Že ano?“ souhlasil jeho bratranec. „To by nám pak mohlo připadat, že Tzikasovi připadá to, co chceme, aby mu připadalo...“

„Řekl bych ti, ať to řekneš znovu. Ale musíš to říct úplně stejně.“

Rhegorios se o to pokusil, ale zapletl se mu jazyk dříve, než větu dokončil. Oba muži se rozesmáli.

Ale Maniakes brzy zvažněl. „Jestli se nám podaří vrazit klín mezi Sharbaraze a jeho pohli armádu, musíme ještě promyslet, jak toho co nejlépe využít.“ Naslouchal svým vlastním slovům a pak zavrtěl hlavou: „Při dobrotivém bohu, já už mluvím jako ubohý Likinios.“ Poznamenal se slunečním kruhem nad svou hrudí, aby odvrátil jakékoliv možné spojení svého osudu s tím, který potkal jeho neúspěšného předchůdce.

Také jeho bratranec se požehnal Phosovým slunečním znamením. „Máš pravdu,“ řekl. Jeho oči se zúžily do úzké štěrbiny. „Možná, že já budu prvním krokem k tomu, abychom dobyli západní Videssos - dobyli jej bez toho, abychom ztratili jediného muže.“

„Ano, myslím, že máš pravdu,“ řekl Maniakes. „Nevím, jestli to bude fungovat, a nevím, co nakonec udělá Abivard. Ale máme teď velkou příležitost. To mi připomíná - naše armáda by měla být připravena vyrazit, kamkoliv bude třeba.“

Možná, že Makuránci budou potřebovat silnější přesvědčovací prostředky než jen slova.“

„Ano, zatím to tak alespoň vždycky bylo,“ řekl Rhegonos.

Obnova přivezla Isokasia zpátky kolem poledne. Posel řekl: „Vaše Veličenstvo, dospěli jsem s Romezanem k dohodě.“

Když jsem mu řekl, že Jeho Výsost,“ podíval se směrem k Rhegoriovi, je ochotna přijet do Acrossu, aby zaručila Romezanovu bezpečnost, díval se na mě, jako bych mluvil haložsky. Chvilku to trvalo, než jsem ho přesvědčil, že to myslím opravdu vážně.“

Maniakes se obrátil k Rhegoriovi: „Tak. Vidíš? Romezan si také myslí, že jsi blázen.“ Rhegorios se tomu zasmál.

Isokasios pokračoval: „Když Romezan konečně pochopil, že to myslíme vážně, přísahal při svém Bohu, že Sevastosovi nehrozí v Acrossu žádné nebezpečí, pokud se ani jemu samotnému nic nestane ve městě Videssos. A řekl, že sem na palubě Obnovy přijede hned, jakmile Sevastos dorazí do Acrossu.“

„V tom případě nebude čekat dlouho,“ řekl Rhegorios. „Já jsem připraven okamžitě vyrazit, což znamená, že by tu Romezan mohl být ještě dnes odpoledne,“ zašklebil se na Maniakese. „A bude tady na něj čekat pořádné překvapení, že?“

Avtokrat svého bratrance objal: „Pořád si přeji, abys tam nemusel jet. Ať je bůh s velkou a dobrotivou myslí při tobě!“ Maniakes, Rhegorios a také Isokasios se požehnali Phosovým slunečním znamením nad svými srdci.

Dívat se na Obnovu, jak klouže vodami k západnímu břehu Dobyčtího Převozu s Isokasiem na palubě, bylo snadné.

Ale dívat se na galéru, jak pluje k západu s Rhegoriem na palubě, to už bylo o něčem úplně jiném. Kdyby se Maniakes nepotřeboval tak naléhavě setkat s Romezanem, nikdy by svého bratrance nenechal odjet. Kdyby naléhavě nepotřeboval spoustu věcí, neudělal by mnohé, co musel udělat od doby, kdy mu ekumenický patriarcha vložil na hlavu korunu. Měl už dost toho, že musel jednat ze zoufalé potřeby a ne podle svého přání.

Když se Obnova opět vracela k hlavnímu městu císařství, zastínil si Maniakes oči dlaní v naději, že na její palubě uvidí Rhegoria, což by znamenalo, že se Romezan nakonec rozhodl nedodržet dohodu. Ale Maniakes svého bratrance na palubě nespapřil. Viděl jen muže v kaftanu, který mu nebyl povědomý, přestože jej už mohl spatřit na tom či onom bitevním poli.

Námořníci s Obnovou rychle přistáli u mola. Vedle Maniakese se objevil Abivard. „Jejich práce jim jde velmi snadno a rychle,“ poznamenal. „Připomínají mi velice dobře vycvičené oddíly, jimiž v jistém smyslu vlastně jsou.“

„Etzilios si to zřejmě také myslí,“ odpověděl Maniakes nepřítomně. Čekal, až námořníci nainstalují můstek mezi lodí a pevninou. Romezan jej přešel jako první. Když jej Maniakes uviděl, pochopil, proč mu Makuránci říkají divoký kanec Makuránu: nebyl jen vysoký, pro Makuránce dost netypicky, ale byl rovněž široký v ramenou. Měl divoce vyhlížející, i když svým způsobem pohledný obličej s knírem, jehož konce byly navoskovány a zakroucený do ostrých špiček.

Zdvořile se před Maniakesem poklonil a pak políbil Abivarda na tváře, dobře si vědom toho, že makuranský maršál má vyšší hodnost nežli on. Nebyl to od něj malý ústupek, protože byl jako člen šlechty Sedmi klanů podřízen muži, který pocházel z nižší šlechty. „Pane,“ řekl Abivardovi, ještě než se obrátil k Maniakesovi, kterého oslovil v makuránštině: „Veličenstvo, vzbudil jste ve mně zvědavost, která mě pálí více než opružený zadek. Co může být tak důležité, že jste zaručil můj bezpečný návrat tím, že jste vydal v nebezpečí vlastního bratrance? Hořím nedočkavostí, až se to dozvím.“ Když se mu podařilo vylákat Romezana na druhý břeh Dobytčího Převozu, Maniakes už nespěchal: „Pojďme do mé rezidence,“ řekl. „To, co se máš dozvědět, je tam. A také tam na nás čeká dobré jídlo a víno.“ „K čertu s vínem a jídlem,“ bručel Romezan, který mluvil hrubě jako Videssiánec, byť v typicky hrozivě znějící makuránštině.

Kdyby mu Maniakesovy haložské stráže rozuměly, tak by asi dostal co proto.

Když však byli zpátky v rezidenci, přijal Romezan víno a medové koláčky a pozdravil Symvatia a staršího Maniakese s úctou, kterou si jejich věk zasloužil. Nakonec řekl: „Už když jsem šel poprvé do války, tak jsem se naučil, že vy Videssiánci jste nepřátelé, kterými nelze pohrdat.“

„Škoda, že sis tuhle lekci nepamatoval v posledních letech lépe,“ řekl starší Maniakes, čemuž se Romezan dunivě zasmál.

Makuranský generál se procházel chodbami císařské rezidence a souhlasně kýval při pohledu na mozaiky s loveckými motivy na podlahách i na zobrazení minulých vítězství. Maniakes a Abivard jej doprovázeli a Avtokrat odpovídal na všechny jeho otázky. Když pak Maniakes usoudil, že nadešel ten správný čas, podal Romezanovi Sharbarazův upravený dopis: „Tady,“ řekl bez jakéhokoli úvodu. „Co s tím hodláš dělat?“

IX.

Gomezan přečetl celý dokument a všemu věnoval velkou pozornost. Snažil se udržet klidný výraz své tváře, ale čím déle četl, tím výš stoupalo jeho obočí. „Při Bohu,“ řekl, když dočetl. Podíval se na Maniakese: „Veličenstvo, prosím za prominutí, že jsem pochyboval o opodstatněnosti vašeho pozvání. Měl jste úplnou pravdu. Tohle je něco, co jsem skutečně musel vidět.“

„Teď jsi to viděl,“ řekl Abivard dříve, než mohl Avtokrat odpovědět. „Ale co s tím budeš dělat?“ Jeho hlas nevyžadoval žádnou přetvářku, vždyť Sharbaraz skutečně rozkázal, aby jej popravili.

„Rozhodně se nechystám vytáhnout meč a rozsekat vás na kousky, jestli jste myslel tohle,“ odpověděl Romezan.

„Pokud je to pravé, tak Sharbaraz zašel příliš daleko.“ Jeho pohled zpozorněl, jako by, jsouce v koňském sedle, zahlédl nový cíl pro své kopí. „Je to pravé, nebo je to nějaký šikovný padělek, který ukuchtili Videssiánci?“

Mluvil bez ohledu na to, že Maniakes stál jen několik

kroků od něj. Ale Maniakes se dovedl ovládat lépe než Makuránek. Za svým klidem se však smál. Jedinou pravdivou odpovědí na Romezanovu otázku bylo: obojí. Část pergamenu byla pravá, část byla šikovným padělkem, i když v něm měl kromě Videssiánců prsty také Abivard.

„Je to pravé,“ řekl Abivard, hrající svou roli ve prospěch Videssosu, protože byla výhodná i pro něj samotného. „Moji mágové dokázali, že je to tak. Právě proto jsem pro ně nechal poslat a dopravit je na tuto stranu Dobytčího Převozu.“

„Chci to slyšet od nich,“ řekl Romezan.

Maniakes kývl na Kamea. Ten se uklonil Romezanovi a opustil přijímací místnost. Zakrátko se vrátil s Pantelem a Bozorgem. Znovu se uklonil a řekl: „Tady jsou, vážený pane.“

Romezan se obrátil k Abivardovi: „To jsem si mohl myslet, že si sem vezmete toho ochočeného Videssiánce.“ Odehnal Pantela mávnutím ruky: „Jdi pryč, ničemo, to, co mi řekneš, mě vůbec nezajímá. Stejně řekneš jen to, co po tobě chce tvůj pán.“

„Tak to není,“ řekl videssiánský kouzelník důstojně.

Vzhledem k tomu, že sám Maniakes dobře věděl, že to tak je, nepřekvapilo jej, že to poznal také Romezan. Makuranský generál řekl: „Jdi pryč, ti říkám!“ Panteles tedy odešel. Romezan se obrátil k Bozorogovi: „Chceš mi skutečně tvrdit, že Sharbaraz takhle hloupý?“

Makuranský mág přikývl: „Označil byste snad za moudrého muže, který se zrádně pokouší zlikvidovat svého nejlepšího maršála?“ Neřekl nic o likvidaci všech těch důstojníků ze seznamu, který byl přidán k Sharbarazově dopisu. Maniakes si této nesrovnalosti všiml. A doufal, že Romezan ne.

„On skutečně poslal tenhle rozkaz?“ Romezanův hlas teď zněl zamyšleně a - pokud to Maniakes dokázal správně odhadnout - smutně.

Bozorg přikývl: „Ano, poslal. Moje kouzla — a také ta Pantelova — to potvrdila.“ To, co kouzelník řekl, byla pravda, tak jak slíbil. To ostatní neřekl proto, že na to nebyl přímo tázan.

Bezpochyby proto, aby nenechal Romezana položit

takovou otázku, na kterou by Bozorg jistě odpověděl pravdivě, Abivard řekl: „Stále jsi ještě neodpověděl na mou otázku, kterou jsem ti položil, když jsem ti tohle poprvé ukázal. Co s tím budeš dělat?“

„Kdybych jednal tak, jak mi poroučí Velekrál, tak by celá tato armáda skončila v pekle,“ řekl Romezan a Abivard přikývl.

„Ale když neudělám to, co mi Velekrál poroučí,“ pokračoval Romezan, „tak se stanu zrádcem a znamená to, že nějaký jiný důstojník...“

„Tzikas,“ přerušil jej Abivard. Podle toho, jak to řekl, neočekával, že by Romezan měl Tzikase nějak v lásce. Maniakes přemýšlel, jestli někdo v civilizovaném světě kromě Tzikase mohl mít Tzikase rád.

„Nějaký jiný důstojník dostane dopis, jako je tento,“ dokončil Romezan, jako by Abivard nic neřekl. „Ale on nedostane rozkaz, aby se zbavil vás. On dostane rozkaz, aby se zbavil mě.“ Romezan si povzdechl. Jeho široká ramena poklesla.

„Nikdy jsem si nemyslel, že se budu muset odvrátit od Velekrále Sharbaraze, ať žije...“ přerušil onu oslavnou formuli

uprostřed. „K čertu s tím. Ať jeho prdel vyklidí trůn, který okupuje v Mashizu.“ Padl před Abivardem na břicho:

„Veličenstvo,“ řekl. „Tak. A teď je má vzpoura oficiální.“

„Já jsem neplánoval...“ vpadl mu do řeči Abivard. Logický důsledek této situace dopadl na jeho bedra. Kdyby zůstal loajální Sharbarazovi, nabízel by svůj krk na popravčí špalek. Vzpoura se zdála být lepší volbou.

Maniakes nabídl alternativu, kterou navrhoval již dříve: „Jestli se nechceš stát Velekrálem sám, je tu pořád ještě tvůj synovec, kterého můžeš chránit.“

Stále na všech čtyřech se Romezan zasmál. Znělo to, jako když štěká vlk, což bylo umocněno jeho pozicí. „Slyšel jsem již mnoho příběhů o mužích, kteří povstali ve jménu dětí,“ řekl. „Možná, že v jedné z nich to ono dítě nakonec přežilo a když vyrostlo, tak se dostalo k moci, ale možná, že takhle neskončil ani jeden z těch příběhů.“

„Nemusím učinit konečné rozhodnutí hned teď,“ odpověděl Abivard. „Teď záleží hlavně na tom, že jsem ve vzpouře proti Velekráli Sharbarazovi - a ty se mnou.“ Sklonil se a poplácal Romezana po rameni. „Vstaň.“

Romezan vstal a v očích měl pořád ten vlčí pohled: „Zítřka v tento čas bude celá polní armáda ve zbrani a připravena jít proti Sharbarazovi. Vyrazíme na Mashiz, svrhneme jej, zbavíme se jej, dosadíme na trůn vás a...“ Jeho vize budoucnosti byla náhle vyčerpána a tak dodal: „A všechno bude dobré.“

Abivard však rozhodně viděl dál do budoucnosti než šlechtic ze Sedmi klanů. Zahleděl se na Maniakese: „To bude... Myslíš, že to nebude takhle jednoduché,“ řekl.

„Ne, to nebude,“ souhlasil Maniakes. Doufal v tento moment a plánoval jej už od doby, kdy se stal Avtokratem Videssiánců. Strávil také mnoho času přemýšlením, zda k němu vůbec někdy může dojít. Promluvil nikoliv k Abivardovi, ale k Romezanovi: „Co navrhuješ udělat s vašimi posádkami v západním Videssosu, zatímco polní armáda bude pochodovat na Mashiz?“

„Nechat je tam,“ odpověděl Romezan okamžitě. „Přa; ne? Příští rok se vrátíme a...“ Problém, který viděl Abivard okamžitě, teď konečně přišel na mysl i Romezanovi. Podíval se ne právě vřele na Maniakese. „Ach. Pokud odejdeme, začnete dobývat ona města zpět.“

Avtokrat však zavrtěl hlavou: „Ne. Neudělám nic takového,“ odpověděl. Romezan na něj zíral, našťavaně a podezíravě. Dokonce i Abivard vypadal překvapeně. Maniakes jim nelhal. Osvobození měst v západním Videssosu bylo původně jeho plánem. Místo, aby to tak zůstalo, Maniakes řekl: „Když necháte posádky tam, kde jsou, zapálím všechno před polní armádou a zaútočím na ni při první příležitosti.“

„Proč byste dělal takovou hovadinu?“ vybuchl Romezan. „Když to uděláte, tak naše tažení proti Sharbarazovi půjde k čertu.“ *

„On to ví,“ vysvětloval trpělivě Abivard, jako by mluvil s dítětem. „A je mu to jedno. Nebo skoro jedno. Co chce on, je dostat západní Videssos zpátky pod videssiánskou nadvládu.“

„To je pravda,“ řekl Maniakes. „Když budete souhlasit s tím, abychom stanovili hranici tam, kde byla, než byl zavražděn Avtokrat Likinios, pomohu vám všemi prostředky, které mám k dispozici. Ale pokud se budete pokoušet vést občanskou válku a zároveň držet západní Videssos, tak vám uškodím všemi prostředky, které mám k dispozici - a teď vám mohu uškodit hodně.“

„Předpokládáme, že nepůjdeme na Mashiz, ale zůstaneme tam, kde jsme,“ řekl Romezan. „Co pak?“

„Pak Sharbaraz zjistí, že jsi nepopravil Abivarda,“ řekl Maniakes a měl přitom vlčí výraz zase on. „Pak někdo, řekněme, že Kardarigan, nebo možná Tzikas, obdrží rozkaz, aby popravil tebe, ne pro selhání, ale pro rebelii. To jsi koneckonců již sám řekl.“

Už tak rozzlobená, potměšila Romezanova tvář hněvem: „Takže vy se odvažujete využít našich rozporů k tomu, abyste nás okradli?“

Maniakes zaklonil hlavu a rozesmál se Romezanovi do obličeje. Šlechtic ze Sedmi klanů nemohl vypadat víc rozlíceně, i kdyby na něj Maniakes býval vylil vědro ledové vody. Avtokrat řekl: „Při dobrotivém bohu, Romezane, jak si můžeš myslet, že je západní Videssos váš? Napochodovali jste tam, když byl Videssos spíš smetištěm plným peroucích se kohoutů než císařstvím. Tenkrát Genesios zavraždil Likinia a každý generál si myslel, že může získat trůn pro sebe a snažil se v tom zabránit ostatním. To, že si chci vzít zpátky, co mi patří, není krádež.“

„On má pravdu,“ řekl Abivard a Maniakes se směrem k němu lehce uklonil, aby ocenil jeho čestnost. „Nelíbí se mi, že si chce vzít západní Videssos zpátky, a kdybych mu v tom mohl nějak zabránit, udělal bych to. Ale to, že jej chce dostat zpátky, z něj ještě nedělá zloděje.“

„Nemyslím, že najdeš způsob, jak mi v tom zabránit,“ řekl Maniakes. „A myslím, že nemáš moc času na to, aby ses pokoušel nějaký najít. Ani jeden z vás nemá. Můžete se pokusit se mnou domluvit. Nebo se můžete pokusit se domluvit se Sharbarazem. Máte-li nějakou další možnost, já na ni nepřišel.“

„A vy si to užíváte, co?“ řekl Romezan, jako by obviňoval psa, že srká polévku z misky.

Maniakes tuto nahrávku na smeč okamžitě využil: „Každíčkou minutu,“ přitakal. „Vy Makuránci jste zase strávili celou dobu mé vlády a také celou dobu vlády Avtokrata, který vládl přede mnou, tím, že jste ničili Videssos. Teď mám šanci získat západní Videssos zpátky a vy to buď nějak překousnete a budete to akceptovat, nebo si jděte vyjednávat s Velekrálem Sharbarazem, který vás nechal napsat na tento pergamen. Volba je na vás.“

„My nemáme na vybranou,“ řekl Abivard. „Posuňme hranice tam, kde byly, než byl zavražděn Avtokrat Likinios.“ Romezan vypadal nespokojeně, ale nic neřekl.

„Nakonec právě zabrání západního Videssosu bylo začátkem sporů mezi námi,“ řekl Maniakes. Ale Abivard zavrtěl hlavou: „Ne. Likinios zaplatil zlatem khamorthským kmenům žijícím severně od Degirdu, aby na nás podnikali nájezdy. Když se Velekrál Peroz, nechť Bůh očistí jeho duši, vydal proti nim, byl poražen na hlavu a zavražděn, což umožnilo Smerdisovi, aby se zmocnil Sharbarazova trůnu. Díky tomu Likinios intervenoval do naší občanské války, což... Ale ty ten příběh znáš stejně dobře jako já. Najít začátek nešvarů mezi námi není jednoduché.“

„Najít konec nešvarů mezi námi také nebude jednoduché,“ zavrčel Romezan: bylo to jasné varování.

„Myslím, že prozatím nemá cenu jednat dál,“ řekl Maniakes.

„Prozatím,“ řekli Abivard a Romezan najednou.

Abivard a Roshnani naskočili z paluby Obnovy do člunu. Námořníci rychle veslovali přes úzký pruh vody, který dělil císařskou vlajkovou loď od břehů Acrossu. Když vystoupili ze člunu na břeh, nastoupil do loďky Rhegorios.

Námořníci jej dovezli na plachetnici.

„Jsem v pořádku,“ řekl Maniakesovi. „Je všechno v pořádku i tady?“

„Ano, celkem v pořádku,“ odpověděl jeho bratranec. Avtokrat kývl na Romezana: „Teď je řada na tobě.“

„Ano, řada je teď na mně,“ řekl šlechtic ze Sedmi klanů chmurně. „A já toho využiji, jak nejlépe budu umět.“ Nastoupil do člunu. Stejně tak Bozorg a Panteles. Videssiánský kouzelník v makuranských službách vypadal, jako by chtěl sedět od Romezana dál, než malý člun umožňoval.

Když Romezan a oba kouzelníci vystoupili na břeh Acrossu, promluvil Thrax: „Předpokládám, že se nyní budete chtít vrátit zpátky do hlavního města, Vaše Veličenstvo?“

„Co?“ řekl Maniakes. „Ne, při dobrém bohu. Projížděj se tady, blízko břehu, ale mimo dostřel, jestli ti to nevadí. Věci, na kterých záleží, se budou dnes dít tady. A já chci bytu toho.“

„Tak proč neskočíte z plachetnice a neplavete rovnou do makuranského tábora?“ zasmál se Thrax z plných plic.

Všechno, co na to Maniakes řekl, bylo: „Ne, ještě ne. Čas ještě nedozrál.“

Admirál flotily na něj zíral. Maniakes byl zvyklý, že na něj admirál zírá. Poté, co flotila zabránila Kubratům přelout Dobytků Převoz a spojit se s Makuránci, vadily mu Thraxovy nedostatky méně.

„Předpokládám, že tu čekáme na veselí, které vypukne, až Abivard přečte dopis početnému publiku,“ řekl Rhegorios a zašklebil se nad vlastní ironií.

„Ano, přesně na tohle tady čekáme,“ řekl Maniakes. „Chtěl jsem po Abivardovi, abychom se sešli s jeho důstojníky na břehu, ale on řekl ne.“

Thrax ukázal směrem k Acrossu: „Vypadá to, že se tam něco děje, Vaše Veličenstvo. K ledu se mnou, jestli vím co.“

Stromy, křoví i budovy—některé stojící, jiné zbořené - zakrývaly výhled z moře dále do vnitrozemí, ale Thrax měl pravdu: něco se tam skutečně dělo. Zatímco místo působilo klidně, až ospale, předtím, než se Abivard s Romezanem vrátili, teď se všude začali objevovat muži, někteří na koních, jiní pěšky. Jak si Maniakes všiml, rojilo se tu stále více a více vojáků.

Bylo slyšet výkřik odněkud, kam nemohl vidět. Ke své nelibosti nedokázal rozpoznat slova. „Jed' blíž ke břehu,“ řekl Thraxovi. Admirál splnil rozkaz.

Několik jezdců tryskem opouštělo Across. Maniakes a Rhegorios se na sebe podívali. Těžko říci, co tohle znamená.

Kdyby Obnova připlula ještě blíže ke břehu, uvízla by na mělčině. Maniakes by neměl problémy porozumět tomu, co Makuránci volají. Problém byl v tom, že kromě onoho jediného výkřiku nevolali nic. Jen pleskání vln o bok lodě narušovalo ticho.

Čekal a přál si, aby mohl být mouchou na zdi, kdykoliv se Makuránci shromáždí, místo toho, aby tu musel nečinně čekat na palubě plachetnice. Po chvíli se plác dlaní do čela: Bagdasarova kouzla mu přece mohou umožnit, aby se stal onou mouchou na zdi, stejně, jako jí již na chvíličku byl, když naslouchal rozhovoru Abivarda, Etzilia a překvapivě také Tzikase.

Mágové na druhé straně brzy tento odposlech překazili. Ale dva hlavní mágové nepřítelé byli teď - alespoň do jisté míry - na jeho straně. Na druhou stranu magie může selhat, když má co do činění s ohnivou vášní - právě proto válečná magie a magie lásky fungovala tak zřídka. A Maniakes se domníval, že vášně zahoří v makuranském společenství velice brzy.

Tahle myšlenka ještě ani nedozněla v jeho hlavě, když se odněkud ze středu Acrossu ozval ohlušující děsivý řev. Opět v něm nemohl rozluštit žádná slova, ale nebyl z toho už tak otrávený jako předtím. Nemyslel si totiž, že rozzlobený štěkot v sobě skrývá nějaká slova.

Řev stále neustával, jen chvílkami byl trochu tišší, chvílkami naopak snil. Rhegorios zakašlal: „O co se vsadiš, že právě čtou dopis, který Abivard přivezl?“

„Asi máš pravdu,“ řekl Maniakes. „Když křičí hlasitěji, asi to znamená, že právě narazili na nějakého obzvlášť oblíbeného důstojníka.“

Abivard dal na seznam mnoho jmen. Než je všechny přečetl, chvíli to zabralo. Nakonec zavládlo ticho. A za další chvíli se ozval čerstvý řev. Teď mohl Maniakes poprvé zachytit jedno slovo, křičené v rytmičtém skandování: jméno makuranského Velekrále.

„Jestli to není 'zlámejte Sharbarazovi hnáty', tak ať jsem obřezaný kněz!“ zvolal Rhegorios.

Maniakes přikývl: „Ano, to je pokřik vzpoury, o tom není pochyb.“ Udělal radost několik tanečních kroků přímo na palubě a bouchl pěstí do dlaně druhé ruky: „Při dobrotivém bohu, my jsme to dokázali!“

Zatímco byl tak neobvykle rozradostněný, byl Rhegorios zase neobvykle zdrženlivý: „Možná jsme to dokázali,“ řekl.

„Rozhodně jsme dokázali udělat první krok. Ale pořád tady jsou tisíce pečenáčů, přímo tady, u Dobytků Převozu, co by kamenem dohodil od města Videssos. Dostat tu bandu ze západního Videssosu tam, kam patří, to bude ještě pořádný kus práce.“

Jeden Makuránci vyrazil zpoza budov a stromů na pobřeží Acrossu a běžel po pláži. Naprosto ignoroval přítomnost Obnovy nedaleko od pobřeží - jak by ne, když za ním vyrazili tři další Makuránci, jejichž kaftany kolem nich plácaly jako křídla, jak utíkali. Meče v jejich rukou se blýskaly ve slunci.

Prchající Makuránci asi slyšel, že jej dohánějí, a tak se nakonec otočil a vytáhl meč. Stejně jako většina bojů jednoho proti třem, netrval ani tenhle dlouho. Padl tam, kde se zastavil, a jeho tmavá krev se začala vsakovat do písku.

„Možná, že se celá jejich armáda rozpadla,“ řekl Rhegorios zasněně. „Třeba mezi nimi vypukne občanská válka už teď a tady...“

„Možná,“ řekl Maniakes. „Ale nemyslím si, že mnoho Makuránců zůstane věrných Sharbarazovi, rozhodně ne tolik, aby to vydalo na občanskou válku.“

„Hmmm, na tom něco je,“ připustil Rhegorios. „Zatím se jen stalo to, co jsme chtěli, a tak se na mě snad dobrotivý bůh nebude zlobit, že jsem doufal ještě v něco víc.“ Od teologie přešel jedním dechem zase zpátky k politice: „Chtěl bych vědět, ke které straně patřil ten zabítý muž a ke které ti tři, kteří jej zabili.“

Maniakes mu nemohl splnit toto přání, ale učinili to za něj ti tři Makuránci. Zamávali směrem k Obnově a uklonili se - všechno, co dělali, ukazovalo na to, že se přikláníjí na stranu Videssosu. Jeden z nich ukázal na mrtvolu u svých nohou a zavolal: „Nechtěl plivnout na jméno Velesráče Sharbaraze!“ Jeho hlas se nesl nad vodami Dobytčího Převozu. „Velesráč Sharbaraz,“ opakoval si pro sebe zasněně Maniakes a jeho mysl se ubírala o celá léta zpět v čase. „Když Sharbaraz bojoval se Smerdisem, tak jeho muži takhle nazývali Smerdis: Velesráč Smerdis. Ted' se kruh uzavřel.“ Maniakes se poznamenal Phosovým slunečním kruhem nad svou hrudí.

„Takže tu máme vzpouru,“ řekl Rhegorios. On, Maniakes a Thrax si vážně podali ruce. Jak poznamenal Rhegorios, úspěch chutnal po všech těch letech neúspěchů divně.

Makuránci na břehu stále křičeli, teď v lámané videssiánštině místo jejich vlastního jazyka: „Ty, Avtokrat, ty přijít tady. My udělat přátelé. Už ne nepřátelé, už ne.“

„Ještě ne,“ zavolal na ně Maniakes. „Ještě ne. BrLehký vánek si pohrával s šarlatovými čepicemi Halogu a Videssiánců z císařské stráže, která byla zformována na třech stranách čtverce nedaleko Acrossu. Slunce se odráželo od jejich drátěných košil. Skoro do jednoho vypadali hrozivě, připraveni k boji. Kolem nich byli v daleko větším počtu shromáždění válečníci makuranské pohli armády.

Čtvrtou stranu čtverce tvořily vody Dobytčího Převozu. Námořníci, odění do šarlatových tunik pro slavnostní příležitosti, veslovali s Maniakesem a Rhegoriem na člunu od Obnovy ke břehu. Jeden z nich řekl: „Prosím za prominutí, Vaše Veličenstvo, ale raději bych vlezl do bedny plné pavouků, než vesloval tam.“

„Oni mně ani Sevastosovi neublíží,“ odpověděl Maniakes bezstarostným, ba dokonce lehce pobaveným hlasem. „Kdyby to udělali, měli by co do činění s našimi otci a oni to dobře vědí.“ To byla pravda. Ale byl to ten druh pravdy, který člověku obvykle nedělá dobře, když přijde na to, aby se potvrdil.

Písek zaskřípal pod dnem člunu. Maniakes a Rhegorios vystoupili. Když se tak stalo, makuranská armáda vybuchla v nadšený jásot. Rhegorios se šklebil tak, že si málem roztrhl tvář vedví. „Dokázal by sis někdy představit, že tohle uslyšíš?“ zeptal se.

„Ne, nikdy,“ odpověděl Maniakes. Císařská stráž, aniž by se pohnula, si oddechla. Pořád ještě se mohlo stát, že by museli bránit Avtokrata proti nějakému jednotlivému odpadlíkovi, ale zjevně nehrozilo, že budou napadeni přesilou, na kterou by ve svém malém počtu nemohli stačit.

Kdesi za zástupy makuranských vojáků se ozvaly temné bubny a zahlaholily trouby. Halogové ozbrojení sekerami a Videssiánci s meči znovu zbystřili pozornost. Taková hudba obvykle předcházela makuranský útok. Ale pak makuranský vyvolavač zakřičel: „Přichází Abivard, syn Godarze, makuranské nové slunce, které vychází na východě!“ „Abivard!“ zařvali válečníci makuranské polní armády a křičeli to stále znovu a znovu, stále hlasitěji, až jméno makuranského maršála zazvonilo Maniakesovi v hlavě.

Jen hrstka jeho vlastních vojáků věděla, co ten křik znamená. Avtokrat, který nechtěl, aby mezi nimi vypukla panika a začali bojovat, na ně zavolal: „Oni jen vítají maršála.“

Abivard si pomalu razil cestu davem Makuránců, dokud nestanul před císařskou stráží. „Mohu pozdravit Avtokrata Videssiánců?“ zeptal se obrovitého haložského sekerníka.

„Pusť ho sem, Hrafnkel,“ zavolal Maniakes.

Haloga beze slova ustoupil stranou. Stejně tak učinil blok stráží za ním. Abivard prošel uvolněnou uličkou do volného prostoru, který císařská stráž vymezovala. Abivard přistoupil k Maniakesovi a podal mu ruku. Byl to pozdrav rovného s rovným. A jediní vládcové na světě, kteří si mohli být rovni, byli Avtokrat Videssiánců a Ve-lekrál Makuránců.

Maniakes pevně potřásl Abivardovi pravicí, uznávající tuto rovnost. Když tak učinil, zeptal se: „O čem to vyvolavač mluvil — nové makuranské slunce? Co to znamená?“

„To znamená, že jsem se ještě nerozhodl, jestli se budu pokoušet o Sharbarazův trůn pro sebe, nebo ve jménu svého malého synovce,“ odpověděl Abivard. „Kdybych se nazval Velekrálem už teď, tak bych se připravil o možnost rozhodnutí. Takhle šiji ponechám.“

„Aha,“ řekl Maniakes. „Čím více možností máš, tím lepší rozhodnutí můžeš učinit.“ Naklonil hlavu k Abivardovi: Několikrát jsi mě o tom za ta léta dost krvavě přesvědčil.“

„Jak dobře víš, nejsem v tuto chvíli zrovna zatížen nějakým velkým počtem možností,“ odpověděl Abivard ostře.

„Mohli bychom trochu pohnout s ceremoniálem, Vaše Veličenstvo... tedy Vaše Sluncorodí,“ řekl Rhegorios s úšklebkem. „Čím dříve to budeme mít za sebou, tím dříve si budeme moci najít nějaké klidné stinné místo a napít se vína.“

„To je výborný nápad,“ souhlasil Abivard. Až do této chvíle spolu Avtokrat, Sevastos a Abivard mluvili tiše, takže vojáci obou stran usilovně hleděli na jejich rty a snažili se spíše odušit, co si tři muži říkají. Ted' však Abivard zesílil svůj hlas, jako by to musel udělat na bitevním poli, aby jej jeho muži slyšeli: „Vojáci Makuranu, tady je Avtokrat Videssiánců, který s námi jednal čestně a uctivě. Kdo je nám lepším přítelem: Maniakes, nebo ten zkurvysyn Velesráč Sharbaraz?“

„Maniakes!“ zařvali vojáci. Avtokrat měl znovu to potěšení, že mohl slyšet muže, kteří se ještě před několika dny pokoušeli jej zabít a vyplenit jeho město, jak nadšeně provolávají jeho jméno.

„Když chce Velesráč Sharbaraz zabít polovinu našich důstojníků, co mu řekneme?“ zeptal se Abivard. Většina mužů polní armády zavolala: „Ne!“ Tedy 'ne' bylo jediné slovo, kterému Maniakes rozuměl. Ostatní odpovědi byly rozličné a slily se dohromady v nerozpoznatelný zvuk. Ale přesto, že nedokázal porozumět slovům, bylo Maniakesovi jasné, že vojáci polní armády už více nechtějí Sharbaraze na trůně v Mashizu. Abivard položil další otázku: „Měli bychom tedy uzavřít mír s Videssiánci, vrátit se domů a stít muže, který se pokusil zruinovat Makuran touhle válkou?“

„Ano!“ zakřičeli někteří vojáci. Ostatní křičeli: „Mír!“ Do těchto dvou slov se opět zamíchaly další výkřiky, ale Maniakes si nemyslel, že by některý z nich byl odmítavý.

„Když půjdeme domů,“ pokračoval Abivard, „souhlasíte, abychom vyklidili všechny naše posádky a nezpůsobili této zemi již žádnou další škodu, kromě toho, že budeme na cestě muset něco jíst?“

„Ano!“ zakřičeli znovu Makuránci, i když v tom již nebylo takové upřímné nadšení jako při odpovědích na první dvě otázky. Nicméně ani nyní Maniakes nezaslechl žádné výhrady.

„Tak to slyšíš,“ řekl Abivard Maniakesovi, „to, na čem jsme se dohodli ve městě Videssos, je akceptováno i armádou. Mír je na dohled a my vyklidíme západní Videssos, abychom jej stvrdili.“

„To je výborné,“ řekl Maniakes. „Nebo skoro výborné. Ale mohl bych od tebe dostat jeden dárek? Takovou platbu předem za mír, jak bys asi řekl.“

Abivard si možná říkal nové slunce Makuranu, ale jeho tvář se teď zakabonila: „Dodržel jsem naši dohodu do puntíku,“ řekl škrobeně. „Jestli k tomu teď chceš něco přidávat...“

„Vyslechni mě,“ přerušil jej Maniakes. „Nemyslím, že budeš něco namítat.“

„Tak mluv.“ Každý rys Abivardovy tváře vyjadřoval pochyby.

Maniakes s úsměvem přednesl svou žádost: „Dej mi Tzikase. Nemáš žádný důvod jej přede mnou teď chránit. Když je to Sharbarazův poskok, měl bys ho vlastně vydat o to raději.“

„Ach,“ Abivardovi se viditelně ulevilo. „Ano, to bych mohl udělat s klidným svědomím.“

Neřekl nic víc. Již dokázal, že ovládá videssiánštinu velmi dobře a dokáže se vyznat v jemných odstínech významu jazyka císařství. Maniakes si to uvědomil a řekl: „Mohl bys, co? Ale nemůžeš...“

„Přesně tak.“ Abivard rozhodil rukama v hněvu i lítosti. „Jakmile jsem se dozvěděl, že mě Sharbaraz zradil, uvědomil jsem si, že Velekrálova ochrana nad Tzikasem už nemá žádnou moc. Jednou z prvních věcí, kterou jsem udělal, než jsem shromáždil vojáky a oznámil jim, co Sharbaraz udělal, bylo, že jsem poslal dva muže, aby jej zajali. Chtěl jsem se s ním vypořádat také, to musíš pochopit. Ti dva muži se nevrátili. Od té doby jsem Tzikase neviděl.“

„Zabil je?“ zeptal se Rhegorios.

„To nevím,“ odpověděl Abivard. „Bylo to přesně, jak jsem řekl—ti dva muži se nevrátili. Ani Tzikas. Jediné, co mě napadá, že utekli spolu.“

„To není dobré,“ řekl Maniakes a bylo to jedno z těch lepších prohlášení, která musel učinit od doby, kdy usedl na císařském trůně. „Jestli utekl s nimi...“

„Velmi pravděpodobně jsou již na cestě za Sharbarazem, aby mu řekli, že jsem také na cestě. Na své vlastní cestě,“ vpadl mu do řeči Abivard. Maniakes se začal rozčilovat: jak si tenhle chlapík vůbec dovoluje mu skákat do řeči? Ale Abivard byl teď také panovník, nepřerušil svého nadřazeného, ale sobě rovného, což možná bylo neuctivé, ale nebyla to urážka majestátu. Abivard pokračoval: „Poslal jsem za těmi třemi muži jezdce. Dá-li Bůh, tak je zastaví.“

„A jestli ne?“ zeptal se Maniakes. „Tzikas, ať jej Skotos zatratí, dokáže nadělat víc problémů, než by jednoho vůbec napadlo, že se mu kdy můžou přihodit.“

Abivard pokrčil rameny. Zamával ve směru, kde za císařskou stráží stáli vousatí muži v kaftanech. Tohle je polní armáda Makuranu. Je to myslím ta nejlepší armáda, která kdy šla do boje. Nebo to chceš popřít, Maniakesi, Avtokrate?“

„Byl bych blázen, kdybych to chtěl popřít,“ odpověděl Maniakes. „Zabralo mi to dobu celého mého panování, abych postavil armádu, která by se mohla postavit tvým prokletým pečenáčům.“ Už sice měl oddíly, které by to dokázaly, ale nebylo jich zdaleka tolik, kolik jich tu shromáždil Abivard.

„Ano, tak je to,“ řekl Abivard a znovu zamával: „Tohle jsou nejlepší válečníci celého Makuranu. Když je to tak, co může Velesráč Sharbaraz postavit proti nám? Co se stane, když s ním budeme bojovat o něco dál na východě?“

„To je asi pravda,“ připustil Maniakes. „Ano,“ řekl Rhegorios. „Ale není tak úplně jedno, že utekli. Jestli ses nebál toho, co Tzikas způsobí nebo může způsobit, proč j si za ním posílal ty muže?“

„Protože jsem chtěl, aby zemřel,“ vyštěkl Abivard a znělo to hodně jako od muže, který by mohl být Velekrálem. „A,“ dodal temně, „protože u Tzikase a Sharbaraze jeden nikdy neví jistě, na čem je, dokud není příliš pozdě.“

„Ano, to jsem již také o Sharbarazovi zjistil,“ řekl Maniakes upřímně.

„Byl to dobrý chlap, alespoň tak dobrý, jaký může vyrůst z rozmazleného princátka,“ povzdechl si Abivard. „Jenže potom na něm zapracoval dvůr, eunuchové a ženské a úplně ho zničili.“

„On sám na tom ale není úplně bez viny,“ řekl Maniakes. „Můj dvůr je stejně prohnitý jako ten v Mashizu, viděl jsi přece mé eunušské komorníky. A to, z kolika žen si můžeš vybírat, na tom přece jen tolik nezáleží.“

„Dáváš mi naději,“ řekl Abivard.

„Ber ji tam, kde ji najdeš,“ řekl Maniakes. „Musel jsem ji hledat pod kameny už tolikrát, že vím dobře, o čem mluvím. Ale teď k Tzikasovi... všechno, co Tzikas dělá, se musí hlavně nějak vyplatit jemu. Pokud tohle pochopíš, dostaneš portrét toho muže.“

„Toho jsem si všiml i já sám, to tě ujišťuji,“ odpověděl Abivard. Znovu mávl rukou směrem k mužům své pohli armády: „Chceš jim něco říci? Myslím, že by tě rádi slyšeli. Když jsme se setkávali dříve, nebyl právě čas na mluvení.“

„Ano, to skutečně nebyl,“ odfrkl si Maniakes. „Ale moje makuránština je mizerná.“ Abivard pokrčil rameny, jako by

řikal no a co?

Maniakes se zhluboka nadechl a zvedl hlas: „Muži Makuranu!“ Ticho zavládlo jen v řadách, které stály hned za císařskou stráží. „Muži Makuranu!“ zvolal Maniakes znovu. „Po léta jsem usiloval o mír. Bojoval jsem, ale nikdy jsem tuhle válku nechtěl. Sharbaraz šiji na mě vynutil, stejně tak jako na vás. Odted' tedy proti sobě již nepozvedejme zbraně. Pojďme přivítat mír, který jsme našli. Pojďme uhasit oheň války, než nás všechny spálí!“

Čekal, jak jeho řeč přijmou. Makuránci byli hrdí a odvážní, mohli touhu po míru brát jako slabost. Když zůstali zticha, poté, co dokončil svou řeč, bál se, že to tak skutečně bylo.

Ale pak vypukl jásot. Makuránci se začali ještě silněji mačkat na císařskou stráž. Mačkali se tak silně, že kordon stráží prorazili, což by se jim sotva podařilo tak rychle, kdyby se o to pokoušeli se zbraní v ruce. Shlukli se kolem Maniakese, Rhegoria a Abivarda.

Maniakes měl za pasem meč, který obvykle nosil do bitvy. Nevytáhl jej - proč by to dělal? Obklopen tolika Makuránci by stejně neměl šanci. Kdyby Tzikas s touto situací počítal, mohl snadno zinscenovat Maniakesevu vraždu.

Žádná rána ale nepřišla. Tzikas, který sám nikdy nebyl oblíbený, si zřejmě nedokázal představit, že by Makuránci mohli Avtokratovi Videssiánců projevít tak vřelou a spontánní náklonnost. Maniakes měl problémy jej proto považovat za hloupého. On sám si totiž až dosud nedovedl něco takového dost dobře představit.

Jeden z Makuránců křičících jeho jméno jej objal kolem pasu. Ten chlapík se nepokoušel jej povalit na zem. Místo toho vyzvedl Maniakese na ramena. Když byl nahoře, Maniakes si všiml, že také Rhegorios a Abivard byli takto vyzdvíženi. Jásot byl ještě silnější než předtím.

Makuránci si oba Videssiánce a jejich skoro Velekrá-le podávali mezi sebou sem a tam. Bylo by to skandální, kdyby... Maniakes zavrtěl hlavou. Ono to bylo skandální, ale on, stejně jako většina vojáků, byl příliš rozradostněn na to, aby mu to vadilo.

Náhle zjistil, že sedí na ramenou obrovského Halogy ze své vlastní stráže. „Dej mě dolů!“ zakřičel, aby byl slyšet v hluku.

Haloga však zavrtěl obrovskou blondatou hlavou: „Ne, Vaše Veličenstvo,“ zahřměl pomalou, nosovou videssiánštinou. „Vy tohle potřebujete. Vojáci to potřebují.“ A jako by Maniakes nevážil vůbec nic, hodil jej vzduchem ke skupince Makuránců, kteří jej chytili a zachránili od pádu na zem.

Pak ho pro změnu hodili několika svým kolegům. To už Avtokrat málem spadl —jeden z Makuránců jej chytil kolem pasu na poslední chvíli. „Opatrně, Amashpiite!“ zakřičel na něj další Makuránc. „Ať ho neupustíš!“

„Ne, neboj,“ odpověděl Amashpiit. „Neupustím.“ Chlapík, který měl o Maniakese takové obavy, pomohl Amashpiitovi vyzvednout Avtokrata znovu vzhůru a opět jej hodili svým kolegům.

Nakonec, když si byl Maniakes jistý, že si s ním hodil už úplně každý pečenáč alespoň jednou a většina z nich dvakrát, třikrát nebo čtyřikrát, se jeho nohy konečně dotkly země. Několik mužů mu pomohlo se narovnat. „Děkuji,“ řekl jim upřímně.

Někdo volal jeho jméno. Byl to Abivard. Nějakou šťastnou náhodou přistál makuranský maršál nedaleko od něj.

„Tedy!“ řekl Maniakes, když si znovu podali ruce. „Jako součást našeho rituálu, kterým korunujeme Avtokrata, jej jeho muži vyzvednou na štítu. Ale potom s ním nikam neházejí.“

„Házení není součástí ani našich rituálů,“ odpověděl Abivard. „Je to jen něco, co se prostě teď stalo. To je život, vždyť víš, jedna prokletá věc za druhou.“

„Já bych tomuhle neřikal prokletá věc,“ řekl Maniakes. „Spíše to bylo... zajímavé. To je to správné slovo.“

Podíval se kolem sebe. „Co se stalo s Rhegoriem? Nehodili ho do Dobytčího Převozu?“

On, Abivard a brzy i muži okolo začali volat jméno jeho bratrance. Nakonec se ukázalo, že Rhegorios je úplně na druhé straně pláže. Když se konečně znovu setkali, Sevastos řekl: „Teď konečně vím, jak se cítí kůň, když se na něm poprvé jezdí. Samá boule, modřina. Máme císařského maséra?“

„Nikdy jsme žádného neměli,“ řekl Maniakes. „Ale některý z eunuchů nám doporučí, kdo je nejlepší ve městě.“ Když se začal blíže věnovat vlastnímu tělu, zjistil, že má také modřiny a že ho bolí nezvyklé části těla. „Bratránku, nebyl to špatný nápad.“

Abivard bez okolků změnil téma hovoru: „V tuto chvíli jsme přátelé, ty a já, ty a moje armáda,“ řekl. „Pokud máme vyklidit západní Videssos, měli bychom to učinit rychle, dokud toto přátelství trvá. Mohl bys zase ty udělat, co je třeba, abychom byli na cestě zásobení, nebo ti nebude vadit, když si vezmeme sami, co potřebujeme?“

„Vzhledem k tomu, že západní Videssos nebyl po celou dobu mé vlády v našem držení, nevím, kolik ti mohu poskytnout zásob z tamních zdrojů,“ řekl Maniakes. „Co se týče druhé možnosti, doufám, že víš, jaký je rozdíl mezi zabavením a plundrováním.“

„Samozřejmě,“ řekl okamžitě Abivard. „Zabavení je to, co děláš, když se na tebe někdo dívá.“ Naklonil hlavu k Maniakesevi: „Teď, když jsme přátelé - pro tuto chvíli — a vzhledem k tomu, že nás budeš sledovat, tak budeme zábava vat. Vyhovuje ti to?“

Maniakes otevřel ústa, ale pak je znovu zavřel, protože si uvědomil, že nemá co říci. Zase měl co dělat s cynismem, který přijde, když někdo začne vládnoutnebo aspiruje na vládnutívelké říši.

Později, když už pluli do města Videssos, Rhegorios poznamenal: „Velekrál Smerdis nám nevyhovoval, tak jsme pomohli Sharbarazovi dostat jeho trůn. Ukázalo se, že Sharbaraz je mnohem nebezpečnější, než Smerdis kdy toužil být, to znamená, že nám také nevyhovoval. Tak teď pomáháme Makuráncům se ho zbavit a udělat Velekrálem Abivarda. A Abivard pravděpodobně bude...“ nechal Maniakese dokončit si větu pro sebe.

„Ale, buď zticha,“ řekl Maniakes jistě a hlasitě. Rhegorios se zasmál. Stejně tak Avtokrat. Smích obou však zněl nervózně.

Videssiánská armáda cvičila na louce poblíž jižního kraje městských hradeb. Vojáci jezdili a házeli oštěpy a stříleli šípy z

koňského hřbetu do balíků slámy s větším nadšením, než jaké u nich Maniakes kdy viděl. Immodios řekl: „Je jim jedno, že se nedávno dostali z obležení. Nejraději by byli zase venku na tažení.“

„To vidím,“ řekl Avtokrat. „Už mohli dobývat Mashiz, kdyby se neukázalo, že je Sharbaraz chytřejší, než jsme si mysleli.“ Hlavou mu proběhla Rhegoriova poznámka. Rezolutně ji zapudil. Kdyby Genesios nesvrhl Likinia, byl by pro Císařství Videssos Sharbaraz poměrně přijatelným sousedem. Když nikdo nesvrhne jeho samého... Zasmál se, i když to moc legrační nebylo. Dobře věděl, jaké měl štěstí, že se mu podařilo setrvat na trůnu.

Immodios řekl: „Nebude nás tolik jako pečenáčů, kdybychom šli do západního Videssosu.“

„Já vím, že nebude,“ odpověděl Maniakes. „Navíc se jejich armáda po cestě ještě rozšíří, protože se k ní budou přidávat jednotlivé posádky. Ale to je zároveň zpomalí. A kromě toho, očekávám, že nabere nějaké nové muže? až se tam dostaneme.“

„O ano, o tom není pochyb,“ řekl Immodios. „Muže, kteří bývali videssiánskými vojáky, ale kteří si vydělávali na živobytí piráctvím a loupežemi, když západní Videssos ovládli Makuránci. Ti, kteří si dokáží rozvzpomenout, kým byli, nám budou prospěšní. Ale ostatní...“

„Ostatní přijdou o ruku, nebo možná i o hlavu,“ vpadl mu do řeči Maniakes. „To totiž bude přesně to, co si zaslouží, a pomůže to těm lepším se rozvzpomenout, kým by měli být.“

Pustil svému koni otěže. Antelope byl rád, že může běžet. Když ostatní jezdci uhýbali Maniakesovi z cesty, Antelope byl přesvědčen, že ostatní koně uhýbají jemu. A Maniakes si také myslel, že to tak je.

Maniakes si také popustil otěže. Dokud byl na hřbetě Antelope, užíval jen své tělo, které bylo k jízdě na koni trénováno od doby, kam až sahala jeho paměť. Nemusel myslet na to, jak vyhnat Makuránci ze západního Videssosu. Nemusel myslet na městskou lůzu ani na církevní dogmata. Nemusel a také nemyslel. Jeho tělo dělalo automaticky, co bylo třeba, a on nemusel myslet ani na to.

Když konečně zastavil, uvědomil si Avtokrat, jak je unavený. „Zítra mě bude všechno bolet,“ zabručel k Immodiovi. „I když jsem dnes nebyl házen celým krajem. Nedělám tohle tak často, jak bych měl, abych zůstal v kondici.“ A po chvíli dodal: „Také už nejsem nejmladší.“

Doprovázen oddílem strážců, jel Maniakes nahoru ke Stříbrné bráně a pak Střední ulicí přímo do palácové čtvrti. Strážé tu byly jen proto, aby jej ochraňovaly. Nevěnovali žádnou zvláštní pozornost prodávacům svaženého vína ani lehkým děvčům, žebrákům a zlodějům, kterých byla plná ulice. Ale dav si všiml jich. Byli jedinou věcí, která v tu chvíli stála ve městě Videssos za pozornost, a tak se jim jí dostávalo.

Několik lidí, bezpečně ukrytých v anonymním davu, křičelo na Avtokrata sprostě nadávky. On si jich nevšímal. Byl v tom velmi dobře vycvičený. Několik mužů v modrých kněžských róbách se k němu otočilo zády. Agathios mu možná udělil výjimku, ale neměl dost vůle na to, aby přinutil zbytek církve ji akceptovat. Maniakes ignoroval také kněze.

A pak se mu k jeho překvapení jeden z kněží uklonil. Někteří z nich už sice výjimku také akceptovali, ale jen málo z nich to do této chvíle prezentovalo takhle veřejně. Avtokrat čekal, jestli některý z ostatních kněží hodí po svém druhovi kamenem.

Ale nic takového se nestalo. Někdo zakřičel: „Dobrá práce s těma zasranejma Makuráncema, Vaše Veličenstvo!“

Chlapík Maniakesovi zamával.

Maniakes mu to oplatil. Vždycky doufal, že díky úspěchu ve válce začnou lidé akceptovat jeho i jeho manželství. Až donedávna neměl dostatečný úspěch na to, aby si tuhle myšlenku ověřil. A teď se začalo ukazovat, že to snad byla pravda.

Někdo zakřičel ošklivý vtíp, že Lysia je jeho dcera a ne sestřenka, která je přibližně stejně stará jako on. Na chvíli měl chuť vytáhnout meč a ztrestat toho ignorantského mluvku stejně nelítostně, jako předtím hnal Antelope. Ale místo toho překvapil své strážce i sebe samého, když zvrátil hlavu vzad a rozesmál se.

„Jste v pořádku, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se jeden z Halogu.

„Při dobrotivém bohu, jsem v pořádku,“ odpověděl. „Někteří z nich mě pořád nenávidí, to je pravda, ale většina z nich jsou blázni. Ti, kteří vědí, co jsem udělal, také vědí, že jsem si nevedl tak špatně.“ To bylo poprvé, kdy to nejen řekl, ale také tomu věřil.

„Když muž soudí sám sebe, soudí se správně,“ řekl severan s jistotou, která byla pro jeho národ typická. „Ale když muž dovolí, aby se to, jak o něm smýšlí jiní, stalo tím, jak o sobě smýšlí sám, soudí se špatně.“

„Kdyby to bylo tak jednoduché,“ řekl Maniakes s povzdechem. Haloga na něj zíral široce rozevřenýma světlýma očima a byl naprosto zmatený. Pro něj to bylo takhle jednoduché. Pro Halogy byl svět jednoduchým místem. Maniakes jej však vnímal mnohem komplexněji, než kdy doufal, že by mohl pochopit. V tomhle, když už ne v krvi, byl skutečným Videssiánцем.

Haloga pokrčil rameny, viditelně pouštějící tuto záležitost z hlavy. Ale Maniakes se tím zabýval dál, celou cestu do císařské rezidence. Tam si konečně řekl, že on i jeho strážce měli pravdu. Ale která z těch pravd pro něj platila? Jak to mohl posoudit? Nevěděl.

Videssiánští vojáci začali vyprazdňovat nákladní loď na břeh v Acrossu. Námořníci vyváděli koně z lodí, do kterých je před nedávnem nakládali. Předtím měli problémy dostat koně na loď a teď měli problémy dostat koně z lodí. Kletby, některé žhavé jako železo na kovadlině, létaly ranním vzduchem.

Nedaleko odtud stál oddíl makuranské těžké jízdy a vše pozoroval. Když Maniakes, Lysia zavěšená v jeho rámě a Rhegorios přešli po můstku z Obnovy na pevninu, písčnou půdu západního Videssosu, pozvedli vojáci svá kopí na pozdrav.

Rhegorios tiše hvízdal: „Tak my přistáváme v západním Videssosu a pečenáci se na nás dívají,“ řekl pomalu.

„Nikdy bych nevěřil, že se něco takového může stát,“ souhlasil Maniakes.

„Ne,“ řekla Lysia. „Jinak byste mě nechali na palubě Obnovy, dokud byste je nezahnala z míst, kde jsme přistáli.“ Možná, pomyslel si Maniakes. Podíval se na její vypouklé břicho: „Asi bys teď nebyla v nejlepší kondici na střelení nebo házení oštěpu z koňského hřbetu,“ poznamenal.

„Myslím, že ne,“ připustila Lysia. „Používáš tento druh výmluvy mnohem méně než ostatní muži, alespoň pokud mohu soudit z toho, co jsem viděla a slyšela. Nenecháváš mě doma, když vyrazíš na tažení.“

„Nikdy jsem tě nechtěl nechat doma, když jsem vyrážel na tažení,“ odpověděl.

Jediný Makuránek v plné zbroji přijížděl k Videssiáncům. Všechno, co Maniakes mohl spatřit z jeho těla, byly dlaně, oči a malý kousek čela nad nimi. Železo a kůže pokrývaly zbytek.

Když dojel k Maniakesovi, řekl svým vlastním jazykem: „Veličenstvo, víte, že zrádce Tzikas utekl z našeho tábora v doprovodu dvou vojáků, které také přemluvil ke zradě.“

„Ano, to vím,“ odpověděl Maniakes. „Chceš mi říci, že jste toho zkurvysyna chytili?“

„Ne, Veličenstvo. Ale jedna z hlídek, které poslal Ve-lekrál Abivard, ať jsou jeho dny dlouhé a jeho říše vzkvétá...“ přestože Abivard ještě nebyl prohlášen Velekrálem, tituloval jej voják, jako by byl. „... dostihla jeho spoluvníka. Ten ubožák teď stojí před Bohem, aby byl poslán do pekel.“

„To je dobrá zpráva, i když ne tak dobrá, jak jsem doufal,“ řekl Maniakes.

„Počkej,“ vložil se do toho Rhegorios. „Ta hlídka chytila jenom jednoho z mužů, kteří prchli s Tzikasem na západ?“

„Přesně tak, pane,“ odpověděl Makuránek.

Maniakes to shledával stejně důležitým jako jeho bratranec. „Rozdělili se, aby pro vaše muže bylo těžší je všechny chytit,“ řekl. „A aby pro ně bylo lehčí se dostat k Sharbarazovi. To není dobré.“ Tzikas měl možnost pořádně Maniakesovi - a také Abivardovi - ztížit život.

„Váš úkol je ale pořád stejný,“ řekl Avtokrat. „Ať už se Tzikas dostane do Mashizu před vámi nebo ne, musíte porazit Sharbaraze.“

„To je pravda, Veličenstvo,“ odpověděl posel. „Ale můžu přeplavat Tutub nahý, a nebo ho můžu přeplavat— nebo se o to pokusit — ve svém brnění. Plavat nahý je snazší, stejně tak jako porazit Sharbaraze nepřipraveného.“

Maniakes přikývl a vyřkl to podstatné: „Čím rychleji bude Abivard postupovat, tím větší má šanci to dokázat.“

„Ano, máte znovu pravdu,“ řekl Makuránek. „Většina jeho armády již směřuje na západ,“ mávl rukou směrem ke svým kolegům: „My jsme čestná stráž pro vaše muže, a síla, která vám může uškodit, pokud byste se pokoušeli nedodržet dohodu, kterou jste učinili. Nakonec, jste přece Videssiánci.“

„V tomto boji jsme vašimi přáteli, vždyť je pro nás prospěšný stejně jako pro vás,“ řekl Maniakes.

Makuránek přikývl. Tohle byla logika, které rozuměl. „A my jsme vaši přátelé. Ale věz, příteli, že vás budeme mít pořád na očích, abychom se ujistili, že zůstáváme přáteli a že se nesnažíte dostat do pozice, ve které byste pro nás mohli být nebezpeční.“

Maniakes se usmál, ale ani trochu příjemně: „Dokonce i když jste vytlačili naše armády ze západního Videssosu, tak jsme vás vždycky sledovali. A budeme v tom pokračovat. A řekni za mě Abivardovi, že já nejsem ten, kdo se mu pokoušel ublížit, a že ani nic podobného nemám v úmyslu.“

„Doručím mu vaše slova a vyřídím je přesně tak, jak jste je řekl.“ Makuránek odjel zpátky k oddílu těžké jízdy, který na něj čekal.

Lysia si povzddechla: „Přála bych si, abychom si mohli navzájem věřit.“

„Dostali jsme se v tomto ohledu dál než kdykoliv předtím,“ odpověděl Maniakes. „Myslím, že jsme se dostali tak daleko, jak jsme jen mohli. Ať mě Abivard klidně sleduje, já budu sledovat jeho a možná, že se nám podaří prodloužit mír na dvě generace a nejen na jednu. Rozhodně stojí za to v to doufat.“ V důvěře v tuto naději se poznamenal Phosovým slunečním znamením.

V krajině poblíž Acrossu se již několikrát bojovalo a také to tu podle toho vypadalo. Mnoho malých farmářských vesniček nebylo ničím jiným nežli ubohými ruinami, spousta políček bylo plných plev, protože rolníci, kteří na nich měli pracovat, byli mrtví nebo utekli. Když viděl tuto mrtvou krajinu v místech, kde bývala prosperující zemědělská oblast, Maniakes zesmutněl, i když jej to nepřekvapilo.

Překvapilo jej však, jak normální se všechno zdálo být, jakmile jeho armáda opustila místa, která zpustošila válka.

Videssiánská armáda pochodovala poněkud

severněji, než kudy před ní kráčel Abivard, protože kdyby šla přímo v jeho stopách, našla by krajinu vyjedenou do drobečku.

Za daných okolností měli zásobovači stejně daleko větší problémy s nakrmením armády, než čekali. „Ti proklátí rolníci dostali echo, že se blížíme, Vaše Veličenstvo,“ řekl mu jeden z nich rozzlobeně. „Uprchli do nejbližších hor. A co je ještě horší, vzali s sebou všechno jídlo, které měli, a obilí zakopali v nádobách do země. Jak je teď máme hledat?“

„Kouzly?“ navrhl Maniakes.

Zásobovač zavrtěl hlavou: „To už jsme zkoušeli, Vaše Veličenstvo. Nepomáhá to. Vášen je nepřitelem magie. Když rolníci schovávali své jídlo, měli velmi vášnivě nenávislné myšlenky o lidech, před kterými ho schovávají.“

„To by mě zajímalo proč,“ řekl Maniakes.

„To já nevím,“ odpověděl zásobovač, čímž ukázal, že je lepší v počítání pytlů s obilím než v chápání lidí, kteří ho vypěstovali. „Výsledkem ovšem je, že nemáme tolik zásob, kolik bychom si přáli mít.“

„A máme dost?“ zeptal se Maniakes.

„Ó ano, dost,“ řekl zásobovač, „ale mohli bychom mít ještě víc.“ Dokonce i v záležitostech zásobování chtěl mít zisk.

„Dostatek bude, ehm, stačit,“ řekl Maniakes. „Nakonec, když všechno půjde tak, jak chceme, tak po tomhle tažení - které dokonce ani není válečným tažením - budeme mít západní Videssos zpátky. Když nebudeme mít nadbytek, až

bude celé císařství obnoveno, pak teprve bude důvod k obavám.“ Zásobovačovo přikývnutí bylo zdráhavé, ale bylo to přikývnutí.

Všechno šlo hladce, až armáda dorazila do Patrodotonu, velké vesnice vzdálené několik dní jízdy na východ od Erizy, jižně tekoucího přítoku Arandosy, největší řeky v západním Videssosu. Patrodoton, ač nebyl dost velký na to, aby zbudoval hrady, měl makuranskou posádku - několik tuctů mužů, kteří dávali pozor na to, aby místní rolníci odevzdávali díl své úrody a hospodářských zvířat a že hrstka místních obchodníků odevzdává díl peněžitých zisků na podporu makuranské okupace.

Posádka vesnici bez problémů opustila. Když se Maniakesův předvoj blížil k Patrodotonu, byli už makuranští vojáci pryč. Tři z okupantů si vzali videssiánské ženy a zjevně se tu hodlali usadit nadobro. Dvě z nevěst teď směřovaly do Makuranu spolu se svými manžely, s jednou z nich odešel i její otec. A tady začínaly problémy.

Místní epeoptes neboli náčelník byl šedovousý mlynář jménem Gesios. Když se před Maniakesem poklonil, řekl: „Je dobře, že jste tady, Vaše Veličenstvo, abyste urovnal všechny spory, které tady začaly kvůli těm pohanským Makuráncům. Kdyby Optatos neutekl s Opti-lou a s tím pohanem, kterému ji dal, myslím, že byste mu už dávno dal useknout hlavu.“

„Počkej,“ Maniakes zvedl ruku. „Mnoho o tomhle nevím a ani nechci vědět. Teď, když je západní Videssos znovu v našich rukou, musíme tu zase žít jeden s druhým. Pokud někdo udal své sousedy Makuráncům, aby je zabili, to je zrada a to vyslechnu. Ale když lidé jen dál v klidu žili své životy, nechám je, aby v tom pokračovali. Chápeš to?“

„Ano, Vaše Veličenstvo.“ Gesiův hlas zněl více než zklamaně. Zněl rozhněvaně: „A co tedy uděláte s knězem? V několika uplynulých letech kázal Oursos nejhorší nesmysly, jaké jste kdy slyšel o Vaspurovi Prvorozeném. Přiměli ho k tomu pečenáči.“

Maniakes se neobtěžoval zmínit, že jeho vlastní otec pořád vyznává vaspurakánskou víru, kterou se Makuránci pokoušeli zavést v západním Videssosu. Místo toho řekl: „Teď, když pečenáči odtáhli, vrátí se svatý Oursos k pravé víře? Jestli ano, nikdo jej nepotrestá za to, co činil pod nátlakem.“

„Ó ano, on se k ní vrátí,“ řekl Gesios. „On už to vlastně udělal. Ale problém je v tom, že kázal jinak tak dlouho, že začal pohanské víře částečně věřit.“

Můžete strčit hořící prkno do vědra s vodou a uhasíte oheň. Ale už nedokážete obnovit prkno do původního stavu v místech, kde se jej dotkl oheň. A když vyženete Makuránce ze západního Videssosu, nebude západní Videssos takový, jako byl předtím. Ne přes noc, po všech těch letech útlu.

„Nechte svatého Oursa kázat,“ řekl Avtokrat trpělivě. „Dobrotivý bůh snad dá, aby se vrátil k naší víře. A když se tak nestane, budeme se tím teprve zabývat. Teď mám více starostí, než doufám, že zvládnou.“

Nejen on, ale také Rhegorios a skoro všichni důstojníci nad hodností velitele oddílu byli bombardováni stížnostmi místních obyvatel, když se Maniakes rozhodl, že tu armáda přenocuje. Důstojníci vyřídili spoustu stížností na místě - což znamená, že se o nich Maniakes dozvěděl, až když bylo po všem, ale některé se nakonec dostaly až k němu.

Příštího rána se díval na vesničany ustrojené do jejich nejlepších tunik, které v mnoha případech byly jejich nejhoršími a jedinými tunikami. „Nebudu nikoho trestat za to, že se přátelil s Makuránci,“ řekl. „Býval bych si přál, aby se to nestalo, ale pečenáči tu byli po léta, protože jsme byli příliš slabí. Takže -jestli máte stížnost tohoto typu, takjděte domů, protože já je nebudu poslouchat.“

Odešel starý muž a jeho žena. Všichni ostatní tu zůstali. Maniakes poslouchal nejrůznější obvinění, rolníci označovali jeden druhého za lháře, a tak to šlo, až byl čas, aby šel spát. Ale to byla cena za to, že se sem vrátilo videssiánské právo a on byl ztělesněním videssiánského práva.

Nejtěžší a nejodpornější případ se týkal muže jménem Pousaios a jeho rodiny. Pousaios byl zjevně nejbohatším mužem v Patrodotonu - fakt, který činil případ ještě těžším a odpornějším. V porovnání se standardem ve městě Videssos byl samozřejmě malou rybou, ale Patrodoton byl od města Videssos vzdálen mnoho dní jízdy, což platilo za makuranské nadvlády stejně jako teď.

Všichni hlasitě trvali na tom, že Pousaios získal svůj majetek tím, že lezl okupantům do zadku. Bohatý rolník to však stejně hlasitě odmítal: „Neudělal jsem nic, co byste nedělali vy všichni,“ tvrdil.

„Ne?“ zeptal se jej Gesios. „A co ti dva vojáci, naši vojáci, kteří přijeli uprostřed noci do města před nějakými šesti, nebo osmi lety? Kdo řekl Makuráncům, ve kterém

domě se skrývají? A kdo v tom domě žije dnes, proto, že ten dům je lepší než ten, ve kterém bydlel předtím?“

Pousaios řekl: „Blemmydes byl bratranec méj ženy. Proč bych se nemohl nastěhovat do jeho domu poté, co zemřel?“ To vyvolalo nové rozhořčené výkřiky: „On jenom nezemřel,“ řekl Gesios tvrdě. „Zabil ho pečenáč a ty dva vojáky už také nikdo nikdy neviděl.“

„O tom já nic nevím,“ trval na svém Pousaios. „Při dobrotivém bohu Phosovi, přísahám, že ne. Nikdo mi nikdy nic nedokázal, protože tady ani není co dokázat. Vaše Veličenstvo, nemůžete dovolit, aby mi tohle dělali!“

Maniakes se kousl do rtu. Případ volal po pomalém, důkladném vyšetřování, ale to bylo to poslední, co lidé v Patrodotonu chtěli. Oni toužili po pomstě. Otázka byla, zda je pomsta oprávněná.

Vzhledem k tomu, že si nemohl být jistý, jestli je to, co slyšel, pravda, nemohl jim pomstu zatím dovolit. „Zítra odtud odjízdim,“ řekl. „Ale od tohoto dne podléhá tato země znovu videssiánskému právu. Přísahám při dobrotivém bohu...“ požeňnal se slunečním znamením nad svým srdcem, „že sem pošlu skupinu kouzelníků, kteří tu pomocí magie zjistí pravdu. Až tak učiní, budu jednat na základě jejich zjištění, a strana, která mi lhala, dostane dvojnásobný trest.“

Jak Gesios, tak Pousaios si na to stěžovali, dlouho a hlasitě. Nakonec se k nim Maniakes musel otočit zády a poněkud dramaticky jim dát najevo svou nelibost, aby se jich zbavil.

Když druhého dne ráno vstal, jeden z jeho strážců, Videssiánců jménem Evethios, mu řekl: „Vaše Veličenstvo, polovina lidí z téhle díry se dožadovала, abych vás vzbudil už několik hodin před východem slunce. Nakonec jsem jim musel říci,

že do nich nechám střílet z luků, jestli nebudou zticha, nevypadnou a nenechají vás v klidu vyspat. Nic,“ mluvil teď s naprostou jistotou, „nic z toho, co se děje v téhle díře, nestojí za to, abyste vstával před svítáním.“

„To máš asi pravdu, ale neříkej Patrodotoňanům, že jsem to říkal,“ odpověděl Maniakes. Evethios se smál a Avtokrat pokračoval: „Teď už jsem vzhůru, tak je můžeš přivést. Myslím, že se armáda dokáže připravit na cestu bez toho, abych na všechno osobně dohlížel.“

„Kdybychom to nedokázali, tak bychom byli v průšvihů a nejen s vámi, Vaše Veličenstvo,“ řekl Evethios; poslední slova vyřkl již přes rameno, protože již šel pro Patrodotoňské.

Ti přiběhli smrtícím tempem, jako byje honila banda pečenáčů s dlouhými kopími. Hned jak Maniakes uviděl Gesia v čele té delegace, věděl, co se stalo. Mohl by předpovědět řeč náčelníka vesnice do puntíku. Snažil se mu to říci, aby mu ušetřil čas a energii, ale Gesios neměl náladu poslouchat.

„Vaše Veličenstvo, Pousaios utekl, ten zkurvysyn!“ nařikal náčelník.

„Utekl!“ ozvali se vesničané za jeho zády ozvěnou, jako by byli sborem a Gesios jejich sólistou. „Jeho dům je prázdný a jeho stáje také.“ „Prázdné,“ přitakali vesničané. „Utekl k Makuráncům, k ledu s ním i s jeho prokletým rodem!“

„Utekl k Makuráncům.“

„Což dokazuje, že to, co jsem vám o něm říkal, byla pravda, že?“ „Že?“

Jejich zpráva byla zcela jasná. Ani se nemusel obracet ke Gesiosovi zády, aby zmlkl, postačilo zvednutí ruky.

„Pousaios se sám usvědčil ze zrad,“ řekl Maniakes. „Nechte jeho dům, pozemky a veškerý majetek rozdělit rovnoměrně mezi ty, jejichž políčka byla připojena k jeho, bez povinnosti daně na dva roky.“

„Ještě ho můžete chytit,“ zvolal Gesios s bojovně zvednutými pěstmi a s krvežíznivým pohledem. „Chyťte ho a zabijte ho!“ Vpadl do toho sbor. Pak začali jednotliví vesničané navrhopvat různé způsoby Pousaiovy popravy. Zanedlouho došli k takovým věcem, že by vyděsili i Sharbarazovykaty.

„Počkejte,“ řekl znovu Maniakes a musel to zopakovat ještě dvakrát, aby mohl pokračovat: „Pokud vím, tak Makuránci zatím přivítají každého našeho zrádce, ale dříve nebo později budou litovat, že je tam mají. Zrádci jsou jako sukničkáři — každý, kdo podvede jednu ženu, podvede i druhou.“

Když tak přemýšlel o zrádcích, vzpomněl si na Tzikase. Abivard mu každých několik dní mohl posílat posla, aDY JeJ informoval, co nového se dozvěděl o videssiánském odpadlíkovi, ale výsledek by byl pořád stejný: nic. A to Maniakese nemohlo uspokojit. Patrodotoňané vesele pokračovali v řečech o tom, kdo se kde a kdy s kým vyspal a někdy dokonce řekli i za kolik, dokud je opět neumlčel gestem ruky: „Promiňte, přátelé, ale tohle není jediné město v císařství, jehož záležitosti musím urovnat.“ Zírali na něj: copak nechápe, že oni jsou přece pupkem světa?

Nechápal to. Armáda byla připravena včas a vyrazila na cestu. Maniakes také. Pousaios se ve vesnici postaral o nový, šťavnatý skandál, kterým budou moci Patrodotoňané bavit návštěvníky ještě sto let. Navíc se Maniakes dověděl, že několik jeho důstojníků se tu dopustilo cizoložství.

Západně od Patrodotonu se přes řeku Erizu kdysi klenul dřevěný most. Teď z něj zbyly jen ohořelé pilíře na obou stranách řeky. Nemyslel si, že most zapálila odcházející posádka, vypadalo to, že shořel už dříve. Ypsilantes si myslel to samé. „Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl šéf techniků. „Spíše to vypadá, že to udělali videssiánští bandité, když je pečenáči honili po západním Videssosu. Konečně, na tom už nezáleží.“

Některé z klád, které jeho muži použili ke stavbě provizorního mostu, byly ještě ušpiněné od bahna Země Tisíce Měst. Vzhledem k tomu, že stavbě mostu nikdo nebránil, byla Eriza přemostěna velmi rychle. Když čekal, uvědomil si Maniakes, že mohl v Patrodotonu déle naslouchat drbům.

Ypsilantes byl první, kdo přešel přes provizorní most, aby ukázal, zeje bezpečný. Zbytek armády jej následoval.

Antelope si odrfl a zařehtal, jako to dělal vždycky, když se jeho kopyta dotkla mostu, zvláště, když se klády pod ním prohýbaly tak jako teď. Ale, nakonec,

když dal svému pánovi najevo, co si o věci myslí, přešel na druhou stranu, protože zjistil, že na tom Maniakes trvá.

Avtokrat se podíval za sebe přes Erizu s uspokojením. „Jeden kout západního Videssosu je znovu náš i řekl a pokračoval v cestě.

X.

Když Abivardova armáda dorazila k Erize na místě vzdáleném několik dní jízdy jižně od Patrodotonu, nepřekročila řeku, ale pokračovala v cestě na jih podél východního břehu, dokud nedorazila do Garsavry. Ta se nacházela při soutoku Erizy a Arandosy a dalo se odtud jít úrodnými příbřežními nížinami na centrální náhorní plošinu západního Videssosu. Maniakes setrval severozápadně od Garsavry a čekal, co bude dělat tamní posádka. Byl to jeden ze spojovacích uzlů a strategicky významných bodů pro makuranskou nadvládu nad západním Videssosem. Pokud by vojáci z místní posádky chtěli zachovat věrnost Sharbarazovi, makuranská polní armáda by pravděpodobně na město zaútočila, a to Maniakes nechtěl.

Ale posel, kterého Abivard vyslal do videssiánského tábora, se usmíval: „Posádka se připojuje k prohlášení Sharbaraze Velešráčem,“ řekl a odplivl si na zem, což bylo gesto odmítání Skotose, které určitě odkoukal ve Videssosu. „Nikdo tu nemá jediné dobré slovo pro toho tyрана, který nás poslal do téhle zbytečné války.“

„To jsou dobré zprávy, jsem rád, že to slyším,“ řekl Maniakes. Fráze tahle zbytečná válka mu však nešla z hlavy. Kdyby se Makuráncům podařilo spolu s jejich kubratskými spojenci dobýt město Videssos, nikdo z nich, ani Abivard, by teď Sharbaraze neproklínal. Vůbec jim nevadilo, že jejich vpád do Videssosu je neoprávněný. Jediné, co jim vadilo, byla Sharbarazova rozhněvaná reakce na to, že nedokázali dovést válku do vítězného konce. A právě tohle musel Maniakes ještě posílit, aniž by o tom Makuránci věděli.

Pokřčil rameny. Vůbec se necítil vinen za tento svůj úskok. Když hodil poslovi zlatou minci, Makuránec se mu klaněl, jako by byl někdo mezi Velekrálem a jedním ze Čtyř proroků. I tohle byl úskok, jehož cílem bylo vymáčkout z

Maniakese další zlat'ák, nebo dokonce dva, až sem posel přijede příště. Maniakes předstíral, že je polichocen, a propustil posla z tábora.

Sám v táboře zůstal několik dní. Za jeho pobytu tady se mu dostalo dalšího jasného ujištění, že Abivard odvolal onen oddíl, který měl za úkol sledovat Videssiánce tak, jako Videssiánci sledovali Abivardovu hlavní armádu. Právě k jejím mužům se výzvědný oddíl připojil, stejně tak jako garsavráská posádka a celá makuranská armáda pokračovala v cestě podél Arandosů směrem k Amorionu. „Až se dostane do Amorionu — nebo ještě lépe, až to místo opustí — náš kruh se uzavře,“ řekl Maniakes Rhegoriovi.

„Ano, to je pravda,“ odpověděl jeho bratranec. „Amorion je tím městem, které dokázalo Makuránce tak dlouho udržet před branami údolí Arandosů. Jakmile bude znovu v našich rukou, kam patří, můžeme Makuránce zase držet za hranicemi, kdyby se někdy pokusili dostat se zpátky.“

„Přesně tak,“ řekl Maniakes. „Generálem, který je tenkrát držel za hranicemi, byl Tzikas. Pravděpodobně tam má pořád přátele. Zajímalo by mě, jestli tam nebude čekat na Abivarda - nebo na nás.“

„Tak mě napadá zajímavá myšlenka,“ zvedl Rhegorios obočí. „Koho si myslíš, že víc nenávidí? Tebe nebo Abivarda?“ „Dobrá otázka,“ řekl Maniakes a podrbl se v zamyšlení ve vousích. „Já mám titul, po kterém nejvíc toužím, to je jasné, ale zase na druhou stranu, Abivard usiluje o titul, který on nemůže získat. Oba dva jsme ho měli popravít, když jsme měli příležitost, a ani jeden z nás to neudělal. A to byla chyba. Myslím, že jsme na tom u něj oba přibližně stejně.“

„Ano, to si také myslím,“ opáčil jeho bratranec. „A také si myslím, že byste si oba, ty i Abivard, měli na sebe dávat větší pozor.“

„To určitě,“ přikývl vehementně Maniakes. „Jen Phos ví, co by se stalo s makuranskou armádou, kdyby Abivard náhle přišel o život.“

Nevěděl ani, co by se mohlo stát s Videssosem, kdyby bez varování zmizel ze scény on sám. S Rhegoriem to nechtěl probírat hned z několika důvodů. Jednak proto, že kdyby se to stalo, tak by jej to už nemuselo trápit. Za druhé, následnictví by bylo obrovsky komplikované. Likarios by sice byl jeho právoplatným nástupcem, ale Likariova matka byla už léta mrtvá. Lysia by se místo něj mohla pokusit prosadit vlastní potomky. Ale ti všichni byli mladí, moc mladí. A Rhegorios, jakožto bratranec Avtokrata a bratr císařovny, by mohl vznést také nezanedbatelný nárok. Určitě právoplatnější nárok, než byl ten Abivardův na titul Velekrále.

Rhegorios řekl: „Musíme doufat, že tam nečihá. Musíme doufat, že nečihá nikde. Doufat, že jeho kůň uklouzne na nějaké horské cestě a on si srazí vaz. Pak by sis už nemusel s tím obojetným zkurvysynem dělat starosti.“

„Ano,“ řekl Maniakes, „ale něco mi říká, že to je víc, než v co můžeme doufat. Navíc lotři mají vždycky štěstí.“

Abivardova armáda se blížila k severnímu břehu Arandosů a cestou vyjídala krajinu jako hejno hladových kobylek. Nebyli to však jen jeho jezdcí, kteří se objevili na severu, aby přinesli Maniakesovi novinky. Několik rolníků a drobných zemědělců jej přišlo poprosit, aby zabránil Makuráncům vyjít krajinu do posledního drobečku.

Poslal je pryč s nepořízenou, když jim řekl: „Abivardovi muži jsou teď našimi spojenci a já nemohu našim spojencům odepřít zásoby, které potřebují.“ To, že jim musel dát tuto odpověď, jej vůbec nepotěšilo. Kolikrát už Makuránci vydrancovali západní Videssos od doby, kdy padl Likinios? Nakonec však jeho napětí povolilo. Ať to bylo kolikrát chtělo, teď je to naposledy.

Držel svou armádu několik dní pochodu severně od Arandosů na náhorní planině. To znamenalo, že museli mít dost obilí a vody dříve, než překročili jeden k jihu tekoucí přítok Arandosů, aby vydrželi, než se dostanou k dalšímu. Krajina totiž byla mezi těmito dvěma potoky vyprahlá.

Přes stížnosti zemědělců musel Maniakes připustit, že se Abivard mohl chovat ještě mnohem hůře, než se choval. Makuránci nechtěli dát Maniakesovi žádnou záminku, aby na ně zaútočil, stejně tak jako on nechtěl dát žádnou záminku pro porušení jejich partnerství jim. Vzájemný strach je možná podivným základem pro partnerství, ale zdálo se, že funguje.

Arandos a Ithome se slévaly východně od hor, ze kterých přitékal Arandos od jihozápadu a Ithome od severozápadu. Amorion ležel na severním břehu Ithome, tři, čtyři dny jízdy západně od soutoku. Byl nejdůležitějším městem západního Videssosu, důležitějším než Garsavra, i když Garsavránci by patrně tvrdili opak. Upevňoval videssiánskou pozici v údolí Arandosů a když jej získali Makuránci, upevňoval jejich pozici okupantů.

Proto tu také byla největší makuranská posádka v západním Videssosu. Maniakes se obával, že by posádka mohla zůstat loajální Sharbarazovi a dobytí města by mohlo vyžadovat obléhání. A to by nebylo Abivardovou věcí, protože makuranský maršál by bezpochyby spěchal dál na západ, aby se utkal s Velekrálem. Amorion bylo Maniakesovo město a tak by také bylo Maniakesovým úkolem j e dobyt zpět.

A tak když přijížděl jezdec od Abivarda, cítil Maniakes napětí. Ale jezdec zavolal: „Dvojnásob dobré zprávy, Vaše Veličenstvo! Posádka Amorionu se přidala k ostatním a je proti Sharbarazovi. A vojáci z posádky zajali druhého muže, který jel se zrádcem Tzikasem, aby Velešráčovi oznámil, že o jeho vražedných plánech už ví celý svět.“

„To jsou dobré zprávy,“ souhlasil Maniakes. „Co se stalo s tím druhým jezdcem?“

„Nic zajímavého,“ řekl posel skoro zklamaně. „Velitel posádky ví o Abivardově pověstné mírnosti, tak mu dal useknout hlavu. Velmi prosté a čisté.“

Maniakes nebyl zrovna zvyklý přemýšlet o estetičnosti poprav. „Dobrá,“ odpověděl. „Dozvěděli jste se od něj, kudy jede Tzikas, abychom ho mohli pronásledovat?“

„Ne úplně do detailu, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Makuránc. „Ti dva se nějaký čas předtím rozdělili. Ten muž si myslel, že Tzikas jel na jih od Arandosů, ale víc nevěděl.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. Nebylo to dobré, ale on s tím nemohl nic dělat. Věděl, jak málo se lze na Tzikase spolehnout, když nebyl pod dozorem. Proto jistě zamířil k severu, jakmile zjistil, že si jeho kolega myslí, že směřuje k jihu. Byl znalcem zrady, jako jiný muž byl třeba znalcem vína, a měl pro zradu a úklady citlivý jazyk.

Bylo samozřejmě také možné, že se rozhodl pronásledovatele zmást tím, že jel přesně tam, kam řekl, a bude věřit, že si Avtokrat pomyslí, že jel na druhou stranu. Nebo... Maniakes zavrtěl hlavou. Jakmile se jednou ponoříte do vod těchto úvah a kombinací, probudíte vír, který vás nakonec stáhne pod hladinu.

Maniakes se přemístil dolů k Amorionu hned poté, co jej Abivardova armáda i s posádkou opustila. Nejen že tu chtěl nechat vlastní malou posádku, ale také chtěl vidět město poprvé od doby, kdy byl Avtokratem. Jeho předchozí cesta do Amorionu byla přerušena tím, že město obsadil Abivard.

Prvním překvapením bylo, že našel hradby nedotčené. Makuránci je museli opravit, protože kdyby je před tím při útoku nepoškodili, tak by se do města nikdy nedostali. Jedna z městských bran byla také nová a podstatně silnější než ta videssiánská, kterou nahradila. Teprve uvnitř Amorionu Maniakes viděl, co způsobila léta okupace nepřátelskými vojáky. Spousta budov byla spálena a nebo jinak zničena. A mnoho budov, které přežily makuranský útok, bylo prostě prázdných. Možná že lidé, kteří v nich bydlívali, utekli před Makuránci. Možná že byli vyhnáni až následně, nebo prostě odešli. Anebo byli zabiti.

„Budeme to tady muset přestavět,“ řekl Maniakes. „Musíme sem přivést lidi z ostatních částí císařství, které nezažily válečné hrůzy.“

„To budeme nejdříve muset najít takové části císařství,“ řekl Rhegorios a ani moc nepřeháněl.

„Pořád tu ještě jsou Vaspurakánci, kteří přicházejí ze svých hor a údolí,“ řekl Maniakes. „Makuránci se k nim nechovají dost slušně na to, aby je tam udrželi... brzy se z nich stanou dobří Videssiánci.“

„Vůbec nevím, o čem to mluvíš,“ řekl jeho bratranec s potlačovaným smíchem.

Tu a tam za nimi přicházeli lidé a oslavovali návrat videssiánské nadvlády - nebo jej alespoň brali na vědomí. „To vám to teda trvalo!“ křičel na ně starý muž s holí. „Když tu byl Tzikas, tak tu bylo dobře - všechno nebylo dokonalé, ale bylo dobře. Budete se muset snažit, abyste se mu vyrovnali, ať už jste kdokoliv.“

„Vynasnažím se,“ řekl Maniakes. Rhegorios, který jel po jeho boku, se tiše chichotal - nebyl to právě zvuk, který by člověk čekal z jeho vznešeného hrdla. Avtokrat jej ignoroval.

Když dojel k tomu, co bývalo epoptesovým palácem, shledal, že stavba je v lepším stavu než ostatní budovy, které viděl. Sluhové, kteří vyběhli ven, aby jej pozdravili, vypadali zdravě a blahobytně, zatímco všichni ostatní ve městě byli hubení a špinaví. Na Maniakesovu otázku jeden z nich řekl: „Ano, žil tu makuranský velitel, Vaše Veličenstvo. Jak jste to poznal?“

„Řekněme, že jsem hádal a měl jsem štěstí,“ odpověděl Maniakes suše.

Naproti od rezidence, na druhé konci náměstí, byl hlavní chrám zasvěcený Phosovi, který vykazoval všechny známky poškození a znečištění, které se rezidenci vyhnuly. Stejně jako mnoho jiných chrámů v provinčních městech, byl i tenhle postaven po vzoru Nejvyššího chrámu ve městě Videssos. Ani dříve nebyl zrovna nejzdařilejší kopií, ale teď, obrostlý plevem, s poškozenými reliéfy, znečištěný ptačími výkaly a s rozbitými okny byl spíše noční můrou než napodobeninou krásného chrámu v hlavním městě.

Z chrámu vyšel kněz v modré róbě a díval se přes náměstí na Maniakese. Když rozpoznal Avtokratovy odznaky, vydal se přes dláždění k němu, plácajíc svými sandály. Když přišel blíž, padl před Maniakesem na dláždění tak rychle, že si málem natloukl.

„Milost, Vaše Veličenstvo,“ naříkal s tváří stále přitisknutou ke kamenům. „Buďte milosrdný k tomuto svatému stánku, se kterým bylo tak dlouho zacházeno bez úcty těmi divokými dobyvateli!“

„Povstaňte, svatý pane,“ řekl Maniakes mírně. „Vy jste...?“

„Říkají mi Domnos, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl kněz, „a mám tu čest být prelátem Amorionu už tři roky, poté, co svatý Mavrikios vložil svůj život do Phosových rukou a stanul před jeho věčným světlem. A nebyla to snadná doba.“

„Tomu věřím,“ řekl Maniakes. „Řekni mi, svatý Domnosi, kázal jsi vaspurakánskou víru, když ti to Makuránci poručili?“ Domnos svěsil hlavu. Zrudl až po samé temeno své vyholené hlavy. „Vaše Veličenstvo, ano, kázal,“ zašeptal.

„Kdybych to nedělal, čekalo mě strašné mučení a já..., já byl slabý a tak jsem poslechl. Potrestejte mě, jak chcete.“

Narovnal se, jakoby v očekávání trestu.

Ale Maniakes řekl: „To nevadí. Připravíš kázání o tom, co jsi musel dělat pod nátlakem, a pak ty a tví kolegové budete mluvit s lidmi, kteří přijali vaspurakánskou víru za vlastní - určitě o takových víš. Nepodaří se nám je sice hned všechny vrátit na naši víru, ale to nevadí. A pak můžeš zase žít svým životem jako předtím.“ Věděl, že to nebude lehké. A jestli to nevěděl Domnos, tak se to brzy dozví.

Domnos teď zíral na Avtokrata. Prosil o milost. Maniakes mu ji dal, všechno mu odpustil, ale nezdálo se, že by Domnose potěšil. „Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl skoro rozmrzele.

Ale Maniakes měl důležitější věci na práci, než aby se staral o kněze, který měl špatnou náladu. Začal otázkou, která se týkala nejdůležitější z oněch věcí: „Neprojel tudy v posledních dnech bývalý velitel místní posádky Tzikas?“

Domnosovy oči se rozšířily: „Ne, Vaše Veličenstvo.“ A po chvíli dodal: „Tedy alespoň pokud vím. Jestli sem přijel tajně, tak jsem o tom nemusel vědět, i když si myslím, že bych o tom něco zaslechl. Ale proč by měl přijíždět v tajnosti?“

„Ó, myslím, že pro to má svoje důvody,“ odpověděl Maniakes chraptivě. Uvědomil si, že Amorion byl za nadvlády Makuránců městem, které bylo naprosto odříznuto od vnějšího světa. Když se podíval na Domnose, došlo mu, že si pořád myslí, že Tzikas je videssiánským generálem jako v dobách, kdy tak dlouho bránil město proti Abivardovi. Jak si také mohl myslet něco jiného? Ano, Amorion byl zcela odříznut od světa.

„Vy to víte lépe než já, Vaše Veličenstvo,“ řekl Domnos. „Půjdete se podívat do chrámu, abyste viděl, jakou podporu budeme potřebovat?“

„Půjdu,“ řekl Maniakes a následoval Domnose přes náměstí.

Šel jen několik kroků před svými strážci, jak videssiánskými, tak haložskými, seřazenými do čtvercového útvaru. „Nemůžeme vědět, kdo nebo co nás tam čeká, Vaše Veličenstvo,“ řekl jeden z Videssiánců, jako by se předem bránil případnému rozkazu, aby kousek ustoupili. „Mohl by tam být i Tzikas.“

Tato poznámka, pronesená videssiánským pouličním dialektem, mohla být docela dobře jednou z Bagdasarových kouzelných formulek — tak efektivně umlčela jakýkoliv argument, který mohl Avtokrat vznést. Strážce měl prostě pravdu. Pokud Tzikas udeří, bude to ze zálohy. A jaké je více nečekané místo pro útok ze zálohy nežli Phosův svatý chrám?

Do schodů i do vchodu šel Domnos první. Kněz ukázal na mozaiku dávného Avtokrata, který předává amorionský chrám Phosovi jako zbožný dar. „Vidíte, Vaše Veličenstvo?“ řekl kněz. „Prokletí Makuránci vydlobali všechny zlaté plíšky z kostýmu Metokhitesse II.“

„Ano, to vidím.“ Maniakes nevěděl, kolik zlata mohli Makuránci tímto vydlobáním získat, ale museli být přesvědčeni, že výsledek za tu práci stojí. V další místnosti, hned za vchodem, ukázal Domnos smutně na strop, odkud byly vytrženy stříbrné lampy: „Vzali i velký lustr,“ řekl. „Mysleli si, zeje to pozlacená mosaz. I když pak zjistili, že se mýlili, už ho nevrátili.“

„Mosaz je užitečná,“ řekl Maniakes. Nemusel říkat mnoho, aby udržel konverzaci v chodu. Domnos mluvil za dva, ne-li tři obyčejné lidi.

Tzikas se ve vstupním nartexu neskrýval. Maniakesovi strážci zaměřili svou pozornost na hlavní loď. Ani tady odpadlík nebyl a nebyla tu ani banda vyvrhelů, kteří by se na ně chtěli vrhnout. Strážce dovolily Maniakesovi vstoupit. Byl sice vládcem Císařství Videssos, ale sotva mohl poroučet svým strážcům.

„Vidíte?“ řekl znovu Domnos, „zlato, stříbro, mosaz, všechno ukradli.“

„Ano,“ řekl Maniakes. Už před příchodem Makuránců byl chrám v Amorionu chabou kopií Nejvyššího chrámu ve městě Videssos. Teď, když byl vybrakován okupanty, byl celkový obraz ještě neutěšenější.

Maniakes se rozhlížel po hlavní lodi. „Kolik peněz si myslíš, že bude potřeba na to, aby byl chrám uveden do původního stavu?“

Domnos zatleskal. Na to přiběhl níže postavený kněz, oděný do světlejší róby. „Účetní seznamy,“ vyštěkl prelát. Jeho podřízený odkvačil a za chvíli se vrátil se třemi archy pergamenu, které byly v rohu sepnuty k sobě malým kovovým kroužkem. Domnos je od něj převzal a ukázal je Maniakesovi:

„Tady to je, Vaše Veličenstvo.“

„Och, děkuji,“ řekl Maniakes. Projel dokument očima. Jeho úlek rostl s každou řádkou, kterou přečetl. Domnos měl náklady všech oprav — na materiál i práci — propočteny do posledního měďáku. Suma, ke které nakonec došel, vypadala rozumně vzhledem k poškození chrámu, ale naprosto hrůzostrašně vzhledem ke stavu císařských financí.

„Takže, Vaše Veličenstvo?“ řekl Domnos, když se Maniakes ihned neotřásl, aby z něj začaly padat zlatáky.

„Podívejte se, svatý pane, jediné, co vám mohu říci, je, že váš chrám není jediný v císařství, který byl poničen a vykraden, a já nejprve musím vidět, co potřebují také ostatní chrámy, než budu moci přemýšlet o tom, zda vám zaplatím celou tuhle sumu.“ Maniakes věděl, že to zní chabě. Jenže nevěděl, co by měl ještě říci. Tzikas sice v chrámu nečíhal, ale Maniakes tu byl přesto přepaden ze zálohy.

Kromě Domnových ziskuchtivých snah proběhlo převzetí města snáze, než Maniakes čekal. Většina místních lidí, kteří kolaborovali s Makuránci, s nimi utekla.

Tak jako všude jinde, Maniakes i tady více odpouštěl, než trestal. Amorion byl velkým městem, takže měl i svou vlastní vaspurakánskou komunitu ještě dříve, než padl do makuranských rukou. Tato komunita měla vlastní malý chrám. To Avtokratovi umožnilo poslat ty místní Videssiánce, kteří přešli v průběhu okupace na vaspurakánskou víru a nechtěli se vrátit k videssiánské, na místo, kde mohli vyznávat to, co jim vyhovovalo.

„Ale Vaše Veličenstvo,“ protestoval Domnos, „cílem přece je obrátit je na naši víru, jak jste řekl, a ne je utvrzovat v jejich omylu. Jedno císařství, jedna víra, tak je to přirozené.“

„To je,“ přitakal Maniakes. „Ajá myslím, svatý pane, že se časem stejně skoro všichni vrátí k naší víře. Ulehčíme jim to, stejně jako Makuránci ulehčili možnost nástupu dogmat o Vaspuru Prvorozeném. Byli jste pod makuranským jhem po léta a jste volní jen pár dní. Ne všechno jde udělat naráz.“

„Ano, to rozhodně chápu, Vaše Veličenstvo,“ řekl Domnos a důstojně odkráčel, modrá róba se kolem něj vlnila.

Rhegorios pobaveně sledoval jeho odchod: „No, nemyslím, že bys byl zrovna jeho oblíbenec, bratránku.“

„To jsem si všiml, díky,“ řekl Maniakes. „Nemůžu vyprázdnit císařskou pokladnu, abych okamžitě opravil tenhle chrám. Nemůžu pobít všechny kacíře, aniž bych jim dal možnost vrátit se k naší víře.“ Maniakes si vzdychl: „Amorion je znovu pod videssiánskou nadvládou. Nemusel jsem bojovat, abych ho dostal zpátky, a aby město nebylo zničeno ještě hůře, než bylo doposud. Makuránci s sebou neodvlekli nikoho, kdo s nimi sám nechtěl jít. A jakého vděku se mi dostalo? Nezařídil jsem, aby bylo všechno okamžitě dokonale, a tak nejsem nic jiného než tyran.“

Rhegorios se poškrábal ve vousích. „Pokud je to pro tebe nějakou útěchou, Vaše Veličenstvo a můj bratránku, myslím, že místní lidé nadávali na Makuránce úplně stejně, dokud neodešel poslední pečenáč.“ Kráčeli zpět k epoptesově rezidenci.

Zatímco Maniakes vyřizoval záležitosti Amorionu ke své spokojenosti, když už ne ke spokojenosti všech místních občanů, Abivard pokračoval v pochodu na západ a získal slušný náskok před videssiánskou armádou, která jej sledovala. Jednoho dne, kdy byl Maniakes konečně připraven vyrazit z Amorionu v jeho stopách, dorazil k němu Abivardův posel.

„Veličenstvo,“ řekl muž, „generál se rozhodl zamířit poněkud na severozápad, aby mohl vyzvednout nějaké oddíly, které zatím působily jako posádky ve Vaspurakanu. Zdrží nás to jen několik dní a získáme tím další dobré vojáky.“

„Když si myslí, že je to nejlepší...“ pokrčil Maniakes rameny, ale pomyslel si, že on sám by šel nejkratší možnou cestou

přímo na Mashiz. „Doufám, že ti noví vojáci budou za to zdržení stát.“

„Modlíme se ke Čtyřem prorokům a k Bohu, aby to tak bylo,“ odpověděl posel a vydal se zpět Abivardově armádě. Maniakes se za ním díval.

Stejně tak jej sledoval i Rhegorios, který řekl: „Tohle bych nedělal. Sel bych na Sharbaraze s tím, co mám k dispozici.“

„Ano, smýšlím o tom úplně stejně,“ souhlasil Maniakes. „Udělal bych to přesně jako ty. A stejně by určitě jednal i můj otec, o tom jsem přesvědčen stejně jako

0 pravosti víry v Phose. Ale...“ zasmál se Avtokrat, „když jsem se s Abivardem utkal na bitevním poli, tak jsme oba vyhrávali přibližně stejně často. Jak tedy určit, kdo z nás je moudřejší?“

„Doufám, že na tom něco je,“ řekl jeho bratranec. „Rubem této mince je, že pokud Abivard uhne k severozápadu, budeme muset uhnout ještě více k severozápadu

1 my, ještě více, než jsme původně plánovali, jinak bychom museli být živi ze zbytků, které po sobě Makuránci zanechají.“

„To je pravda,“ řekl Maniakes. „Tohle mě zatím nenapadlo, takže ti děkuji za užitečnou poznámku. Musíme změnit plán cesty. Máš pravdu, to bychom začali mít hodně brzy hlad, kdybychom šli cestou, kterou před námi prošli Makuránci.“

První malou osadou severozápadně od Amorionu byl Aptos, který, stejně jako Patrodoton daleko na východě, byl něčím mezi městem a vesnicí. Narozdíl od Patrodotonu se však Aptos chtěl stát městem. Když Maniakes a jeho armáda dorazili, začali místní muži budovat val z udusané hlíny, který měl být základem opevnění.

Náčelník, pekař jménem Phorkos, byl na tuto iniciativu pyšný. „Vaše Veličenstvo, nikdy jsme si nedovedli představit, že by se Makuránci dostali až sem a zůstali tu tak dlouho,“ řekl. „Jestli někdy přijdou znovu, nenajdou nás již připravené vlézt od jejich pece.“

„Dobře,“ řekl Maniakes. „Dokonce výborně. Musím vám říci, že teď nemám moc peněz. Udělám, co budu moci, abych vám mohl zaplatit za vaši práci, ale nebude to nijak moc ani nijak brzy.“

„My to zvládneme, Vaše Veličenstvo,“ řekl Phorkos. „Tak nebo tak, zvládneme to.“

„Kdybyste tak mohli zajít do Amorionu za Domnem a na chvilku si s ním promluvit,“ mumlal Maniakes. Phorkův nechápatý pohled prozrazoval, že pekař neví, o čem Avtokrat mluví. Maniakes si nakonec řekl, že je to tak možná lepší: kdyby Phorkos mluvil s Domnem, možná by jej nakonec kněz přesvědčil, že si zaslouží velkou dotaci.

To, že Phorkos a jeho lidé podnikli stavbu z vlastní iniciativy, že Maniakesovi sami ukázali, co dělají, místo toho, aby se jej ptali na svolení, to, že mu řekli, že si zvykli být nezatiženi břemenem videssiánské byrokracie, to byly první věci, které Avtokrat shledal jako pozitivní důsledky makuránské invaze. Nečekal, že najde ještě nějaké další.

Z Aptosu armáda pokračovala stále na severozápad, až za několik dní dorazila do města Vryetion. Tady už měli městské hradby dávno hotové. To ovšem Makuráncům nezabránilo, aby Vryetion dobyli. Snad to alespoň měli těžší a utrpěli více zranění. Maniakes v to alespoň doufal.

Ubytoval se v tom, co bývalo epoptesovým sídlem, v domku, který by průměrný obchodník se lnem ve městě Videssos odmítl jako nevyhovující. Za okupace tu bydlel makuránský velitel posádky a zanechal tu zápisky, z nichž bylo vidět, jaký byl jeho názor na toto místo. To si alespoň myslel Maniakes, i když neuměl číst makuránský. Ale náčrtky, doplněné popisky, byly všechno, jen ne lichotivé.

Ať se mu místo líbilo nebo ne, makuránský velitel musel udělat všechno pro to, aby je co nejvíce zvelebil. Stejně tak to teď dělal Maniakes, který ovšem strávil celý první den posloucháním petic, které mu přednášeli místní obyvatelé, stejně jako ve všech ostatních městech, kudy projížděli.

A stejně jako v ostatních městech, i odtud uteklo s Makuránci několik kolaborantů. Důstojník, který velel místní posádce, zjevně odvedl svědomitější práci než mnoho jeho kolegů a tak místní chtěli, aby Avtokrat zrušil jen několik jeho nařízení.

„K ledu se mnou, jestli se mi to líbí, nebo ne,“ řekl Maniakes tiše Rhegoriovi. „Vůbec nikoho nemučil a většina z nich byla s ním v čele stejně šťastná, jako by je vedl jeden z nich.“

„Stejně už je pryč,“ odpověděl Rhegorios a Maniakes přikývl.

Zena, která byla o několik let mladší než Maniakes, před něj předstoupila spolu se svým synem, který byl zase o něco starší než nejstarší z jeho vlastních dětí. Ona i chlapec se před ním poklonili o něco zdvořileji než většina místních lidí.

„Povstaň,“ řekl Maniakes. „Řekni mi své jméno a jak ti mohu pomoci.“

„Mé jméno je Zenonis,“ řekla žena. Dívala se střídavě na Maniakese a na Rhegoria. Určitě bývala atraktivní a krásná a stáří se na ní ještě příliš nepodepsalo.

„Odpusťte mi, Vaše Veličenstvo, ale proč tu není s vámi můj muž?“

„Tvůj muž?“ zamračil se Maniakes. „Kdo je tvůj muž?“

Zenonis zdvihla obočí. Snad ji překvapil, snad i zranil. „Kdo je můj manžel, Vaše Veličenstvo? Můj manžel je Parsmanios - váš bratr. A tohle...“ ukázala na chlapce, „tohle je váš synovec Maniakes.“

Místo Avtokrata se ozval Rhegorios: „U Phose!“

Maniakes by se nejraději požel slunečním kruhem. Ale neudělal to a přiměl se ke klidu. Parsmanios se skutečně zmínil, že se ve Vryetionu oženil, a také jim řekl jméno ženy, kterou si vzal. Ale Parsmanios nebyl nikde, kde by mohl mluvit s Maniakem, už po léta a Avtokrat se po celý ten čas snažil zapomenout na věci, které mu jeho mladší bratr řekl. Podánilo se mu to lépe, než si myslel.

„Proč tady není Parsmanios s vámi?“ zeptala se znovu Zenonis. Možná, že v sobě měla vaspurakánskou krev - nebylo by to nic překvapivého, když byli tak blízko k Vaspurakanu - protože byla skoro stejně snědá jako Maniakes a Rhegorios. Navzdory tomu však zbledla: „Je můj manžel mrtvý, Vaše Veličenstvo? Jestli ano, netajte to přede mnou.“

Řekněte mi pravdu.“ Její syn, který byl poměrně dost podobný Likiniovi, se rozplakal.

„Při dobrotivém bohu, Parsmanios není mrtvý,“ řekl Maniakes. Dostával zprávy z Pristy, poloostrova u severního pobřeží Videssiánského moře, několikrát do roka. A podle posledních zpráv byl jeho bratr v pořádku.

Zenonisin úsměv byl stejně zářivý, jako bylo její mračení temné. „Phos buď pochválen,“ řekla a poznamenala se slunečním kruhem nad svou hrudí a pak pohládila malého Maniakese. „Vím, jak to asi je: Musel jste ho nechat ve slavném městě Videssos, aby tam vládl, zatímco budete přebírat západní Videssos zpátky od těch proklatých Makuranců.“

Rhegorios dostal silný záchvat kašle. Maniakes jej kopl do kotníku. Ta žena před ním zjevně nebyla hloupá a mohla si uvědomit, že se velmi zmýlila. A Maniakes jí chtěl tuto pravdu podat takjemně, jak to jen půjde. To, co její manžel udělal, nebyla její chyba.

„Ne, Parsmanios není ve Videssosu. Můj otec -jeho otec - vládne, zatímco jsem tady, v západním Videssosu.“

Zenonis se znovu zamračila, přestože už ne tak temně jako před chvílí. „Tomu nerozumím,“ řekla.

„Já vím, že ne,“ řekl Maniakes. „Je to na delší vysvětlování. Přijď sem se západem slunce a povečeříš se mnou, s mou ženou Lysii a tady s Rhegoriem - mým bratrance, Sevastosem.“

„Oba se trochu Parsmaniovi podobáte,“ řekla Zenonis a znovu se temně zamračila. „Ale když je váš bratranec Sevastos, jakou roli zastává Parsmanios?“

Vyhnanství, pomyslel si Maniakes. Nahlas však řekl: „Jak jsem řekl, vysvětlení není jednoduché a chvilku zabere. Nech mě tu zatím vyřídit ty jednodušší záležitosti. Slibuji ti, že u večeře ti řeknu vše, co chceš vědět. Je to v pořádku?“

„Vy jste Avtokrat. Vy jste tu od toho, abyste rozkazoval,“ řekla Zenonis důstojně. „Ať se stane, jak říkáte.“ Odvedla svého syna. Další stěžovatel vstoupil.

Ještě než Maniakes zahájil jednání s ním, řekl Rhegoriovi: „Úplně jsem na tohle všechno zapomněl. Nebude to jednoduché.“

„Nejsi sám, kdo zapomněl,“ odpověděl jeho bratranec, což však Maniakesovi nijak náladu nezvedlo. „Máš pravdu, nebude to snadné.“

Lysia se zašklebila. Pak naštvaně promluvila k vlastnímu břichu: „Nech toho.“ Děťátko uvnitř se však nepřestalo vrtět, Maniakes viděl ty pohyby v místech, kde Lysiino břicho napínalo látku jejích šatů. Znovu se zašklebila: „Kope mě do žlučníků. Omluvte mě. Musím znovu použít mísu.“

„Už to nebude dlouho trvat,“ poznamenal Maniakes, když se vrátila.

„Ne, dlouho ne,“ souhlasila Lysia. Nastalo ticho. Maniakes je přerušil povzdechem a pak řekl: „Raději bych byl, kdyby mě bolel zub, než abych musel absolvovat tu večeři. Ale nevidím možnost, jak se jí vyhnout.“

„Ani já,“ odpověděla Lysia. „Prostě ji řekneme pravdu a uvidíme, co se stane pak. Nic jiného nemůžeme udělat.“

„Poslat ji do exilu, aby tam dělala mému bratrovi společnost?“ navrhl Maniakes. Ale zavrtěl hlavou a zvedl ruce před sebe, aby Lysia nic neřekla: „Ne, nemyslím to vážně. Za to, co Parsmanios udělal, ona nemůže.“

„Ne, to ne,“ povzdechla si Lysia. „Musíme jí to vysvětlit, to o nás. Bude lepší, když to uslyší od nás než od kohokoliv jiného. Už mě unavuje pořád někomu něco vysvětlovat.“

„Já vím. Mě taky,“ Maniakes rozhodil rukama. „Zamilovali jsme se do sebe. Neočekával jsem to, ale...“ Jeho hlas se vytratil.

„Ani já ne,“ řekla Lysia. „Neříkám, že to nestálo za ty boje kolem výjimky a za všechno to vysvětlování a všechno ostatní. Ale unavuje mě to.“

Rhegorios zaklepal na dveře místnosti, kterou ti dva sdíleli, a řekl: „Zenonis je tady. Je nervózní jako kočka. Dal jsem jí velký pohár vína. Doufám, že ji to uklidní. Jestli ne, tak až přijdete do jídelny, vyskočí až do stropu.“ „Musíme se s tím nějak vyrovnat.“ Maniakes ustoupil a pustil před sebou Lysii do dveří. Ruku v ruce následovali Rhegoria ze schodů. Zenonis skutečně vyskočila, když Maniakes vešel do jídelny. Sice ne až do stropu, ale vylila trochu vína z poháru, který držela v ruce. Malého Maniakese nechala doma. Začala se Avtokratovi klanět. Ale on jí gestem naznačil, aby se neobtěžovala. „Vaše Veličenstvo je laskavé,“ řekla hlasem, který usilovně držela pod kontrolou. Nejraději by na něj křičela své otázky - Maniakes to už zažil tolikrát, že dokázal tento stav rozpoznat.

Aby mu zabránil, řekl: „Zenonis, dovol mi představit ti moji ženu, císařovnu Lysii, sestru Sevastose Rhegoria.“ Tak. A bylo to venku.

Nejprve pouze slyšela slova. Pak si uvědomila jejich význam. Rhegorios byl Maniakesův bratranec. Lysia byla Rhegoriova sestra. To znamenalo... Zenonis se zhluboka nadechla. Maniakes se připravoval na potíže. Byl si jistý, že potíže budou, takové nebo onaké. „Jsem spojena s touto rodinou manželstvím,“ řekla Zenonis po chvilce přemýšlení. „Jsem spojena s tím vším.“

„Dobře řečeno, při dobrotivém bohu!“ zvolal Rhegorios.

Lysia vzala Zenonisinou ruku do svých. „Vítej do rodiny,“ řekla. „Jestli budeš mít ze své příslušnosti k nám radost ještě za chvíli, to už je otázka jiná, ale k tomu se dostaneme.“

Kuchaři přinesli chléb a pečené kůzle s česnekem a sýrem. Poté naservírovali mísy se zlatými houbami, které Maniakes nikdy předtím neviděl. Když se o nich zmínil, jeden z kuchařů řekl: „Rostou nedaleko Vryetionu, pokud vím, Vaše Veličenstvo. Marinovali jsme je v bílém víně.“

Byly vynikající, s příchutí ořechů a masa. Maso kůzlete samo odpadávalo od kostí, tak bylo křehké. Ale Maniakes si tuto výbornou večeři nevychutnal tak, jak by si zasluhovala. Čekal, až Zenonis dojí a začne pokládat otázky, které bude muset zodpovědět.

Trvalo jí to déle, než čekal. Ale když nakonec nechtěl sám dobrovolně začít, dala si pořádný doušek vína a řekla: „Říkal jste, že Parsmanios žije.“ Maniakes přikývl, využívající toho, že má plnou pusu a nemůže mluvit. Jeho nová švagrová pokračovala: „Tady není. Řekl jste, že není ani ve městě Videssos.“ Maniakes znovu přikývl. Zenonis položila první z

těch nepříjemných otázek: „Kde tedy je?“

„Na Pristě,“ řekl Maniakes, oplácějící nepříjemnost nepříjemností.

Ale pro Zenonis to zatím nebylo nepříjemné. „Kde to je?“ zeptala se Zenonis. „O Pristě jsem nikdy neslyšela. Je to nějaké důležité místo? Musí být. Je tam vaším guvernérem?“

„Ne, není mým guvernérem,“ řekl Maniakes. „Prista je malé město na severním břehu Videssiánského moře.“ Z tohoto hlediska to vlastně bylo důležité místo, protože odtud Císařství Videssos mohlo dohlížet na khamorthské kmeny, kočující pardrayanskou stepí. Ale to nebylo to, co Zenonis myslela, když hovořila o důležitosti místa.

„To je... na konci světa,“ zvolala a Avtokrat znovu přikývl. „Proč je tam místo, aby byl tady nebo ve městě Videssos?“

Ano, tohle byla nepříjemná otázka. „Proč?“ opakoval Maniakes a nenašel žádný šetrný způsob odpovědi. „Protože se spolu s jedním z mých generálů pokusil zavraždit mě pomocí magického rituálu. Ten generál utekl a ještě se mi nepodařilo jej chytit. Ale Parsmanios...“

„Ne,“ Zenonisiny rty vyřkly to slovo beze zvuku. Pak to opakovaly již nahlas: „Ne.“ Zavrtěla hlavou, jako by odháněla dotěrnou mouchu. „To není možné. Když byl Parsmanios se mnou tady ve Vryetionu, poté, co jste se stal Avtokratem, Vaše Veličenstvo, tak mluvil o tom, že pojedje do města Videssos a on, vy a váš bratr Tatoules budete budovat...“

Maniakes zvedl ruku. „Nevím, kde je Tatoules. Nikdy do města Videssos nepřišel a nikdo neví, co se mu stalo.

Kdybych měl hádat, řekl bych, že jej Makuránci zajali už během prvních dní jejich invaze, ještě za vlády Avtokrata Genesia. Většina mojí rodiny byla tenkrát v exilu na ostrově Kalavria. Pro pečenáče to byl jen další důstojník, další vězeň. Pravděpodobně se v zajetí upracoval k smrti.“

„To je mi líto,“ řekla Zenonis, která již dříve dokázala, že má vybrané způsoby. „To jsem nevěděla. Ani Parsmanios to samozřejmě nevěděl. Pořád jen mluvil o tom, jak vy tři bratři zavedete v císařství pořádek a zároveň také zbohatnete.“

„3yl vítán, aby mi pomohl zavést v císařství právo a pořádek,“ řekl Maniakes. „Při dobrotivém bohu, císařství to tenkrát skutečně potřebovalo. A on skutečně s něčím pomohl. Ale chtěl mít tituly, aniž šije zasloužil, chtěl jen těžit z toho, že byl mým bratrem. Když jsem to odmítl, nelíbilo se mu to.“

Rhegorios se na své židli zavrtěl a pak pozdvihl pohár. Sluha přispěchal, aby jej naplnil. Rhegorios si zase pospíšil s opětovným vyprázdněním poháru. Titul, o který Parsmanios usiloval, byl Sevastos, titul, který teď náležel Rhegoriovi. Avtokrat mu dal přednost před svým vlastním bratrem. Není divu, že se tu teď cítil trochu nesvůj.

Zenonis řekla: „Nemohu uvěřit, že se mohl obrátit proti vlastní krvi.“

„Ani já jsem tomu nemohl uvěřit,“ řekl Maniakes. „Bohužel se tak stalo a já jsem za to málem zaplatil životem. Vždycky prohlašoval, že to udělal proto, že shledával moje manželství s Lysii za zvrácené. Možná, že si to skutečně myslel, to nevím. Ale na tom nesejde. Důležité je to, co udělal. Phos ví, že bych si přál, aby se tak nestalo.“

Zenonisin pohled přeskakoval z Maniakese na Lysii a zpátky. Parsmaniova žena měla odvalu, Maniakes viděl, že se jej chystá obvinít. Když konečně promluvila, pečlivě vybírala slova, ale přesto to bylo obvinění: „Podle učení svatých chrámů j ste vy dva uzavřeli zakázaný svazek a tak...“

„Ne,“ Maniakes se snažil mluvit klidně. „Dostali jsme výjimku od Agathia, nejsvatějšího ekumenického patriarchy. Můj otec — Parsmaniův otec — svatbu akceptoval.“ To byla pravda. Staršímu Maniakesevi se sice svatba nijak nelíbila, ale akceptoval ji. „Lysiin otec ji také akceptoval.“ To byla také pravda, se stejným dodatkem jako v případě staršího Maniakese. „Nikdo z nich se mě nepokusil svrhnout a získat trůn pro sebe.“ To bylo ze všeho nejdůležitější a byla to také pravda. „Ani tady Rhegorios.“

„Já?“ pozdvihl Rhegorios obočí. „Viděl jsem, co všechno musí Avtokrat dělat. A zdálo se mi, že by to pro mě bylo moc práce.“

Lysia zasupěla. Stejně tak Maniakes. Rhegorios jen stěží udržel svou tvář vážnou. Bavila jej role rozmazleného a rozmařilého floutka. Když byl mladší, tak ona rozmazlenost nebyla ani tak hraná. Ale to už nebyla dávno pravda.

Maniakes to věděl. A věděl také, že kdyby

druhý den zemřel, tak by jeho otec a Rhegorios dokázali vést císařství tak hladce, jak to jen v těchto těžkých dobách bylo možné.

Navíc si byl jistý, že by se jej Rhegorios nikdy nepokusil zabít a že by naopak udělal všechno pro to, aby jej před smrtí ochránil. A to byl hlavní rozdíl mezi jeho bratrancem a jeho bratrem ve vyhnanství.

„Pokud ekumenický patriarcha tvrdí, že je to přijatelné, pak je to pravda,“ řekla Zenonis, jako by hovořila o nějakém přírodním zákonu. Kdyby to byl přírodní zákon, Maniakes by si přál, aby jej znalo více občanů i kněží. Jeho švagrová sklonila hlavu: „Děkuji vám za ušetření jeho života.“

„Není zač,“ odpověděl Maniakes. Už otevíral ústa, aby ještě něco řekl, ale zase je zavřel. Znovu se nadechl, ale opět neřekl nic. Jakýkoliv komentář o tom, že nemá žaludek na to, aby prolil bratrovu krev, by vyzněl samolibě, protože jeho bratr na to žaludek měl.

„Co zamýšlíte se mnou?“ zeptala se Zenonis.

„S tebou nezamýšlím vůbec nic,“ řekl Maniakes. „Pokud chceš zůstat tady ve Vryetionu, můžeš. Pokud bys chtěla odejít do města Videssos, je to také možné. Pokud chceš jít do exilu za Parsmaniem, prosím. Ale rozmysli si to dobře. Pokud pojedje do Pristy, už se nikdy nedostaneš zpátky.“

„Teď nevím, co mám dělat,“ řekla Zenonis. „Několik posledních let jsem se snažila zjistit, jestli můj manžel žije. Když jsem zjistila, že ano, byla jsem šťastná, ale když jsem se dozvěděla, co udělal, moje štěstí rázem skončilo. ... Nevím, kdo teď jsem.“ Podívala se dolů, na své ruce.

Lysia něžně řekla: „Po tom, co ses dozvěděla, už možná nechceš mít s naší rodinou nic společného. Pokud by ses chtěla vyvázat ze svého manželství, nebudou ti kněží dělat žádné problémy. Ne, když je tvůj muž odsouzeným zrádcem. Nikdo z nás ti to nebude mít za zlé.“ Podívala se po Maniakesevi a Rhegoriovi, aby její slova potvrdili. Oba rychle přikývli.

„Já nevím,“ opakovala Zenonis.

„Nemusíš se rozhodnout hned teď,“ řekl Maniakes.

„Dopřej si čas, abys našla to, co je podle tebe nejlepší. Makuránci nás z Vryetionu nevyženou zítra ani pozítří.“ Požehnal se znamením Phosova slunečního kruhu nad svým srdcem, aby se ujistil, že Phos naslouchá jeho slovům. „To, co je nejlepší pro mě, nemusí ještě být nejlepší pro Maniakese - myslím mého Maniakese,“ řekla Zenonis, přemýšlejíc nahlas. „A co je nejlepší pro mě, nemusí být nejlepší pro Parsmania.“ Podívala se na Maniakese, trochu nervózně, trochu vyzývavě, jako by chtěla, aby s tím něco udělal.

Ještě než se Maniakes dostal k odpovědi, zeptal se Rhegorios: „Jaké to bylo, žít pod makuranskou nadvládou, když sis byla Avtokratovou švagrovou?“

„Oni se to nikdy nedozvěděli,“ řekla Zenonis. „Polovina lidí ve Vryetionu věděla, kdo je můj manžel, ale nikdo z nich to nikdy neřekl pečenačům. Pořád jsem se bála, že se to stane, ale nikdy se to nestalo.“

„To je zajímavé,“ řekl Maniakes. Znamenalo to, že Zenonis ve městě velmi oblíbená. Jinak by ji někdo, kdo by si chtěl u okupantů polepšit, určitě zradil, jak se to stávalo tak často na jiných místech západního Videssosu. Také to znamenalo, že nikdo nenáviděl Parsmania tak, aby mu chtěl uškodit prostřednictvím jeho rodiny.

„Jste ke mně tak laskaví, jak jen můžete být,“ řekla Zenonis. „Jsem za to vaším dlužníkem, i když vám pravděpodobně nebudu svůj dluh moci nikdy splatit.“

„To je nesmysl,“ řekl Maniakes. „Ty jsi mi nic neudělala. Proč bych měl chtít nějak ubližovat já tobě?“

Tato otázka dostala v jeho mysli odpověď ihned po vyčtení. Genesios by na jeho místě určitě Parsmania zabil ve jménu pomsty a Zenonis a malého Maniakese by zlikvidoval jen tak ze sportu. Likinios by je zabil spíše z praktických důvodů, totiž aby neměl potenciální nepřátele v zádech. Ale Maniakes nebyl tak krvežíznivý jako Genesios, ani tak chladnokrevný jako Likinios, a tak nechal svou švagrovou a jejího synka žít.

„Necháte mě tedy nějaký čas přemýšlet o tom, co mám teď dělat?“ zeptala se Zenonis, jako by pořád nemohla Maniakesovi uvěřit. Poté, co ji znovu ujistil, že

má čas na rozmyšlenou, se zvedla a padla před ním na zem.

„Vstaň,“ řekl hrubě. „Možná, že za časů našich pra dědečků byli lidé na tohle zvyklí, ale já nejsem.“ Tahle poznámka by asi nepotěšila Kamea, ale ten byl ve městě Videssos. Vestiaros doprovázel Maniakese, když si kdysi jel koupit od Etzilia mír. Maniakes byl tenkrát málem zajat. Kameas byl zajat opravdu, i když jej Etzilios později propustil. Od té doby se však Kameas z města Videssos nevzdaluje.

S dalšími díky na rtech opustila Zenonis sídlo městského guvernéra. Maniakes se podíval na Rhegoria. Rhegorios se podíval na Lysii. Lysia se podívala na Maniakese.

Vzhledem k tomu, že byl Avtokrat, měl právo promluvit jako první. Ale tentokrát to mohl udělat i bez tohoto práva, protože nikomu se promluvit nechtělo. „To,“ řekl, „bylo hrozné. Kdybych věděl, že to přijde, tak by to bylo dost těžké. A když mě to navíc dnes odpoledne takhle narychlo zaskočilo... Věděl jsem, že Parsmanios žil ve Vryetionu, ale nedošlo mi, co všechno to může znamenat.“

„Dělal jsi, co jsi mohl,“ řekla Lysia. „Ano, myslím, že ano,“ odpověděl bez falešné skromnosti. „Ale myslím, že jsem na něco podobného měl být připraven.“

Rhegorios zamyšleně řekl: „Je milejší, než jsem si myslel. Vůbec nevypadá špatně a rozhodně není hloupá... Zajímalo by mě, co na Parsmaniovi viděla.“

„Parsmanios nebyl špatný chlap, než ho závist úplně změnila.“

Vešel sluha s podnosem plným hrušek, meruněk a jahod v medu. Překvapeně se rozhlédl. „Paní odešla před moučníkem?“ řekl rozhořčeně.

„Ano, odešla.“ Maniakesova odměřenost zabránila sloužícímu, aby se divil dál. Po chvíli však Avtokrat řekl: „Proč nepoložíš ten tác? My si posloužíme. Mezitím nám přines novou láhev vína.“

„Mezitím nám přines dvě nebo tři nové láhve vína,“ vpadl do toho Rhegorios.

„Ano, při dobrotivém bohu, přines nám dvě nebo tři láhve vína,“ zvolal Maniakes. „Neplánoval jsem, že se dneska opiju, ale možná, že změním názor. Stejně tak jsem do dnešního odpoledne neplánoval, že večer přijmu ženu mého zrádného bratra.“

Lysia zívla: „Já už jsem měla vína dost,“ řekla. „Jdu si nahoru lehnout. Jsem zvědavá, jak budete vypadat ráno.“

„Je chytřejší než my dva dohromady,“ řekl Maniakes. Přesto však otevřel jednu z láhví, které jim sluha přinesl. Jakmile byla zátka venku, převzal sluha láhev a naplnil jejich poháry.

Rhegorios pozdvihl ten svůj, plivl na zem na znamení odmítnutí Skotose a zhluboka se napil. „Ahhh,“ řekl, „je výborné.“ Dopřál si další doušek. „Zapomínáte, Vaše velečtitěné Veličenstvo,“ — oba se tomu zasmáli, „že já jsem s Lysii vyrostl. Vím už hodně dlouho, že je chytřejší než já. A snad to nebude urážka majestátu, když řeknu...“

„Posluži si.“ Maniakes se také napil a snědl kandovanou jahodu. Pak potřásl hlavou. „To je noc. Víš, jak prádleny mlátí prádlem o kameny, aby z něj dostaly špínu? Přesně tak se teď cítím.“

„Život je plný překvapení,“ řekl Rhegorios. „Že?“ Maniakes vyprázdnil svůj pohár a znovu jej naplnil, dříve, než se sluha stačil přiblížit.

„Myslím, že od Zenonis ti nehrozí žádný pokus tě zabít nebo svrhnout z trůnu,“ řekl Rhegorios.

„To si také myslím,“ souhlasil Maniakes. „Ale když se člověk jednou zmýlí, nikdy už nepřestane pochybovat. Dal jsem jí silný důvod, proč mě nenávidět.“

„To je pravda,“ připustil jeho bratranec. „V takovýchto chvílích člověk pochopí, jak fungoval Genesiov chorý mozek.“

„Ano, něco podobného mě napadlo právě před chvílí,“ řekl Maniakes. „To nahání hrůzu, že?“ Podíval se dolů, do svého poháru. Byl prázdný. Jak se tohle stalo? Vzhledem k tomu, že se po podlaze nepotácela žádná opilá myš, musel pohár vyprázdnit on. Znovu jej naplnil. „Kdybych byl připraven, mohl jsem to zvládnout lépe.“

„Počínal sis dobře, bratránku,“ řekl Rhegorios. „Když už jsi neposlouchal Lysii, poslouchej mě. Nevím, co vícjsi mohl udělat. Vysvětlil jsi, co Parsmanios udělal, a řekl jsi proč. Nerozčilil ses za celou dobu. Já bych se asi rozčilil.“ „O tom pochybuji,“ řekl Maniakes. „Pravděpodobně bys Parsmaniovi také odpustil. Já jsem přísnější než ty.“ „Ne ve věcech, jako je tahle,“ řekl Rhegorios. „Já bych ti poradil, abys mu dal srazit hlavu - ale já jsem ti neměl co radit, zvlášť ne proto, že on chtěl moji pozici a můj titul a navíc byl stejné krve jako já. Říkal jsem si, že se rozhodneš správně, a to se stalo.“ „Ale chudák Zenonis,“ řekl Avtokrat. „Jestliže její přítomnost tady byla překvapením pro mě, jí muselo tohle všechno zasáhnout jako... jako...“

Začal pociťovat účinky vína. Nakonec se přece jen vyjádřil: „Jako láhev vína uprostřed hospodské rvačky. Život by neměl takhle fungovat.“

„Spousta věcí, které by se neměly dít, se děje,“ řekl Rhegorios a zíral přitom zblízka do svého poháru, jako by nemohl uvěřit tomu, že ta rudá tekutina je přiměla říkat absurdní věci. Pak se rozchechtal. Stejně tak Maniakes. Oba popustili uzdu smíchu. Když máte dost vína, svět se zdá být docela legračním místem.

Když se Maniakes druhého dne ráno probudil, už mu tak legrační nepřípadal. Cítil se, jako by hrom otřásl jeho ubohým mozkem. Každý zvuk byl zahřměním, každý sluneční paprsek bleskem.

Lysia, která si dopřála celonoční spánek a měla jen trochu vína, s ním neměla ani kapku soucitu. „Vypadáš, jako bys chtěl vykrváčet očima,“ řekla. „A měl by sis učesat vousy, nebo šije spíš vyžehlít—máš je zakroucené na jednu stranu.“

„Ó, buď zticha,“ zamručel, ne příliš nahlas.

Jeho žena, ze které se teď stala bezcitná protiva, se mu smála: „Uvědom si, že máš před sebou další celý den, kdy budeš řešit, co tady kdo komu udělal a proč po celou dobu makuranské okupace.“

Maniakes zaúpěl a sedl si na postel. To vyvolalo další zaúpění, ještě teatrálnější než to první. Pak zaúpěl do třetice, tentokrát oprávněně: „U Phose, dnes ráno má přijít Zenonis, aby mi řekla, jak se rozhodla.“

„Jestli tě uvidí takhle...“ zaváhala Lysia. „No, když o tom tak přemýšlím, tak se možná včera, když přišla domů, také opila. Těžko bys jí to mohl mít za zlé.“

„Ne, ale ona mi to bude mít za zlé,“ řekl Maniakes. „Já jsem Avtokrat, a proto mi má pořád někdo něco za zlé.“

Posnídal krajíček chleba s medem a pohárek vína. Pomohlo mu, když si opláchl tvář studenou vodou. A když si rozčesal vousy, vypadal hned lépe. Lysia se na něj chvilku dívala a pak vynesla verdikt: „Jako živý.“ Maniakes byl rád, že obstál. Také se konečně cítil jako člověk.

Když přišel dolů, čekali již stěžovatelé ve frontě za dveřmi. Jednal s nimi, jak nejlépe dovedl. Něco schválil a něco odmítl, a tak někteří odcházeli spokojení, jiní rozladění, ale nezdálo se, že by si někdo myslel, že jeho rozhodnutí bylo úplně postavené na hlavu.

Rhegorios odvážně nakoukl do místnosti, kde Maniakes vynášel svá rozhodnutí: „Jen jsem chtěl vědět, jestli nepotřebuješ pomoci,“ řekl skřipajícím hlasem. „Zvládám to,“ řekl Maniakes. „To vidím,“ odpověděl jeho bratranec. „V tom případě...“ jeho hlava zmizela. Ať už bojoval se svou opicí jakkoliv, opice vyhrála.

Zenonis a malý Maniakes se dostavili asi v polovině dopoledne. Oba se před Avtokratem poklonili, přestože jim gestem naznačoval, že to není nutné. Svým způsobem se mu ulevilo, protože to vnímal jako důkaz, že Zenonis bere svého vladaře vážně, pokud se samozřejmě nepřetvařovala. Život, říkal si s pochmurnou jasnozřivostí, kterou vždycky přinese ráno po opici, není nikdy jednoduchý.

„Rozhodla ses, co chceš dělat?“ zeptal se, když se jeho švagrová a synovec narovnali.

„Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekla Zenonis. „S vaším dovolením...“ objala malého Maniakese kolem ramen, „pojedeme do města Videssos.“ Zaváhala. „Možná, že později poplujeme do Pristy. To si ještě musím rozmyslet.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. „Myslím, že je moudré, že nechceš jet hned do Pristy, ale nebudu ti stát v cestě, pokud se pro to nakonec rozhodneš. Dám ti doprovod na cestu do města Videssos a pošlu napřed posla, aby vyrozuměl mého otce, že přijíždíte a aby ti ve všem vyhověl. On by to udělal stejně, kvůli tvému muži.“

Díval se do Zenonisiných očí, když mluvil o Parsmaniovi. Pokud to mohl posoudit, vypadaly smutně, ne rozzlobeně. Přesto si řekl, že otce také poprosí, aby na ni dával pozor, až bude v hlavním městě.

Zenonis řekla: „Váš otec je také Maniakes, že?“ Maniakes přikývl: „Ano. Předpokládám, že on je tím, po kom má tvůj syn jméno, a ne já.“

„Ne,“ řekla Zenonis, „nebo ne úplně. Když se Maniakes, tedy malý Maniakes, narodil, můj manžel jej pojmenoval po vás obou. Teď potkal svého prvního jmenovce a brzy pozná i toho druhého.“

„Co ty si o tom myslíš?“ zeptal se Maniakes svého synovce.

„Já nevím,“ odpověděl malý Maniakes. „Myslím, že je to dobré, ale chtěl bych vidět svého tatínka. To bych moc chtěl.“

Zenonis vedle něj začala tiše plakat. Samozřejmě, že svému synovi neřekla, co Parsmanios udělal. Maniakes jí to nemohl vyčítat. Dříve nebo později se to malý Maniakes bude muset dozvědět. Ale nemusí to být hned teď. Maniakes mu řekl: „Možná, že ho uvidíš už brzy. Ale určitě uvidíš svého dědečka. Není to skvělé?“

„Já nevím,“ odpověděl jeho synovec. „Je hodnější než Gramps tady ve Vryetionu?“

Maniakes zatím vůbec nepřemýšlel o Zenonisině otci. Trochu jej to vyvedlo z rovnováhy. Nakonec řekl: „No, na to se zeptej jeho, až přijedeš do města Videssos. Ale vsadil bych se, že on ti řekne, že ano.“ Jeho synovce to úplně zmátlo. Přes slzy, které stále tekly po její tváři, se Zenonis usmála.

Další stížnosti na kolaboranty a zrádce zabraly Avtokratovi zbytek dne. Vryetion nebyl okupován tak dlouho jako jiná videssiánská města nahore na náhorní planině a měl štěstí v tom, že měl relativně mírného makuranského velitele.

Možná právě proto tolik lidí spolupracovalo, nebo bylo obviněno ze spolupráce s okupanty. Maniakes řešil případy jeden po druhém.

Stejně jako v ostatních videssiánských městech, kterými projížděl a ze kterých se právě stáhli Makuránci, byl i tady ve

Vryetionu pořádný zmatek kolem církevních záležitostí. Vryetion nebyl daleko od hranice s Vaspurakanem. Někteří z místních lidí měli vaspurakánskou krev, dokonce i někteří z těch, kteří se dívali na vaspurakánskou víru skrz prsty. Kněz jménem Salivas řekl: „Vaše Veličenstvo, vaše vlastní rodina vyznává Vaspura Prvorozeného. Jak nás můžete odsuzovat za to, že děláme to samé?“

„Já vyznávám víru v Phose,“ odpověděl Maniakes, čímž vlastně nepopřel to, co řekl kněz. „A vy, svatý pane, jste vyznával také víru v Phose, než vám Makuránci přikázali, abyste kázal jinak. Měl jste z toho snad radost? Proč vám už víra v Phose nevychovuje?“

„Protože věřím celým svým srdcem, že doktríny, které káží nyní, jsou Phosovou svatou pravdou.“ Salivas se narovnal do své plné výšky. Byl vysoký a hubený, takže se zdál ještě vyšší. „Jsem připraven zemřít v obraně pravdy vaspurakánských dogmat.“

„Nikdo neřekl nic o tom, že by vás chtěl zabít, svatý pane,“ řekl Maniakes, což kněze viditelně překvapilo a zklamalo - nebylo to poprvé, co to Avtokrat zažil. Maniakes pokračoval: „Mám pro vás ještě jednu otázku: Když tak toužíte po mučednické smrti pro víru ve Vaspura Prvorozeného, proč jste nenechal pečenáče, aby vás zabili, když vás nutili, abyste se vzdal videssiánské víry?“ Pak bych s tebou tady nemusel jednat, dodal si pro sebe.

Salivas otevřel ústa a zase je zavřel, aniž cokoliv řekl. Maniakes byl přesvědčen, že tohle byl triumf srovnatelný s porážkou Kubratů u města Videssos. Salivas se znovu pokusil promluvit, tentokrát úspěšně. Ale to, co řekl, vyvolalo u Avtokrata skutečný pocit vítězů: „Vaše Veličenstvo, já nevím.“

„Mohu navrhnout odpověď?“ zeptal se Maniakes, který se i s tímto fenoménem již několikrát setkal. Vzhledem k tomu, že Salivas těžko mohl svého panovníka odmítnout, Avtokrat pokračoval: „Vyznával jsi videssiánskou víru celý život. Bral jsi videssiánskou víru za danou, že?“ Počkal, až Salivas přikývne, a pak pokračoval: „Vaspurakánské doktríny ti připadaly nové. Díky tomu se zdály být vzrušující. Je to stejné, jako když muž shledává novou ženu přitažlivější než jeho vlastní, i když ta nová ve skutečnosti není o nic lepší.“

Salivas si podrbal oholené temeno. „Tohle zrovna není příměr, který bych použil,“ řekl odměněně. Videssiánskému knězi, který musel dodržovat celibát, to nepřípadalo zrovna dvakrát taktní.

„Použijte si, jaký příměr chcete, svatý pane, ale hlavně o něm pořádně přemýšlejte. Vzpomeňte si, že když jste vyznával videssiánskou víru, byl jste spokojený. Uvědomte si, že ostatní kněží tady...“ alespoň většina z nich, dodal si pro sebe, „se vrátili k videssiánské víře, když Makuránci odešli.“

„Ale vaspurakánské vhledy...“ začal Salivas. Zřejmě se rozhodl být vzpurný, ale Maniakes mu nedal šanci. „Ti byly vnuceny nepřáteli, kteří chtěli zruinovat Videssos,“ řekl tvrdě. „Chceš snad pomáhat Velekráli Sharbarazovi vyhrát tenhle boj, dokonce i poté, co jeho vojáci opustili císařství?“

„Ne,“ připustil Salivas. „Ale stejně tak nechci strávit věčnost ve Skotosově ledovém pekle, protože jsem měl špatnou víru.“

Maniakes zase chtěl praštit toho vzdorného kněze, nejlépe vzít ho přes hlavu velkým kamenem v naději, že se mu podaří prorazit otvor, kterým dovnitř bude moci vniknout rozum. S větší trpělivostí, než jaké si myslel, že je schop, se zeptal: „Nevěřil jsi snad, že se budeš koupat v Phosově věčném světle, než tě Makuránci přiměli změnit víru?“

„Ano, ale od té doby jsem změnil názor,“ odpověděl Salivas.

„Když jsi jej změnil jednou, nemyslíš, že jej můžeš změnit znovu?“ řekl Avtokrat.

„O tom pochybuji,“ řekl Salivas. „O tom velmi pochybuji.“

„Než tě pečenáči přiměli změnit víru, myslel sis, že bys mohl změnit názor?“

„Ne,“ řekl kněz.

„Pak tedy,“ začal Maniakes a čekal, až větu dokončí sám Salivas. Čekal, čekal a čekal. Salivas však zůstal přesvědčen o tom, že v to, y co věří teď, bude věřit už navždy. Maniakes začal věřit, že kněz má zablokovaný mozek a jediné, co s tím mohl dělat, bylo doufat, že si toho lidé ve Vryetionu všimnou také.

Když viděl jeho bezradnost, tak aniž plně chápal její zdroj, Salivas řekl: „Budu se za vás modlit, Vaše Veličenstvo.“

„Za to ti děkuji,“ řekl Maniakes unaveně. Vryetion zřejmě měl v nadcházejících časech být městem vaspurakánského kacífství. Takových měst bylo v západním Videssosu mnoho. Ekumenický patriarcha z toho nebude mít radost. Ani Maniakes z toho neměl radost, vadilo to jeho smyslu pro pořádek. Ale uvrhnout západní Videssos do vnitřních sporů hned potom, co odtud odešli Makuránci, vadilo jeho smyslu pro pořádek ještě víc.

Propustil Salivase, který odešel pořádně nervózní a rozhněvaný. Následující případ byl majetkový spor, ve kterém dokonce figurovali podplacení makuranskí důstojníci. Nešlo v něm o teologii a byl nechutný. Maniakes se na něj vrhl s velkou chutí.

XI.

A bivard se v sedle uklonil k Maniakesovi. „Jestli dá Bůh,“ řekl makuranský maršál, „bude příští zpráva, kterou ode mě dostaneš, ta, že Mashiz padl do mých rukou.“

„Kéž by tomu tak bylo,“ řekl Maniakes. „Pak bychom na tom byli úplně stejně: dva bývalí generálové, kteří sedí na trůnech svých zemí.“

„Ano,“ řekl Abivard. „Snad to tak dopadne.“ Stále tu byl ještě jeho malý synovec, se kterým bylo třeba počítat. Syn Denak měl přece jen legitimnější nárok na makuranský trůn než Abivard. Kdyby měl Sharbaraz syna s jinou ženou, bylo by vše snadné. Ale když se jednalo o syna Abivardovy sestry...

Maniakes usoudil, že bude moudřejší trochu změnit téma hovoru, a tak řekl: „Získal jsi ve Vaspurakanu ty muže[^] které jsi potřeboval?“

„O ano,“ odpověděl Abivard. „Jsou to naši poddaní. Kdybys byl teď i ty makuranským poddaným, Sharbaraz by měl ze mě radost a já bych proti němu nemusel

povstat. Vaspurakánci letos ještě v Zemi Tisíce Měst nebyli.“

„Hodně štěstí,“ řekl Maniakes. „Svrhni Sharbaraze, ať se mu dostane všeho, co zaslouží, za všechna utrpení, která způsobil Videssosu i Makuranu. A pak, při dobrotivém bohu, uvidíme, jak dlouho dokážeme žít v míru.“

„Určitě dost dlouho na to, abychom znovu vybudovali vše, co bylo zničeno, tady i v Makuranu,“ řekl Abivard. „To by mělo zabrat pár let, možná více než pár - nebyl jsi zrovna šetrný mezi Tutubem a Tibem.“

„Bohužel nemohu říci, že toho lituji,“ odpověděl Maniakes. „Jediný způsob, na který jsem přišel, jak tě dostat z mojí země—kterou jsi taky právě nešťelil—byl zdevastovat tvou vlastní.“

„Tomu rozumím,“ řekl Abivard. „Fungovalo to. Snad dá Bůh a zbavíme se zvyku bojovat jeden proti druhému, až bude všechno opraveno. Koneckonců my dva dobře víme, jaká byla tahle válka a proč už bychom nechtěli žádnou další.“

„Možná, že se nám dokonce podaří to vysvětlit našim synům,“ řekl Maniakes s nadějí v hlase. Abivardovo přikývnutí bylo křečovitéjší, než by se Avtokratovi líbilo. To v něm vzbudilo obavy, zvláště vzhledem k faktu, že se Abivard dosud nerozhodl, zda bude vládnout jako Velekrál nebo jako poručík svého malého synovce.

Maniakes se poznamenal znamením Phosova slunečního kruhu nad svou hrudí. Přemýšlel o tom, zda Abivardovo vítězství nebude mít neblahé následky. Popojel dopředu a napřáhl pravici. Makuranský maršál ji stiskl. A pak Maniakese překvapil: „Chtěl bych, abys ode mě něco vyřídil svému otci.“

„Co?“ zeptal se Avtokrat.

„Kekni mu, že kdyby khamorthští nomádi nezabili Godarze, mého otce, myslím, že by s tvým otcem spolu výborně vycházeli.“

„Dobře, vyřídím to,“ slíbil Maniakes. „Možná, že proti sobě bojovali, když jsme ještě byli malí, nebo předtím, než jsme se narodili.“

„To je pravda,“ posmutněl Abivard. „Možná, že to tak bylo. O tom jsem nepřemýšlel, ale máš pravdu. A my jsme proti sobě bojovali určitě. Dá-li Bůh, naši synové nebudou.“ Udělal cosi, co mohlo být obdobou videssiánského zasalutování, ale stejně tak dobře je bylo možné zaměnit za obscénní gesto. Pak otočil koně a odjel zpátky ke své armádě. Jeho stráž, které stejně jako ty Maniakesovy stály z doslechu svých pánů, jej obklopily.

Poté, co se za ním Maniakes asi minutu díval, otočil Antelope zpět k videssiánské armádě. Když klusal k Rhegoriovi, který mu jel naproti, dlouze si povzdechl.

„Je po všem,“ řekl Maniakes zamyšleně. „Je skutečně po všem. Po všech těch letech Makuránci opouštějí západní Videssos. Jsme s nimi v míru - tedy pokud Abivard porazí Sharbaraze, samozřejmě. A také potom si Velekrál třikrát rozmyslí, jestli s námi vstoupí do nové války. Kubraté s námi také nebudou chtít v nejbližší době bojovat. Je mír a máme celé císařství zpátky.“

„No, to nás nemusí těšit moc dlouho,“ řekl jeho bratranec. „Khatrishové by si mohli troufnout nás napadnout, nebo by Halogové mohli dát dohromady flotilu a udeřit na Kalavrii. Anebo by se nějaký národ, o kterém jsme nikdy neslyšeli, mohl objevit odnikud, jen proto, aby způsobil Videssosu potíže.“

„Ty dokážeš člověku zvednout náladu,“ řekl Maniakes.

Rhegorios se rozesmál: „Jsem rád, že jsem vás potěšil, Vaše Veličenstvo, vypadal jste tak smutně, když jste neměl proti komu bojovat, že jsem si řekl, že vám někoho dám.“

„Třeba národ, který se objeví odnikud? V samém středu císařství, předpokládám? Ne, děkuji,“ řekl Maniakes procitěně. „Když už chceš mluvit o něčem absurdním, mluv o haložském útoku na Kubraty místo na Kalavrii. To by nám mohlo prospět.“

„Vyhrál jsi válku,“ řekl Rhegorios. „Co budeš dělat teď?“

„Rád bych se vrátil do města Videssos a chvíli si užil děti a zbytek mé rodiny. A také bych byl rád, kdyby mě lidé ve městě neproklínali, kdykoliv mezi ně přijdu. I to je asi víc, než v co mohu doufat.“

„Teď se lituješ,“ řekl Rhegorios. „V tom tě nemohu nechat. Musím ti připomenout, že jsi dostal neporazitelnou makuranskou armádu ze západního Videssosu, aniž bys přitom ztratil jediného muže. A teď teprve můžeš brečet.“

Maniakes se zasmál: „Teď jsi mě dostal. Ale všechno to, co jsi řekl, dokazuje jen to, že padělání je lepší než válčení.“

Rhegorios se chytil za hlavu v náhlém návalu úzkosti, který zřejmě jen mistrně předstíral: „Dej si pozor, ať tě neslyší nějaký Makuránec!“

„Samozřejmě,“ řekl Maniakes. „Kdyby Romezan zjistil, že všechna ta jména nebyla v rozkazu, který poslal Sharbaraz, tak by se občanská válka v Makuranu,“ ukázal směrem za stahující se armádou, „vůbec nemusela konat.“

„To jsem zrovna neměl na mysli,“ řekl Rhegorios. „Já jen, že jsi mluvil jako typický Videssiánec, který si pořád jen na všechno stěžuje.“

„Ach tak,“ řekl Avtokrat. „Ale já jsem typický Videssiánec, jen nepředpokládám, že oni o tom vědí. Ať o mně smýšlejí, jak chtějí - jen ať si smýšlejí dostatečně daleko.“

„Máš v plánu se teď vrátit do hlavního města?“ „Ne,“ zavrtěl Maniakes hlavou. „Teď, když jsem se ujistil, že jsou pečenáci pryč nadobro—anebo alespoň pro letošní válečnou sezónu - pošlu zpátky polovinu, možná dvě třetiny armády. Ale dokud nezjistím, jak dopadl boj mezi Abivardem a Sharbarazem, tak zůstanu v západním Videssosu. Jestli už nemůžeš vydržet bez luxusu, který nabízí hlavní město, pošlu tě spolu s tou částí armády, kterou uvolním, zpátky.“

„Co? To abych se dozvěděl, jak dopadla makuranská občanská válka, až několik týdnů po tobě?“ zvolal Rhegorios. „To tedy ne. Pošli Immodia. Když nezabíjí Makuránce sám, nezáleží mu tolik na tom, co se mezi nimi děje.“

„Dobrá, udělám to tak,“ řekl Maniakes se smíchem. „Muj otec i tvůj otec na nás budou žárlit, že my víme, jak to v Makuranu dopadlo, a oni ještě ne.“

„Ano, to budou,“ řekl Rhegorios a zasmátl se.

„a oba řeknou, že to je poprvé v historii, kdy my víme něco, co by oni už chvíli nevěděli. Koneckonců od toho tady

otcové jsou.“

„Tak, tak,“ řekl Maniakes. „A já si tohle už brzy budu moci užívat se svými syny. Vidiš, to je koloběh života.“

Jak předpověděl Rhegorios, neprotestoval Immodios ani trošičku, když mu Maniakes přikázal, aby se s polovinou císařské armády vrátil do města Videssos. Avtokrat se rozhodl, že s ním nepošle více než polovinu armády, protože tu byla možnost, že by se proti němu mohl vzbouřit. Věřil sice Immodiovi stejně jako komukoliv ze své vlastní rodiny, ale když už jej jednou zradila jeho vlastní krev, rozhodl se být opatrný.

Ale nedlouho potom, co se Immodios vydal na cestu, si Maniakes začal přát, aby svou armádu byl nerozdělil. Nemělo to ovšem co dělat s obavami o Immodiovu loajalitu. Způsobily to zprávy, které mu přinesl posel z jihu.

„Je mi líto, že vám to musím říci, Vaše Veličenstvo,“ řekl muž, „ale makuranská posádka v Serrhesu neopustila město.“

Tvrdí, že zůstanou loajální Sharbarazovi.“

„Vážně?“ řekl Maniakes napůl rozzlobeně a napůl odevzdaně. „Dobrá, myslím, že jsem měl očekávat, že se něco takového může někde stát. Ale přesto bych si přál, aby se to nestalo právě v Serrhesu.“

Hlavním úkolem tamní posádky bylo dávat pozor na přilehlý úsek hranice mezi Videssosem a Makuranem. Právě ze Serrhesu se Maniakes se svým otcem, Sharbarazem a Abivardem vydal na cestu, která skončila dosazením Sharbaraze na makuranský trůn. To bylo před nějakými dvanácti nebo třinácti lety.

„Co budete dělat, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se posel. „Co můžu dělat?“ opáčil Maniakes. „Pojedu dolů do Serrhesu a vyženou Makuránce pryč.“ Odmlčel se. „Jak velká je tamní makuranská posádka?“

„Slyšel jsem, že kolem tisíce mužů,“ řekl posel. „Tak to tu mám pořád k dispozici více než čtyřikrát tolik,“ přemýšlel Maniakes nahlas. Když už Immodia jednou poslal do hlavního města, nechtěl jej povolávat zpátky. „Měl bych vyjít s tím, co tu mám.“

Rozhodl se, že to zkusí, a vydal se s polovinou své armády na jih. Cestou museli projít zvrásněnou krajinou centrální náhorní plošiny, jejíž území tvořila z větší části polopoušť, kterou z jedné strany vymezovala západní hranice Videssosu, z druhé řeka Tutub. Za dávných dnů své vlády si Avtokrat Likinios stále stěžoval na téměř každý výdaj, který musel učinit. Jeden z těch, jemuž se pokusil vyhnout, jej nakonec stál život. Ale pokud Maniakes věděl, nikdy si nestěžoval na výdaje spojené se zásobováním Serrhesu.

Když se blížili k městu, přemýšlel Maniakes, jak -nebo jestli vůbec - tohle zvládli Makuránci. Zásobovali Serrhes z okolní krajiny? Ta nebyla moc úrodná. Páslo se tu několik kusů dobytka, který spásal veškerou trávu, která tu dokázala vyrůst. Nebo snad Makuránci dopravovali potraviny přes poušť ze Země Tisíce Měst? Jestli tomu tak bylo, zásobovací cesta byla už zničena, nebo přinejmenším snadno zničitelná.

Když viděl silné městské hradby Serrhesu a citadelu na vyvýšeném místě v centru města, rozhodl se Maniakes, že nebude na město útočit, pokud to nebude nezbytně nutné. Přiblížil se k městu pod ochranou bílé vlajky, aby vyjednával s velitelem posádky.

Tegin, syn Gamashe, přišel k serrheské západní bráně a podíval se dolů na Avtokrata Videssiánců. Byl to dobře stavěný muž s šedivými vousy a velkým nosem. „Ztrácíte čas,“ křičel na Maniakese. „My se nevzdáme.“

„Jestli ne, budete toho litovat, až do Serrhesu vniknu,“ řekl Maniakes, vyhrožující tím, co by chtěl udělat ze všeho nejméně. „Převyšujeme vás počtem nejméně šestkrát. Budeme nemilosrdní.“ Za předpokladu, že se nám podaří prolomit tyhle zdi, pomyslel si. Serrhes byl postaven s obdivuhodnou dovedností a s cílem udržet Makuránce venku. Teď se zdálo, že udělá stejnou službu těm, proti kterým byl původně postaven.

„Jen pojďte a dělejte si, co chcete,“ odsekl Tegin, „my jsme na vás připraveni.“

Maniakes si řekl, že tady asi není jediný, kdo blufuje. „A co chcete tam uvnitř jíst?“

„O, to vážně nevím,“ řekl Tegin poměrně bezstarostně. „Máme tu kus toho a kus tamtoho. A co chcete jíst tam venku?“

Maniakes musel připustit, že to byla dobrá otázka. Zásobovat armádu, která obléhala Serrhes, bylo stejně komplikované, jako zásobovat město samotné. Ale Maniakes nechtěl vzdát rozhovor teď, když Makuránci zabodoval.

„My můžeme získat zásoby z celého západního Videssosu,“ řekl. „Vy jste tady poslední makuranskou posádkou.“

„Což je další důvod pro to, abychom město udrželi, nemyslíte?“ Teginův hlas prozrazoval, že se velitel posádky baví. Maniakes si přál, aby mohl to samé říci o sobě.

Místo toho ale řekl: „Tím, že tady zůstáváte, porušujete podmínky příměří, které jsme dohodli s Abivardem.“

„Abivard není Velekrál,“ řekl Tegin. „Mým panovníkem je Velekrál Sharbaraz, ať žije dlouho a jeho říše vzkvétá.“

„Všichni Makuránci v západním Videssosu se Sharbaraze zřekli,“ řekl Maniakes.

Tegin zavrtěl hlavou. „Ne, všichni ne. Například my ne.“

„K sakru!“ zamumlal Maniakes. Měl očekávat, že se najdou nějakí tvrdohlaví. Nakonec, mohlo se stát i něco mnohem horšího. Například Romezan mohl zůstat loajální Sharbarazovi. Ale mohlo to být samozřejmě i lepší. Avtokrat rozhodně nechtěl nechat Serrhes v makuranských rukou. Proto řekl: „Víte přece, že Sharbaraz přikázal popravít Abivarda a většinu důstojníků za to, že neuspěli při dobývání města Videssos.“

„Ano, říká se to,“ odpověděl velitel posádky. „Ale nevím, jestli je to pravda.“

„Já jsem viděl tu zadrženou zprávu na vlastní oči,“ řekl Maniakes. Také viděl dokument, který byl upraven tak, aby byl užitečnější pro videssiánské zájmy, ale o tom se samozřejmě nezmínil, protože to také bylo lepší pro videssiánské zájmy. Tegin však zůstal tvrdohlavý: „Promiňte, Veličenstvo, mě vůbec nezajímá, co jste viděl, a co jste neviděl. Vy jste nepřítel. Od vás čekám jenom lži, ze kterých chcete mít prospěch. Videssiánci už jsou takoví.“

Vzhledem k tomu, že Maniakes do jisté míry skutečně lhal, změnil raději téma hovoru: „Ještě jednou vás upozorňuji, vážený pane, že velíte jediné makuranské posádce v západním Videssosu.“

„Když to říkáte,“ odpověděl Tegin stále bez většího zájmu.

„Kdyby tu v okolí nějaké byly, jak bych se probojoval až sem k vám?“ zeptal se Maniakes.

„Pokud všechny posádky odešly, nemusel jste vůbec bojovat,“ řekl Tegin.

„Ano, to je pravda, tak to bylo,“ řekl Maniakes. „A to znamená, že můžu soustředit celou svou armádu...“ řekl si, že Tegin nemusí vědět, že poslal půlku armády s Immodiem do města Videssos, „proti vám v Serrhesu.“ Ukázal směrem ke svému ležení. Bylo velké, jako kdyby tam tábořila... armáda. Myslel si, že Tegin ze svého stanoviště těžko odhadne, kolik je tam mužů.

A velitel posádky skutečně poprvé zakolísal: „Jsem obklopen zrádci,“ postěžoval si.

„Ne, jste obklopen Videssiánci,“ odpověděl Maniakes. „Tohle je součástí Císařství Videssos a my si je bereme zpátky. Možná, že jste slyšel o tom, jak jsme bořili hradby v Zemi Tisíce Měst. Myslíš, že to samé nedokážeme i tady?“

Moc dobře věděl, že nemohou v Serrhesu dokázat to samé. Hradby měst mezi Tutubem a Tibem byly postaveny z cihel, a to ještě ne z kvalitních cihel. Serrheské hradby byly vybudovány z kamenů. Rozbít je nebude lehké. Pokud by Tegin dostal čas, aby o tom přemýšlel, tak by na to přišel. Maniakes mu nechtěl dopřát čas na přemýšlení, a tak řekl: „Vážený pane, nezáleží mi na tom, jak jste statečný. Vaše posádka je malá. Jakmile se jednou dostaneme za hradby, neručím za následky. Myslím, že dobře víte, o čem mluvím, vždyť znáte vojáky.“

„Ano, vím, co jsou vojáci zač,“ řekl Tegin. „Kdybych měl víc mužů, Veličenstvo, tak bych vás porazil.“

„A kdybych měl já pěti, tak bych byl pěkný kohout,“ odpověděl Maniakes. „Ale já pěti nemám. A tak nejsem kohout. A vy nemáte víc mužů. Uvědomte si to.“ Už se začal otáčet k odchodu, ale pak si to rozmyslel: „Zeptám se vás znovu zítra ve stejnou hodinu. Když se vzdáte, zaručuji vám bezpečný odchod jako všem makuranským vojákům v čase příměří. Ale jestli řeknete ne, vážený pane, smažu vás z povrchu země.“ Nenechal Teginu odpovědět a odjížděl pryč.

Na jeho rozkaz začali videssiánští technici se stavbou obléhacích strojů z klád, provazů a speciálních kovových součástek, které s sebou vezli v nákladním voze, stejně, jako když měli v úmyslu zaútočit na město na některém z kopečků v Zemi Tisíce Měst.

„Byli bychom schopni jich postavit víc, kdyby tu byly nějaké stromy, které bychom mohli porazit,“ řekl Ypsi-lantes.

„Musíme co nejlépe využít toho, co máme,“ odpověděl Maniakes vrchnímu technikovi, který zsalutoval a vrátil se k práci.

Makuranští vojáci sledovali ze serrheských hradeb, jak se ve videssiánském táboře zjevují vrhače kamenů i šípů, jako by byly tvořeny kouzly, přestože Bagdasares s tím neměl nic společného. Dívali se, jak videssiánští technici narovnávají vedle strojů do řad láhve.

Oni sami určitě měli vlastní zásoby hořlavé tekutiny, takže dobře věděli, co umí, a nemohli mít radost z perspektivy, že jim ta videssiánská bude brzy kapat na hlavy. Když viděl všechny ty láhve, zavolal Maniakes znovu Ypsilanta: „Netušil jsem, že jsme takhle dobře zásobeni tou hořlavinou,“ řekl.

Ypsilantes skromně zakašlal. „Jestli to chcete vědět, Vaše Veličenstvo, většina z těch láhví byla plná vína pro naše oddíly. Teď jsou prázdné. My to víme. Ale Makuránci ne.“

„Zajímavé,“ řekl Maniakes s úšklebkem. „Oklamaly mě, takže snad oklamou i Teginu.“

Ypsilantes také poslal řadové vojáky, aby shromažďovali velké kameny. Ty byly dokonale pravé, přestože by se Maniakes nedivil, kdyby hlavní inženýr vyrobil několik falešných z... čeho? Asi z tvrdého chleba, aby zmátl protivníka. Chvilku předtím, než nadešla hodina, kterou předchozího dne Maniakes určil, otevřel Tegin dokořán brány Serrhesu. Vyšel ven a poklonil se před Maniakesem: „Býval bych s vámi bojoval, Vaše Veličenstvo. Chtěl jsem s vámi bojovat,“ řekl, „ale když jsem viděl všechna ta obléhací zařízení, která tu máte, opustila mě odvaha. Viděl jsem, že bychom se neubránili.“

„Myslím, že ses rozhodl rozumně,“ řekl Maniakes a raději se nedíval k Ypsilantovi. Zkušený technik mu tentokrát pomohl lépe, když se nebojovalo, než mnohokrát předtím v boji.

„Jak jsem řekl, můžeš odejít v míru.“

Makuranská posádka vyšla z města. Když ji viděl, začal se Maniakes smát. Nebyl sám, kdo ovládal umění blufovat.

Tegin měl v Serrhesu sotva tři stovky vojáků. Předtím si Maniakes myslel, že Tegin má k dispozici nejméně třikrát tolik mužů. Tegin se mohl bránit napadení, ale ne dlouho.

Vážně, s respektem k muži, který ho napálil, Maniakes řekl Teginovi: „Kdybych byl vámi, vážený pane, nepletl bych se do boje mezi Abivardem a Sharbarazem. Můžete se připojit k tomu, kdo vyhraje. Do té doby si najdete nějaké malé město na kopečku, kde byste se mohli bránit, a zůstaňte tam. To vám zaručí bezpečí.“

„Vy jste si snad našel nějaké takové místo během videssiánské občanské války?“ Teginův hlas zněl pohrdavě.

Ale Maniakes odpověděl: „Po pravdě řečeno, vlastně ano.“ Teginovi spadla čelist. Avtokrat pokračoval: „Můj otec byl guvernérem na ostrově Kalavria, který se nachází daleko na východě. Zůstal tam šest let. Kdyby udělal cokoliv jiného, přišel by o život i o své lidi.“

„Vy a váš otec jste zvolili cestu, kterou jste pokládali za moudrou,“ řekl Tegin. „Snad mi odpustíte, když řeknu, že to je cesta, která odporuje makuranské představě octi.“

„Makuranské představy o cti nezabránilly vašim lidem, aby těžili z toho, že má Videssos potíže,“ řekl Maniakes.

„Samozřejmě, že ne,“ odpověděl Tegin. „Vždyť jste jen Videssiánci. Ale já nemohu nečinně sedět, když moji krajané válčí. Bůh by mě mohl odsoudit jako zbabělce a mou duši by po mé smrti poslal do pekla.“

„Někdy,“ řekl Maniakes pomalu, „nemám žádný problém jednat s vámi Makuránci. Ale někdy mám zase dojem, že nemluvíme stejným jazykem, i když užíváme stejná slova.“

„Je zajímavé, že na to upozorňujete, Vaše Veličenstvo,“ řekl Tegin. „Často mám stejný pocit, když jednám s vámi Videssiánci. Někdy se zdá, že jste docela rozumní. Jindy ale...“ zdvihl oči v sloup, „vás nelze brát vážně.“ Znělo to, jako by vynášel rozsudek.

„Ne?“ Maniakes věděl, že jeho úsměv není zrovna příjemný. „Takže to znamená, že mně teď nic nezabrání, abych ignoroval podmínky míru, který jsme spolu dohodli, a pobil vaše muže, teď, když jsou mimo ochranu městských

hradeb. „Tegin vypadal zděšeně. Maniakes zdvihl ruku: „Zapomeň na to. Myslím, že mám čest, ať už je tvůj názor na to jakýkoliv.“

„To je dobře,“ řekl Tegin. „Jak jsem řekl, někdy jsou Videssiánci rozumní chlapíci. Jsem rád, že tentokrát tomu tak je.“ Velitel posádky odjel v čele své malé armády k západu. Byl bodrý, což podle Maniakese k Makuráncům příliš nepatřilo. Maniakes doufal, že nevrhne svou malou bojovou sílu do války mezi Velekrálem a jeho maršálem.

Jako mnoho jiných provinčních měst, byl také Serrhes vybudován kolem náměstí, na jehož jedné straně byla guvernérská rezidence a na druhé Phosův chrám. Maniakes se usídlil v rezidenci a stejně jako v mnoha ostatních městech začal řešit místní problémy a urovnávat spory, které tu zbyly poté, co odešel Tegin se svými oddíly. Některé z těchto sporů byly neuvěřitelně složité. „On mě podvedl, Vaše Veličenstvo,“ křičel jeden obchodník potravinami, ukazující na druhého. „Při Phosovi, pořádně mě ošulil a teď tady stojí s nevinnou tváří jako eunuch a všechno popírá!“

„Lháři,“ řekl druhý muž. „Oni chtěli udělat eunucha z tebe, ale místo toho ti vyřízli mozek, protože byl menší.“

„Ale gentlemani,“ řekl Maniakes, čímž oba přiměl se zanyslet, zda si tohle oslovení zaslouží. „Myslím, že lepší než nadávky bude, když mi řeknete, co se stalo.“

„Já bych vlastně ještě chvilku docela rád poslouchal, jak se urážejí,“ řekl Rhegorios. „Myslím, zeje to zajímavější, než bude ten případ, nemyslíš?“

„Kuš,“ odbyl ho Maniakes a pak řekl prvnímu z obchodníků: „Tak ty říkáš, že tě tento muž ošidil. Řekni mi jak.“ Druhý obchodník začal hučet na protest, ještě než mohl první začít mluvit. Maniakes zvedl ruku: „Ty buď teď zticha. Slibuji ti, že tě potom také vyslechnu.“

První obchodník řekl: „Prodal jsem tady tomu parchantovi tři sta liber uzeného skopového a on mi za to slíbil zaplatit, deset a půl zlatých. Ale když měl přinést peníze, tak mi ten zkurvysyn dal měšec špinavejch makuranskejch arkety a řekl mi, že si je můžu buď vzít, nebo si je strčit do zadku, protože to jsou jediný peníze, který od něj kdy uvidím.“

Maniakesovi se udělalo nevolno. Už podobné případy řešil. Vzhledem k tomu, že značná část západního Videssosu byla tak dlouho v makuranských rukou, nebylo divu, že se stříbrné arkety s portrétem Velekrále rozšířily mezi lid. Systematičtí Makuránci tu dokonce zřídili provinční mincovnu.

„Mohu teď promluvit, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se druhý obchodník.

„Prosím,“ řekl Maniakes.

„Děkuji,“ řekl obchodník. „Když jsem řekl Broiovi, tomuhle šakalovi tady, že mu zaplatím deset a půl zlatých, myslel jsem samozřejmě nominální hodnotu deseti a půl zlatých. Co také jiného? Kdy tady kdo naposledy viděl skutečné zlaté? Jestli je někdo měl, tak je zakopal, aby je pečenáči nenašli. Za všechno, co nakupujeme, platíme už dlouho stříbrem. Počítáme čtyřicet stříbrňáků na jeden zlatý, takže když jsem dal Broiovi dvě stě padesát dva stříbrňáky - videssiánských stříbrňáků, když dovolíte - za jeho uzené jehněčí, je to naprosto v pořádku. To uznáte, že, Vaše Veličenstvo?“

Maniakes měl dobré vzdělání —jako voják. To by raději šel na mučení, než aby spočítal dvacet čtyři krát deset a půl z hlavy. Ale protože Broios po těch počtech nijak nevyskakoval, usoudil Avtokrat, že druhý obchodník provedl výpočet správně.

„Kdyby mi Vetranios zaplatil dvě stě padesát dva našich stříbrňáků, tak bych se teď nerozčiloval,“ řekl Broios, čímž konečně ukázal Maniakesovi, kde je jádro pudla.

„Nemohl jsem ti dát tu částku v našich stříbrňácích, protože jsem je neměl, ty dubová hlavo,“ řekl Vetranios. „Dal jsem ti tolik, kolik jsem měl, a zbytek jsi dostal v makuranských arketech - těch jsem měl plno.“

„Bodejť bys neměl,“ křičel Broios, „když jsi pečenáčům celou dobu, co tu byli, lezl do zadku.“

„Já? A co ty?“ Vetranios se ohnal po druhém obchodníkovi, který mu to vrátil. Dvojice Halogu je od sebe odtrhla.

„Klidně, gentlemani, klidně,“ řekl Maniakes. „Přišli jste ke mně bojovat, nebo urovnat spor?“ Otázka byla řečnická a ani jeden z obchodníků neměl odvahu říct, že by se raději bil. Maniakes vzal jejich mlčení jako souhlas k řešení sporu.

„Pokračujme tedy. Ty, Vetranie, kolik videssiánských stříbrných jsi zaplatil tady Broiovi?“

„Čtyřicet,“ odpověděl Vetranios okamžitě. „To byly veškeré videssiánské stříbrňáky, které jsem měl. Zbýlých dvě stě dvanáct jsem zaplatil v arketech. To je taky stříbro.“

„Ale těch jsi dal jen sedmdesát sedm,“ hučel Broios.

„To bylo přesně tolik, kolik jsem ti měl dát, ty nádobo hlouposti,“ odsekl Vetranios. „Jedenáct videssiánských stříbrňáků dá čtyři arkety, takže jsem ti zaplatil přesně, ale ty jsi jen moc hloupý na to, abys to pochopil.“

Maniakes by býval potřeboval papír, tužku a pořádnou dávku trpělivosti, aby se přesvědčil, že Vetranios vše vypočítal správně. Pro tuto chvíli se spokojil s tím, že výpočet byl asi správný, když Broios ani tentokrát neprotestoval. „3yla tedy platba v pořádku?“ zeptal se obchodníka, který tvrdil, že byl podveden.

„Ne, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Broios. „Byla by v pořádku, kdyby mě tenhle červ nepodvedl. Všechny arkety měly menší váhu, než měly mít, takže vydaly tak na šedesát pravých arkety místo sedmasedmdesáti.“

„Proč lžeš, ty hnusný prase?“ vykřikl Vetranios. „K ledu se mnou, jestli lžu,“ řekl Broios. „A k ledu s tebou, jestli ne.“ Podal Maniakesovi cinkající váček se stříbrňáky. „Přesvědčte se sám, Vaše Veličenstvo. Ten podvodník arkety zmenšil a nechal si stříbro, které obrousil z okrajů.“

Maniakes otevřel váček a prozkoumal mince. Byly skutečně všechny výrazně menší a lehčí, než měly být. „Mohu se podívat, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Vetranios. Když mu Maniakes ukázal mince, Vetraniova tvář potemněla hněvem - možná, že přesvědčivě předstíraným hněvem, to Maniakes nedokázal rozeznat.

Obchodník řekl: „Tohle nejsou ty mince, které jsem dal Broiovi. Já jsem mu dal poctivé stříbrňáky, při Phosovi. Jestli je někdo znehodnotil, tak to byl on sám.“

Teď zase Zbrunátněl Broios, stejně přesvědčivě jako před chvílí Vetranios. „Při našem pánu s velkou a dobrotivou

myslí, Vaše Veličenstvo, slyšíte, jak tady ten pytel hnoje vypráví nesmysly?“ Vetranios se jej pokusil znovu udeřit, ale Halogové k sobě oba obchodníky nepustili.

„Každý z vás tvrdí, že ten druhý je lhář, co?“ řekl Maniakes. Oba obchodníci horlivě přikývli. Maniakes pokračoval: „Oba tvrdíte, že ten druhý znehodnotil mince?“ Oba muži opět přikývli. Avtokratova tvář ztuhla. „Oba bezpochyby víte, že znehodnocování mincí spadá pod stejný zákon jako padělání a je trestáno stejným postihem. Kdybych se měl pokoušet tento případ úplně rozplést, tak by toho jeden z vás asi hodně litoval.“

Oba muži opět přikývli, stejně horlivě jako předtím. To Maniakese překvapilo. Očekával, že jeden z nich — ať už kterýkoliv — projeví nějaké známky obav. Ale tihle dva měli pro strach uděláno.

Maniakes řekl: „Pokud ten z vás, který lže, se teď přizná, přísahám při bohu s velkou a dobrotivou myslí, že se mu nedostane většího postihu než pokuty sedmnácti makurských arketů a bude muset slíbit, že již nikdy nebude znehodnocovat mince. V případě porušení tohoto slibuje čeká o to tvrdší trest.“

Cekal. Vetranios i Broios oba vrtěli hlavami a měřili se navzájem zlobnými pohledy.

„Dobrá, pánové,“ řekl Maniakes. „Prozatím si budu muset tyto arkety ponechat, neboť jsou důkazem — čeho, to se ještě uvidí — v případě rozepře mezi vámi. Přijďte sem zítra v osm hodin. Uvidíme, co dokáže s tímto problémem udělat můj čaroděj.“

Ještě než se obchodníci druhý den dostavili, přišel za Maniakesem Rhegorios a řekl: „Podnikl jsem nějaké vlastní vyšetřování v tomhle případě, bratránku.“

„A?“ řekl Maniakes. „Co jsi zjistil?“

„Ze Broios má velmi krásnou dceru, která naštěstí nemá postavu po něm, Phos buď pochválen,“ Rhegoriovy ruce vykreslily do vzduchu její křivky. „Jmenuje se Phosia. Myslím, že jsem se zamiloval.“ Sevastos si povzdechl.

„Zdá se, že ses trochu přehřál, bratránku,“ řekl Maniakes. „Asi na tebe vyleju vědro vody, určité by se ti ulevilo.“ Rhegorios si olízl rty. „Je opravdu krásná. Kdyby její otec nebyl zloděj...“ Vzhledem k tomu, že Rhegorios dělal stejné zvuky jako téměř v každém městě, do kterého s armádou přijeli, Maniakes jim nevěnoval žádnou zvláštní pozornost.

Broios a Vetranios se dostavili do guvernérovy rezidence v rozmezí několika minut kolem osmé hodiny. Maniakes se na to těšil — přesnost byla obchodníkům stejně vlastní jako božskost Phosovi. Na co se Maniakes těšil již méně, byl fakt, že oba obchodníci si s sebou vzali své vlastní čaroděje. Broiův šampion, nějaký Sozomenos, byl tak tlustý, že mohl být Broiiovým bratrancem. Phosteinos, který hájil Vetraniovy zájmy, byl naopak hubený jako lunt.

Bagdasares se na ně díval spatra. „Vy jste měli, pánové, s touto záležitostí co do činění již od začátku?“

„Ano, samozřejmě,“ odpověděl Phosteinos tenkým hlasem. „Vetranios mě najal, abych dohlédl na to, že ho Broios nenapálí a že mu v tom tenhle šarlatán tady nepomůže.“

„Viš, co mi můžеш?“ vykřikl Sozomenos. Phosteinos na to odpověděl falešným úsměvem. Sozomenos to ignoroval a obrátil se k Maniakesovi: „Vidíte, jak všechno

převrací?“ Pokrčil svými buclatými rameny, jako by chtěl říci Co mohu dělat? Avtokrat si byl najednou jist, že oba obchodníci investovali do případu mnohem víc než sedmnáct makurských stříbrných arketů, na který jej ocenil. Bagdasares se k němu naklonil a řekl: „Vaše Veličenstvo, rozplést tenhle případ bude těžší, než jsme si mysleli. Tihle dva kouzelníkové zkalili vody tak, že nikdo nedokáže říci, kde leží pravda a kde už začíná lež.“

„Nevadí, jdi na to,“ odpověděl Avtokrat. „Snaž se byt působivý, jak to jen půjde,“ podíval se z obchodníka na obchodníka. „Taky přemýšlíš o tom, jestli jsme neměli tohle místo nechat Mákuráncům, že?“

„Dobrá,“ řekl Bagdasares. „Musíme dnes určit dvě věci: jestli mince, které Broios ukázal Jeho Veličenstvu, jsou skutečně těmi, kterými mu Vetranios zaplatil, a jestliže ano, kdo je zodpovědný zajejich znehodnocení.“

„My to víme,“ řekli Broios a Vetranios jedním dechem a zle se po sobě podívali.

„Zaprvé,“ pokračoval Bagdasares, jako by vůbec nepromluví, „použijeme zákona podobnosti, jestli Broios pravdivě prezentoval tyhle mince jako ty, kterými mu zaplatil Vetranios.“

„Počkat,“ řekl Sozomenos. „Jak můžeme věřit tomu, že schválně nerozhodnete proti Broiovi? Když tu byli Makuráci, dokázala nějaká ta mince na správném místě zvrátit kouzla ve prospěch toho, kdo jí zaplatil.“

Bagdasares začal odpovídat, ale Maniakes jej zadržel: „Tohle vyřídím já.“ Podíval se na Sozomena: „Myslíš si, že kterýkoliv z vašich klientů je v tomto případě tak důležitý, aby si mohl koupit Avtokrata Videssiánců nebo jeho vrchního kouzelníka?“

Ještě než mohl Sozomenos cokoliv říci, Phosteinos vybuchl v hlasitý smích. Sozomenos se díval na svého hubeného kolegu a několikrát zakašlal. „Když se na to podíváme takhle, tak asi ne, Vaše Veličenstvo,“ řekl.

„Dobrá. Tak si to zapamatujte.“ Maniakes kývl na Bagdasara: „Pokračujte, vzácný pane. Tito pánové se smějí dívat, aby se mohli ujistit, že není nijak zvýhodňován ani Broios, ani Vetranios, ale nesmí se do vašich

kouzel nijak zapojovat.“ Přísně se na Phosteina a Sozomena podíval: „Je to jasné, vážení kouzelníci?“ Ani jeden ze serrheských mágů neřekl ne. Maniakes znovu kývl na Bagdasara. Vaspurakánský čaroděj řekl: „Začnu tím, že zjistím, jestli Broios ukázal Jeho Veličenstvu peníze, které dostal od Vetrania. Vetranie, jestli máš ve svém váčku stříbrný arket, podej jej prosím Broiovi. Broie, ty jej pak dáš mně.“

„Měl bych mít arket nebo dva,“ řekl Vetranios. Zalovil ve váčku a vytáhl stříbrnou minci: „Nepoškozený, všimněte si,“ poznamenal, když jej podával Broiovi.

Druhý obchodník jej od něj štítivě převzal. Pak jej podal Sozomenovi, který jej zase předal Bagdasarovi.

Bagdasares se zatvářil bolestně. „Takže to uděláme znovu, s novým arketem,“ řekl a odložil první minci stranou.

Vetraniovy oči ji hladově sledovaly. Stejně tak Broiovy. A také oči obou místních kouzelníků. „A už žádné hlouposti,“ řekl jim Bagdasares. „Každý, kdo nebude plnit mé instrukce, bude obviněn z pokusu o ovlivnění vyšetřování tohoto případu.“

Pod Bagdasarovým pozorným dohledem Vetranios vytáhl další arket. Také ten byl nepoškozený, ale Vetranios na to už

neupozorňoval. Podal jej Broiovi. Ten jej dal Bagdasarovi, aniž by dovolil, aby se jej mezitím dotkl jiný mág.

„To je lepší,“ řekl Bagdasares. Maniakes skryl úsměv - kouzelník mluvil s autoritou guvernéra provincie. To Avtokrata přimělo k zamyšlení. Bude potřebovat nové guvernéry pro provincie v západním Videssosu - bude nutné obnovit celý systém provinčních samospráv.

Bagdasares, cosi si pro sebe mumlaje, hodil Vetraniův arket mezi mince, o kterých Broios prohlásil, že je j dostal od druhého obchodníka. Mince sladce cinkla - Makuránci měli jen málo zlatých mincí, ale jejich stříbro bylo stejně čisté jako to z videssiánských mincoven.

Bagdasares začal zařikávat. Phosteinos a Sozomenos nastražili uši. Očividně znali zařikávání, které používal. Maniakes sledoval, jak mág dělá nad mincemi několik rychlých gest. Phosteinos přikývl, což vypadalo jako souhlas s Bagdasarovou technikou.

Po posledním gestu vykřikl Bagdasares cosi rozkazovačným hlasem. Některé z mincí začaly zářit měkkým namodralým svitem. Ostatní zůstaly tak, jak byly. „Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares. „Jak jste asi sám poznal, některé z těchto mincí Vetranius Broiovi skutečně dal, jak jsem dokázal prostřednictvím zákona podobnosti. Ostatní mince ovšem Broios nedostal od Vetrania.“

„Není to zajímavé?“ řekl Maniakes a upřeně sledoval Broia, který se marně snažil být neviditelným. Vetranius se zasmál a škodolibě se pásl na Broiově bezmocnosti. Avtokrat se nejprve otočil k obchodníkovi, který obvinil svého kolegu:

„No, Broie, co mi k tomu řekneš?“

„V—v—vaše V—Veličenstvo, možná, že jsem... jsem... tam přimíchal několik arketů, které nebyly od Vetrania. .. omylem.“

Vetranius přišel blíže, aby se mohl podívat na arkety. „Pravděpodobně,“ ušklíbl se. „Všechny ty 'omylem přimíchané' mince jsou znehodnocené.“

Broios řekl: „Ale nejsou to všechny znehodnocené mince, při Phosovi!“ Přišel blíže a ukázal na pár stříbrňáků, které svítily namodralou září: „Podívejte se, tenhle arket tady... a támhle ten... a ještě tenhle. Ten je opilovaný tak, že téměř není vidět portrét Velekrále. Přesně takhle jsem je od něj dostal.“

„Lháři,“ vykřikl Vetranius. Obrátil se k Maniakesovi: „Slyšíte na vlastní uši a vidíte na vlastní oči, jaký je to lhář.“

Myslím, že v celém císařství není většího lháře, než

je tady Broios!“

„Sám jsi lhář!“ odsekl Broios. „Vaše Veličenstvo, máte tu svého čaroděje. Ať vám zjistí, kdo opiloval stříbro z okrajů těchto arketů.“

„Ano, proč nepokračuješ, abychom to zjistili, Bagdasare?“ řekl Maniakes. „Musím přiznat, že jsem zvědavý. A nic mě na tomhle případu už nemůže překvapit. Snad jen to, kdyby se v něm objevil nějaký čestný muž.“

Phosteinos vyletěl: „Vaše Veličenstvo, tohle obvinění odmítám. Nedokázal jste, že bych já udělal cokoliiv závadného.“

„To je pravda,“ připustil Maniakes a kouzelník se zatvářil pyšně. Ale Avtokrat jej vzápětí uzemnil: „Zatím jsem nic nedokázal.“ Sozomenos se tomu začal smát, ale Maniakes jeho smích rychle utnul mrazivým pohledem.

Na Maniakesovo kývnutí podal Bagdasares Vetraniovi malý ostrý nožík a řekl: „Předpokládám, že máte ve váčku ještě nějaký nepoškozený arket.“ Obchodník nešťastně přikývl. „Výborně,“ řekl Bagdasares. „Buďte tak hodný a seškrábejte trochu stříbra z okrajů, abychom měli srovnání s důkazními arkety v mé míse.“

Vetranius vypadal, že každou chvíli vrazí nožík do Bagdasara. Vrh na Phosteina uštvaný pohled. Mág téměř nepostřehnutelně zavrtil hlavou - nemohl nic dělat. Nebo lépe řečeno nic, co by Bagdasares neodhalil.

„Nevadí,“ zamumlal Vetranius. „Dobrá, nemusíme podstupovat tuto proceduru. Opiloval jsem některé z těch arketů, stejně jako to dělá kterýkoliv jiný obchodník v širém okolí. I Teď Vetranius zřejmě toužil probodnout pro změnu Broia.“

Broios si však ve své rozkuráženosti ničeho nevšiml: „No, kdo je teď největším lhářem v celém císařství?“

„Oba se pletete,“ řekl Maniakes. „Ani jeden z vás nezná největšího lháře v císařství. Jeho jméno je Tzikas.“

Broios ukázal na Vetrania: „On zná toho Tzikase. Mnohokrát jsem ho slyšel o něm mluvit.“

Náhle se všichni v místnosti zadívali na Vetrania. „Takže ty znáš Tzikase?“ řekl Maniakes mírným hlasem. „Řekni mi o něm něco. Začni třeba tím, kdy jsi ho naposledy viděl.“

Vetranius poznal, že něco není v pořádku, ale nevěděl co. Serrhes byl od města Videssos daleko a navíc byl v makuranských rukou již od prvních dnů Genesiovy tragické vlády. Obchodník odpověděl: „Proč? Muselo to být tak tři týdny před tím, než jste přijel, Vaše Veličenstvo. Párkrát se tady v uplynulých letech zastavil. Prodal jsem mu nějaké věci a popili jsme spolu občas trochu vína.“

Maniakes se neřadil na něj, ale na Broia. Pokud by Vetraniův oponent nic nenamítal, byla by to asi pravda. Pokud by však na druhou stranu k tomu měl co dodat... Ale Broios nic dodat nechtěl. Maniakes nevěděl, jestli jej to má těšit, nebo jestli z toho je zklamaný.

„Chápu, že nevidíte rád, když Videssiánci spolupracují s pečenači,“ řekl Vetranius, „ale myslím, že on nebyl zdaleka jediný...“

„On byl jediný, kdo se mě pokusil připravit o trůn,“ řekl Maniakes. „On byl jediný, kdo se mě pokusil zavraždit. On byl jediný, kdo zradil obě strany v této válce víckrát, než dokážu spočítat. On je jediný, kdo... „ Udělal znechucené gesto.

„Proč pokračovat?“

Broios a Vetranius na něj oba zírali. Mohl přesně říci, co se odehrává v Broiově hlavě, když si obchodník uvědomil, že této situace mohl využít k tomu, aby Vetraniovi pořádně zavařil. Zároveň si však uvědomil, že tuto příležitost proměškal, a byl teď na sebe naštvaný pro své vlastní selhání.

„Proč sem Tzikas přijel?“ zeptal se Maniakes Vetrania.

„Nevím to určitě,“ odpověděl obchodník. „Strávil hodně času jednáními s Teginem. Mělo to něco společného s rozpory, které mezi sebou mají Makuránci. Oba jsou při Velekráli Sharbarazovi, ať dlouho žije a jeho říše vzkvétá.“

Pronesl tu oslavnou formuli, aniž by si uvědomil, že tak činí. Serrhes byl v makuranských rukou hodně dlouho. Maniakes to přešel a řekl. „Takže ty víš, při kom je teď Tzikas, že?“ Vetranios neochotně přikývl, jako by očekával, že se tím přiznáním vydává na mučení. Maniakes položil další otázku: „Co přesně ti řekl, když jste spolu mluvili?“

„To vám přesně můžu říci,“ Vetranios byl velmi ochotný spolupracovat, když už ne z jiného důvodu, tak proto, že se tím odsouval do pozadí případ se znehodnocenými arkety. „On ode mě koupil deset liber uzeneho skopového, které jsem měl tady od toho šejdíře,“ ukázal na Broia. „Pak řekl něco o tom, jak je život poslední dobou těžký a že jej nikdo nechce docenit. Řekl jsem mu, že já ano. Bůhví proč mu to připadalo směšné.“

Maniakesovi to také připadalo směšné, ale nechal si to pro sebe. Pokud byl tenhle obchodnický podvodník jediný, kdo docenil Tzikase, co to o tomto přízrakovém videssiánském důstojníkovi vypovídalo? Avtokrat však pokračoval ve vyptávání: „Když jsi mu prodal deset liber uzeneho skopového, jak moc jsi ho natáhl?“

„Ani to nestálo za řeč,“ odpověděl Vetranios s vytřeštěnými očima. „Loni tu zabil jednoho muže, za to, že mu prodal podváhu.“

„Na to se pamatuju!“ vykřikl Broios. Případ na obchodníky v Serrhesu evidentně velmi zapůsobil. „Jen jsem neznal jméno toho muže, který to udělal.“

Bagdasares zamyšleně řekl: „Deset liber uzeneho skopového? To je jídlo na cestu, něco, co si člověk bere na dlouhou cestu.“

„To je pravda,“ zamyslel se také Maniakes. „Jen to časování mi připadá divné. Jsi si jistý, že tady byl skutečně jen tři týdny před naším příjezdem, Vetranie? Nem to déle?“

„Při bohu s velkou a dobrotivou myslí, přísahám, že ne, Vaše Veličenstvo,“ Vetranios se na znamení pravdivosti svých slov požel na znamení Phosova slunečního kruhu nad svým srdcem.

„Přál bych si, abys řekl, že to bylo déle.“ Maniakes přemýšlel, zda Vetranios mohl, jak to bylo zvykem u mnoha obchodníků, změnit tu historku dle přání svého zákazníka. Ale podvodník zavrtěl hlavou a znovu se poznamenal slunečním kruhem. Maniakes zabubnoval prsty na desku stolu. „To nesedí. Proč by se tady v západním Videssosu zdržoval tak dlouho? Vždyť spěchal varovat Sharbaraze. U Phose, vždyť mohl stihnout dojet do Mashizu a vrátit se zpátky! Ale proč by jen něco takového dělal?“

Doufal, že by Bagdasares nebo jeden ze serrheských mágů či obchodníků mohl tuto otázku zodpovědět. Ale nikdo z nich to nedokázal. Místo toho Bagdasares celou věc ještě zkomplikoval další otázkou: „A kdyby to tak bylo, na co by potřeboval uzene skopové? Mohl tu zůstat s Teginem a odejít na západ s makuranskou posádkou. To jsme tam, kde jsme byli.“

„Po tom, co ode mě koupil skopové, jsem ho tu už neviděl,“ řekl Vetranios. „Kdyby zůstal s posádkou, tak jsem ho sice vidět stejně nemusel, ale myslím, že bych si ho všiml.“

Phosteinos zakašlal, aby získal pozornost, a řekl: „Já toho muže také trochu znám. A souhlasím v tomto bodě se svým pánem. Tzikasova návštěva v Serrhesu byla velmi krátká.“

Maniakes se na místního kouzelníka nedíval nijak přátelsky: „Tak ty znáš Tzikase, co?“ zeptal se. Phosteinos přikývl. Avtokrat na něj uhodil stejně jako předtím na Vetrania: „Dělal jsi pro něj někdy nějaká kouzla?“ Phosteinos znovu přikývl. Maniakes vyštěkl: „A jaká kouzla to byla, ničemo?“

„Pomocí zákona podobnosti a zákona přenosu jsem pro něj hledal jednu zdobenou ostruhu z páru, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Phosteinos.

„Nic jiného?“ Maniakesův hlas byl chladný.

„Ne,“ řekl Phosteinos. „Já nechápu, proč...“

„Protože když se mě ten zkurvysyn pokusil zabít, tak to udělal s pomocí čaroděje,“ přerušil ho Maniakes. Phosteinos vyvalil oči. Maniakes na něj dál tlačil: „Jsi si teď jistý, že tohle bylo jediné kouzlo, které jsi pro něj dělal?“

Phosteinos přísahal stejně horlivě jako předtím Vetranios. Pak ovšem promluvil Sozomenos: „Pokud mohu něco říci, Vaše Veličenstvo, tak já nemám tady svého kolegu příliš v lásce, ale za všechna ta léta, co ho znám, jsem se nikdy nedozvěděl o tom, že by použil kouzla k tomu, aby uškodil zdraví člověka, nebo dokonce zkoušel způsobit něčí smrt.“ Maniakes řekl Bagdasarovi: „Raději bych se o tom něco dověděl od tebe než od člověka, u kterého nevím, jestli mu mohu věřit.“

Sozomenos vypadal uraženě. Maniakes toho nedbal. Bagdasares vypadal ustaraně. To Avtokrata neuklidnilo.

Bagdasares řekl: „Zjist'ovat kouzelnými prostředky důvěryhodnost čaroděje je úplně jiné, než je tomu u obyčejného člověka. Kouzelníci mají mnoho těžko odhalitelných způsobů, jak výsledky takého zařikávání ovlivnit.“

„Žál jsem se, že mi něco takového řekneš,“ řekl Maniakes nešťastně. Díval se na Phosteina a Sozomena. Z obou vyzařovala upřímnost. Kdyby byli lampami, musel by si proti jejich záři zastínit oči. To, co mu Bagdasares řekl, znamenalo, že si bude muset zjistit pravdu běžnými prostředky: i kdyby ji z nich měl vytáhnout na mučidlech. Neměl mučení rád. Lidé na mučidlech obvykle stejně neřekli pravdu, ale to, co si mysleli, že chce mučitel slyšet, aby se zbavili bolesti.

Po chvíli váhání se rozhodl, že bude dvěma místním čarodějům věřit. Teď už zbývalo udělat jen jednu věc. Obrátil se k Broiovi a Vetraniovi a řekl: „A teď to vyřídíme s vámi dvěma.“

Oba obchodníci sebou škubli. Maniakes si řekl, že si asi mysleli, že na jejich případ už zapomněl. „Co... co s námi uděláte, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Broios třesoucím se hlasem.

„Nevím, který z vás je horší,“ řekl Maniakes. „Oba jste lháři a podvodníci.“ Drbal se ve vousech a přemýšlel. Nakonec se usmál. Broios a Vetranios se toho úsměvu zalekli. Maniakes si rozsudek skutečně vychutnal: „Za prvé, odsuzuji každého z vás k pokutě padesáti zlatých -nebo odpovídajícího množství perfektního stříbra—za znehodnocování měny. A za druhé, oba půjдете na náměstí a tam vás jeden z mých Halogu nakopne do zadku.“

„Ale Vaše Veličenstvo, když budeme takhle veřejně zostuzeni, budeme všem ve městě jako obchodníci pro smích,“

protestoval Vetrarios.

„To je dobře,“ řekl Maniakes. „Nemyslíš, že si to zasloužíte?“

Ani jeden z obchodníků na to neodpověděl. Pokud by souhlasili, tak by poškodili sami sebe. Pokud by nesouhlasili, popudili by proti sobě Avtokrata Videssiánců. Při těchto možnostech bylo nejlepší mlčet.

Maniakes je dal vyvést z místnosti, kde Bagdasares prováděl svá kouzla. Když oznámil strážcům přede dveřmi svůj rozsudek, souhlasně křičeli a málem se poprali o to, kteří dva z nich počastují zadky obou podvodníků svými kopanci. Avtokrat se vrátil do místnosti. Našel Bagdasara v družném hovoru s Phosteinem a Sozomenem. To jej ujistilo v názoru, že místní mágové sdílí jeho názor na oba serrheské obchodníky. Řekl jim: „Mám za to, že vy dva jste neudělali nic, co by mě mohlo rozhněvat. Proto můžete jít.“

Mágové mu poděkovali a ve spěchu odešli, aby mu už nedali možnost si toto rozhodnutí rozmyslet. „Co tady asi Tzikas nedávno dělal?“ zeptal se Bagdasares, jakmile byli sami.

„K ledu se mnou, jestli mě napadá nějaké vysvětlení,“ odpověděl Maniakes. „Nedává to vůbec smysl. Ale jsem si jistý jednou věcí.“

„Jakou?“ zeptal se Bagdasares.

„Tzikas dobře ví, co dělá.“

Po celou dobu, kdy zůstal v Serrhesu, už Maniakes o dvou nepoctivých obchodnících neslyšel. To mu vyhovovalo, znamenalo to, že nedělají žádnou neplechu. Druhou alternativou ovšem bylo, že podváděli tak dobře, že je nikdo nepřistihl. Maniakes si však říkal, že ta druhá možnost je nepravděpodobná: ani Broios ani Vetrarios nebyli tak dobrými zloději.

Rhegorios nepřestával básnit o Phosii. Maniakes mu nepřestal vyhrožovat studenou vodou. Nakonec jeho bratranec ztichl.

Dokud Abivard setrval na území západního Videssosu, posílal k Maniakesovi celé proudy posílů. Jakmile se však ocitl na území Makuranu, proudy se scvrkly na líný potůček. Maniakes se obával, že se něco pokazilo.

„Jediné, co by mohlo být špatně,“ řekl Rhegorios jednoho dne, kdy Avtokratovy obavy byly silnější než obvykle, je, že se Tegin dostal mezi nás a Abivarda. Jeho malá posádka nemůže Abivardovi nijak pomoci, ale klidně může zadržet pár posílů.“

„Máš samozřejmě pravdu,“ řekl Maniakes. „Asi je to skutečně ta věc, která způsobuje problémy. Mělo mě to napadnout.“ Přemýšlel, co všechno patří k Avtokratovým povinnostem. Pokaždé, když Maniakes něco zanedbal, cítil se několik dní mizerně.

Rozveselil se, když od západu dorazil posel. „Veličenstvo,“ řekl, „vojáci vedení Abivardem, novým sluncem Makuranu, se v Zemi Tisíce Měst srazili s oddíly, které zůstaly věrné Velešráči Sharbarazovi. Abivardovi vojáci zvítězili.“

„Dobré zprávy!“ zvolal Maniakes. „Vždycky rád slyším dobré zprávy.“

Posel přikývl. „Teď před námi Sharbaraz utíká, Vaše Veličenstvo,“ řekl. „Pořádná část jeho armády přešla k nám a on teď přechá zpátky do Mashizu.“

„To je ještě lepší zpráva,“ řekl Maniakes. „Udeřte na něj a bude váš. Jakmile se jeho armáda začala rozpadat, bude jako bláto v dešti.“

„Přesně tak, alespoň v to doufáme,“ řekl posel. „Když jsem odjížděl sem za vámi na východ, polní armáda se právě chystala pronásledovat Sharbarazovy uprchlíky do hlavního města.“

„Jděte po něm tvrdě,“ opakoval Maniakes. „Pokud byste povolili, dali byste Sharbarazovi šanci, aby se vzpamatoval.“

Zpod poslovy helmy se ozvalo cosi, co musel být smích. „Co je tu k smíchu?“ zeptal se Avtokrat.

„Veličenstvo, mluvíte výborně makuransky,“ odpověděl posel. Maniakes věděl, že ze zdvořilosti obchází pointu, ale nechal ho. Muž pokračoval: „Přesto by vás nikdo nepokládal za Makuránce kvůli tomu, jak vyslovujete jméno muže, kterého chce Abivard svrhnout z trůnu.“

Maniakes musel chvíli přemýšlet, co má posel na mysli. „Řekl jsem snad zase Sarbaraz?“ zeptal se a muž přikývl. Maniakes spráskl ruce: „K sakru! Strávil jsem tolik času tím, že jsem se učil vyslovovat ten podivný zvuk, který užíváte. Jeho jméno je... je... Sarbaraz!“ Už začal zvedat ruce v triumfálním gestu, ale pak si uvědomil, že se mu to znovu nepodařilo. Teď už byl opravdu hodně rozzlobený a důkladně se soustředil: „Sar... Sar... Sharbaraz! Aje to!“

„Výborně!“ řekl posel. „Většina z vás syčících a kvákajících Videssiánců nikdy nedokáže tuhle hlásku vyslovit správně, i když to zkouší jako vy.“

„Makuránce taky poznáš podle toho, jak mluví videssiánsky,“ řekl Maniakes a posel přikývl. Maniakes pokračoval:

„Nevíš náhodou, nebo neví Abivard, kde se právě nachází Tzikas?“

„Ten zrádce? Ne, to opravdu nevíme, Vaše Veličenstvo. Rád bych to věděl, přestože bych to řekl nejdřív Abivardovi a ne vám. Nabízí totiž velmi slušnou odměnu za informace o něm a ještě větší odměnu za jeho hlavu.“

„To já také,“ řekl Maniakes.

„Opravdu?“ Makuránčovy oči se rozšířily. „Kolik?“ Makuránci prohlašovali o Videssiáncích, že je to národ obchodníků a kramářů. Ale podle Maniakových zkušeností byli sami stejně málo imunní proti lákadlu zlata a stříbra jako každý jiný. A tak když teď Maniakes řekl, kolik nabízí za dopadení Tzikase, Makuránci tiše hvízdli. „Jestli se něco dozvím, tak to řeknu vám a ne Abivardo,“ Řekni to tomu z nás, kdo bude mít větší šanci na jeho dopadení,“ řekl Maniakes. „Pokud bude chycen díky tobě, dej mi vědět a já ti doplatím rozdíl mezi mou a Abivardovou odměnou, to ti slibuji. Řekni to také všem svým přátelům a ať to řeknou jejich přátelům.“ „To udělám,“ řekl posel.

„Dobrá,“ řekl Maniakes. „Kdybych měl hádat, tak bych řekl, že je tady někde poblíž. Ale můžu být úplně vedle.“ Krátce vysvětlil poslovi, co se dozvěděl od Vetrania a Phostenia.

„Určitě je pravděpodobnější, že je tady než v Zemi Tisíce Měst nebo v Mashizu,“ řekl posel. Maniakes si nedovedl představit, že by se Tzikas skrýval. Teď si však připustil, že to možné je.

Dal poslovi zlaták, varoval jej před Teginovou malou armádou, která byla stále věrná Sharbarazovi, a vzkázal Abivardovi, že mu gratuluje. Pak, místo aby se věnoval dalšímu urovnávání záležitostí Serrhesu, opustil městskou guvernéřskou rezidenci.

Všechno vypadalo normálně. Několik zemědělců z okolí prodávalo ovce, prasata a kachny. Jiní, kteří již prodali svá zvířata, kupovali hrnce nebo nářadí, zkrátka věci, které si nedokázali sami na svých farmách získat. Jeden z nich ukazoval nějaké prostitutce peníze. Pak s ní někam odešel. Kdyby se to někdy dozvěděla jeho žena, napadla Maniakese ještě nejméně jedna věc, kterou by na své farmě nedostal.

Bylo tu tolik lidí, vysocí, širocí, plešatí, vlasatí, mladí, staří. Jestli se Tzikas rozhodl se tady ztratit, byl podobný každému třetímu muži tady venku. Ta myšlenka byla těžká jako kámen.

Maniakese se potřeboval ubránit Kubratům a Makuráncům. Podařilo se mu to. Potřeboval najít způsob, jak dostat Makuránce ze západního Videssosu. Díky nechtěné pomoci Velekrále Sharbaraze se mu to také podařilo. A teď buď Abivard porazí Sharbaraze, nebo Sharbaraz porazí Abivarda v občanské válce, kterou Maniakese pomohl vyvolat. Ať už to dopadne jakkoliv, věděl, že se s tím bude muset vyrovnat. Zajímalo ho například, zda se někdy dozví, co se skutečně stalo s jeho bratrem Tatoulem. Věděl sice, co se mu pravděpodobně stalo, ale to nebylo to samé.

Podobné to bylo s Tzikasem. Uvědomil si, že se nikdy nemusí dozvědět, jak zrádce skončil. Je možné, že za deset let pojede po ulici ve městě Videssos, aniž do té doby

0 Tzikasovi slyšel, možná, že na něj za tu dobu už úplně zapomene, a bude zasažen šípem tohoto trpělivého nepřítele, který ovšem nezapomněl na Maniakese. A nebo stráví těch deset let v neustálém strachu z Tzikase,

1 když ten lotr už třeba bude dávno mrtvý.

„Vůbec nezáleží na tom, jak moc bych chtěl, aby byl ten zkurvysyn mrtvý, nikdy se toho nemusím dožít,“ řekl si. Byl z toho všeho otrávený, naštvaný na Tzikase i na sebe. Tohle měl být největší triumf jeho kariéry, největší triumf, který kdy slavil Avtokrat od doby občanských válek ve Videssosu před půl stoletím, válek, které je stály většinu východních provincií. Místo toho, aby si tento triumf vychutnával, užíral se Maniakese tím, že mu uprchl Tzikas.

Znal na to však lék. Co nejrychleji se vrátil do guvernéřovy rezidence. „Císařovna, Vaše Veličenstvo?“ řekl sluha.

„Myslím, že je nahoře.“ Když Maniakese přišel nahoru, zaslechl z jednoho z pokojů smích. Lysia a několik služek si tam povídaly.

„Děje se něco?“ zeptala se, když ho uviděla.

„Ne,“ odpověděl, což byla úplná pravda, když nepočítáme jeho obavy. „A jestli ano, vím, jakto napravit.“

Přešel k ní a pomohl jí vstát—dítě už se mělo brzo narodit. A pak, stojíce trochu našikmo od ní, aby se nemusel tolik naklánět přes její břicho, ji opatrně a dlouze políbil.

Několik služek se zachichotalo. Další si něco mumlaly. Povšiml si toho jen podvědomě. Někteří muži, jak slyšel, ztratili chuť, když jejich ženy čekaly děti. Některé ze služek na něj dělaly oči, jako by si myslely — a možná že se dokonce snažily vyprovokovat ke stejným myšlenkám i jeho — že když je Lysia těhotná, bude si chtít užít někde jinde. Všiml si toho — vždycky se rád podíval na pěknou ženu—ale nic s tím neudělal.

„Dobrá,“ řekla Lysia, když ten dlouhý polibek konečně skončil a podržela si horní ret, kde ji musel poškrábat vousy. „V čem spočívala ta pomoc?“

„V tom, že jsem měl chuť to udělat,“ odpověděl Maniakese. „A v tom, že přes všechny ten zrůdný byrokratický aparát ve Videssosu si nemusím podávat písemnou žádost, když chci dostat pusy od své ženy.“

„Nedivila bych se, kdyby takový formulář existoval,“ odpověděla Lysia. „Ale ty bys jej patrně stejně obešel. Být Avtokratem se někdy vyplatí, ne?“

Maniakese ji znovu políbil, ještě důkladněji než předtím. Byl tak zaměstnán touto činností, že když po polibku konečně vzhlédl, překvapilo ho, že služičky jsou pryč. „Kdy odešly?“ zeptal se bezmyšlenkovitě.

„Na tom nezáleží,“ řekla Lysia. „Hlavně, že jsou pryč.“ Tentokrát políbila ona jeho.

O chvíli později se odebrali do své ložnice. Vzhledem k pokročilému stupni jejího těhotenství nebylo milování snadnou záležitostí. Když se spojili, ležela na pravém boku, zády k němu. Nejen že jí tato pozice vyhovovala lépe než jiné, ale byla také jednou z mála možných, při nichž jim nepřekáželo její břicho.

Dítě uvnitř však kopalo tak entuziasticky, že jí zabránilo, aby si milování jak se patří užila. „S tím si nedělej starosti,“ řekla Maniakesevi. „Už se to stalo, pamatuješ?“

„Nedělal jsem si starosti,“ řekl a položil ruku na ladnou křivku jejího boku. „Musíme si ještě užít, až se dítě narodí, bude to horší. I když jsme to po tvých minulých těhotenstvích dělali dost brzo.“

„Ano,“ odpověděla Lysia. „Proto také vždycky tak brzo otěhotním.“

„A já jsem si říkal, že tohle těhotenství má něco společného s těmi předchozími,“ řekl Maniakese vážně. Lysia si odfrkla a šťouchla ho do žeber. Oba se rozesmáli. Na Tzikase už nemyslel. A co bylo ještě lepší, ani si neuvědomil, že už na Tzikase nemyslí.

XII.

Poté, co uspořádal záležitosti v Serrhesu, odjel Maniakese s polovinou své armády na západ, aby byl v pozici, ze které mohl zasáhnout do občanské války v Makuranu, pokud by bylo třeba. Poslal menší oddíly ještě dále na západ, aby tu obsadily řídké zdroje vody, které se nacházely na území mezi obnovenou hranicí Videssosu a Zemí Tisíce Měst.

„Tak vidíš, teď vnikáš do Makuranu po zemi, tak jak se má, místo aby ses musel krást po moři,“ řekl Rhago rios.

„Kdybychom nekontrolovali moře, tak bychom teď nevstupovali do Makuranu po zemi,“ řekl Maniakese. „Kromě toho, co je lepší, než přiblížit se k nepříteli z nečekaného směru?“

„Když jsem naposledy položil tuhle otázku, tak jsem od dívky, které jsem se na to ptal, dostal facku,“ řekl jeho bratranec.

Maniakes si odfrkl. „Myslím, že sis to zasloužil. Až se dostaneme do města Videssos, ožením tě, aby se s tebou trápila jen jedna žena, a aby všechny ostatní ženy v císařství toho byly zproštěny.“

„Pokud jsem tak hrůzostrašný, můj bratránku, myslíš, že se kvůli manželství změním?“ zeptal se Rhegorios.

„Nemyslím, že se změníš ty,“ řekl Maniakes. „Ale jiný bude postoj Lysie k tobě. Zatím jí tvoje sukničkaření nevadí, když jsi svobodný, ale až budeš ženatý, bude to pro ni o něčem jiném a já bych ti nepřál mít s ní potom co do činění.“

„Ty víš, jak udeřit pod pás,“ řekl Rhegorios. „Kam také jinam udeřit, když se bavíme o tom, o čem se bavíme, že? Ale máš bohužel pravdu, nechtěl bych, aby se na mě Lysia rozzlobila.“

„To chápu,“ rozhlížel se Maniakes kolem. „Zajímalo by mě, jestli bychom tady někde mohli založit město, abychom upevnili svou kontrolu nad tímto úsekem hranice.“

„Proč ne?“ řekl Rhegorios. „Může se jmenovat Hraničář, jestli se ti to líbí,“ zamával rukama jako mág, když provádí zařikávání. „Támhle! Vidiš? Hradby a věže a velký chrám zasvěcený Phosovi na náměstí naproti rezidenci hypastea a poblíž jsou kasárna.“

Maniakes skutečně město ve své představě viděl. Na chvíli se mu zdálo, že je stejně skutečné jako kterékoliv jiné město v západním Videssosu, které osvobodil od makuranské nadvlády. Bylo to, jako by skutečně osvobodil hypotetické město Hraničář a strávil několik dní v hypasteově rezidenci, řešice obvyklé případy zrahy, kolaborace a kacířství.

Ale pak Rhegorios znovu zamával a řekl: „Vidiš ty zaprášené zemědělce, jak ženou svá stádečka na trh? Vidiš ty rolníky, kteří dobývají úrodu z kamenité země, jak prodávají svou úrodu majitelům hostinců, aby z ní mohli připravit polévku? Vidiš ty Phosovy kněze, jak káží škorpiónům a tarantulím? Vidiš ty supy, kteří krouží nad hlavami mužů, jež tu založili město, v místě vzdáleném tři týdny jízdy od všeho, co se jen trochu podobá vodě?“

Maniakes na něj zíral a zíral také do pouště, kterou projížděli, a pak se začal smát: „No dobrá,“ řekl, „máš pravdu. Možná, že bych měl město založit někde blíže k vodě — i když j sme jen necelý den od zdroje vody a ne tři týdny — ale rád bych tu měl kontrolu nad hranicí. Vyhovuje vám to, vaše Sevastosti?“

Rhegorios se také zasmál: „Ano, to mi naprosto vyhovuje.“ Oba se opět zasmáli. „Je dobře, že se zase smějeme,“ řekl Maniakes. „Vždyť jsme prožili spoustu let, kdy nám vůbec nebylo do smíchu.“

„Ale nesmáli jsme se občas i přesto?“ řekl Rhegorios. „Je zajímavé, jak ti znovuzískání poloviny země změnil náhled na život.“

„Že?“ Místo toho, aby zkoumal okolí, kde stejně nemohlo vzniknout město Hraničář, díval se Maniakes k západu, k Makuranu. „Už jsme dlouho nedostali zprávu od Abivarda,“ řekl. „Zajímalo by mě, jak si vede v boji proti Sharbarazovi.“

„O to se nebojím,“ řekl Rhegorios. „Pokud jde o mě, tak se můžou vzájemně bít navěky. Abivard je dobrý chlapík - to jsem nikdy nepopíral - a Sharbaraz je hnusnej bastard, ale oba jsou Makuránci, jestli víš, jak to myslím. Dokud se mlátí navzájem, budou příliš zaneprázdnění na to, aby nám jakkoliv uškodili.“

„Což vůbec není špatné, s tím souhlasím,“ řekl Maniakes. „Už dlouho jsem přemýšlel, jestli někdy budeme moci žít bez stálé hrozby ze strany pečenáčů.“

Rhegorios rozvíjel svou myšlenku: „Konečně bychom mohli něco udělat s Etziliem a Kubraty. Dobrotivý bůh ví, co všechno nám za ta léta způsobili.“

„Ó, nebylo by to krásné?“ vydechl Maniakes. „Nebylo by úžasné, kdybychom se pomstili tomu lháři a podvodníkovi? Vzpomínka, jak jej Etzilios podvedl a téměř jej zabil, tu byla zpátky, blízká a jasná, jako by ji od něj dělila jen tenká skleněná stěna. Makuránci způsobili Videssosu více škod, ale nikdy mu nepřipravili takové ponížení.“

„Už jsme mu to trochu vrátili,“ řekl Avtokrat, „když jsme porazili jeho monoxly; bylo velmi příjemné sledovat jeho ústup od města Videssos. Ale je pořád na trůnu a jeho nomádi jsou pořád nebezpeční.“ Povzdychl si. „Ale to, že jsme dostali zpátky a najednou celý západní Videssos, je asi cennější. Byl bych radši, kdyby to tak nebylo, jestli mi rozumíš.“

„Ó, ano,“ řekl Rhegorios. „Potěšení udělat něco, co chceš udělat - zvláště když se jedná o pomstu někomu, kdo ti ublížil - je sladší, než udělat to, co je třeba udělat.“

„Přesně tak jsem to myslel,“ přikývl Maniakes. „Ale nejprve udělám to, co je třeba,“ nepřijemně se zašklebil. „Raději budu opatrný. Musím počkat, jak se situace vyvine.“

Makuranský těžký jezdec sesedl, přistoupil za řinkotu své výstroje k Maniakesovi a poklonil se před ním. Pak se s vědomím vlastní síly přes váhu železa, které měl na sobě, zase narovnal. „Co je nového?“ vyzvídal Maniakes. „Je Sharbaraz svrhnut?“ Zaplatil by Mbru zlata zato, aby tohle slyšel, ale pečenáčovi před sebou to neřekl. Až to řekne, bude ještě dost času na odměny.

Ale Abivardův posel bohužel zavrtěl hlavou: „Není, Veličenstvo, přestože jsme jej zatlačili téměř až k Mashizu a přestože k nám každý den přechází z městských posádek stále více mužů. Ale to není důvod, proč mě Abivard, nové slunce Makuranu, za vámi poslat.“

„Dobrá, proč tě tedy za mnou poslal?“ řekl Maniakes a snažil se zakrýt své zklamání. „Jaké jiné zprávy, když ne ty o vítězství, stály za tu cestu?“

„To vám hned řeknu, Veličenstvo,“ odpověděl Makuránec. „V neúrodné části Země Tisíce Měst, vzdálené od jakéhokoliv kanálu, jsme našli další rouhačské chrámy podobné tomu, který jste popsal mému pánovi.“ Poslovy oči za helmou, která zakrývala spodní část jeho obličeje, zasvítily. „Viděl jsem to na vlastní oči. Sharbaraz se možná v tomto životě může chovat, jako by byl Bůh, ale Bůh jej v jeho další existenci určitě pošle do pekla.“

„Já jsem nechal do základů spálit ten, který jsme našli,“ řekl Maniakes. „Co udělal Abivard s těmi, které jste našli vy?“

„Nejprve tam poslal každický oddíl své armády, aby to muži viděli na vlastní oči, a aby věděli, s jakým nepřítelem tu

mají co do činem,“ řekl posel.

„To byl dobrý nápad,“ řekl Maniakes. „Já jsem to s tou svatyní, kterou jsme našli, udělal také, abych posílil bojovného ducha svých mužů.“

„Jestli je tohle takové kacířství, zeje chápou dokonce i Videssiánci, jak si mohl Velekrál myslet, že mu na to někdo skočí?“ zeptal se posel řečnický. Sám si nevšiml toho, že jeho slova byla pro Videssiánce urážlivá. Místo aby se Maniakes rozzlobil, přemýšlel, kolikrát on sám urazil Makuránce, aniž by si to uvědomil. Posel dodal: „Jakmile se všichni přesvědčili, že se Velešráč Sharbaraz prohlásil za Veleboha, byla svatyně určitě vypálena.“

„To byla ta nejlepší věc, jakou jste s ní mohli udělat,“ souhlasil Maniakes. „Škoda, že Abivard nemohl provést tou svatyní Sharbarazovy vojáky místo svých vlastních. Zajímalo by mě, kolik z nich by potom pokračovalo v boji za Sharbaraze. Vsadil bych se, že hodně málo.“

„Ano, to by bylo fantastické.“ Makuránek si povzdechl. „V každém případě, Vaše Veličenstvo, pointou mého vzkazuje, že přestože vás Abivard nepovažoval rovnou za lháře, když jste mu řekl o té svatyni, kterou jste viděl, rozhodl se ponechat si úsudek na dobu, dokud se sám nepřesvědčí. Teď ví, že jste měl ve všem úplnou pravdu a proto se vám omlouvá, že o vás pochyboval.“

„No, jednak své pochyby velmi dobře skrýval,“ řekl Maniakes, „a za druhé, těžko bych si zvolil právě takovouhle lež, protože jsem sám měl problémy uvěřit tomu, i když jsem tu svatyni viděl před sebou.“

„Rozumím, Vaše Veličenstvo,“ řekl posel. „Bude-li Bůh milosrdný, tak příště, až od nás dostanete zprávy, budou o tom, že Velešráč byl sesazen z trůnu a že začal velký úklid.“

„Doufám, že takové zprávy dostanu už brzy,“ řekl Maniakes, načež mu posel zasalutoval a odjel zpátky na západ.

Maniakes se za ním usmíval. Tak Abivard chtěl v Mashizu provést úklid, nebo spíše jen u mashizského dvora? To byl podle Maniakese úkol, který bude pravděpodobně trvat celá léta. Ten nápad se mu líbil. Dokud se Makuránci budou soustřeďovat na své vnitřní záležitosti, těžko mohou nějak škodit Videssosu.

Když řekl o zprávě od Abivarda Rhegoriovi, usmál se jeho bratranec podobně jako kněz, který zažívá vizi věčného Phosova světla. „Pro mě za mě, ať si pečenáči uklízejí pořád dokola,“ řekl Sevastos. „Ať si to užijí. Počítám, že my se mezitím stáhneme do Serrhesu.“

„Ano, zřejmě ano.“ Maniakes se na Rhegoria ostře podíval. „Ty se obvykle nechceš vracet.“

Jeho bratranec zakašlal: „No... ehm... to je...“ začal, ale nedokončil.

Vidět, že Rhegorios nemá slov, Maniakese překvapilo. Ale ne na dlouho. Vzpomněl si na rozhovor, který spolu nedávno vedli. „Našel sis tam ženskou?“

Znal náuru svého bratrance, tak to prostě zkusil. Ale Rhegorios řekl: „Možná, že ano.“

Maniakes měl co dělat, aby se nerozesmál. Když někdo jako Rhegorios řekne, že si možná našel ženu, a zvláště, když to řekne tónem, který prozrazuje, že to připouští jen nerad, dokonce sám před sebou, znamenalo to, že se pravděpodobně těžce zamiloval. Možná, že si Maniakes přece jen již nebude muset dělat starosti s jeho sukníkářstvím, které aplikoval po celém císařství. „Kdo je to?“

Rhegorios vypadal, jako by litoval, že nezůstal zticha. „No, když to musíš vědět,“ řekl, „takje to Phosia, o které jsem ti už vyprávěl. Broiova dcera.“

„Dcera toho podvodnického obchodníka?“ Maniakes se rozesmál. „Kdyby nebylo tebe, tak bych ani nevěděl, že má dceru.“

„Zjistil jsem to, když jsem se snažil něco vypátrat ktomu případu.“ Rhegorios se snažil, aby jeho hlas zněl důstojně, ale příliš se mu to nedařilo. „Díky bohu s velkou a dobrotivou myslí, že je ve všem po své matce — a rozhodně je po ní, co se týče vzhledu.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. „Asi je to pro ni opravdu lepší.“ Když si vzpomněl na Broia, byl Maniakes stále našťavaný.

„Nechtěla ti vrazit kudlu do žeber za to, že jsem nechal jejího otce nakopnout veřejně do zadku?“

„Ne, na nic podobného to rozhodně nevypadalo,“ řekl Rhegorios.

„Dobrá, tím lépe.“ Maniakes se naklonil a šťouchl Rhegoria do ramene: „Pobav se, až budeme v Serrhesu, a potom si můžeš najít novou přítelkyni nebo celé hejno přítelkyň, až se vrátíme do města Videssos.“

Podle všeho, co Maniakes věděl o svém bratrancu, to mělo Rhegoria rozesmát a vyvolat u něj odezvu v podobě podobných vtípků na Maniakessovu osobu. Ale Sevastos místo toho řekl: „Až se vrátíme do města Videssos, tak možná budu muset poprosit otce, aby si promluvil s Broiem.“

Jestli byl Maniakes předtím překvapen, tak tohle jej naprosto šokovalo. „Co?“ řekl. „Takhle jsem tě ještě nikdy neslyšel mluvit.“ Přemýšlel, jestli jeho bratranec myslel svá slova vážně, jestli se skutečně hodlá oženit. Pak zase přemítal, jestli snad tahle Phosia, nebo ještě pravděpodobněji sám Broios, nenechal očarovat Rhegoria kouzlem lásky. Kdyby tohle kouzlo nebylo tak těžké, tak by tomu uvěřil.

„Možná, že už nadešel čas, to je všechno,“ řekl Rhegorios. Ošklivý škleb už zase patřil tomu starému dobrému Rhegoriovi. „A možná, zeje to prostě tím, že mě fascinuje dívka, která říká ne. Na to nejsem zrovna zvyklý, to ti povím.“

„Hm, to ti věřím,“ řekl Maniakes. Jeho bratranec byl pohledný a dobře stavěný muž, navíc druhý nejvýše postavený v celém císařství. Už první dvě věci by stačily na to, aby získal mnoho ctitelek. A perspektiva moci a bohatství jeho šancím nijak nepřekážela, ba právě naopak.

„Myslím, že ona je tou, kterou chci,“ řekl Rhegorios. Maniakes přemýšlel, zda ji Rhegorios nechce jen proto, že mu nebyla po vůli. A vycházelo její zdráhám opravdu z ní samé? Avtokrat pochyboval, že by Broios byl natolik chytrý, aby vymyslel takovýto plán. Nevěděl ovšem nic o jeho manželce. Nevěděl si s touto situací pořádně rady a tak se zeptal: „Už jsi o tom řekl Lysii?“

„Částečně,“ odpověděl Rhegorios.

„Myslím, že bys jí měl říci všechno,“ řekl Maniakes. „Určitě bude mít objektivnější názory na Phosii i na její rodinu, než

máme my dva. Ona není tou dívkou okouzlena, ty ano.“ Ignoroval bratrancův rozhořčený pohled. „Aneobává se o osud císařství tolik jako já.“

„Při dobrotivém bohu, vždyť je to moje sestra!“ řekl Rhegorios. „Jak se s ní mohu bavit o záležitostech mezi mužem a ženou? To by nebylo taktické.“

„Za prvé, ona je chytrější než my dva dohromady,“ řekl Maniakes, „a za druhé, když nemůžeš mluvit o těchto věcech s ní, tak s kým můžeš? Vsadím se, že vím, co jsi měl za lubem: říci strýčkovi Symvatiovi, aby si promluvil s Broiem, oženit se s Phosii a říci mi to, až bude ruka v rukávu, když už s tím nebudu moci nic dělat. Mám pravdu?“

Rhegorios se snažil o důstojné mlčení. Vzhledem k tomu, že téměř nikdy nevydržel být zticha jen tak, usoudil Maniakes, že svého bratrance přečetl dobře.

„K Serrhesu zamíříme už brzy, jaksi správně pochopil, bratránku,“ řekl Avtokrat. „Bude teď sloužit jako náš vysunutý opěrný bod na hranicích. A až tam budeme čekat na zprávy od Abivarda, nebudeme mít na práci nic lepšího, než vyřešit tenhle problém. Necítíš se teď lépe?“

„Ne,“ zavrčel Rhegorios. „Děláš si z toho jen legraci. Způsob, jakým se k tomu stavíš, se mi nelíbí. Pro tebe je to v první řadě záležitost císařství a pak teprve romantika.“

„Můj bratránku, ve všem, co děláme, jsou na prvním místě zájmy císařství a všechno ostatní je druhořadé.“

„Ó, vážně?“ Když byl Rhegorios nejzdvořilejší, byl zároveň nejnebezpečnější. „Jak se tedy mohlo stát, můj bratránku Vaše Veličenstvo, že jste si vzal svou sestřenicí? Jestli mi řeknete, že to bylo v zájmu císařství, tak, při Phosovi, sním svou helmu. A jestli jste to prostě jen chtělo, tak proč to nemůžu chtít i já?“

Maniakes otevřel pusku, pak ji zase zavřel a uvědomil si, že nemá žádnou dobrou odpověď. Po chvíli přemýšlení se přece jen ozval: „Jednou z věcí, ve kterých si mohu být Lysii jist, je, že mě nikdy nezradí. Můžeš říci to samé o ženě, kterou si chceš vzít?“

„Ne,“ připustil Rhegorios. „Ale můžeš říci, že by ses do Lysie nezamíloval, kdyby sis tím nemohl být jist?“

„Teď nemohu říci nic o tom, co by bylo, kdyby...“ odpověděl Maniakes. „Všechno, co mohu říci, je, že až přijedeme do Serrhesu, tak se přesvědčíme, jak se věci mají.“

Po tom, co se nějaký čas trmáceli polopouští, kterou procházela západní hranice Císařství Videssos, se zdálo, že Serrhes téměř tak velkou metropolí jako město Videssos. Maniakes nepozval Phosii a její rodiče hned na večeri. Místo toho se pokoušel o ní něco nenápadně vyzvědět.

Stejně tak činila i Lysia, která řekla: „Co neuslyší tvoji muži, to moje služby zaslechnou určitě. Třeba na tržišti, nebo v krámu, nebo od prodavačovy manželky.“

„To je dobře,“ řekl Maniakes. „Máš samozřejmě pravdu, ženy slyší spoustu věcí, které muži přeslechnou,“ zašklebil se. „A některé z těch věcí by mohly být i pravdivé.“

Lysia po něm šlehla pohledem, do kterého dala pravděpodobně více hněvu, než skutečně cítila.

„Víš, že si tohle budu pamatovat,“ řekla. „Víš, že ti to brzy vrátím i s úroky. Tak proč to říkáš?“

„Když ti dám něco, na čem si můžeš nabrousit své nože, tak se nebudeš snažit najít si něco sama,“ řekl tak nevinně, jak jen dovedl. Rozhněvaný pohled, kterého se mu za to dostalo, byl upřímnější než ten předchozí. Maniakes pokračoval:

„Nikdy jsi neřekla moc o tom, co si myslíš o volbě tvého bratra. Znamená to skutečně to, čeho se bojím?“

Lysia zavrtěla hlavou: „Ne. Ne tak úplně. Znamená to, že jsem se o tu Phosii moc nestarala, když jsme tu byli posledně.“ Teď si zase rýpla ona, i když její poznámka neplatila přímo Maniakesovi, ale oně polovině lidstva, ke které patřil: „Hezká tvář pro mě není životně důležitá.“

„A co je pro tebe životně důležité?“ zeptal se a vzápětí zdvihl ruku: „Ne, neříkej mi to, nemyslím, že bych to chtěl vědět.“

Klepy o Phosii, Broiovi a jeho ženě jménem Zosime se začaly pomalu hromadit. Mnoho z nich bylo o tom, jakým způsobem Broios vede svůj obchod. Vetrarios jej sice napálil, ale Broios se evidentně snažil o to, aby stejným způsobem skončili jeho obchodní partneři. Maniakes nevěděl, jakou váhu může takovým zvěstem přikládat. Mnoho obchodníků přece myslí především na sebe a pak teprve na ty, se kterými jednají. Nemohl říci, zdaje Broios jako všichni v jeho branži, nebo jestli je ze všech nejhorší.

Jeho muži a Lysiiny služby také přinášeli mnoho informací o tom, že Broios byl za okupace jedna ruka s Makuránci. Také tady nedokázal Maniakes jednoznačně říci, co to znamená. Kdyby s nimi Broios do určité míry nespolečně pracoval, tak by se nemohl udržet nad vodou. Nikdo neřekl, že zradil někoho ze svých spoluobčanů, a Avtokrat běžně odpouštěl těm, kteří neudělali nic špatného, a jen se snažili přežít, bez ohledu na to, kdo je právě v západním Videssosu u moci. Ale znamenalo to, že chtěl mít takové lidi v rodině? To už byla jiná otázka.

O Phosii neřekl nikdo nic špatného. Lidé, kteří neměli jejího otce rádi, si mysleli, že je docela milá. A lidé, kteří jejího otce rádi měli - a našli se i takoví tak si mysleli, že je... docela milá.

Všichni se shodli na tom, že její matka je upovídaná. „Jestli je tohle vážný hřích, tak bude Skotosovo peklo ještě přelidněnější, než jak káže nejpřísnější kněz,“ řekla Lysia.

„To je pravda,“ řekl Maniakes. „Ehm, pravda.“ Jeho žena se zasmála, že si cenzuruje vlastní slova.

Když už byl zpátky v Serrhesu, začal samozřejmě znovu řešit různé případy. Při prvním pobytu ve městě se snažil rozkrýt, co se tu dělo během více než deseti let makuranské nadvlády, ale o moc více toho nestihl. Když tu teď setrval v očekávání zpráv od Abivarda, měl čas se věnovat případům, o kterých se předtím nedozvěděl. A když lidé viděli, že se tak děje, tak ti, kteří mu předtím neprezentovali své záležitosti, s nimi nyní přicházeli a upozorňovali jej na ně.

Řešil stále nové případy a stále nová obvinění, takže nakonec musel část z nich předat k vyřízení Rhegoriovi. Jeho bratranec, místo, aby jako obvykle protestoval, tento úkol přijal s velkou ochotou. To Maniakese překvapilo. Když se nad tím však zamyslel, už mu to tak překvapivé nepřipadalo. Když se totiž Rhegorios musel prokousávat všemi

intrikami, které s sebou přednášené případy přinášely, neměl čas myslet na Phosii.

Jeho rozhodnutí byla dobrá a stejně moudrá jako ta Maniakesova. Den za dnem dělal Sevastos Avtokratovi větší a větší radost. Rhegorios byl dobrým druhým mužem císařství, i když na to občas nadával. Ale když pracoval bez remcání jako teď, byl tak skvělým druhým mužem Videssosu, jak si každý mohl jen přát.

Den za dnem také získával větší sebevědomí při rozhodování a dělal jich mnohem více sám, aniž se musel radit s Maniakesem. Proto Avtokrata trochu rozladilo, když za ním jednoho dne přišel a řekl: „Vaše Veličenstvo, řeším teď záležitost, ve které mi budete muset pomoci.“

„Musí to chvíli počkat,“ řekl Maniakes. „Právě tady řeším jeden spor.“ Kývl na stěžovatele, který stál před ním. „Jakmile budu hotov, tak vyřídím to, s čím si nevíš rady. Ale myslím, že jsi schopen to vyřešit sám, ať je to, co chce.“

„Vaše Veličenstvo, bude lepší, když o tom rozhodnete vy,“ řekl zdvořile Rhegorios. Maniakes pokrčil rameny.

Když dokončil jednání se stěžovatelem, při kterém jej nepotěšil, neboť odmítl jeho žádost o navrácení půdy, která dříve patřila klášteru, dokud nepřišli Makuránci a nepobili skoro všechny mnichy, poslal Maniakes za Rhegoriem sekretáře, aby mu vyřídil, že před něj může předstoupit se svým neobvyklým případem.

Jakmile Sevastos a muž, který šel s ním, vstoupili do místnosti, Maniakes pochopil. Broios přešel před židli s vysokým opěradlem, kterou Maniakes používal jako trůnu, a poklonil se. „Povstaň,“ řekl Maniakes a věnoval Rhegoriovi omluvný pohled. Když byl zamilován do Broiovy dcery, nemohl rozhodovat o případu, který se obchodníka týkal.

Maniakes se zeptal Broia: „No, pane, jak vám mohu pomoci dnes? Doufám, že se nejedná o žádné znehodnocené arkety?“

„Ne, Vaše Veličenstvo,“ řekl Broios. „Rozhodně nechci strávit další týden s bolavou zadnicí, děkuji pěkně.“

„Dobře,“ řekl Maniakes. „Co tedy mohu pro tebe udělat?“

„Vaše Veličenstvo, promiňte mi, nechci vás nijak urazit, ale slyšel jsem od mnoha lidí, že posíláte muže i ženy, aby se vyptávali na mě a na mou rodinu,“ řekl Broios. „Můžete o mně říkat, co chcete, císaři, Phos ví, že je to vaše právo. Ale jestli chcete říci, že jsem zrádce, tak to není pravda. To jsem vám chtěl říci. Všichni ti muži

a ženy, které posíláte, to nemohou zjistit, když to tak není. Vzpomeňte si, Vaše Veličenstvo, Vetrarios měl přece co do činem s tím Tzikasem a ne já.“

Maniakes se obrátil k Rhegoriovi: „Dobrá, bratránku, měl jsi pravdu. Tohle není případ, který bys měl řešit ty.“ Pak svou pozornost upřel opět k Broiovi: „Nesnažil jsem se něco o tobě zjistit proto, že bych si myslel, že jsi zrádce. Snažím se naopak ujistit, že nejsi.“

„Tomu nerozumím, Vaše Veličenstvo,“ řekl Broios.

Maniakes si vzdychl a začal vysvětlovat to, co by raději ponechal ještě chvíli neprůhledným. „Můj bratranec, tady Jeho Výsost Sevastos, našel zalíbení ve tvé dceři Phosii. Já jen potřebuji vědět, jestli s tvou rodinou nejsou spojeny nějaké skandály, které by mohly zabránit jejímu spojení s naší rodinou.“

Broios zavrával. Maniakes se na chvíli obával, že omdlí. Obchodník několikrát zakašlal a pak konečně promluvil:

„Vaše Veličenstvo, prosím o prominutí. Já jsem věděl, že se Jeho Výsost viděla s mou dcerou, ale...“ jeho hlas se zlomil, jako se to stává těm, kterým teprve raší vousy. Pravděpodobně chtěl říci něco jako Věděl jsem, že Rhegorios s ní chce laškovat, ale... „Nevěděl jsem, že... že...“ Znovu zmlkl.

„Když už jsi tady - když jsi za mnou přišel,“ řekl Maniakes, „chci, abys mi řekl o všem, co by mohlo bránit tomuto svazku. Když mi to řekneš teď a tady, tak tě nečeká žádný postih, kdybychom se rozhodli svazek neuskutečnit. Ale jestli něco zatajíš a já se o tom dozvím, nejen že bude svazek zrušen, ale ty budeš litovat dne, kdy ses narodil.

Rozumějši, Broie?“

„Ano, Vaše Veličenstvo.“ Broios se napřímil do své nevelké výšky a dodal: „Vaše Veličenstvo, k ledu se mnou, jestli vím o nějakém důvodu - kromě toho kopnutí do zadku, samozřejmě - pro který byste nemohl vzít moji milovanou ratolest pod svá křídla.“ Jeho hlas zvonil upřímností.

Ale stejná upřímnost zvonila v jeho hlase, když tvrdil, že nepřimíchal žádné arkety k těm, které dal Avtokratovi a o kterých tvrdil, že je dostal od Vetraria. A to lhal. Lhal i teď? To Maniakes nedokázal říci. Úspěšný obchodník musí umět ošálit každého, kdo s sebou nemá svého čaroděje.

Avtokrat přemýšlel, jestli má zavolat Bagdasara. Pro tuto chvíli se rozhodl, že to neudělá. Vždyť Broia varoval.

„Zapamatuj si, co jsem ti řekl,“ připomněl znovu obchodníkovi. „Jestli nic neřekneš teď...“

„Nemám co říci,“ odpověděl Broios, což bylo za normálních okolností tak neobvyklé prohlášení, že tu podle Maniakese byla jistá šance, že by se mohlo zakládat na pravdě.

Propustil obchodníka a řekl Rhegoriovi: „Tak co si myslíš o mém potenciálním tchánovi?“

„Nic moc,“ odpověděl jeho bratranec okamžitě. „Ale já nemám v úmyslu si vzít jeho, buď za to náš pán s velkou a dobrou myslí pochválen. On je Zosimin problém.“

„Je vidět, že jsi nikdy nebyl ženatý,“ řekl Maniakes. „Jinak bys věděl, že rodina tvé ženy je tvým problémem.“ Zašklebil se na Rhegoria. „Vezmi si třeba mého bratrance.“

„Ten je princem mezi muži,“ řekl Rhegorios a rozesmál se. „On je dokonce princem mezi princí.“ Narážka na to, že v jejich žilách koluje stejná, vaspurakánská krev donutila ke smíchu i Maniakese.

Ale ten se nesmál dlouho. Řekl: „Chceme opravdu toho Broia do rodiny?“

„Ne, takhle ta otázka nestojí,“ řekl Rhegorios. „Otázka je, jestli je Broios tak špatný, že se prostě nevyrovnáme s tím, že by byl členem naší rodiny, bez ohledu na to, jak moc já chci Phosii.“

„Uvidíme, bratránku, uvidíme.“

Se vzrušením ve tváři vedl videssiánský zvěd před Maniakese jednoho z Abivardových pečenačů. „Má pro vás novinky, Vaše Veličenstvo,“ zvolal zvěd a Makuránc se poklonil.

„Tak ven s tím, pane, ven s tím,“ řekl Maniakes. „Cokoliv mi nesete. Bude to zajímavější než ty stále stejné spory tady v Serrhesu.“

„Nemyslím, že by to bylo něco převratného,“ řekl Makuránek a tmavé oči se mu leskly zpod helmy. „Ale nějaké novinky přece jen nesu. Vězte, že Abivard, syn Godarze a nově slunce Makuranu, má v hrsti Mashiz, a také má v hrsti Velešráče Sharbaraze a čeká už jen na výnos MobedhanaMobheda, který Sharbaraze odsoudí za ony nechvalné známé bezbožné činy, než ukončí jeho život a pošle ho provždy do pekla.“ MobedhanMobhed byl hlavním kněžím Boha a v makuranské hierarchii zastával podobné místo, jaké ve Videssosu náleželo ekumenickému patriarchovi.

Maniakes si tleskl do dlani: „Takže se zmocnil hlavního města i nepřitele, he?“ Makuranský posel přikývl. Maniakes pokračoval: „To je velmi moudré, nechat vašeho hlavního kněze, aby ho odsoudil. Potom nebude jeho poprava vypadat tolik jako vražda, ale spíše, že dostává to, co si zaslouží.“

„Vaše Veličenstvo, vždyť to tak skutečně je,“ řekl Makuránek rozzlobeně. „Začít takhle skvěle válku a pak ji prohrát, nechat nás bez jakéhokoliv úspěchu prolít tolik krve a promrhát tolik peněz - jak si muž, který takhle zklamal, může zasloužit žít?“

Znovu to bylo stejné — Makuránci nevinili Sharbaraze za to, že začal válku proti Videssosu. Oni jej vinili, že ji prohrál. Kdyby město Videssos padlo, tak by proti krutému, dobyvačnému Sharbarazovi nikdo nehnu ani prstem. Vládl by své říši ještě po léta a byl by nekonečně obdivován svými poddanými, kterým by ani nepřišlo na mysl, co si jejich Velekrál skutečně zaslouží. Velekrál by si pravděpodobně našel nějakou přesvědčivou záminku pro odstranění Abivarda, aby se nemusel s nikým dělit o slávu. Úspěch by zakryl spoustu hříchů, prohra zase vymazala všechny ctnosti.

„Takže je po všem,“ řekl Maniakes s nadějí v hlase. Stále ještě nebylo jisté, zda dokáží žít s Abivardem v míru. Ale i kdyby spolu měli bojovat, ani jeden z nich nepůjde do války hněd. Boj, který začal, když Sharbaraz využil nepokojů ve Videssosu v době, kdy Genesios svrhl z trůnu Likinia a vtrhl do Videssosu, skončil.

Abivardův posel potvrdil Maniakesova slova: „Ano, Veličenstvo, je po všem,“ řekl vážně.

„Předpokládám, že Abivard teď dává všechno dohromady,“ řekl Maniakes a posel přikývl. Avtokrat se zeptal: „A co Abivardova sestra, Denak, jmenuje se tak, že? Byla Sharbarazovou manželkou, ne?“

„Jeho zákonnou manželkou, ano,“ odpověděl posel, zdůrazňující rozdíl, kterému monogamní Videssiánci nepřikládali žádný význam.

„Jak Denak smýšlí o změnách v Mashizu?“ Maniakes pečlivě volil slova, aby neurazil ani posla, ani Abivarda, kterému se určitě donese, co přesně tu Avtokrat říkal.

Makuranský pečenáč odpověděl se stejnou opatrností: „Veličenstvo, byly dány záruky, že se nestane nic jejím dětem a vzhledem k tomu, že v posledních několika letech se svým manželem příliš nevycházela, říká se, zeji změny potěšily.“

Maniakes přikývl. Abivard se tedy nerozhodl, že se prostě zbaví svého malého synovce. Maniakes ho měl proto ještě raději.

Pořád ovšem přemýšlel, jak se bude Denak líbit, až si plně uvědomí, že její vlastní syn se nedostane na trůn. Ale to byla Abivardova starost a ne jeho. On sám měl těch svých dost a s jednou hned pospíšil na světlo boží: „Nějaké zprávy o tom, že by se v Mashizu objevil Tzikas?“ „Videssiánský zrádce?“ Makuránek to řekl s nevědomým opovržením, které by Tzikase raniло, kdyby to byl slyšel. „Ne. Bylo mi řečeno, že byl v Mashizu někdy dříve, ale Abivard, nově slunce Makuranu...“ Abivard, muž s novým, směšným titulem, pomyslel si Maniakes zle, „po něm nenašel ani stopy, přestože hledal pečlivě.“

„To je škoda,“ vzdychl Maniakes. „Ale nedá se nic dělat. Za dobré zprávy, které jsi přinesl - a že to byly opravdu velmi dobré zprávy - ode mě dostaneš libru zlata.“

„Ať vám žehná sám Bůh a čtyři proroci, Vaše Veličenstvo!“ zvolal Makuránek. Vzhledem k tomu, že pocházel z národa, který měl většinu mincí ve stříbře, videssiánské zlato velmi obdivoval a velmi si ho cenil.

Když přišel Maniakes za Rhegoriem, aby mu řekl, že byl Sharbaraz svržen, zjistil, že to jeho bratranec už ví. To jej na chvílku vyvedlo z míry, ale pak si vzpomněl na toho šklebícího se vojáka, který k němu přivedl makuranského posla. Ten škleb znamenal, že Videssiánek už tu novinu slyšel — a co slyšel jeden Videssiánek, to za hodinu věděly díky národní lásce ke klepům stovky Videssiánců. Zítra při západu slunce bude celý Serrhes znát každý detail Abivardova vpádu do Mashizu. A někteří lidé by mohli znát i skutečné detaily.

„To je jedno, že jsem to slyšel z jiných úst než z tvých,“ řekl Rhegorios. „Důležité je, že se to stalo. Teď se můžeme v klidu začít starat o své záležitosti.“

„Pravda,“ řekl Maniakes a více než neochotně dodal: „O Phosii jsem ještě neslyšel nic špatného.“

„Ani já ne,“ řekl Rhegorios. „Ani neočekávám, že o ní něco špatného uslyším. Spíš se bojím toho, že uslyším něco špatného o Broiovi, něco tak špatného, že bych ho nechtěl mít v rodině, ani kdyby měl deset krásných dcer.“

„Deset krásných dcer!“ zvolal Maniakes. „Co bys dělal s deseti krásnými dcerami? Ne, počkej, raději mi to neříkej, vidím, jak ti svítí oči. Uvědom si, bratrátku, že se i Makuránci snaží zbavit harémů. Co by řekla tvoje sestra, kdyby zjistila, že ty se snažíš jeden si založit na videssiánské půdě?“

„Něco, co bych si zase nepřál slyšet já, tím jsem si jistý,“ odpověděl Rhegorios se smíchem. „Ale toho se bát nemusíš. Mít několik manželek, to může být legrace, ale jak je může muž, kterému je víc než osmáct — nebo nejvíc jedenadvacet - všechny uspokojit? A když je všechny neuspokojí, budou nešťastné. A z koho budou nešťastné? Z něj! Děkuju pěkně!“

Maniakes řekl: „Zajímalo by mě, co se teď stane se všemi Sharbarazovými manželkami, když už není Velekrálem. Myslím, že teď může Abivard rozšířit svůj harém, myslím, že ho má někde ve Vek Rudu, někde daleko na severozápadě Makuranu.“

„Ano, má ho, že?“ řekl Rhegorios. „Ale o svých dalších ženách, které tam má, nikdy nemluví. On a Roshnani by myslím mohli být klidně manželi podle videssiánských zvyklostí.“

„Ano, také si myslím, že by jim dvěma perfektně vyhovovaly, bezpochyby,“ řekl Maniakes. „Vždyť také Abivard strávil většinu času za posledních více než deset let tady ve Videssosu a ve Vek Rudu se, pokud vím, snad ani jednou neukázal. Zajímalo by mě, jak by o něm ty ženy asi mluvily, to bych chtěl slyšet.“

„Ano, to by mohlo být velmi zajímavé,“ řekl Rhegorios s nepřítomným pohledem. „Ale teď už ve Videssosu není, a dá-li Phos, tak se sem už nevrátí. Teď, když je vládcem Makuranu, tak bude určitě jezdit Zemí Tisíce Měst, aby se seznámil se všemi dihqany a regionálními správci. Nemyslíš, že při tom jednoho dne možná najde cestu do svého harému?“

„Vůbec by mi nevadilo být tam na chvíli mouchou na zdi, kdyby se to přihodilo,“ řekl Maniakes a přemýšlel, jestli by Bagdasares dokázal dosáhnout svými magickými kouzly tak daleko. Po chvíli si uvědomil, že na tom stejně nezáleží: nebude mít možnost zjistit, kdy přesně se Abivard do svého starého harému chystá. To je moc špatné, pomyslel si.

Moc špatné.

Potice se nervozitou a horkem, Vetranios se poklonil před Maniakesem. „Modlil jsem se, abyste mě vyslechl,“ řekl, když se narovnal. „Je to pravda, Vaše Veličenstvo, že jste se snažil zjistit něco o Broiovi a jeho dceři, že?“

„Ano, to je pravda,“ řekl Maniakes. „Atakéje pravda, že tě smetu jako lavina, jestli se mi pokusíš lhát, jen abys poškodil svého soka. Jestli víš něco, co bych měl slyšet, proč jsi mi to neřekl už před dvěma týdny?“

„Dostal jsem se do Serrhesu až předevčirem,“ řekl Vetranios důstojně. „Byl jsem v Amorionu, abych se pokusil dostat zpátky peníze, které mi tam dluží ještě z dob, než tam přišli Makuránci.“

„Uspěl jsi?“ zeptal se Maniakes zvědavě.

„Bohužel ne. Obchodník, který mi dlužil, bohužel během makurské okupace odešel přes úzký most velkého separátora a teď skládá své dluhy buď Phosovi nebo Skotosovi.“ Vetraniosův hlas zněl smutně, ani ne tak proto, že jeho dlužník zemřel, ale spíše proto, že zemřel dříve, než mu zaplatil. Jakoby na důkaz toho, obchodník pokračoval:

„Nepodařilo se mi najít žádné jeho dědice. Tohle je na obchodování nejhorší.“

„Válka už je taková, že ztěžuje lidem život,“ řekl Maniakes. Vetranios přikývl, Avtokratova ironie mu ušla. Maniakes raději přešel k věci: „Dobrá. Takže ty jsi nebyl v Serrhesu. Zdálo se mi, že je město najednou nějak tišší než obvykle. Tak co tedy víš o Broiovi a Phosii, co jsem ještě neslyšel?“

„Když nevím, co už jste slyšel, jak vám mohu odpovědět?“ zeptal se Vetranios. Když si Maniakes vzpomněl, jak se mu Vetranios jevil při minulém setkání, skoro nevěřil, že takhle logická otázka mohla vyjít z jeho úst. Vetranios pokračoval:

„Mohu vám však říci, že Broios za okupace zasnoubil Phosii s Kaykausem, Teginovým zastupujícím velícím důstojníkem.“

„Co?“ vyletěl Maniakes. „Při dobrotivém bohu, chci vědět, jak o tomhle víš, když to neví nikdo jiný ve městě. A rozmysli si dobře, co mi řekneš. Jestli budeš lhát, tak si Halogové zahrají na náměstí kopanou s tvou hlavou a ne se zadkem.“

„Já nelžu.“ Vetranios se pozhledl znamením slunečního kruhu nad svým srdcem. Samozřejmě, že stejnou věc udělal také minule, když byl ve sporu s Broiem. A to lhal. Jako Broios, který se předtím stejně horlivě zapřísahal, že mluví pravdu. „Acosetýčetojokvím.. Vaše Veličenstvo, i já mám dceru. Jmenuje se Sisinnia. Kaykaus a já jsme jednali o podmínkách zasnoubení, když on náhle jednání přerušil a řekl, že dává přednost Phosii. Já si myslím, že dával přednost spíše jejímu věnu. Nikdo jiný ve městě se to ovšem nedozvěděl.“

„To... chápu,“ řekl Maniakes pomalu. „A neopouštěj město, aniž bych o tom věděl, Vetranie. Možná, že budu muset použít kouzla, abych se dozvěděl, jestli mluvíš pravdu.“

„Vaše Veličenstvo!“ obchodník nasadil výraz ztělesněné nevinosti. „Jak o mně můžete pochybovat?“

„Nějak mi to nedá,“ řekl Maniakes. „Nevadí. Jdi domů. Zůstaň tam. Pokud tě budu potřebovat, zavolám tě.“

Když obchodník opustil guvernéřskou rezidenci, vyhledal Maniakes Rhegoria a sdělil mu, co se dozvěděl. „To není dobré, že?“ řekl Rhegorios. „Ani ne tak to, že ji chtěl provdat, to by se mu dalo odpustit. Ale fakt, že se o to pokusil a pak nám to zamlčel... obávám se, že Broios bude mít co vysvětlovat.“

„Ano, to bude. A pokud nebude mít zatraceně dobré vysvětlení...“ Maniakes přešel k Rhegoriovi a položil mu ruku na rameno: „Vím, že jsi do té dívky zamilovaný, bratránku, ale pokud její otec nebude mít zatraceně dobré vysvětlení, tak s ním nechci mít nic společného.“

„Já se s tebou nehádám,“ řekl Rhegorios. „Přál bych si, abych se mohl hádat, ale nemohu.“ Smutně se zasmál.

„Kdybch byl o patnáct let mladší, tak bych si byl jist, že bez ní nemohu žít. A možná, že bych vytáhl meč a pokusil se tě přimět změnit názor. A nebo bych s ní utekl—o čemž stejně uvažuji— našel bych kněze, který by nás oddal, a postavil bych tě před hotovou věc. Ale víš co, bratránku Vaše Veličenstvo? Jestli je pravda, co říká Vetranios, tak zase nestojím tak strašně o to mít toho starého ničemu v rodině.“

„Nezoufej,“ řekl Maniakes. „Možná, že bude mít nějaké vysvětlení, které ukáže, že v tom je nevině.“

„Možná,“ řekl Rhegorios. „K ledu se mnou, jestli mě teď nějaké takové vysvětlení napadá.“ Maniakes jej znovu poplácal po rámen. Ani jeho žádné takové vysvětlení nenapadlo.

Broios se poklonil tak dokonale, že to musel trénovat doma před zrcadlem. Róba, kterou měl na sobě, byla takového střihu a z tak kvalitního hedvábí, že by šiji mohl stěžít dovolit i velmi dobře prosperující obchodník. Maniakes nevěděl, kde ji vzal, ale každopádně vypadal, že se již vžil do své nové role tchána Sevastose.

„Dobrý večer, Vaše Veličenstvo,“ hlaholil směrem k Maniakesovi, když se narovnal. „Je mi potěšením, že jsem opět ve vaší společnosti.“

Maniakes pozdvihl obočí: „Ano, opět. Jestli si vzpomínám, tak jsi neměl takovou radost, když jsi mě viděl minule.“

„To bylo pouhé nedorozumění,“ řekl Broios bezstarostně. Řekl to tak, jako by to nedorozumění způsobil Maniakes, a on měl dobrou vůli přehlédnout Avtokratovu chybu. Vložil do svého hlasu trochu nedůtklivosti, když dodal: „Doufal jsem, Vaše Veličenstvo, že byste mohl mou paní a mou dceru pocíť návštěvou a dnes večer s námi povečeřet. Nakonec...“ věnoval Maniakesovi opatrný, postranní pohled, „... budete je teď vídat dost často.“

„Právě proto není třeba spěchat, nemyslíš?“ odpověděl Maniakes.

Broios se podíval na Rhegoria, jestli u něj nenalezne podporu. Když zjistil, že ne, tak řekl: „Dobrá, jak si přejete, samozřejmě.“ Znovu to znělo tak, jako by chybu dělal Maniakes a on byl ve své velkorysosti ochoten to přejít. Dostavil se jeden ze sluhů a oznámil, že je večeře hotova. Maniakes nebyl příliš nadšený, že bude muset stolovat s Broiem, ale věděl, že to bude muset přetřpět. „Ochutnejte víno,“ řekl sluha.

Všichni ho poslechli. Broiovy oči se rozšířily. „To je silný nápoj,“ řekl a obrátil do sebe pohár. „Dobré a silné. Chcete snad dnes podávat večeři pod stůl, Vaše Veličenstvo?“ Hlasitě se svému vtipu zasmál.

„Myslím, že ne,“ odpověděl Maniakes, i když by mu vůbec nevadilo, kdyby se Broios opil a rozvázal se mu jazyk. Aby tomu trochu pomohl, objednal u kuchařů slané zapékané skopové se zelím, po němž je vždycky žízeň.

Broios se vůbec nestyděl pít víno. Broios, alespoň podle Maniakesova názoru, se nestyděl dělat cokoliv, zejména při uzavírání obchodů a při lhaní. Ale obchodník, i když už měl pohár naplněný poněkoliakáté, nejevil známky, že by s ním víno udělalo cokoliv jiného, než by mu bývala způsobila voda.

„To je škoda, Vaše Veličenstvo, že Phosia nemůže ochutnat tohle víno,“ řekl. „Nevím, kde jste ho ve městě objevil, ale je znamenité.“

„Jsem rád, že ti chutná,“ řekl Maniakes a nenápadně začal o tom, co jej nejvíce zajímalo: „Určitě jsi na svou dceru velmi pyšný.“

„Ó, to jsem,“ řekl Broios se zdůrazňovanou upřímností, kterou vkládal do každého svého prohlášení. „Nic není dost dobré pro moji malou holčičku, to je pravda. Ne že bych ji rozmazloval, to ne,“ dodal rychle. „Nic takového. Nebude Jeho Výsosti vůbec na obtíž, to v žádném případě.“ Podíval se směrem k Rhegoriovi: „Vy jste toho zatím dnes večer moc neřekl, Vaše Výsosti.“

Rhegorios zůstal nemluvný. Broios vypadal zmateně, ale pak pokrčil rameny a věnoval se své večeři.

„Nic není pro Phosii dost dobré, říkáš?“ zeptal se Maniakes, jako by se chtěl ujistit, že dobře slyšel. Broiovo horlivé přikývnutí naznačovalo, že obchodník netuší žádnou zradu. Maniakes zamyšleně pokračoval: „Dokonce ani Sevastos Císařství Videssos?“

„Vaše Veličenstvo je laskavé a velkorysé, že mi opět potvrdilo, že toto spojení není nemožné,“ řekl Broios.

Maniakes - stále zamyšlen - přikývl a zeptal se: „Takže pro Phosii není nic dost dobré, co? Dokonce ani...“ hledal to nejlepší slovo, „Velecítěný Kaykaus, zastupující velitel místní makuranské posádky?“

Broios na něj zíral. Když promluvil, zazněla v jeho hlase téměř výčitka: „Ach, Vaše Veličenstvo, kde jste se o tom jen mohl dozvědět?“

„To tě nemusí vůbec zajímat,“ odpověděl Maniakes. „To není to důležité. Důležité je, lotře, že jsem se to nedozvěděl před dvěma týdny od tebe, když jsem se tě ptal, jestli je něco, nějaká překážka, která stojí mezi tvou dcerou a mou rodinou. Nemyslíš, že zasnoubení za makuranského důstojníka je překážkou?“

„Kdyby za něj byla provdaná, Vaše Veličenstvo, pak by to bylo překážkou,“ řekl Broios.

Maniakes opáčil: „Zasnoubení není tak hrozné, to máš pravdu.“ Broiovi se evidentně ulevilo. Ale Avtokrat pokračoval:

„Ale to, že jsi mi o tom zasnoubení neřekl, to už je věc jiná. Ptal jsem se tě, jestli je tu nějaký problém. Ty jsi řekl, že ne. A to byla lež. Nemyslím, že bychom chtěli mít v rodině lháře.“

„Vaše Veličenstvo!“ zavyl Broios. Obrátil se k Rhegoriovi: „Vaše Výsosti!“

Rhegorios zavrtěl hlavou: „Ne. Máš krásnou dceru, Broie, a já si myslím, že i velmi milá. Kdybych šiji vzal, byl bych více než šťastný. Ale já bych si nevzal jen tu dívku. ... vzal bych si celou její rodinu.“ Maniakes se musel držet, aby mu nezatleskat. Jeho bratranec jej nakonec

přece jen poslechl. Rhegorios pokračoval: „Když bych si měl vzít Phosii za manželku, raději bych přitom měl hada v botě než tebe za tchána.“

Možná, že silné víno přece jen rozvázalo Broiovi jazyk. Začal křičet: „Vy si myslíte, že když jste Avtokratův bratranec, tak si můžete vybrat, jakou holku chcete, a ona bude celá pryč, že vás může mít. Ale kdybyste nebyl jeho bratranec, tak by se na vás žádná ženská v císařství nepodívala dvakrát.“

„Ano, já jsem Avtokratův bratranec,“ souhlasil Rhegorios. „A máš pravdu, že pro mě kvůli tomu platí jiná pravidla. Kdybych nebyl Avtokratův bratranec, tak bych se možná nějak vyrovnal s mou averzí vůči tobě, abych si mohl vzít Phosii. Ale já si mohu vybírat a tak toho využiji.“ Postavil se a díval se dolů na Broia: „Ale řeknu ti ještě tohle: když jsem byl vyhnanecem na ostrově Kalavria, neměl jsem vůbec žádný problém s tím, aby se na mě ženy podívaly dvakrát, ani s tím, aby udělaly ještě mnohem více.“

Maniakes věděl, že je to pravda. Jedním z důvodů, proč zůstal Rhegorios svobodný, byl ten, že si vedl tak dobře, aniž by musel něco závazného slibovat.

„Můžeš jít, Broie,“ řekl smutně Avtokrat. „Jestli chceš, tak až se situace v Mashizu uklidní, máš mé svolení napsat Kaykausovi a zkusit, jestli by z toho zasnoubení ještě něco nebylo.“

„Pche!“ Broios do sebe ještě naposledy obrátil pohár vína, nabral si hrst kandovaných meruněk a rázně odešel z jídelny. Guvernérova rezidence se otřásla, jako by nastalo malé zemětřesení, když za sebou práskl dveřmi.

„Je mi to líto, bratráčku,“ řekl Maniakes.

„Mně také,“ odpověděl Rhegorios. „Asi to bude chvilku trvat, než najdu někoho, kdo mi bude vyhovovat tak jako Phosia. Ale Broios...“ Znovu zavrtěl hlavou. „Ne, díky.“ Náhle se zamyslel. „Zajímalo by mě, jaká je Vetraniova dcera.“ Když viděl, jak se Maniakes tváří, vybuchl smíchy. „Dělám si legraci, bratráčku. Jestli je Broios hadem v mojí botě, Vetranius je škorpionem. Měli bychom je oba zavřít.“

„To by bylo rozumné.“ Maniakes se požehnal znamením slunečního Phosova kruhu nad svým srdcem. Pak se podíval na láhev vína: „Je to opravdu dobré víno. Když už jsme ho načali, tak bychom ho měli také dopít. Koneckonců, potřebuješ utopit smutek, ne?“

„Já?“ řekl Rhegorios. „No, ano, myslím, že ano. A až se dostaneme na dno téhle láhve, tak bude smutek tak utopený, že o něm už nebudu vědět. Mohli bychom tedy začít?“

Broios nebyl po několik dní viděn na veřejnosti. A když se nakonec objevil, zdobil jej černý monokl pod okem a několik dalších modřin na různých místech těla. Když se to Maniakes dozvěděl, řekl Lysii: „Řekl bych, že jeho manželka neměla velkou radost z toho, že sešlo z dvavek. Nebo myslíš, že ho takhle zřídila Phosia?“

„Vsadila bych si na Zosime,“ řekla Lysia. „Ona ví, co ztratila, a také ví, kdo za to může.“

Z jejího tónu se dalo soudit, že by Broiovi naložila stejně, kdyby byla jeho ženou a ne Maniakesovou. Avtokrat se domníval, že to nebyla poslední nakládačka, kterou obchodník dostal. Videssiáncům tolik záleželo na společenské prestiži, že zahodit šanci na spojem s královskou rodinou bylo téměř smrtelným hříchem... ne, Broia nečeká nejpříjemnější období jeho života.

Maniakes zůstal na západě, aby mohl sledovat vývoj v Makuranu. Znovu přemýšlel, zda Teginovi lidé nezadrželi jednoho nebo více poslů. Jestli ano, tak se Tegin dozvěděl, že Velekrál, kterému byl věrný, padl, a že by měl uzavřít mír s novou makuranskou vládou.

Pokud tohle Tegin nevěděl, napadaly Maniakese různé další možnosti, ale žádná nebyla tak dobrá jako ta první. Možná se také Sharbarazovi podařilo nějak uniknout a v Zemi Tisíce Měst zuřila občanská válka. Alespoň to bylo jedno z možných vysvětlení, že do Serrhesu už nějaký čas nedorazil posel od Abivarda.

Také se mohlo stát, že Abivard dosáhl úplného vítězství tak lehce, že teď litoval příměří, které uzavřel s Videssosem. Možná, že přestal posílat posly, protože dával dohromady makuranské armády, aby obnovil válku proti císařství.

„Nemyslím si, že by to udělal,“ řekl Rhegorios, když Maniakes vyslovil tu strašnou myšlenku nahlas. Sevastos se podíval na západ a pak zamyšleně řekl: „Nemyslím, že by byl schopen to udělat, ne letos. Brzy začnou deště. Jeho útok by se utopil v bahně, ještě než by pořádně začal.“

„Říkal jsem si to samé.“ Maniakesův škleb prozrazoval leccos, jen ne veselost. „Ale nějak se mi tomu nechtělo věřit.“

„Od toho jsi Avtokrat,“ řekl Rhegorios. „Kdybys uvěřil, že všichni naši sousedé jsou milí lidé, kteří nás chtějí vždy jen potěšit, tak bys nemohl zastávat tento úřad.“

„Kdybys věřil, že sousedé Videssosu jsou milí lidé, kteří nás chtějí vždy jen potěšit, tak už bych neměl hlavu na krku,“ zvolal Maniakes.

„No, to taky,“ řekl Rhegorios. Z dalšího hovoru je vyrušil haložský strážce, který přišel zvenku. „Ano? Co se děje, Askbrande?“

„Vaše Veličenstvo, na náměstí na vás čeká pečenáč,“ odpověděl velký blondatý severan. „Chce s vámi mluvit.“

„Už jdu,“ řekl Maniakes radostně. „Už bylo na čase, abychom dostali nové zprávy od Abivarda. Ať Phos dá, aby byly dobré.“

„Už jen to, zeje tady, je dobré,“ řekl Rhegorios. „Alespoň už se nebudeš muset zabývat temnými podezřeními a dohady.“

„Nebud' hlupák,“ řekl Maniakes. „Já jsem Avtokrat, to je moje práce mít temná podezření.“

„To je další důvod, proč nechci být Avtokratem,“ odvětil Rhegorios.

Maniakes vyšel z guvernérské rezidence na serrheské centrální náměstí. Poté, co byl nějaký čas uvnitř, kde bylo přitímní, zamžoural teď několikrát do sluníčka. Když jej posel uviděl, uklonil se v sedle, až jeho těžká výstroj zacinkala.

„Veličenstvo,“ řekl makuransky.

„Jaké máš zprávy?“

Posel přijel blíž. „Veličenstvo, zprávy jsou dobré,“ řekl. „Mám vám od Abivarda vyřídít, že se konečně rozhodlo o osudu Velekrále Sharbaraze. Sharbaraz bude...“

Maniakes nedočkavě naslouchal. Tak nedočkavě, že si napoprvé ani nevšiml, že jezdec špatně vyslovil jméno svrženého Velekrále. Ale když udělal stejnou chybu dvakrát v jedné větě, vyhrkl: „Ty jsi Videssiánek, že?“

Jezdec se mezitím dostal hodně blízko k němu. Teď s hrozivou kletbou vytasil meč a sekl po Maniakesovi. Ale Avtokrat, jenž náhle pojal jedno z temných podezření, už uskakoval stranou. Špička ostří mu rozřízla rōbu, ale na kůži nedosáhla.

Stále klející, vyrazil posel vpřed, aby sekl znovu. Ani tentokrát nedosáhl. Pečenáč pobídl koně a snažil se ujet. Askbrandova sekera dopadla na hlavu jeho koně. Zvíře bylo chráněno plechovým krytem, který dobře chránil proti šípům. Ale při Halogově ráně jako by tam ani nebyl. Kůň padl na dláždění. Stráže obklopily jezdce.

„Nezabíjejte ho!“ křičel Maniakes. „Potřebujeme se od něj něco dozvědět.“

„A také se dozvíme,“ řekl Rhegorios temně. „Jestli nám Abivard posílá vrahy místo poslů, máme tady novou válku.“

„Nemyslím, že ho poslal Abivard,“ řekl Maniakes. „Neslyšel jsi, jak ten muž mluvil?“

„Nevšiml jsem si,“ odpověděl jeho bratranec. „Ty mluvíš makuransky lépe než já. Já jsem se jen snažil mu porozumět.“

Stráže sebraly neúspěšnému vrahovi jeho meč. Jeden z Halogu mu surově srazil helmu. Maniakes znal dobře tu vzteklou, úzkou, chytrou tvář. „Skoro, Tzikasi,“ řekl. „Skoro. Možná, že by se ti bylo podařilo mi useknout hlavu a ujet, kdybys nedělal stejnou chybu v makuranské výslovnosti jako ty.“

„Skoro,“ tvář zrádného důstojníka se hořce zkroutila: „To je příběh celého mého života. Skoro. Skoro jsem ovládl Amorion. Skoro jsem tě dostal už při prvním pokusu. Když jsem přešel k Makuráncům, skoro jsem získal Abivardovu pozici. A teď jsem skoro dostal tebe.“

„Ano, to je pravda,“ řekl Maniakes. „Proč bych to nepřiznal? Jestli si myslíš, že ti to bude útechou na cestě do Skotosova pekla, tak se pleteš — temný bůh připraví duši, kterou ukradne, o jakoukoliv útěchu.“ Odplivl si na dláždění v gestu odmítnutí Phosova věčného nepřítele a trochu se oťrásl, když si opravdu uvědomil, jak málo chybělo k tomu, aby místo téhle sliny tekla mezi kameny jeho krev.

„Budu raději věřit, že se dostanu do makuranského Voidu a nebudu už ničím.“ Tzikas se stále ještě usmíval. „Vyznával jsem Boha Makuranci! stejně vroucně, jako jsem se vždycky modlil k Phosovi.“

„Tomu věřím,“ řekl Maniakes a zvedl ruku prázdnou dlaní dopředu, pak i druhou: „Nic tady, ani tady. Skoro není příběhem tvého života, Tzikasi, příběhem tvého života je nic. Byl jsi vždycky dobrý v tom, že se zdálo, že budeš tím, čím chceš. Ale bylo to jen zdání a nic reálného, nebylo v tobě nic, co by tě udělalo jedním konkrétním člověkem.“

„No, já nevím,“ řekl Rhegorios. „On vždycky byl jedním konkrétním druhem bastarda, jestli někoho zajímá, co si myslím.“

„Jen si dělejte legrácky. Mějte si poslední slovo,“ řekl Tzikas. „Můžete. Jste Avtokrat a Sevastos. Vyhráli jste. Ty jsi dokonce souložil se svojí sestřenicí, Maniakesi. Nejsi na sebe pyšný? Proklínám tě.“

„No, vlastně jsem pyšný,“ řekl Maniakes. „Udělal jsem, co jsem udělal, a nikdy jsem se nepokoušel to skrývat, což je víc, než v co bys mohl doufat ty, i kdybys žil ještě tisíc let. Což nebudeš,“ Maniakes zvedl hlas: „Askbrande!“ Halogova sekera se zvedla a dopadla. Krev vystříkla z obrovské rány, která skoro rozpůlila Tzikase vedví. Skoro, pomyslel si Maniakes. Odpadlíkovy nohy sebou ještě zašklubaly a pak znehybněly. Rhegorios se poznamenal slunečním kruhem „Neboj se jeho kletby, bratráčku,“ řekl. „Byl jsi v právu a kletba nemůže fungovat, protože není opodstatněná.“

„To nehrozí.“ Krev tekla dolů skrz Tzikasovy šedé vousy. Maniakes zavrtěl hlavou: „Bál jsem se ho živého jako každý, protože jsem nikdy nevěděl, co udělá. A teď je pryč a já už se ho nebojím. A jsem ztraceně rád, že to takhle skončilo.“

„Teď můžeš projít dveřmi, aniž by ses musel přesvědčovat, že za nimi někdo nečíhá,“ řekl Rhegorios.

„Teď už můžu dělat všechno,“ řekl Maniakes. „To jsem sice mohl i předtím, ale pomaleji, stále jsem se musel ohlížet přes rameno. Teď můžu žít jako svobodný muž.“ Nebo alespoň tak svobodný od úkladů a nebezpečí, jak jen může Avtokrat být, což zase není taková sláva.

První věci, jejímž prostřednictvím oslavil svou novou svobodu, bylo, že rozkázal, aby Tzikasovu rozpolcenou hlavu oddělili od těla a napichli ji na kopí pro výstrahu lidem v Serrhesu. Tentokrát alespoň nemusel ono oddělení provést vlastnoručně, jako to byl nucen udělat s Genesiovou hlavou, když byl jeho násilnický předchůdce zajat. Askbrand a jeho sekera se o to postarala jedinou ranou.

Maniakes dal potom Askbrandovi libru zlata. Haloga se snažil odměnu odmítnout: „Vždyť už mi platíte za to, abych vás hlídal. Nemusíte mi platit víc za to, že jsem to skutečně udělal.“

„Říkej tomu odměna za velmi dobře odvedenou práci,“ řekl Maniakes. Askbrandovi videssiánští kolegové mohutně přikyvovali. Žádný Videssiánec by nikdy neodmítl peníze navíc a císařští se báli, že kdyby byl jeden bonus odmítnut, tak už by žádné další nemusely být nabídnuty. Askbrand nakonec souhlasil a odměnu přijal.

Přilákána hlukem na náměstí, vyšla Lysia před rezidenci. Vyslechla, co se stalo, a dlouho se dívala na Tzikasovy stále ještě krvácející ostatky. „Dobře. Už bylo na čase,“ řekla a vrátila se do budovy.

O chvíli později poslal Maniakes jednoho ze strážců dovnitř, ale ne za Lysií, nýbrž pro sekretáře. Chlapík nevydržel pohled na bezhlavou mrtvolu, oddělenou a rozpolcenou hlavu a kaluž krve na dláždění. Zbledl a omdlel. Strážce na něj vylily vědro vody. To jej opět přivedlo k sobě, ale zničilo to arch pergamenu, který si s sebou přinesl na psaní. Když měl své pomůcky zase v pořádku, nadiktoval mu Maniakes dopis: „Maniakes, Avtokrat Videssiánců, Velekráli Abivardovi, svému bratru: Zdravím. Mám to potěšení ti oznámit, že...“

„Promiňte mi, Vaše Veličenstvo, aleje VelekráT Abivardovým právoplatným titulem?“

„To nevím,“ odpověděl Maniakes. „Ale bude. Dokončíme to: Zdravím. Mám to potěšení ti oznámit, že Tzikas nám už nebude dělat problémy. Pokusil se mě zabít v přestrojení za jednoho z tvých poslů a dostalo se mu toho, čeho se obvykle vrahům dostane. Jestli chceš, pošlu ti jeho hlavu, aby ses mohl přesvědčit na vlastní oči. Ujist'uji tě, že bez hlavy mu to sluší víc.“ Zvedl ruku na znamení, že končí. „Přepis to načisto a přines mi to k podpisu do západu slunce. Tohle je zpráva, která Abivarda potěší.“

„Ano, jak si přejete, Vaše Veličenstvo,“ řekl písař a ve spěchu odešel dovnitř — kam patří, pomyslel si Maniakes.

„Při dobrotivém bohu,“ řekl Avtokrat a znovu se podíval na to, co zbylo z Tzikase. „Tohle je další věc, díky které začínám skutečně věřit, že válka skončila, že západní Videssos je zase náš a že náš už zůstane.“

„Když si tohle myslíš, tak proč se nevracíme do města Videssos?“ řekl Rhegorios. „Podzimní deště nebudou čekat, až budeme doma, a já bych se nechtěl až do hlavního města prokousávat bahnem.“

„Ani já ne,“ řekl Maniakes. „A myslím, že ani Lysia.“ Nechtěl, aby Lysia porodila na cestě. A věděl, že by to nechtěla ani Lysia. Už to jednou zažila a rozhodně o to nestále podruhé.

„A navíc,“ řekl Rhegorios, „lidé ve městě Videssos už určitě touží, aby ses vrátil, aby tě mohli vynášet do nebes. Phos!“ Sevastos se pozhnal znamením slunečního kruhu. „Jestli tě nebudou oslavovat po tomhle, tak nevím, jestli vůbec někdy budou.“

„Jestli Avtokrata po tomhle nebudou vynášet do nebes. ...“ začal Askbrand. Větu však nedokončil, ne slovy. Místo toho máchl svou sekrou, s jejímž ostřím tak důvěrně seznámil Tzikase. To, co chtěl naznačit, bylo nad slunce jasnější.

„Uvěřím tomu, teprve až to uvidím,“ řekl Maniakes a v jeho smíchu se skrývalo méně hořkosti, než čekal. „Ale když nebudou v ulicích nepokoje, až přijedu, spokojím se s tím.“

„Možná, že budeš překvapen,“ řekl jeho bratranec.

„Vždyť už ti začali dávat najevo přízeň, než jsme odjeli do západního Videssos.“

„Ty budeš možná překvapen,“ opáčil Maniakes. „To totiž bylo jen proto, že byli rádi, že mají ve městě mě a ne Etzilia nebo Abivarda. Když pasák koz zachrání krásnou dívku, která spadla do studny, tak se s ním možná jednou vyspí, aby mu projevila vděčnost, ale to rozhodně neznamená, že si jej chce vzít. A městská lůza je více přelétává než všechny krásné dívky, které se kdy narodily.“

„To jen svědčí o tom, že nevíš o hezkých holkách tolik, kolik si myslíš,“ řekl Rhegorios.

„Jsem si jistý, že existuje mnoho věcí, které bys mě mohl naučit, ó, věčný mudrci,“ řekl Maniakes. „Jsem si jistý, že je mnoho věcí, které bys mohl učit nejednoho kozla.“

Rhegorios se na něj nepěkně zatvářil, ale Maniakes to ignoroval a pokračoval: „Ale je jedna věc, o které mi nemůžeš říci nic, co bych už nevěděl, a to je lůza města Videssos.“

„No, uvidíme,“ řekl jeho bratranec. „Když nebudu mít pravdu, tak si možná vypůjčím Askbrandovu sekeru.“

„Honh!“ řekl strážce. „Jestli ti hlupáci ve městě neuznají Avtokratovy zásluhy, tak proti sobě možná probudí hněv všech Halogu. A to by si pamatovali dlouho, to se s vámi vsadím.“

Znovu máchl svou sekerou. V jeho světlých očích se zabýsklo.

„Ale no tak,“ řekl Maniakes. „Jsou sice jisté způsoby, jak zůstat nezapomenut, ale o ty já nestojím. Prostě pojedeme domů a uvidíme, co se bude dít. Ať už to bude cokoliv, já se s tím vyrovnám.“

XIII.

Při Maniakesově přehlídce přšelo. Přšelo také den předtím a dva dny předtím rovněž. Bylo pravděpodobné, že bude pršet i příští týden.

Nevadilo mu to. Vrátil se do města Videssos ještě před začátkem podzimních dešťů, a tak cesta proběhla dobře.

Přehlídku uspořádal spíše proto, že si myslel, že městská lůza něco podobného očekává, než proto, že by mohl něco zvláštního ukázat. Hlavní nevýhodou toho, že získal západní Videssos bez boje, byla, že nemohl předvést zabavenou kořist a obléhací stroje, zajatce v řetězech a další věci, které by zajistily, že přehlídka bude dramatická a bude stát za vidění.

Bez věžňů a kořisti předváděl Maniakes své vlastní vojáky. Bez těchto vojáků by nikdy nemohl vést válku s Makuranem a nedokázal by ubránit město Videssos před Makuránci a Kubraty. Oni měli stejné zásluhy na vítězství, které bude zapsáno do kronik, jako Maniakes.

Myslel si, že déšť a relativně formální povaha přehlídky - kterou se Maniakes obtěžoval dopředu oznámit - způsobí, že dav bude klidnější. Nevadilo mu to. Jen když přijde dost lidí, aby ti, kteří rádi nadávají Avtokratovi a pokřikují obscenity na Lysii, byli v menšině.

Když se však díval, jak muži i ženy zaplňují hlavní tepny města Videssos, obrátil se k Rhegoriovi a poznamenal: „Přišlo více lidí, než jsem očekával. Ještě že tu máme všechna ta podloubí - lidé tam mohou zůstat v suchu, i když prší.“

Rhegorios neodpověděl hned. Stejně jako Maniakes byl zaneprázdněn máváním lidem v davu. Narozdíl od Maniakese však mával zejména hezkým dívkám - zklamání, které mu přinesla láska k Phosii, jej nepoznamenalo nadlouho. Nakonec řekl: „Bratráčku, budeš si muset zvyknout. Nakonec se rozhodli, že tě budou mít rádi.“

„Co? Nesmysl!“ zvolal Maniakes. Tolik si už zvykl na to, že je ve městě Videssos terčem posměšků, že mu jakákoliv jiná role připadala nepřírozená.

„Dobrá, tak mě neposlouchej,“ řekl Rhegorios. „Ty jsi Avtokrat; nemusíš dělat nic, co nechceš. Ale jestli nebudeš věnovat pozornost tomu, co se děje kolem tebe, tak na tom budeš dost špatně, nemyslíš?“

Maniakes to uznal a začal pozorněji naslouchat výkřikům z davu. Zaslechl několik urážek: „Incest!“ a „Vaspurakánský kacíři!“ Něco podobného ale musel poslouchat vždy a byl na to již zvyklý.

Ale tentokrát se spolu s těmito výkřiky ozvaly i jiné, které k jeho překvapení v sobě ony urážky téměř utopily:

„Maniakesi! Získal jsi západní Videssos zpět, bravo!“ „Maniakes, dobyvatel země Kubratů a Makuranu!“ „Vítěz Maniakesi!“ Něco takového neslyšel od doby, kdy byl zvolen Avtokratem. Teď si to však znovu zasloužil.

„Možná, že jsem je skutečně přesvědčil,“ řekl, spíše pro sebe než Rhegoriovi. Doufal, že by se to mohlo stát, když zvítězí - doufal a doufal a doufal. Až do letošní válečné sezóny se mu nepodařilo vybojovat tolik vítězství, aby si tuto teorii ověřil.

„Jsi hrdina,“ řekl Rhegorios s úšklebkem. „Zvykni si na to.“ Škleb se rozšířil: „A já také. Líbí se mi to.“

„Mohlo to být horší,“ připustil Maniakes.

„Užij si to, dokud to trvá,“ řekl Rhegorios. Ze způsobu, jakým to řekl, vyplynulo, že nepočítá s tím, že by to mělo trvat věčně.

V davu zvedl jeden muž nad hlavu v jedné ruce nemluvně, druhou na ně ukázal a zařval: „Maniakes!“ - pojmenoval chlapce po Avtokratovi.

„Vezmi ho domů, než v tom dešti nastydne,“ zavolal na něj Maniakes. Několik žen, které stály okolo, včetně - podle všeho - matky malého Maniakese, s tímto projevem starostlivosti bouřlivě souhlasilo.

Agathios, ekumenický patriarcha, který jel na mule hned za Maniakem a Rhegoiorem, řekl: „Dnes vás každý chce chválit, Vaše Veličenstvo.“

„Ano. Dnes,“ řekl Maniakes. Ale být chválen bylo přece jen lepší, než být plísněn, to nemohl Maniakes popřít. Zažil oboje a tak mohl srovnávat.

A i dnes byl tu a tam plísněn. Ze zástupu se ozval kněz: „Skotosovo peklo na vás pořád čeká kvůli hříchu vašeho manželství!“

Maniakes se ohlédl přes rameno k Agathiovi: „Víte, svatý pane,“ řekl zamyšleně, „že strašně moc potřebujeme kněze, kteří by kázali proti vaspurakánskému kacířství v západním Videssosu? Tak zaníceného chlapíka, jako je tento kněz, je ve městě Videssos škoda, nemyslíte? Mohl by být daleko užitečnější ve městě, jako je třeba. ... Patrodoton.“

Agathios nebyl tak rafinovaný politik jako Maniakes, ale věděl, co má Avtokrat na mysli, když navrhl něco takového. „Pokusím se zjistit, kdo to byl, Vaše Veličenstvo, a přeložím ho do oblasti, kterou jste zmínil, a kde najde dobré uplatnění.“

„Když mluvíme o dobrém uplatnění, tak teď, když máme západní Videssos zpátky, bude tam mnoho míst, kde by se uplatnili kněží, kteří ti lezou na nervy,“ šeptal Rhegorios Maniakem.

„Jestli si myslíš, že tohle je nějaký vtip, tak se pleteš, bratráčku,“ řekl Maniakes. „Když kněží nechtějí mít nic společného se mnou, hříšníkem, ani s tímhle hříšným městem, tak mohou jít — a také půjdou — někam jinam a uvidíme, jak se jim to bude líbit.“

V Rhegoriových očích se objevil krvežíznivý záblesk. Ale možná, že to byly jen dešťové kapky. „Měl bys poslat ty skutečně nejproblémovější nahoru do Kubratu, aby se pokusili překonvertovat Etzilia a jeho kubratské nomády. Když se jim to podaří, dobře. A když ne, bude mít bůh s velkou a dobrotivou myslí nějaké nové mučedníky a ty se zbavíš nepříjemností.“

Zamýšlel, aby to slyšel jen Maniakes. Mluvil však trochu moc nahlas, takže jeho slova dolétla až k Agathiovým uším. Ekumenický patriarcha vyčítavě řekl: „Vaše Výsosti, nevysmívejte se mučednictví. Vzpomeňte si na příběh Halogy svatého Kveldoulphia, který položil svůj život v naději, že jeho statečný a slavný konec bude jeho lid inspirovat k tomu, aby začal vyznávat boha s velkou a dobrotivou myslí.“

„Prosím za prominutí, svatý pane,“ řekl Rhegorios. Jako každý jiný Videssiánec, byl i Rhegorios v jádru zbožný. Stejně jako každý Videssiánec ve vysoké funkci, považoval i Rhegorios víru za nástroj politiky. Oba tyto pohledy v něm platily současně, bez toho, aby se nějak mätly nebo prolínaly.

Maniakes se obrátil k Agathiovi a řekl mu: „Ale Halogové dodnes vyznávají svého vlastního boha a svatý Kveldoulphios žil před několika sty lety. Dlouho před občanskou válkou, která nás roztrhala na kusy.“

„Jeho Veličenstvo má samozřejmě pravdu.“ Patriarcha si vzdychl tak smutně, že si Maniakes říkal, jestli k povzdechu také nepřidal jednu, dvě slzy. V dešti se to nedalo poznat. Agathios pokračoval: „Ale on se slavně rozhodl pro mučednictví sám od sebe, místo aby do něj byl vehnán machinacemi ostatních.“

„Dobrá, svatý pane, to chápu,“ řekl Maniakes. Patriarchové byli - svým způsobem - také vládními funkcionáři. Každý ovšem měl jistou hranici, za kterou dával před poslušností Avtokratovi přednost poslušnosti Phosovi. Maniakes si uvědomil, že hovor o mučednících Agathia k této hranici přiblížil.

„Dobryvatel Maniakes!“, „Maniakes, spasitel města!“, „Maniakes, spasitel císařství!“ Takovéto výkřiky a ještě mnohé další se stále ozývaly z davu. Sice úplně nepřehlušily jiné výkřiky, ty, které Maniakesovi spílaly ode dne, kdy si vzal svou sestřenku, ale těch bylo skutečně málo. I když nezískal žádnou velkou lásku svých poddaných, určitě si vybojoval respekt.

S pohledem zabodnutým do země Maniakes řekl: „Tohle nenávidím.“ V Rudé Komnatě byla s Lysii porodní bába Zoile a zvyk, který jej svazoval jako okovy, mu bránil být tam také. Vzhledem k tomu, že jeho první žena zemřela při porodu, věděl moc dobře, v jakém je Lysia nebezpečí.

Jeho otec mu položil ruku na rameno. „Takové chvíle jsou pro nás muže těžké,“ řekl. „Ale nikdy to neříkej před Lysii, nebo to bude to poslední, co řekneš. Je to asi stejný rozdíl, jako dívat se na bitvu a být v bitvě.“

„Ano, asi to tak nějak bude,“ řekl Maniakes. „Kolik lidí se asi dívalo z hradeb, když jsme bojovali proti Kubratům? Mohli pít víno a ukazovat na tohle a na tamto a říkat, jak je to všechno vzrušující, ale přitom nebyli v žádném nebezpečí.“ Odměl se. „I když by v něm samozřejmě byli, kdybychom tu bitvu prohráli.“

„Ale teď se nikdo žádnou bitvu prohrát nechystá, při dobrotivém bohu,“ řekl Symvatos. „Lysia se jen chystá ti dát dalšího malého rošťáka, který se bude ve dne prohánět po císařské rezidenci a v noci bude řvát jako tur, takže se tady člověk vůbec nevyspí.“

„Ha!“ starší Maniakes pozdvihl obočí a podíval se na svého bratra. „Ty se stejně budeš pořád snažit o to, abys v noci nemusel spát, alespoň ne sám.“

Symvatos jen cosi zavrčel. Maniakes na chvilíčku zapomněl na své obavy a zašklebil se na svého otce a strýce. Takhle si dobírali jeden druhého už od doby, kdy byli dětmi. Maniakes a Rhegorios to dělali zrovna tak. A Maniakes to stejně dělával i s Parsmaniem... když byli ještě kluci. Ale mezi nimi se nakonec vytvořila skutečná závist a nepřátelství.

Jako kdyby si tu myšlenku vypůjčil ze synovy hlavy, řekl starší Maniakes: „Tvůj synovec, ten malej, kterej se jmenuje jako my, se zdá jako správný kluk.“

„To doufám, už kvůli němu,“ řekl Maniakes. „Zenonis a její synek tu jsou déle než já, takže je vlastně znáš lépe. Navíc mě ani nevyhledali,“ koutky jeho úst poklesly. „Ty jsi její tchán, ale já jsem pro ni — asi i pro chlapce - ten bídák, který poslal jejího manžela do vyhnanství za mořem.“

„Co se má dělat, synu,“ řekl starší Maniakes vážně. „Po tom, co ti udělal, jsi neměl jinou možnost. Nikdy jsem ti to neměl za zlé - to přece víš.“

Jeho vážné rysy ještě více zvážněly. Měl tři syny. Jeden, jeho jmenovec, měl velký úspěch. Ale druhý byl usvědčený zrádce a třetí byl po léta pohřešovaný a téměř jistě mrtvý. Určitě to pro něj představovalo velkou porci smutku, i když o tom příliš nemluvil.

Symvatos řekl: „Někdy se nedá s věcmi, které přijdou, nic dělat. A tohle je ten případ. Udělali jste za daných okolností všechno, co jste mohli. Teď musí jít život dál.“

Další takovou věcí bylo, že se Maniakes s Lysii do sebe zamilovali. Symvatos toleroval, že Maniakes je jeho zetěm i synovcem, stejně tak jako se starší Maniakes nakonec smířil s tím, že Lysia je jeho snacha. Tenhle sňatek byl jednou z věcí - i když žárlivost na Rhegoria hrála větší roli - která odvrátila Parsmania od rodiny a udělala z něj Tzikasova komplice. Ale ani starší Maniakes, ani Symvatos to Maniakesovi nikdy nevyčítali a on za to byl velice vděčný.

S povzdechem řekl: „Naše rodina vždycky držela pohromadě. A teď jsme ještě soudržnější než kdykoliv dřív.“ Byla to jeho práce. Jeho a Lysiina. A bez ní by svět nestál za to, aby v něm žil.

Vešel Kameas: „Vino, Vaše Veličenstvo, Vaše Výsosti?“ řekl.

„Ano, dám si,“ řekl Maniakes. Vino nemohlo odplavit obavy. Nic nemohlo odplavit obavy. Ale po třech skleničkách už nebyly tak nesnesitelné. To víno dokázalo.

Vestiarios odplul a za moment se vrátil: „Vzal jsem skleničku navíc, kdyby se k vám Jeho Výsost Sevastos chtěla

přidat,“ řekl.

„Ty myslíš na všechno,“ řekl Maniakes. Kameas lehce přikývl, jako by chtěl říci, že je to přece součástí jeho práce. Náhle si Maniakes přál, aby měl už čtvrtou sklenku a ne první. Donutil se k otázce: „Poslal jsi pro Phi-leta?“ „Ó ano, Vaše Veličenstvo, jeden ze ctěných pánů“ - to byl palácový výraz pro níže postavené eunuchy - „už pro něj šel.“ Kameas se poznamenal slunečním kruhem nad svým srdcem: „Samozřejmě, že se všichni modlíme, aby přítomnost svatého pána nebyla nutná.“

Do místnosti vešel Rhegorios řekl: „To svědčí o vážnosti, jakou mezi vámi požívám, když jste začali pít beze mě.“ Maniakes ukázal na sklenku navíc, kterou přinesl Kameas: „Začali jsme teprve před chvílkou, bratránku; když se budeš činit, ještě nás můžeš dohnat.“

„Činit se v pití vína?“ řekl Rhegorios a pozdvihl obočí: „Tahle představa mě šokuje.“ Naplnil si sklenici.

„Mě by to u tebe vůbec nepřekvapilo,“ řekl Symvatos. Rhegorios sebou škubl - tuhle rétorickou zradu od svého otce nečekal. Po perfektně načasované pauze Symvatos dodal: „Řekl bych, že to máš po mně.“

Starší Maniakes řekl: To je vlastnost, která je spojena s celou naší rodinou. Otec ji určitě měl.“ Symvatos přikývl a starší Maniakes pokračoval: „Ano, někdy potřeboval dva až tři pokusy, aby se trefil do dveří.“

„Ale když o něco šlo, byl vždycky střízlivý,“ řekl Symvatos. „Pil jenom tehdy, když nemusel dělat nic jiného.“ Znovu se odmlčel. „No, alespoň většinou.“

„Kazíte svoje děti, vy dva, víte to?“ řekl Rhegorios svému otci a strýci. „Maniakes a já si na dědečka moc nepamatujeme a tak uvěříme všemu, co nám o něm řeknete.“

„A čemu ještě uvěříš, když ti to řekneme?“ zeptal se Symvatos. „Uvěříš, že jsme nejchytřejší a nejmoudřejší?“

„Samozřejmě, že ne,“ odpověděl Rhegorios okamžitě. „To o vás přece víme.“

Oba Maniakové, otec i syn, se rozesmáli. Stejně tak i Symvatos. Kameas přinesl tác plný nakládaných olihní v olivovém oleji a octu s česnekem. Byly skvělé k vínu. Zanedlouho byla také láhev prázdná. Vestiaros přinesl další. Na chvílku dovolila příjemná společnost jeho příbuzenstva Maniakesovi zapomenout na to, čím prochází Lysia v Rudé Komnatě.

Ale čas se vlekl. Lysia začala rodit někdy během dopoledne a teď už zapadalo slunce. Konečně vešla Zoile a předala Maniakesovi malý bílý balíček.

„Vaše Veličenstvo, máte dcerku,“ oznámila mu porodní bába.

Maniakes se díval dolů na dítě a to zase vzhlíželo k němu. Holčička byla červená a měla divný tvar hlavičky, ale Maniakes věděl, zeje to normami. Zeptal se na to, co ho teď zajímalo nejvíc: „Je Lysia v pořádku?“

„Ano, zdá se, že jí je dobře,“ odpověděla Zoile. Pokud porodní bába neschvalovala jeho sňatek s Lysií, nedávala to na sobě znát. Ale vzhledem k tomu, že měl Maniakes silný dojem, že je stejně upřímná, jako jsou Halogové, věřil tomu, že proti jejich spojení nic nemá. Porodní bába pokračovala: „Už to několikrát prodělala, vždyť víte.“

„Ano, už třikrát,“ řekl Maniakes nepřítomně. „Mohu ji vidět?“

„Když přišlo na záležitosti Rudé Komnaty, musel porodní bábu žádat o svolení i Avtokrat Videssiánců.“

Zoile přikývla: „Ano, běžte. Je unavená, hladová. Myslím, že Kameas už pro něco šel.“ Ukázala na děťátko, které Maniakes stále držel v náruči: „Jak se bude jmenovat, Vaše Veličenstvo?“

„Savellia,“ řekl Maniakes - vybrali to jméno s Lysií, když byla těhotná.

„To je hezké,“ řekla Zoile. „To je videssiánská forma vaspurakánského jména, že?“

„Ano, je,“ řekl starší Maniakes místo svého syna, který nebyl tak zběhlý v jazyce svých předků. „Originál je Zabel.“

„Odpusťte, Vaše Výsosti, ale více se mi to líbí ve videssiánské formě,“ řekla Zoile - ne, ona nebyla tím, kdo by skrýval své názory.

Maniakes šel s děťátkem v náruči do Rudé Komnaty. To se cestou dalo do pláče. Plakalo ještě, když vešel do místnosti. „Dej mi ji,“ řekla Lysia a sedíce na posteli, natáhla ruce. Vypadala vyčerpaně, jako by právě vybojovala velkou bitvu, což se vlastně stalo.

Podal ji Savellii. Přitiskla dítě na prsa a jemně mu rukou podpírala hlavičku. Savellia ještě příliš nevěděla o tom, jak svět funguje, ale bylo jí jasné, k čemu jsou prsa. Začala horlivě sát.

Služka otírala Lysiinu tvář vlhkým hadříkem. Lysia zavřela oči a blaženě vzdychla. Další služka uklízela porodní místnost. S tím už začaly, než přišel Maniakes. Přesto však stále byla v místnosti atmosféra, která mu, stejně jako Lysiiny ztrhané rysy, znovu připomněla stav těsně po bitvě. Cítil sladký zápach podobný chlévské mrvě, do kterého se mísila kovová pachut' krve.

Tyhle pachy - zvláště ten nezaměnitelný odér krve— mu také připomněly Niphonu a to, jak zemřela. Aby zaplašil tyhle myšlenky i strach o Lysii, zeptal se: „Jak se cítíš?“

„Unavená,“ odpověděla Lysia okamžitě. „A mám bolesti. Kdybych měla chodit, asi bych šla s nohama tak od sebe, jako kdybych jezdila třicet let na koni. Tak jako khamorthští nomádi. A mám hlad. Snědla bych koně, kdyby mi ho někdo chytil a naservíroval s cibulí a chlebem. A s nějakým vínem. Zoile mě nenechala při porodu napít se ani trochu vína.“

„Vyzvracela byste ho,“ řekla porodní bába od dveří. „A to by se vám líbilo daleko méně, než ho pít.“

Pak ustoupila, aby Kameas mohl vplout do Rudé Komnaty s tácem, ze kterého cosi vonělo tak báječně, že to přebilo i zápach v místnosti. „Tuňák v pórku, Vaše Veličenstvo,“ řekl Lysii, „a artyčoky nakládané v olivovém oleji s česnekem. A samozřejmě víno. Gratuluji. Savellia - slyšel jsem to jméno správně?“

„Ano, správně,“ řekla Lysia. Eunuch položil tác vedle ní na širokou postel. Usmála se na něj. „Dobrá. Teď alespoň nebudu muset jíst koně.“ Kameas vypadal zmateně. Maniakes skryl úsměv. Lysia pokračovala: „O, ty jsi mi všechno nakrájel na malé kousky! Moc ti děkuji!“ Její hlas balancoval na hranici pláče z vděčnosti. Možná byla skutečně tak dojatá.

„Jsem rád, že je Její Veličenstvo potěšeno,“ řekl Kameas. Avtokrat přemýšlel, jak se vestiaros cítí v přítomnosti nového

života, který on sám nikdy nemůže zplodit.

„Počkej.“ Maniakes si opatrně sedl na kraj postele. „Já to udělám.“ Vzal lžíci a začal svou ženu krmit.

„To je skvělé,“ řekla, když jí dal několik soust. „Ty jsi přece ten, kdo by měl mít krásnou otrokyni, která by ti vkládala do úst hroznové víno, kdykoliv bys je ráčil otevřít, ne já.“

„Obávám se, že nezařídím, abych byl krásný, a že na víno je trochu pozdě, ale když mi Kameas přinese rozinky, tak se ti pokusím vyhovět.“

Kameas chtěl odejít z Rudé Komnaty, bezpochyby pro rozinky. „Počkej,“ zavolala na něj Lysia. „Zapomeň na to, já je nechci.“ Zasmála se a vzápětí sebou trhla. „Ami,“ řekla. „Pořád mě to tam dole dost bolí.“ Podívala se na Savellii, která mezitím usnula. „A proč si myslíš, že totakje?“

Rhegorios, Symvatos a starší Maniakes se objevili ve dveřích Rudé Komnaty. Maniakes na ně mávl, aby vstoupili.

„Jla!“ řekl Rhegorios, když uviděl, že jeho bratranec krmí Lysii. „My máme nedostatek sluhů?“

„Ty buď zticha,“ řekla mu Lysia. „On je velmi milý.“

„Jsi v pořádku?“ zeptal se Symvatos své dcery.

„Ted? Ještě ne,“ odpověděla Lysia. „Ted se cítím jako zbitá, ale jestli všechno půjde tak, jak má, budu za pár týdnů v pořádku. Nebylo to jiné, než když jsem tím prošla poprvé a podruhé.“

„Dobře. To je dobře,“ řekl Symvatos.

„Prošla tím,“ zabručel starší Maniakes. „Tvoje matka o tom mluvila úplně stejně,“ kývl na svého syna, „potom, co tě porodila. Přesto ji to neodvrátilo od toho, abychom už neměli tvoje bratry. Ale v tu chvíli jsem si myslel, že by mohl.“ Maniakes dělal, co mohl, aby jeho zasmání znělo jako nevynucené. Dokonce i tohle rodinné žertování v sobě mělo hořkou příchuť, když jeden z jeho bratrů byl v exilu a druhý pravděpodobně mrtvý. Raději se vrátil ke krmení Lysie. Rhegoriovy posměšky o tom alespoň nebudou za těchto okolností tak ostré.

Lysia snědla tuňáka i artyčoky do posledního drobečku a vypila všechno víno. Maniakes byl zvědavý, jestli nakonec přecejen nepožádá Kamea o rozinky. Místo toho však Lysia zívla, odtáhla Savellii od svého prsu a řekla: „Mohl byste někdo, prosím, dát děťátko na chvíli do kolébky? Ráda bych se zkusila trochu vyspat, než se zase probudí a bude mít hlad. Byl to náročný den.“

Oba dědečkové, její manžel i její bratr se natáhli pro Savellii. Lysia podala novorozenátko Symvatiovi, který s úsměvem svou vnučku uchopil a přenesl ji do kolébky tak opatrně, že se ani nevzbudila.

„Mohla bys k dítěti dostat kojnou,“ řekl Maniakes.

„Možná později. Kněží-léčitelé a lékaři říkají, že mléko matky je pro dítě lepší, alespoň v prvním týdnu. Děťátka jsou tak legrační. Jsou zároveň odolná i křehká. Tolik z nich se nedožije dospělosti, ať děláme, co děláme. A já bych chtěla tomu svému dát ty nejlepší šance, jaké může mít.“

„Dobrá,“ řekl Maniakes. Měla pravdu. Ale také matky byly zároveň odolné a křehké. Naklonil se nad Lysii a políbil ji na čelo. „Odpočiň si, doufám, že tě Savellia chvíli nechá.“

„Určitě ano,“ řekla Lysia. „Ona je hodné děťátko.“ Maniakes přemítal, jak to může vědět. Přemítal, jestli to může vůbec vědět. Tak nebo tak, brzy se to dozvedí.

Savellia byla hodné děťátko. Dlouho spala a neřvala, když se vzbudila. To pomohlo Lysii, aby se dala dohromady dříve, než měla. Vlastní i nevlastní bratři a sestry si malou princeznu prohlíželi se zájmem, ale když zjistili, že je ještě moc malá na to, aby si sni mohli nějak hrát, zájem ztratili. „Ani nemá žádné vlasy, za které by se dalo tahat,“ řekl Likarios zklamaně.

„Bude mít,“ slíbil Maniakes. „A už brzy bude ona tahat za vlasy tebe.“ Jeho syn od Niphony - a za daných okolností jeho následník - vypadal zhrozně, že by si k němu mohl někdo dovolit takovou drzost. Maniakes řekl: „Mně už to udělala.“ To Likaria překvapilo ještě víc. Avtokrat dodal: „Ty jsi mi to taky dělával.“ A když si vzpomněl, jak se děťátko dostaly do rukou jeho vousy, úplně ho z toho rozbolela brada.

Likarios odešel. Maniakes se za ním díval. Zatahal se za vousy. Přemýšlel, jak Abivard vyřeší problém se synem Denak a Sharbaraze. Ale Abivard nebyl jediný, kdo musel řešit rodinné problémy spojené s trůnem. Maniakes přemýšlel, co bude dělat, jestli se Lysia pokusí protlačit své syny coby následníky před Likaria. Zatím se

o to nikdy nesnažila. Možná, že ani nikdy nebude. Následnictví náleželo podle starého zvyku nejstaršímu Avtokratovu synovi.

Ale silný zvyk nebyl to samé jako zákon. Co když se mu mladý Symvatos nebo Tatoules budou pro post Avtokrata jevit lépe? Vzdychl. Ted, když ze všeho nejvíce toužil po jednoduchosti, se jeho život znovu komplikoval.

Jeho ústa se zkrivila. Parsmania vůbec nezajímal zvyk, podle kterého vládne nejstarší. Skončilo to katastrofou pro něj a málem i pro celou rodinu. Přesto se to zdálo být ničím proti tomu, co se mohlo stát, kdyby se mezi sebou začali prát o moc jeho synové.

Později toho dne přemýšlel, jestli tyto jeho myšlenky byly důvodem toho, že za ním přišel Kameas a řekl: „Vaše Veličenstvo, paní Zenonis vás prosí o přijetí.“ Eunuchův hlas byl neutrální - neskrýval v sobě ani sympatie ani antipatie k Parsmaniově manželce. Možná, že si Kameas na ni ještě nevytvořil názor. A nebo vytvořil, ale nechtěl jej přiznat, možná, že ani sám sobě.

„Ano, samozřejmě ji přijmu,“ řekl Maniakes.

Zenonis se před ním formálně poklonila. Nechal ji,

1 když jinému členu rodiny by jistě gestem naznačil, že to není nutné. Možná, že si také ještě neudělal na Zenonis názor. Možná, že byla přece jen pošpiněna Parsmaniovou vinou.

„Co pro tebe mohu udělat?“ zeptal se, když se narovnala.

Byla nervózní. Když to viděl, trochu se mu ulevilo. Kdyby byla sebejistá, on by si byl také jistý: jistý tím, že si musí hlídat záda. „Mám k vám prosbu, Vaše Veličenstvo,“ řekla a olízla si rty. Uvědomila si to a evidentně by byla raději,

kdyby to neudělala.

„Ty jsi moje rodina,“ odpověděl Maniakes. „Jestli je splnění tvé prosby v mých silách, dobře víš, že ti vyhovím.“

„Ano, jsem z vaší rodiny.“ Zenonis si znovu olízla rty. „Ale když si uvědomíte, z jaké větve vaší rodiny jsem, musíte si určitě velmi přát, abych k vaší rodině nepatřila.“

Maniakes opatrně odpověděl: „Nikdy jsem zločiny svého bratra nespojoval s tebou ani s tvým synem. To by bylo bláznovství. Vždyť ty jsi nevěděla - nemohla jsi vědětko dělat.“

„Vaše Veličenstvo je velkorysé. Jste ke mně laskavý a víc než to,“ řekla Zenonis. „JÚe pokaždé, když mě vidíte, pokaždé, když vidíte malého Maniakese, musíte myslet na Parsmania. Vidím to na vaší tváři. Nemohu vám to mít za zlé. Aleje to tak, ať chcete nebo ne.“

Maniakes si vzdychl. „Ano, možná máš pravdu. Přál bych si, aby to tak nebylo, ale asi to tak je. Ale přesto ti splním jakoukoliv prosbu, kterou budeš mít.“

Zenonis se zhluboka nadechla a rychle řekla: „Až přijde jaro a lodě budou opět moci plout přes Moře Námoníků, aniž by se musely bát bouří, chtěla bych, abyste mě a mého syna poslal na Pristu.“

„Jsi si tím jistá?“ zeptal se Maniakes. Lítost se v něm mísila s něčím, co nemohl chvilku rozpoznat: s úlevou. Styděl se za to, že to takhle cítí, ale nemohl si pomoci. Ve snaze s tím bojovat, řekl: „Rozmysli si třikrát, než to po mně budeš chtít. Prista je zapomenuté místo a...“

K jeho překvapení se Zenonis rozesmála: „Je to provinční město, že, Vaše Veličenstvo? A já jsem za celý svůj život skoro nepoznala nic jiného než život v provinčním městě.“ Zvedla ruku. „Určitě mi teď chcete říci, že když tam pojedu, už se nebudu moci vrátit. To mi nevadí. Nikdy jsem nevytáhla paty z Vryetionu, než jsem přijela sem, do města Videssos. Pokud budu na Pristě s mým manželem, budu spokojená.“

Maniakes promluvil s ještě větší opatrností než předtím. „Parsmanios už je v exilu nějaký čas.“

„O to bude raději, že vidí mě a mého syna,“ odpověděla Zenonis.

Nechápala, kam Maniakes míří. Vzhledem k tomu,

že už byl několik let na Pristě, bylo pravděpodobné, že si zde Parsmanios našel jinou partnerku. Proč ne? Těžko mohl očekávat, že za ním přijede jeho žena, určitě ne do minulého léta, kdy byl Vryetion stále ještě pod makuranskou nadvládou. Maniakes měl zprávy, jak se jeho bratrovi vede, ale ty se týkaly spíše politických záležitostí než toho, s kým Parsmanios spí. Maniakes si říkal, že by mohl zjistit, s kým Parsmanios spí — jestli vůbec s někým — ale to mohlo počkat do jara.

Řekl: „Ještě za sebou nepal mosty. Jestli budeš stále chtít jet, až začne plavební sezóna, tak si o tom promluvíme.

Mezitím jste tady ty i tvůj syn vítáni, ať už mi to věříš nebo ne.“

„Děkuji vám, Vaše Veličenstvo,“ řekla Zenonis. „Ale nemyslím si, že bych si to rozmyslela.“

„Dobrá,“ odpověděl Maniakes, přestože to dobré nebylo. „Jen si zapamatuj, že když skutečně odjedeš na Pristu, tak se ty, malý Maniakes ani Parsmanios nebudete nikdy moci vrátit zpátky. Říkám ti to znovu, abych se ujistil, zeje ti to jasné.“

„Je mi to jasné,“ řekla. „Chvíli jsem o tom musela přemýšlet, ale ne dlouho. Chci být se svým manželem. A malý Maniakes bude se svým otcem.“

„Pokud je tohle to, co opravdu chceš, pak to budeš mít,“ řekl Maniakes. „Nemyslím si, zeje to nejmoudřejší volba, ale nebudu tě zbavovat možnosti ji učinit.“

„Děkuji vám, Vaše Veličenstvo,“ řekla Zenonis, znovu se uklonila a odešla. Maniakes se za ní díval. Vzdychl. Myslel si - ba byl si tím skoro jistý - že Zenonis dělá velkou chybu. Měl právo chránit své poddané před nimi samými, i když by mu za to asi nepoděkovali? To byla jedna z nejobtížnějších otázek, které si kladl od doby, kdy usedl na trůn. Nedokázal přijít na žádnou dobrou odpověď. Ale stejně jako Zenonis ještě měla čas na přemýšlení nad svou volbou, měl ho i on. Dvořané, funkcionáři, vojáci, úředníci i - alespoň podle Maniakese — naprosté nuly se shromáždili ve Velké dvorní síni. Avtokrat seděl na trůně a díval se dolů, do velké haly, k jejímu vchodu, kudy měl přijít vyslanec Makuranu, aby mu projevil úctu. Když Makuran nebo Videssos měnily panovníky, ti museli projít rituálem, který byl daný stejně jako taneční figury. Rituál měl za úkol dát onu změnu vědět svému protějšku. Vždyť jen vládcové těchto dvou mocností se považovali za rovnocenné a přehlíželi barbarské národy všude kolem.

Když se vyslanec objevil ve dveřích, hala ztichla. Ambasadorka zamířila přímo k Maniakesovi, pohybující se skoro stejně hladce jako Kameas. Před trůnem se poklonil. Když se narovnal, spatřil Maniakes jeho bezvousou tvář, která byla téměř žensky jemná. Když mluvil — dobrou videssiánštinou - zvonil jeho hlas jako zvonečky. Musel být vykastrován jako hodně mladý, dříve než začal mutovat.

„Jaké je tvé jméno?“ zeptal se Avtokrat, přesně dodržující pravidla rituálu, byť mu vyslanec byl již předtím představen v zákulisí.

„Veličenstvo, jmenuji se Yeliif,“ řekl pohledný eunuch. „Přicházím, abych oznámil Maniakesovi, Avtokratovi Videssiánců, nástup Velekrále Abivarda, ať žije dlouho a jeho říše vzkvétá, božského, dobrého, mírumilovného, jemuž dal Bůh to velké štěstí vládnout obrovské říši, obru obrů, který je stvořen k obrazu Božímu.“

„My, Maniakes, Avtokrat Videssiánců a vyslanec Phose na Zemi, máme to potěšení pozdravit Velekrále Abivarda, našeho bratra v moci,“ řekl Maniakes. „Ať Velekrál Abivard žije mnoho let.“

„Mnoho let Velekráli Abivardovi!“ ozvali se dvořané. „Veličenstvo, jste laskavé, že jste poctil Velekrále Abivarda přízní vašeho zářivého majestátu,“ řekl Yeliif. Jakkoliv byl jeho hlas příjemný, nezněla z něj žádná velká vřelost. A i když jeho rysy, jakkoliv pohledné, připomínaly dokonalost sochy, postrádaly teplo lidské tváře.

„Ať žijeme v míru, Velekrál Abivard a já.“ Tohle byla také součást rituálu, ale Maniakes ta slova pronesl s velkou upřímností. Videssos a Makuran potřebovaly mír. Doufal, že se jim alespoň malé porce míru skutečně dostane.

Velekrál Abivard, pomyslel si Maniakes. Muž, který byl, nebo přinejmenším mohl být jeho přítelem, válečník, který byl tak těžkým nepřítelem a teď vládce, který se rozhodl panovat sám a ne v zastoupení svého synovce, syna Denak a Sharbaraze.

Na mysli mu vytanula jiná myšlenka: „Co se stalo s bývalým Velekrálem Sharbarazem, vznešený pane?“ zeptal se Avtokrat, oslovující Yeliifa nejvyšším titulem, jakého se mohlo eunuchovi ve Videssosu dostat.

„Veličenstvo, teď už jej soudí Bůh a ne smrtelníci,“ odpověděl Yeliif. „Před nedávnem, když jsem odjížděl do Videssosu, mu jeho nástupce setnul hlavu.“ Byla to lítost? Yeliif byl pravděpodobně na mashizském dvoře už za Sharbarazovy vlády. Jakkoliv málo Makuránců stálo při Sharbarazovi na konci jeho panování, Yeliif mohl litovat, že byl jeho panovník svržen.

Dobrá, pomyslel si Maniakes. To není moje starost. Nahlas však řekl: „Mám pro Abivarda dary a byl bych rád, kdybys mu je mohl předat, až se vrátíš do Makuranu.“ I tohle byl rituál.

Ale vzápětí se záležitosti Makuranu staly Maniakesovou starostí, když Yeliif porušil rituál. Poklonil se před Avtokratem a řekl: „Veličenstvo, jestli dovolíte, já se nemohu vrátit do Makuranu,“ řekl pohledný eunuch. „Velekrál Abivard mě sem poslal nejen jako vyslance, ale také jako vyhnance. Byl svým způsobem milosrdný, protože mi rovnou neusekl hlavu.“

„Já ti také rovnou neuseknu hlavu,“ řekl Maniakes. „Jsem si jistý, že se od tebe dozvím mnoho věcí o Makuranu.“ Vyždímám tě do mrtě, to bylo to, co měl na mysli. Yeliif přikývl, že rozumí a že to bere — ani neměl jinou volbu.

Maniakes pokračoval: „Zatím se můžete připojit k ostatním eunuchům v paláci, vznešený pane.“

„Veličenstvo je laskavé k Vyhnanci,“ řekl Yeliif. „Řeknu vám mnoho o všech, které v Makuranu znám, o tom vás ujišťuji.“

„Ja vím, že ano, já vím,“ řekl Maniakes. Zrada byla mincí, kterou si eunuch mohl koupit dobré přijetí ve městě Videssos. Abivard o tom musel vědět a přesto jej poslal do exilu právě sem. To bylo... zajímavé.

Avtokrat sklonil hlavu a zase ji narovnal na znamení, že audience je u konce. Yeliif se poklonil a vycouval od trůnu do takové vzdálenosti, ve které se mohl otočit zády, aniž by tím dal najevo nedostatek respektu.

„Ano,“ řekl Yeliif. „Samozřejmě, že paní Denak zuřila, když se Abivard rozhodl, že bude vládnout jako Velekrál a ne jako poručník Peroze, jejího synka se Sharbarazem. A zuřila už předtím, když svrhl Sharbaraze právě v době, kdy na něj získala vliv prostřednictvím jejího synka. A ještě předtím zuřila, když jí Sharbaraz nechtěl dát takový vliv, jaký měla mít jako jeho zákonná manželka.“ Eunuch usrl vína a přikývl nejprve Maniakesovi a poté i sekretářům, který jeho slova zapisoval.

„A co Sharbaraz?“ zeptal se Maniakes. „Jak to vzal, když se dozvěděl, že Abivard táhne proti němu?“

„Zuřil jako ďas,“ Yeliifovy rty se stáhly v nepřijemné grimase. „Křičel a řval, dupal, válel se po zemi a mlátil do ní pěstmi.“

Se škrabavými zvuky klouzalo písařovo pero po pergamentu. Maniakes pomalu přikývl. Doufal, že to Yeliif bere jako gesto souhlasu a porozumění. Obojí v tom gestu bylo, ale bylo v něm ještě něco jiného, něco, co vzrůstalo s každým dalším rozhovorem s pohledným eunuchem: opatrnost. Yeliif bezuzdně pomlouval každého, o kom se zmínil. Jeho výpovědi byly tak zatrpklé a žlučovitě, že měl Maniakes problém rozpoznat, nakolik se na jeho informace může spolehnout.

Na zkoušku se Avtokrat zeptal: „A co Romezan? Je šlechticem ze Sedmi klanů. Jak on vnímá to, že musí sloužit panovníkovi, který byl jen obyčejný dihqan?“

„S tím nebyl velký problém,“ Yeliifovo gesto bylo elegantní, pohrdavé, přezíravé. „Dejte Romezanovi něco, co může zabít, a on je šťastný. Mohou to být Videssiánci, divoši, nebo následovníci Sharbaraze.“ Škráb—škráb, ozývalo se pero.

„On je dobrý bojovník,“ namítl Maniakes.

„To je možné. Hodně cvičí. Mlátí sám sebe, dokud jeho modřiny a boule nebolí víc, než může snést.“

Maniakes nevěděl, čím to je, ale zvrácenost byla ještě zvrácenější, když byla podána tímto sladkým, bezpohlavním hlasem. Pokud se Romezan cvičil v boji, Yeliif trénoval v pomlouvání. Jen nikdy nepomlouval sám sebe.

„A Abivard?“ řekl Maniakes.

„Já jsem před ním varoval Sharbaraze už dávno,“ řekl eunuch. „Říkal jsem mu, že Abivard pošilhává po trůnu. Ale dal na mě? Ne. Ale měl mě poslouchat? Veličenstvo, to posuďte sám.“

„Řekněme, že by se ho Sharbaraz zbavil,“ řekl Maniakes - vlastně řekl Sharbaraz, tady ve městě Videssos se neobtěžoval s důslednou výslovností. „Kdo by proti nám vedl makuranské armády příští jaro?“

Yeliif pokrčil rameny: „Romezan. Proč ne? Možná, že by se mu vedlo lépe a jen těžko hůře. Tedy hůře pro Makuran, myslím, vždyť ze svého selhání vytěžil pro sebe poměrně dost.“

Takový cynismus bral dech, dokonce i Avtokratovi Videssiánců. Maniakes zakašlal a řekl: „Začínám chápat, proč Abivard nechtěl, aby ses vrátil do Mashizu.“

„No jistě,“ souhlasil Yeliif. „Připomínal jsem mu doby, kdy se svět netočil podle toho, jak pískal, když byl ještě malý, slabý a impotentní.“

To, že taková slova použil eunuch, navíc zjevně po zralé úvaze, opět vyrazilo Avtokratovi dech. Maniakese napadlo, že to Yeliif dělá proto, aby jej vyvedl z míry. Jestli ano, tak byl úspěšný. „Eh - ano,“ řekl Avtokrat a vyhnance a ambasadora Makuranu propustil.

„Myslel jsem si, že budete chtít pokračovat déle, Vaše Veličenstvo,“ řekl sekretář, když Yeliif odešel.

„To já také,“ řekl Maniakes. „Ale můj žaludek už měl dost.“

„Aha,“ píše s porozuměním přikývl. „Chvíli ho posloucháte a začnete mít chuť spáchat sebevraždu, že?“

„Ano, buď zabít sebe nebo sousedy, podle toho, o kom zrovna vykládal,“ odpověděl Maniakes. Podíval se na písaře s určitou úlevou: „Ty ses cítil stejně, že? To je dobře. Jsem rád, že v tom nejsem sám.“

Avtokrat propustil i písaře: „Běž si dát pohár vína, nebo raději dva.“ Muž odešel lehkým krokem. Když se za ním Maniakes díval, rozhodl se, že si také dá pohár vína, nebo možná raději dva.

Když se Kameas začal klanět před Maniakesem, Avtokrat mu gestem naznačil, aby se neobtěžoval. K jeho překvapení však eunuch klanění dokončil. K jeho ještě většímu překvapení spatřil na Kameově tváři modřinu. „Co se stalo?“ zeptal se Avtokrat. „Uhodil jste se o dveře, vznešený pane?“

„Vaše Veličenstvo,“ začal Kameas, ale pak zavrtěl hlavou, nespokojený sám se sebou. Zhluboka se nadechl a zkusil to znovu: „Vaše Veličenstvo, mohu mluvit upřímně?“

„Ano, samozřejmě, vznešený pane,“ odpověděl Maniakes a pomyslel si, že tohle je možná ten nejneobvyklejší požadavek, který kdy měl od dvorního eunucha. Přemýšlel, zda by Kameas vůbec mohl mluvit upřímně, bez ohledu na to, jak moc si to sám přeje.

Podle všeho to pro vestiaria nebylo vůbec lehké. Ale potom, když si sáhl na svou bolavou tvář, dodal si Kameas konečně dost odvahy k tomu, aby naplnil účel své návštěvy u Avtokrata. Znovu se nadechl a řekl: „Ne, Vaše Veličenstvo, neuhodil jsem se o dveře. Dostal jsem ten... dárek od vašeho prominentního služebníka.“

Myslel tím jednoho z eunuchů, prominentní označovalo další úroveň v jejich hierarchii, hned za vznešeným. Maniakes nevěřil svým uším. Šarvátky mezi eunuchy se obvykle vedly prostřednictvím pomluv, příležitostně i jedem, ale... „Rána pěstí, vznešený pane? Já žasnu!“

„Mě to také překvapilo, Vaše Veličenstvo, ale musím říci,“ dodal Kameas, „že jsem dal stejně dobrou ránu, jakou jsem dostal.“

„To rád slyším,“ řekl Maniakes. „Ale při dobrotivém bohu, vznešený pane, co způsobilo, že jste se vy a váš kolega utkali na pěstí?“

„Ne co, Vaše Veličenstvo, ale kdo,“ odpověděl Kameas a jeho hlas zněl překvapivě temně. „Důvodem, proč jsem za vámi přišel, je, že jsem vás chtěl požádat, abyste našel nějaký způsob, jak dostat toho hada Yeliifa z paláce, než dojde na nože a nejen na pěstí. Tak. A je to venku.“ Nemohlo to pro něj být snadné, zrychleně dýchal, jako by za sebou měl dlouhý běh.

„Co pro všechno na světě udělal, vznešený pane, že mě kvůli tomu žádáte o takovou věc? Navíc jen několik týdnů poté, co přijel do města?“

„Vaše Veličenstvo, ten makurský eunuch je had s medovou kůží, jeho uštknutí jsou nejprve sladká, takže člověk necítí jed, dokud není příliš pozdě. Za ten krátký čas, který jste zmínil, stačil proti sobě rozeštvat všechny palácové eunuchy a...“ Kameas si sáhl na svou bolavou tvář, „každý z nás teď podezírá ostatní... Kdyby Skotos povstal ze svého věčného pekla,“ on i Maniakes si odplivli na zem, „tak by mezi námi neudělal větší zmatek.“

„Proč to dělá?“ zeptal se Maniakes. „Myslí si snad, že když tu vyvolá nepokoje, tak mě přiměje, abych tě sesadil z postu vestiaria? Jestli tomu věří, tak tě ujišťuji, že se plete.“

„Vaše Veličenstvo je velkorysé,“ Kameas se uklonil. „Ale o tom bych pochyboval. Pokud mohu soudit, tak Ye-liif vyvolává spory prostě proto, že ho to baví. Teď je zima, nejsou žádné mouchy, kterým by mohl trhat křídélka jako malý ošklivý chlapeček, a tak místo toho mučí eunuchy.“

To byla upřímnější řeč, než jakou si kdy Maniakes od Kamea dovedl představit. „Dobrá, podíváme se tedy, co s tím budeme moci udělat,“ ujistil vestiaria. „Zavolej vznešeného Yeliifa. Nebudu jej soudit v jeho nepřítomnosti.“

„Hlídejte si dobře uši před jeho klamáním, Vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas. Odcházel však od Avtokrata v lepší náladě, než k němu přišel.

Jako vždy, když jej Maniakes viděl, bylo i tentokrát Yeliifovo chování zcela bezúhonné. Poté, co se elegantně poklonil, řekl: „V jaké záležitosti jste mě ráčil zavolat, Veličenstvo?“

„Bylo mi řečeno,“ řekl Maniakes opatrně, „že máš cosi společného s nedávnou roztržkou mezi palácovými eunuchy.“ Yeliifovy tmavé oči se rozšířily. Vypadal skutečně překvapený. „Já, Veličenstvo? Jak by něco takového bylo možné? Já jsem jen nejponiženější uprchlík na vašem dvoře, který je vám zavázán za všechnu laskavost, kterou mi prokazujete. Jak si můžete myslet, že bych se vám za ni takto odvděčoval?“

„Když vezmu v úvahu způsob, jakým mluvíš o každém, koho jsi znal v Mashizu, musím přiznat, že mě ani moc nepřekvapuje, že o tobě slyším takové věci,“ řekl Maniakes. „Až o někom řekneš něco dobrého, tak to nejspíš bude poprvé.“

Eunuch zavrtěl hlavou: „Veličenstvo, jako mnoho jiných, ani vy mi nerozumíte. Já neříkám nic než pravdu. Prostou, neupravenou pravdu. Pokud to zraňuje lidi, je to snad moje chyba?“

„Možná,“ řekl Maniakes. „Vlastně asi ano. Znal jsi někdy někoho, kdo se pyšnil upřímností, ale používal upřímnost jen k tomu, aby lidi kolem sebe srazil na kolena, a nikdy k tomu, aby je postavil na nohy?“

„Ó, ano,“ řekl Yeliif. „Trpěl jsem v rukou takových škorpionů mnohokrát - a teď se zdá, že se to děje znovu, nebo proč byste mě sem jinak zavolal a častoval mě na základě těchto neopodstatněných pomluv?“

Kdyby Maniakes hovořil o věcech pouze s Yeliifem, tak by možná uvěřil tomu, že pohledný eunuch mluví pravdu. Byl přesvědčen, že si Yeliif myslí, že mluví pravdu. Zamyšleně řekl: „Jedním z měřítek člověka jsou nepřátelé, které si dělá. A mezi ty vaše, vznešený pane, můžete počítat Abivarda i mého vestiaria, vznešeného Kamea.“

„Oni jsou proti mně zaujatí,“ odpověděl Yeliif.

„Možná,“ řekl Maniakes. „To je možné. Přesto...“ Narozdíl od Yeliifa nebyl tak upřímný, aby přiznal, že věří více Abivardovi a Kameovi než eunuchovi. Místo toho zamyšleně pokračoval: „Možná, že by pro všechny bylo lepší, kdybys dostal nějaké místo mimo tento problematický palác.“

„Nemyslím si, že by to bylo nutné,“ řekl Yeliif s poměrně značnou hrubostí ve svém zvonivém hlase. Po chvíli si uvědomil, že zašel příliš daleko. „Samozřejmě, že vy jste vladař, a to, co chcete vy, je zákon.“

„Ano.“ Maniakes se rozhodl využít této nahrávky na smeč. „Post, který mám na mysli, není v žádném případě potupný. Dostal jsem zprávu, že městský guvernér Kastavaly zemřel minulý léto na nějakou nemoc. Myslím, že tě tam pošlu, samozřejmě s odpovídající družinou, abys nastoupil na jeho místo. Kastavala, jak asi víš, je hlavní město provincie Kalavria, kde sloužil můj otec jako guvernér předtím, než jsem se stal Avtokratem.“

„Ah,“ Yeliif se uklonil. „To je jistě ctihodný post. Děkuji vám, Vaše Veličenstvo, udělám všechno, co je v mých silách, abyste nemusel litovat vaší důvěry, kterou jste mi projevil.“

„Jsem si jistý, že nebudu litovat,“ odpověděl Maniakes. Vzhledem k tomu, že byl Yeliif Makuránek, nebyl určitě příliš zběhlý v zeměpisné znalosti Videssosu, zejména východních částí císařství. Maniakes nelhal, ani v nejmenším. Zároveň však nezmínil, že Kalavria je nejvýchodnějším ostrovem ve videssiánském držení, vlastně nejvýchodnějším ostrovem v držení kohokoliv, pokud bylo známo. Od východu ke Kalavrii ještě nikdy nepřijela žádná loď. A žádná loď, která vyplula z Kalavrie na východ, se ještě nevrátila. Jakmile jednou Yeliif odjede na východ, pravděpodobně se také nevrátí. Maniakes si říkal, že toho bude jen těžko litovat.

„Jestliže je to tak důležitá pozice, myslím, že by neměla dlouho zůstat neobsazena,“ řekl eunuch. „Jestli, Veličenstvo, myslíte vážně, že mi ji chcete svěřit...“ mluvil tónem, jako by tomu ještě nevěřil, „pošlete mě tam bez další prodlevy.“

„Máš pravdu,“ řekl Maniakes k Yeliifově zjevnému překvapení. „Jestli budeš připraven opustit císařské hlavní město zítra, mohu ti poskytnout ozbrojený doprovod do Opsikionu, odkud můžeš odplout do Kastavaly.“

„Od... odplout?“ řekl Yeliif, jako by tohle videssiánské slovo neznal.

„Jistě,“ řekl Maniakes rozhodně. „Na to, abys z Opsikionu plaval, je to daleko a voda je ještě studená. Teď můžete jít, vznešený pane, určitě budete mít spoustu práce s balením a zítra budete muset brzy vyrazit, protože dny jsou ještě krátké. Děkuji ještě jednou za vaši ochotu obsadit místo v tak krátkém čase.“

Yeliif chtěl ještě něco říct, ale Maniakes se od něj odvrátil, aby mu dal najevo, že audience skončila. Chycen do pastí dvorní etikety, eunuch neměl jinou možnost než se vzdálit. Koutkem oka zahlédl Maniakes Yeliifův výraz. Byl ještě jedovatější než kterýkoliv z jeho sladkých slov.

Po několika minutách se do audienční síně dostavil Kameas. „Je to pravda, Vaše Veličenstvo? Ostrov Kalavria?“

Maniakes přikývl. Eunuch vzdychl. Sice nemohl cítit fyzickou extázi, ale tentokrát se k ní hodně přiblížil. „Ze srdce vám děkuji, Vaše Veličenstvo.“

„Ty mi děkuješ?“ řekl Maniakes, „že jsem to udělal ubohé, ospalé, nevinné Kastavale?“

Avtokrat a vestiarios se na sebe podívali a začali se smát.

Na den Zimního slunovratu svítalo. Bylo jasno a zima. Chlad však neměl nic společného s tím, že Maniakes zůstal ráno déle v posteli. „Bývaly doby,“ řekl, „kdy jsem se na tyto svátky těšil. Pamatuji si to, ale nechce se mi tomu věřit.“

„Vím, co máš na mysli,“ řekla Lysia, „ale nedá se s tím nic dělat.“

„Ne. Ne, když je člověk Avtokrat,“ souhlasil Maniakes. „Jednou z věcí, podle které mě soudí městská lůza, je, jak dobře snesu satirické kousky mímů.“ To, že mímové měli důvod navíc dělat si z něj legraci, a to ten, že si vzal Lysii, zůstalo nevyřčeno. Ale jeho žena tomu rozuměla stejně dobře jako on.

„Dokud nejsme v amfiteátru, můžeme se pokusit si dnešek užít,“ řekla a Maniakes přikývl.

„Ano, dobře,“ souhlasil. „Jediná potíže je, že budeme muset být v amfiteátru skoro celý den.“

„Ale ne úplně celý,“ řekla Lysia, která byla rozhodnuta se dívat na věci z té pozitivní stránky. V posledních několika letech to byla spíše Maniakesova role a Lysia byla ta, která odmítala chodit na veřejnost. Ale teď se do něj zavěsila.

„Pojďme,“ řekla.

Vyšli, ale Maniakes se náhle zastavil. „Já vím, čím to je,“ řekl. „Ty máš radost, že poprvé po tom, co jsi měla Savellii, můžeš opustit císařskou rezidenci.“

„Asi máš pravdu,“ řekla a pak na něj vyplázla jazyk: „No a co?“ Začala jej táhnout pryč a on se tentokrát nechal.

Když s Lysii vyšli z rezidence, přivítala je hustá bílá mlha. Na zežloutlých trávnicích byla jinovatka. Jako by chtěly bojovat proti chladu, hořely podél ulic, po celou cestu na náměstí Palamas, ohně. Zástupy palácových sloužících a zahradníků, ale i obyčejných lidí, stály kolem ohňů. Někteří se mačkali co nejblíže k ohni a natahovali ruce nad plameny, aby se zahřáli. Blízko u plamenů setrvaly i pradelny, jinž dlouhé sukně splývaly ke kotníkům. Jedna z nich přeskočila oheň. „Shoť, smůlo!“ vykřikla, dopadla a málem spadla zpátky do plamenů. Chlapík v pestré tunice ji však chytil kolem pasu a pomohl jí získat rovnováhu. Odvděčila se mu polibkem. Jeho ruce se kolem ní ovinuly. Dav zajásal.

Lysiiny oči zářily: „V den Zimního slunovratu se může stát cokoliv,“ řekla.

„Já vím, v co doufá ten chlapík, že se stane,“ odpověděl Maniakes. Uchopil Lysiinu hlavu a letmo ji políbil. Pak se i on vydal přeskočit oheň. Lidé křičeli a ustupovali mu z cesty. Maniakes se odrazil a přeletěl oheň. „Shoť, smůlo!“ vykřikl. Po celém městě Videssos, vlastně po celém císařství Videssos, lidé skákali a křičeli. Kněží obvykle kázali proti pověrčivosti, ale v den Zimního slunovratu také skákali a křičeli.

Zvuk běžících nohou přiměl Maniakese se otočit. Blížila se k němu Lysia, viděl ji skrz vysoko šlehající plameny. „Shoť, smůlo!“ vykřikla ve skoku. Maniakes jí poskytl při dopadu oporu. „Ó, děkuji vám, pane,“ řekla, jako by ho viděla poprvé. Dav zajásal, když ji políbil. Působili stejným dojmem jako sluhové a pradelny.

Ruku v ruce šli Maniakes a Lysia směrem k náměstí Palamas. Jakýsi chlapík měl na ulici rozložený stolek s láhvemi vína a hliněnými pohárky. Maniakes se podíval na Lysii a ta přikývla. Víno nebylo o nic lepší, než očekával. Dal prodejci zlaták. Chlapík vyvalil oči: „Promiňte, Vaše Veličenstvo,“ řekl. „Na tohle nebudu mít zpátky.“ „Neblázní,“ řekl mu Maniakes. „Jsou slavnosti slunovratu. Dnes se může stát všechno.“ A šli s Lysii dál.

„Phos vám požehnej, Vaše Veličenstvo,“ volal za ním vinař. Maniakes se usmál na Lysii. Tohle ve městě neslychal často.

Lysia musela mít podobné myšlenky, protože řekla: „Po tomhle je skoro škoda chodit do amfiteátru.“

„Ano, také si myslím,“ řekl Avtokrat. „Ale nedá se nic dělat. Pokud tam nebudu sedět a dívat se, jak mě mimové parodují, tak si půlka města bude myslet, že jsem byl svržen, a druhá půlka, že bych měl být svržen. Vládnu každý den v roce kromě jednoho a nemohu - nebo neměl bych - si stěžovat na to, co se v tento den děje. V den Zimního slunovratu se může stát všechno.“ Ted' dal tomuto heslu poněkud ironický nádech.

Náměstí Palamas bylo plné bavicích se lidí - a také prodejců vína a jídla, lehkých žen, ale také kapsářů. Maniakes a Lysia si skočili ještě přes několik ohňů.

Lidé proudili do amfiteátru, obrovské budovy připomínající mísu na polévku, kde se během roku konaly koňské závody. Ještě než Maniakes a Lysia přišli k bráně, kterou většinou vcházeli koně, císařovna náhle vykřikla. „Něčí ruce,“ řekla temně, „by potřebovaly dostat lekci z dobrých mravů, ale v tomhle davu... k ledu se mnou, jestli vím čí.“ Její vzdech zněl rezignovaně: „Den Zimního slunovratu.“

„Den Zimního slunovratu,“ opakoval Maniakes. Muži během oslav ztráceli všechny zábrany. Ale vlastně i ženy. Podstatná část dětí, které se narodily začátkem podzimu, byla počata bez valné pomoci manželů jejich matek. Ale upozorňovat na to bylo prohřeškem proti bontonu.

Kameas, Rhegorios, starší Maniakes, Symvatios, Agathios, vyšší dvořané a funkcionáři, velitelé císařských stráží v pozlacených brněních a purpurových pláštích a všech dvanáct nosičů slunečníků čekalo u brány. Rhegorios zaklepal Kameovi na rameno: „Támhle. Vidíte, vznešený pane? Říkal jsem vám, že přijdou.“

„Nevím, proč se musí po městě potloukat sami a nechat mě se strachovat,“ řekl vestiarios a vyčítavě se podíval na Maniakese.

„V den Zimního slunovratu se může stát cokoliv - dokonce i útěk před ceremoniemi,“ řekl Avtokrat. Kameas zavrtěl hlavou, zjevně nesouhlasíce. Ted' už však mělo být po jeho, Maniakes se chytil do sítě. Gestem, které bylo více císařské, než na jaké mohl aspirovat jakýkoliv Avtokrat, odvelel Kameas celou společnost do amfiteátru.

Dav uvnitř na chvíli ztichl, ale potom vypukl v mohutný jásot, protože věděl, že hlavní zábava dne Zimního slunovratu brzy začne. Maniakesův a Lysiin otec sklidili prodloužený potlesk, oba byli ve městě populární. Stejně tak Rhegorios, který byl populární kdekoli, kam přišel. Pochodující za nosiči slunečníků, pocítil Maniakes chvilkovou žárlivost.

Kdyby Rhegorios chtěl získat jeho místo, tak by se mu to pravděpodobně podařilo.

Potom už vystoupil s Lysii po boku před dav. Čekal, že se ozvou kletby a nadávky, tak, jako tomu bylo minulý rok. A kletby a nadávky se skutečně ozvaly. On je slyšel. Ale k jeho úžasu skoro zanikly v mohutném jásotu.

Lysia ho vzala za ruku a stiskla ji. „Konečně se nám to podařilo, že?“ řekla.

„Ano, snad ano,“ odpověděl Maniakes. „Při dobrotivém bohu, asi ano.“

Za nosiči slunečníků vešli na tribunu. Avtokratovo místo uprostřed mělo zvláštní zařízení, zázrak akustiky, díky kterému mohli všichni slyšet, co Maniakes říká. Naproti tomu on zase slyšel - nebo si myslel, že slyší - každou rachejtli, která v amfiteátru vybuchla. Někdy přemýšlel o tom, jestli na tom místě nevybuchne i on sám.

Když zdvihl ruku, aby si vyžádal ticho, odezvou bylo trochu méně hluku. Po chvilce dav přecejn téměř ztichl a on se rozhodl, že už to půjde. „Lidé města Videssos!“ zvolal a pak dodal: „Mí přátelé!“ Neozvaly se žádné protesty nebo nadávky a tak pokračoval: „Mí přátelé. Prošli jsme spolu v uplynulých letech mnohým. A zvláště během posledního léta. Dobrý bůh dal, že těžké časy jsou za námi, alespoň na nějaký čas. Kvůli tomu a také kvůli Phosově slunci, které se dnes obrací k severu, pojďme slavit a veselit se. V den Zimního slunovratu se může stát cokoliv!“

Potlesk mu skoro odfoukl hlavu. Musel se vyklonit z proudu zvuku, aby zachránil své uši. Pak už se na závodní dráze objevili první mimové. Proti frenetickému potlesku, který sklidili, byl ten, který se dostal jemu, vlažný. Zašklebil se tomu. Svědčilo to o tom, že si v očích lidí sice polepšil, ale zábava pro ně byla stále přednější.

Věděl, že by to mohlo být ještě horší, kdyby nevypadal alespoň nadšeně při každém skeči skupin mimů, bez ohledu na to, jestli si utahují z něj. První takový nebyl - ukazoval Etzilia, jak utíká zpátky do Kubratu jako pes s ocasem mezi nohama a cestou zastavuje, aby vykonal potřebu. Bylo to kruté, ale Maniakes se smál, protože byl rád za každý obraz znemožnění starého nepřítele.

Další skeč byl zřejmě o hospodských loupežích. Dav jej strávil, i když Maniakese nechal lhostejným. „To se tady dělo, když jsi byl v západním Videssosu,“ řekl mu jeho otec.

Po tomto souboru vystoupilo několik mužů s oholenými tvářemi. Jeden z nich ostatní otrávil, nebo je zezadu zabodl.

Kameas a ostatní eunuši na tribunách amfiteátru se tomu přihloupě smáli. Yeliif byl už na cestě do Opsikionu.

Maniakes pochyboval, že by byl nadšen, kdyby skeč viděl. Avtokrat uvažoval, kolik eunuši zaplatili hercům za to, aby si kvůli svým rolím oholili vousy.

Další skeč představoval Sharbaraze, který si místo toho, aby si myslel, že je Bůh, namlouval, že je ekumenickým patriarchou. To, co dělal, když zjistil, že patriarcha musí držet celibát, donutilo Agathia k chichotu, byť zároveň zrudnul vzteky.

Další soubor předvedl kubratské monoxylly, které byly potápěny a páleny. Mimové skutečně jeden z modelů lodi zapálili a pak s výkřiky „Shoř, smůlo!“ přeskočili přes oheň.

A už tu byli další mimové, jeden z nich byl pečenáč a měl zjevně představovat Abivarda, který se nemůže rozhodnout, jestli si má obléci róbu jako Avtokrat Videssiánců nebo Velekrál Makuranu. Když se konečně pro jednu z nich rozhodl, začal jej mim ve videssiánském

úboru honit po dráze, což bylo kvitováno hlasitou odezvou davu.

Maniakes se naklonil k Lysii. „Přál bych si, aby to bylo takhle snadné.“

„Všechno je snadné - když jsi mim,“ odpověděla Lysia.

Maniakes si už myslel, že se jemu a Lysii satira letos vyhne, ale jeden ze souborů šije vzal na paškál — spolu s Agathiem. Když se podíval po patriarchovi, viděl Maniakes, že zuří, což mu ulehčilo předstírat, že se sám baví.

Jeho dobrá nálada se ovšem vrátila, když v příštím — a posledním - ze skečů poznal v jedné postavě malého ošklivého muže, který byl kopán sem a tam mimy, oblečenými jak videssiánsky, tak makuransky, Tzikase. Dav se smál hlasitěji než při předchozím skeči, který si utahoval z něj.

A to byl konec. Dostalo se mu jáсотu, když se loučil s davem, jáсотu od lidí, kteří se ještě před chvílí bavili při skeči, který si z něj utahoval. Opustil místo, které bylo akustickým srdcem amfiteátru, a řekl: „Nebylo to tak špatné - a teď je zase na rok pokoj.“

„Phos buď pochválen,“ řekla Lysia. „Ale máš pravdu, nebylo to tak špatné.“ Když se za nosiči slunečníků prodírali ven z arény, zeptala se: „A co chceš dělat teď?“ —jejich oficiálním povinností bylo pro ten den učiněno zadost.

Objal ji kolem pasu: „Vím, že je trochu brzy po tom, co se narodila Savellia, ale je Zimní slunovrat. Lidé se budou starat o to, aby se ještě pobavili, a nebudou nás obtěžovat,“ řekl Maniakes s nadějí v hlase. „Možná,“ Lysiin hlas nezněl tak, že tomu věří, ale i ona jej objala kolem pasu. Společně tak kráčeli přes náměstí Palamas a palácovou čtvrtí zpět do císařské rezidence.